AZ ERDŐ VIII. ÉVFOLYAM 1914.

AZ ERDŐ

VIII. ÉVFOLYAM

1914.

©OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Tárgyalló: Földművelésügyi Minisztérium 5620/2. cs. E 1/1 2852/2018

© Dr. Wagner Károly Egészségügyi Főiskola Szakkönyvtár, 2018. Tankönyvtörténeti Gyűjtemény

AZ ERDŐ

erdészeti és vadászati szaklap, kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

1914. év. Megjelenik minden hónap 1-ső és 15-ik napján. VIII. évfolyam.

Előfizetési ára egész évre 4 korona.

Szerkeszti: BALOGH ERNŐ m. kir. erdőtanácsos.

Tulajdonos és kiadó
az
ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Ak : 3448

Szerkesztőség: Budapest, V., Zoltán-utcza 16. szám. (Telefon 34—40.)

Kiadóhivatal: Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz. (Telefon 37—22.)

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2018

BUDAPEST
1914

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

TARTALOM.

I. Szerzők.

	Oldal
Balogh Ernő: A fegyveradóról	116, 243
Bátint János: Felhivás	181
Bölintffy József: Házinyúltenyésztés külföldön	244
Bársony István: Vadász-korrektség	216
Béky Albert: Magától nő-e az erdő	201
(bl.): A csibék felnevelése, etetése és gondozása	107
Blattny Tibor: Az ismertebb fák hazai elterjedéséről	73, 85
Craus Gaston: A csiperkegombáról és annak tenyésztéséről	177
« « A házinyúltenyésztés, mint jövedelmező mellékfoglalkozás	61
Csiller János: Róka által üldözött kutya	124
D. B.: Lóhere őszi vetése	181
Gothard Sándor: A sörétlövés titkaiból	75
« « A fegyverek egyensulyáról	227
« « Egy sörétfegyver legnagyobb teljesítőképessége	135
« « Melyik a létező legmagasabb találóperczent	276
Gy. K.: Nevesebb fáczántörzsek	284
Gyulai Károly: A legelő befolyása az agancsképződésre	161
« « A vadászszékekről	235
—h.: A makk téli eltartása	260
Ifj. Kasparek Károly: A kék galamb	163
« « « Csonttollú madár	104
« « « Sikerült rókanásás	165
Ifj. Thóbiás Gyula: A mezei poczok elleni védekezésről	254, 286
Jaczkovics Miklósné: Baromfitenyésztés	78
Kolozs József: A tutajozásról	257, 265, 273, 281
« « Erdészeti épitkezések	25, 41, 57
Kukuljević József dr.: A mételykórról	92
« « « A nyúltvelő-bénulásról	33
« « « Az erdőkor, vagy a járv. vérfertéktelenités	164
L. L. A tyúkok lábelmeszesedése	220
« « Az időjóslásról	206
« « Védekezés a vakond ellen	32
« « Védekezés a vértetű ellen	93
Lonkay Antal: A füzfa	101, 113
M.: Terjesztik-e a vadállatok a ragadós száj- és körömfájást	124
Meles: Kérelem «Az Erdő» t. olvasóihoz	165
mo.: Faanyagok tartóssá tétele	48
Mon.: A «Dynamon I.» nevü robbantóanyag	153
Monostori Károly: Elvetélések	33
Papp János: Felhivás	34
« « Felhivás a járási erdészeti alkalmazottakhoz	94
Pirkner Ernő: A családi pótlék czélszerü felhasználásáról	206
Rónai György: Uj faállománybecslési eljárás	241, 249
Schneider Árpád: A Frommer-pisztoly	29
« « A hivatásos vadász golyós fegyvere és a golyós cső belövése	44
« « A hivatásos vadász serétes puskája	59
« « A hivatásos vadász vegyescsöve	251
« « A lövedékről és a lőfegyverek találóképességének feltételeiről	90
« « Amerikai serétes és golyós puska	119
« « A Scholberg kakasnélküli	150
« « A serétes cső lőképességének megitélése	4
Szücs Elemér: Az Országos Erdészeti Egyesület ausztriai tanulmányútjáról	129, 145, 157, 173
V. S.: A fa konzerválása	88
« « A fák villámveszélyessége	15
Warga Antal: Néhány szó a kutyaadóról	219
—y.: A tengermelléki karsztról és annak hasznositásáról	190
—y—y.: A kakukról	225, 233
« « Erdőmivelési problémák	1, 13
Zimay Szilárd: A méhcsaládok betelelése	228, 236
« « A méhek gondozása tavaszkor és a spekulativ etetés	122
« « A méhek télen	7
« « Az anyanevelés	180
« « Alanyás méhcsalád	194
« « Mit gyüjtenek a méhek	47
Zimay Szilárd: Tavaszi teendők a méhesnél	93
Zsarolyáni Márton Sándor: Csemeteolvasó lécz	203

II. Szerző neve nélkül megjelent közlemények.

	Oldal
A budapesti 1914. évi országos agancskiállitás	92
A föld- és erdőbirtokosokhoz	245
A háború által érdekelt országokról	238
A házi fogyasztásra levágott állat hűsának értékesitése	278
A «Házinyúltenyésztők Országos Szövetsége» müködéséről	34
A kék galamb	179
A kincstári erdészeti altisztek tüzifa- és földjárandósága értékének a nyugdíjba való beszámításáról	193
A 42-es ágyúról	288
A német császárné macskatenyészete	229
A német császár trónörökösünk vadászatán	8
Aprószágok	207
Árczképes vasúti igazolványok	260
A tápintézetekben nevelt erdészeti altiszti gyermekek évzáró vizsgái	194
«A Természet» czimü lapról	220
A tölgyfa ellentállóképessége a házigombával szemben	269
A trónörökös 6000-ik szarvasa	8
A vakok tájékozó képességéről	48
Aviatikusok betegsége	108
Az egyenruháról	8
Az elkorcsosult szilvafa	287
Az «Erdészeti Zsebnaptár»	277
«Az Erdő» 1913. évi tiszta jövedelme	63
Az erdőőri szakiskolai szakvizsgák 1913. évi eredményéről	6
Az erdőőri szakiskolai szakvizsgák 1914. évi eredményéről	213
Az «Országos Erdészeti Egyesület» 1914. évi közgyülése	3, 123
A. «Országos Magyar Vadászati Védegylet» igazgatósági üléséről	153
Baleseti segély	9, 123
Bortermelés	165
Családi pótlékról	182
Egy méhcsalád fogyasztása egy év alatt	152
Eljegyzés	34, 182
Elfizetési díjak nyugtázása	19. 51, 80, 109, 140, 167, 197, 222, 239, 263, 271, 291
Erdészeti altisztek táncmulatsága	64
Erdőgondnoksági székhely változás	255, 269
Erdőőri és vadőri szakvizsgák eredménye	268
Faragó Béla árjegyzéke	9
Felhivás iskolatársak találkozására	153
Ferencz Ferdinánd trónörökös és neje halála	189
Figyelmeztetés	237
Földi giliszta gödrök	220
Földünk népessége	165
Gyufafogyasztás	165
Hadifogságban	278
Halálozások 9, 18, 34, 63, 107, 123, 165, 182, 237, 254, 262, 269, 277, 288
Hangyák kipusztitása a méhesből	152
Hatvan évi szolgálat	182
Házasság	229
Harcz a vadorzóval	139
Hullott gyümölcs felhasználása	164
Időjelzés 9, 18, 35, 49, 64, 79, 95, 108, 124, 139, 153, 166, 182, 207, 220, 230, 246, 363, 270, 278
Kaptáreladás	124
Katonai fegyvereknél a golyó átütőképessége	288
Kérelem a vadászokhoz	254
Kidőlt faóriás	18
Kitüntetés	269
Kiváncsi állatok	35
Könyvismertetés: A méh	195
« *Csapáry Bertalan:* Virágtenyésztés	195
« « « Zöldségtermesztés	79
« Ébredés az erdőn	17
« *Molnár István:* Gyakorlati gyümölcstermelés	34

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Oldal

Közgyülés — 63
Kutyahűség — 230
Kutyák fogorvosa — 49
Mennyibe kerül egy ágyúlövés — 288
Mennyire hallatszik el az ágyúdörgés — 262
Méhcsípés — 165
Nemzetközi méhészeti kiállítás — 95
Nyugdíjbiztosítás 9, 18, 34, 48, 64, 79, 95, 107, 123, 182, 195, 220, 238, 255, 277, 288
Olvasóinkhoz — 220, 287
Országos aganeskiállítás — 137
Patkányirtás — 139
Prémet a hadsegitő irodának — 268
Prémet a katonáknak — 278
Rókairtás — 139
Sajtóhiba — 246
Structenyésztés Amerikában — 108
Szamócza vagy földieper — 153
Szivárgó hordók tömítése — 287
Szörmék ára — 17, 288
Töltött fegyver — 165
Vadárak és vadfogyasztás — 203
Vadászó pápák — 270
Változások az erdészeti szolgálat köréből 9, 19, 35, 50, 64, 80, 96, 109, 124, 140, 154, 167, 184, 196, 209, 221, 239, 247, 256, 263, 271, 279, 291
Védekezés a legyek ellen — 236
Vértetű elleni szer — 237

III. Az „Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége" közleményei.

«Az Erdő» tisztelt olvasóihoz — 195
Értesítés — 221, 289
Felhívás — 255
Kérelem — 230
Közgyülés — 196, 208
Levél a szerkesztőhöz — 207
Nyugtázás — 196, 208, 221, 230, 255, 289

IV. Hivatalos közlemények.

A halászat törvényszerű gyakorlásának az államerdészeti alkalmazottak által leendő ellenőrzése — 18
A hatóságok, vagy közhivatalnokok ellen elkövetett rágalmazás üldözéséhez szükséges engedély — 291
A kopár, futóhomokos és vizmosásos területeken teljesített fásításokra adományozott pénzsegélyek — 79
A kopárjavítási munkálatoknál alkalmazott áll. erdőőri személyzet utiszámláinak mikénti összeállítása — 49
A Krammer-féle gömba-köbözö táblák alkalmazása — 279
A természetbeni lakást élvező kincstári alkalmazottak fajárandóságának mikénti kiszolgáltatása — 289
A vadászati szerződésekben előirt kikötések teljesítése ügyében — 246
A z altisztek létszámának ujabb megállapitása — 278
Az állami kiadások megszoritása tárgyában — 230
Az erdészeti altisztek és szolgák nyugdijazása ügyében — 231
Az erdőőri állásokba kiirandó pályázatok hirdetési költségeinek apasztása — 96
Az utinaplók és utiszámlák mikénti egybeállítása — 289
Bárcza melletti vadászás ügyében — 167
Belföldi gyártmányú strichnin forgalombahozatala — 139
Családi pótlékok ügyében — 196
Emlék- vagy ereklyeként tartott fegyver adómentessége — 270
Erdőőri és vadőri szakvizsgákra hirdetmény — 246
Erdősítési jutalmak kiosztása — 18
Erdőtisztek és altisztek kérvényeinek fe terjesztésénél követendő eljárás — 96
Erdőtisztek és erdőőrök adómentes fegyverei tárgyában — 238
Földjárandóságok mikénti beszüntetése nyugdijazás, vagy halálozás esetén — 96
Gyümölcsfeldolgozó gépek kikölcsönzése — 139
Hatósági eskütétel czéljából tett utazások költségeinek megtéritése — 255
Hirdetmény állami facsemeték adományozása tárgyában — 166
Patakok és vizfolyások medrének tisztántartása — 221
Pályázati hirdetmény erdősítési és csemetenevelési jutalmakra 183
Ujabb fajtájú löporok forgalombahozatala — 95

V. Tárczák.

Bársony István: Éjfél után — 202
« « Höhér-akasztás — 282
« « Nász-hét — 114
Ifj. Thóbiás Gyula: Néhai Ferencz Ferdinand trónörökös naplójából — 242

Oldal

M. Hrabovszky Julia: Biri néni kalácsa — 258
« « « Felébredt érzés — 42
« « « Megoldás — 146
« « « Sors — 214
« « « Vidéken — 86
Monostori Károly: Vadállatok világa az afrikai sivatagokon 190
Schneider Árpád: Görgény multjából — 174
Steukáné-Bapcsányi Vera: Talány — 267
« « « Tévedés — 130
Szalagyi Lenke: Domokos a költő — 74
Szilárd Ferencz dr.: Hajtók és puskások — 26
Urhegyi Jenő: A kikapós menyecske — 158
« « Asszonyszív — 2
Zsoldos László: A kilincs — 14
« « Családi film — 274
« « Ének az órán — 102

VI. Közérdekű szerkesztői üzenetek.

Altiszti czimzésről — 256
Automobilok jelzései — 292
«A vadőr» czimü könyv beszerzési forrása — 247
Állandó kincstári munkások nyugdijigénye — 154
Állatok epilepsziája — 169
Állatok mérgezése — 10
Állatok szembetegsége — 10
Állatok tuberkulózisa — 198
Állatorvosi könyvek — 10
Állatpraeparáló intézet — 66
Baromfiaknak kedvezményes áron való beszerzése — 10
Beteg gazdasági cseléd gyógykezelése — 185
Bilincs alkalmazása erdőőrök részéről — 21
Bogarászati müvek — 209
Boglya köbtartalma — 125
Borjúk elválasztása és táplálása — 20
Büntetéspénzek hovafordítása — 66
Családi pótlék családtagok után — 11, 210
Családi pótlék mostoha gyermekek után — 185
Családi pótlékról — 10, 11, 37, 66, 239
Csaplák beszerzési forrása — 231
Csapóvasak kihelyezése — 80
Csemetekertben való vadászásról — 263
Csiklósmór — 52
Detektivi minősítés — 141
Ebadó fizetése — 185, 271
Egyenruhában utazó állami erdészeti személyzet menetdíjkedvezménye — 198
Erdőőri jelvény beszerzési forrása — 125
Erdőőri szakvizsgákról — 81, 168, 185, 209
Erdőőri szakvizsgához tankönyv — 37, 82, 263
Erdőőrök fegyveradómentessége — 10, 21, 66
Erdőőrök képviselőválasztói jogosultsága — 210
Erdőőrök mind rendőri közegek — 21
Erdőőrök útadója — 239
Erdőőrök vadászatjegy adómentessége — 20
Erdőszolgák fegyvere — 66
Fafaragáshoz minták — 81
Fa- és fémipari szakiskolák — 154
Fa- és szén tüzereje — 67
Fajmarha beszerzése — 65
Fajsertés beszerzése — 65
Famesteri minősités — 109
Farkas csalogatása nyúlmakogással — 10
Fák villámveszélyessége — 52
Fegyelmi úton szolgálatból való elbocsájtás — 52
Fegyver csöpróbajegy — 81
Fegyvergyárosok és kereskedők czíme — 10, 154
Galagonyamag vetése — 66
Galagonya átültetése — 81
Galandféregről — 197, 209
Gazdasági cselédek felmondási ideje — 21
Golyós fegyver nagy vadra — 65
Gömb köbtartalma — 185
Halászat ellenőrzése — 21
Használt távirósodrony beszerzési forrása — 125
Háromesövü fegyver adója — 21
Házinyulak beszerzési forrása — 10, 110, 185
Házkutatásról — 21
Házőrző kutya lelövése — 21
Hiúz csalogatása nyúlmakogással — 10
Hivatalból való vadászat — 125
Hivatalszolgák családi pótléka — 36
Illetményföldekről — 154
Irodatiszti minősítés — 222
Katonai iskolákba való felvételről — 210
Kazal súlya és köbtartalma — 9

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Oldal

Kinestári erdészeti altisztek átköltözködési költségei 81
Kinestári erdészeti altisztek egyenruha-jelvénye 97
Kinestári erdészeti altisztek vadászata 36
Kinestári erdőlegények családi pótléka 36
Kinestári erdőlegények földváltsága 81
Kinestári erdőlegények járandóságai 21, 82
Kinestári erdőlegények lakbére 97
Kinestári famesteri teendők ellátása 197
Kinestári segéderdőőrök családi pótléka 36
Kinestári segéderdőőrök földváltsága 81
Kinestári segéderdőőrök járandóságai 21
Kinestári segéderdőőrök lakbére 97
Kopár területekhez kinevezett állami erdőőrök véglegesítése 68, 110
Kotlós lúd ápolása 140
Kökénymag vetése 66
Körtefa betegsége 125
Közalapítványi birtokok rendeltetése 66
Közalapítványi szolgálatnak a nyugdíjba való beszámítása 20
Községi vadászterület bérbeadása 68
Kutyák nyúltvelőbénulása 97
Kutyák rühössége 184
Legeltetési szabályrendeletekről 239
Lúczfenyő átültetése 81
Mannlicher karabély beszerzési forrása 97
Méhszúrás elleni védekezés 141
Mozgósított uradalmi erdőőrök járandósága 247
Napibéresek családi pótléka 36
Negyven évesnél idősebb egyéneknek állami szolgálatba való felvétele 21
Nemesség kikutatása 52
Nyírfajd mesterséges tenyésztése 80
Patkányok irtása 36
Pénzbüntetések hovafordítása 271
Portómentes levelek feladása 81
Postaszolgák kinevezése 109
Pulykatenyésztésről 169
Ragadós száj- és körömfájás 67, 210
Rák tenyésztése 125
Róka kifüstölése 36
Rovarhatározó művek 97
Rózsamag vetése 66
Rühös állatok kezelése 141
Sertések tüdőgyulladása 36
Strychnin halálos adagja emberre 81
Szarkák mérgezése 10

Oldal

Szarvasbőr kidolgozása 66, 198
Szarvas tüdőférgessége 222
Szárnyasok bélgümőkórja 141, 168
Személyi pótlékról 185, 210
Szerszámgyárak 210
Szénaboglya köbtartalma 125
Szolgálatból való elbocsájtás fegyelmi úton 52
Szörme árak 126, 271
Szörme cserzése 256
Takács-mintalapok beszerzési forrása 36
Tehenek csülök közti börgyulladása 10
Tehenek hüvelyhurutja 125
Tehenek táplálása 20, 185
Tehenek tejelapadása 20, 125
Tej felhasználása 198
Tenyészrák beszerzési forrása 125
Tilosban talált állatok behajtása 198
Tuskófa tömörtartalma 67
Útadó fizetése 185, 239
Útmesteri minősítés 81
Uradalmi erdőőrök egyenruhája 185
Uradalmi erdőőrök fegyvere 66
Uradalmi erdőőrök felmondási ideje 21, 198
Uradalmi erdőőrök hatósági felesketése 126
Uradalmi erdőőrök minősítése 198
Üregi nyulak elleni védekezés 154
Vadászat gyakorlása 66
Vadászat templom közelében 10
Vadászcselédek lőfegyvere 66
Vadászebek idegen területen 66, 198
Vadászjegy nélküli vadászás jövedéki kihágás 21
«Vadász-Lap» előfizetési ára 154, 185, 271
Vadászvendég vadászjegye 21
Vadkereskedő czímek 154
Vadőri eskü ki tehet 36
Vadőri minősítés 36
Vadőri vizsga szabályai 66, 141
Vadőri vizsgára tankönyv 66
Vadőrök jelvénye 198
Vadőrök nyilvántartása 36
Vadőrök vadászatjegy adómentessége 20
Vaj- és sajtkészítés 198
Varjúk mérgezése 10
Viperaméreg elleni szer 209
Werndl karabélyok beszerzési forrása 97

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogatás: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

VIII. évfolyam. — 1. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. január 1.

Előfizetési ár:
Egész évre ... 4 K.
Fél évre ... 2 K.
Negyed évre ... 1 K.
Egyes szám ... 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betünél kisebb betüfaj szedés másfélszeres egységárral számittatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czimén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendők. Ide intezendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iróti tiszteletdijban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhivás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megujítása iránt mielőbb intézkedni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

Erdőmívelési problémák. (—y. —y.)
Az «Országos Erdészeti Egyesület» közgyűlése.
A serétes cső lőképességének megitélése. (Schneider Árpád.)
Az erdőőri szakiskolai szakvizsgák 1913. évi eredményéről.
Gazdasági tanácsadó: A mének téjen. (Zimay Szilárd.)
Különfélék: Az egyenruháról. — A trónörökös 6000-ik szarvasa. — A német császár trónörökösünk vadászatán. — Halálozás. — Baleseti segély. — Nyugdíjbiztositás. — Faragó Béla. — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Asszonyszív. (Úrhegyi Jenő.)

Erdőmívelési problémák.

Forgalmi eszközeink fejlődésének nyomában örvendetes módon föllendülő általános közgazdasági létünkön szemlélődve, nem tudom elnémitani aggodalmamat a felett a lázas sietség felett, a milyennel magas-hegységi erdőségeinknek a hozzáférhetés nehézsége miatt eddigi kiméletes és korlátozott kihasználását újabb időkben az egyre nagyobb és nagyobb mértékre kiterjeszkedő letarolása váltja fel.

Ha meg is lehet adni némileg indokolt magyarázatát annak, hogy az erdők kihasználásától azok értékesítéséig felmerülő tetemes beruházási és üzemi kiadások a várható jövedelmekben úgy nyerhetnek legjutányosabban megtérülést, az üzemi kiadások csak úgy szállithatók a legkisebb mértékükre, ha egymásra következő sorozatban, nagy területekre kiterjesztett tarvágások alkalmazásával üzzük a fatermelést: mindazonáltal az ilyen kizárólag üzleti érdekekre támaszkodó eljárást erdőgazdaságunkra, mint közjólétünk nélkülözhetetlen szerves tényezőjére felette károsnak kell itélnünk.

Eltekintve attól, hogy a szertelen nagy kiterjedésű vágásokkal letarolt értékes erdő nemcsak a jelenlegi birtokosára nézve vesztette el jövedelmező természetű tőkejellegét, — mert hiszen még inkább elveszett az a jövendő utódokra nézve, a kiknek vállaira nehezednek majd a letarolt nagy vágások kétes sikerű újraerdősítésének súlyos anyagi terhei is — a távolabbi jövőbe kiható és nehéz horderejű következményeknek immár előre vetődő árnyéka emeli fel tiltakozó szavát a gazdaságainkat, jólétünket őrző bérczes erdők telhetetlen letarolása ellen.

Merőben fölösleges volna itt is ismételten rámutatni az utóbbi évek árvízveszedelmeire, melyek ma is el nem múló jelentőséggel állanak a közérdeklődés előterében. Közállapotaink felett őrködő napi és időszaki sajtónk mindegyre foglalkozik e kérdéssel és nem tagadhatja le senki, kétségbevonhatatlanul meg van egész társadalmunk győződve arról, hogy elemi csapásaink vésztőhozó erejének egyik lényeges összetevőjét éppen a hegyvidék erdőségeinek nagyterjedelmű és rohamos letarolásával lehet megokolnunk.

Nem szólva a mostani törvényeink korlátai alá vont kötött erdőbirtokokról, a melyeknek fentartását a kezelés fokozódó szakszerűsége megnyugtatólag biztositja, aggódó figyelmünk különösen a magashegységi nagy terjedelmű szálerdőségek magánjellegű birtokosai felé fordul, a kik a tulajdonuk felett való szabad rendelkezésükben csak annyiból vannak korlátozva, hogy a feltétlennek minősíthető erdőtalajt éppen csak a kiirtás veszedelmétől óvják meg.

Az ezután rendszerint magára utalt erdő felújulása legtöbbször már csak a természetre marad s a vagyona felett korlátlanul rendelkező magánerdőtulajdonos sem áldozatot, sem költséget nem hajlandó fordítani arra, hogy ugyanoly erdőtőkét hagyjon a jövő számára, mint a milyennek birtokába ő jutott.

Évszázadok lassan tartó folyamatán, a növényi tenyészet fokozatos települése nyomán képződött erőteljes termőtalajnak fenyőudaras koronája dől meg a feltartózatlanul sietős fejszecsapások alatt. A hegységek, különösen a magas, meredekebb lejtőjű erdősátortól megfosztott hegyvidékek termő-talaja a szélsőséges légköri káros külhatásoknak kitéve, gondozatlan magárahagya-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

tottságában, vagy a mi még rosszabb, a korlátlan legeltetés és nem ritkán a tűzkárok által megrongálva, csakhamar elveszíti ősi termő-erejét, elsekélyesedik; a százados fenyvesek helyét értéktelen gyomfák foglalják el, a meredekebb oldalakon a hó- és kőgörgetegek megkezdik árkoló munkájukat, a pázsitos völgyeken a vad patak tör magának új kavicsos utakat: pusztulást és veszedelmet zuditva a gyanutlanul telepedő emberi művelődés hajlékaira.

Nem nyilvánvaló-e tehát az a meggyőződés, hogy a természet e szomorú történeti szinjátékának fokozatos lejtőjén emberi erővel visszaemelkedni csak úgy márólholnapra még a legnagyobb áldozatok árán is aligha lehetséges. Hiszen látjuk, hogy mindegyre újabb törvényhozási intézmények, jelentékeny országos költségek szükségeltetnek arra a czélra, hogy a pusztuló hegylejtőket, hajdani szép erdőségek kietlen temetőit a közjólét forrásaivá lehessen élesztení; s éppen annál a körülménynél fogva, mert törvényhozásunk az újraerdősités nehéz munkáját oly áldozatkészséggel foglalta tervezeteinek sorába: mindazokra nézve, a kiket erdőgazdasági hivatásuk e térre vezet, az a mellőzhetetlen feladat hárul, hogy az újraerdősítés és erdőtelepítés sokoldalú munkálatainak végrehajtásánál czéltudatos és előre megfontolt szakavatottsággal járjanak el.

Ilyen irányú feladatnak kívánok szolgálni alábbi rövid fejtegetésemmel is, kiváltképen abban a meggyőződésemben, hogy lapunk olvasóinak tekintélyes része az erdősítés és erdőtelepítés szolgálatában teljesíti hivatását.

A mint már fentebb is jeleztem, a kinceseket érő százados erdőségek megtelepülése a természet alkotó munkájának lassú és fokozatos folyamatán történhetett s azt a talajt, melynek sok helyt méteres mélységű kövér televényéből emelkednek ma bámulatos magasságra a százados faóriások, megszámlálhatatlan évek hosszú során készítette elő a gondos anyatermészet. Eleintén csak az igénytelenebb növényzet telepedett meg a tűz és víz viharos műhelyeiből kikerült kőzetrétegeknek, évmilliók nyugalmas pihenője alatt málladozó talaj felszinén és mintegy fokozatos rangsorban jelentek meg a kisebbek után a nagyobb s egyre nagyobb fás növények, a nekik mind jobb helyet előkészítő igénytelenebb elődeik helyén.

A hegyvidék változatos alakulata, a talajbeli és éghajlati viszonyok különfélesége pedig az erdők fanemeinek elhelyezkedésében rendelkezett, kijelölvén a különböző természetű fák mindenféle fajtájának a legarravalóbb termőhelyet. S valóban a termőhelyi viszonyok minőségének legkifejezőbb fokmérője az erdőség fás növényzete.

Az üdébb és mélyebb talajú termőhelyeket rendszerint a mély gyökérzetű, magasra növekedő nagy fák, az ú. n. I. rendű fák foglalják el, a II. rendűek már beérik a kevésbé mély termőhelylyel, a sekélyebbre a III. rendűek települtek s az igen sekély avagy hideg, illetve rövid tenyészetü időszakkal rendelkező helyeken már csak a fák törpéi és csúszó-mászói találják meg létfeltételeiket.

TÁRCZA.

Asszonyszív.

Irta: *Urhegyi Jenő.*

— Itthon a nagyságos asszony?

— Igenis.

— Jelentsen be, itt a névjegyem.

— Azonnal.

Míg a szobaleány úrnője szobájába sietett, a látogató mereven nézett a nyitott ablakon át a park rügyező fáira. A természet újjáébredése, az ablakon besurranó enyhe tavaszi szellő egy édes emléket elevenitett fel, egy csodaszép bájos képet, mely elmult, mintha csak álom lett volna... Látja a kert pázsitján vigan ugrándozni vállára omló szőke fürteivel a bájos gyermeket,... hallja pajzánul csengő kaczaját s azt hiszi, hogy e kedves, a természet minden szépségével ékesített bájos teremtés az övé lesz.

Abrándozásából a visszatérő szobaleány riasztotta fel:

— A nagyságos asszony kéreti, méltóztassék besétálni.

A férfi végigsimitotta homlokát, mintha az egymást kergető gondolatokat akarná elűzni. Az emlékek nyomában keletkezett fájó mosolyt daczos tekintet váltotta fel, midőn belépett abba a szobába, melyből öt év előtt oly sok szép reménynyel és egy boldog jövő képével távozott.

Nyulánk, karcsú nő állott az ablak mellett s tekintete rátapadt a reszkető kezében tartott névjegyre. Az ajtónyilásra felvetette gyönyörű, nagy kék szemeit s összekulcsolt kezekkel lépett a látogató elé. Hangjának remegése elárulta belső nagy izgalmát.

— Bandi, mindenre, a mi kedves előtte, kérem, távozzék. Miért jött ide, miért akarja a hegedő sebet felszakitani?

A férfi egy ideig gyönyörködve legeltette szemeit a remegő asszonykán, majd gúnyosan megszólalt:

— Valóban meglepő fogadtatás. Azt hittem, hogy ölelésre vágyó karokkal fog elém sietni és ime...

— Nem... nem,... ezt nem hihette,... őrültség lett volna ilyesmit még csak képzelnie is.

— Őrültség? Maga őrültségnek tartja, ha akkor, midőn a búcsúcsóktól égő ajakkal idejöve azt képzelem, hogy ölelő karokkal vár?

— Igen, annak tartom, mert az már régen volt s én különben is mindenről értesítettem magát.

— Régen volt? Látja, nekem úgy tünik fel, mintha csak tegnap történt volna. A mit pedig irt, nem tartottam egyébnek leányos csacskaságnál.

— De most már láthatja, hogy valóság!

— Sajnos, látom. De magyarázattal tartozik, hogy miért üzte velem ezt a csúf játékot?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A termőhelyi tényezők csoportjából elégnek véltem csupán az egy talajt is kiragadni, hogy rámutassak arra, milyen igények szerint helyezkednek el a különböző fanemek az erdők természetes településénél; rá akarva egyszersmind mutatni arra a mellőzhetetlen fontos feladatra, hogy a még természetes állapotában, tehát még a maga eredeti termőerejében maradt erdőtalaj felújításánál mily nagy körültekintéssel, a csak látszólag egyforma, de gondos vizsgálódás mellett felette változatos, hegy-völgyes talaj termőhelyi viszonyainak mily beható tanulmányozásával kell munkájában eljárnia annak, a ki a letarolt erdő helyét az ennek legjobban megfelelő olyan fanemekkel s úgy van hivatva betelepíteni, hogy azok mindenike, a maga igényeit teljesen kielégítő mértékben fejlődhessen s majdan ismét értékes erdőségeket szolgáltathasson a bizonyára már észszerűbben gazdálkodó, a közvagyont takarékosabban megbecsülő nemzedékek számára.

És ha a jövendő erdőgazdaságunk mai megalapozásánál ily gondos törekvéssel járunk el ott s mindazokon a helyeken, a hol az erdőtalaj épsége a felújítás sikerével kecsegtet, ha például a tervezett elegyes ültetéseknél a különféle fanemek előírt 0·2, 0·3, 0·5 stb. elegyarányát nem úgy értelmezzük, hogy teszem azt minden másodiknak lúcz-, harmadiknak vagy negyediknek jegenye-, s minden ötödiknek vörösfenyőt ültetünk félreértett rendszerességgel az egész talán több száz hold terjedelmet is meghaladó hegyoldalra, hanem mindegyikét ezeknek a fanemeknek kisebb-nagyobb számú csoportjával oda telepítjük, a hová a rendszerint felismerhető s ennélfogva szükségkép felismerendő változatos termőhelyi viszonyok megkívánják: annál fontosabb a erdőtelepítés fáradságos és költséges munkájának megkezdését gondos előtanulmányokkal és helyi ismeretek megszerzésével ott bevezetni, a hol termőképes erdőtalaj helyett már csak silány gyepréteget, legtöbbször pedig ennek is hijával szűkölködő csupasz, kopár hegyoldalakat kell az erdőtenyészet számára vissza- vagy meghódítani.

Ilyen helyeken már a többtényezőjű termőhelyi viszonyok helyett legfeljebb csak talaj- és éghajlati viszonyokkal számolhatunk s főleg a talajbeli viszonyokra kell nagy figyelmet fordítanunk. —*y*—*y*.

(Vége következik.)

Az «Országos Erdészeti Egyesület» közgyűlése.

Az «Országos Erdészeti Egyesület» mult évi deczember hó 16-án tartotta meg báró Tallián Béla elnöklésével rendes évi közgyűlését az egyesület Alkotmány-utczai székházának dísztermében, mely ez alkalommal zsufolásig megtelt az ország minden részéből egybesereglett erdőtisztekkel és erdőbirtokosokkal. A földmivelésügyi minisztert Bartóky József államtitkár, az erdészeti főosztályokat Lászlóffy Gábor és Téglás Károly miniszteri tanácsosok, a vallás- és közoktatásügyi minisztert pedig Szalai Ernő közalapítványi királyi főerdőtanácsos kép-

---

— Nem tartozom senkinek se magyarázattal.

— De nekem igen, mert hozzám esküje kötötte, s ha már ezt megszegte, legalább az okát akarom tudni. Talán nem szerettem eléggé? Hát nem bántam magával úgy, mint a legkényesebb virággal, melyet csak nézni szabad, de hozzányulni nem? Hát nem azért hagytam el ezt a helyet, hová életem legédesebb emlékei füződnek, hogy a hírt, dicsőséget, melyet öt esztendő alatt szereztem, a maga lába elé rakjam? És ezek után még azt meri mondani, hogy nem tartozik felvilágosítással?

A nő nem felelt, de gyorsan hullámzó keble elárulta a bensejében egymással küzdő ellentétes érzelmeket.

A férfi észrevette a változást. Egész közel lépett hozzá, megfogta kezét s erősen a szemébe nézett.

— Nos, hát nem felel? Vagy nem volt igaz az a nagy szerelem, a mit mutatott? Talán ezek az édes ajkak is hazudták az esküt?

— Nem, nem! Ne rágalmazzon! Sohasem szeretett, ha ilyen gyanusításokkal képes bemocskolni azokat a szép emlékeket!

A férfi elragadtatással vonta ajkához a picziny, hófehér kezet.

— Most elárulta magát! Ha nem szeretne, akkor félne az emlékek felidézésétől s nem igyekeznék azokat oly tisztán megőrizni szivében. Oh mondja, mondja, hogy még mindig szeret!

Az asszonyka egész testében remegett s alig hallhatóan suttogta:

— Én... a... férjemet... szeretem.

— Hazudik! Reszkető teste, hangja, könnyező szeme, mind, mind ellentmondanak állításának. Asszonyi hiúság, a mi érzelmei eltitkolására készteti. Maga szenved s ezt nekem néznem kell? Maga könnyezik s nem engedi, hogy azokat a drága cseppeket csókjaimmal szárítsam fel, mint... egykor.

— Kérem... könyörgök... ne kinozzon tovább.

— Emlékezik-e még, mikor a réten mezei virágból koszorút kötött s azt e szavakkal adta nekem: «Én adom az első virágot a költőnek. Hozzon ez neki hírt, dicsőséget, nekem pedig örökké tartó szerelmet.» Aztán csókjaival árasztotta, könnyeivel áztatta a kis koszorút.

A nő ajka mosolyra nyilt, szemében lázas gyönyör ragyogott s átszellemülve sóhajtott:

— Ah! hogy emlékezem-e? De szép is volt!

— Ne tagadja, most már látom, érzem, hogy szeret! Mondja, hogy szeret, mondja, hogy most is úgy szeret, mint akkor...

Gyöngéden magához vonta a nőt, ki képtelen volt tovább küzdeni szerelme ellen s szeretetet sugárzó könnyes szemével egy darabig csak nézte, nézte az elhagyott férfit, majd hirtelen keblére borulva rebegte: szeretlek!...

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

viselték. Elküldte ezenkivül képviselőjét több város és uradalom, valamint a legtöbb vidéki egyesület.

Br. Tallián Béla elnök, megnyitó beszédében szivesen köszöntvén a megjelenteket, örömmel jelenti, hogy a kormány foglalkozik az erdőtörvény reviziójának kérdésével s reményét fejezi ki, hogy a törvényjavaslat egy jobb jövőnek biztositékát fogja megalapozni. Meg van győződve, hogy a földmivelésügyi kormány az egyesület észrevételeit a legnagyobb szivességgel fogja tárgyalni.

Bund Károly titkár jelentést tett a legutóbbi közgyűlés óta kifejtett tevékenységről s kimagasló eseménynek jelzi a folyó év nyarán Ausztria több érdekes erdőségébe tett tanulmányi kirándulást, a mely szakszempontból rendkivül tanulságos volt. Az ausztriai tanulmányut sikere arra inditja az egyesületet, hogy más alkalommal is tervezzen külföldi kirándulást. A kormány az erdőtörvény reviziójával foglalkozván, az egyesület azzal a kéréssel fordult a földmivelésügyi kormányhoz, hogy a magyar erdészet jövőjére legközvetlenebbül kiható törvénytervezetet az egyesületnek oly időben küldje meg, a mikor még ahhoz az egyesületnek módjában áll érdemlegesen hozzászólni.

A «Horváth Sándor»-alapitvány 1913. évi ezer koronás jutalomdiját egyhangú határozattal *Kiss Ferencz* m. kir. főerdőtanácsos nyerte el, a ki az alföldi futóhomok-területek megkötése s általában az alföldi erdőgazdaság emelése körül szerzett kiváló érdemeket.

Az egyesület vagyona 1912. év végével 1.009,727 koronát tett ki.

Kegyeletes szavakkal emlékezett meg végül a titkári jelentés az egyesület egyik érdemes választmányi tagjának, Sóltz Gyula ny. miniszteri tanácsosnak elhunytáról.

A jelentés tudomásulvétele után *Borsiczky Ottó* erdőmérnök az ausztriai tanulmányutról tartott nagy érdeklődéssel hallgatott felolvasást, melyet vetitett képekkel élénkitett. Az előadásért a közgyülés köszönetet szavazott.

Időközben az igazgatóválasztmány új tagjaira történt szavazások összeszámláltattak s annak eredménye alapján *Pirkner Ernő*, a szavazatszedő bizottság elnöke, jelentést tett arról, hogy az igazgatóválasztmányba beválasztattak Darányi Ignácz, Gesztes Lajos, Hering Samu, Kócsy János, Marosy Ferencz, Nagy Károly, Péch Kálmán, Schmidt Ferencz, Vadas Jenő, Török Sándor és Schmidt Károly.

Majd Czillinger János egyesületi segédtitkár előterjesztése alapján módositották az alapszabályok némely pontját, mire Bund Károly titkár az évi számadások megvizsgálásáról tett jelentést. Megállapitották végül a költségvetést, mire a kisebb ügyek és az inditványok tárgyalására került sor.

Az inditványokkal kapcsolatban bemutatta a titkár az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» átiratát, melyben a szövetség a földmivelésügyi kormányhoz benyujtott s az erdészeti altisztek képesitésének és czimének megváltoztatására irányuló kérvényének az Országos Erdészeti Egyesület részéről való támogatását kéri. A közgyülés az átiratot az új erdőtörvénynyel kapcsolatban leendő tárgyalás végett, az igazgatóválasztmánynak adta ki.

Ezután br. Tallián Béla elnök terjesztette elő az erdőmérnöki kar és az erdészeti altiszti személyzet egyenruhájának megváltoztatására vonatkozó javaslatát, a melyről lapunk más helyén emlékezünk meg.

A közgyülés után társaslakoma volt, melyen számos felköszöntő hangzott el.

A serétes cső lőképességének megitélése.

Irta: *Schneider Árpád* főhadnagy.

Mindig csak lehetőt, az árral arányosat kivánjunk és hihetetlent igérő ajánlatnak, hangzatos reklámnak, — mely rendszerint nagyon kecsegtető, — soha fel ne üljünk, mert a ki mindent igér, rendszerint semmit sem nyujt. Serétes puska beszerzését illetőleg ez a hivatásos vadásznak szól leginkább, kit korlátolt anyagi tehetőségénél fogva az ilyen *bedőlés* leginkább érint. Gavallér vadászszal ilyesmi nem esik meg, mert ő elsőrangú czégnél vásárol; ezt tegye a hivatásos vadász is; olyan czéghez forduljon, *melynek a neve maga garancziа*. Az elsőrangú czéghez általánosságban a luxusár fogalma fűződik. Ez tévedés, mert ezek a czégek is szolgálnak a hivatásos vadász tehetőségéhez mért áruval; nem kecsegtetnek merész ajánlattal, de a mit adnak, az jó! Pár koronáért egy sem veszélyezteti hirnevét!

*

De mit is kivánhatunk a serétes csőtől?

A németországi neudammi és halenseei próbaállomások igazi germán alapossággal végzett kisérleteikkel ezt megállapitották és a mely puska lőképessége felülbirálása végett hozzájuk kerül, arra igazságos paragrafusok várnak.

A mi viszonyainknak és *egyszerüségénél fogva a közhasználatnak* a neudammi megbirálást tartom a leghelyesebbnek. Ennek a megállapitója a németek egyik legjelesebb szakembere, Preuss Albert.

A halenseei megitélés bonyolultabb, hosszadalmasabb és egyedül ezért nem ajánlom, különben ugyanoda lyukad végeredményben.

Mindkettőnek alapja voltaképpen az angol megbirálás, a mely, habár nincsen is oly merev paragrafusba foglalva, mint a két német intézet elvei, de mégsem kevésbbé szigorú. Angliában még mindig a *Greener Standard* járja, melyet W. W. Greener, a legjobb nevü angol puskaművesek egyike kisérletileg állapitott meg, mint lehetőt és jogosan kivánhatót. Szerinte a 12-es ónbek, — Angliában majdnem kizárólag ezt használják és minden kisérlet erre vonatkozik, hacsak másként külön megnevezve nincs, — 42 grain* Schultze lőporból és $1^1/_8$ oz 6-os angol serétből (2·55 mm.) álló töltéssel (ez kereken 304 serétszem), a 40 yardra álló

* 1 yard = 91,439 cm. — 1 oz = 28·350 gramm. — 1 grain = 0·065 gramm ($^2/_3$ gramm).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

30 zollos körbe 215 serétet kell lőnie, a többi serétszemnek pedig a külső, 6 láb átmérőjű körben kell lennie. Ez a német megitélés szerint kereken 71%-nak felelne meg.

És mivel éri el ezt az angol puskaműves? csupán a choke boreral (olvasd: csok bor), a mely semmi más, mint egy hengeres cső szükitése a torkolat előtt 3—4 cm.-rel s azután ismét hengeresen végződő furat. Évszázadok óta ez a serétes csőfurat egyedüli igazán értékes tökéletesitése, a choke bore, a melylyel a puskaműves tényleg szabályozhatja a serétlövést, már a menynyire ez a serétlövés sajátosságánál fogva egyáltalán lehetséges. A különböző choke rifled, drall rifled, stb. stb. mind — humbug!

Az angol ezrekbe kerülő puskától sem kiván többet és nincsen az az angol puskaműves, a ki százalékban megállapított lőképességű puska szállitására vállalkozna. *Ő a legjobbat szállítja, a mit produkálni képes, de ennél többet nem igér.* És az angol puska lövéséről hires mégis! Ez mutatja a szolidságukat, mert egyik lőszerrel igy, a másikkal amúgy lő a serétes cső és *az a perczentuális lőképesség is, a melyre a kontinentális mester vállalkozik, csupán egy bizonyos lőszerre szól.*

A neudammi megitélés.

Megállapitója, Preuss Albert, az elmélet mellett nem tévesztí szeme elől a gyakorlatiasságot. 35 méter távolról (50 lépés), 75 cm. átmérőjű körös czéltáblán állapitja meg a lőképességet. A 75 cm.-es körben még egy belső 37·5 cm.-es kör van. A czélpont a belső körnek ×-tel jelölt pontjára veendő, mely esetben a lövésnek az egész 75 cm.-es körben kell feküdnie, azaz közepének a belső kör közepében; tehát már ezáltal számitva van a *Hochschussra,* mely serétes csőnél annyira kivánatos. Ennek, a gyakorlati tapasztalat szerint maximális mérete 10—15 cm.

1. ábra.

A lőképből megállapitjuk a *takarást* (Deckung), a lövésről-lövésre való rendszerességet *(teljesen egyforma lőképről szó sem lehet!),* — ez az ú. n. Regelmässigkeit von Schuss zu Schuss, — a *sűrítést* (Verdichtung), a *középső találati pont fekvését* (Lage des mittleren Treffpunktes) és az *átütőképességet* (Durchschlagesleistung).

A *takarás* százalékban nevezhető meg. Pl. 155 serétszem van a 75 cm.-es körben, a patronban pedig 236 serétszem volt; most egyszerű számitással állapitható meg, hogy hány százalékos a lőkép.

$(155 \times 100) : 236 = 65\%$.

A lövésről-lövésre való egyenletesség megállapitásához legalább 5 lövés teendő s a legjobb és legrosszabb lőképek különbözete adja az eredményt. Úgy a neudammi, mint a halenseei próbaintézetek eljárása e tekintetben egyenlő.

A neudammi intézet valamennyi öböt, teljesitőképessége szerint, a következőképpen osztályozza ($3^1/_2$ mm.-es seréttel):

takarás:	lövésről-lövésre való egyenletesség:	birálat:
45—49%	30—40 *	elégséges
50—59%	20—30	jó
60—64%	15—20	nagyon jó
65—69%	15	kiváló
70% több		kiválónál jobb.

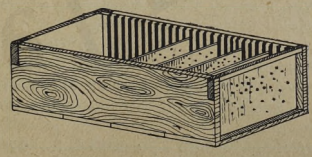
Apró serét kevesebb találati százalékkal lő, így pl. $2^1/_2$ mm.-es a $3^1/_2$ mm.-esnél 5—10%-kal rosszabban.

A sűrítést illetőleg 2·4—2·8 a normális, 4— nagyon jó, 2— erős. Ezt pedig úgy állapitjuk meg, hogy az egész 75 cm.-es körben foglalt találatok számát elosztjuk a belső, 37·5 cm.-es körben foglalt találatok számával.

A *középső találati pont fekvését* 20 m.-ről állapitják meg, mint mely távra még majdnem valamennyi serétszem a 75 cm.-es körben van. 6 cm.-es eltérés jelentéktelen, de 10 cm.-es a maximum. Ennél a megállapitásnál előnyös egy olyan alakú irányzékot használni, minő golyóspuskákon van, melyet gummiszalaggal erősitünk a csövekre. Ez egyszerűen pléhből is készithető.

Az *átütőképességet* mindkét intézet szintén megegyezően állapitja meg, 0·9 mm. vastag szalma kéregpapiron, melyek közül 3·5 mm.-es serét 33-at, 2·5 mm.-es 14-et üt át, 35 m.-ről lőve.

Az átütőképesség a takarással szorosan kapcsolatos, egyiket a másik nélkül képzelni sem lehet.

2. ábra.

Általánosságban elterjedt az a téves nézet, hogy a kis öb élesebben (nagyobb kezdősebességgel) és kisebb

* Vagyis ilyen különbözetet mutat a legjobb és a legrosszabb lőkép találó serétszemekben.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

szórással lő, mint a nagyobb öb, pl. a 28-as és 24-es a 12-esnél. *Ez pedig alapos tévedés.* Különben teljesen egyenlő körülmények mellett a kis öb teljes szórása ugyanakkora, mint a nagyé, azonban a takarása sokkal gyengébb, a mi érthető is, lévén a kis öbben kevesebb serét. Éppen ebből az okból kis öbbel nem lőhetni messzebbre, mint 12-essel, vagy 16-ossal és sportlövészek ezért használják a 12-és öböt. *Kiváló lövő* természetesen kis öbbel is gyönyörűen lőhet, azonban evvel csupán saját egyéni qualitását bizonyítja. A hosszú csövű 28-as, mely oly hosszú hüvelyre van fúrva, melybe a 16-os hüvelytartalma fér, korcsszülött, arról nem is beszélve, hogy komiszan rúg.

A puska szórása mindig a lövő ügyességéhez mért legyen és kevésbbé gyakorolt lövő kezében jobb szolgálatot tesz a szóró, semmint a szüken hordó serétes cső. Ennek mértékéül a következő százalékos meghatározás szolgálhat (3·5 mm.-es seréttel)

40—50%-kal lövő _ _ _ _ _ gyenge puskásnak
50—60%-kal lövő _ _ _ _ _ az átlagos puskásnak
60—65%-kal lövő _ _ _ _ a jól lövőnek
65%-nál jobban lövő _ _ _ a kiváló lövőnek.

Ez korántsem legyen szabály, csupán útmutatás, általános nézet.

Mindenkinek avval a szórással lövő puska felel meg legjobban, melylyel saját maga a legnagyobb találati százalékkal lő!

Az erdőőri szakiskolai szakvizsgák 1913. évi eredményéről.

I. Görgényszentimre.

A görgényszentimrei m. kir. erdőőri szakiskolánál az 1913. évben megtartott szakvizsgálat a m. kir. földmívelésügyi miniszter úr által kinevezett bizottság előtt junius hó 30-tól julius hó 5-ig tartatott meg. A bizottság tagjai voltak: Gyöngyössy Béla m. kir. főerdőtanácsos, Szakmáry Ferencz erdőőri szakiskolai igazgató és Puksa Endre m. kir. segéderdőmérnök mint a vizsgabizottságnak Pausinger Károly m. kir. főerdőmérnök akadályoztatása miatt behivott póttagja.

A szakvizsga letételére a II. évfolyamot végzett 21 tanuló jelentkezett; s az engedélyt arra valamennyi megnyervén, a szóbeli vizsgát megelőzőleg a következő három irásbeli feladatot oldották meg:

I. Feladat: Valamely völgyoldalban elterülő erdőrészlet levágásra van kitűzve. A hegyoldal hossza a völgy alsó részében 423 öl, a felső részében 317 öl, a vágásterület a völgyből a hegygerinczig mindenütt egyformán 180 öl széles.

Az erdőrészlet vágható korú faállománya 0·7 részben lúczfenyő és 0·3 részben bükk. A kiszámlált törzseknek holdanként talált átlagos mennyisége 232 darab.

A bükk-próbatörzsnek köbtartalma 3·27 m.^{3}, a lúczfenyő-próbatörzsé 2·76 m.^{3} tömör faanyag.

Az erdőőr feladata tájékoztató számítást tenni arra nézve, vajjon a házilag kidolgozandó vágásterületről a völgybe közelitendő s a 8·7 km. távol fekvő rakodó helyre fuvarozandó faanyagnak a négy téli hónap alatt (novembertől február végéig) való elszállíthatása czéljából hány kétfogatú fuvart kell felfogadni: ha átlag havonként 4 hetet, heti 5 munkanapot, napjában kétszeri térést, egy fuvar teherbirását 13 q-val, a bükk fajsúlyát 0·92 és a lúczfenyő fajsúlyát 0·68 részszel számítjuk?

II. Feladat. Leirandók a különféle gazdasági (üzem-) módok s az ezek keretében végzendő erdőmivelési munkák.

III. Feladat. Melyek azok a törvényes rendelkezések és büntető intézkedések, a melyeknek az a czéljuk, hogy hazánk erdőségeit az elpusztítás veszedelmétől megóvják?

E feladatok eredményének figyelembevételével s azt követő szóbeli feleletek alapján a megállapított osztályzatok a következőkép oszlottak meg:

kitünően alkalmasnak találtatott 3 vizsgázó (14%)
jól « « 11 « (53%)
kielégitően « « 7 « (33%).

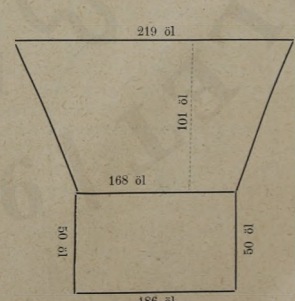
Ezek szerint a szakvizsgálati bizonyitvány mind a 21 végzett tanulónak kiadatott.

II. Királyhalom.

A királyhalmi m. kir. erdőőri szakiskolánál az erdőőri szakvizsgák 1913. év julius hó 1., 2., 3-án tartattak meg.

Irásbeli feladatul a következő három kérdés adatott fel:

I. Kérdés. E vázlatrajzban kitüntetett oldalhosszuságokkal biró vágásterület egy-egy holdján 250 m.^{3} bükkfa található, melyből 20% műfa, 30% hasábfa, 32% dorongfa, többi pedig galyfa. Mily értéket képvisel e vágás, ha műfáért 24 K, a hasábfáért 16 K, a dorongfáért 12 K, a galyfáért 8 K-t adtak a rakodóra szállítva; a szállítás pedig m.^{3}-kint egyre-másra 1.20 K-ba került?

II. Kérdés. Miben áll a vadászat által adható mellékhasználat? Hogy értékesithető az? Az értékesitési módok közül melyik a legczélszerűbb s legjövedelmezőbb a birtokosra?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

III. Kérdés. Leirandó az akáczfa.

Az erdőőri szakvizsga letételére engedélyt a szakiskolát 1913. évben végzett 11 tanuló kért és nyert.

Az irásbeli és szóbeli vizsga eredménye: 6 «jól alkalmas» (55%) és 5 «kielégitően alkalmas» (45%).

III. Liptóújvár.

Az 1913. évi 8348/I. A—3. számú földmivelésügyi miniszteri rendelet alapján a liptóújvári m. kir. erdőőri szakiskolában az 1913. évi julius hó 1-sö napján megtartott erdőőri szakvizsga alkalmával a szakvizsgabizottság, mely Benkő Rezső m. kir. főerdőtanácsos, szakiskolai igazgató elnöklete alatt Vaitzik Emil m. kir. főerdőmérnök és Szaltzer Lajos m. kir. erdőmérnökből állott, a vizsgázóknak a következő irásbeli kérdéseket adta fel:

1. Beerdősitendő hármas hálózatban, 3 éves lúczfenyő csemetével, 1·6 méter csemete távolság mellett, oly szabálytalan négyszögű terület, melynek átlója 125·6 öl s ennek megfelelő háromszögek egyikének a magassága 40 öl, a másiké pedig 25 öl.

Mennyibe fog kerülni középszerű talajviszonyok között a terület beerdősítése, ha a beszerzett csemeték ára ezrenkint 2 K 40 f.

A csemeteknek ezrenkénti kiültetésére szükséges kézi napszámot s annak árát a vizsgatevő saját tapasztalataiból állapitsa meg.

2. Valamely erdő évi vágásából kitermeltetett összesen 4600 m.³ fa, mely famennyiségből 36% szálfa, 44% rönkő s 20% tüzifa. Kérdés, mennyibe fog kerülni a vágás kidolgozása, hogyha egy köbméter szálfáért 3 K 40 fillért, egy köbméter rönkőfáért 2 K 80 fillért és egy ürméter tüzifáért 2 K 50 fillért fizetünk?

3. Az apácza-rovar elterjedésének megakadályozása czéljából miképpen kell gondozni az erdőket s elszaporodása esetén a rovar irtására, mely irtási módokat szokás alkalmazni?

A vizsgára bocsájtott 23 végzett szakiskolai tanuló közül 2 kitünően, 9 jól és 12 kielégitő eredménynyel tette le a vizsgát.

IV. Vadászerdő.

A vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola II. éves tanulóival 1913. évi julius hó 1-én és a következő napokon megtartott erdőőri szakvizsga irásbeli kérdései és vizsgaeredményei a következők:

Irásbeli dolgozatul a következő kérdések adattak fel.

1. Kérdés. Egy vágás területének alakja ferdény. A ferdény egyik párhuzamos oldala 429·08 m., a másik párhuzamos oldala 357·95 m., magassága 89·91 m.

Kérdés, hogy mennyibe kerül ezen vágás feldolgozása, ha a kat. holdankénti fatömeg 220 tömörköbméter s ennek 30% épületi fa, 50% hasábfa, 10% dorongfa és 10% galyfa s ha az épületi fa kidolgozásáért tömörköbméterenkint 10 koronát, a hasábért ürköbméterenkint 1 koronát, a dorongfáért ürköbméterenkint 80 fillért s a galyfáért ürköbméterenkint 60 fillért fizetünk.

Az erdő minőségéhez képest az átszámitási tényezők a következők: hasábfánál 0·70, dorongfánál 0·50, galyfánál 0·40.

2. Kérdés. Mi a czéljá a gyéritésnek és a gyakorlatban mire kell figyelni a gyérítő vágás keresztülvitelénél?

3. Kérdés. Röviden összefoglalva, mit foglal magában a rendszeres gazdasági terv?

A szakvizsga vizsgáló-bizottságának elnöke: Dömötör Tihamér kir. erdőfelügyelő volt, vizsgáló biztosok pedig: Balás Sándor vagyonközségi erdőigazgató és Török Sándor m. kir. erdőtanácsos, szakiskolai igazgató; pótbiztosul pedig Illés Vidor m. kir. főerdőmérnök küldetett ki.

A szakvizsgánál Temes vármegye képviseletében Ferenczy Sándor alispán vett részt.

Szakvizsgára bocsáttatott összesen 18 tanuló, a kik közül: kitünően alkalmasnak találtatott 6 egyén = 33·33%, jól alkalmasnak találtatott 9 egyén = 50%, kielégitően alkalmasnak találtatott 3 egyén = 16·67%.

*

Végeredményében tehát a mult tanévben végzett 73 erdőőri szakiskolai tanuló a szakvizsgát letette, még pedig: 11 (15·1%) kitünő, 35 (47·9%) jó és 27 (37%) kielégitő eredménynyel.

Ez a mindenesetre fényes és örvendetes siker nemcsak a növendékek szorgalmára, hanem a tanári karnak lelkiismeretes ügybuzgóságára is vall.

Gazdasági tanácsadó.

A méhek télen. A hideg, zord hónapokban, midőn a vegetáczió szünetel, késő ősztől tavaszig a méhek lakásukra vannak utalva. Nincs miről hordaniok, másrészt kiröpülve a hidegben hamarosan megdermednének, elpusztulnának. Növényeredetű táplálékukat nyáron át gyüjtik s hordják össze a kaptárba nagy szorgalommal s mézzel teli éléstárukba összehuzódva telelnek. A télire való élelmet, mézet s kevés viragport (himpor, méhkenyér) a kaptár vagy a kas felső, a röpülő lyuktól legtávolabb eső, az ellenségtől legvédettebb helyére raktározzák el úgy, hogy télen a legkönnyebben hozzá férhessenek. A mézet, hogy a gyors megczukrosodástól megóvják, vékony viasz lemezkével pecsételik be, zárják el légmentesen.

A méhek, a család nagyságához mérten, 4—6 lépkörben húzódnak össze lakásuk felső részében. A gomolyagba szorosan összehúzódott méhek olyan gömb alakban telelnek, melynek felső része le van vágva, alul pedig hegyes. Tömött szőlőfürt alakjához hasonlithatnók leginkább az összehúzódott telelő méhek csomóját. A méhek gomolyakba való összehúzódásának mérvét a külső hőmérséklet irányitja. Nagy hidegben igen szorosan húzódnak össze, míg az idő enyhülésével a méhek csomója is szélesebb húzódik.

Ha megfigyeljük a telelő méheket, azt fogjuk tapasztalni, hogy azok nem alszanak, nincsenek megdermedve. Hallgatózva csendes, lassú zúgást észlelhetünk

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

náluk; ha kissé megkopogtatjuk a kaptárt, felzúdulnak a méhek, bizonyságául annak, hogy nincsenek tétlenségben, hanem ébren vannak. Magát a telelő méhek fürtbe húzódott csomóját tekintve meg, látjuk, hogy lassú s folytonos sürgésben vannak, a külsők a csomóban lévőkkel cserélik helyöket.

A telelés alatt a méhek táplálkoznak. A táplálkozás képesíti őket arra, hogy kellő meleget fejlesszenek, a kaptárban a szükséges meleget előállítsák, s ezáltal az egész családot a megdermedéstől, elpusztulástól megóvják. Főtáplálékuk a méz (szénhidrát). Csendben, nyugalomban aránylag kevés mézet fogyasztva várják a tavaszt.

Hogy méhcsaládjaink kiteleljenek a megfelelő lakáson, elégséges élelmen kívül legfőképen nyugalomra van szükségök. Nyugalom nélkül rosszul telelnek, sőt tönkre is mehetnek. Háborgatják méheinket az egerek, cziczkányok, harkályok stb., melyek ellen állandóan meg kell védelmeznünk családjainkat. Maga a méhész, ha körül néz méhesében, kerülje a zörgést, dobogást, általában csendben s óvatosan figyelje meg családjait.

Háborgatás alkalmával a méhek felzúdulnak, a telelő fürt megbomlik. Egyes méhek a zaj okát kutatva elhagyják a telelő csomót és hamarosan megdermedve elpusztulnak. Másrészt a méhek azon hiszemben, hogy ütött végórájuk, menteni igyekeznek, a mi előttük a legértékesebb. Neki esnek a méznek, teli szívják magukat. Ennek többszöri ismétlődése folytán, minthogy fölös táplálékot vesznek magukhoz, beleikben idő előtt felgyülemlik a bélsár. A hideg miatt kiröpülni s beleik tartalmától megszabadulni nem tudnak, a mi előidézi a vérhas nevű betegséget.

Ha fent említett tényezőkön kívül a család anyja télen el nem pusztul, a méze meg nem czukrosodik, a hőmérséklet nem nagyon ingadozó, ha állandóan friss levegőhöz jut és a napfény folytonosan nem ingerli, kitelel a család, megéri a tavaszt, megindul a fiasítás és fokozott szorgalommal munkálkodnak.

Zimay Szilárd.

Különfélék.

Az egyenruháról. Az «Országos Erdészeti Egyesület» mult évi deczember hó 16-án tartott közgyülésén báró Tallián Béla elnök az indítványok tárgyalása rendén, az erdészeti tiszti és altiszti személyzet egyenruhájának megváltoztatására tett javaslatot, mert mint mondá, az ausztriai tanulmányúton sajnosan látta, hogy a míg a magyar erdőbirtokosok és erdőtisztek sokféle színü és szabásu ruhában, addig az osztrákok mind ízléses egyenruhában jelentek meg. Tudja, hogy a magyar ember nem rokonszenvez az egyenruhával, de azt is tudja, hogy az erdőtisztek és az erdőaltisztek nem is szeretik az egyenruhát, mert az erdőtiszteké nem szép, az erdőaltiszteké pedig alkalmatlan. Pedig az egyenruhára szükség van, nem ugyan azért, mintha a folytonosan való hordását tartaná czélszerűnek, hanem mivel egyes alkalmakkor illő abban megjelenni, hogy egy testület összetartozandóságát kifejezzék.

Az elnök beszélt ez ügyben a földmivelésügyi miniszter úrral is, a kinek szintén az a nézete, hogy az erdészeti egyenruhának megváltoztatása szükséges. Javasolja tehát az elnök, hogy a közgyülés küldjön ki egy bizottságot, a melynek feladata legyen a mai egyenruhának a modern kor igényeinek megfelelő megváltoztatására vonatkozó tervezetnek a földmivelésügyi miniszter úr megbizottjával egyetértően való kidolgozására.

A közgyülés a javaslatot nagy tetszéssel magáévá tette s a bizottságba az erdőbirtokosok részéről nemeskéri Kis Pál volt államtitkárt és Osztroluczky Géza nyug. főispánt, az erdőtisztek részéről: Téglás Károly, Csik Imre miniszteri tanácsosokat, Kiss Ferencz főerdőtanácsost és Borsiczky Ottó erdőmérnököt küldte ki.

Végre tehát kilátásunk lehet arra, hogy ez a mindenképen izléstelen, czélszerűtlen és alkalmatlan egyenruha eltünik s helyét egy ízléses és az igényeknek megfelelő ruhadarab fogja elfoglalni.

Az eddigi jelekből és magánúton folytatott tárgyalásokból már is arra következtethetünk, hogy tulajdonképen nem is új *egyenruha* megállapításáról, mint inkább *egyforma* ruha viseléséről lesz szó. Erre már maga báró Tallián Béla elnök meg is adta az impulzust, a mennyiben az egyesület közgyülésén egy általa tervezett csinos vadászruhában jelent meg. Ez a ruha kávébarna színü nadrágból és ugyanolyan színü egysor bőrgombbal gombolható rövid kabátból (zakó) állott, sötétzöld, szintén bőrgombos mellénynyel s a kabát gallérja és kihajtója ugyanebből a zöld szövetből volt készítve. Kijelentette azonban az elnök, hogy az általa tervezett ruhát (melyhez természetesen rövid és hosszú nadrág, valamint a mellénynyel azonos színü puha kalap is tartozik), ne tekintse a bizottság irányadónak s ettől teljesen függetlenül állapítsa meg az erdészeti személyzet által viselendő ruházatot, mert ő csak azon saját egyéni nézetének akart kifejezést adni, hogy milyennek gondolja ő az új ruházatot, de természetesen ő is alá veti magát a kiküldött bizottság által megállapítandó szabályzatnak.

A trónörökös 6000-ik szarvasa. Múlt évi deczember 3-án kezdődött a Duna melletti Orth és Eckartsau pagonyokban egy nagyobb udvari vadászat szarvasokra, a melyen Ferencz Ferdinánd főherczeg, trónörökös is részt vett. Az első hajtás délelőtt 10 órakor kezdődött s vasárnap lőtte meg a trónörökös Eckartsauban a 6000-ik szarvasát.

A német császár, trónörökösünk vadászatán. A Ferencz Ferdinánd trónörökös tulajdonát képező konopisti birtokon tartott udvari vadászatokra a német császár is meg volt hiva s október 24-én 1080 drb., október 25-én pedig több mint 1100 drb. fáczánt lőtt. A két napig tartott udvari vadászaton 6400 drb. fáczán esett.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Halálozás. *Illés László* m. kir. erdőmérnököt, az apatini m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó bezdáni m. kir. erdőgondnokság vezetőjét, deczember 8-án a kincstári erdőben átlőtt mellel halva találták.

Hoffmann Brunó m. kir. főerdőmérnök, a bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó técsői m. kir. erdőgondnokság vezetője, munkás életének 47-ik évében, hosszú és súlyos szenvedés után, deczember hó 23-án meghalt.

Baleseti segély. Varró Ferencz püspök uradalmi főerdőőr m. évi augusztus hó 15-ikén szolgálatának teljesítése alkalmával társa által, ki őt az erdőben vaddisznónak nézte agyonlövetett. Az elhunyt az uradalom részéről az 1900. évi XIV. t. cz. 8. §-a alapján balesetre volt az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál biztositva s így özvegye 1000 korona segélyben részesittetett.

Nyugdíjbiztosítás. Alföldy Mihály beregvármegyei körerdőszolga, Peti József a Kendeffy uradalom erdőőre, Scheier János Eperjes városi erdőőr, ifj. Stoffa János és Taszarovics János Eperjes városi erdőszolgák az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál az 1912. évi VIII. t.-czikkel felállított nyugdijcsoportban munkaadóik által nyugdíjra, aggkori ellátásra, balesetre és temetkezési segélyekre biztosittattak.

Faragó Béla cs. és kir. udvari szállító, magpergető gyáros — Zalaegerszeg, 1914. évi zsebnaptára megjelent s azt az érdeklődőknek a czég kivánatra készséggel megküldi.

Időjelzés. A «Meteor» 1914. évi január hóra a következő időjelzést teszi közzé: 1914 január havának változási napjai: a 3—4-iki hideg esetleg havas; az 5-iki szeles, a 9-iki igen hideg; a 11-iki szeles hideg, a 12-iki száraz, a 14—15-iki enyhe csapadékos, a 19—20-iki viharos, a 22-iki szeles, a 25-iki pedig enyhe jelleggel.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Sugár Károlyt, a központba beosztott m. kir. erdőtanácsost országos vadászati felügyelővé nevezte ki.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Egyed Miklós m. kir. főerdőmérnököt Kossóról a budapesti m. kir. faraktárgondnoksághoz, Krause Dezső m. kir. erdőmérnököt pedig a budapesti m. kir. faraktárgondnokságtól Isaszegre (erdőgondnoknak).

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter kirendelte Vági István m. kir. erdőmérnökgyakornokot a kolozsvári m. kir. állami erdőhivatal kerületéből a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola erdőmérnöki szakosztályának vegytani tanszékéhez a tanársegédi teendők ellátására.

A vinkovczei kir. főerdőhivatal főnöke Szabó Lajos, Pánics Zsiván és Petrofszky Miklós kir. erdőőröket főerdőőrökké és Reiter Péter, Polimacz Mitó és Petkovics Lukács helyettes erdőőröket kir. erdőőrökké nevezte ki, meghagyva őket a jelenlegi — szolgálati helyeiken.

*

A tótsóvári m. kir. erdőhivatal főnöke Orosz Illés, Oravesz Antal és Fricsovszky Ede m. kir. erdőőröket m. kir. főerdőőrökké, Graichmann Jenő m. kir. erdőőrt műszaki segédszolgálatra m. kir. erdőőrré, Kovár Nándor havibéres m. kir. erdőőrt, Bodnár András és Forgács Elek I. oszt. m. kir. segéderdőőröket és Szavilla János I. oszt. m. kir. erdőlegényt védkerületi m. kir. erdőőrökké, Gliga Miklós II. oszt. m. kir. erdőlegényt I. oszt. m. kir. erdőlegénynyé, Német János és Orosz Imre II. oszt. m. kir. segéderdőőröket és Hofmeister István napibérest II. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Turmann Vilmos II. oszt. m. kir. segéderdőőrt és Borbély Andor II. oszt. m. kir segéderdőőrt I. oszt. m. kir. segéderdőőrré, Szuchár István, Baumann István, Munteán Miklós napibéreseket és Prokay Gyula magán uradalmi segédvadászt II. oszt. m. kir. segéderdőőrökké nevezte ki, Székely János és Turó István m. kir. főerdőőröket nyugalomba helyezte.

Turman Béla II. oszt. m. kir. erdőlegény szolgálatáról önként lemondott.

*

A gödöllői m. kir. erdőhivatal főnöke Szücs József, Varga András és Plecker Alfonz m. kir. erdőőröket m. kir. főerdőőrökké, Papp István, Pintér Sándor és Király Sándor I. oszt. m. kir. erdőlegényeket és Schmuck József I. oszt. m. kir. segéderdőőrt m. kir. erdőőrökké, Farkas József, Tálas Ferencz, Gutzul Tivadar és ifj. Papp Mihály, végzett szakiskolai növendékeket és szakvizsgázott erdőőröket II. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Wizner Lajos szakvizsgázott és katonai kötelezettségének eleget tett erdőőrt II. oszt. m. kir. segéderdőőrré, Szalai János, Gavra Alajos és Lehotzky Alajos II. oszt. m. kir. erdőlegényeket I. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Rácz József II. oszt. m. kir. segéderdőőrt és Maszlagi Géza II. oszt. m. kir. erdőlegényt pedig I. oszt. m. kir. segéderdőőrökké nevezte ki.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányu czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

B. J. 1. A kazal súlytartalmát úgy tudjuk meg, hogy előbb *köbtartalmát* számítjuk ki. A kazalnál a köbtartalom következőképen számítandó ki:

Külön mérjük meg a törzs, és külön a hajazat nagyságát, és az előbbinél a négyoldalú hasáb, az utóbbinál a háromoldalú hasáb köbtartalmát számítjuk ki.

A törzsnél megmérjük (méterekben) a kazal magasságát a földtől a hajazatig, azután a törzs szélességét a magasság közepén, azután a törzs hosszúságát, szintén a törzs magasságának közepén. Ezen három méret szorzata megadja a törzs köbtartalmát. A hajazat köbtartalma úgy számítandó ki, hogy a hajazat szélességének méretét megszorozzuk a kazal hosszúsági méretével, az így kijött szorzatot pedig megszorozzuk a hajazat $^1/_2$ magassági méretével. A két végösszeg összeadva adja a kazal köbtartalmát.

Most már az a kérdés, hogy mennyit nyom *egy* köbméter széna? Errenézve a tapasztalat az, hogy az függ a széna minőségétől, mert kórós széna kevesebbet nyom, mint a leveles vagy apró füves, függ a kazal nagyságától, mert nagy kazalban többet nyom, mint kicsiben (mert jobban összeülepedik), függ az összerakás idejétől, mert a régebben összerakott széna többet nyom (jobban megülepedvén), mint a kevés idővel azelőtt össze-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

rakott széna, függ még a széna minőségétől, mert a réti széna többet nyom, mint a sásos.

A tapasztalat szerint *egy köbméter széna* nyom:

Összerakás után egy hónappal (a kazalnak természetesen sem legalját, sem tetejét, hanem közepét véve, mely az átlagnak legjobban megfelel) *60—90* kgr.-ot, teljes leülepedés után nyom *110—120* kgr.-ot. *e. D. B.*

2. Előfizetése 1914. évi junius hó végéig rendezve van.

B. A. A levelében említett szembetegség, úgy látszik, már idültté vált, mert a szokásos szemgyógyszerek, melyeket a királyhelmeczi kir. állatorvos rendelt (a skatulyában levő fehérpor valószínűleg calomel és czukor, a kámforszagú szer pedig a Collirium adstring. lut. nevű szemvíz), hatástalanok maradtak. Leírása szerint a betegséget az állat tényleg a szállítás alkalmával használt fűrészportól kapta, sőt ha ezt bizonyítani tudná, esetleg kártérítési igényt is támaszthatna a szállítóval szemben. A genyedést lehetséges, hogy a szemzugba került fűrészporrészek idézik elő, azért jó volna a szemhéjakat alaposan megnézni és jól kimosni, az sem lehetetlen, hogy tán egy szálka került a szemhéjba. A genyedést, illetve a csipásodást megszünteti a hyperol, ebből egy grammos tablettát kell 60 gr. vízben feloldani (langyos, illetve meleg, de nem forró vízben) s azzal naponta többször mosogatni a szemet, sőt ha az állat tűri, még borogatni is. A szembe pedig a fájdalom csillapítása czéljából a következő szemcseppeket:

Rp. Tonogen supraren. Richter 2·0
Aqu. boricae 2 % 8·0
M. D. S. Szemcseppek.

A becsepegtetést napjában kétszer, reggel és este kell végezni. A langyos borogatásokat pedig minél többször. A borogatáshoz a hyperoldatot mindig meg kell melegíteni olyanformán, hogy az oldattal telt üvegcsét meleg vízbe állítjuk, ezáltal megmelegszik az oldat a nélkül, hogy megváltoznék a tömény-sége. *Dr. Kukuljević József.*

E. V. 1. A leírás szerint a betegség valószínűleg a csülökközti bőr üszkös gyuladása lehet. Oka vagy az, hogy az állat kemény, száraz úton járt s valami kő törte fel a lábát, vagy pedig valami hegyes tárgyba lépett, esetleg a tarlón bökte fel valamilyen hegyes szalmaszál s aztán fertőző csirák jutottak a sebbe. A kezelés módja igen jó, de lehet erélyesebb szereket is alkalmazni. Így pl. a sebet kimosni lysoformoldattal s utána kilapisolni. (*Rp.* Solut. argent. nitric. 5 % grmt. 100.) Ezzel az oldattal be kell ecsetelni a genyedő helyeket és az ujjképleteket is. Utána szárító porral, pl. tannophennel, vagy gálicz és porrátört tölgyiakéreg keverékével, vagy zinkoxydporral behinteni. Nagyon ügyelni kell arra, hogy az állat mindig száraz helyen álljon, nehogy az alomról piszok jusson a sebbe. Czélszerű volna az állat lábát bekötni egy háromszögletes kendővel. Az elhalt részeket jó lenne állatorvossal leoperáltatni, hogy üszkösödésbe ne menjenek át. Ha esetleg volnának még fel nem tört tályogok, azokat lenmagliszttől vagy burgonyából készült és melegen felrakott pépes borogatásokkal kell megpuhítani s ha feltörtek, alaposan desinficiálni. A desinficiáláshoz azonban nem ajánlom a sublimátot, mert az higanykészítmény s azzal szemben a kérődzők igen érzékenyek. A lysoform is igen jó e czélra.

Czéljainak megfelelne Monostori Károly állatorvosi főiskolai nyug. tanár «Állategészségtana» 223 ábrával, az Athenaeum kiadása, továbbá a Köztelek Olcsó Könyvtárának füzetei (évente 5 kor.), ennek a kiadásában jelenik meg tőlem most újévre az összes ragadós állati betegségekre vonatkozó ismeretterjesztő mű «Védekezés a rag. állati betegségek ellen» czímen. Német nyelven pedig legjobban ajánlom «Das Buch vom gesunden und kranken Haustier» cz. művet, írta Dr. L. Steuert, 345 ábrával. Berlin Paul Parey kiadása.

2. Házinyulakat és baromfit a kir. gazdasági felügyelő útján szerezhet kedvezményes áron. *Dr. Kukuljević József.*

3. Tessék a m. kir. méhészeti szaktanítóhoz — Kolozsvár — kérdést intézni, mert mi nem tudjuk.

L. V. 1. A szarkák és varjak mérgezése legczélszerűbben foszforkészítménynyel eszközölhető oly módon, hogy tavaszszal a szarkák és varjak fészkelése idején tyúktojást vagy meddőn maradt fűzzán és fogolytojást, melynek tartalmát a tojásba fúrt lyukon eltávolítottuk, s helyébe foszforkészítményt teszünk, réteken vetések szélén stb. elhelyezünk. A szarka és varju fészkelés idején úgyszólván állandóan rétek és vetéseken tartózkodik s itt napról-napra nagy területet kutat át eleség után. Ily módon vadászterületét ezektől az alkalmatlan rablóktól mihamar megtisztíthatja.

A téli mérgezés nem jár oly eredménynyel s mivel télvíz idején a varjak és szarkák nagy területről összesereglenek, úgy nem a saját területén tartózkodó károsítókat, hanem a máshonnan odaseregletteket pusztítja el s magamagának alig használ. A téli mérgezésnek e mellett meg van az a hátránya is, hogy a teljesen ártatlan, sőt hasznos csókákat, melyek ilyenkor a döghelyet szintén felkeresik, szintén elpusztítja. Egyébként nem a kitett dögöt, hanem a dög környezetébe helyezett húsdarabokat s a dögre kent aludt vért szokás megmérgezni, maga a dög csak a kártékony szárnyasok és ragadozók odacsalogatására való. Csak varjut és szarkát szintén foszforkészítménynyel elkészített csalfalatokkal, szórmés ragadozókat strichninnel szokás mérgezni. Méregkészítmények H. Degener méreggyárában, Swinemünde 34 a. kaphat k.

2. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

K. B. A hiuz és a farkas a nyúlmakogásra nagyon nehezen lesz cső elé kapható, mert ezek a nagy ragadozók csak kivételes esetben elégszenek meg ily kis prédával, annál is inkább, mert azokban a nagykiterjedésű erdőségekben, a hol ezek a ragadozók még otthonosak, nagyon kevés nyúl van. A jól utánzott őz-sirás még inkább vezethetne eredményre, de ez is nagyon kétséges.

S. I. 1. A hiányzó lapot elküldtük. 2. A sorsjegyekre vonatkozólag lapunk mult évi 24-ik számában megtalálja a feleletet.

H. K. A kérdésre vonatkozólag a vadászati törvény nem tartalmaz rendelkezést, azonban a törvényesen bevett keresztény vallásfelekezetek viszonosságáról szóló 1868. évi LIII. t.-cz. 19. §-a kimondja, hogy vasárnapokon minden nyilvános és nem elkerülhetlenül szükséges munka felfüggesztendő. Úgyszintén bármely vallásfelekezetnek ünnepén a templom közelében mindaz mellőzendő, a mi az egyházi szertartást zavarhatná. A vallás szabad gyakorlatáról szóló 1879. évi XL. t.-cz. 52. §-a szerint pedig a ki a fentebb említett t.-cz. 19. §-ának az ünnep és vasárnapokra vonatkozó intézkedéseit megszegi, 200 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha tehát a vadászat a templomtól olyan távolságra történik, hogy sem a hajtók lármája, sem a fegyverdurranások a templomba be nem hallatszanak, s így az egyházi szertartást nem zavarják, ebben az esetben a vadászat akadálytalanul gyakorolható.

Önként értetik, hogy olyankor, a mikor a templomban egyházi szertartás nincs, a templomhoz egészen közel is lehet vadászni.

T. F. 1. A lapok megküldése iránt intézkedtünk.

2. Az állami, vármegyei és államvasúti alkalmazottak családi pótlékáról szóló 1912. évi XXXV. t.-cz. 2. §-a értelmében a kincstári erdészeti altisztek (erdőőrök, főerdőőrök), mint a kik a 2. §. második csoport 3. pontja alá (állami és vármegyei altisztek és szolgák) tartoznak, szintén részesülnek családi pótlékban és pedig a 6. §. értelmében egy gyermek után évi 100 K, két gyermek után évi 200 K, három vagy ennél több gyermek után évi 300 K családi pótlékban.

3. Az 50 fillért a lap javára bevételeztük.

U. J. Hirdetését — mint a lap előfizetőjének — háromszor díjmentesen közöljük.

P. R. 1. Gothard Sándor fegyver-atelierje, Herény, Szombathely mellett (Vas megye); Huzella M., Budapest (IV., Váczi-utcza 28); Dotzauer Károly, Budapest (IV., Kossuth Lajos-utcza 17); Skaba és Plöckl, Budapest (IV., Váczi-körút 33); Zubek Bertalan és Társa, Budapest (IV., Múzeum-körút 29).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

2. A hiányzó lapot elküldtük.

I. E. Már számtalanszor olvashatta ezen a helyen, hogy az 1890. évi I. t.-cz. 25. §-a értelmében az erdőőrök nem tartoznak útadót fizetni.

K. J. Az előfizetőknek álláskeresletre vonatkozó hirdetéseit egyfolytában legfeljebb háromszor hozzuk. Ha többször kívánja a hirdetésnek egymásutáni közzétételét, úgy a többletért már meg kell a hirdetési díjakat fizetni. Hogy valaki negyedévi, félévi, vagy egy évi előfizető, az nem határoz. Ha a hirdetés eredményre nem vezet, úgy a következő negyedévben ismét háromszor hirdethet a lap előfizetője díjmentesen.

B. M. Ön — hivatkozással «Az Erdő» mult évi 22-ik számában N. S.-nek adott üzenetünkre — azt kéri, hogy adjunk már egyszer «a valósággnak megfelelő feleletet» arra a kérdésre, hogy a hatóságilag feleskedett erdőőrök hány fegyvert tarthattnak adómentesen, hogy egyszer már ez az ügy tisztázódjék. Ha ön «a valósággnak megfelelő feleletet» akar, akkor önnek se mondhatunk egyebet, mint azt, a mit N. S.-nek üzentünk, hogy tudniillik olvassa el «Az Erdő» 1912. évi 4-ik számában «A fegyveradóról» írt közleményünket; ott említést tettünk a közigazgatási bíróságnak ön által idézett határozatáról is, és megmondtuk azt is, hogy hogyan kell eljárni, ha a szolgálati fegyveren kívül tartott vadászfegyvert megadóztatták. Persze ha ön nem olvassa el azt a közleményt a mire N. S.-nél is és most önnél is utaltunk, akkor nem fog a valósággnak megfelelő képet nyerni az ügy állásáról és mibenlétéről.

F. E. D. «A szerelmes csók» című tárczája nem üti meg a közölhetőség mértékét.

G. F. A családi pótlékról szóló 1912. évi XXXV. t.-cz. 9. §-a értelmében méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén és ha azt a vagyoni viszonyok is indokolják, családi pótlékot lehet engedélyezni olyan alkalmazott részére is, a kinek ugyan nincsen a 3. szakaszban megkívánt feltételeknek megfelelő (altiszteknél 16 éven aluli) gyermeke, a ki azonban legalább két, vele közös háztartásban élő és saját jövedelemmel nem biró családtagot (ide számítandó a feleség és altiszteknél a 16 éven felüli gyermek is) tart el keresményéből. Ilyen esetben két családtag után olyan összegü családi pótlékot lehet engedélyezni, mint egy gyermek után, három családtag után olyan összegűt, mint három vagy ennél több gyermek után.

Ön tehát a felesége és két 16 éven felüli gyermeke után kaphat évi 200 K családi pótlékot. Azonban a 10,397. eln./912. számú földmivelésügyi miniszteri körrendelet értelmében erre a családi pótlékra csak akkor lehet igénye, ha a 16 éven felüli gyermekei teljesen *munka- és keresetképtelenek*. Ha ez a feltétel csak egyik gyermekénél van meg, akkor a felesége és a munka- és keresetképtelen gyermeke után kaphat évi 100 K családi pótlékot. Ha azonban a gyermekek munkaképesek, úgy családi pótlékra nincs igénye.

M. I. A beküldött «Borzfogás» című czikk nem üti meg a közölhetőség mértékét. De különben sincs benne semmi érdekes, vagy különleges esemény.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdészi esetleg fővadászi állást keres 24 éves, nős, középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett, jól, alkalmasan szakvizsgázott egyén, ki jelenleg uradalomban erdőgondnokság vezetésével mint irodai erdőaltiszt van alkalmazva, ki az erdőkezelés minden ágában jártas, s a vadászat szakszerű kezelését érti. Beszél és ir magyarul. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (6.)

Erdészi esetleg fővadászi állást keres 31 éves, nős, középiskolát s szakiskolát végzett, jelenleg fővadas területen erdészi állásban levő egyén, ki az erdőkezelés, fő- és apróvad tenyésztésében jártas, vadászatok rendezését érti, jó cserkésző. Beszél magyarul és tótul. Czime a szerkesztőségtől megtudható. (1.)

Erdész és vadászsegéd, ki jelenleg állás nélkül van, bármikori belépésre alkalmazást keres; 26 éves, erőteljes, nőtlen, anyanyelve német, erdei munkálatokban (szálerdőüzem) a fő- és apróvad tenyésztésében s a vadászatban jártas; teljesen megbizható. Czime: Unterreiner Jakab Lovrin (Torontál megye). (2.)

22 éves, nőtlen, az erdészeti és vadászati teendőkben jártas, jó sikerrel szakvizsgázott erdőőr, ki eddig mint erdőkezelőségi segéd volt alkalmazva, melyről több éves, jó bizonyítványnyal rendelkezik, azonnali, vagy későbbi belépésre erdőőri, vagy vadászi állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (3.)

Azonnali, vagy későbbi belépésre erdőőri állást keres, 27 éves, nőtlen, református, ép, erős testalkatú, különösen jól látó és halló, hat elemit végzett, megbizható, tisztességes magyar ember. Czime: Ifj. Kocsis József Hegyközszentimre (Bihar megye) (4.)

Csere. Hajlandó volnék jó, könnyű lippai főerdőhivatali, kincstári védkerületi állásomat egy apatini erdőhivatali kerületbeli olyan állással elcserélni, a hol gyermekeimet iskoláztatni tudnám. Leveleket Klinovszky Rezső — Garassa, u. p. Marosborsa czímre kérek. (5.)

Erdészeti vagy fővadászi állást keres 32 éves, nős, osztrák szakiskolát végzett, erdészeti állásban levő egyén, a ki az erdészeti teendők minden ágában jártas, vadászatok rendezését érti, jó cserkésző. Beszél magyarul, németül, tótul. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (7.)

HIRDETÉSEK

Kerestetik azonnali belépésre nős vadőr, pestmegyei vadászterületre, szerény igényű a ki már ezen minőségben alkalmazva volt. Pályázatok Vadas Ferencz kasznár Pánd, Pest vármegye küldendők. (4.II.2.)

Tüzifa eladás. 6351/1913. sz. A lugosi m. kir. erdőigazgatóság vasuti faraktáraiban mintegy 4050 ürm. hasáb és 5100 ürm. dorong tüzifa ürméterenkénti egységár mellett zárt irásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli alkutárgyaláson értékesittetik.

Az irásbeli zárt ajánlatok 1914. évi január hó 6-án délutáni 2 óráig nyujtandók be a lugosi erdőigazgatósághoz, hol azok 7-én d. e. 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az eladási feltételek és az anyagoknak raktáronkénti mennyiségéről szóló kimutatás, nem különben az ajánlati űrlap és boríték alulírott erdőigazgatóságnál kaphatók.

Az ajánlatok tetszés szerinti választékra és mennyiségre tehetők.

Lugos, 1913. évi deczember hó 11-én.

(5.) ***M. kir. erdőigazgatóság.***

Termelt fenyőhaszonfa eladás. 130331/1913. A mihályteleki erdőgondnokságban termelt 5915·74 m^3 fenyőhaszonfa tizenhat eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi január hó 7-én déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és január hó 8-án délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

A faanyagok csoportositásának és a kikiáltási árak kimutatása, árverési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1913. évi deczember hóban.

(6.) ***M. kir. földmivelésügyi miniszter.***

Termelt fenyőrönkfa eladás. 130450. F. M. sz. I/B—1. 1913. A liptóujvári m. kir. főerdőhivatal a kerületéhez tartozó szvarini, feketevági és teplicskai m. kir. erdőgondnokságokban az 1913—1915. években a kincstár által termelt, illetve termelendő és az 1914—1916. években a liptóujvári fürészrakodókra kiszállitandó lucz-, jegenyefenyő rönkőfát fürészbérlettel kapcsolatosan Liptóujvárott 1914. évi január hó 16-án délelőtt tiz (10) órakor nyilvános irásbeli versenytárgyalás útján értékesités alá fogja bocsátani.

A szabályszerűen kiállított ajánlatok legkésőbb 1914. évi január hó 15-én délutáni 7 óráig nyujtandók be a liptóujvári m. kir. főerdőhivatalnál.

A kikiáltási árakra vonatkozó bővebb felvilágositást a liptóujvári m. kir. főerdőhivatal ad, a hol az általános árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok is megtekinthetők és beszerezhetők.

Budapest, 1913. évi deczember hó.

(7.) ***M. kir. földmivelésügyi miniszter.***

Nagyméltóságú gróf Serényi Béla putnoki uradalmában egy **erdőőri állás** van üresedésben, pályázhatnak kiszolgált csendőrök vagy katonai altisztek.

Az állást elnyerni óhajtók folyamodványukat legkésőbb január hó 15-ig nyujtsák be Máté Ferencz uradalmi erdész czimére. (9.)

Termelt fenyőhaszonfa eladás. 131030/1913. A zólyomlipcsei m. kir. erdőgondnokságban termelt 390 drb. fenyőszőlőkaró, 111 drb. fenyő erdei lécz, 2571 fm. fenyő erdei lécz és 13838·22 m^3 egyéb fenyő épületi- és műszerfa huszonegy eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1914. évi január hó 20-án déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és 1914. évi január hó 21-én délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

Árverési feltételek, a faanyag csoportositását és kikiáltási árait feltüntető kimutatás, ajánlati űrlap és boríték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1913. évi deczember hóban.

(8.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Nadragulyalevelet, hársfavirágot, tölgymohát és tisztitott taplót napi legmagasabb áron vesz Lévai Jenő gyógynövénykereskedő, Óbecse. (1.X.8.)

Nyestfogó. Legegyszerűbb, mely a vadnak nem feltünő, kisebb ledült fára pár percz alatt felszerelhető, 1 minta kicsinyben, nyestfogáshoz utasitás és 10 fogóhoz való felszerelési kellék 10 kor. Megrendelhető utánvéttel Kolozsi Ferencz hatósági erdőőrnél Gyergyóbékás, Csikmegye (3.IV.3.)

Uri ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5/g,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállitóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarit meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállitva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre dijtalanul és portómentesen szállittatik. (2.VII.7.)

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

DIANA FEGYVER ATELIER

Gothard Sándor

Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 2. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. január 15.

Előfizetési ár:
Egész évre ___ 4 K.
Fél évre ___ 2 K.
Negyed évre___ 1 K.
Egyes szám __ 20 f.

AZ ERDŐ

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ES KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betünél kisebb betüfaj szedés másfélszeres egységárral számittatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czimén Budapest. V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intezendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez. Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iroi tiszteletdijban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára forditatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Erdőmivelési problémák. (—y. —y.)
A fák villámveszélyessége.
Különfélék: Könyvismertetés: Ébredés az erdőn. (Dr. Szilárd Ferencz.) — Szőrmék ára. — Nyugdíjbiztosítás. — Halálozás. — Kidőlt faóriás. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények: A halászat törvényszerű gyakorlásának az államerdészeti alkalmazottak által leendő kötelező ellenőrzése. — Az erdősítési jutalmak kiosztása.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. A kilincs. (Zsoldos László.)

Erdőmivelési problémák.

(Vége.)

Megfelelő növénytani ismeretek mellett nem okozhat nehézséget megállapitani azt, hogy melyek az illető vidék éghajlati viszonyainak alkalmas fanemek. Nagyon messze kellene, ezúttal csupán vázlatos szándékú fejtegetéseim keretén túl terjeszkednem, ha fás növényeinknek éghajlati igényeik szerint való jellegzésébe bocsátkoznám, hiszen soraimat ez ismeretek terén már eléggé járta és szakképzett olvasóimhoz intézhetem, csupán arra óhajok rámutatni, hogy a kopárok fásításának ma úgyszólván még csak a kezdet nehézségeivel küzdő s nem egy helyt a kisérletezés természetével biró munkálatai körében immár némely külföldi fanemek megtelepitése is szerepel.

Csakhogy ezeknél is, éppúgy mint honi fanemeinknél, nem csupán az éghajlat alkalmas volta képezi a megválogatás, a minősités fontos tényezőjét.

Közbe-bocsátva azt is, hogy a külföldi fanemeknek erdőtalajainkon, vagyis kedvező termőhelyeinken való megtelepitése immár nem egészen új, de még mindig csak szórványosan jelentkező tevékenysége erdősitéssel foglalkozó szaktársainknak s a nélkül, hogy e kérdéssel — a mely különben is késő utódok itélőszéke előtt nyerhet majd csak méltó elbirálást — itt most behatóbban foglalkoznám: azoknak, a kik erdőmivelői hivatásukban nem kivánnak újabb czélok és eszmék elől ridegen elzárkózni, nagyon ajánlom az erdő szeretetének melegében élő, lelkes erdőmivelő szaktársunknak, Péch Dezsőnek az Orsz. Erd. Egyesület kiadásában megjelent «A külföldi fanemeknek hazánkban való telepitéséről» szóló művét.*

Kiváló és feltétlenül figyelemre méltó szerepre hivatvák a nem honi fanemek a kopárok befásításánál a talajviszonyoknak, mint legelső sorban fontos tényezőnek méltatása közben.

A kopár hegyoldalakon erdei fáink megtelepülésének termőhelyéül szolgáló jelenkori talaj pusztulásával sok helyt olyan korszak kőzetei és földrétegei jutottak felszinre, melyek eltérő sajátságaik miatt más természetű talaj képződésében játszottak szerepet s fognak immár ezután játszani, úgy hogy ott — talán a távol idegenben — a hol ma is még a régebbi korú kőzetrétegek képezik az erdőtalaj közvetlen altalaját s annak termőföldje a mieinktől különböző fanemekkel van betelepülve, ezek közt mindenesetre inkább megtaláljuk a czéljainknak megfelelő fanemeket, mint honi fanemeink féleségei közt, a melyek látszólag azonos viszonyok mellett, de egészen más altalaj felett alkotnak erdőket.

Egy részében bizonyára az újkori talajréteg elpusztulása után felszinre jutott más természetű talaj lesz az oka annak, hogy a különféle őskorú agyagrétegek feltárásával képződött meredek kopárokon az évek során át folytatott fáradságos és költséges fásitási munkálatainknak oly kevés siker az eredménye.

Természetszerűleg áll elő tehát annak szükséges volta, hogy különösen az agyagos kopár oldalak talajrétegeinek megkülönböztetésében legalább némi tájékozottságot szerezzünk s erre kiváló figyelmet fordítsunk. Mert egészen más természetűek s a talajalakulás szünetnélküli folyamatában különbözően változnak a durvább vagy finomabb szemcséjü homokos agyagrétegek, a sós, a keserűsós, a márgás, a palás, a barna, a kékes és más agyagfélék.

De a talajnemek változatossága mellett soha se téveszszük szemünk elől azt a még fontosabb körülményt se, hogy legtöbbször nyers, a termőerő legparányibb mértékének hijával levő kopár talajjal van dolgunk, a melyet a növénytenyészet számára előbb még nagy küz-

* A mű az Orsz. Erd. Egyesület tulajdona s azt tagjainak, valamint e lap előfizetőinek 3 koronáért árusítja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

delem és fáradságos munka árán meg is kell hódítanunk.

Kívánhatjuk-e attól a csemetétől, melynek vetőmagját erdei földben növekedett szálas anyafa termette, hogy az fává nőhessen az olyan kopár talajban, a melyben zsenge gyökérzetének egyetlen szálacskája sem találhatja meg az ő természetének megfelelő tápanyagokat?

Ha figyelembe veszszük, hogy a még oly sekély, de már a televénképzés állapotában levő termőréteggel fedett talajban is mily szünetnélküli, vegyi hatásaival rontó-bontó szervetlen és szerves életműködés lüktet a szabad szemmel úgyszólva láthatatlan apró életcsirák közt azzal a rendeltetéssel, hogy a felszini növényvilág gyökérzetének táplálékkal szolgáljanak, mert a magasabbrendű növények az alsóbbrendűek közreműködését jóformán nem is nélkülözhetik: könnyen megérthetjük, hogy a csupasz agyagsziklákba ültetett facsemeték mért pusztulnak el sokszor már aránytalanul rövid idő alatt s a leggyakrabban valamennyiök; s mennyire alászáll az értéke az olyan birálatok szigorúságának, a melyek az ilyen erdősítések — különben is fájó — sikertelenségének minden felelősségét a működő személyzetre hajlandók háritani.

Ezek után mintegy önként kinálkozólag alakulnak ki szemünkben az ilyen terméketlen kopárokon a majd csak a későbbi jövő sikerének reményével kecsegtető fásítási munkálatok tervének körvonalai.

Kutassuk először ki az odavaló gyepnövényzetet; s ha sietős munkánkban az idővel takarékoskodva nem tudjuk kivárni a magától való gyepesedést, igyekezzünk az odavaló fű-félék magjának vetésével gyepes tereket és foltokat megtelepiteni. Ezeknek megtelepitése közben az itt-ott található máris gyepes foltok közé, vagy a helyenként maguktól előbukkanó galagonya, kökény s más korók védelme alá — lehetőleg nagy tányérú, széles és nem mély gödrökbe, a melyeknek földjét legalább egy éven át a lehetőség szerint többször forgassuk meg és védjük meg a lemosás ellen oly módon, hogy tövis- vagy vesszőcsomókat tüzdeljünk felső részükre, ültessünk előtelepitésre való talajboritó sekély gyökérzetü kúszó fenyő-fajokat, a milyenek például a törpefenyő (Pinus montana Mill.) és a törpe vagy a közönséges boróka (Juniperus nana Willd. és Juniperus communis L.), a külföldiek közül a jól beválónak igérkező «Banks» fenyője (Pinus Banksiana Lamb.) és a virginiai boróka (Juniperus virginiana L.).*

Létesitsünk a lehető közelben csemetekertet, a melybe a fennebb felsoroltak mellett a meszes jellegű talajnemeknek megfelelőbb feketefenyőt (Pinus nigra Lk.) és az amerikai csapadékszegény s igen száraz vidékek értékes gesztes fenyőjét (Pinus ponderosa Dougl.) vagy a nem meszes talajnak inkább megfelelő erdei fenyő (Pinus silvestris L.) csemetéket iskolázzunk. Ezeknek kiültetésénél pedig a legszigorúbb óvatossággal járjunk el s oktassuk ki a munkásokat arra, hogy a csemeték gyökerét a levegőnek még csak a látszata se érje; mert a legtöbb fenyőültetvény pusztulásának nem is annyira a talaj alkalmatlansága, mint főleg a helytelen és rossz kezelés az oka. A fenyőcsemeteknek a csemetekertből történő kivétele lehetőleg borus időben földestől történjen, trágyaleves vízzel töltött csöbrökbe kerüljenek azonnal s frissen megásott gödrökbe ültessünk.

Hogy pedig az előtelepitést inkább a fenyőkkel ajánlatos kezdeni, azt is a természet őstörténete sugallja, mert hiszen a korszakos idők fás növényzetének fokozatos települési sorát szintén a fenyő-félék nyitják meg.

* A virginiai borókára nézve olvasóink figyelmébe ajánljuk az Erdészeti Lapok XLV. évfolyamának VIII. füzetében Sajó Károly tanárnak «Az északamerikai borókáról» irt becses tanulmányát.

TÁRCZA.

A kilincs.

Elbeszélés. — Irta: *Zsoldos László.*

Berkócziné nem volt valami szép asszony, s éppen azért nehéz is lett volna megállapitani, vajjon az ura maga magáért vette-e el feleségül, vagy pedig a pénzeért? Annyi bizonyos, hogy Adél (ez volt a lánykori neve) nem szerelemből ment férjhez. Az ő eszményképe egy szeplős, szőke gazdasági akadémiai hallgató volt, név szerint valami Petykó, a ki azonban oly komolyan vette az akadémiai hallgatást, hogy még akkor is csökönyösen hallgatott, a mikor már régen nyilatkoznia kellett volna a szándéka felől, vajjon «csálé»-ra vagy «hajsz»-ra akarja-e irányitani az élete szekerét. De se «csálé», se «hajsz», a szekér kátyuban ragadt, a vadalma képü Adélt pedig a takarékpénztári könyvével együtt elvitte a Berkóczi úr lakodalmas menete.

Berkóczi nagyon jóravaló férj volt, Adél pedig végtelenül tisztességes hitvestárs, s ennélfogva igazán mintaszerü házaséletet éltek kettecskén abban a szép négyszobás lakásban, a mit a Murányi-utczában béreltek. A férj reggel nyolczról délután félháromig hivatalban volt, akkor hazajött ebédre, félnégytől ötig aludt, alvás után elment a kaszinóba kibiczelni, nyolczkor hazajött vacsorázni, vagy már együtt ült a feleségével a szinházban és ha esetleg kabaréba nem tévedtek, akkor este tizenegy óra tiz perczkor már mind a ketten az igazak álmát aludták otthon, a meleg családi fészekben, egy szóval mintaházasság volt.

Minden boldogtalan asszonynak van valami mániája. Egyiken kitör az egyleti dühöngés, a másik krónikus zsur-bajban szenved, a harmadik jótékonysággal, negyedik az udvarlóival akarja megcsalni maga magát, — nos, Berkócziné a négy közül az ötödik vigasztalást választotta: ő mindig a lakását tisztogatta. Kilincset, bútort, képet, tükröt, nippet, márványt, ezüstöt, üveget, kályhát, rezet, vasat, tücsköt és bogarat. Állandóan a kezeügyében volt egy doboz legfinomabb fémtisztitószer, meg egy darab szarvasbőr s mialatt az ura a hivatal-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A lombos fanemeket is úgy válogassuk meg, hogy csakis az előtelepítésre alkalmas alacsony törzsű fanemeket, a milyen pl. a virágos kőris és különféle cserjék, ültessük előbb. Az ákáczot, ezt a máskülönben megbecsülhetetlen fánkat, csak az olyan lazább talajba és vízmosásokba tegyük, a hol gyökerei a levegő elől nincsenek elzárva, mert pl. a palás és márgás agyagtalajokban menthetetlenül elpusztul. Az újabban nagyobb számban nagy előszeretettel s bizony nem mindig a neki megfelelő talajra telepített amerikai kőrisfajokat csak igen óvatosan alkalmazzuk, mert ez a fanem is csak üde, erőteljes talajon nőhet fává s a nem neki megfelelő talajon ép úgy cserben hágy, mint az ákácz.

A mint említém is, csupán körvonalozni óhajtottam azokat a főbb szempontokat, melyek a kopárok fásításánál irányadókul szolgálhatnak, mert hiszen kopáraink természetének változósága oly sokféle, hogy a különleges helyi viszonyok számításba vétele nélkül a fásítások eredményének méltatása csak egyoldalú és jogosulatlan vállalkozás.

Csupán némi érdeklődést óhajtottam ez iránt az égető kérdés iránt lapunk útján is felszínre juttatni, azzal a még figyelmet érdemlő javaslattal fejezvén be fejtegetéseimet, hogy még az olyan kopár területeken is, a melyeken a fásítások sikertelensége a fáradozó munkát jóformán egészen megbénította, tegyünk még egy utolsó próbát s jelöljünk ki reménytelen kopárunkon egy kisebb darabot kisérleti területnek oly czélból, hogy ott a mások tapasztalatain s netáni sikerein indulva más fanemek ültetésével és alkalmas ültetési módokkal kisérletezve, újra reménykedő munkásai lehessünk a késő utódok jólétét alapozó hálátlan szent hivatásunknak.

—*y* —*y*.

A fák villámveszélyessége.

Zivatar jön, a felhők mind sürűbben és sötétebben gomolyognak, eltakarják a napot és fenyegetően gyülemlenek az imént még teljes napsütésben pompázó fatetők fölött. Itt is, ott is meg-megvonaglik az ég, fényes villámbarázdák futnak végig elkomorult arczán, mintha a harag ránczaná össze szigorú ránczokba szemöldökeit. Tompa dübörgéssel közeledik az égiháború, mintha egy csatára kész sereggel vonulna fel, hogy a következő pillanatban rettenetes csattanással okádja tüzét a megriadt tenyészetre, mely borzongó reszketéssel megalázkodva várja a halálos csapást. Ember, állat riadtan menekül odúkba, födél alá, csak az erdő hatalmas szálfái nem menekülhetnek sehová, elszántan, földbe szegezve állnak ott s néznek szembe a dühöngő elemmel, mely a következő pillanatban lecsap s derekon töri ketté az erdő legszebb fáinak életét, nem hagyva maga után mást, mint megszenesedett üszköt, a pusztulás megdöbbentő képét. Nagy és titokzatos a villám hatalma, nem csoda, hogy tétován, tájékozatlanul állunk vele szembe s erőnket, akaratunkat megzsibbasztja a látvány.

A néphagyományokban már rég él az a hit, hogy különböző fanemek különböző mértékben vannak kitéve a villámütés koczkázatának, habár ennek okai felől a köztudat nem tud felvilágosítást adni. Így például a tölgyet minden tekintetben olyan fának tartják, melyet hamar ér a villám, mig másfelől a bükkfáról tudják, hogy ezt csak ritkán sujtja a villámütés. A régiek szerint a babérfát éppen sohasem érte villám, azért Tiberius római császár, valahányszor zivatar fenyegetett, mindig babérkoszorút tett fejére.

De mindez csak babona. Annyi azonban bizonyos, hogy a villám különböző hatással van az egyes fa-

---

ban vagy a kaszinóban ült, vagy délutáni álmát aludta, Adél, mint a ki lopni megy, lábujjhegyen settenkedve járta végig a szobákat, a mellék- és egyéb helyiségeket s (kezében a fémtisztitóval meg a szarvasbőrrel) hüzszemmel vizsgált végig mindent, vajjon hová csapjon le valamit megtisztítani vagy kifényesíteni.

Különösen sok baja volt a kilincsekkel, a miket minden ajtónyitáskor megfogdostak (a helyett, hogy a kulcslyukon jártak volna keresztül), a parkettel és szőnyegekkel (a mikre senki sem akart tenyerével rálépni) és a hamutartókkal, a melyeket az ura barbár módon minduntalan telihamuzott, megrakott elhasznált gyufákkal, szivar- és czigaretta-végekkel, mintha egyenest csak azért dohányozott volna, hogy neki szaporítsa a dolgát és röviditse meg az életét. Néha fel is sóhajtott szegény asszony, hogy:

— Károly, Károly, mondd kérlek, mire való már ez a sok hamu?

Mire Károly mérgesen:

— Persze, te már az én hamvaimat szeretnéd eltakaritani, úgy-e, Adél?

Az ilyen összezörrenések rendszerint érzékeny családi jelenetben végződtek: az asszony ragyogón tiszta hamutartót tett az ura elé s ez vandál élvezettel verte megint beléje a friss hamut. Sziszifuszi munka ilyen ember után mindig takaritani.

A lánykori ábrándképek az asszonysorban többnyire kezdetleges figurákká szoktak összezsugorodni. Berkóczíné is egy-egy foltos kilincsnél, vagy, uram bocsá' száros szőnyegnél nem egyszer gondolt vissza szivszorongva a szeplős, szőke gazdasági akadémiai hallgatóra.

— Jaj, Istenem, — mondta magában ilyenkor megrettenve, — mi lett volna belőlem, ha Petykóhoz mentem volna feleségül? Hisz az után az Isten sem tudná tisztán tartani a lakást!

Természetes, hogy e miatt a fényesítő rögeszméje miatt Berkóczíné lassankint hadilábra került mindenkivel, a kivel csak az otthonában dolga akadt. Nemcsak az urával, a ki utóvégre mentül kevesebbet volt odahaza, nem csupán a szobalányaival, a kik egymásután hagyták a faképnél, hanem úgyszólván még a barátnőivel és ismerőseivel is. Utóvégre senkinek sem.

© ÓEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nemekre, nem egyformán veszélyeztet mindenféle fát. Hanem hogy ebben a különbségben mi része van magának a fának s mi része a talaj minőségének, különösen a földalatti vízmennyiségeknek, azt már nehéz eldönteni. Lássunk azonban néhány adatot, a melyeket az erre vonatkozólag folytatott tudományos és statisztikai kutatások hoztak eddig tudomásunkra.

Németországban Lippe herczegség és Schleswig-Holstein erdőigazgatósága tettek ez irányban részletes tanulmányokat ismételten is. Ezeknek eredményeiből kiderül, hogy tényleg a tölgyfák azok, melyek leginkább ki vannak téve a villám koczkázatának, a többi fanemekre nézve azonban az eredmények nem vágtak egészen ösz-sze. Belgiumban és Schleswig-Holsteinban tett megfigyelések ellenben azt mutatják, hogy a nyárfa még felülmulja villámveszedelmességben a tölgyet s ez csak másodsorban következik.

Egy jenai botanikai professzor, *Stahl* is foglalkozott a fák villámveszélyességének kérdésével s erről most éppen nagyobb tanulmányt tett közzé. Az ő tapasztalata az, hogy azok a fák, melyeket a villám feltünő gyakorisággal keres fel, s melyeket nem ritkán szerteszét hasogat, elsősorban a tülevelüek, aztán a lomblevelüek között a nyárfák, tölgyek, körtefák, szilfák, füzfák, kőrisfák és akáczfák. Legritkábban okoz kárt a villám az égerfában, a juharfákban, a vadgesztenye- és a bükkfában. Ez utóbbiról egy adat sem szól, tehát majdnem immunisnak tartható a villámütéssel szemben.

Van aztán *Stahl* szerint egy közbenső csoportja a fáknak, mint a hárs, az almafa, cseresznyefa, mogyoró és szelid gesztenyefa. A mi a nyárfákat illeti, ezekre nézve igen ingadozók az adatok, mert p. o. némely erdőfelügyelő észleletei szerint nyárfákat csak rendkivül ritkán pusztit el a villám, mások viszont azt a meggyőződést szerezték, hogy a tölgyfán kivül épp ez a fa, mely leggyakrabban esik a villámcsapás áldozatául.

Még nagyobb azonban az eltérés az egyes megfigyelők tapasztalai közt a villámveszélyesség különböző mértékének okai tekintetében. *Stahl* azonban e részben is kisérletek alapján igyekezett magának némi tájékozást szerezni. A kisérleteknél villamos gépek szikráit használta s abból a föltevésből indult ki, hogy egy koronájától a nedves földrétegig behálózott fa kevesebb veszélynek van kitéve, mint egy szárazhéjú.

Meggyőződése szerint leginkább lehet tartani a villámcsapások veszedelmétől a heves zápor által nem kisért viharoknál, s régi tapasztalat, hogy a mint az eső megered, a legnagyobb veszély már elmult. Viszont a meddig a fák, házak és más tárgyak tartós szárazság után kivül nagyon szikkadtak s ennélfogva külfelületükön a villamosságot rosszul vezetik, a felhők és a föld közt fennálló feszültségek nehezebben egyenlítődnek ki, mint hogy ha a földből túlnyuló tárgyak egyenletes behálózás által jó vezetőkké lettek. Ez állapot bekövetkezése után tehát hasonló erejü villamos kisütések kevésbbé rossz következményekkel fognak járni, mivel különösen fáknál az eddig egyedüli jó vezető nedvdús belső részek az ág- és törzsben, a vízburkolat folytán oly megkönnyebbülésen mentek keresztül, a melynek részleteire nézve különben még nincsenek bővebb adataink.

Gyakorlati szempontból azonban az látszik e fejtegetésekből kitünni, hogy az a közönséges nézet, mintha a nyárfák alkalmilag villámvezetőül szolgálhatnának, teljesen téves. Magas épületek közvetlen szomszédságában is kerülni kellene oly fák ültetését, a melyeknek kérge csak lassan hálózódik be, mint a körtefa, tölgyfa, akáczfa, szilfa, nyárfa és a tülevelüek. Mivel a fáknál a villamos feszültség kiegyenlítése a koronára és a

---

lehet kellemes dolog, ha látogatóban van valahol és azt kell tapasztalnia, hogy a ház asszonya csak szórakozottan, immel-ámmal, vontatva beszélget vele s e közben olyan kétségbeesett tekintettel kiséri minden mozdulatát, hogy hova lépett, vagy nem hagyott-e foltot a kezével a kilincsen, vagy a polituron, mintha kerékbe törnék. Az ismerősök eleinte meglepődtek, később egy darabig mulattak rajta, aztán elkezdtek boszankodni s végül egyszerűen nem adták vissza a látogatását. Így aztán Berkóczinét már a házassága hatodik esztendejében nem látogatta meg az ismerősei közül más, csak egy özvegyasszony meg ennek a félig-meddig elvirult két leánya. Ezek minden két hétben megjelentek rendületlenül a tisztaságtól ragyogó lakásban, keztyűs kézzel fogták meg és ugyanekkor már meg is törölték a keztyüjökkel a kilincset, lábujjhegyen, libasorban óvatosan lépegettek pontosan egymásnak a nyomába s mihelyt szerencsésen eljutottak a rendes székeikhez a szalónba, ott peczkesen leültek és meg nem mocczantak volna a helyükről a világ kincseért sem mindaddig, a mig csak a háziasszony jelt nem adott nekik, hogy:

— Tessék uzsonnázni!

Nahát ezek az uzsonna kedvéért jöttek, mert nagyon szerették a kuglófot, meg a krémeket, a mikben csakis Berkócziné házában lehetett részük. De akármi vezette, vagy vonzotta is őket, annyi szent, hogy a mikor elmentek, alig kellett valamit takarítani utánuk a lakásban. És ez Berkóczinének nagyon jól esett. A tisztán maradt parkett s fényes kilincs révén szinte valami lelkirokonságot kezdett érezni velük és mármár arra gondolt, hogy a kétheti uzsonnákat egyszer s mindenkorra átváltoztatja heti uzsonna-adásra, mikor a legközelebbi rendes napon egyszer csak az özvegy, meg a két lánya is váratlanul elmaradt. Berkóczinét egész délután türelmetlenül várta őket, s éjszaka (minthogy Berkóczi úr most már újabb szokás szerint némelykor, így történetesen aznap is hajnal felé vetődött haza a kaszinóból) majdnem félháromig törte rajta a fejét, vajjon mért nem jöttek el ma az ő tiszta vendégei. De alkalmasint soha életében ki nem találta volna a nagy titkot, ha a következő nap délutánján be nem toppan a szalónba lábujjhegyen és nagy boldogan

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

belső vezető utakra szorítkozik, azért különösen jó villámhárítókkal el nem látott épületek közelében szomszédságuk fölöttébb aggályos. Nagyon közel fekszik a lehetősége annak, hogy a villám átugrik egy szomszédos épületre a kéregfelület azon pontjáról, a hol annak behálózása véget ér.

Veszedelmes dolog arra nézve is tanácsokat adni, hogy vajjon a zivatar által meglepett ember akár a szabad mezőn, akár az erdőben miként viselkedjék. Nehéz eldönteni, hogy mi jobb ily esetekben, a fák védelmét keresni-e, vagy pedig távol tartani magunkat azoktól, tekintve, hogy épp annyi embert üt agyon a villám a szabad téren, mint a fák alatt. Még fontosabb ennél, nem tartózkodni zivatar alkalmával marhacsorda közelében, nem huzódni meg gabnás csűrökben, hanem inkább kitenni magunkat a zápor verésének.

A villám járásának, különböző hatásainak tanulmányozása oly feladat, melylyel érdemes foglalkozni mindenféle szempontból. Értékes adatokkal gyarapithatjuk igy az e téren még elég hiányosan rendelkezésünkre álló tapasztalati anyagot, a melyből a természettudós aztán fontos következtetéseket vonhat le éppen az erdő érdekében, mely leginkább van kitéve a villámütés veszélyeinek. Az a tapasztalat, hogy a fák különböző módon reagálnak a villámnak, már maga is becses eredmény, habár csak a további kutatások fogják végleg tisztába hozni ennek valószinű okait. *V. S.*

Különfélék.

Könyvismertetés. *Ébredés az erdőn.* Dr. Szilárd Ferencz szépirodalmi hagyatékából kiszemelt tárczák. Megjelent a «Pátria» nyomdai vállalat (Budapest, IX., Üllői-út 25.) kiadásában és kapható ott, valamint minden könyvkereskedésben. Ára 5 korona.

A gazdatársadalom nagytudásu, lelkes munkásának, egyik legkedvesebb szépirójának és lapunk volt munkatársának emlékét örökiti meg az a kedves, értékes és bájos kötet, a mely az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezdeményezésére, a «Pátria« nyomda áldozatkészségéből jelent meg és az elhunyt irónak 40 tárczáját tartalmazza. Gazdát, vadászembert, de a természetnek minden barátját is közelről fogja érdekelni ez a kötet, melyből a természetnek nagytudásu ismerete, mélységes imádata árad felénk és oly kedves humorral párosul, a mely állandóan derült mosolyt fakaszt az olvasó ajakán. A könyvet fiatal székely művészünk, D. Dobay Zsigmond kiváló rajzai ékesítik. A kötetet az elhunyt barátai azzal a kegyeletes szándékkal adták közre, hogy annak jövedelméből a gazdatársadalom elhunyt, jeles munkásának esztergomi sirja fölé méltó emléket állitsanak. Eltekintve ettől a kegyeletes czéltól, maga a kötet úgy belső tartalmánál, mint külső alakjánál fogva megérdemli nemcsak a gazdák, a vadászok, hanem minden igaz természetimádó legteljesebb figyelmet.

Szőrmék ára. Tudjuk, hogy a szőrméknek piaczi központja Lipcsében van s azért az ottani börzén kialakult árak irányadók egész Európa szőrmekereskedelmére nézve. A legutóbbi jelentések szerint a lipcsei szőrmepiaczon a vadbőrök árai a következőképen alakultak: vidra 43—48 K; kőnyest 24—30 K; kőnyest farok 7 K; fanyest (nyuszt) 34—40 K; fanyest farok 8—10 K; görény nagyság szerint 5—10 K; görény farok 12 fill.; róka 10—15 K; házinyúl minőség szerint 50 kgr.-onkint 60—120 K; téli nyúlbőr 60—80 fill.; nyári nyúlbőr 24 fill.; őz 1—2 K; vadmacska 10—15 K; szarvas 5—6 K; hiúz 40—60 K; medve 80—100 K. Az ár természetesen az árú minőségéhez igazodik s a fenti adatok csak általános tájékozásul szolgálhatnak.

---

az özvegy, meg az egyik leánya s mögöttük még boldogabban a másik leány, meg egy napsütötte képü szőke, gazdatiszt-féle alak (— Jesszusom, Petykó! . . . — Ke-kezit csókolom, nagyságos asszony . . .)

— Ösmeritek egymást, angyalom? — mosolygott a czipője orrán balanczirozva az uzsonnás özvegy. — Rózsikámnak a vőlegénye . . .

— Úgy ám, tegnap óta, — vágott az anyja szavába a menyasszony, a jövendőbelijével együtt lábujjhegyezve a szőnyeg szélén.

— Tiznapos ösmeretség, édes néni, mindössze tiznapos ösmeretség és mégis az egész életre szól, — hadarta közbe a hoppon maradt nővér. Aztán újra a menyasszony szólt és megint a mama és ismét a menyasszony, közben a vőlegény is (— Jesszusom, Petykó!) hebegett valamit, szóval Berkóczine jóformán azt sem tudta hogyan, csak azon vette magát észre, hogy ott ülnek mind az öten a szalónban, mint valami automaták és össze-vissza hadarnak mindent. Aztán már kint is voltak az ebédlőben, fogyott a krém, meg a kuglóf, meg a háromféle finom likőr, a miről Berkóczine szintén nem tudta, hogy hogyan is került voltaképpen az asztalra. Aztán a vendégek egyszer csak fölkeltek, az a napsütötte szeplős szőke egymásután kétszer is kezet csókolt neki (már Berkóczinének) és ő megigérte, hogy elmegy az eljegyzésre és vállalja a nászasszonyi tisztet. Aztán becsukta mögöttük az előszoba-ajtót és a hogy jött tétován befelé, a villanyfényben a szemébe ötlött az ebédlő kilincsén egy széles férfikéznek a nyoma.

— Folt, folt, — tünődött magában egy pillanatig habozva, mialatt talán arra is gondolt, hogy hová is tette a fémtisztitót meg a szarvasbőrt; aztán, mintha ezen a ponton már megbicsaklott volna az agyveleje, lassan, fáradtan, megtörten lehajolt és csöndes, epedő, fájdalmas csókot lehelt arra a széles kéznyomra a kilincsen.

Öt percz mulva pedig, alkalmasint az érvényben levő jogrend tiszteletére, előkereste a fémtisztitó dobozt és olyan ragyogóra dörgölte vele a veszedelmes kilincset, mintha sohse lettek volna szeplős gazdatisztek a világon.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál a következő biztosítások eszközöltettek: gróf Zichy Ödön uradalom részéről Gábrián Mihály, Bika Flóra, Kovács János, Czucz Demeter, Brindás Tógyer, Jelonoj Lup, Jánik György és Sváb Tógyer uradalmi erdőőrök; Csik vármegye részéről: Ifj. Balogh József, Lukács Károly és Gál Ignácz vármegyei hatósági erdőszolgák biztosittattak az 1912. évi VIII. t.-cz. alkotta nyugdijcsoportban balesetre, nyugdijra, aggkori ellátásra és temetkezési segélyekre, fejenkinti évi 10 korona tagsági dij fizetése ellenében.

Halálozás. Wisnyovszky Ferencz m. kir. segéderdőmérnök, a miskolczi járási m. kir. erdőgondnokság vezetője, deczember hó 31-én 29 éves korában Budapesten elhunyt.

A vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola és a továbbképző tanfolyam tanulói gyászlapon tudatják, hogy szeretett tanulótársuk *Lutter József* a továbbképző tanfolyam tanulója, f. é. január hó 3-án, életének 19-ik évében váratlanul elhunyt.

Kidőlt faóriás. A fogarasvármegyei Ujtohán község tulajdonát képező erdőben október 21-én egy jegenyefenyőt tört ki a szél, melynek hossza 62 méter, középátmérője 132 cm., kora pedig mintegy 567 év volt.

Szántó András j. erdőőr.

Időjelzés. A «Meteor» 1914. évi január hó 2-ik felére a következő időjelzést teszi közzé: január hó 2-ik felének változási napjai 15—19—20—22 és 25-re esnek. A 15-iki enyhe, csapadékos; a 19—20-iki hideg, viharos; a 22-iki szeles; a 25-iki pedig enyhe jelleggel.

Hivatalos közlemények.

101,987. szám. 1900. F. M.

Körrendelet valamennyi magyarországi kincstári erdőhatóságnak, a beszterczei m. kir. erdőigazgatóságnak, az állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár területek kezelését teljesítő m. kir. állami erdőhivataloknak, a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti akadémia igazgatóságának, a m. kir. erdőfelügyelőségeknek és a m. erdőőri szakiskoláknak.

A halászat törvényszerű gyakorlásának az államerdészeti alkalmazottak által leendő kötelező ellenőrzése tárgyában.

A halászat törvényszerű gyakorlásának hatásosabb ellenőrzése érdekében szükségesnek találom, hogy a vezetésemre bizott földmivelésügyi miniszterium szolgálati ügykörébez tartozó összes állami erdészeti alkalmazottakra, kik a halászatról szóló 1888. évi XIX. t.-cz. és annak végrehajtása tárgyában a korábbi elődöm által kiadott 1889. évi 5000. számu utasitás rendelkezései értelmében a törvénybe ütköző halászat megakadályozására jogositva vannak, — ezen ellenőrzési jog kötelezővé tétessék.

Ennélfogva a kincstári birtokokon, a beszterczei m. kir. erdőigazgatóság kerületében, a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti akadémián és m. kir. erdőőri szakiskoláknál alkalmazott erdőtisztek és erdőőröknek, továbbá a kir. erdőfelügyelőségeknél és az állami kezelésbe vett községi és némely erdők és kopár területek kezelésénél alkalmazott erdőtiszteknek ezennel szolgálati kötelességükké teszem, hogy szolgálatuk közben a halászat törvényszerű gyakorlását szigoruan ellenőrizzék s a halászati törvény és annak végrehajtása tárgyában kiadott utasitás rendelkezéseibe ütköző és bárhol is tapasztalt halászati kihágásokat az illetékes hatóságnál késedelem nélkül feljelentsék.

Az állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár területek őrzésénél a birtokosok költségén alkalmazott nem állami erdőőri személyzetnek (járási erdőőrök, külön alkalmazott erdőőrök, erdőszolgák), a halászat ellenőrzését illető teendőire azonban továbbra is az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján jóváhagyott szolgálati szabályok idevágó rendelkezései maradnak érvényben.

Budapest, 1903 deczember hó 12-én.

A miniszter helyett:

Makfalvay s. k.,
államtitkár.

*

Az erdősítési jutalmak kiosztása.

A földmivelésügyi miniszter a kopár futóhomokterületeken az 1908. évben önként teljesített erdősítésekért a mult év deczember havában itélte oda a kitüzött jutalmakat és pedig:

1. a két, — egyenkint 1000 koronás I. rendü nagyjutalmat a *cserii volt úrbéreseknek* a Hont vármegyében, Cseri község határában 30·0 k. holdon létesitett, továbbá a *kisbárapáti volt úrbéreseknek* a Somogy vármegyében, Kisbárapáti község határában 90·6 k. holdon foganatositott erdősitésért,

2. a 800 koronás II. rendü nagyjutalmat a háromszékvármegyei Kovászna községnek a saját határában 33·0 k. holdon létesitett erdősitésért,

3. a két, — egyenkint 600 koronás — III-ad rendü nagyjutalmat *Mucsura Imre* kisbirtokosnak a Trencsén vármegyében Trencsénhosszúmező község határában 62·0 k. holdon létesitett, továbbá a fogarasvármegyei *Otohán községnek* a saját határában 50·0 k. holdon foganatositott erdősitésért,

4. a két — egyenkint 500 koronás — I. rendü elismerő jutalmat a szebenvármegyei *Kakasfalva községnek* a saját határában 15·0 k. holdon létesitett, továbbá *Rothonyi Ákosné* szül. *Borbély Erzsébet* birtokosnak a Hevesvármegyében Nagybátony község határában 12·0 k. holdon foganatositott erdősitésért,

5. a három — egyenkint 400 koronás — II. rendü elismerő jutalmat az *aszódi volt úrbéreseknek* a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében Aszód község határában 13·0 k. holdon létesitett, továbbá a szebenvármegyei *Orlát községnek* a saját határában 10·1 k. holdon teljesitett, végül *Stadel János* birtokosnak a Zala vár-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

megyében, Zalatárnok község határában 24·0 k. holdon foganatositott erdősitésért,

6. a 300 koronás III-ad rendű elismerő jutalmat *Zoltán István* birtokosnak a Szabolcs vármegyében Senyő község határában 7·0 k. holdon teljesitett erdősitésért.

A versenyben részvett nagybirtokosok illetve testületek közül és pedig:

a «*Csikvármegyei Magánjavak*»-*at kezelő igazgató tanács*, a csikvármegyei Gyergyó-Békás és Gyergyó-Holló községek határában 196·1 k. holdon létesitett erdősitésért,

báró-Ragályi Balassa Ferenczné szül. báró Balassa Emma nagybirtokos a Zemplén vármegyében Alsógyertyán község határában 27·5 k. holdon létesitett erdősitésért,

gróf Majláth József nagybirtokos a Szabolcs vármegyében Ófehértó község határában 63·4 k. holdon létesitett erdősitésért, *gróf Esterházy Miklós Móricz* nagybirtokos a Győr vármegyében Gönyü község határában 27·6 k. holdon létesitett erdősitésért, *özv. gróf Forgách Józsefné szül. báró Révai Sarolta* nagybirtokos a Nógrád vármegyében Ipolyvarbó község határában 36·0 k. holdon teljesitett erdősitésért, *gróf Károlyi József* nagybirtokos a Szatmár vármegyében Szaniszló község határában 29·0 k. holdon létesitett erdősitésért, *Leveleki Ármin* nagybirtokos a Szabolcs vármegyében Levelek község határában 35·0 k. holdon létesitett erdősitésért, *özv. gróf Vay Ádámné szül. Zichy Mariette grófnő* nagybirtokos a Szabolcs vármegyében Vaja község határában 85·7 k. holdon létesitett erdősitésért, a *fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága* Fogaras vármegyében Alsó-Komána Felső-Komána és Felső-Venicze községek határában 50·3 k. holdon létesitett erdősitésért, végül a *veszprémi fő- és székeskáptalan* a Veszprém vármegyében, a Futtas puszta és Kádárta község határában 51·0 k. holdon létesitett erdősitésért — elismerésül — egy-egy hazai művész által készitett festményt, szoborművet s illetőleg disztárgyat kaptak.

Ugyanezen alkalommal *Ganzaugh Miklós* alsógyertyáni lakos, urad. jószágkormányzó és *Deák Dénes* kovásznai községi jegyző az erdősitések létesitése körül kifejtett buzgalmukért a vármegye főispánja útján miniszteri elismerésben részesültek.

Azok az alkalmazottak pedig, a kik a versenyre bocsátott erdősitések létesitése és gondozása közül érdemeket szereztek, szintén megfelelő pénzjutalomban részesültek, nevezetesen *Bodor Gábor* m. kir. erdőtanácsos 350 korona, *Fejér Kálmán* m. kir. erdőmérnök 500 korona, *Balogh Boldizsár* urad. főerdész 250 korona, *Tanka Sándor* kápt. erdész 200 korona, *Pompe Hugó* urad. főerdész 200 korona, *Erősdy Bálint*, *Györke István* m. kir. erdőmérnökök és *Faber Tódor*, *Antal László* m. kir. gazd. intéző együttesen 400 korona, *Nikl Kálmán* és *Wagenhuber Károly* urad. gazd. intézők egyenkint 150—150 korona, *Felberbaum Mihály* urad. gazdatiszt 200 korona, *Mack Alajos* urad. körerdész és *Vay Ádám* urad. ellenőr egyenkint 150—150 korona, *Puskás Gyula* és *Horváth Ferencz* várm. urad. főerdőőrök egyenkint 100—100 korona, *Végh Mihály*, *Plaszkonke Béla* urad. erdőőrök, *Borbáth András*, *Gyulai Ferencz*, *Stroia Irimia*, *Wenrich Mihály*, *Bahna Mihály* és *Szánthó Antal* járási erdőőrök, *Markó József* m. kir. erdőőr egyenkint 80 korona, *Kovács Sándor*, *Urikovits József*, *Samó József*, *Sebők János* urad. erdőőrök, *Witwitzky Albert* és *Csibi Lajos* urad. erdőszolgák egyenkint 60—60 korona, végül *Boda János* és *Dankis János* urad. mezőőrök egyenkint 50—50 korona pénzjutalmat kaptak.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni szíveskedjenek.)

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Havas József miniszteri tanácsosnak, a zágrábi erdőigazgatóság főnökének saját kérelmére történt nyugalomba helyezése alkalmából az erdészeti közszolgálat terén sok éven át kifejtett hű és hasznos szolgálatai elismeréséül Ferencz József rendem középkeresztjét adományozom.

Kelt Bécsben, 1913. évi deczember hó 2-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Báró Burián István s. k.

*

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Nickl Géza és Azór Alajos főerdőőröknek sok évi hű és hasznos szolgálatuk elismeréséül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1913. évi november hó 8-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Báró Burián István s. k.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének Bécsben, 1913. évi deczember hó 22-én kelt legmagasabb engedélye alapján Levitzky Albert m. kir. főerdőtanácsost — sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületében Bárány György m. kir. főerdőőrt, a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületében pedig Buzgár János m. kir. főerdőőrt nyugalomba helyezte.

*

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal főnöke Csákay Márton és Cziller János m. kir. erdőőröket m. kir. főerdőőrökké; Traxler András m. kir. segéderdőőrt, ifj. Traxler János m. kir. erdőlegényt, valamint Horbász György erdőőri szakvizsgát tett szegődött erdőmunkást m. kir. erdőőrökké; Plakinger Miksa szegődött erdőmunkást m. kir. segéderdőőrré; Sárga Kálmán, Markocsány Zoltán valamint Weinrauch Gyula napibéreseket II. oszt. m. kir. erdőlegényekké nevezte ki.

Azonkívül Káray Sándor és Czepeczauer Rajmund II. oszt. m. kir. erdőlegényeket I. oszt. erdőlegényekké léptette elő.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1913. évi deczember hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Vizakna város hd. 14·55, Lehoczky János —·20, Palánkai erdőgond. 2·60, Bagyinszky Pál 6·—, Kovács József —·20, Nyitrai főszolgabiró hd. 23·55, Pónik község hd. 14·75, Nádasdladányi urad. 18·—, Piller Péter 4·20, Zágrábi erdőig. hd. 24·55, Liptóújvári főerdőhiv. hd. 64·75, Pécsi püsp. hd. 11·55, Csekey János

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.-

hd. 4·—, Ferenczy Ferencz 6·—, Léhn János 6·—, Rimabrezói erdőhiv. 16·—, Vinkovcei főerd. 68·—, Vallás min. hd. 17·55, Ipolysági adóhiv. hd. 13·15, Ábrahám Sándor 2·40, Beszterczebányai erdőhiv. hd. 10·67, Földmív. min. 1·80, Főherczeglaki fgi. jószágig. 60·—, Véssey Lajos hd. 9·75, Bezák József 6·—, Breznóbánya város 12·—, Goanta Pál áb. 5·—, Zágrábi erdőig. 20·—, Greisinger Márton 4·20, Jeszenszky Mátyás hd. 2·—, Kiss János 5·—, Kovács Ignácz 6·—, Stefurovszky István 6·—.

1 koronát fizettek: ifj. Kocsis József, Lipkovics János, Rácz Antal, Morgos István, Polyák Antal, Ziegelhoffer Arnold, Biró János, Sáska János, Slekta Ernő, Szász Lőrincz, Szabó József, Saári Mihály, Varró István, Papp Adorján, Bauer József.

2 koronát fizettek: Farkas Gyula, Koványi Pál, Ötvös Sándor, Bakk Ferencz, Bolcsó Barna, Molnár János, Szabó László, Oraviczián Elek, Tamás Mihály, Dávid Endre, Dobozy Lajos, Kiss Károly, K. Balázs Lajos, Engli Vilmos, Miskovits Péter, Tamás Mihály, Gábris István, Kremper József, Tóth Mihály, Czekey János, Kovács János, Matula József, Smelkó József, Fertő Pál, Kaszás János, Marosits Pál, Németh István, Nyes János, Brubel Ferencz, Buvári Ferencz, Cziráky Cs., Fóriz Sándor, Fuchs Pál, Haracsi Gyula, Szabó Pál, Baweischafter Iván, Burger János, Kazán József, Klingovszky János, Kovács János, Kövesdi Sándor, Pál János, Podina Mihály, Polovics János, Pölöskei József, Sztopa Sándor, Bencze Vincze, Hajdú János, Jánossy László, Kose János, Lichner Pál, Lutter Sándor, Molnár József, Orbán Imre, Pomóthy János, Rédl Ede, Siskovits József.

3 koronát fizetett: Bocskay Ödön.

4 koronát fizettek: Körmöczy Illés, Horváth János, Bajgár János, Banicz Sándor, Paucsin János, Farahó István, Kovácsy Gyula, Rottár József, Tomeszku Keresztély, Fetz Lajos, Roszival János, Albrecht János, Horváth Imre, Kóváry László, ifj. Thóbiás Gyula, Udvardy József, Fónai Mihály, Fonalka József, Faragó Béla, Ivássy Géza, Lachmann Lajos, Stainer Gyula, Stift György, Strobl József, Körmendy János, Árvai urad. jeszeki erdőgond., Kozán Péter, Sáskai hgi. erdőgond., Argyelán Tanaszie, Gaal Antal, Kraffszky Ferencz, Köteles Ferencz, Mazár János, Polgár József, Sárközcy József, Szabó István, Váncsa Simon, Bilinkovics József, Faragó András, Gang Márton, Hinfner György, Horváth Ferencz, Papp Ágoston, Veres Sándor, Bózner Gyula, Steinkugler Rajmund, Almásy László, Arvaváraljai erdőgond., Csornai prép. urad., Kovács György, Papp Péter, Pascu Viktor, Pergyik József, Steiner József, F. Szabó Mihály, Gróf Széchenyi F. urad., Varga József, Borbás Mihály, Busik István, Csortus Miksa, Farkas Elek, Gyürki József, Hirsch István, Kalota Jenő, Kardos Vendel, Klespitz János, Link János, Id. Lorencz Márton, Mészáros Tamás, Német József, Rónay Antal, Soltész Sándor, Szeitler Ferencz, Tánczos Lázár, Vargha Antal.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

R. J. A borjukat rendszerint 5—6 hetes korukban szokás elválasztani, ha azonban a kis állat nagyon szép és tenyészállatnak szánta, akkor 2, sőt 8 hónapos koráig is szophat. Fődolog azonban, hogy az elválasztás okszerű legyen. Sohasem szabad a borjut hirtelen elválasztani, hanem mindig csak lassanként. Már az anyatej mellett módot kell neki adni, hogy anyja mellett finom, jó szénát csipegethessen, vagy egy kis zúzott zabot szedegethessen. Így aztán az emésztő szervei a szilárd táplálékot lassanként megszokják, s ha aztán lassanként egészen megvonják tőle az anyatejet, nem fog emésztési zavarokkal küzdeni. Az elválasztást úgy kell intézni, hogy a borju, ha pl. naponta ötször szopott, csak négyszer juthasson anyja alá, egy idő mulva naponta háromszor s így tovább. Mindenféle hirtelen átmenetet kerülni kell. Azt sohasem szabadna megengedni, hogy a borju mindig az anyja mellett legyen és azt egész nap nyasgassa.

A borju legmegfelelőbb tápláléka az elválasztás után a jóminőségű réti széna és ha teheti kevés zuzott zab. A kis állatot nem tanácsos megkötni, de azt sem szabad megengedni, hogy más állathoz férhessen, több borjut sem ajánlatos együtt hagyni, mert azok szeretik egymás köldökét czibálni, egymást nyalogatni, s ha egymás szőrét lenyelik az gyomrukban gombóczot képez s igen komoly emésztési zavarokat, sőt elhullást is okozhat. Minden borjunak legyen külön rekesze, a melyben szabadon mozoghat, s rendszeres időközben szabad csak anyja alá engedni, hogy szophasson, szopás után ismét rekeszébe kell vezetni. Szélcsendes jó időben a borju aztán minél többet van szabad levegőn, annál jobb. Még egyet ne hagyjon figyelmen kívül: a gondos bőrápolást. Tessék a borjut is mindennap megcsutakolni, megkefélni. Ezt akkor kell megkezdeni, mikor az első szőrét — a melyet magával hozott a világra — veszíteni kezdi. A tisztogatás élénkíti az anyagcserét s a kis állat bőre nem lesz az idő viszontagságaival szemben sem túlérzékeny. Ha már elég erős a borju, még télen is — szélcsendes időben, délben — egy-egy órára ki kell eresztení, hogy a kifutóban, vagy esetleg a gazdasági udvarban mozoghasson egyet. Ez nemcsak egészségi szempontból szükséges, hanem azért is, mert a kis állat sokkal szebb lesz, tagjai arányosabban fejlődnek.

A legtöbb tehén ellés előtt 2—3 hónappal magától is elapad, sőt van elég a melyik még korábban is. Vannak igen jól tejelő fajták, a melyek aztán egészen az új ellésig is tejelnek, ezt azonban nem szabad megengedni, mert ez már a magzat rovására megy és az anyát is roppantul elgyengíti. A jól táplált tehén — a tejelő tehén legjobb tápláléka a jó széna, répa, s korpás vagy lisztes ivósak — két hónappal ellés előtt apadjon el, de még jobb, ha három hónapig áll szárazon. Az elapasztást sem szabad hirtelen végezni, hanem olyan formán, hogy a tehenet két hétig naponta csak egyszer fejik. Ily módon a tej magától is apad. Persze az elapasztás alatt az állatot nem szabad tulságosan táplálni, inkább egy kissé, de csak kissé meg kell szorítani a napi adagjait.

A vemhes tehénnek, illetve a tejelő tehénnek is szüksége van egy kis mozgásra és szabad levegőre. Ezért azokat is naponta legalább is kétszer és pedig itatás alkalmával ki kellene eresztení, hogy egy kicsit mozoghassanak és egy kis friss levegőt szihassanak. Azalatt kell az istállóból is az almot kihordani és új almot szórni. Igaz, hogy a mozgás következtében a tehén valamivel kevesebb tejet ad, de ez bőven megtérül azon a réven, hogy az állat maga is egészségesebb marad és egészségesebb borjut hoz világra, mintha mindig a fülledt istállóban áll és nem mozoghat semmit. A hosszas állásban aztán lábai is egészen elsenyvednek. A tüdejének meg éppenséggel elengedhetetlenül szükséges naponta egy kis szabad friss levegő.

Dr. Kukuljević József.

Cs. J. 1. Miután a m. kir. közalapítványi birtokokon segéderdőőri minőségben teljesített szolgálata szintén állami szolgálat, az a nyugdíjba beszámíttatik abban az esetben, ha jelenlegi és közalapítványi szolgálata közt nincs 30 napnál hosszabb megszakítás. Ha van önnek közalapítványi szolgálati idejéről megfelelő *hivatalos* (hivatali úgyszám alatt, vagy hivatalos pecséttel ellátott) szolgálati bizonyítványa, akkor nem kell újat kérnie, de ha nincs ilyen, akkor szerezzen be egy megfelelőt. Ha beküldi nekünk jelenlegi bizonyítványát, úgy meg fogjuk állapíttatni, hogy az megfelelő-e vagy sem. Most sehol se kell kérni, hogy közalapítványi szolgálata a nyugdíjba beszámíttassék, mert ez a szolgálata — ha kellőleg igazolva van — kérés nélkül is be fog annak idején számíttatni.

2. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

B. J. 1. A fegyveradóról és a vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t.-cz. 6. §-a értelmében az erdő- és vadőrök csak azon a vadászterületen vadászhatnak vadászati jegy nélkül, a melyen alkalmazva vannak s ebbeli minőségük a hatóságnál be

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

is van jelentve. Más vadászterületeken csak a vadászati adó lefizetése mellett vadászhatnak. Ha tehát az erdő- és vadőröket a szomszédos vadászterület bérlője vendégekül meghívja, úgy az illetők csak abban az esetben vadászkatnak ott, ha van vadászati jegyük.

2. A falusi lakosok azzal a fegyverrel, a melyért csupán fegyveradót fizettek, ha nincs vadászjegyük is, nem vadászhatnak.

3. és 4. Idegen vendégek a bérlő fegyvereivel csak abban az esetben vadászhatnak, ha nekik maguknak, saját személyükre szóló vadászati jegyük is van. Ha azonban vadászjegyük nincs, úgy nem vadászhatnak.

5. A vendégnek mindig kell vadászati jegygyel birnia. Ha a vendég a vadászatot 30 napot meg nem haladó időtartam alatt kívánja gyakorolni, úgy 12 koronáért is válthat 30 napra szóló vadászati jegyet.

6. A ki vadászati jegy nélkül vadászik, azt jövedelmi kihágás miatt fel lehet jelenteni.

7. A bérlő nem felelős a vendégeiért. Jogosítva van ugyan a vendégeit a vadászati jegy előmutatására felszólítani, de erre nem köteles.

N. B. A m. kir. pénzügyminiszter úrnak 1892. évi 30,225. számú határozata értelmében háromcsövű fegyverek után sem lehet 4 koronánál magasabb fegyveradót kivetni.

O. V. 1. Az új nyugdíjtörvény szerint semmi akadálya sincs annak, hogy 42 éves egyén erdőőrré kineveztessék. A különbség csak az, hogy a míg azok, a kik szolgálatba lépésük alkalmával még nem voltak 40 évesek, már öt évi szolgálat után igényt tarthatnak nyugdíjra, addig azok, a kik 40 évesek már elmultak, csak 10 évi szolgálat után szerzik meg a nyugdíjjogosultságot. Önnek azonban, ha erdőőrré kineveztetik, valószínűleg jelenlegi szolgálata is be fog a nyugdíjba számíttatni. Ezt azonban határozottan nem állítjuk, mert nem ismerjük jelenlegi szolgálatának minőségét.

2. Csendőrségi szolgálata a nyugdíjba be nem számítható, mert e közt és polgári állami szolgálata közt hat évi, vagyis a megengedett 30 napnál hosszabb tartamú megszakitás van.

G. I. Nézetünk szerint a levonás nem jogos; de mivel a város szabályzatát nem ismerjük, ezt határozottan nem állíthatjuk. Forduljon a városi fővámvevő úrhoz s tőle kérjen felvilágosítást.

S. R. 1. Az erdőőrök az erdőtörvény 128. §-a értelmében az erdei kihágások, vagy a kihágást elkövetők nyomozásánál (ilyen az ön esete) mint *rendőri közegek* járnak el. Ugyanezen törvény 150. §-a jogot ad az erdőőrnek arra, hogy az *tetten kapott* erdei kihágótól a lopott erdei terméket onnan vegye el, a hova azt elhelyezte. E szerint ha az erdőőr a kihágót *tetten érte* s őt egészen a lakásáig, vagy bármily más helyiségig követte, a hol a tettes a lopott holmit elrejtette, jogosítva van az erdőőr azt addig keresni, a míg fel nem találja. Ezt az esetet kivéve, hatósági engedély nélkül, az erdőőr házkutatást nem tarthat.

Arra a kérdésére, hogy a leírt esetben helyesen járt-e el, vagy sem? csak azt felelhetjük, hogy nem járt el helyesen, mert ön a kihágót nem érte tetten, tehát nem is volt jogosítva házkutatást tartani, s így az az ön esetében magánlaksértést képezett s még kevésbbé volt jogosítva a házőrző kutyát lelőni és a tettesnek vélt egyénnel dulakodásba kezdeni, mert ha tényleg nem az illető volt a tettes, úgy ön még hivatalos hatalommal való visszaélést is követett el azáltal, hogy *jogos* önvédelem nélkül, a fegyverét használta, a mennyiben nem az illető támadta meg önt, hanem ön kezdett ki vele.

Mivel azonban ön a frissen esett hóban látható nyomokat követve jutott el az illető házáig, nem lehetetlen, hogy a bíróság arra az álláspontra helyezkedik, hogy ön helyesen járt el s ez esetben — mint rendőri közegnek — a bilincs alkalmazására is — nézetünk szerint — joga volt.

2. Miután előfizetése még 1912. év végén lejárt s csak téves expedicziő folytán kapta mostanáig a lapot, szíveskedjék az 1913. évre szóló hátralékos előfizetési díjat a folyó évivel együtt mielőbb beküldeni.

R. N. A kincstári erdészeti altiszti személyzetnek nemcsak joga, hanem kötelessége is a halászat törvényszerű gyakorlását ellenőrizni. Az erre vonatkozó rendeletet — közérdekű voltánál fogva — lapunk mai számában egész terjedelmében közöljük.

L. L. E. Toledo. Előfizetése a küldött 10 koronával 1916. évi junius hó végéig rendezve van.

Sz. J. Hirdetését — mint lapunk előfizetőjének — díjmentesen közöljük.

Szinna. A hatóságilag felesketett erdőőrök a földmívelésügyi miniszter úr 1891. évi 6755. szám alatt kiadott körrendelete, valamint a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1909. évi 12,740. P. számú itélete értelmében a szolgálati fegyveren kívül még egy fegyvert, vagyis összesen két fegyvert tarthatnak adómentesen, melyek közül az egyik fegyver sörétes, vadászfegyver is lehet. Úgy a földmívelésügyi miniszter úr rendeletét, mint a közigazgatási bíróság említett itéletét lapunk 1912. évi 4-ik számában egész terjedelmében megtalálja.

K. J. A kincstárnál alkalmazott erdőlegények és segéderdőőrök fele része évi 600 K, fele része pedig évi 700 K fizetést, valamennyi természetbeni lakást, vagy ilyennek hiányában a székhelye szerint járó évi 100, 120, 140 K lakbért, évi 60 K ruhaátalányt, évi 20 K földváltságot és évi 12 üm.^{3} tüzifát kap. Ezenkívül valamennyinek joga van 2 tehenet, 1 növendékszarvasmarhát és 2 borjút, valamint 2 öreg sertést és 4 malacot, vagy 2 darab egy éven felüli süldőt tartani, illetőleg az erre a czélra kijelölt kincstári területen szabadon legeltetni és makkoltatni.

Sz. G. 1. Miután a magánuradalmi erdőőrök az 1907. évi XLV. t.-cz. hatálya alá tartozó gazdasági cselédek, ennélfogva ugyanezen törvényczikk 40. §-a értelmében felmondási idejük két hónap. Felmondás nélkül tehát nem szabad az uradalmat elhagynia, mert megbüntetik.

2. Hogy a kérvényhez *hitelesített* másolatokat kell-e csatolni, vagy elég-e azokról egyszerű másolatokat mellékelni, az minden pályázati hirdetményben benne van. A kincstárhoz, városhoz s egyéb hatósághoz benyújtandó kérvényhez mindig *hitelesített* másolatokat kell csatolni. Magánuradalmak rendszerint megelégszenek egyszerű másolatokkal is s csak az illető jelentkezésekor nézik meg, hogy a beküldött másolatok egyeznek-e az eredeti iratokkal.

3. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdészi csetleg fővadászi állást keres 24 éves, nős, középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett, jól, alkalmasan szakvizsgázott egyén, ki jelenleg uradalomban erdőgondnokság vezetésével mint irodai erdőaltiszt van alkalmazva, ki az erdőkezelés minden ágában jártas, s a vadászat szakszerű kezelését érti. Beszél és ir magyarul. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (6.)

Erdész és vadászsegéd, ki jelenleg állás nélkül van, bármikori belépésre alkalmazást keres; 26 éves, erőteljes, nőtlen, anyanyelve német, erdei munkálatokban (szálerdőüzem) a fő- és apróvad tenyésztésében s a vadászatban jártas; teljesen megbízható. Czíme: Unterreiner Jakab Lovrin (Torontál megye). (2.)

Vadőr szerényigényű mielőbbi belépésre kerestetik. Kérvények a bizonyítványok másolatával Főintézőséghez, Ábrahámtelek p. Tápiószele küldendők. (8.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

22 éves, nőtlen, az erdészeti és vadászati teendőkben jártas, jó sikerrel szakvizsgázott erdőőr, ki eddig mint erdőkezelőségi segéd volt alkalmazva, melyről több éves, jó bizonyítványnyal rendelkezik, azonnali, vagy későbbi belépésre erdőőri, vagy vadászi állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (3.)

Azonnali, vagy későbbi belépésre erdőőri állást keres, 27 éves, nőtlen, református, ép, erős testalkatú, különösen jól látó és halló, hat elemit végzett, megbízható, tisztességes magyar ember. Címe: Ifj. Kocsis József Hegyközszentimre (Bihar megye) (4.)

Erdészeti vagy fővadászi állást keres 32 éves, nős, osztrák szakiskolát végzett, erdészeti állásban levő egyén, a ki az erdészeti teendők minden ágában jártas, vadászatok rendezését érti, jó cserkésző. Beszél magyarul, németül, tótul. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (7.)

Erdőőri alkalmazást keres 28 éves, róm. kath., nős, szakvizsgázott, úgy az erdészet, mint az apró és nagy vad gondozásában több évi gyakorlattal bíró egyén. Kitünő duvad irtó. Címe: Sz. J. Kaposvár, Cseri-út 26. sz. (10.)

Kiszolgált nyug. csendőr, szakvizsgázott erdőőr, 28 éves, ref., nőtlen, ki hosszabb ideig uradalomnál volt alkalmazva, az erdészeti és vadászati teendőkben jártas, azonnali vagy későbbi belépésre megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (9.)

HIRDETÉSEK

Elszegényedett nemesi családból származó, intelligens férfi, 24 éves, nős, kiszolgált altiszt, magas növésű, kitünő lövő, némi gyakorlata van, vadásznak ajánlkozik. Szives megkeresések Jeszenszky M. Budapest, VIII. ker. József-körút 66. sz. IV. em. 44 ajtó, kéretnek. (4.)

Pályázati hirdetmény. 688/1913. sz. Alulírt állami erdőhivatal Nyitra vármegye közig. erd. bizottságától nyert megbízás alapján a lemondás következtében 1914. évi január hó 1-én megüresedett Nagyunyi kerületi erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Javadalmazás 700 kor. fizetés, 100 kor. lakbér, 200 kor. lótartás, 28 kor. tüzifaváltság.

Pályázók 1 kor. bélyeggel ellátott, sajátkezüleg irt kérvényeiket az erdőtörvény 37. §-ában előirt minősítésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat, eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyitványaikkal felszerelve a Pösty énben székelő szeniczei m. kir. j. erdőgondnoksághoz nyujtsák be.

A kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Tót nyelv birása előny. (5.)

– Pályázati hirdetmény. 1525/1913. sz. A temesligeti közalap. kir. erdőgondnokság kerületében nyugdijazás folytán megüresedett temesligeti I. számú erdőőri állásra pályázat nyittatik.

Ezen erdőőri állással 700 kor. fizetés és személyi pótlék, 100 kor. egyenruhaátalány, törvényszabta családi pótlék, természetbeni lakás, vagy megfelelő lakbér, 18 ürm³ I. oszt. kemény dorong tüzifa, 2 kat. hold szántóföld és szabályszerű legelőilletmény élvezete van egybekötve.

Az ezen állásra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előirt szakképzettségüket, ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket, kincstári erdészeti orvos, vármegyei tiszti orvos, vagy honvéd törzsorvos által kiállitott bizonyitványnyal; életkorukat és illetőségüket anyakönyvi kivonattal, a hivatalos magyar nyelvnek szóban és irásban való birását és azt, hogy katonai kötelezettségüknek miként tettek eleget, megfelelő bizonyitványokkal igazolni tartoznak.

Az igy felszerelt és sajátkezüleg irt kérvények a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Ministeriumhoz czimezve 1914. évi január hó 31-ig alulirott erdőgondnoksághoz nyujtandók be.

Nagykövéres, 1913. évi deczember hó 23.-án.

(3.) ***Temesligeti közalap. kir. erdőgondnokság.***

Pályázati hirdetmény. Alulirott erdőgondnokság kerületében Erdőszáda (Szatmár m.) székhelylyel 1914 április 1-én egy erdőőri állás töltendő be.

Javadalmazás: 240 kor. készpénz, 3%-tóli jutalék az eladott erdőtermékekből, buza 6 hl., elegy 6 hl., tengeri 6 hl., 1 kat. hold tengeri föld bevetve, 1 tehén, 1 borjú legeltetése, 1 drb 1½ éves süldő hizónak, lakás, kert, kaszáló, 4 öl tüzifa, lövőbérek.

Szakiskolát végzett, a vadászatban jártas, gyakorlattal biró egyének pályázati kérvényüket márczius 1-ig alulirotthoz nyujtsák be.

Hadad, 1914 január 1.

Gróf Degenfeld Sándor erdőgondnoksága.

(6.) *Kleisl Gyula* urad. főerdész.

Pályázati hirdetmény. Főméltóságú gróf Pappenheim Siegfriednė mezőfényi uradalmában 1914 márcz. 1-én egy erdőőri állás lesz betöltendő. Az erdőőr javadalmazása a következő: 100 kor. készpénz, 3 q buza, 10 q rozs, 2 kat. hold föld, 16 ürm³ II. o. tölgyhasábfa (mely méterenként 4·50 kor.-val megváltatik s kap az erdőőr hulladékfából szabad tüzelőt), 2 tehénre és 2 borjura nyári legelő és télre kellő mennyiségü feles kaszáló, 4 kocza és 4 süldőre nyári legelő, lakás kerttel, évenként 1 öltöny szövetruha, 1 kalap és egypár harisnyaszár, 3 évenként 1 télikabát és szabályszerinti lődij.

Katonakötelezettségüknek eleget tett, nős, 30 évesnél nem korosabb erdőőrök erkölcsi s egyéb bizonyitványokkal felszerelt kérvényüket alulirotthoz küldjék.

Mezőfény, 1914 január 5.

(7.) ***Romándi Géza*** urad. erdész.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Termelt erdei fenyőhaszonfa eladás. 131523/1913. I. B.—1. sz. A delnekakasfalvai m. kir. erdőgondnokság 8 tag 17 és 18 erdőrészletében kitermelt 2963 drb. illetve 1832·37 tömörköbméter erdei fenyőhaszonfa zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi január hó 26-án déli 12 óráig nyujtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok január hó 27-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Az árverési és szerződési feltételek, kikiáltási árak, ajánlati űrlap és boritók a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megszerezhetők.

Budapest, 1913. évi deczember hóban.

(8.) ***M. kir. Földmívelésügyi Miniszter.***

Termelt fenyőhaszonfa eladás. 131094.I/B—1. F. M./1913. sz. A liptóujvári m. kir. főerdőhivatal a kerületéhez tartozó vichodnai és szvarini m. kir. erdőgondnokságban az 1913. évben a kincstár által termelt és az 1914. évben a rakodókra kiszállitandó lucz- és jegenyefenyő műfát Liptóujvárott 1914. évi február hó 4-én délelőtt tiz (10) órakor, tiz (10) értékesitési csoportban nyilvános irásbeli versenytárgyalás útján értékesités alá fogja bocsátani.

A szabályszerüen kiállított ajánlatok legkésőbb 1914. évi február hó 3-án délután 7 óráig nyujtandók be a liptóujvári m. kir. főerdőhivatalnál.

A részletek csoportositására, valamint a kikiáltási árakra vonatkozó bővebb felvilágositást a liptóujvári m. kir. főerdőhivatal ad, a hol az általános árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati ürlapok és boritókat is megtekinthetők és beszerezhetők.

Budapest, 1913. évi december hó.

(9.) ***Földmívelésügyi Minister.***

Termelt fenyőhaszonfa eladás. 131775/1913. szám. A beszterczebányai és erdőbádonyi erdőgondnokságoknál termelt 2157·65 m^3 fenyő épületi és műszerfa és 252 folyóméter fenyőrudfa, hat eladási csoportra megosztva, zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi január hó 26-án déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán, a m. kir. erdőigazgatóságnál, a hol azok 1914. évi január hó 27-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Árverési és eladási feltételek a faanyagok csoportositásának és kikiáltási árainak részletes kimutatása, ajánlati ürlap és boritók a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1913. évi deczember hóban.

(10.) ***M. kir. földmívelésügyi miniszter.***

Termelt fenyőhaszonfa eladás. 131545. I. B.—1. F. M./1913. sz. A liptóujvári m. kir. főerdőhivatal a kerületéhez tartozó maluzsinai, oszadai m. kir. erdőgondnokságban az 1913. évben kitermelt és az 1914. év folyamán a kincstár által a rakodókra kiszállitandó lucz-, jegenye-, erdei- és vörösfenyő műfát 3 (három) csoportban valamint a fenyőházai m. kir. erdőgondnokság kerületében az 1913—1915. években a kincstár által termelt illetve termelendő és az 1914—1916. években a rakodókra kiszállitandó lucz-, jegenye-, erdei- és vörösfenyő műfát az ottani villanyos üzemü fürész bérletével kapcsolatosan 1 (egy) csoportban Liptóujvárt 1914. évi január hó 27-én d. e. 10 (tiz) órakor nyilvános irásbeli versenytárgyalás útján eladás alá bocsátja.

A szabályszerüen kiállitandó zárt irásbeli ajánlatok legkésőbb 1914. évi január hó 26-án délután 5 óráig nyujtandók be a liptóujvári m. kir. főerdőhivatalnál.

A részletek csoportositására, valamint a kikiáltási árakra vonatkozó bővebb felvilágositást a liptóujvári m. kir. főerdőhivatal ad, a hol az általános árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati ürlap és boritékok is megtekinthetők és beszerezhetők.

Budapest, 1913. évi deczember hó.

(11.) ***Földmívelésügyi Minister.***

Pályázat. 737/1913. sz. A bátaszéki teréz. alap. m. kir. erdőgondnokságnál üresedésben levő erdőőri állásra pályázat nyittatik.

Ezen erdőőri állás a következő javadalmazással rendszeresitve lett és pedig: 700 kor. fizetés és személyi pótlék, törvényszabta családi pótlék, évi 100 kor. ruhaátalány, természetbeni lakás, avagy megfelelő lakpénz, természetbeni legelő, avagy szabályszerű legelőváltság, 2 kat. hold földilletmény, avagy váltság és 18 $ürm^3$ vegyes kemény első osztályú dorong tüzifa élvezetével.

Az ezen állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, az államerdészeti szolgálatba ujonnan belépők ezen felül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- és hallóképességüket, kincstári erdészeti orvos, vagy megyei főorvos, vagy pedig m. kir. honvéd törzsorvos által kiállitott bizonyitványnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismeretükről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyitványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényüket elöljáróhatóságuk — eddigi állami szolgálatban még nem állók pedig az illetékes politikai hatóságuk útján f. é. február hó 25-ig a bátaszéki terézianumi m. kir. erdőgondnokséghoz nyujtsák be.

Kelt Bátaszéken, 1913. év deczember hó 27-én.

(12.) ***Teréz. alap. m. kir. Erdőgondnokság.***

Pályázati hirdetmény. 1487/1913. sz. A pilismaróti m. kir. közalap. erdőgondnokságnál megüresedett pilisszentléleki erdőőri állásra ezennel pályázat nyittatik.

Javadalmazás: évi 700 kor. fizetés és személyi pótlék, törvényszabta családi pótlék, természetbeni lakás, 100 kor. egyenruhaátalány, 18 $ürm^3$ kemény I. oszt. dorong tüzifa, 2 kat. hold föld, két drb. tehén és egy drb. növendék szarvasmarha tartása mellett természetbeni legelő.

Pályázók felhivatnak, hogy életkoruk és illetőségüket tanusitó anyakönyvi kivonattal, ép és erős testalkatuk,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket igazoló vármegyei fő-, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítványnyal, továbbá katonai kötelezettségük mikénti lerovását és nyelvismeretüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt, sajátkezűleg írt, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz czímzett kérvényüket az alulírt erdőgondnokságnál f. évi február hó 15-ig nyujtsák be.

Ezen állásért csakis szakvizsgázott, 24. életévüket betöltött és a magyar nyelvet szóban és irásban tökéletesen biró egyének pályázhatnak.

Pilismarót, 1914. január 3.

(13.) *A pilismaróti m. kir. közalap. erdőgondnokság.*

Erdőőr a ki az erdészeti, főleg pedig az apróvad tenyésztése és vadászata körül jártassággal bir, a mesterséges fáczántenyésztést tökéletesen érti, erről jó bizonyítványnyal rendelkezik f. évi április hó 24-én felvétetik. Czim a kiadóhivatalnál. (14.II.1.)

Pályázat. 49/1914. sz. A tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületében nyugdijazás folytán egy (1) főerdőőri és előléptetés esetén egy (1) erdőőri illetve egy (1) I. oszt. erdőlegényi vagy segéderdőőri állásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyittatik.

Az ezen állásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi t.-cz. 37. § ában követelt szakképzettséget, az államerdészet szolgálatába ujonnan belépők ezen kivül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítványnyal, valamint életkorukról, családi állapotukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismeretükről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényeiket 1914. évi február hó 15-éig az alulirt erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Tótsóvár, 1914. évi január hó 6-án.

(15.) *M. kir. Erdőhivatal.*

Pályázati hirdetmény. 60/1914. sz. A lugosi m. kir. erdőigazgatóság pályázatot hirdet négy főerdőőri, egy erdőőri, kinevezés esetén öt erdőőri, egy I. oszt. erdőlegényi, kinevezés esetén négy I. oszt. és négy II. oszt. erdőlegényi állásra.

A pályázati kérvények 1914. évi február hó 28-ig az alulirott erdőigazgatósághoz nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Lugos, 1914. évi január hó 3-án.

(16.) *M. kir. Erdőigazgatóság.*

Pályázati hirdetés erdőőri állásokra.

131971. I/A—5/1913. sz. A kopár területek gazdasági állapotának megjavitását czélzó munkálatok sikeres végrehajtása érdekében 600 kor. fizetéssel, 100 kor. személyi pótlékkal, a törvényes lakpénzzel és mellékilletményekkel rendszeresített, *négy II. oszt. erdőőri állásra*, nevezetesen a trencséni m. kir. állami erdőhivatalnál Trencsén vármegyében, a lőcsei m. kir. állami erdőhivatalnál Szepes vármegyében, továbbá a rimaszombati m. kir. állami erdőhivatalnál Gömör vármegyében, végül a tordai m. kir. állami erdőhivatalnál Torda-Aranyos vármegyében rendszeresített állásokra *ezennel pályázatot hirdetek.*

Ezen állásokra csak azok pályázhatnak, a kik az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülirt törvényes szakképzettséggel bírnak. Azoknak a pályázóknak, a kik jelenleg állami erdészeti szolgálatban még nem állanak, pályázati kérvényükhöz csatolandó hiteles okmányokkal igazolniok kell:

1. anyakönyvi kivonattal életkorukat;
2. megfelelő bizonyítványnyal szakképzettségüket;
3. kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítványnyal azt, hogy ép és egészséges testalkattal, különösen pedig jó látó-, halló- és beszélőképességgel bírnak;
4. községi bizonyítványnyal illetőségüket és erkölcsi magaviseletüket;
5. elfogadható bizonyítványokkal nyelvismeretüket, eddigi alkalmaztatásukat s azt, hogy katonai szolgálati kötelezettségüknek miként feleltek meg.

Az ily módon felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényt *1914. február hó 15-éig* ahhoz a m. kir. állami erdőhivatalhoz kell benyujtani, a melynek kerületébe folyamodó magát felvétetni óhajtja, de megjegyeztetik, hogy a felvett pályázók szolgálati beosztása a szolgálat érdekeinek megfelelően fog eszközöltetni.

A pályázók közül előnyben fognak részesittetni azok, a kik igazolni tudják a fenti kellékeken kivül azt is, hogy az erdőmüvelésben, csemetekerti munkálatokban, térképolvasásban, térképrajzolásban és kisebb müszaki munkálatokban is némi gyakorlattal rendelkeznek.

A kinevezett erdőőrök csak egy évi kifogástalan szolgálat után fognak állásukban véglegesittetni.

Budapest, 1914 január hóban.

(17.) *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

Nadragulyalevelet, bársfavirágot, tölgymohát és tisztitott taplót napi legmagasabb áron vesz Lévai Jenő gyógynövénykereskedő, Óbecse. (I.X.9.)

Nyestfogó. Legegyszerűbb, mely a vadnak nem feltünő, kisebb leölt fára pár percz alatt felszerelhető, 1 minta kicsinyben, nyestfogáshoz utasitás és 10 fogóhoz való felszerelési kellék 10 kor. Megrendelhető utánvéttel Kolozsi Ferencz hatósági erdőőrnél Gyergyóbékás, Csikmegye (2.IV.4.)

DIANA FEGYVER ATELIER
Gothard Sándor
Herény, Szombathely mellett, Vas m.
Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.
Használati fegyverek
120 korona ártól felfelé.
A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.
Saját szerkezet — saját minták!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 3. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. február 1.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ES KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Erdészeti építkezések. (Kolozs József.)
A Frommer-pisztoly. (Schneider Árpád.)
Gazdasági tanácsadó: Védekezés a vakond ellen. (L. L.) — A nyúltvelőbénulásról. (Dr. Kukuljevič József.) — Elvetélések. (Monostori Károly.)
Különfélék: Felhívás. — A Házinyúltenyésztők Országos Szövetsége működéséről. — Eljegyzés. — Nyugdíjbiztosítás. — Halálozás. — Könyvismertetés: (Gyakorlati gyümölcstermelés.) Kívánsci állatok. — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Hajtók és puskások. (Dr. Szilárd Ferencz.)

Erdészeti építkezések.

Irta: *Kolozs József* m. kir. főerdőmérnök.

Itt természetesen csak azon leggyakrabban előforduló erdészeti építkezésekről lesz szó, melyek vezetésével, felügyeletével, az erdőgondnok távollétében, a védkerületi erdőőrök vannak megbízva, a kiktől tehát megkívántatik, hogy a reájok bízott építkezésekkel teljesen tisztában legyenek.

I. Folyó- és patakszabályozások.

A fenyő épületi és műszerfa tutajokban való szállításához szükséges, hogy a tutajozásra használt patakoknak, folyóknak állandó jókarban tartásáról évről-évre gondoskodjunk.

A folyókon létesített szabályozási művek, vízépítmények ugyanis évenkint nemcsak a tutajozás vagy usztatás által rongáltatnak meg, hanem a magasabb fekvésű helyeken gyakori tartós esőzések és árvizek által is.

A nagy árvizek a folyók medrét és partjait annyira megrongálhatják, hogy vizi szállítás a folyó rendbehozatala, a szükséges vizépitmények létesítése, illetve kijavítása nélkül nem volna gyakorolható.

A használatban levő folyószabályozási művek, vidékek, jobban mondva a folyók természetének megfelelően, más és más alakban és rendszer szerint készülnek. Még nagyobb különbség mutatkozik az egyes vízépítmények költségvetésének összeállításánál.

A felvidéken (Tisza és Visó folyókon) szokásos és leggyakrabban használt folyószabályozási művek, vízépítmények a következők:

1. Egyszerű vagy egyoldalú kőszekrények (rovott gát, rovott fal, kasicza).
2. Kettős vagy kétoldalú kőszekrények.
3. A kőszekrények vízfelőli oldalán alkalmazott bükk padlóborítások.
4. Tutaj-kifogógátak.
5. Rőzse-bakgátak.
6. Fekvő rőzsegátak.
7. Rőzsealap- vagy fenékgátak.
8. Bukógátak (az alap- vagy fenékgátakhoz hasonlóan készül).

Az egy- és kétoldalú kőszekrények rendeltetése csak annyiban tér el egymástól, hogy az egyoldalú inkább közvetlenül a magasabb vízpartok mellett és azok megvédése czéljából épül, ellenben kettős kőszekrény ellaposodott, túlsekély partoknál áll alkalmazásban. Az egyoldalú kőszekrény felett majdnem minden esetben kocsiút van, mivel ilyen helyeken a folyó rendesen szük mederbe szorul. Szerkezetben az egyoldalú kőszekrénynek csak a víz felől levő oldalán (homlokzat) készül gömbölyű fafal és nem két méter, hanem csupán 1·5 méter középszélességben.

Mindkét szekrényműnek fő alkotó részei:

a) A 30 cm. vastagságú rőzseterítés, melylyel kitöltjük a talaj egyenetlen részeit és a szekrénymüvet megvédjük az alámosástól.

b) A 30 cm. középvastagságú gömbölyű fenyőszálfákból összerótt fafal. A gyűrűk 5 cm. vastagságú faszegekkel vannak egymáshoz erősítve olyképpen, hogy a felső három gyűrűt gátfuróval átfurva, faszeggel szegezzük le, míg a többi gyűrűt párosával szegezzük össze.

A víz felől épült fafal a szekrény felé hajlással készül. Gyűrűnként, vagyis minden 30 cm.-re 5 cm. beugrás számítható.

c) Rendes gátvíz-magasságban, jobban mondva a tutajok járásának megfelelő magasságban, nagyobb kanyarulatokban, hol a fafal a tutajok okozta nagy lökéseknek és az ezzel járó rongálásoknak van kitéve, szükséghez képest 30—80 cm. széles és 3—10 méter hosszú

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ságban a rovott fafalra bükkpadlóborítást alkalmazunk. Új rovott fafalra sohasem teszünk bükkpadlóborítást, hanem csak később, azokra a helyekre, a hol a fafal erősen rongálódik, a mikor biztosan megállapítható, hogy a fafal mely részére és milyen kiterjedésben teendő ez a védőborítás. A tutajok beleütődve, a bükkfán könnyebben csúsznak, kisebb rázkódtatásnak vannak kitéve és menetgyorsaságukból kevesebbet veszítenek.

Újabban ugyanezt az eredményt elérjük a sokkal könnyebben és olcsóbban előállítható bükkfarudakkal is.

d) A 20 cm. vastag kötőfák 2 méter, illetve 1·5 méter hosszúak, egymástól 2 méter távolságban a gömbölyű fafal szálfáira fecskefark alakú kötéssel kötttetnek. A szélső kötőfák minden gyűrű- (30 cm.) magasságban, míg a közbensők csak minden második gyűrűnél és váltakozva helyeztetnek el.

e) A 10 cm. vastag súlyfenék a kötőfák alsó sorára kötés és szegezés nélkül van elhelyezve. A kőszekrény magasságával arányosan körülbelül minden méternyi magasságban megismétlendő.

f) A kőszekrény kőkitöltése biztositja a szekrénymű állékonyságát. Anyaga rendszerint a közelben levő patakkő.

A kőszekrények erősebb kanyarulatokban, partszéleken a vízfolyás irányával párhuzamosan, a partok megvédése, biztositása, a vízmeder állandósítása, illetve szabályozása czéljából épülnek és a tutajok menetirányát is szabályozzák.

Kifogó-gát a Tisza és Visó folyón ritkán épül. E két folyó természete, valamint vizfogógátaink elrendezése csak a legritkább esetben teszi szükségessé felépítésüket.

Ha mégis elkerülhetlen a fogógát építése, úgy például 36 klm. hosszuságú tutajozási szakaszon a 16 klm. környékén keresünk elhelyezésére alkalmas teret.

Száraz időjárás esetén a gátvíz nehezen gyül össze és sok időbe kerül, mig a szomjas medret kitölti. Ilyenkor a rendesnél nagyobb gátvizet adunk, miáltal az rövidebb ideig tart és mégis lassabban halad, mint esős időben. A bocsátásra készen álló tutajok jóval később indithatók útnak, mint pl. esős időben, vagy magas vizállás esetén. A gátvizet tehát úgy kell beosztani, hogy a tutajok azt ki ne fussák, de viszont valamennyi tutaj lebocsátásához elegendő legyen. Ha ez a két eset semmiképpen sem egyeztethető össze és a folyónak nincsenek lankás szélesmedrű részletei, ez esetben indokolt és szükséges is a kifogógát építése, mely, mint ilyen, azután elzárások (torlódások) esetén is hasznos szolgálatot tehet.

A kifogó gátat olyan helyre építjük, a hol a folyómeder elég széles, csekély esés mellett a víz folyása csendes és nagyobb szakaszon erős kanyarulatoktól mentes.

Ilyen kifogógátak előnye, hogy felülről a tutajok korábban és mind elbocsáthatók, továbbá a gátvizet kis vigyázat mellett nem futhatják ki.

Az első tutaj beleütközik a kifogógátba és hátsó részét czejtével a parthoz erősítik. A többi tutaj egymásba ütközik és mesterséges elzárás keletkezik, mely mindig könnyen szétbontható. A kifogógáton a tutajok csak addig vesztegelnek, míg az első tutaj veszély nélkül elbocsátható, vagyis, ha beváltak azt az időt, a midőn a gátvizet az első tutaj már ki nem futhatja.

Az alábbiakban a fentebb kitüntetett vizépítményekre vonatkozó költségelőirányzatok legegyszerűbb, de egyuttal pontos összeállításának módozatait közlöm.

A folyó szabályozására vonatkozó költségvetés elkészítését megelőzőleg az erdőtiszt a tutajozás befejezése után — rendszerint november hóban — részletesen számon veszi a szükséges és létesitendő folyószabályozási munkálatokat és ezeket a költségvetés mellékletét képező, úgynevezett «Előméret»-be vezeti be, miként az alábbi kimutatás azt szemlélhetően kitünteti.

TÁRCZA.

Hajtók és puskások.

Irta: *Szilárd Ferencz dr.*

Ilyenkor februárban kényszerü nyugalomba vonul a vadász. A puska a szegen lóg és van idő gondolkodni az elmultak emlékein. Különösen a téli vadászatok társas örömei azok, a miket a vadászember emlékeiben legszivesebben megőriz és alkalomadtán kedvtelésére visszaidéz.

Persze, a régibb jobb időkben ezek a téli vadászatok is kedélyesebbek voltak. Kevesebb volt ugyan a nyúl, de kevesebb volt a puskás is és kevésbbé üzletszerüen ment az egész. Különösen szivélyesebb volt a viszony puskások és hajtók között abban az időben, a mikor még a czuczilizmus falvaink egyszerü népe között nem üzte kisded játékát. Ma már sok helyütt el nem titkolt ellenszenvvel tekint a parasztember a városi vadász bőrkabátjára és mint a ki hallott valamit harangozni, a tőkének képviselőjét tekinti benne, a ki az ő kihasználására törekszik. Ilyen eszmék mellett, persze, hogy vége van a régi kedélyességnek. Azoknak az időknek, a mikor még a hajtó az egész vadászatot a saját ügyének tekintette és büszke volt puskására, ha sikerült neki minél több nyulat ejteni — vége.

Sohasem feljtem el az én subás emberemet, a ki valamelyik komárommegyei hajtóvadászaton szegődött hozzám, a nélkül, hogy ezelőtt valaha láttuk volna egymást. Hosszú, birkabundás suba volt az öregen, szinte tartottam tőle, hogy miként lesz képes abban az alkalmatlan ruházatban a szántásokon keresztül-kasul gázolni és némi utasitásokat akartam neki adni, mikor az első hajtásban láttam, hogy mellém kerül.

— Ne tessen félni a tens urnak, — biztatott az öreg, — értek én ehhez a mesterséghez. Annyi nyulat lövünk ma, a mennyi csak kell!

Nem sokat adtam a beszédre, de azért mégis fölkeltette az érdeklődésemet, hogy ugyan miért tesz az öreg ilyen biztos igéreteket. Hajtás közben azután megláttam, hogy mire építi ő az egész számitását. Nem

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Előméret

a vaséri m. kir. erdőgondnokság kerületében az 1913. év folyamán teljesítendő folyó szabályozási munkálatokról.

Tételszám	Tárgy	Méret: hosszúság mellső	Méret: hosszúság hátsó	Méret: szélesség	Méret: magasság mellső	Méret: magasság hátsó	1 Bakgát	2 Fekvő rőzsegát	Alapgát	4 Bükk padlóborítás	Kőszekrények: 30 cm-es gömbölyű fafal	Kőszekrények: 20 cm-es kötőfal	Kőszekrények: 10 cm-es súlyfenék	Kőszekrények: 30 cm-es rőzsetöltés	9 Kőtöltés	Megjegyzés
		méter								m²					m³	
	I. Kőszekrények.															
1	17—18 km. között egyoldalú kőszekrény	20	.	1·5	1·8	.	.	.	.	.	36·0	20·7	48·0	30·0	34·26	Két sor súlyfenék van.
2	18—19 km. között egyoldalú kőszekrény	21	.	1·5	2·1	.	.	.	.	.	44·1	25·2	50·4	31·5	42·84	
3	23—24 km. között kétoldalú kőszekrény	20	20	2·0	1·8	1·8	.	.	.	.	72·0	27·6	56·0	40·0	39·28	
4	23—24 km. között kétoldalú kőszekrény	21	21	2·0	2·1	2·1	.	.	.	.	88·2	33·6	58·8	42·0	49·14	
5	23—24 km. között kétoldalú kőszekrény	20	16	2·0	1·8	1·2	.	.	.	.	55·2	27·6	56·0	40·0	32·32	
6	25—26 km. között kétoldalú kőszekrény	21	15	2·0	2·1	1·5	.	.	.	.	66·6	33·6	58·8	42·0	43·02	
	II. Bakgátak.															
7	17—18 km. között 1 db. à 5 fm.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	.	.	.	.	
8	18—19 km. között 1 db. à 6 fm.	.	.	.	.	.	6	.	.	.	.	.	.	.	.	
	III. Fekvő rőzsegátak.															
9	16—17 km. között 1 db. à 15 fm.	.	.	.	.	.	.	15	.	.	.	.	.	.	.	
10	20—21 km. között 2 db. à 5 fm.	.	.	.	.	.	.	10	.	.	.	.	.	.	.	
	IV. Alapgátak.															
11	18—19 km. között 1 db. à 8 fm.	.	.	.	.	.	.	.	8	.	.	.	.	.	.	
12	26—27 km. között 1 db. à 10 fm.	.	.	.	.	.	.	.	10	.	.	.	.	.	.	
	V. Bükk padlóborítás.															
13	Felvétetik összesen	.	.	.	.	.	.	.	.	150	.	.	.	.	.	
	Összesen	.	.	.	.	.	11	25	18	150	362·1	168·3	328·0	225·5	240·86	

kurjongatott ő, mint a többi hajtó 300 lépésről a közelgő nyúl elé, hanem nyugodtan engedte 50—60 lépésre közeledni, akkor hirtelen szétnyitotta a hosszú subáját és ismét becsukta, a mely operációnak a hatása minden nyúlnál meglepően egyforma volt. Mint az orsó perdült ki irányából a megriasztott nyúl, hogy zsinóregyenest nekem rohanjon s mivel éppen az nap jó napom volt, egyiket a másik után gurítottam fel a keményre fagyott szántásokon, úgy hogy az eredmény csakugyan az a sok nyúl lett, a mit a subás ember előre megjósolt.

Ki is tartott a mellett hűségesen egész nap és a subával üzött kabala fényesen megvallotta magát.

A régi módi jó hajtót egyáltalán az jellemezte, hogy a legteljesebb szolidaritást vallotta a puskásával és ennek megfelelően többes számban beszélt, a mikor arról volt szó, hogy hány nyulat lőttek együtt, de meg a fölött is többes számban szégyenkezett, ha a hibázásokat kellett bevallani.

Az ügyesség mindenütt imponál és jellemzi a parasztembert, hogy minden jót a jó életre, a jó táplálékra visz vissza. Egyik barátunknak valamelyik körvadászaton nagyon jó napja lévén, hibázás nélkül terítette le sorra a hozzá lőtávolba érkező jákobokat. Az egyik fiatalabb hajtót nagyon mulattatta a dolog és odaszólt a mellette bandukoló öregnek:

— Nézze már, Jóska bácsi, milyen jól megy ennek a kövér úrnak, ni! — Mire az öreg csak magában dünnyögve válaszolt:

— Könnyű neki; fiatal, oszt' jól él, hát győzi!

Mindenha mulatságaim közé tartozott az ilyen társas vadászatok alkalmával a néptipusokat tanulmányozni és mondhatom, hogy ez nem az utolsó szórakozás. Általában az emberi vérmérsékleteknek megfelelőleg a hajtókat is az ismeretes négy osztályba lehet sorozni. Vannak flegmatikus, kolerikus, szangvinikus, sőt melancholikus hajtók is.

A flegmatikusok közé tartozott például az a csallóközi Kukkó, a kit a fáczán alaptermészetéről hallottam klasszikus rövidséggel nyilatkozni. Valamelyik puskás, a kinél a siker nem volt mindennapi vendég, lepuskázott egy fáczánkakast, de mire a hajtók odaértek, hiába

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A kőszekrényeknél a magassági méret annyiszor 30 cm., a hány gyűrűből áll a gömbölyű fafal.

Az előméret első tétele alatt felvett kőszekrény 1·8 méter; magassági mérete tehát azt jelenti, hogy a kőszekrény, vagy jobban mondva a rovott fafal, hat gyűrűből áll. (6×0·3=1·8 m.)

Az előméret 4., 5., 6., 7. és 8. rovatai alatt megujításra felvett kőszekrény-alkatrészek költségei m.^{2}-ként, míg a kőkitöltés m.^{3}-ként veendő számításba. Területszámításokra pedig a következő gyakorlati képletek szolgálnak:

Gömbölyű fafalnál:

$$R = (h_1 \times m_1) + (h_2 \times m_2).$$

Kötő falnál:

$$K = [sz\,(g \times 0{\cdot}2)] \times \left[\frac{h_1 + 1}{2} + 1\right].$$

Súlyfenéknél:

$$S' = h_1\,(sz - 0{\cdot}3).$$

az egyoldalú kőszekrénynél és

$$S'' = h_1\,(sz - 0{\cdot}6)$$

a kétoldalú kőszekrénynél.

Rőzseteritéknél:

$$Rt = h_1\,sz.$$

Kőkitöltésnél:

$$K\H{o} = \left[h_1 \times sz \times \frac{m_1 + m_2}{2}\right] -$$

$$- \left[R \times 0{\cdot}3 + K \times 0{\cdot}2 + S \times 0{\cdot}1\right].$$

Bükkpadlóborítás:

A helyszinén felvett méreteknek megfelelően a m.^{2} területet átlagban, tapasztalat szerint, egy összegben veszszük fel, mivel bükkpadlóborítás rendszerint sok és előre nem látható helyeken tutajozás közben is készitendő. A sok apró tétel igy csak feleslegesen komplikálná a számitást.

A képletekben R = gömbölyű fafal, K = kötőfal, S' = súlyfenék egyoldalú, S'' = súlyfenék kétoldalú kőszekrénynél, Rt = rőzseterités és $K\H{o}$ = kőkitöltés, továbbá h_1 a mellső és h_2 a hátsófal hosszúsága, sz a szekrénymű szélessége, m_1 a mellső és m_2 a hátsófal magassága, g a mellsőfal gyűrűszáma.

A képletek alkalmazására legyen példa az előméret 1-ső és 6-dik tétele alatt felvett egy-, illetve kétoldalú kőszekrény.

Gömbölyű fafal:

$$R = (20 \times 1{\cdot}8) + (0 + 0) = 36{\cdot}0\ m^2.$$

Kötőfal:

$$K = \left[1{\cdot}5\left(6 \times 0{\cdot}2\right] \times \left[\frac{20 + 1}{2} + 1\right] = 20{\cdot}7\ m^2.$$

Súlyfenék:

$$S' = 20\,(1{\cdot}5 - 0{\cdot}3) = 24 \times 2 = 48\ m^2.$$

Rőzseteriték:

$$Rt = 20 \times 1{\cdot}5 = 30{\cdot}0\ m^2.$$

Kőkitöltés:

$$K\H{o} = \left(20 \times 1{\cdot}5 \times \frac{1{\cdot}8 + 1{\cdot}8}{2}\right) -$$

$$- \left(36{\cdot}0 \times 0{\cdot}3 + 20{\cdot}7 \times 0{\cdot}2 + 48{\cdot}0 \times 0{\cdot}1\right) = 34{\cdot}26\ m^3.$$

Az előméret 6. tétele alatti kétoldalú kőszekrényre vonatkozólag:

Gömbölyű fafal:

$$R = (21 \times 2{\cdot}1) + (15 \times 1{\cdot}5) = 66{\cdot}6\ m^2.$$

---

volt minden kutatás, a fáczán sehogy sem akart előkerülni. Az illető úr idegesen szitkozódva járt fel s alá s nem a leghizelgőbb czimekkel illette azt az egypár szegény hajtót, kik a sürű vágásban a sebzett fáczán után jobb ügyhöz méltó buzgalommal kutattak.

— Itt kell lenni, itt kell neki lenni! Ide esett! Úgy esett, mint a rongy!

De bizony mindez hiába volt, mert a kakas nem került elő.

Mikor e felett barátunk a legdühösebben teremtetézett, az egyik hajtó a legnagyobb nyugalommal jegyezte meg:

— Fránya jószág ám az a páczány, uram. Ha ellövik a lábát: elröpül, ha lelövik a szárnyát: elszalad.

A kolerikus és a szangvinikus hajtó folyton viziókat lát; vadaknak egész tömegeit, melyek mindig visszatörnek és a puskások elé sohasem kerülnek. Az ilyen hajtó hiteti el a koczapuskással minden elhibázott vad felől, hogy halálosan meg van lőve és nagy buzgalommal kutat az állitólag sebesült vad után, persze siker nélkül, de nem haszon nélkül, mert a nimródi önérzetében kielégitett vadász bőséges borravalókkal ellensúlyozza a sikertelenség fájdalmait.

A melancholikus és pesszimisztikus hajtó példányképe volt az, a ki igy sóhajtott fel, mikor egy sürű, tüskés remiz meghajtásához fogtak:

— Minek is hajtunk? Hisz úgy sincs benne semmi. Vagy ha van benne: nem jő lövésre. Ha pedig lövésre jön: nem lőnek rá. Vagy ha rálőnek: elhibázzák! Ha meg eltalálják: elvész!

Flegma kellett ahhoz is, a mit az egyszeri palócz hajtó müvelt, mikor a főerdész úrral tavaszi szalonkalesen ültek. A főerdész úr megmagyarázta az atyafinak, hogy ha egy pisszegő madár arra fog repülni, hát csak mutasson rá, ha tán ő maga, a főerdész, nem venné elég idejekorán észre. Alig hogy feljött az esthajnali csillag, nagy varczogással megindul valahonnan a Nagy-Óros felől egy nagyfejű szalonka és zsinóregyenest húz a főerdész állása felé. A palócz nyugodtan rámutat a közelgő madárra:

— Ehun gyün-e!

A főerdész se rest és mind a két csövével keményen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.; EVgF/255/2018.

Kötőfal:

$$K = \left[2{\cdot}0\left(7 \times 0{\cdot}2\right)\right] \times \left[\frac{21+1}{2} + 1\right] = 33{\cdot}6\ m^2.$$

Súlyfenék:

$$S'' = 21\,(2{\cdot}0 - 0{\cdot}6) = 29{\cdot}4 \times 2 = 58{\cdot}8\ m^2.$$

Rőzseteríték:

$$Rt = 21 \times 2{\cdot}0 = 42{\cdot}0\ m^2.$$

Kőkitöltés:

$$Kő = \left[21 \times 2{\cdot}0 \times \frac{2{\cdot}1 + 1{\cdot}5}{2}\right] - \left[66{\cdot}6 \times 0{\cdot}3 + 33{\cdot}6 \times 0{\cdot}2 + 58{\cdot}8 \times 0{\cdot}1\right] = 43{\cdot}02\ m^3.$$

A szükséges számítások munkanemenkint az előméretben keresztül lévén vezetve, a vonatkozó költségvetés összeállítása nehézséget nem fog okozni.

Előnye az előméret előzetes szerkesztésének, hogy az egyes munkanemekre vonatkozó költségkiszámítás az előméret végösszegei szerint eszközölhető, vagyis a költségvetésben csak röviden az előméret rovatszámára kell hivatkozni. (Folytatása következik.)

A Frommer-pisztoly.

Irta: *Schneider Árpád* főhadnagy.

Revolver vagy önműködő pisztoly?

Csakis a legelsőbbrendű Smith & Wesson és Colt revolverekkel párhuzamot vonva, lehetne a kérdést vitatni. Szakkörökben azonban e kérdés régen eldöntött és kétségtelen — az automatáké a jelen és még inkább a jövő!

Midőn maroklőfegyver beszerzéséről van szó, önkéntelenül is felvetődik a fenti kérdés, revolver vagy önműködő pisztoly? A közönséges, tuczatgyártású revolvereket bármelyik önműködő pisztoly egyhamar felülmulja. Az összehasonlítás nagyon helyes, azonban *tökéletes* dolgot óhajtván beszerezni, csakis ilyennel való összehasonlításból is szabad ítéletet vonni, ilyen pedig egyedüli és csakis a Smith & Wesson és Colt revolver. * És ekkor, vajmi kevés önműködő állja a sarat! Csupán a világpiacz legtökéletesebb rendszerei vonhatók összehasonlításba, a melyek egyike, a Frommer-pisztoly, a *Fegyver- és gépgyár r.-t. Budapesten*, készítménye. (1. sz. ábra.)

1. *a)* ábra.
A Frommer-pisztoly.

A Frommer-pisztoly závárzata lényegileg a modern záródugattyus katonai ismétlőfegyverekével azonos, s mint ilyen egyedüli a világpiaczon. A závárzat a csővel, — akárcsak az említett rendszerű katonai puskáknál — zárószemölcsökkel kapcsolódik, de míg a katonai puskák zárófején csak 1—2 zárószemölcs van, addig a Frommer-pisztolyén három, egymással 120 fokos szöget képező zárószemölcs van elhelyezve. (2. sz. ábra.)

* A S. & W. és Colt revolverek ára 120—160 K.

---

ráhibáz az esti vándorra, mire az nyugodtan varczogva száll tovább. A palócz pedig az előbbinél nem kisebb flegma közt mutat görcsös ujjával a távolba tünő madár után:

— Ahun megy a!

A fifikus hajtók se tartoznak a ritkaságok közé. Csinytevésre a magyar paraszt mindig kész. Ezt kellett tapasztalnia az egyszeri erdőmesternek is, a kit egy saját maga által rendezett vadászaton némi baleset ért. Tilos volt ugyanis sutát lőni és az erdőmester urat az a pech érte, hogy a mint a csapatból ki akarta lőni a bakot, a bak elugrott és egy ártatlan suta maradt a tettnek színhelyén. Szerencsére éppen arra jött valami elmaradt hajtó s az erdőmester magához intve őt így szólt neki:

— Húzd ki azt a sutát és vidd el úgy, hogy senki se vegye észre! Értvén ezalatt annyit, hogy feltünés nélkül dobja fel a közelben ácsorgó vadas szekérre.

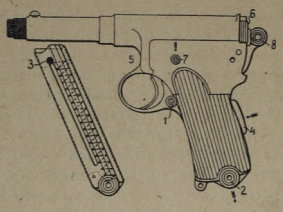
A hajtó egyetértően hunyorintott, vállára kéritette az őzet és mint a kámfor tünt el az erdőben. A következő hajtás után valaki titokzatosan megrántja hátulról az erdőmester kabátját, a ki visszafordultában az előbbeni hajtót ismeri fel.

— Tens uram, — szólt titokzatosan suttogva, — jó helyre tettem! Eldugtam a sügébe.

Nem kevesebbet gondolt a gézengúz, mint azt, hogy az erdőmester el akarja lopni az őzet s e czélból őt nézte ki orgazdának, hogy vele szövetkezzék.

Legtöbb derült perczet szerez az ép kedélyű vadásznak a gyerekhajtók serege. Ez a maszatos Sisera-had az ő eredeti humorával, örökös jókedvével és elevenségével. Ezekkel szemben semmi fegyelem sem eléggé hathatós és különösen azt nem lehet velük sehogy sem megértetni, hogy az igazi hajtó csendesen bujja az erdőt és hogy mentül nagyobb a hajtók orditozása, annál biztosabban tör ki a vad hátrafelé. Az igazi hajtógyerek előtt mindez spanyolul van, a mit ő nem ért meg. Fütyül, dalol és diskurál egyszerre és oly hangosan, hogy minden eleven állat a böréből is megszökneik, ha tudna. Szemes, ügyes kölyök a legtöbbje, a ki mindenben azonnal feltalálja magát és olyan szenvedélyel üzi a mesterségét, hogy a kora reggeltől napestig

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EvGF/255/2018.

1. *b)* ábra.

1. Tártartógomb. — 2. Tár. — 3. Adogató. — 4. Önműködő biztosító. — 5. A köpeny mélyedése. — 6. Záróhenger. — 7. Megakasztó emeltyű. — 8. Kakas.

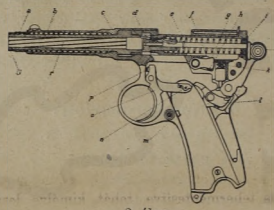
A zárószemölcsök a závárzattok megfelelő vájataiban feküdvén, a závárzat elreteszelése olyan merev, olyan tökéletes és biztonságot nyujtó, a minőt a jelenleg létező önműködő pisztolyoknál hiába keresünk.

E helyütt kivánom megjegyezni, hogy éppen ezen tökéletes és feltétlenül biztos elreteszelés folytán a Frommer-pisztoly az egyedüli zsebfegyver a világpiaczon, melyet hivatalos lövőpróba-állomás — úgy, mint a katonai pisztolyokat — a rendesnél erősebb tölténynyel hitelesit, míg a többi önműködő pisztolyokat csupán a rendes használati tölténynyel próbálják ki. A zárószemölcsök elhelyezése folytán a lőpor gázainak nyomása összpontosan (konczentrikusan) adódik át a závárzatra s a lövedék indulása a legkedvezőbb szög alatt történik.

Czikkem terjedelme szük ahhoz, hogy e závárzat elreteszelési módjának a lövésre gyakorolt hatásának részletes fejtegetésébe bocsátkozhatnám. Meg kell elégednem annak a kijelentésével, hogy a závárzat reteszelési módja a lövés pontosságát befolyásolja s minél tökéletesebben van az megoldva, minél konczentrikusabban vivődik át a gáznyomás a závárzatra, annál pontosabban lő a jól megmunkált cső, kifogástalan minőségű tölténynyel.

A Frommer-pisztolynál nem a lövés gázainak nyomása, hanem a visszalökés tolja hátra az egymással mereven reteszelt csövet és závárzatot, együtt és egyszerre, egymáshoz való relativ helyzetük változása nélkül, miközben a cső- és záró-rugó összeszorul s a kakas felhuzódik.

Eme hátratolt helyzetében a závárzatot a megakasztó és rugós billentyűpár, mely a záróhenger vájataiba kapcsolódik, rögzíti. Ám miután a lövedék a csövet elhagyta s a visszalökés megszünt, a csőrugó ismét szabadon működhet s a csövet eredeti helyzetébe visszatolja. Ekkor nyilik csak a závárzat s a kilőtt hüvely, a töltényvonó és kivető összeműködése folytán kivetődik és pedig előre, jobbra, úgy, hogy sem a lövőt, sem a szomszédját nem zavarja.

2. ábra.

a csőhüvely, *b* csőhüvelyanya, *c* köpeny, *d* töltényvonó, *e* megakasztó és rugós billentyűpár, *f* a závárzattok ferde síkja, *g* a megakasztó ferde síkja, *h* a megakasztó rugója, *i* határoló, *j* kakas, *k* kakasrugó, *l* elcsattantórud, *m* tártartó, *n* és *o* ravasz, *r* huzagok.

tartó fárasztó kószálás neki fejedelmi mulatságszámba megy.

Szalonkahajtás közben beoktattuk a hajtógyerekeinket, hogy a mint egy «nagyorrú madár» fölszáll, figyelmeztetésül: «Tirót» kiáltsanak (Tire haute!).

— Biró, biró, — kiáltották a gyermekek, a mint egy szalonka megjelent a láthatáron. Végül egy öklömnyi kölyök meglátja maga előtt a földön futni a szalonkát, a mint tipegve az egyik puskás felé tart.

— Tessen má vigyázni, téns úr, — rikoltja a gyerek, — mert gyalog gyün a biró!

Tiszteletreméltó tipus a mintahajtó; az olyan, mint az öreg Ábrahám volt valaha a honti hegyekben, a ki nélkül disznó- avagy szarvasvadászat meg sem eshetett. A mikor én megismertem, öreg volt már Ábrahám, mint az országút és fogatlan szájjal szitta az örökös pipát. De azért hajtott és ezt a szolgálatot olyan ünnepélyes komolysággal teljesitette, mint valamely vad törzs patriárchája, ki az ősök szellemének áldoz. Csak másod-, legfölebb harmadmagával indult neki a meredek hegyoldalaknak s egy fütty, egy szó nem sok, de annyi se hallatszott hajtás közben, legfölebb ha az Ábrahám kis baltája koppant meg néha egy-egy fatörzsön. A puskások egy órányi távolban állották el az ismert váltókat, de meg is jött a szarvas meg a disznó olyan holtbizonyosan, hogy akár mérget lehetett rá venni. Ha mégis egy el nem állott váltón vagy egyébként sikerült a vadnak lövés nélkül szabadulni, Ábrahám csak a levegőbe nyujtotta a megnyálazott mutató-ujját s a mint kitapasztalta a szél irányát, már készen volt a haditervvel is. A legtöbb esetben sikerült még egy új hajtással a menekvő vadnak útját elállani.

Akkor kellett aztán látni az öreg Ábrahámot, mikor már terítékre került a derék agancsár, avagy a hatalmas vadkan s az öreg kedvtelve nézte a zsákmányt, miközben szemei csak úgy ragyogtak a benső hévtől. Sok hosszú esztendő ment el az öreg fölött, de igazi indián természetét megőrizte akkor is, mikor fejét már régen behavazta a kor tele és fogai is már mind sorban búcsút vettek tőle.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Midőn a cső eredeti helyzetébe kerül, a vele összecsavarolt závárzattokon levő ferde felület a rugós billentyűpárt a záróhenger vájatából kiszorítja, mire a závárzat felszabadul s a zárórugó hatása alatt előreszökik s még utjában a tárból eléje emelkedett töltényt a csőbe viszi. Mikor a závárzat a csőhöz ér, a záró-szemölcsök a vájatokba lépnek, azokkal összecsavarodnak és a merev reteszelés ismét helyreállt, a pisztoly lövésre kész.

A tárban foglalt utolsó töltény kilövése után a megakasztó emeltyű nyitva tartja a závárzatot s jelzi, hogy ujra kell tölteni.

A tár az adogatót és adogató rugót tartalmazza s nyolcz töltény felvételére szolgál. Ha üres helyett megtöltött tárt teszünk a pisztolyba, a závárzat a pisztoly baloldalán lévő gomb lenyomására csukódik s egy töltényt visz a csőbe.

A Frommer-pisztoly kilencz lövésre is tölthető. A nyolcz tölténynyel töltött tárból egy töltényt — a závárzattal — a csőbe tolunk s azután a tárat kiveszszük s a kitolt töltényt — mint a 9-iket — pótoljuk a tárba.

A kakasos elcsattantó szerkezet ugyancsak sarkalatos előnye a Frommer-pisztolynak. Önműködő pisztolyhoz a kakasos lakat feltétlenül előnyösebb, mint az ütőszeges, mert mindig feltünően jelzi, hogy meg van-e feszitve a lakat vagy sem. A kakasos önműködő pisztolyt nem kell állandóan feszített lakattal hordani, ha töltve van is, mert a kakas lebocsátható, miáltal az ütőrugó is tehermentesitve, tehát kimélve lesz. Ha a csőben levő töltény el nem sült az első csettintésre, az ütőszeges lakat csakis a závárzat hátrahuzása által feszíthető ismét, tehát a balkéz igénybevételével, vagyis két kézzel. *A kakasos lakat a závárzat nyitása nélkül ugyanazon kéz hüvelykével feszíthető ismét, mely a pisztolyt fogja, tehát egy kézzel.* Veszedelmes azonnal kinyitni a závárzatot, ha a töltény az első csettintésre el nem sült, mert éppen ugyanazon pillanatban sülhet el (utórobbanás, Nachbrenner), a mi a lövőre igen veszedelmes.

A Frommer-pisztoly ütőszöge a závárzatnál jóval rövidebb és így csakis akkor érhet a csőben levő töltényhez, ha a kakas lecsapódik, tehát a kakastól kapott lendület révén. Igen nagy előnye tehát a Frommer-pisztolynak, hogy tölténynyel a csőben s akár felhuzott, akár leereszteti kakassal hordható a zsebben. Rögtöni lőkészsége önvédelemre különösen alkalmassá teszi és terjedelme is olyan, hogy a zsebbenhordást megengedi, ha nem is mellényzsebben, mint a közveszélyes játékszernél nem egyéb 6·35 mm.-es modelleket. El nem mulaszthatom itt megjegyezni, hogy semmiféle maroklőfegyvert megfelelő táska nélkül zsebben hordani nem ajánlatos, mert piszok juthat a szerkezetbe, mely a jó működést kétségessé teszi. Különösen alkalmas a pisztolyok hordására egy felül nyitott bőrtok (3. sz. ábra), mely akár zsebben, akár felcsatolva viselhető és mely a fegyver alkatrészeit, különösen a csőtorkolatot és elsütő szerkezetet por és piszok behatolásától megvédi.

Az önműködő biztositék a Frommer-pisztoly kakasát és elcsattantóját mindig köti, ám ha a pisztolyt átmarkoljuk, önműködően kapcsolódik ki.

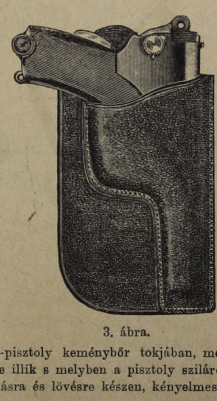
A pisztoly összes alkatrészeit a legjobb anyagból és legnagyobb pontossággal a budapesti Fegyver- és géppgyár r.-t. állitja elő, s kicserélhetők úgy, hogy puskamives igénybevétele nélkül, egyszerüen, bármikor utánmunkálás nélkül kaphatók.

Külföldön ma már a lövészversenyeknek állandó programmszáma a gyorstüzelés önműködő pisztolylyal, vadorzó stb. czéltáblára. Ha hazai lövésztársulataink ezt versenyeiken ugyancsak programmra veszik, kiváló szerepe fog jutni nálunk erre a czélra a Frommer-pisztolynak, nagy lőképessége és lőpontosságánál fogva is. A Frommer-pisztoly szerkezeti és kiviteli minőségét legjobban vélem jellemezhetni, ha azt mondom, hogy ugyanazt a helyet foglalja el az önműködők sorában, mint a Smith & Wesson gyártmányok a revolverek között.

A Frommer-pisztoly, noha aránylag kis méreteivel és csekély súlyánál fogva könnyen zsebben hordozható, komoly fegyver, mely a csendőrség, határrendőrség, erdészet stb. rendszeresített fegyvere.

Természetesen az ilyen rendszeresitést alapos bizottsági próbák előzik meg, melyek közül, mint igen érdekeset, ama nagy katonai bizottság által végzettet említem, melynél egy ugyanazon pisztolyból lassú és gyors tüzelésben váltakozva mintegy 1500 lövést adtak le egyhuzamban.

A próbák megkezdésekor a pisztoly lövőszabatosságát megmérték és azt a próbák befejezéskor megismételték, a mikor megállapitást nyert, hogy a rendkivül nagy számú lövések daczára, melyek folyamán az átmelegedett csőbe 100—100 lövés után — hütés czéljából — vizet öntöttek, sem a lövőszabatosság, sem az átütőképesség, mely 50 lépésre 150 mm. fenyőtömb átjárását mutatta, nem változtak. Az összes próbák alatt semmi néven nevezendő akadály vagy törés nem

3. ábra.

A Frommer-pisztoly keménybőr tokjában, mely minden hátsó nadrágzsebbe illik s melyben a pisztoly szilárdan rögzitve, megmarkolásra és lövésre készen, kényelmesen hordható.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

fordult elő és a pisztoly szétszedése alkalmával megállapíttatott, hogy kopásnak vagy elhasználódásnak semmi nyoma.

A legelső Frommer-féle önműködő vadászfegyvert József császári és királyi Főherczeg Úr Őfensége birja és használja nagyvadra. Ez a fegyver a német *S* töltényre van szerkesztve és ezen tölténynyel mintegy 900 méter kezdeti sebességet ad; de éppen olyan tökéletességgel lövi az expanziós golyót is. Csak legutóbb láttuk egy képes hetilapunkban egy a Fenséges Úr által lőtt lőlap faksimilejét (hasonmását), a mely 350 lépésre szabadkézből tett nagyobb lövéssorozatot mutat és rekordnak tekinthető, dicsérvén Ő császári és királyi Fenségének bámulatos tökéletességét eme legnemesebb sportban.

Főbb számadatok:

a) *A pisztolyról:*

Öbe	7·65 mm.
Hossza	185 »
Nagysága	125 »
Vastagsága	22 »
Súlya	650 gr.

b) *A töltényről:*

Súlya	7 gr.
Lőporadagolás	0·21 »

c) *A lövedékről:*

Anyaga: keményólom, nikkelezett aczélburokkal;

Hossza	11·85 mm.
Súlya	4·7 gr.

d) *A lövésről:*

$V_{25} = 310$ m. s a lövedék 50 lépésnyire még 150 mm. vastag fenyőfatömböt üt át.

Mint érdekes pontját e kisérletnek fölemlítem még, hogy a bizottság a Frommer-pisztolynak alkatrészeit szárazra törülte, vízbe mártotta, azután homokkal telehintette, majd a pisztolyt egy ládába zárta és 48 óra hosszat rozsdásitotta, megjegyezvén, hogy a pisztoly töltve volt. A 48 óra után a pisztolyt a ládából kivette, hogy meggyőződjék arról, vajjon a homokos és rozsdás pisztoly lövőképes-e és ekkor megállapította, hogy a pisztolyban levő összes töltényeket kifogástalanul lehet kilőni.

Érdekes módja volt a próbának az is, midőn a felhuzott kakasú megtöltött pisztolyt 4 méter magasságból ismételten leejtették kemény talajra és homokba és a pisztoly mindazonáltal az összes töltényeket kifogástalanul kilőtte.

Nem gondolnám, hogy ezeket a próbákat valamely más rendszerű, mint a Frommer-pisztoly, csak megközelitőleg is kiállotta volna, megjegyezvén, hogy a mint már előbb említettem, daczára ezen példátlanul súlyos kipróbáltatásoknak, a Frommer-pisztoly semmi néven nevezendő legcsekélyebb fennakadást vagy hibát nem mutatott.

A Frommer-pisztoly leirásában ismertettem annak závárzatát és megjegyeztem, hogy a legerősebb és legtökéletesebb, mely ma létezik s hogy semmi más pisztolynál föl nem található, csupán katonai puskánál; ebből önként következik, hogy a Frommer-pisztoly szerkezete, természetesen a tölténynek megfelelő méretezés mellett, úgy katonai, mint vadászati czélra szolgáló önműködő fegyver készítésére alkalmas. És még valamit ajánlanék, mint jó tanácsot, saját tapasztalatomból:

Az erdészeti személyzet, akár állami, akár magán, fegyvertelenül soha se járjon, sem az erdőben, sem a faluban. Az erdőben a fegyver és pisztoly, különösen pedig a pisztoly állandóan nála legyen, a mely utóbbinak a használatában és a vele való lövésben megfelelő jártassággal is kell birnia. Sokkal nagyobb a respektus, ha a legveszedelmesebb ragadozó, a vadorzó tudja, hogy az erdészeti alkalmazott kitünő lövő. Ennek demonstrálására pedig száz és száz alkalom kinálkozik, anélkül, hogy bárki is veszélyeztetve lenne. Igaz, hogy az eredeti töltény drága és ezért gyakorló lövésre kevéssé alkalmas, azonban ezen is segithetni: A kilőtt hüvelyeket füstös vagy füstnélküli (I. vagy IV. sz.) lőporral és öbnek megfelelő gömbölyű golyóval lehet ujra tölteni. Evvel a tölténynyel a gyakorlat pár fillérbe kerül és a töltéshez mérten 25—30 lépésig kitünő eredménynyel lőhetni. A gyenge töltéssel az önműködő szerkezet nem funkczionál, tehát a pisztoly csakis egyes töltéssel használható.

A rövid pisztolylyal még földre teperve is védekezhetni, a mikor a puskát már kicsavarták a kézből. A Frommer-pisztoly részletes leirását tartalmazó füzetet a Fegyver- és Gépgyár r.-t. Budapesten minden egyes pisztolyhoz mellékel, de kivánatra küld is.

*

Schneider Árpád főhadnagy könyvei: *Vadászati Fegyvertan.* (Lampel R. és fia kiadása, ára bérmentve szállítva 3 K.) — *Önműködő kézifegyverek.* (Tudományos zsebkönyvtár kiadása, duplafüzet, ára 1 K 40 fill.) — Megrendelhetők bármelyik könyvárus és lapunk szerkesztősége útján is. *Szerk.*

Gazdasági tanácsadó.

Védekezés a vakond ellen. Nem szivesen látott vendég konyhakertekben, pázsitos tereken és kaszálókon a vakond. A fölött, hogy hasznossága vagy károssága a nagyobb jelentőségü, megoszlanak a vélemények.

Franczia országban a kertészek a veteményes kerttől olyképen tartják távol, vagy üldözik el, hogy mindenféle irtási mód mellőzésével madárijesztő kereplőket állitanak föl.

Ez az állitólag eredményes franczia módszer Németországban, nem tudni mi okból, nem vált be. A kereplő zaja mellett is vigan túrtak a német vakondok.

Kisérletezés közben jöttek rá arra, hogy a vakond szörnyen irtózik a kálisóktól; a hol e sóval trágyáznak, onnan messzire menekül, vagy tanyát sem üt a vakond.

Kálisóval trágyáztak meg egy olyan rétet, a melyen a rengeteg sok vakondtúrás miatt a kaszálás szinte lehetetlenné vált. A következő évben a réten vakondtúrás nyoma nem volt látható, a vakond onnan elvándorolt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Melegágyakat úgy védünk meg a vakond ellen, ha az ágyak körül ásott árkokat 1 cm. vastagon kálisóval behintjük. A ki megkisérelte, azt állítja, hogy a siker itt se maradt el. *(LL.)*

A nyúltvelőbénulásról. Újabban mind sűrűbben kerülnek észlelés alá olyan megbetegedések, a melyek a veszettséghez nagyon hasonlítanak és így sokszor ennek minősítik is. A betegséget ezideig leginkább kutyákon és macskákon észlelték, de már vadsertésen, borzon, rókán, egereken és patkányokon is megállapították.

Miután a betegséget szarvasmarhákon is észlelték, ezért ebből a szempontból sem lehet a betegség ismerete közömbös, mert hisz csaknem minden erdész tart egy-egy tehénkét, vagy legalább is juhot, kecskét, a melyek szintén megkaphatják a bajt.

Az eddigi megfigyelések szerint a fertőző anyag az állatokba rendszerint bőrsebeken át jut, de fertőződhetik az állat az emésztő-csatorna, tehát etetés útján is. A betegség lappangási ideje nem hosszú, mindössze 36—48 óra, lefolyása is egy-két nap és éppen ezen gyors lefolyása különbözteti meg a veszettségtől, a melyhez egyebekben sokban hasonlít; a veszettség azonban nem folyik le ilyen gyorsan s a veszettséggel kapcsolatos hűdések, bénulások lassanként fejlődnek ki és súlyosbodnak. Ez a betegség a fertőző *nyúltvelőbénulás*, a melyet hazánkban fedezett fel először dr. Aujeszky Aladár állatorvosi főiskolai tanár 1902-ben.

A mult évben két erdőgazdaságban észlelték a betegséget, főleg vaddisznókon.

A betegség első tünete, hogy a fertőzött állat nyugtalan, izgatott, de nem támad, aztán az esetleges sebzés, illetve a fertőzés helyén erősen vakaródzik, a beteg helyet nyalja, sőt nem ritkán rágja is, ha nem érne hozzá lábaival vagy fogával, úgy a viszkető testrészt valamihez dörzsöli. Ez a nyugtalanság mindinkább fokozódik, az állat kimerül, fáradtan fekszik, sok esetben görcsösen rángatódzik, a kaparás helyén szőrtől, bőrtől fosztott kisebb-nagyobb nedvedző, vérző sebek, s ugyanott daganat is támad. Szarvasmarhák erősen bőgnek, nyálaznak, az orrukat, szemhéjukat a jászolhoz dörzsölik, s csakhamar elpusztulnak. Gyakorlati példák igazolták, hogy egy gazdaságba beállított tinókat patkányok martak meg és erre csakhamar a tinók a nyúltvelőbénulásban hullottak el. Más esetben beigazolódott, hogy az orrüregen keresztül történt sebzés útján betegedett meg egy ökör.

A kezelésre vonatkozólag ez időszerint az irodalomban még nem találtam adatokat. Mivel azonban a betegek rendszerint a fertőzés helyén éreznek tűrhetetlen viszketegséget, s azt véresre vakarják, tehát a fertőzés helyét világosan megmutatják, helyénvaló a fertőzés helyének alapos fertőtlenítése, sőt ha lehet kiégetése és fertőtlenítő kötés alkalmazása. Az ebeknek pedig nem szabad megengedni, hogy az erdőben talált hullákat felfalják, mert azoknak a vére és összes testszövetei is fertőznek, nemkülönben a váladékok is.

Az erdőben talált vad hulláit jó mélyre el kell ásni. A patkányokat erélyesen irtani kell, mert azok mindenféle ragadós betegségeknek a legszorgalmasabb terjesztői.

Dr. Kukuljevič József.

Elvetélések. Az elvetélésnek két alakját különböztetik meg, t. i. a fertőzésből eredőt és az egyéb okból származót.

Különbséget kell tenni mindenekelőtt elvetélés és korai ellés között. Az elvetélés esetén rendesen egészen fejletlen, a megélésre képtelen magzat jön a világra, vagy már a méhben elhalt a vehem; a korai ellés esetén ellenben közönségesen él a magzat, a mely a rendes vemhességi idő lejárta előtt ugyan, de annyira «készen», fejletten jön a külvilágba, hogy ott esetleg tovább élhet.

Ez alkalommal csak tehénre vonatkoztatva a korai ellést és az elvetélést, a rendes 9—10 hónapnál egy pár héttel előbb született borjút korán ellettnek, de már az ennél hamarább világra jövőt elvetettnek szokás mondani, akár fertőző természetű ez az abortus nevű baj, akár nem. A mint nyolcz és fél hónapra született gyermekek, úgy annyi időre világra jövő borjak is általában életben maradnak, ha különben épen, egészségesen jöttek a világra.

A tehén, különösen a mai modern tenyészetekben, erősen hajlamos az elvetélésre. Többféle oly körülmény is közrejátszik aztán, a mely az elvetélést gyakoribbá teszi.

Már maga az, hogy sok istállóban túlságosan lejtős hátra, a csatorna felé a marha-állás, elősegítheti az elvetélést, mert a méhben s illetőleg has- és medenczeüregben fészkelő vehem folytonos, úgyszólván szakadatlan nyomást gyakorol a méh szájadékára és azt idő előtti megnyilásra birhatja.

A használásnak és takarmányozásnak a módja és formája is sokszor nem előnyös arra, hogy a tehén a vemhét rendes időig hordja s rendes időben szülje meg. A zsaroló fejés mindjárt egy ok lehet az elvetélésre s nem ismeretlen, hogy sokan fejik még a vemhesség utolsó szakában is a tehenet az utolsó tejcseppig, evvel szervezetének erejét lezsarolják s ez a lezsarolódás nemzedékről nemzedékre átszármazva, egész tenyészetek degenerálódását okozhatja s a más esetben ritka közönséges elvetélést szokványossá alakíthatja.

A tenyész- és egyben fejős tehenek egész életmódja is (legalább a túlmodern tenyészetekben) nagy mértékben természetellenes: valóságosan borjú- és tejfabrikáló gépek, a melyek olyan anyagokkal is nagy mértékben táplálatnak, a melyek a nekik való természetes eleségektől távol állnak, a szervezetet elpetyhesztik, bár a tejhozamra talán előnyösek.

Hibák a takarmány és víz minőségében és mennyiségében, az izomerőnek sokszor teljes tétlensége az istállóban állásnak majdnem szakadatlan volta folytán: szintén nem puszta szemlélők, hanem tényezők az elvetélés okai között. De azok még a munkáltatásban a túlhajtások, a hol pl. vemhes tehenek igázását üzik. Ilyenek a legkülönfélébb erőművi sérülések, életrendtani, egészségtani hibák, mulasztások.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Feladat mindezen káros hatásoktól védeni teheneinket (természetesen egyéb állatainkat is), vagyis lehetőleg *megelőzni* azt, hogy ezek közül akármelyik más irányban is, de tehát elvetélés alakjában is kárt tehessen állatállományunkban.

Ez alkalommal eltekintve a fertőző természetű elvetéléstől, nem szabad felednünk, hogy elég súlyos a kár, a mit a közönséges elvetélések folytán borjakban szenvedünk és észben kell tartanunk, hogy a szokványosan elvetélő tehén a tejprodukálásában hátramegy, sőt folyton üzekedővé s nehezen vagy éppen nem fogamzóvá lehet, a mi így együtt már óriási kalamitás.

Monostori Károly.

Különfélék.

Felhivás. Tisztelt Kartársak! Van szerencsém tudomásukra hozni, hogy felsőbb helyről azt a tanácsot kaptam, hogy miután a kormány a közigazgatást államosítani szándékozik, másrészt pedig mivel az erdőtörvény is revizió alatt áll, ennélfogva mindazok az erdészeti altisztek, a kik az állami kezelésbe vett községi, stb. erdőknél vannak alkalmazva és a járási erdőgondnokságok ügykörébe alá tartoznak, haladéktalanul nyujtsanak be kérvényt az illetékes vármegye közigazgatási erdészeti bizottságához az iránt, hogy a járási erdőőrök államosítását, vagy legalább az államosítás megkezdését a kormánynál eszközölje ki, mert ennek előbb-utóbb úgyis be kell következnie, mivel a birtokosságok által fizetett erdőőrzési dijakból az erdészeti altiszti személyzetet megfelelően fizetni amúgy sem lehet s minden tervezett fizetésemelésnél a közigazgatási erdészeti bizottságnak meg kell kérdeznie a birtokosságot, hogy a fizetésemelésbe beleegyezik-e.

Balatonfüred, 1914 január hó 8-án.

Kartársi tisztelettel

Papp János, járási főerdőőr.

A Házinyúltenyésztők Országos Szövetsége, Budapest (Csillaghegy), január 26-án tartott választmányi ülésén számolt be mult évi működéséről. Jelentéséből megismertük a Szövetség rendkivül gazdag közgazdasági tevékenységét, a melyből a következőket kivánjuk kiemelni:

1. A «Házinyúltenyésztő» czimü könyvecskéjét ötvenezer példányban kinyomatta s minden érdeklődőnek ingyen küldte meg s ezentúl is megküldi, a mivel főleg a gazdaközönséget és kisembereket kivánja a nyúltenyésztéssel megismertetni. — 2. Ötszáz ketreczes nyúltelepet állított fel Csillaghegyen, a hol állandó nyúlkiállítást és vásárt tart fenn a Szövetség és tagjai kifogástalan, egészséges állataiból, a mivel a tenyészanyag beszerzését és értékesítését könnyiti meg és mintaszerű berendezést és állatokat mutat be. — 3. A székesfőváros központi vásárcsarnokában állandóan friss házinyúlhúst árúsit kg.-kint 1·20 K-ért. Evvel a főváros élelmi piaczát támogatja és a nyúltermelvények értékesítését megoldotta. — 4. Nyúlgereznák kidolgozását elvállalja. — 5. Hivatalos lapja állandóan irányitója és tanácsadója a tenyésztőknek. — 6. A fővárosban és a vidéken tizenkét előadást tartott a házinyúltenyésztésről. — 7. A Szövetség irodája bárkinek felvilágositással szolgál nyúltenyésztési ügyekben. — 8. A Kelet és a Balkán piaczát biztositani igyekszik a kivitel czéljára. — 9. Mérsékelt áron ad bárkinek tenyésztő anyagot, vagyontalanoknak pedig teljesen ingyen, tehát mindenkinek módot nyújt arra, hogy evvel a hasznos gazdasági ággal nagyobb áldozat nélkül foglalkozzék s szép mellékjövedelemre tegyen szert.

Eljegyzés. Bencze Sándor endrődi (Békésmegye) főtanitó leányát, Ilonkát, eljegyezte M. Jánossy László m. kir. erdőaltiszt Dorgosról (u. p. Lippa, Temesmegye).

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál a következő biztosítások köttettek:

Rucureu István, Hoffner István, Bukur György és Lázár István Segesvár városi erdőőrök; Csikvármegye részéről: Deák Elek, Pataló Péter I. oszt. erdőőrök, Fodor Dániel, Márk Ágoston, Mezei Felix, Gábor Péter és Sánta Pál II. oszt. erdőőrök, Becsek Ignácz és Bajkó Mátyás hat. erdőszolgák; ifj. Piliparsinecz János beregvármegyei hatósági erdőőr.

Nevezettek az 1912. évi VIII. t.-cz. által alkotott nyugdíjcsoportban balesetre, nyugdíjra, aggkorra és temetkezési segélyekre biztosittattak.

Halálozás. Diószeghy Lajos m. kir. főerdőmérnök, életének 56-ik, közhasznú erdészeti tevékenységének 34-ik évében, január hó 23-án az ungmegyei Radvánez községben meghalt.

Könyvismertetés. *Gyakorlati gyümölcstermelés.* Irta: rudinai Molnár István. «Köztelek Olcsó Könyvtára» V. évfolyamának 1—2. füzete. 136 oldal, 46 ábrával. Ára 1 korona. Megrendelhető a «Pátria» r.-t. gazdasági könyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-út 25.

A midőn örvendetesen lehet megállapitani, hogy közönségünknél a gyümölcstermelői kedv fokozódott és nemesgyümölcsfaállományunk nagymértékben megszaporodott, ugyanakkor sajnálatosan állapitható meg, hogy a fák gondozása és kezelése terén nagyon sok mulasztást követnek el a gyümölcstermelők, sőt bizonyos fokú visszaesés is mutatkozik ez irányban. Ezért különös jelentőséget kell tulajdonitanunk a «Köztelek Olcsó Könyvtára» eme füzetének, a mely a gyümölcstermelőket a fák gondozására és a termés megvédelmezésére óhajtja kioktatni.

A füzet tartalma felöleli a gyümölcsneméneket és azok ajánlatosabb fajtáinak, a gyümölcsfák beszerzési és szaporitási módjainak ismertetését, azonkivül részletesen foglalkozik a fák kiültetésével és gondozásával, a gyümölcsfák állati és növényi ellenségeivel, az azok elleni védekezéssel és a gyümölcsfák különböző egyéb

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

betegségeivel és ellenségeivel. Ezt a nagy anyagot nemcsak áttekinthetően és világos rövidséggel, hanem igen érdekes és tanulságos módon dolgozta fel a jeles szerző, a ki a gyümölcsértékesítés fontos kérdéseivel külön füzetben fog foglalkozni. A könyv bizonyára meleg érdeklődésben fog részesülni a nagyközönség részéről; a gyümölcstermeléssel hivatásszerűen és kedvtelésből foglalkozók egyaránt nagy haszonnal olvashatják.

Kíváncsi állatok. A kíváncsiság nem az emberek előjoga: az állatok is kíváncsiak. Egyike a legkíváncsibb állatoknak a kecske és a zerge. A vadászok ki is használják a zergének ezt a tulajdonságát és ha tőrbe akarják csalni, állítólag egyszerűen valami szokatlan tárgyat tesznek valamilyen feltűnő helyre. A zergék akkor nem tudják megállni, hogy a dolgot közelebbről meg ne nézzék és a vadászok lesből könnyen lelőhetik. A majmok és kutyák is élénken érdeklődnek minden új dolog iránt. Egy természettudós írja, hogy Afrikában egyszer vázlatot készített és akkor több majom közeledett, a melyek kíváncsian szemlélték, hogy mit rajzol a tudós. Sőt a tudós többször elkergette őket, de mindig visszatértek. Laborde párisi fiziologus egy mókusról tesz említést, a mely olyan hű volt hozzá, mint egy kutya és mindig a vállára ugrott, hogy a mikroszkópba tekinthessen. Ha az állatok kíváncsiságát felakarjuk kelteni, legegyszerűbb, ha tükör elé állítjuk őket. A tükörképben rendesen valamilyen társukat vélik felismerni és ezért szinte őrjöngve ide-oda ugrálnak a tükör előtt. Csupán a majmok ismerik fel a tükörben önmaguknak a képét. Nem ritka eset azonban, hogy a kutyák a tükörben felismerik urukat. A bádeni nagyherczegség egyik kisebb városkájában egy liba tett szert nagy hírre a kíváncsisága által. Valahányszor ugyanis a kisbíró dobszóval bejárta a városkát és közhírré tette a hatósági híreket, a liba mindig elvált társaitól, az egész városon át követte a kisbírót és nyitott csőrrel hallgatta mindig végig a kisbíró kihirdetését.

Időjelzés. A «Meteor» február hóra a következő időjelzést teszi közzé: Február havának változási napjai a következők: 3-án változó; 6-án hideg, szeles, esetleg viharos; 8-án hideg, szeles; 10-én változó; 12-én csapadékos, leginkább havas; 17-én változó; 22-én hideg, esetleg viharos, inkább száraz jelleggel; 24-én enyhe; 25-én szeles; 26-án enyhe; 28-án változó, inkább száraz mint csapadékos. Legerősebb hatásúak a 6—8—12—22—24 és 28-iki változási napok.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Keller László* uradalmi erdésznek sok évi hű és buzgó munkássága elismeréséül, az arany érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1914. évi január hó 5-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,
Báró Burián István s. k.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Székely István m. kir. erdőtanácsost a lugosi m. kir. erdőgondnokságtól a lugosi m. kir. erdőigazgatóság központi szolgálatához (ellenőrködőnek), Csegezy Pál m. kir. főerdőmérnököt pedig a lugosi m. kir. erdőigazgatóság központi szolgálatától a lugosi m. kir. erdőgondnoksághoz (erdőgondnoknak) osztotta be.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Molnár Imre m. kir. főerdőmérnököt Máramarosszigetről Apatinba (főnökhelyettesnek), Kolozs József m. kir. főerdőmérnököt Felsővisóról Máramarosszigetre (ellenőrködőnek), Mayer Aurél m. kir. erdőmérnököt Nagybányáról Nagybocskóra (erdőgondnoknak), Rusznyák Győző m. kir. segéderdőmérnököt Nagybocskóról Felsővisóra (vaséri erdőgondnoknak) és Molcsányi Gábor m. kir. segéderdőmérnököt Beszterczebányáról Nagybányára (építésvezetőnek).

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Vaitzik Ede m. kir. főerdőmérnököt Kapnikbányáról Lippára (pénztári ellenőrnek).

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Lippóczy Béla m. kir. segéderdőmérnököt Lugosról Diósgyőrbe s megbízta az újhutai m. kir. erdőgondnokság vezetésével.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Kelemen Béla m. kir. erdőmérnököt Maluzsináról Beszterczebányára (ellenőrködőnek), Jurán Miksa m. kir. segéderdőmérnököt pedig Tótsóvárról Maluzsinára (erdőgondnoknak).

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Salix Gyula m. kir. erdőmérnököt Havasmezőről Nagybocskóra (pénztári ellenőrnek), ifj. Benkő Rezső m. kir. segéderdőmérnököt pedig Máramarosszigetről Havasmezőre (erdőgondnoknak).

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Petricsek Adolf m. kir. erdőmérnököt Németmokráról Tótsóvárra (központi szolgálathoz), Lányi Ákos m. kir. segéderdőmérnököt pedig Nagybányáról Németmokrára (erdőgondnoknak).

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Szecsődy József m. kir. erdőmérnököt Erdőbádonyból Kapnikbányára (erdőgondnoknak), Bernard József m. kir. segéderdőmérnököt pedig Tótsóvárról Erdőbádonyba (erdőgondnoknak).

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Szeőts Béla m. kir. segéderdőmérnököt Nagybányáról Tőkésre (erdőgondnoknak).

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Pap András m. kir. segéderdőmérnököt az orsovai m. kir. erdőgondnokság vezetésével véglegesen megbízta.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Bruder Gyula m. kir. erdőmérnökgyakornokot Zsolnáról Eperjesre helyezte át és szolgálatra beosztotta az ottani m. kir. állami erdőhivatalhoz.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében Heuffel Mihály nyug. m. kir. főerdőőrnek a negyven évi hű szolgálatokért járó díszérmet adományozta.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében Ruhmann Lajos m. kir. főerdőőrt, a vinkoveczei kir. főerdőhivatal kerületében pedig Malosevac János kir. erdőőrt nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Takács János m. kir. segéderdőmérnököt áthelyezte Szabadkára (erdőgondnoknak), Craciun Baju m. kir. segéderdőmérnököt pedig áthelyezte Királyhalmára a m. kir. erdőőri szakiskolához.

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Orosz Gyula m. kir. erdőőrt a tótsóvári m. kir. erdőhivatal területéből és Lakner Lajos m. kir. erdőőrt a liptóujvári m. kir. főerdőhivatal területéből kölcsönösen áthelyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a lugosi m. kir. erdőigazgatóság területében Szirbu Aurél m. kir. erdőőrt nyugalomba helyezte.

*

Az orsovai m. kir. erdőhivatal főnöke Vrabetye Pál m. kir. erdőőrt m. kir. főerdőőrré, Incze Antal I. oszt. m. kir. segéderdőőrt m. kir. erdőőrré, Zareszku Gruja II. oszt. m. kir. segéderdőőrt I. oszt. m. kir. segéderdőőrré, és Raikics József napibérest II. oszt. m. kir. segéderdőőrré nevezte ki, illetve léptette elő.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a címszalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

K. A. 1. A levelében említett sertésbetegség valószínűleg hurutos tüdőgyulladás lesz, a mely sertéseknél elég gyakran fordul elő. Különösen hajlamosak a betegségre az igen fiatal és az öreg állatok, továbbá azok, a melyek előzőleg valamilyen betegségen estek át és szervezetük elgyengült. A betegség fertőző természetű s a gyógyulás kedvezően, a mennyiben rendszerint sok belepusztul. A gyógykezelést illetőleg első teendő az állatokat igen jó karban tartani, lehetőleg tojásos ételeket, illetve borlevest tojással kell adni, ezt azonban csak akkor, ha az állatok elég értékesek. Az állatokat feltétlenül légvonattól mentes helyre kell hajtani, lehetőleg más udvarba, az ivóvizet megváltoztatni és a még teljesen egészségeseket elkülöníteni. Ezenkívül köteles az 58,000/913. számú földmív. miniszteri rendelet értelmében ezt a betegséget és a netalán előforduló elhullást azonnal a község előljáróságának bejelenteni, a mely azt köteles úgy a kir. állatorvosnak, mint a főszolgabirónak továbbjelenteni, miután a betegség ismeretlen jellegű, sőt nincs kizárva az sem, hogy sertésvész esete forog fenn. A kir. állatorvos hivatalból fogja a kórt megállapítani; ezzel tehát semminemű anyagi áldozat nem jár. Ellenben ha elhallgatja a betegséget, kihágásért 200 koronáig büntethető. Ha az adott esetben a kir. állatorvos esetleg sertésvészt állapít meg, úgy ajánlanám az állományt szérummal beoltani, a mely drbonként (az anyag) egy koronába kerül. Az ojtást saját maga is végezheti; az ojtóanyagot pedig megrendelheti a Phylaxia részvénytársaságnál, Budapest X., Szállás-utcza 3. *Dr. Kukuljević József.*

2. Jövőben, ha kérdez tőlünk valamit, szíveskedjék a nevét egészen kiírni, mert névtelen levelekre nem szoktunk válaszolni, mivel így nem tudhatjuk, hogy az illető lapunknak előfizetője-e, vagy sem. A mily szívesen válaszolunk lapunk előfizetőinek a kérdéseire, épp úgy nem kívánhatja tőlünk senki, hogy olyanoknak is tanácsot adjunk, a kik lapunkat nem járatják.

B. Gy. A vadőri esküt csak az olyan egyén teheti le, a kinek vadőri minősítése van, vagyis a ki a vadőri vizsgát sikeresen kiállotta. A hatóságnál a felesketett vadőrökről vezetett nyilvántartásba szintén csak a felesketett vadőrök vehetők be. Az olyan egyének, a kiknek nincs vadőri minősítésük, vagyis a kik a vadőri vizsgát nem tették le, vadőri teendőt szintén végezhetnek ugyan, tehát vadőrökül is alkalmazhatók s ebbeli minőségüket az illetékes hatóságnál (főszolgabíró) be is lehet — de nem okvetlenül szükséges — jelenteni, azonban a vadőri esküt nem tehetik le s a felesketett vadőrök nyilvántartásába se vehetők be. Az ilyen egyének a vadászati kihágások tárgyalásánál minden egyes alkalommal mint *tanuk* meghiteltetnek, míg ellenben a felesketett vadőrök tanuvallomása hiteltérdemlőnek ismertetik el.

J. F. 1. A családi pótlékról szóló 1912. évi XXXV. t.-cz. rendelkezései a járási erdőőrökre nem terjednek ki, vagyis a járási erdőőröknek családi pótlékra az említett törvényczikk alapján igényük nincs, mert a járási erdőőrök nem állami és nem is vármegyei alkalmazottak, hanem a birtokosok alkalmazottjai, a kikre pedig a törvény nem vonatkozik.

2. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

F. A. K. 1. Ha a vidrát a budapesti állatkert nem veszi meg, úgy más czéget mi sem tudunk ajánlani.

2. Patkányok irtására állítólag jól beválik a «Ratin», valamint a «Mortillor» néven forgalomba hozott mérgező hatású vegyszer. Előbbiről kérjen prospektust a «Ratin bakteorológiai laboratórium»-tól (Budapest, VII., Rottenbiller-utcza 30. szám), utóbbiról pedig L. Sülle T. szab. Mortillor gyárostól (Temesvár); egy tégely az utóbbi szerből 6 K, két tégely 10 K, öt tégelyen felül való rendelésnél pedig tégelyenként 4 K. Előzni állítólag úgy lehet a patkányokat, hogy egyet közülök valamilyen csapdában meg kell fogni s erős vékony sodronynyal csörgőt kötve a nyakára, újból el kell eresztení. Ettől a többi patkány úgy megriad, hogy elrohan a környékről, de utánuk megy a csörgős patkány is. Nem állunk jót, hogy ez tényleg így van-e, mert mi még nem próbáltuk.

3. Sziklabarlangból, különösen ha az kisebb terjedelmű és a barlang nyílása (szája) alacsonyabban fekszik, mint maga az üreg, füstöléssel lehet a rókát kiűzni, vagy elpusztítani. E czélból a barlangban tüzet kell rakni s a tűzre füstölő fát (nedves, taplós fát), nedves szalmát, trágyát, vagy a mi még jobb, ként kell tenni s az odu nyílását egy időre be kell tömni.

4. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

Zs. L. A földmívelésügyi miniszter úr 1912. évi 8235. eln. számú körrendelete értelmében az erdőlegények és segéderdőőrök a családi pótlék szempontjából a családi pótlékról szóló 1912. évi XXXV. t.-cz. 2. §-ának második csoportja 3. pontjában felemlített altiszteknek és szolgák közé, a napibérrel felfogadott azok a hivatalszolgák pedig, a kiknek napibérei a költségvetés «Személyi járandóságok» rovat «Bérek» alrovatán irányoztatnak elő és számoltatnak el, a második csoportbeli alkalmazottak 8-ik pontja alatt felsoroltak közé tartoznak és családi pótlékuk is ezen az alapon utalványozandó. Ellenben a napszámbér mellett alkalmazott napibéresek, vagyis napszámosok (a milyenek a póterdőőrök, éjjeli őrök, csemetekerti őrök, tűzőrök, útkaparók, gátőrök, stb.) a törvény 5. §-a szerint családi pótlékban nem részesíthetők. Hogy a kérdezett napibéres póterdőőrnek a fentiek szerint van-e családi pótlékra igénye, az tehát attól függ, hogy járandóságát a «Bérek» rovatán kapja-e, vagy sem.

K. J. 1. Ha ön az uradalomból november végével eltávozott s ennek daczára deczember havi fizetését felvette, úgy természetes, hogy azt vissza kell fizetnie, mert az uradalom nem fog önnek egy hónapi fizetést — ellenszolgáltatás nélkül — odaajándékozni.

2. Hogy a hat évi szolgálatért jár-e önnek valami végkielégítés, azt csak akkor tudnánk megmondani, ha az uradalom szervezeti szabályzatát ismernénk. Azonban miután ön nem szolgálatképtelenség miatt hagyta ott az uradalmat, hanem saját elhatározásából mondta fel a szolgálatot, ennélfogva csaknem határozottan merjük állítani, hogy önnek semmiféle végkielégítésre sincs igénye.

V. J. 1. Magántanulás útján az erdőőri szakvizsgát bármilyen korban le lehet tenni.

2. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

S. I. Takács-mintalapokról szóló mű a magyar könyvárjegyzékekben nem fordul elő. Forduljon Wilhelm Frick cs. és kir. könyvkereskedőhöz Wien (I., Graben 27).

W. M. Előfizetése a küldött 5 koronával 1914 junius végéig rendezve van.

V. J. Minden kincstári erdőhivatal területében, sőt már igen sok kincstári erdőgondnokságban is az erdészeti személyzet (tisztviselők és altiszteki) részére külön vadászterület van kihasítva, a hol a személyzet vadászhat. Minthogy azonban az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

egy évben lelőhető vadmennyiséget a hivatalfőnök állapítja meg, s azt az erdőgondnokságokkal közli, önként értetik, — bár erre a minisztérium részéről tételes rendelkezés nincs — hogy az altiszteknek a személyzet részére kihasított vadászterületen való vadászáshoz az erdőgondnoktól engedélyt kell kérni, mert máskülönben, ha mindenki kénye-kedve szerint vadászna, úgy a lelövési javaslatban engedélyezett vadmennyiséghez bizonyára többet lőnének Olyan helyen pedig, a hol a vadászati jog bérbe van adva, vadászni csak a bérlő engedélyével szabad. Társa állítására még azt jegyezzük meg, hogy az erdészeti személyzetnek (ideértve a tisztviselőket és altiszteket is) nincs «joga» vadászterülethez, s ilyet csupán méltányosságból jelöltet ki részükre a miniszterium.

O. Gy. Öntől a következő előfizetési díjak érkeztek kiadóhivatalunkhoz: az 1912 május 16-án feladott 2 kor.; az 1912 szeptember 20-án feladott 2 kor.; az 1913 június 22-én feladott 2 kor.; és az 1914 januárban küldött 2 korona. A szádalmási postán 1913 február 18-án feladott 4 kor. kiadóhivatalunkhoz nem érkezett meg s azért szíveskedjék azt a postán megreklamálni. Előfizetése különben ez év első felére — a legutóbb küldött két koronával — rendezve van.

S. N. Előfizetése a küldött 3 koronával ez évi június hó végéig rendezve van.

Sz. I. Ha a 4 koronát erre az évre küldte, akkor hátralékban van 1912. évről 3 koronával, 1913. évről pedig 4 koronával, vagyis összesen 7 koronával. Szíveskedjék ezt tehát mielőbb beküldeni, mert a dolog úgy áll, hogy a most küldött 4 koronával 1913 márczius végéig rendezte az előfizetését, 1913 április 1-től tehát hátralékban van.

Ch. J. Az erdőőri szakvizsgára dr. Bedő Albert «Az erdőőr» czímű művéből kell készülni. Ennek a könyvnek a legújabb kiadását az «Országos Erdészeti Egyesület»-nél (Budapest, V. Alkotmány-utcza 6. szám) 6 koronáért megkaphatja; bérmentes szállításra 55 fillért kell küldeni.

P. Gy. Előfizetése a küldött összeggel ez évi június hó végéig rendezve van.

K. D. 1. A leánya után családi pótlékra csak abban az esetben tarthatna igényt, ha a leánya teljesen munka- és keresetképtelen, s ha ön ezenfelül még egy családtagot (pl. a feleségét) tart el. Ebben az esetben a két családtag után (t. i. a felesége és leánya után) kérhet 100 K családi pótlékot.

2. Az unokája után ön nem tarthat igényt családi pótlékra, mert azt — bizonyára — az ön veje már élvezi. Az ön veje által élvezett családi pótlékot azonban, a leányának bírói úton a saját (leánya) javára le lehet foglaltatni, mert a családi pótlék annak jár, a ki a gyermek eltartásáról tényleg gondoskodik. Ezt azonban csak bírói úton lehet érvényesíteni.

3. A leánya részére nem tudunk foglalkozást ajánlani.

4. A baromfiak ügyében forduljon a gödöllői m. kir. baromfitenyésztő iskolához.

5. A hiányzó lapot elküldtük és a czímszallag kiigazítása iránt intézkedtünk.

Batta. A lap küldését azért szüntettük be, mert előfizetése a mult év végével lejárt. Kivánságára azonban a lapot újból megindítottuk, miért is szíveskedjék az előfizetési díjat mielőbb beküldeni.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdész és vadászsegéd, ki jelenleg állás nélkül van, bármikori belépésre alkalmazást keres; 26 éves, erőteljes, nőtlen, anyanyelve német, erdei munkálatokban (szálerdőüzem) a fő- és apróvad tenyésztésében s a vadászatban jártas; teljesen megbízható. Czíme: Unterreiner Jakab Lovrin (Torontál megye). (2.)

Erdészi esetleg fővadászi állást keres 24 éves, nős, középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett, jól, alkalmasan szakvizsgázott egyén, ki jelenleg uradalomban erdőgondnokság vezetésével mint irodai erdőaltiszt van alkalmazva, ki az erdőkezelés minden ágában jártas, s a vadászat szakszerű kezelését érti. Beszél és ír magyarul. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (6.)

22 éves, nőtlen, az erdészeti és vadászati teendőkben jártas, jó sikerrel szakvizsgázott erdőőr, ki eddig mint erdőkezelőségi segéd volt alkalmazva, melyről több éves, jó bizonyítványnyal rendelkezik, azonnali, vagy későbbi belépésre erdőőri, vagy vadászi állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (8.)

Azonnali, vagy későbbi belépésre erdőőri állást keres, 27 éves, nőtlen, református, ép, erős testalkatú, különösen jól látó és halló, hat elemit végzett, megbízható, tisztességes magyar ember. Czíme: Ifj. Kocsis József Hegyközszentimre (Bihar megye) (4.)

Erdőőri alkalmazást keres 28 éves, róm. kath., nős, szakvizsgázott, úgy az erdészet, mint az apró és nagy vad gondozásában több évi gyakorlattal biró egyén. Kitünő duvad irtó. Czíme: Sz. J. Kaposvár, Cseri-út 26. sz. (10.)

Kiszolgált nyug. csendőr, szakvizsgázott erdőőr, 28 éves, ref., nőtlen, ki hosszabb ideig uradalomnál volt alkalmazva, az erdészeti és vadászati teendőkben jártas, azonnali vagy későbbi belépésre megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (9.)

26 éves, nős, gyermektelen, jól szakvizsgázott erdőőr, ki az erdészet és vadászat minden ágában jártas, jelenleg felmondatlan állásban mint vadaskerti őr van alkalmazva, megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (11.)

Tapasztalt erdőőr, nagyobb erdőkezelésnél állást keres. Nős, gyermektelen, 33 éves, róm. kath., az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letette, nyolcz év óta mint erdőőr van alkalmazva, az erdőkezelés minden ágában jártas, jó bizonyítványokkal rendelkezik, beszél magyarul és tótul. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (12.

Erdőőr a ki az erdészeti, főleg pedig az apróvad tenyésztése és vadászata körül jártassággal bir, a mesterséges fáczántenyésztést tökéletesen érti, erről jó bizonyítványnyal rendelkezik f. évi április hó 24-én felvétetik. Czím a kiadóhivatalnál. (2.II.2.)

49 éves, róm. kath., kiscsaládú, erős testalkatú, józan, szerényigényű, magyarajkú, középiskolát végzett és szakvizsgázott erdőőr, ki az erdészeti, mezőgazdasági és vadászati teendőkben 17 évi gyakorlattal bir, jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkezik, mielőbbi belépésre állást keres. Nyugdíjra igényt nem tart s csupán aggkori biztosítást kér. Czíme: O. Gy. Harkács (Gömör m.) (13.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

HIRDETÉSEK

Nadragulyalevelet, hársfavirágot, tölgymohát és tisztított taplót napi legmagasabb áron vesz Léval Jenő gyógynövénykereskedő, Óbecse. (1.X.9.)

Erdész. Német, 23 éves, nőtlen 1·80 m. magas, erdészetileg és vadászatilag egyaránt képzett, megbízható, jó bizonyítványokkal, állást keres azonnali vagy későbbi belépésre. Ajánlatok B. 6000 jeligére a kiadóba kéretnek. (3.)

Fenyőtutajfa-eladás. (500 és 1000 m³-es részletekben) 10513/I—B-1. 1914. F. M. A liptóujvári m. kir. főerdőhivatal feketevági és teplicskai m. kir. erdőgondnokságaiban az 1913-ik évben kitermelt s az 1914-ik év folyamán Liptóujvárra letutajozandó mintegy 27000 tömör m³ lucz- és jegenyefenyőhaszonfa Liptóujvárott 1914. év február hó 10-én, zárt írásbeli ajánlatok alapján megtartandó nyilvános versenytárgyaláson 500 (ötszáz) és 1000 (egyezer) m³-es részletekben el fog adatni.

A zárt írásbeli ajánlatok legkésőbb 1914. évi február hó 9 (kilenczedik) napján délután 7 (hét) óráig nyujtandók be a liptóujvári m. kir. főerdőhivatalnál, a hol azok február hó 10-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

Az árverés tárgyát képező faanyagra, annak részletekre való beosztására és kikiáltási áraira vonatkozó részletes adatok, valamint az árverési és szerződési feltételek a liptóujvári m. kir. főerdőhivataltól megszerezhetők és Liptószentmiklós, Rózsahegy, Ruttka, Zsolna, Trencsén, Vágujhely, Galgócz, Szered, Vágsellye, Komárom, Párkánynána, Esztergom és Vácz városok, illetve községek elüljáróságainál megtekinthetők.

Írásbeli ajánlatokhoz szükséges űrlapok és borítékok a liptóujvári főerdőhivatalnál díjtalanul adatnak ki a jelentkezőknek.

Budapest, 1914. évi január hó 10-én.

(4.) *Földmívelésügyi Minister.*

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 10449/I—B-1. 1914. sz. Az óhegyi erdőgondnokságnak a Vág völgye felé hajló «A» üzemosztályában termelt s rakodókra hozott 3293·57 m³ fenyőhaszonfa nyolcz eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi február hó 3-án déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál, a hol azok 1914. évi február hó 4-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A faanyag csoportosításáról és a kikiáltási árakról készített kimutatás, árverési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapesten, 1914. évi január hóban.

(5.) *M. kir. Földmívelésügyi Miniszter.*

Pályázat erdőőri állásra. A bánffyhunyadi m. kir. járási erdőgondnokságban rendszeresített I. sz. «bánffyhunyadi» őrkerület halálozás következtében megüresedvén, annak betöltése végett egy III. osztályú kerületi erdőőri állásra ezennel pályázat nyittatik.

Illetmények: ötszázötven (550) kor. évi bér, nyolczvan (80) kor. évi lakbér, százhusz (120) kor. évi lótartási átalány és ötven (50) kor, évi egyenruhaátalány, vagyis összesen nyolczszáz (800) kor. nyugbérjogosultsággal.

Székhely: Bánffyhunyad nagyközség.

Pályázni kivánók a «Kolozsvármegye közig. erd. bizottságá»-hoz czímzett és az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában kivánt kellékeket okmányokkal igazoló (keresztlevél, erkölcsi bizonyítvány, testi épséget, jó látó-, halló- és beszélőképességet igazoló hatósági orvosi bizonyitvány, katonakönyv és esetleg szolgálati bizonyítványok, az eddigi foglalkozás leírása) és egy (1) kor. bélyeggel ellátott, sajátkezűleg irott pályázatukat folyó évi február hó 20-ig bezárólag annál inkább küldjék be a kolozsvári m. kir. áll. erdőhivatalhoz (IV. Ferencz József-út 79. II. 5.,) mert később érkező vagy hiányosan felszerelt kérések nem fognak figyelembe vétetni.

(6.) *M. kir. állami erdőhivatal Kolozsváron.*

Pályázati hirdetmény. 210/1914. sz. A lippai m. kir. főerdőhivatal területében üresedés folytán kettő (2) főerdőőri, egy (1) erdőőri, egy (1) másodosztályú erdőlegényi és egy (1) másodosztályú segéderdőőri, illetve előléptetés esetén három erdőőri vagy ugyanannyi I. osztályú erdőlegényi vagy segéderdőőri, illetve négy másodosztályú erdőlegényi vagy segéderdőőri állásra, az állományszerű illetményekkel 1914. évi február hó 25-iki lejárattal pályázat nyittatik.

Jelen pályázat útján betöltendő állásokkal járó javadalmazást, valamint a pályázóktól megkivánt és a pályázati kérvényekben okmányilag igazolandó kellékeket feltüntető pályázati feltételek a m. kir. főerdőhivatalnál Lippa (Temes megye) megtekinthetők, ugyanott esetleg levélbeli megkeresés útján is díjtalanul meg is szerezhetők.

Lippa, 1914. évi január hó 16-án.

(8.) *M. kir. Főerdőhivatal.*

Sáros vármegye közigazgatási erdészeti bizottságától.

Pályázat járási erdőőri állásra. 2407/1913. sz. Alulirott közigazgatási erdészeti bizottság a megüresedett felsővizközi II. oszt. járási erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Javadalmazás: évi 500 kor. fizetés, 200 kor. lakpénz, 200 kor. utazási átalány, 100 kor. egyenruhaátalány, két tagsági díj a munkás és cseléd segélypénztárban és a szabályzatszerű mellékilletmények.

Folyamodók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában megkivánt szakképzettségüket, fedhetlen életüket, ép szellemi erőt és egészséges testalkatukat, valamint eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket legkésőbb 1914. évi márczius hó 5-ig alulirott bizottsághoz terjesszék be.

Kinevezés után az állást azonnal el kell foglalni.

Sáros vármegye közigazgatási erdészeti bizottsága Eperjesen 1914 január hó 14.

(9.) *Tahy* alispán, alelnök

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Termelt fenyőrönkőfa-eladás. 11503/I—B-1. 1914. F. M. A zvarini, feketevági és teplicskai m. kir. erdőgondnokságok fatermeséből 3 (három) éven át évente mintegy 20000 (Huszezer) tömör köbméter lucz- és jegenyefenyő rönkőfa Liptóujvárott a főerdőhivatal hivatalos helyiségében 1914. évi február hó 9 (kilenczedik) napján délelőtt 10 órakor fürészbérlettel kapcsolatosan, zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladásra kerül.

Az írásbeli ajánlatok 1914. évi február hó 8-án déli 12 (tizenkettő) óráig nyujtandók be a liptóujvári m. kir. főerdőhivatalhoz.

Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati ürlapok és borítékok a liptóujvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. január hó.

(10.) ***M. kir. Földmivelésügyi Minister.***

Fenyőhaszonfa-eladás. 74140/I—B-1. 1913. sz. A kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz tartozó gyalui és jósikafalvai erdőgondnokság 1914—1916. évi fenyőfatermése a hidegszamosi kincstári gőzfürész bérletével kapcsolatosan, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi márczius hó 9-én déli 12 óráig nyujtandók be a kolozsvári erdőigazgatóságnál, a hol azok márczius hó 10-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni. Árverési és szerződési feltételek, a kikiáltási árak kimutatása, ajánlati ürlap és boríték a kolozsvári erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi január hóban.

(11.) ***M. kir. Földmivelésügyi Minister.***

A brassói m. kir. állami erdőhivataltól.

Pályázati hirdetmény (3 erdőőri- és 4 erdőszolgai állásra) 1914. évi 33 e. h. sz. A Brassó vármegye területén, illetve az alulirott m. kir. állami erdőhivatal alá tartozó «Földvári» és «Hosszúfalusi» m. kir. járási erdőgondnokság kerületében nyugdijazás folytán megüresedett három I-só, illetve II-ik osztályú erdőőri és négy I-só, illetve II-ik osztályú erdőszolgai állásra ezennel pályázat nyittatik.

I. Az erdőőr javadalmazása: 800, 720, illetve 600 kor. évi bér, 100, illetve 80 kor. lakbér, 60 kor. ruhaátalány és 60 kor. faátalány, illetve 12 ürm³ bükktüzifa, végre két esetben 120 kor. lótartás.

II. Az erdőszolga javadalmazása: 500, illetve 440 kor. évi bér, 60, illetve 48 kor. lakbér, 48, illetve 36 kor. ruhaátalány és 12 ürm³ kemény tüzifa.

Nyugdijintézmény fennáll.

Pályázni kivánók felhivatnak, hogy Brassó vármegye tekintetes közig. erdészeti albizottságához Brassóban czimzendő, sajátkezüleg irt kérelmüket, községi erkölcsi bizonyitványnyal, keresztlevéllel, erőteljes, ép testalkatukat, jól látó-, halló- és beszélőképességüket igazoló orvosi bizonyitványnyal és esetleg eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelve *a brassói m. kir. állami erdőhivatalhoz 1914. évi február hó 10-ig nyujtsák be.*

Brassó, 1914. évi január hó 17-én.

(14.) ***M. kir. állami erdőhivatal.***

Termelt tölgyhaszonfa-eladás. 1913. évi 5396. sz. A zsarnóczai m. kir erdőhivatal kerületéhez tartozó selmeczbányai erdőgondnokságnál kitermelt és a bélabányai vasuti állomási rakodóra kiszállított 211 drb kéregben mérve mintegy 235 köbméter tölgyműfa zárt irásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi február 9-ik napján déli 12 óráig nyujtandók be Zsarnóczán az erdőhivatalnál, a hol azok 1914. évi február hó 10-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési s egyúttal szerződési feltételek, a faanyagokra és kikiáltási árra vonatkozó adatok, ajánlati ürlap és boríték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Zsarnócza, 1914. évi január hóban.

(15.) ***M. kir. Erdőhivatal.***

Erdészeti csemeték és magvak a legmegbizhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerezhetők a Magyar Erdészeti és Kertészeti vállalatnál, Neumayr és Társa csemete és magkereskedés, csemetetermelés, Zalaegerszeg. Árjegyzék kivánatra megküldetik. Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat. (17.VI.L.)

Veszek élő mókusokat és egyéb kis emlősöket, valamint olyan madarakat, melyeknek fogását a törvény nem tiltja. Ajánlatokat kérek: *Neumayr Pál Zalaegerszeg* czimre. (18.)

Borzalmas ujdonság! Golyót golyóra lőhet költségnélküli gyakorlattal bárki. Ezideig ezreket durrogattak el gyakorlatra, most egy filler sem kell. Ezen «**Biztos kéz — biztos halál**» cz. lő-útmutató levelező-lapon megrendelhető 1 kor. 20 fillérért. Portómentesen küldöm. Klespitz Gosztola, Zala vm. (16.)

Jegyzéke

azoknak az **erdészeti szakmunkáknak**, melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz.) az alábbi **kedvezményes áron** rendelhetők meg:

Bölcsházi Belházy Emil: **Az erdőrendezéstan kézikönyve.** Ára 6 K.

Fekete Lajos: **A tölgy és tenyésztése.** Ára 4 K.
" " **Erdőrendezéstan.** Ára 9 K.
" " **Erdőértékszámítástan.** Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)
" " **Erdészeti nyereségszámítástan.** Ára 3 K.
" " **A szálaló erdők berendezése.** Ára 90 f.

Fekete L. és Magócsi Dietz S.: **Erdészeti növénytan.** (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: **Hazánk házi faipara.** Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: **A bükk-tüzifa romlása s az ellene való védekezés.** Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: **Erdészeti zsebnaptár.** Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: **Erdészeti géptan.** Ára 4 K.

Márton Sándor: **A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása.** Ára 4 K 80 f.

Péch Dezső: **A külföldi fanemek megtelepítése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: **Tangenstáblázatok.** Ára 1 K.

Tagányi Károly: **Magyar erdészeti oklevéltár.** 3. kötet. Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: **Erdei facsemeték nevelése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: **Rendszeres növénytan.** I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: **Az akácfa monografiája.** Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: **Fából készített czukor és alkohol.** Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeletek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmivelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Sóltz Gyula: **Erdőbecslestan.** Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbánya.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezésünk fejlesztéséről.** Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza, Bars megye.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezestan.** Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: **Erdészeti építestan. I. R. (1. és 2. kötet) Középítéstan**; egy-egy kötet ára 11 K 20 f. **II. R. Út-, vasút- és hídépítéstan**, ára 12 K.

Tomasovszky Imre: **Az erdőaltiszt védkerületi teendői.** Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: **Erdőmívelestan.** Ára 7 K.

Vadas Jenő: **A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője.** Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: **A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leirása.** 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földmivelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: **Az erdőőr** vagy **Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben.** Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: **Értekezések az erdőrendezés köréből.** Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Cséti Ottó: **Általános földmérestan.** Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: **Az erdők berendezése.** Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Népszerű erdészeti növénytan.** I. füzet Sporás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Erdészeti talajtan.** Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: **Grafostatika és vasszerkezetek.** Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petricsek Adolf: **A magyar birodalom fontosabb fásnövényeinek mag- és terméshatározója.** Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya.)

Stark Dezső: **A vadász-vizsla.** Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Pátria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: **Az erdőhasználattan kézikönyve.** Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: **Erdővédelemtan.** Ára 5 K. 40 f. (Kapható ugyanott.)

Tomasovszky Imre: **Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz.** Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: **A bükkfa korhadása és konzerválása.** Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: **Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése.** Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapesten, Museum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir földmivelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

Bükkmakk-, ákácz- és gledicsiamagvak!

STAINER GYULA

császári és királyi udvari szállító

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magkereskedés Körmend, Vas m.

Erdészeti csemetetelepek: Zalaegerszegen.

Erdészeti magvak! Elismert megbizható minőségű, szavatolt csiraképességű: **tülevelű, lomblevelű magvak**: luczfenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. **Ákácz-, gledicsia-, kocsányos-** és **kocsánytalan tölgymakk. Gyümölcsmagvak**: Alma-, kortenmagvak prima. **Facsemeték! Tülevelű, lomblevelű facsemeték.** (12.VII.1.)

Erdészeti csemeték! Fenyőmagvak!

Lelkiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás.

Külön árajánlattal azonnal szívesen szolgálok!

Kocsányos és kocsánytalan tölgymakk! Juglans nigra

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5/z,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállíttatik. (7.VIII.1.)

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

czímü könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leirását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a czélt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretlécek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala

Ujpest, Széchenyi-utcza 7. sz.

Jaegeringekhez szövetet, zephyrt, selymet, batistot, silkinget, satint, ruhaszövetet, oxfordot, canevászt, vásznat és mindennemü szövöttárút gyári áron ajánl

BALCZÁR JÁNOS szövödéje

Bystrei b. Neustadt a. d. Mettau, Csehország.

(13.VI.1.) Minta ingyen és bérmentve. Magyar levelezés.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

DIANA FEGYVER ATELIER

Gothard Sándor

Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 4. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. február 15.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Erdészeti építkezések. (Kolozs József.)
A hivatásos vadász golyós fegyvere és a golyós cső belövése. (Schneider Árpád.)
Gazdasági tanácsadó: Mit gyüjtenek a méhek. (Zimay Szilárd.) — Faanyagok tartóssá tétele. (Mo.)
Különfélék: Nyugdíjbiztosítás. — A vakok tájékozóképességéről. — Kutyák fogorvosa. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények: A kopárjavítási munkálatoknál alkalmazott állami erdőőri személyzet útiszámláinak összeállítása tárgyában.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Felébredt érzés. (M. Hrabovszky Julia.)

Erdészeti építkezések.

Irta: *Kolozs József* m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

A költségelőirányzat szerkesztésére nézve szolgáljon tájékozásul az előméretben felvett példa.

I. Kőszekrények.

A régi kőszekrények lebontandók és helyükbe ugyanolyan méretekkel új kőszekrények építendők.

A) *Régi kőszekrények lebontása.*

1. Az előméret 5. rovata szerint lebontandó 362·1 m.^{2} gömbölyű falfal.

1 m.^{2}-ben van 3·33 fm. 30 cm. középátmérőjű gömbölyű fa.

Van tehát 362·1 × 3·33 = 1205·8 fm. 30 cm. középátmérőjű fenyő-szálfa.

1 fm. 30 cm. középvastagságú gömbölyű fenyő-szálfákból készült falfalnak előbbi összekötéséből való szétbontásához kell a Némethy-féle «Építési Tájékoztató» 271 oldal 1/*d*) tétele szerint:

0·25 ács munkaóra à 20 fill. = 5·00 fill.
0·25 napsz. « à 18 fill. = 4·50 «
10% felügyelet és szerszám _ 0·95 «
10·45 fill.

1205·8 × 10·45 = _ _ _ _ 126·10 K.

2. Az előméret 6. rovata szerint lebontandó 168·3 m.^{2} kötőfal.

1 m.^{2}-ben van 5 fm. 20 cm. középátmérőjű gömbölyű fa.

168·3 × 5 = 841·5 fm.

1 fm. 20 cm. középvastagságú gömbölyű fenyőfából készült kötőfalnak előbbi összekötéséből való szétbontásához kell a N. É. T. 271. oldal 1/*b*) tétele szerint:

0·15 ács munkaóra à 20 fill. = 3·00 fill.
0·15 napsz. « à 18 « = 2·70 «
10% felügyelet és szerszám _ 0·57 «
6·27 fill.

841·5 × 6·27 = _ _ _ _ _ 52·76 K.

3. A súlyfenék szétbontása, miután sem kötve, sem szegezve nincs, külön költség nélkül a gömbölyű falfal és kötőfal szétbontásával együtt végeztető.

4. A régi rőzseterítés elhordása mellőzhető.

5. Az előméret 9. rovata szerint a kőszekrényekből összesen 240·86 m.^{3} kőanyag veendő ki és raktárolandó a közelben, mely az ujonnan építendő kőszekrényekben ismét elhelyezést nyer.

1 m.^{3} kőkitöltés elbontásához és a közelben való raktárolásához kell a N. É. T. 28. oldal 15. tétele szerint:

2·2 napsz. munkaóra à 18 fill. = 39·60 fill.
5% felügyelet és szerszám _ _ _ 1·98 «
41·58 fill.

240·86 × 41·58 = _ _ _ _ _ _ 100·15 K.

B) *Kőszekrények építése.*

A lebontott régi kőszekrények helyébe ugyanolyan méretű új kőszekrények építendők.

6. Az előméret 5. rovata szerint 30 cm. középátmérőjű gömbölyű fenyőfából 362·1 m.^{3} gömbölyű falfal építendő.

1 m.^{2} elkészítéséhez kell a N. É. T. 396. oldal 361. tétele szerint:

5·0 ács munkaóra à 20 fill. = 100·00 fill.
10% felügyelet és szerszám _ 10·00 «
110·00 fill.

362·1 × 110 = _ _ _ _ _ _ 398·31 K.

Anyagszükséglet.

m.^{2}-kint kell 3·33 fm. 30 cm. középátmérőjű gömbölyű fenyőszálfa és 5% mint szállítási és felhasználási apadék.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

$362{\cdot}1 \times 3{\cdot}33 = 1205{\cdot}8 + 5\ \% = 1266$ fm. $= 89{\cdot}481$ m.^{3} Rakparti készletből véve, értéke számításon kívül hagyható.

Vizen való szállítása az építési helytől különböző távolságban levő rakpartokról m.^{3}-kint 1·00 K, mely szállítási költség megfelel a tutajbafúrás, letutajozás, tutajok szétbontása és kivontatási költségeinek.

$89{\cdot}481 \times 100 = 89{\cdot}48$ K.

7. Az előméret 6. rovata szerint készítendő 20 cm. középátmérőjű, gömbölyű fenyőfából 168·3 m.^{2} kötőfal.

1 m.^{2} elkészítéséhez kell a N. É. T. 367. oldal 274/*a* tétele szerint.

1·0 ács munkaóra à 20 fill.	=	20·00 fill.
10% felügyelet és szerszám	=	2·00 „
		22·00 fill.

$168{\cdot}3 \times 22 = 37{\cdot}03$ K.

Anyagszükséglet.

m.^{2}-kint kell $5 + 5\ \% = 5{\cdot}25$ fm. 20 cm. középátmérőjű gömbölyű fenyőfa$= 168{\cdot}3 \times 5{\cdot}25 = 883{\cdot}6$ fm. $= 27{\cdot}932$ m.^{3}

Ennek szállítása, mint 6. tétel alatt m.^{3}-kint 1·00 K.

$27{\cdot}932 \times 1{\cdot}00 = 27{\cdot}93$ K.

8. Az előméret 7-ik rovata szerint készítendő 10 cm. középátmérőjű hántatlan gömbölyű fenyőfából 328·0 m.^{2} súlyfenék.

1 m.^{2} elkészítéséhez kell a N. É. T. 367. oldal 275/*b*)-1 tétele szerint:

0·5 ács munkaóra à 20 fill.	=	10·00 fill.
10% felügyelet és szerszám		1·00 „
		11·00 fill.

$328{\cdot}0 \times 11 =$ _ _ _ _ _ _ 36·08 K.

Anyagszükséglet.

m.^{2}-kint kell $10 + 5\% = 10{\cdot}5$ fm. 10 cm. középátmérőjű hántatlan gömbölyű fenyő rudfa $328{\cdot}0 \times 10{\cdot}5 = 3444$ fm. $= 27{\cdot}035$ m.^{3}

Ennek termelése és szállítása kerül a közeli kincstári erdőrészből fm.-kint 6 fillérbe.

$3444 \times 0{\cdot}06 = 206{\cdot}64$ K.

9. Az előméret 8. rovata szerint készítendő 30 cm. vastagságban 225·5 m.^{2} rőzseterítés.

1 m.^{2} elkészítéséhez kell a N. É. T. 71. oldal 64. tétele szerint:

0·3 napsz. munkaóra à 18 fill.	=	5·40 fill.
5% felügyelet és szerszám		0·27 fill.
		5·67 fill.

$225{\cdot}5 \times 5{\cdot}67 =$ _ _ _ _ _ _ 12·79 K.

Anyagszükséglet.

m.^{3}-kint kell 3·2 fm. hosszú és 30 cm. vastagságú rőzsekéve, vagy 0·2 szekér erdei rőzse.

Ennek termelése és szállítása átlag 2·5 km. távolságról 75 fillér.

$225{\cdot}5 \times 0{\cdot}75 = 169{\cdot}13$ K.

10. Az előméret 9. rovata szerint 240·86 m.^{3} kőkitöltés a régi kőszekrényekből kikerült kőanyaggal.

1 m.^{3} kőszekrény-kitöltéshez kell a N. É. T. 28. oldal 14/*a*) tétele szerint:

3·7 napsz. munkaóra à 18 fill.	=	66·60 fill.
5% felügyelet és szerszám		3·33 „
		69·93 fill.

$240{\cdot}86 \times 69{\cdot}93 =$ _ _ _ _ _ _ 168·43 K.

Kőszekrény-kitöltésre kifogástalanul alkalmazható tétel a N. É. T.-ban minden. Legmegfelelőbbnek tartom

TÁRCZA.

Felébredt érzés.

Elbeszélés.

Irta: *M. Hrabovszky Julia.*

Egy ragyogó, meleg juniusi délutánon feltünően szép, nagyon fess asszony ült egy elegáns, de már nem egészen fiatal úr társaságában a zugligeti villamoson. A nő öltözékén meglátszott, hogy nem budapesti. Fehér himzett ruhájának szabása, szalmakalapjának formája, a térdein fekvő selyemköpeny elütött a budapesti sablóntól. És hogy ez a nő idegenből jött, arra vallott a nagy érdeklődés is, a melylyel az utczákat nézte, bár azok a délutáni órákban porosak, melegek és kevéssé érdekesek voltak.

— Sajátszerű érzéseket kelt bennünk, — mondta a nő kisérőjéhez, — mikor annyi év után látunk viszont egy helyet, a hol azelőtt éltünk.

— Hány éve nem járt Budapesten?

— Hét éve lesz, — felelte a nő rövid gondolkodás után.

— És ki tudta állni, nem vágyott ide? — kérdezte a férfi érdeklődéssel.

— Nem volt nehéz, — felelte a nő, — külföldön elég kárpótlást találtam, ha pedig elfogott a honvágy, hazamentem az én igazi otthonomba, a megyénkbe, ott nem kellett tartanom attól, hogy azzal a gyűlölt arczczal találkozni fogok.

— Budapesten is könnyen elkerülhetik egymást az emberek, — felelte a férfi. — Vannak ismerőseim, a kik itt élnek és sokszor évekig nem látom őket.

— Vannak ellenben csudás véletlenek, — felelte a nő, — a melyek éppen azzal hoznak össze, a kit elkerülni akarunk. Különben most már mindegy! — felelte, daczosan vetve fel a fejét, — most már egy esetleges találkozástól sem félnék, — folytatta, gyöngéd pillantást vetve a férfira, — mióta van, a ki megvédelmezzen!

— Édes, — súgta a szép asszony kisérője fellángoló szemmel, szerelmesen és egy pillanatra összekapcsolódott a tekintetük.

A villamos e közben a Margit-hidon járt és most megállt a szigeti állomáson.

— Minő gyönyörű a sziget, nézze! — szólt az asszony újra és a juniusi napsugárban smaragdzölden csillogó szigetre mutatott. — Mindig nagyon szerettem a szigetet... sok kedves időt töltöttem ott.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mégis a 28. oldal 14/*a*) tételét annyival is inkább, mert a Wágner Vilmos-féle «Építési illetékkiszabás» 29. tétele alatt 1 m.³ kőszekrény kitöltésére 0·35 kézi napszám van számítva, míg az említett 28. lap 14/*a*) tétel alatt 3·7 napszámos-munkaóra.

A) Régi kőszekrények lebontása összesen tehát 279.01 K.

B) Kőszekrények építése tehát _____ 1145.82 K.

I. Kőszekrények

főösszege tehát _____ 1424·83 K.

A számítás alapját képező alacsony napszámbérek a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületében alkalmazott segédött munkások napibéreinek felelnek meg.

II. Bükkpadlóborítás.

11. Az előméret 4. rovata szerint készítendő 150·0 m.² bükkpadlóborítás.

1 m.² elkészítéséhez kell 4 m. hosszú 25/5 cm.-es bükkpadló = 0·05 m.³

1 m.³ bükkpadló előállításához kell 2 m.³ gömbölyű bükkfa, melynek termelése és szállítása (szálalás utján nagy távolságról) a kincstári fűrészhez m.³-kint 9 K kétszer véve _____ 18.— K.

Fűrészelési bér 2·5 × 2 = _____ 5.— «

A kész bükkpadlók szállítása a helyszínére m.³-kint 1 fuvarnap à 7 K _____ 7.— «

30.— K.

1 m.² vagyis 0·05 m.³ 4 m. hosszú 25/5 cm.-es bükkpadló a helyszínére szállítva kerül _____ 1.50 K.

1 m.² 5 cm. vastag bükkpadlóborítás helyreállításához szegezéssel együtt kell a N. É. T. 374. oldal 289/*a*) tétele szerint 1·5 ács munkaóra à 20 fill. _____ —.30 K.

10% felügyelet és szerszám _____ —.03 «

5 db. 25 cm. hosszú kovácsolt vasszeg elkészítése kerül darabonkint 16 fill. _____ —.80 «

2.63 K.

150 × 2.63 = _____ 394.50 K.

Anyagszükséglet.

150 db. 4 m. hosszú 25/5 cm.-es bükkpadló.

750 db. (5 × 150) 25 cm. hosszú kovácsolt vasszeg előállításához 200 kgr. vas érték nélkül a szertárból.

A folyómeder szabályozására négyféle rendszer szerint készült rőzsemüvet használunk és pedig:

1. Rőzsebakgát kétféle szerkezetű van.

Az erősebb szerkezetű inkább a folyók felső szakaszaiban használtatik, a hol a víz sekélyebb és sebesebb. Hat méternél hosszabbra csak kivételes esetben építhető, főleg azért, mert a bakokkal minél mélyebben megyünk a folyó medrébe, annál nehezebben helyezhetők el; a víz könnyebben felemeli és elmozditja, mielőtt a rőzseterítést és a kőterhelést elhelyezhetnők.

2. A másik szerkezetű rőzsebakgát 6 méternél nagyobb hosszúságban és mélyebb vízállás mellett is előnyösen használható, mert faszerkezete összetartó egész és helyéről a víz igen nehezen mozdithatja el. Előnye, hogy könnyen átalakitható fekvő rőzsegáttá. Vagyis, ha magassága által a vizet erősen tereli a túlsó oldalra, az esetben a lábakat egy-két fejszecsapással megrövidít-

---

— Azt hittem, a Svábhegyen volt a nyaralójuk?

— A családi villa csakugyan ott volt, csakhogy az első években, mikor férjhez mentem, mi a szigeten nyaraltunk. A Svábhegyen, hála Istennek! csak egy nyarat töltöttem, az utolsót... Bár soha se is tettem volna be oda a lábamat! Van fogalma arról, mi az, az ilyen családi villa? A hol egy fedél alatt lakik após, anyós, sógornők, fiatal pár, egy csomó egészen különböző, össze nem illő ember, a kik reggeltől estig egymásra yannak utalva, lesik egymásnak a mozdulatát? Félremagyarázzák az ember minden szavát, legártatlanabb gesztusát is... Pokol az ilyen ház, barátom, pokol! El kellett menekülnöm onnan minden áron!

A szép nő ajkairól könnyen folyt a szó. A hangja csengő volt és behizelgő, a szeme pillantása édes. Bármit mondott volna is, szivesen elhitte volna neki az ember, annyi behálózó szeretetreméltóság, lebilincselő varázs sugárzott ki egész lényéből.

— Oh, édes barátom, — folytatta lágyan, halkan, — maga nem is álmodja, minő kálváriát kellett megjárnom... egyszer majd elmondom. Elmondok mindent és akkor meg fogja érteni egészen, hogy másként nem cselekedhettem és csak kényszerből, vérző szívvel tettem azt, a miért annyira balul itéltek meg sokan... talán maga is szivtelennek gondolt, mert örökre lemondtam...

— Ne izgassa magát, édes, — súgta a férfi, — nekem semmit sem kell elmondania, én a nélkül is megértek mindent. Tudom, hogy az a férfi nem illett magához, a családja rosszakaratú, gonoszszívű volt, üldözte, és maga kényszerülve volt mindenbe beleegyezni. De ne gondoljunk reájuk. Törülje ki emlékéből a multat egészen és gondoljon csupán a jövőre: az a miénk!

— A miénk! — felelte az asszony, olyan pillantást vetve a férfira, hogy azt hőség futotta el.

Zavartalanul beszélgethettek, mert a két ülés előttük üres volt, de a Szénatéren egy hölgy — nyilván nevelőnő — szállt fel két kis leánynyal és a leánykák oda telepedtek az érdekes párral szemben. Enni való, körülbelül 10—12 éves gyermekek voltak. Az egyik szőke, a másik barna, de egyformán élénkek, virgonczok, mintha csak kéneső folyt volna az ereikben. Gyermek módra azonnal összesúgtak-búgtak, mustrálták a nagyon szép és nagyon elegáns asszonyt, a ki nagy hatást látszott tenni rájok.

— Szép! — súgta a kis barna.

A szőke igenlőleg bólintott a fejével, aztán kérkedve mondta:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

hetjük, vagy teljesen eltávolíthatjuk, miáltal az egész szerkezet alacsonyabbá lesz.

3. A fekvő rőzsegátat alacsony vízállású helyeken alkalmazzuk a terepviszonyoknak megfelelően bármily hosszúságban. Elegendő, ha a számolyfát kétoldalról kövekkel erősítjük meg és a mögötte levő ürt szabályos lejtképzése miatt rőzsével vagy bármi más anyaggal kitöltjük, a mivel elejét vettük a rőzseteriték nyeregalakú meggörbülésének.

Ez a három rőzsemű a folyómeder szabályozására, a partok megvédésére vagy kiképzésére, a széles medrek összeszorítására és a vízfolyás irányának a megváltoztatására szolgál.

Hosszban, parttól a meder felé, a víz folyásának irányával 90—110°-nyi szög alatt oly magasra építjük e rőzsemüveket, hogy rendes vízállás idején a víz rajtuk ne bukjék keresztül, hanem oldalt kanyarodva, csak a vízfolyás iránya szenvedjen változást.

Hosszúságuk és magasságuk természetesen oly arányban változik, a mily arányban a medret szükíteni vagy a partokat kiképezni akarjuk.

4. Alap-, fenék- vagy bukógátak szerkezete hasonlít a fekvő rőzsegátak szerkezetéhez. Az alapgátnál a rőzseterítés majdnem vízszintes fekvésű, míg a fekvő rőzsegátnál mindig lejttel bir. Az előbbin $1^1/_2$-szer oly vastagságú a rőzseteriték és a folyó vize legkisebb vízállás mellett is keresztülbukik rajta.

Nagyeséssel biró sziklás helyeken építjük, hol a tutajok menetsebességét mérsékelni kell.

(Vége következik.)

A hivatásos vadász golyós fegyvere és a golyós cső belövése.

Irta: *Schneider Árpád* főhadnagy.

A hivatásos vadászok, erdőőrök stb. szolgálati fegyvere — sajnos — még mindig a 73., *sőt 67. évi mintájú* Werndl-karabély. Utóbbit említeni sem akarom tovább, azonban a 73. évi mintájú karabélyból hozzáértő kéz egészen modern lőképességü fegyvert alakíthat. A závárzata rendkivül szilárd, — sokkal szilárdabb, mint minőt a karabély tölténye igényelt, — s a Mannlicher-töltényt, sőt 3—3·5 g. füstnélkülivel töltött patronét is játszva birja. A cső anyaga jó, falvastagsága erős és így semmi akadálya, hogy akár az eredeti papirvezetékes lövedéknél maradva, akár valamelyes rézburkolatút választva, a füstnélküli lőpor használatára térjünk át. A mi füstnélkülieink közül csupán a 3. és 4. sz. alkalmas e czélra. A hármas réz, de esetleg papirvezetékes ólom, a négyes pedig mindkét lövedék használatához alkalmas. A hadseregi a kettes (kereskedelemben 5-ös számú) lőpor csupán 8 mm.-es és ennél kisebb öbhöz való; a 2-es számú túlhaladott álláspont, az *1-es számú pedig kizárólag serétlövéshez készült és golyós csőből lövése életveszélyes.* Hogy minő töltési arányban használhatók eme lőporok, arra czélzatosan nem térek ki. A füstnélküliből pár tizedgrammnyival több a fegyver szétrepedését okozhatja, miért is a töltési arány megállapitását és a fegyver szükséges újolagos belövését kellő szakértelemmel rendelkező puskaművessel végeztessük. A puskaműves utasitása szerint aztán bárki is, — kellő gonddal és pontossággal mérlegen mérve az egyes töltények lőporadagát, — maga készitheti a töltényeit.

— De az én mamám is van ilyen!

— Ő is szép, — felelte a kis barna jóváhagyólag, — ne nem ilyen nagyon, ő barna.

— És aztán?

— A szőkék szebbek.

— Hiszen te is barna vagy!

— Jobb szeretnék szőke lenni!

— Az nem olyan nehéz, meg kell mosnod valami szerrel a hajadat és szőke leszesz! Ella néni is barna volt és most szőke... szőke...

— Az én mamám azt nem engedné! De neked jó, te szőke vagy!

A szőke kis leány elnevette magát.

— Jaj, de csacsi vagy! Mi jó van abban?

— Ildikó, — szólalt meg most a tulsó padról a két kis lány kisérőjének a hangja, — megvan a csomagod?

Ildiko, mint a tetten ért bünös, ijedten összerezzent, de összerezzent az Ildikó név hallatára az idegen szép asszony is és érdeklődve nézett a két gyerekre.

— Jaj! — kiáltott fel Ildikó, elvesztettem a kezityüket.

Nehány perczig az elveszett csomagról folyt a szó, a két kis leány s a nevelőnő, ama reményben, hogy a kis lány a szóban forgó csomagot a kocsiban ejtette el, keresgélni kezdett, de persze sikertelenül, mert sem a leánykák ülőhelyei alatt, sem egyebütt nem volt az föllelhető.

A nevelőnő bosszankodott, megdorgálta vigyázatlansága miatt a kis szőke leánykát és a két gyermek most lehangoltan foglalta el újra helyét.

— A mamád nagyon fog haragudni? — kérdezte kis vártatva a kis barna.

Ildikó igenlőleg bólintott a fejével.

— Két pár új kesztyű volt benne, — tette hozzá magyarázólag.

— Nagyon meg fog szidni? Megbüntet?

— Megszid, de nem büntet meg ilyenért. Az én mamám jó!

— Nagyon jó?

— Nagyon.

— Nagyon szereted?

— Hát hogyne! — felelte Ildikó olyan hangon, mintha mondaná: «Hogyan is lehet ilyesmit csak kérdezni is» és folytatta: «Mindjárt a fogaskerekűnél leszünk.»

— Messze van a ti villátok a végállomástól?

— Nem nagyon messze.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A füstnélküli lőpor külön hozzája készült erősebb gyujtású gyutacsot igényel, különben tökéletlen az elégése. A használt hüvelyeket meleg vízben kell kimosni, a gyutacsot eltávolitani, s a gyutacs harangjából (házából) a hüvelybe vezető nyilást tűvel átpiszkálni. Az eredeti Werndl karabélylövedék ogivális, azonban papirvezetékkel expánziós és ú. n. Eilers-lövedék is kapható, mely rossz lövés esetén is jó vérnyomot ad. A mennyiben a csőfurat mérsékelten tágult volna, ezen is segithetni; ugyanis az ólom, papirvezetékes ólom- és rézburkolatú lövedékek valamivel nagyobb öbben is kaphatók és 1—2 tized *(de ez már a maximum)* mm.-rel nagyobb lövedékkel a cső eredeti pontosságával és szórásával fog lőni.

Újonnani beszerzésre, ha csupán golyós fegyverről van szó, hivatásos vadásznak kizárólag a 95-ös mintájú hadseregi kurtályt ajánlom, mely a lovassági karabélytól csupán a szijkengyeleknek a gyalogsági fegyverével azonos alkalmazásában különbözik. A M.-kurtályok kiválóan lőnek s 100 m.-ről jó lövő akár egy almát is ellő, olyan kevés a szórása. A csövet burkoló felső ágyazás rendkivül kellemes, mert sem a forró cső tüzét, sem télen égető hidegét nem érezhetni, miután a kéz sohasem jut érintkezésbe a csővel. A ravasz támponttal (Druckpunkt) jár és bármily könnyűre állitható, tehát a gyorsító (Schneller, Stecher) teljesen fölösleges. Hivatásos vadásznak ajánlom, hogy az eredeti hadi kivitelű fegyveren semminemü változtatást se eszközöltessen, kivéve a závárzat barnitását és a fegyver új belövését 100 m. alapirányzék-állással. Ugyanis a hadipuskáink legmélyebb irányzékállása 300 lépésre szolgál és igy a röppályának parabolikus voltánál fogva 50—100—150—200—250 lépésre 14—23—26—24—15 centiméter magaslövést (Hochschusst) kapunk, tehát azt *mint vadászfegyvert* igy belőve hagyni semmi esetre sem alkalmas. A többi alakitás fölösleges pénzkiadás, annál inkább, miután az eredeti fegyver kivitele jóval ízlésesebb és tetszetősebb, mint holmi külföldi apró puskaművesek ízléstelen alakitásai, melyek javarésze a fegyver kvalitását semmivel sem emelő — fussolás, fércmunka! A rövid szurony kézies és erős vadászkés, fegyverre tűzve pedig veszedelmes szerszám védekezésnél. Egyik arisztokratánk pl., ki igen jó vadász hirében van, büchsflintáját is feltüzhető hadseregi szuronynyal készitteté. A M.-kurtályt híres vadászok használják és a legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg róla, mint pl. Spiess Ágost nagyszebeni alezredes is, ki zergére, vaddisznóra, medvére egyaránt használja, sőt drilligje golyós csöve is Mannlicher-töltényre van fúrva. Az én M.-kurtályom a M.-Schönauerek ismert kivitelére van alakitva, és sok és jóval drágább fegyvereim között is kedvenczeim egyike.

Az eredeti hadi töltény csupán hegyén keresztalakúan befürészelve, vagy 2 mm.-es átmérőjű, 10 mm. mély furattal ellátva, alkalmas vadászatra. Különben csak átszakad a testen, a nélkül, hogy lehetőleg azonnali halálos odavető hatással volna (stopping power). Egészen burkolt expánziós lövedékes töltény *(nem explozív)* fegyverüzletekben kapható; félig, háromnegyedrészben stb. burkolt, mint egyáltalán ólomcsúcsú lövedék a M.-nél rendszerint ismétlési zavart okoz, miért is használata nem ajánlatos. A kilőtt hüvelyekből egyszerű ólomlövedékkel és 1·5—2 gr. fekete lőporral pár fillérnyi költséggel kitünő precizitással lövő töltény

---

— Van fenyőfa a kertetekben?

— Van bizony, még pedig sok és virág is van annyi... de annyi... a ház előtti rondóban! Majd meglátod, minő szép!

Az elvesztett csomag és a kilátásban levő szidás már feledve volt és a két gyermek ismét vigan csevegett tovább ezer bohóságról és újra meg újra visszatértek Ildikó szüleinek villájára, a nagy kertre, a hol hintázni, játszani, futkározni fognak. Az idegen nő pedig most már osztatlan figyelemmel, csak őket nézte, szép szemei valósággal oda tapadtak a szőke kis leány bájos arczocskájára. Kisérőjének szavaira csak alig, röviden felelt, nem látszott őt érdekelni semmi egyéb, csak a két gyermek csacsogása.

Ajkai már-már szólásra nyiltak, mintha bele akarna vegyülni a gyermekek beszélgetésébe, de a szemeiben még bizonyos habozás volt.

— Miért hivják a villátokat «Luiza-laknak»? A mamád neve Luiza? — kérdezte újból a kis barna.

— Nem, a mamát Irmának hivják, a villát a nagymama nevére keresztelték.

— És téged kinek a kedvéért hivnak Ildikónak?

— Nem tudom, — felelte a kis szőke vállvonva, — talán csak úgy, mert a mamának tetszett ez a név.

A szép asszony egy önkéntelen mozdulatot tett.

De az utolsó szavakat már menet közben mondta a kis leány, mert a villamos megérkezett a svábhegyi állomásnál és a gyermekek a nevelőnővel siettek leszállani.

— Bájos gyermekek voltak, — szólalt meg most a szép asszony kisérője. — De mi baja? Rosszul van? — kérdezte ijedten az asszony izgatott arczát nézve.

A nő arcza tényleg a legnagyobb fokú izgatottságot árulta el. Sápadt és pirult is, egyszersmind az ajkai remegtek.

— Semmi... semmi, — dadogta, — a meleg... — és látszott rajta, mennyire igyekszik uralkodni magán.

Kihajolt kissé a kocsiból és szemei, miután megtalálták, a kit kerestek, követték a kis fehér hímzett ruhácskát, a mig az el nem tünt a fogaskerekü bejárójánál. De mintha önuralma most egyszerre elhagyta volna, hirtelen felugrott.

— Leszállok, — mondta röviden és megindult.

— De miért? — kérdezte a férfi, visszatartani igyekezve őt, — hiszen mi a Zugligetbe megyünk!

— Le akarok szállni, — felelte a nő ellentmondást nem tűrő hangon és sietett előre, de mire az őt csudál-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

készíthető, mely czéllövésre, tehát gyakorlatra, sőt Revierbüchse hivatásra 60—80 lépésig rendkívül alkalmas, *azonban csakis egyenkint tölthető a fegyverbe.*

A belövés.

A csőfuratot mindenek előtt szárazra törüljük s azután az asztalra helyezett, fürészporral vagy gyapjuval, szénával töltött zsákra támasztjuk a puskát és mindkét könyökünket feltámasztva, mutató-ujjunk középső izével esettintjük el — és nem elrántjuk — az alábbi módon csapott légygyel czélozva:

vagyis a légy az irányzék kivágásának közepén, hegyével amannak felső szélével egy magasságban áll és hegye a czél alsó szélét érinti. Egymásután több lövést teszünk, hármat vagy ötöt, és csak azután nézzük, hogy hol találtuk a czélt, mert mindenek előtt a szórás és a találati fekvés megállapitása a fő. (Duplacsövű golyós puskától a csövekből váltakozva teszünk egy-egy lövést.) Ha a szórás nem nagy és nem szükséges esetleg a töltési arányon változtatni, — ezt azonban puskaműves állapitja meg, — következik a találati fekvés beigazitása. Ez akár az irányzék, akár a légy változtatásával végezhető, azonban mindenesetre függ a fegyvertől, illetőleg annak alkatától, pl. a Werndl-karabélynál, melynek legye a csőből egy darabban van, csakis az irányzékon.

Ha a lövések magasan vannak, akkor magasabb légy kell, vagy alacsonyabb irányzék, ha mélyen, akkor alacsonyabb légy, vagy magasabb irányzék.

Ha jobbra lő a fegyver, akkor vagy az irányzékot toljuk balra, vagy a legyet jobbra, balralövés esetén ugyanazt fordítva teszszük. Mindezt azonban a legalaposabban és legolcsóbban egy jó puskaműves fogja végezni s a kisérletezés rendszerint őhozzá vezet.

Én a belövést 50 m.-re kezdem s megkivánom, hogy az öbtől függően minimális szórással valamennyi lövés egy 10 cm. átmérető körben legyen, azután áttérek 100 m.-re és ugyanezt kivánom, és 6·5—8—9·5 mm. és M. Schönauerrel, 8 mm.-es Mannlicherrel, 405-ös Winchesterrel, oly lőképeket értem el, melyek szórása öt lövésnél nem nagyobb egy ötkoronásnál. Nem szabad a csövet forróra tüzelni, lassan kell löni, hogy ki ne melegedjen.

Neumannswaldei megállapitás szerint golyós csőtől a következő minimális teljesitőképesség kivánható:

Fegyver	Táv m.-ben	A szórási kör cm.-ben kiváló	nagyon jó	jó	elégséges
Egycsövű golyós fémburkolatú lövedékkel	80	6—8	8—10	10—13	13—15
Ugyanilyen, ólomlövedékkel	80	7—9	9—12	12—15	15—18
Többcsövű fegyver fémburkolatú lövedékkel	80	6—9	9—11	11—14	14—16
Ugyanilyen, ólomlövedékkel	80	7—10	10—13	13—16	16—20
Egycsövű golyós fémburkolatú lövedékkel	100	8—10	10—13	13—16	16—20
Egycsövű golyós fémburkolatú lövedékkel	120	10—12	13—16	16—20	20—24
Egycsövű golyós fémburkolatú lövedékkel	150	12—16	16—20	20—26	26—32

---

kozva követő férfival kiért a kocsi perronjára, a villamos már elindult.

— Leszállunk, állittassa meg a kocsit, — szólt az asszony parancsolólag a kalauzhoz.

— Most már nem lehet, kérem, majd a következő állomásnál, — felelte hivatalos méltóságának tudatában a kalauz.

— De én most, azonnal le akarok szállni, — kiáltotta hevesen a nő. — Rosszul vagyok... nem látja?!

A kalauz még okvetetlenkedni akart, de részben mert az asszony heveskedése, feldúlt arcza nem normális állapotra vallottak, részben, mert a férfi borravalót csúsztatott a markába, megállittatta a kocsit.

A nő elsőnek ugrott le a kocsiról és azonnal futni kezdett az alig kétszáz lépésnyire elmaradt fogaskerekűi állomás felé, de hirtelen megtántorodott és elesik, ha kisérője nem támogatja.

— De mi baja, édes? Mondja, mit akar? Mi történt? — kérdezte a férfi egészen megdöbbenve.

— Nem találja ki? — felelte a nő hevesen, gyorsan. — A fogaskerekűhöz akarok menni... látni akarom őt még egyszer... a szivemhez akarom szoritani legalább egyetlen egyszer... Az a kis leány... az a szőke... az én leányom!... az én elhagyott gyermekem!...

És megindult. Valami tragikus elhatározás, hősiesség volt minden mozdulatában. E pillanatban az ész minden érvelése elnémult benne, nem gondolt arra, minő ferde, lehetetlen helyzetbe kerülhet, nem gondolt semmire, csak az anyai szív impulzusa lökte őt előre, a gyermek felé, a kit egészen kis korában egy férfi miatt elhagyott, a kiről örökre lemondott.

És olyan imponáló volt e pillanatban, hogy a vőlegénye, a szerelmes férfi ellentmondás nélkül követte őt.

De alig haladtak pár lépést, éles fütty hasította át a levegőt, majd zakatolás hallatszott és a fogaskerekű megindult fölfelé, sűrű, fekete füstöt hagyva maga után.

Az asszony vágyakozó kétségbeeséssel tárta szét karjait az elérhetetlen után. A talán soha többé vissza nem térő alkalmat látta tova tűnni a zakatoló hegyi vasúttal, a mely mind gyorsabban ment följebb-följebb, egyre kisebbedett, mig végre egy kanyarulatnál teljesen eltünt, a juniusi napsugártól beragyogott zöld bokrok, fák között.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgP/255/2018.

Duplagolyósnál az egyes csövek találati fekvésének 80 m.-re 8 cm.-nél nem szabad széjjelebbre feküdnie.

Ezek a számadatok csupán bizonyos megitélési alapul szolgáljanak és egyáltalán nem jelentik kizártnak, hogy golyós cső ennél jobban ne lőjjön.

*

Schneider Árpád főhadnagy könyvei: *Vadászati Fegyvertan.* (Lampel R. és fia kiadása, ára bérmentve szállítva 3 K.) — *Önműködő kézilőfegyverek.* (Tudományos zsebkönyvtár kiadása, duplafüzet, ára 1 K 40 fill.) — Megrendelhetők bármelyik könyvárus és lapunk szerkesztősége útján is. *Szerk.*

Gazdasági tanácsadó.

Mit gyűjtenek a méhek. A méhcsalád háromféle egyede közül a dolgozó méhekre (munkás méh) hárul a sokféle teendő mellett az a feladat is, hogy a család megélhetéséhez szükséges táplálékot a szabad természetből lakásukba összehordják. A dolgozó méhek a méhállam munkásai; elnevezésök is innét ered. Gyűjtési, szerzési ösztönük igen nagy, szinte kielégithetetlen. A telet és a hüvös, esős napokat kivéve, egész éven át kora reggeltől késő estig fáradhatatlanul munkálkodnak. Munkálkodásuk olyan nagy fokú, hogy a legtöbb dolgozó méh agyondolgozza magát s e miatt rövidesen elpusztul. Kitartó szorgalmuk közmondásos.

A dolgozó méhek virágnedvet (nektár), virágport (himpor, méhkenyér), ragasztó anyagot (propolis) és vizet gyűjtenek.

A virágokat az édes virágnedvért, a nektárért és a virágporért látogatják. A nektár a virágok kelyheiben, a virágpor a porzók portokjaiban képződik. A mint a méhecske mézet keresve virágról-virágra száll, igen éles szaglóérzékével könnyen felleli azokat a virágokat, a melyeknek kelyheiben virágnedv van. Nyelvével szívja fel a virágok kelyheiben lévő nektárt és mézgyomrában gyűjti össze. Mialatt a nektár a mézgyomorba jut, különféle mirigyek savtartalmú váladékával vegyül, miáltal a nektár mézzé változik, invertálódik. Tehát nem mézet gyűjt a méhecske, hanem nektárt, mely azután alakul át mézzé.

A virágok kelyheiben képződött nektár nádczukrot tartalmazó édes virágnedv. A nádczukor, ha savval érintkezik, invertálódik, invert czukorrá lesz, azaz átváltozik szőlőczukorrá (dextrozé) és gyümölcsczukorrá (leukozé). Ez a vegyi folyamat megy végbe, midőn a méhecske a virágok ezreiből összegyűjti a nektárt, mit a nyálában lévő savak a mézgyomorban mézzé változtatnak.

Az összegyűjtött nektárt, mely mézzé invertálódott és a mézgyomorban halmozódott fel, lakásukban a viaszból készült lépek hatszögü kis sejtjeiben raktározzák el a méhek. Az ilyen friss méz igen híg, sok benne még a víztartalom, miért is hamarabb romlik, mint a félig vagy egészen befödött sejtek érett méze. A fölösleges viz a mézből elpárolog, a méz megsürüsödik, megérik, melybe még kevés hangyasavat juttatnak a méhek. A hangyasav a mézet konzerválja, megromlását megakadályozza. Midőn a lépek hatszögü kis sejtecskéi megtelnek mézzel, vékony viaszlemezzel vonják be azokat s ezáltal a mézet légmentesen elzárják s a megczukrosodástól megóvják.

Összetételére nézve a méz tömény invertczukoroldatnak mondható, melyben főleg gyümölcsczukor, szőlőczukor s viz, elenyésző mennyiségben savak, illó olajok és egyéb alkotórészek vannak. A méz főalkotó részei vegyileg a szén (C) és a viz elemei, oxigén (O) és hidrogén (H), mely utóbbiak ugyanolyan arányban vannak, mint a vízben. A méz szénhidrát.

A méz növényi eredetű táplálék, melyet a lépek hatszögü kis sejtjeiből többféle módon választanak ki. Legkezdetlegesebb módja az, midőn a lépeket összetördelik, ötszegyömöszölik s meleg helyen a mézet kicsurgatják vagy kisajtolják. Az ilyen méz nem tiszta; sok idegen anyag kerül bele, igy pl. virágpor, fiasitás, mely utóbbi a mézbe keveredve, nem valami kivánatossá teszi azt. Okszerü módja az, midőn mézpergető segitségével, centrifugálással pergetik ki a mézet a lépek sejtjeiből. Mielőtt a mézzel teli sejtek a pergetőbe kerülnek, előbb alkalmas, éles késsel a lépek sejtjein lévő és a mézet elzáró vékony viaszlemezt levágják, hogy a méz kipereghessen. A kipergetésre igy elkészitett sejtekből a méz a pergető oldalfalaira fröcsög, az alján összegyűlik és a méztartó edénybe való kibocsátás alkalmával megszűrődik. Ily eljárás mellett a lép sértetlenül megmarad, következő hordáskor újból gyűjthetnek abba a méhek és a termelő kristálytiszta mézet nyer, melyből a belékerült viasz részecskéket mézszűrő szitával a pergetéskor könnyen eltávolithatja. Másrészt módjában áll, hogy egyszerre tömegesebben virágzó növények mézét külön kipergethesse s többfajta mézet termelhessen. Az ily módon kiválasztott méz szép, tiszta, átlátszó s legtöbbnyire világossárga szinü sürü folyadék, mely nagyon édes, néha gyengén karczoló izü, kellemes virágillatú.

A méz szine, sürüsége, illata igen változó. Kihatással van rá a virág, melyből gyűjtötték, a talaj, melyben a növény nő, stb. Említésreméltó az akácz-, hárs-, fehér here-, repcze-, tarló virág- és a rétvirágokból gyűjtött méz. Nemcsak mint csurgatott vagy pörgetett mézet élvezzük, hanem lépes mézként (sejtméz, szűzméz) is. A ki nem pörgetett lépesméz elsőrangú csemege és a mi a fő, nem hamisitható.

Az emberi szervezet tápláló anyagai a fehérjefélék és zsirok mellett a szénhidrátok. Nagy mennyiségü szénhidráttartalmú táplálékra van szüksége az embernek. A méz, szénhidrát lévén, fontos tápszer, mely az emberi szervezetre sok tekintetben előnyös. Könnyen emészthető, a gyomorból egyenesen a vérbe jut. Zsirképző, másrészt a test melegének és energiájának létrehozásában kitünő hatású; hangyasav tartalmánál fogva mint gyógyszert is eredménynyel használják.

A czukor felfedezése előtt a méz egyetlen édessége volt az embereknek. A czukor kiszoritotta a közhasználatból, de azért igen sokat fogyasztanak belőle egyes iparágak, másrészt mint becses élelmi czikk is nagy el-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terjedésnek örvend. A fehér czukorral összehasonlítva, a méz előnyösebb és egészségesebb az emberi szervezetre. A közönséges fehérczukor ugyanis nem egyéb, mint nádczukor, melyet a gyomorsavnak előbb invertálnia kell, azaz gyümölcs- és szőlőczukorrá átalakítani s így juthat csak a vérbe. A méz kész gyümölcs- és szőlőczukor, a gyomornak nem kell átalakítania, hanem a gyomorból azonnal felszívódik, a miért a legtáplálóbb, legegészségesebb és elsőrendű természetes táplálék, míg a czukor mesterségesen vegyi úton készül.

A természetes méz megczukrosodik, megjegeczesedik. Ha vízfürdőben melegítjük, ismét folyékonyná lesz. Másik tulajdonsága az, hogy idegen szagot könnyen magába vesz, miáltal virágillata elvész s értéktelenebbé válik. Ettől megóvhatjuk, ha száraz, tiszta helyen, jól záródó üveg- vagy bádogedényben tartjuk.

A mézet sokféleképen hamisítják. Igen gyakori eset, hogy vízzel higítják, nádczukorral, invertczukorral, keményítőczukorral vagy más olcsó és hitvány sziruppal keverik. Keményítővel és lisztttel már ritkábban hamisítják, mert ezek zavarossá, átlátszatlanná teszik és könnyen felismerhetők. Külföldön több országban mesterségesen is készítenek mézet. Ez az úgynevezett műméz, mely ártalmas a szervezetnek.

A tiszta, hamisítatlan méz megczukrosodik. A czukrosodás egyik bizonyítéka a természetes méznek. A vízzel higított mézet sűrűség mérővel könnyen felismerni, ha megállapítjuk a fajsúlyát. E tekintetben eléggé tájékoztat az is, ha egy sima felületre mézet cseppentünk, vagy ha újjunk hegyére veszünk egy keveset. Ha hamarosan szét nem folyik, úgy nyugodtak lehetünk, hogy a méz nincs felhigítva. Másrészt a vízzel higított méz pár napi állás után a vizet gyakran a tetejére választja ki. A keményítővel és lisztttel hamisított méz felforralva megsűrűsödik, a tiszta méz folyékonyabb lesz. Ha jódot cseppentünk belé, megkékül. A hamisított és műméz sokakat visszatart a méz élvezetétől. A ki hamisítatlan mézet akar venni, leghelyesebben teszi, ha ezt elsőkézből, a termelőtől szerzi be. *Zimay Szilárd.*

Faanyagok tartóssá tétele. Karók, oszlopok, keritéslécek, stb. tartóssá tételére többféle mód, eljárás és szer ismeretes. Így mindjárt a fának egész külső felületén való gyenge elszenesítése már használatbavétele előtt. Ez azonban — minthogy a megszenesedett fa a nedveket átbocsátja, — csak akkor mondható jónak, ha az elszenesített részeket azonnal kőszénkátránynyal kenjük be s esetleg még száraz homokban meghengergetjük, hogy abból egy külön védőréteg képződjék rajta.

Szokás a fa tartóssá tétele czéljából olajfestéket használni, de ennél kell, hogy a fa teljesen száraz állapotban mázoltassék be, mert a nyers fa nedvének kipárolgását az olajfesték meggátolván, csakhamar a fa romlását idézi elő.

Konzerválni lehet a nyers fát rézgáliczoldattal és pedig úgy, hogy 100 liter vízben 2 kgr. rézgáliczot old fel az ember kellő nagyságú kádban vagy hordóban s abba állítja be a lehéjazott és használatra kész faragott karót, oszlopot, stb. Hogy ez a konzerváló szer minél gyorsabban járhassa át a fa szövetét, czélszerű napsütésnél végezni az eljárást, mert a meleg elősegíti a fa nedvének gyorsabb eltávolódását. Ilyen impregnálás után még indokolt mésztejjel bevonni a fákat; tartósságát ezzel is fokozni lehet.

Használnak fakonzerválására 1—2%-os zinkchloridoldatot is. Az oldat hidegen alkalmazandó s benne a konzerválandó száraz fának 7—10 napig kell állni, hogy kellőképpen impregnálódhasson.

Kitünő fakonzerváló szer a 2%-os phenolzink-oldat, melyhez még egy kevés zinkoxyd adatik. Ezt meszelővel lehet felkenni és pedig ismételten mindaddig, míg már többet nem vesz be a fa; az ú. n. «sidárálás»-nál két százalékos forró vasgálicz-oldatban történik a lágy fa telítése s száradás után nemkülönben forró vizüvegoldattal a további telítése. E szerek nedvektől átjárhatlan kéreggé alakulnak a fa belsejében s a külsőjén, a mely rendkivüli módon védi a fát mindennemü romlástól.

Általánosabban ismeretes végül a faanyagoknak karbolineummal, kátrányolajokkal és kőszén- meg fakátránynyal való konzerválása. Kár, hogy szaguk miatt nem mindenütt alkalmazhatók s a velük érintkezésbe jövő gyümölcs és egyéb fákra veszedelmesekké lehetnek. Különben a szereket forró állapotban kell használni s csak száraz fára és bemázolás formájában mindaddig, míg a fa már nem vesz fel többet belőlük.

Végre a petroleum is alkalmas arra, hogy fa eszközöket, szerszámokat, járműveket, stb. repedésektől, korhadástól megvédje. Az ezzel bemázolandó fának száraznak kell lenni s a bemázolást mindaddig ismételni kell, míg több anyagot a fa már képtelen felvenni. Ha megszáradt, a fa olajfestékkel, forró lenolaj-kenczével mázolható be időnkint, ezek tartósabbá és egyben tetszetősebbé teszik a tárgyakat. *(mo.)*

Különfélék.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál a következő biztosítások eszközöltettek, kiknek az 1912. évi VIII. t.-cz. által létesitett nyugdijcsoportban, baleseti segélyekre, nyugdíjra, aggkori ellátásra és temetkezési segélyekre van igényük, felvétettek: a gróf Zichy Ödön uradalma által id. Kovács János erdőőr, ifj. Kovács János erdőlegény, Manczinger György erdővéd, Lontis Gábor, Ille Illés, Nagy József, Marosi János és Máday Tógyer erdőőrök.

Hont vármegye részéről: Klagyirik József járási erdőőr.

Kis-Küküllő vármegye részéről: Kovács Béla erdőőr.

Gróf Nádasdy-féle hitbizományi uradalom részéről: Prém József, Német István és Udvari Antal uradalmi erdőőrök, végül Kerekes József uradalmi erdőszolga.

A vakok tájékozóképességéről. A vakintézeti tanároknak Hamburgban tartott gyülésén Kunz tanár 9000

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kísérletre támaszkodva, rendkívül érdekes előadást tartott a vakok tájékozóképességéről s úgynevezett távolérzékéről. Kunz szerint a vakok bőrének legfelső rétege a sok gyakorlat következtében annyira megfinomodott, hogy a léghullámok legkisebb nyomására is biztosan reagál. Ha a vak valami akadályhoz közeledik, akkor ezt mint nyomási érzést megérzi. Kunz rájött arra, a mit különben minden született vakkal meg lehet próbálni, hogy a vakok az arcz elé tartott akadályt, például egy könyvet, nyomban észreveszik, míg a fej mögé tett könyvvel való kísérletezés minden eredmény nélkül marad.

Kutyák fogorvosa. Londonban napról-napra több fogorvos kezd foglalkozni a kutyák fogbajainak kezelésével, mert ez hovatovább nagyobb praxist biztosít részükre, mint az emberorvosi működésük. A kutyáknak egyik ilyen fogorvosa legutóbb érdekes ismertetést közölt pácienseiről és azoknak gyógykezeléséről. A gyakorlati érzékű fogorvos mindenekelőtt elmondja, hogy pácienseinek nagyságához és erejéhez mérten néha öt-hat asszisztensre is szüksége van, hogy betegjeinek nyugtalanságát megfékezze. Elsősorban a beteg szívműködését vizsgálják meg, vajjon az állat elkábítására veszély nélkül alkalmazható-e a kéjgáz, ellenkező esetben a beteg inyrészeket kokainnal csetelik be. Ezután következik a tulajdonképeni műtét, a mely a fogak állapotához képest foghuzásból és műfogak behelyezéséből, illetőleg a fogak tisztításából és plombálásából állhat. A dúsgazdag és vagyonos osztályok ölebecskéinél épenséggel nem ritkaság, hogy a szájukban elhelyezett aranyplombok közepén egy-egy kisebb gyémánt tündöklik, a mely az állat gazdájának vagyonosságát és az öleb iránt érzett szeretetét van hivatva a nagyvilággal tudatni. A marakodó természetű buldoggoknál gyakori, hogy kitöredezett fogaik helyére teljes hamis fogsorokat alkalmaznak, a melyek igen jól beváltak a gyakorlatban. A kutyák fogorvosának teendői közé tartozik az is, hogy az édességekkel túltömött és egyébként is elkényeztetett ölebecskéknél rendszeres háziorvosi tisztet végezzenek, a mit a kedvencz állatok tulajdonosai bizonyára jobban honorálnak, mint a saját személyük háziorvosát.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi február hó második felére a következő időjelzést teszi közzé:

Február hó második felének változási napjai a 17-iki, mely gyenge, inkább enyhe jellegű, és a csapadékot segíti elő; támogatja ezt a 21-iki, melyet Jupiternek Holdunkkal 22-én bekövetkező együttállása viharossá tehet, sőt erős hófúvást is hozhat, de csak röviden, mert 24-ike már erősen enyhe jellegű s egyáltalán a 24-iki változási nap erős fordulatot van hivatva hozni időjárásunkban, mivel úgy a 25-iki, mint a 26-iki enyhe jellegű változási napok, melyekkel a 28-iki sem ellentétes hatású.

Hivatalos közlemények.

127092. szám.
I/A. 5.—1913.

Körrendelet valamennyi m. kir. állami erdőhivatalnak.

(A kopárjavítási munkálatoknál alkalmazott állami erdőőri személyzet útiszámláinak összeállítása tárgyában.)

A m. kir. állami erdőhivatalok kerületében szükséges kopárjavítási munkálatok végrehajtásához kinevezett m. kir. erdőőri személyzetnek különleges szolgálati viszonyaira és feladatuk fontos közgazdasági jelentőségére való tekintettel ezen altiszti személyzet tagjait az állomási helyükön kivül teljesített külső munkálataiért az 1906. évi 6931/eln. sz. F. M. rendelettel kiadott «Szabályzat» alapján felszámítható utazási illetményeiken felül a teljesített munkálatok arányában és azok eredményéhez képest megfelelő külön kivételes díjazásban is részesíteni szándékozván, szükségét látom annak, hogy ezen erdőőri személyzet foglalkoztatásáról és munkásságáról állandóan részletes tájékoztatással birjak.

Utasítom tehát azon m. kir. állami erdőhivatalokat, a melyeknek kerületében a kopárjavítási munkálatokhoz kinevezett állami erdőőrök már eddig is beosztattak és ezután még beosztatni fognak, hogy a kerületükben alkalmazott állami erdőőri személyzetet az alábbiakban foglaltak szigorú betartása mellett oktassák ki arra, hogy a rendes szolgálati úton minden hó 14-ig hozzám felterjesztendő utazási számláikat jelen rendeletem vételétől kezdve rendszeres munka-napló alakjában akképen állítsák össze, hogy azokban ne csak az utazási illetmények megállapításához szükséges adatok legyenek feltüntetve, hanem azokból az állami erdőőrök foglalkoztatása és az általuk teljesített munkálatok napról-napra folytatólagosan megállapithatók legyenek.

Ezek előre bocsátása után a kopárjavítási munkálatokhoz kinevezett állami erdőőri személyzet útiszámláinak kiállítását illetőleg következő rendelkezéseim tartandók szem előtt:

1. Az útiszámlákhoz az állami kezelésbe vett községi stb. erdők szolgálati ágazatánál alkalmazott m. kir. erdőtisztek által használt útiszámla nyomtatványok használandók avval a módosítással, hogy a nyomtatvány 7. és 8. hasábjában feltüntetendő kocsival járható távolságok közül a 7. hasáb alatt a kocsival tényleg megtett, a 8. hasáb alatt pedig az ilyen útakon gyalog megtett útak távolságai, a 10. és 11. hasábok alatt pedig a hivatali kerületen belül és kivül eltöltött napok száma helyett a 10. hasáb alatt az állomási helyen kivül éjjelezéssel, a 11. hasáb alatt pedig a külső szolgálatban éjjelezés nélkül eltöltött napok száma legyen feltüntetve. Az útiszámla-nyomtatvány fentemlített hasábjainak czime tehát ehhez képest lesz kiigazitandó.

2. Az útiszámlák munkanaplók alakjában lévén szerkesztendők, azokban a hó első napjától kezdődőleg a hó végéig minden napot külön tételszám alatt kell tárgyalni olyformán, hogy az 1—3. hasábok megfelelő kitöltése után a 4. hasáb alatt úgy a külső szolgálat-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ban töltött idő, az ezen idő alatt megtett utazások és a teljesített munka, mint az erdőőr állomási helyén végzett szolgálati teendők részletesen feltüntettessenek. A 4. hasáb alatt tehát az állami erdőőröknek részletesen fel kell tüntetniök a külső szolgálatban töltött időt illetőleg azt, hogy minő rendelkezés alapján honnan hová és mi módon utaztak és külső szolgálatuk ideje alatt hol s mivel foglalkoztak; a székhelyükön eltöltött időt illetőleg pedig ki kell mutatniok azt, hogy otthon melyik napon minő munkát végeztek.

A külső szolgálatban eltöltött napokon teljesitett utazásokat ugyancsak a 4-ik hasáb alatt kell részletezni, kitüntetvén e helyütt a megtett utakat és pedig az egyik községtől a másikig, továbbá az egyes községektől a működési helyig és vissza külön-külön teljes részletezéssel; a megtett utak távolságait pedig a 7—9 hasábokba kell a tényleges utazásnak megfelelően bevezetni, tekintet nélkül arra, hogy a megtett út távolsága az erdőőrt az 1906. évi 6931/eln. F. M. sz. «Szabályzat» kilométerpénz felszámítására feljogosítja-e vagy sem.

Az állomáshely területén, de a község belterületén kivül teljesített munkálatoknál a munka helyének a község belterületétől számított távolságnak feltüntetésén kivül, ki kell mutatni azt is, hogy a munka vagy a szolgálat érdeke a délen vagy az éjjelen át való kimaradást szükségelte-e; megjegyezvén, hogy délen át való kimaradásnak reggeltől este 6 óráig vagy ezen határokon belül legalább is 7 órára terjedő idő tekintendő.

Éjjeli kimaradásnak csak az az idő tekintetik, melyet számlatevő este 6 órától kezdve legalább 7 óra hosszáig kint töltött, vagy ha a kirándulás este 6 óra előtt kezdődött és éjjeli 12 óra után fejeződött be, mely körülmény azonban a hivatali főnök által igazolandó.

Ha az erdőőrnek külső szolgálatában teljesitett utazása alkalmával mérő műszert vagy más olyan nagyobb terjedelmű és sulyosabb hivatalos felszerelést kellett magával vinnie, melyet gyalog ember könnyű szerrel nem hordozhat, ezen körülmény a 4-ik hasáb alatt szintén megemlítendő annak megjelölésével, hogy az ilyen felszerelési tárgyakat honnan és hová megtett útja alkalmával kellett magával vinnie.

Az útiszámla 4-ik hasábja alatt a fentiek szerint leírt utazások után az 1906. évi 6931/eln. F. M. sz. rendelettel kiadott «Szabályzat» alapján felszámítható napidijak és egyéb utazási költségek az utazásnak a 4-ik hasábban történt részletezése szerint a 12—14. számú megfelelő hasábokban jegyzendők be, magától értetvén, hogy azon utazásoknál, melyeknél a fenti «Szabályzat» értelmében felszámításnak helye nincsen, az útiszámla 12—14. számú hasábjai üresen hagyandók.

3. Az erdőőrök a fentiek értelmében összeállitott útiszámlájukat havonként és pedig legkésőbb minden hó 8-ig ahoz a m. kir. járási erdőgondnoksághoz tartoznak beterjeszteni, a melyhez szolgálattételre beosztattak. A m. kir. járási erdőgondnokság vezetője köteles a benyújtott útiszámlát késedelem nélkül gondosan átvizsgálni, a helytelenül vagy hiányosan összeállitott számlát újból való összeállitás vagy pótlás végett visszaadni; a felterjesztésre alkalmas számlát felülvizsgálat után a fent idézett «Szabályzat» 56. §-ában előirt igazoló záradékkal ellátni és a felettes m. kir. állami erdőhivatal útján hozzám felterjeszteni.

Az igazoló záradékban a «Szabályzat» 56. §-ában részletezett körülményeken kivül mindenkor igazolni kell azt is, hogy a számlatevő erdőőr a kimutatott kocsin járható úton az utazást tényleg kocsin vagy gyalog tette-e meg és a kilométer távolságok helyesen vannak-e feltüntetve, továbbá, hogy székhelyétől távol mely napokat töltött éjjelezéssel és éjjelezés nélkül, a székhelyének határában pedig hány napon át volt a déli és illetőleg éjjeli időn át külső szolgálatban és végül igazolni kell azt is, hogy az erdőőr, melyik útja alkalmával volt köteles mérő műszert vagy más nehezebben hordozható hivatalos felszerelést magával vinni.

4. A m. kir. állami erdőhivatalok a m. kir. járási erdőgondnokságok által hozzájuk beküldött útiszámlákat összegyűjtik, láttamozzák és érvényesítés végett az erdőtisztek útiszámláival egyidőben, de külön ügyszám alatt hozzám kötelesek felterjeszteni.

Budapest, 1914. évi január hó 22-én.

A miniszter helyett:

Bartóky
államtitkár.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni szíveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Ő cs. és Apostoli kir. Felségének Bécsben, 1913. évi deczember hó 18-án kelt legmagasabb engedélye alapján Tölg Vilmos kir. főerdőtanácsost — sok éven át teljesített hű szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére nyugalomba helyezte. — Ulreich Gyula főerdőtanácsosi czimmel és jelleggel felruházott kir. erdőtanácsost pedig ideiglenesen megbízta a zágrábi kir. erdőigazgatóság vezetésével.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Janussek István kir. erdőmérnököt Ogulinból Sušakra ellenőrködőnek, Ott Károly kir. erdőmérnököt Skaréról Vinkovczére pénztári ellenőrnek, Solcz Szvetozár kir. erdőmérnököt Budapestről Sušakra, Gösswein Lajos kir. segéderdőmérnököt Sušakról Ogulinba erdőgondnoknak, Berzenkovits Antal kir. segéderdőmérnököt Sušakról Skaréra erdőgondnoknak, Áaron Oktavián kir. segéderdőmérnököt Vinkovczéről Karlopagóra erdőgondnoknak, Ciganović Vladimir kir. erdőmérnökgyakornokot Zágrábból Vinkovczéra, Nemes Imre kir. erdőmérnökgyakornokot pedig Sušakról Vinkovczére, továbbá megbízta Suszter Rezső kir. főerdőmérnököt a sušaki kir. erdőhivatalnál, Jakab István kir. főerdőmérnököt a vinkovczei kir. főerdőhivatalnál az ellenőrködői teendők végzésével, Jurovich Ottó kir. segéderdőmérnököt pedig a vinkovczei kir. erdőrendezőség ideiglenes vezetésével; végül Slijepčević Illés m. kir. segéderdőmérnököt Máramarosszigetről Budapestre, a földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztályába rendelte be szolgálattételre.

*

A szászsebesi m. kir. erdőhivatal főnöke Pászku János, Schmidt Pál, Csutak Lajos, Zecha János m. kir. erdőőröket m.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kir. főerdőőrökké, Mán Dávid és Szöllősy József segéderdőőröket, Gruber Jenő, Pap Aftenie, Pántlik Károly és Csomós István erdőlegényeket m. kir. erdőőrökké, Ilk János, Derebáncz Miklós, Lepoczky Gusztáv, Ilk Adolf II. oszt. erdőlegényeket és Szarvas István II. oszt. segéderdőőrt I. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Mihaleszk Rezső, ifj Pántlik Ignácz, Holczbauer József és Szoboszlay János napibéres erdőőrket II. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Martin Illés II. oszt. segéderdőőrt pedig I. oszt. segéderdőőrré nevezte ki, illetve léptette elő.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az **1914. évi január hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:**

Dévai erdőhiv. hd. 15·35, Etzler és Dostal hd. 24·—, Nyitrai főszolgabíró hd. 23·93, Szemmelweisz Márton —·40, Wind Mátyás 5·—, Divényi urad. 12·—, Körmöczbánya város 12·—, Báró Bánffy urad. 680·—, Brassó város 12·—, Pisch József —·20, Pusztai György 8·—, Szászcsebesi erdőhivatal hd. 23·35, Lenkay Lajos 10·—, Salgótarjáni vasmű hd. 13·55, Eperjesi erdőhivatal 40·—, Kilián Frigyes 64·80, Tripammer Károly 3·60, Varga Sándor 6·—, Budapest főváros 20·—, Kolozsvári erdőig. 408·—, Ungvári főerdőhiv. 228·—, Bellatinczi urad. 12·—, Bustyaházai erdőhiv. hd. 23·15, Kluger Antal 8·—, Liptóujvári főerdőhiv. 296·—, Orsovai erdőhiv. ½ évre 86·—, Tótsóvári erdőhiv. 308·—, Beregi József 6·—, Richter József 6·—, Tirts Rezső —·80, Barnóczky István 2·50, Kistapolcsányi fhgi urad. 28·—, Veszprémi püsp. urad. 20·—, Nagyváradi adóhiv. hd. 16·05, Tótsóvári erdőhiv. hd. 60·95, Zsurnovszky József hd. 6·95, Földmív. min. hd. 84·70, Belakovics József 2·10, Gödöllői erdőhiv. 70·—, Nagybányai főerdőhiv. 76·—, Zsarnóczai erdőhiv. 124·—, Nagy Károly 8·—, Lugosi erdőig. 158·—, Bassevitz Erich hd. 4·—, Bustyaházai erdőhiv. 152·—, Csernyi Sándor —·40, Pécsi Ottó 6·—, Tóth Ferencz 2·20, Etzler és Dostal hd. 24·—, M.-szigeti erdőig. 194·—, Szászcsebesi erdőhiv. 292·—, Dr. Duntrievics Vladimir hd. 15·55, Neumayr és Tsa hd. 1·—, Apatini erdőhiv. 152·—, Beszterczebányai erdőig. 500·—, Gr. Degenfeld S. erdőhiv. hd. 12·15, Kassa város hd. 23·35, Romándi Géza hd. 14·15, Schweiger János 6·—, Stubenvoll R. 8·—, Virlics Vincze 6·—, Pilismaróthi erdőgond. hd. 22·55, Nagykövéresi erdőgond. hd. 23·75.

1 koronát fizettek: Divéky József, Gérik Ferencz, Katona Lajos, Simon Károly, Ádám István, Juhász József, Styavina Pál, Seemann Péter, Koreny János, Popa Valér, Warinszky Miksa, Szimon József, Bujtás Antal, Latics Gyula, Varró Joachim, Fingerlosz István, Lepóczky Gusztáv, Kovács Antal, Milován Vazul, Hugyi Antal, Pataló Péter, Niklai György, Riesz Károly, Járos József.

2 koronát fizettek: Bodor Lajos, Czvengrosch Rezső, Horváth Alajosné, Jarosch Ernő, Kozma Géza, Molnár Orbán, Mólnos Ferencz, Stach Sándor, Takács Kálmán, Veszelovszky András, Wirlics József, Alsólendvai erdőőr, Bóna Endre, Bomba Antal, Engli Vilmos, Haracsi József, Incze Antal, Ladányi Frigyes, Magyar György, Melczer Róbert, Pataky József, Pomóthy Ernő, Schreiber Lajos, Stenczinger Sándor, Stummer Gyula, Somogyi Lajos, Széles Gábor, Városi János, Vincze János, Winter Gusztáv, Békes Dezső, Buzi József, Molnár Sándor, Trsztyánszky Lajos, Zachoretz Lajos, Basa József, Dávid János, Huber Vendel, Kicsiny Tivadar, Kővári István, Szabó József, Szántói Elek, Fekete József, Kiss Béla, Miklai Pál, Nagy Ferencz, Szullik Frigyes, Vig András, Komsa György, Kovács Antal, Pich János, Raffy Gergely, Rutska Tivadar, Vádl József, Barkay János, Csokona József, Herzmanek Sándor, Misztrik Imre, Motz Márton, Tisza András, Boksay György, Kolczer János, Kottek Antal, Kovács György, Kucsera József, Mikó László, Pál János, Ptacsek Rezső, Potocsár Béla, Seemann Elek, Kulics Győző, Merreider István, Csutay Pál, Ernyey Károly, Szeiler Ferencz, Vaszil László, Gubrianszky János, Kardos Ferencz, Konopasek Henrik, Molnár György, Mostis István, Simon Istvánn, Vadkerti Menyhért, Záborszky Gyula, Csató Lajos, Kőrössy László, Krausz Viktor, Lankovics M., Luka Péter, Szomora József, Zsigó Gyula, Gligor Miklós, Boldizsár István, Nyigut József, Orosz György, Chiba Béla, Hidvéghy György, Király Károly, Pózna Rezső, Szecsődy Sándor, Vida Péter, Butács Gyula, Kattia Endre, Szőke Gyula, Miklós Péter, Kovács Ferencz, Klucs Ferencz, ifj. Pusztay Ferencz.

3 koronát fizettek: Szabó József, Herbert János, Seemann Norbert, Pálfi Rezső, Fogaras András, Labancz György.

4 koronát fizettek: Ács Géza, Bombola Pál, Brabecz Rezső, Fischer Géza, Kejzer Tivadar, Lahonyai Ferencz, Lokotár Miklós, Meiszter Gyula, Nyikom András, Pelenczei József, Plauder Lajos, Sági Márton, Schmidt Béla, Simon Ferencz, Takács János, Terray Gyula, Varga János, Balla János, Coburg hgi. erdőig., Chovanyecz János, Hatvany János, Körmöczy Illés, Molnár Vendel, Mótz István, Palenik János, Paraputies János, Sárvári uradalom, Somfai István, Szunyogh István, Vargha Mihály, Ávár István, Baka János, Benczkó József, Bohus Károly, Czulei János, Dolgos Mihály, Dorner Béla, Eszterházy hgi. dérföldi erdőgond., Farkas István, Feszanek Pál, Ferenczy Pál, Gasparecz Lajos, Gáspár János, Gyertyánffy Kálmán, Hauptricht Miklós, Hubay Zsigmond, Kelecsényi Ferencz, Kócsy János, Mayer Gyula, Mendel István, Pokorny Emil, Próháb Bálint, Ruijsz Béla, Somogyi Ipoly, Szabadszállási előljáróság, Gf. Széchényi A. Pál marczali uradalma, Tamási József, Várjon Géza, Bódog Ferencz, Brizsa Bohumil, Jónásch István, Krupinszky László, Molnár Bálint, Péch Kálmán, Rochlitz Dezső, Romándi Géza, Tomassek Miklós, Volosin József, Bakos János, Barthos Gyula, Biharkistyóri erdőgond., Heydrich Károly, Károly György, Kotta János, Krecsun Iván, Máté Ferencz, Mick Rezső, Nagy Géza, Rédl Károly, Sarkadi Sándor, Sirgely István, Somogyi Géza, Tenkei püsp. erdőgond., Tomcsányi Gyula, Witt Sándor, Balogh Ferencz, Boldizsár András, Hollenschwandner Mátyás, Kriller József, Schmuck Károly, Teró Péter, Werner Ferencz, Weydauer Antal, Antalóczy István, Bangócs János, Csoma Ferencz, Jellinek Andor, Kiss István, Major György, Sajóvárkonyi erdőhiv., Bartha Béla, Bandys Ferencz, Harangozó József, Nopály Endre, Róth János, Sušáki erdőhiv., Zagyvai erdőhiv., Gf. Zedwitz erdőhiv., Bauer Miklós, Blum Mátyás, Faller András, Galánthai Ferencz, Gere Antal, Horváth Károly, Kádár Imre, Karczag város, Kocsis Mihály, Koncsata Tamás, Krausz Ferencz, Krausz János, Kreutz János, Rusznyák József, Schudich Nándor, Waedt Rezső, Zakamenei erdőgond., Dés város, Janisch Sándor, Miksa Pál, Pothánszky József, Proszek József, Tokera János, Bolcsó József, Kustyák János, Selmeczi főiskola könyvtára, Nadhera László, Szabó Lajos, Újbánya város, Wunder L., Felsőbánya város, Béldy György, Feruska István, Hep Ágoston, Kovács Pál, Óros János, Szakolcza város, Váncsa Simon, Huszár Pál, Kósa József, Ziegelhoffer Lajos, Fiskál Károly, Fisli István, Novothny László, Pohl József, Kiss Sándor, Béky Albert, Debreczeni András, Kiricsi János, Kis József, Martin János, Olsovszky Károly, Pánczél Sámuel, Pápaugodi hitb., Pilvein Cyprián, Schönenberger Gáspár, Takács Pál, Hermann János, Kis Sándor, Köller József, Ryba Lipót, Danis Lajos, Kósa Ferencz, König János, Lipkovics János, Stiedl András, Vaskohi erdőgond., Konszky József, Láhmer Frigyes, Szabó Géza, Huber Vendel, Kecskés László, Sinkovics Sámuel.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a címszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

I. Bratonya. A csűdcsömör igen makacs betegség, de korántsem gyógyíthatatlan. Az a kenőcs, a mit az állatorvos rendelt jó, ha még van belőle, használja csak fel. Mielőtt azonban rákeni

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

az előzőleg rákentet el kell távolítani, de nem szabad vízzel lemosni, hanem csak tiszta táblaolajba mártott vattával, ez tisztára leveszi. Ha már nem volna a kenőcsből, akkor vegyen a patikában Richter-féle hyperolt, abból oldjon fel egy grammot 10 gramm vízben és azzal tapogassa meg a sömörös helyeket, a hyperol a varrakat leoldja. Ha már tiszta a csűd, akkor kenje be a következő kenőccsel:

Rp. Tannopheni (Richter) gmta 5·0
Vaselini gmta 25·0
Mf. ungu.

A tannofenkenőcs hamarosan leszárítja a sömört. Arra azonban nagyon vigyázni kell, hogy az állat mindig száraz helyen álljon. Ha ki kell vele mennie, kenje be tannofenkenőccsel, az nem oldódik vízben és megvédi a sömört a víztől. Ha hazajön, rögtön törölgesse meg puha ruhával a csűdöt, míg teljesen megszárad. Vízzel mosni még akkor sem szabad, ha sáros lett. A sarat is csak olajos puha ruhával kell óvatosan letörülgetni. Az istállóban is többször kell almozni, hogy szárazon álljon a ló. Az istállóban be is lehet kötni a tannofenkenőccsel bekent lábat. Ha aztán a sömör leszáradt, még egy ideig be kell hinteni tannofenporral valahányszor kimegy vele. De ha nem volna kéznél a tannofen, akkor vaselin vagy faggyú is megteszi. Hazajövet azonban mindig rögtön meg kell szárítani a csűdöt. A csűdről a nagy szőrt le kell nyírni, mert a hosszú nedves szőr elősegíti a sömör képződését, mert állandóan nedvesen tartja a csűdizületet. Ha nem kezeli a sömört, a ló csakhamar megsántul és sömörös lába megdagad. A megvastagodást aztán már semmivel sem lehet elmulasztani.

Dr. Kukuljević József.

Sch. D. Kőrösbánya. A fák villámveszélyessége című cikkét nem közölhetjük, mert oly tételes kijelentések is vannak benne, melyek a ma elfogadott elvekkel nem egyezők.

«Szélörvényekben tudvalevőleg többszörösen nagyobb a légnyomás, mint rendes körülmények közt» írja. Ez kérem nem áll, mert a szélörvény szélén van mindig a depresszió maximuma, a közepén pedig a minimuma, tehát épen fordítva, mint a hogyan írja. Azt sem tudjuk felfogni, hogy az ön által említett légcsatornák, — ha ilyenek egyáltalán vannak — mennyiben befolyásolják kedvezően a légköri villamosság kisüléseit. Egyet tudunk, azt, hogy a légkör mindig tevőleges és a föld mindenkor nemleges elektromossága között az állandó kisülést a láthatatlan elektromos hullámok közvetítik. Ha a feszültség akkora, hogy ezek az elektromos hullámok a kiegyenlítést közvetíteni nem birják, akkor a kiegyenlítődés a villámcsapás tüneményei közt következik be.

Ez az elektromos töltés feszültsége szerint a földből kifelé vagy a légkörből a föld felé egyaránt bekövetkezhetik. A fák koronája — kivált ha nedves — a láthatlan elektromos hullámok kiáramlását, tehát az elektromos töltés feszültségének lassú, de folytonos kiegyenlítődését eszközli; ez a magyarázata annak, hogy az erdőbe nem igen sújt a villám.

Magányosan álló, vagy a többi közül kimagasló fák villámhárító gyanánt működnek s úgy könnyen útjai a villámcsapásnak, mely egyébként annyira szeszélyes, hogy talán a csalánra vonatkozó tapasztalati adatot kivéve, minden más statisztikai megállapításra ráczáfol.

Ennek okát egyelőre nem tudjuk, de hisz még az elektromosság lényegét sem ismerjük. Annyit azonban mégis tudunk, hogy nem áll az, mintha a vonuló felhők a földből kisugárzó áramot raktároznák el és ezt adnák vissza a földnek, hanem a föld negatív elektromos töltése a párák sűrűsödése alkalmával képződő villamosságra megosztólag hat és aztán a megosztott különnemű elektromos töltések kiegyenlítődésre törekszenek.

A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

B. J. Beláthatja, hogy az ön egyoldalú információja után határozott választ nem adhatunk. Tájékozásul azonban tudatjuk, hogy a fegyelmi szabályok 248. §-a szerint, a szolgálatból elbocsájtottnak tekintendő az az állami alkalmazott, a ki *büntény* miatt elitéltetett, vagy csupán próbák elégtelensége miatt mentetett fel, vagy a ki más törvényszegés miatt legalább félévi fogságra ítéltetett. A 249. § szerint pedig a szolgálatból elbocsájtható az az állami alkalmazott is, a ki valamely kihágás vagy törvényszegés miatt félévnél rövidebb tartamú fogságra ítéltetik. Az ön esete tehát a 249. § szerint bírálandó el, mert kihágást követett el s félévnél rövidebb tartamú fogságra ítéltetett. Minthogy az ön előadása szerint a kihágás nem volt olyan súlyos természetű, hogy e miatt önt a szolgálatból el kellene bocsájtani, azt hiszszük, hogy ez nem is fog bekövetkezni; s ha az ön hivatalos működése és magaviselete máskülönben nem esik kifogás alá, úgy — nézetünk szerint — egy fegyelmi úton kiszabandó enyhe fegyelmi büntétéssel pl. írásbeli megrovással elég volna önt megbüntetni, mert a tulajdonképeni büntetést a bíróság úgy is kiszabja s nem volna méltányos fegyelmi úton is súlyosabb büntetést alkalmazni. Ha azonban az ön hivatalos ténykedése és magaviselete egyébként is kifogás alá esik, vagy a dolog nem egészen úgy történt, a mint azt nekünk leírta, úgy esetleg súlyosabb büntetést is kaphat, bár nem hiszszük, hogy ebben az esetben is, a szolgálatból való elbocsájtásra itéljék.

Itt — mások okulására is — mindjárt megjegyezzük, hogy az utóbbi időben sajnosan tapasztaltuk, hogy az erdészeti altisztek a pofonok osztogatásánál nagyon könnyelműen járnak el s nem gondolnak arra, hogy önbiráskodásra senkinek sincs joga s hogy az ilyen pofon nemcsak arra, a ki kapta, hanem arra is, a ki adta, súlyos, sőt legsúlyosabb következményekkel járhat. Már pedig — minden egyébtől eltekintve — egy pofon nem ér fel azzal, hogy az ember esetleg az állását elveszítse és ártatlan családját nyomorba döntse.

A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

B. Á. 1. Az államnál teljesített 25 évi szolgálat után jelenlegi fizetésének és személyi pótlékának 70 %-át kapja nyugdíjképen s ezenfelül még lakbérnyugdíjat is kap. Számokban csak akkor tudnánk megmondani, hogy mennyit kap, ha tudnánk, hogy mennyi a jelenlegi fizetése, személyi pótléka és lakbére. 2. Hogy a nyugdíjegyesülettől mennyi nyugdíjra tarthat igényt, azt nem tudjuk.

T. F. Legjobb, ha elmegy a polgári iskola igazgatójához s tőle kér tanácsot, mert mi határozott választ nem tudunk adni.

L. S. Oroszidecs. 1. Ha a nemességre vonatkozólag semmi pozitiv adattal nem rendelkezik, úgy azt vajmi nehéz lesz kikutatni. Első sorban azt kell határozottan tudnia, hogy melyik őse, mikor, kitől kapta a nemességet és hogy az a nemesség, melyik vármegyében lett kibirdetve. Ezt esetleg az országos levéltárban eszközlendő kutatás útján lehetne megállapítani. Ha ezt sikerül megállapítania, úgy beszerzendő keresztlevelek útján kell igazolnia azt, hogy ön egyenes leszármazója annak, a ki a nemességet kapta. Ez tulajdonképen a legnehezebb része a régi nemesség igazolásának, mert visszamenőleg minden őséről meg kell állapítani, hogy ki volt az apja s az hol, mikor született. Van nálunk Magyarországon is olyan kutató iroda, a mely ilyen dolgokkal foglalkozik, csakhogy ennek igénybevétele, különösen ha semmi támpontot nem tud neki nyujtani, nagy költségbe kerül s a mellett az eredmény is bizonytalan.

2. Ha az illető erdőtiszt, vagy erdészeti altiszt tagja az Országos Erdészeti Egyesületnek, úgy munkaképtelenség esetén s ha ezt az illető vagyoni viszonyai is indokolják, kaphat az egyesület jótékony alapítványaiból segélyt. Más olyan jótékony intézetet, a honnan munkaképtelenség esetén segélyt kaphatna, nem ismerünk. Legjobb volna, ha az illető beiratkozna az Országos Gazdasági Munkáspénztárba s ott nyugdíjra biztosítaná magát. Ha kívánja, szivesen küldünk erre vonatkozó tájékoztatót; abból megláthatja, hogy mit kell évente fizetnie s mit kap szolgálatképtelenség esetén.

3. Az 5 fillért a lap javára bevételeztük.

Z. I. Az 50 fillért a lap javára bevételeztük.

K. L. 1. Írjon az illetőnek Szászsebesre és követelje vissza a pénzét. Ha ez nem használ, úgy emeljen az illető ellen panaszt a földmívelésügyi miniszter úrhoz, vagy pedig perelje be.

2. A czímszalag kiigazítása iránt intézkedtünk.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

T. F. A földmívelésügyi miniszteriumban erdőlegények nincsenek s valószínűleg nem is lesznek alkalmazva; ezért a jövedelmüket se tudjuk megmondani.

A hiányzó lapot elküldtük.

O. Gy. A kérdezett F. J. uradalmi erdész címe; Krasznatanya, u. p. Koskócz. Másik két kérdésére a kiadóhivatal már válaszolt.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdőőri alkalmazást keres 28 éves, róm. kath., nős, szakvizsgázott, úgy az erdészet, mint az apró és nagy vad gondozásában több évi gyakorlattal biró egyén. Kitünő duvadirtó. Címe: Sz. J. Kaposvár, Cseri-út 26. sz. (10.)

Kiszolgált nyug. csendőr, szakvizsgázott erdőőr, 28 éves, ref., nőtlen, ki hosszabb ideig uradalomnál volt alkalmazva, az erdészeti és vadászati teendőkben jártas, azonnali vagy későbbi belépésre megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (9.)

26 éves, nős, gyermektelen, jól szakvizsgázott erdőőr, ki az erdészet és vadászat minden ágában jártas, jelenleg felmondatlan állásban mint vadaskerti őr van alkalmazva, megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (11.)

Tapasztalt erdőőr, nagyobb erdőkezelésnél állást keres. Nős, gyermektelen, 33 éves, róm. kath., az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letette, nyolcz év óta mint erdőőr van alkalmazva, az erdőkezelés minden ágában jártas, jó bizonyitványokkal rendelkezik, beszél magyarul és tótul. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (12.

49 éves, róm. kath., kiscsaládú, erős testalkatú, józan, szerényigényű, magyarajkú, középiskolát végzett és szakvizsgázott erdőőr, ki az erdészeti, mezőgazdasági és vadászati teendőkben 17 évi gyakorlattal bir, jó szolgálati bizonyitványokkal rendelkezik, mielőbbi belépésre állást keres. Nyugdijra igényt nem tart s csupán aggkori biztositást kér. Címe: O. Gy. Harkács. (Gömör m.) (13.)

Csere. Hajlandó volnék jó máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatósági kincstári védkerületi állásomat egy lugosi, lippai, apatini, gödöllői vagy zágrábi kincstári erdőhatóság-kerületbeli olyan állással elcserélni, hol kisebb hegyek vannak. Közeli iskola nem igényeltetik. Megkeresések a szerkesztőséghez kéretnek. (15.)

Vadász, a ki a fő- és apróvadtenyésztésben teljes jártassággal, különösen a mesterséges fáczántenyésztésben nagy gyakorlattal bir, a mit kitünő okmányokkal bizonyitani tud, hasonló állást keres márczius 1-ére. Címe: Huber Wendel, Tiszabő, Szolnok vm. (14.)

HIRDETÉSEK

Termelt tölgyhaszonfa-eladás. 11862/1914. sz. A keczerpekléni m. kir. erdőgondnokság kerületében kitermelt s az osod- csákányi, magyarbődi felső és illetve magyarbődi alsó rakodókra kihozott 1326·38 köbméter kéregnélküli méretezett tölgyhaszonfa három eladási csoportba megosztva zárt irásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az irásbeli zárt ajánlatok legkésőbb 1914. évi február hó 24-napjának déli 12 órájáig nyujtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok február hó 25-én d. e. 10 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

Az árverési és szerződési feltételek a faanyagok eladási csoportjainak és kikiáltási árainak kimutatása, ajánlati ürlap és boriték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megszerezhetők.

Budapest, 1914. évi január hóban.

(5.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetmény. Alulirott hitbizományi uradalomnál, Szolnok-Doboka megyében Szurdok székhelylyel, egy erdőőri állás van üresedésben, a melynek betöltésére pályázatot hirdetek.

Ezen erdőőri állás a következő javadalmazással jár: Készpénzfizetés egy évre 600 kor., természetbeni lakás (két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel) veteményes kert, egy tehénnek és borjának (1 éves korig) nyári legelő, valamint annak téli tartásához szükséges szénа, 12 ürméter tüzifa a házhoz beszállitva.

Azon esetben, ha a kinevezett erdőőr szolgálatában beválik, egy év mulva véglegesitve lesz és akkor joga van még egy tehén és borjának (1 éves korig) szükséges nyári legelőhöz, valamint annak téli tartásához.

Az uradalom által haszonbérbe adandó kisebb földrészletek bérbevevésénél előnyben részesül.

A kinevezendő egyén egyévi szolgálat után véglegesitve lesz és ezen időn túl csakis hathavi kölcsönös felmondás után szünik meg a szolgálati viszony. A költözködés költségeit felszámitása szerint három évi hűséges szolgálat után az uradalom megtéríti.

Az állás kinevezés után azonnal elfoglalható.

A pályázni kivánók sajátkezüleg irt folyamodványaikat az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előirt képesitésüket igazoló okmányoknak másolatban való csatolásával f. év márczius hó 10-éig az alulirt erdőhivatalhoz küldjék be.

A román nyelv ismerete szükséges.

Csákigorbó, 1914 február hó 3-án.

Báró Jósika-féle hitbizományi uradalom.

Turcsa Tivadar

(9.) hitb. erdőmester.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 12150/I. B-1. 1914. sz. A körmöczbányai erdőgondnokság kerületében termelt és részben Jánoshegy vasuti állomáshoz, részben

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

erdei rakodókra kiszállított mintegy 3550 köbméter fenyőhaszonfa hat eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok utján el fog adatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi márczius hó 2-ik napján déli 12 óráig nyujtandók be Zsarnóczán, a m. kir. erdőhivatalnál, a hol is azok márczius hó 3-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

A faanyagok és kikiáltási árak kimutatása az árverési feltételek, ajánlati .ürlap és boriték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi január hóban.

(12.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Széldöntött bükkfa eladása. 11869/I. B-1. 1914. sz. A hátmegi m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó háthegységi erdőkben az 1912. évi szélviharok által kidöntött és letört bükkfák egyrészéből a vevő által termelendő mű- és tüzifa zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbben 1914. év február hó 19. napjának déli 12 órájáig nyujtandók be az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál, a hol azok február hó 20-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

A faválasztékokra, kikiáltási árakra és bánatpénzekre vonatkozó adatok, valamint az árverési és szerződési feltételek, ajánlati ürlapok és borítékok az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi január hó.

(13.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetmény. A beszterczei m. kir. állami erdőhivatal kerületében hat erdőlegényi állás megüresedvén, ezen állások betöltésére a Beszterce-Naszód vármegye közigazgatási erdészeti bizottságnak 1514/913. számú felhivása folytán ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak oly magyar honpolgárok, kik a magyar nyelvet szóban és irásban tökéletesen birják s életük 24-ik évét betöltötték, valamint előképzettségüknél fogva az erdőőri szakvizsgát egy év alatt jó sikerrel letenni képesek.

Erdőőri szakvizsgával birók előnyben részesülnek.

Ezen állásra pályázni óhajtók felhivatnak, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványaikat, ép, erős, jó látó- és hallóképességüket igazoló orvosi bizonyitványnyal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, valamint iskolai bizonyitvány, erkölcsi községi bizonyitvány katonai kötelezettségükről szóló katonakönyvecskével felszerelve, alulirott m. kir. állami erdőhivatalhoz folyó évi február hó 28-ig adják be annál is inkább, mivel a később beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Beszterczén, 1914. évi február hó 9-én.

(14.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Gőzfürész-bérbeadás. 12514/1-B—I./1914. F.M. sz. A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kezelése alatt álló máramarosszigeti «Gardány» nevü gőzfürész az 1914. évi április hó 1-étől kezdődő 5 (öt) évi időtartamra zárt irásbeli ajánlatok alapján megtartandó nyilvános versenytárgyaláson bérbeadatik.

A zárt irásbeli ajánlatok 1914. évi február hó 24-én délután 6 óráig nyujtandók be a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatósághoz, a hol azok a következő napon délelőtt 9 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati ürlapok és borítékok a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi február hó.

(10.) *Földmivelésügyi Miniszter.*

Fenyőtutajfa-eladás. (1000 és 500 m³-es részletekben.) 12432/1-B—I/1914. F. M. sz. A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság és a bustyaházai m. kir. erdőhivatal erdőgondnokságaiból az 1914. évben letutajozandó mintegy 289,000 tömör m³ lucz- és jegenyefenyő-haszonfa Máramarosszigeten, 1914. évi márczius hó 3-ik (harmadik) és következő napjain délelőtt 9 órától kezdődőleg az erdőigazgatóság által megjelölendő helyiségben zárt irásbeli ajánlatokkal kapcsolatos nyilvános szóbeli árverésen 306 részletben eladásra kerül.

A csoportok beosztását és kikiáltási árait feltüntető kimutatások, valamint a részletes versenytárgyalási feltételek, ajánlati ürlapok és borítékok a nevezett erdőigazgatóság, illetve erdőhivatalnál beszerezhetők s ugyanezek az illető kerületbeli erdő- és faraktárgondnokságoknál, továbbá Tiszaujlak, Beregszász, Vásárosnamény, Tokaj, Tiszalucz, Tiszafüred, Tiszalök, Fegyvernek, Poroszló, Törökszentmiklós, Szolnok, Tiszaföldvár, Csongrád, Szentes, Hódmezővásárhely, Szeged, Makó, Törökkanizsa, Magyarkanizsa, Zenta, Óbecse, Törökbecse, Titel és Zimony városok, illetve községek előljáróságainál is megtekinthetők.

Budapest, 1914. évi február hó.

(11.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Erdészeti csemeték és magvak a legmegbizhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerezhetők a Magyar Erdészeti és Kertészeti vállalatnál, Neumayr és Társa csemete és magkereskedés, csemetetermelés, Zalaegerszeg. Árjegyzék kivánatra megküldetik. Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat. (4.VI.2.)

Pályázati hirdetmény. 705. sz. Alulirt erdőhivatalnál üresedésbe jött két főerdőőri, egy, esetleg három erdőőri és ugyanannyi erdőlegényi állás betöltésére ezennel pályázat nyittatik.

Pályázati határidő 1914. évi márczius hó 15-ike.

Folyamodni szándékozók életkorukat, szakképzettségüket, katonai kötelezettségüket, fedhetlen előéletüket és egészségi állapotukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a fenti határidőig alulirt erdőhivatalhoz tartoznak benyujtani.

Bustyaháza, 1914. évi január hó.

(8.) *M. kir. Erdőhivatal.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Jegyzéke

azoknak az **erdészeti szakmunkáknak**, melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz.) az alábbi **kedvezményes áron** rendelhetők meg:

Bölcsházi Bellházy Emil: **Az erdőrendezéstan kézikönyve.** Ára 6 K.

Fekete Lajos: **A tölgy és tenyésztése.** Ára 4 K.

» » **Erdőrendezéstan.** Ára 9 K.

» » **Erdőértékszámítástan.** Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)

» » **Erdészeti nyereségszámítástan.** Ára 3 K.

» » **A szálaló erdők berendezése.** Ára 90 f.

Fekete L. és Mágócsi Dietz S.: **Erdészeti növénytan.** (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: **Hazánk házi faipara.** Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: **A bükk-tüzifa romlása s az ellene való védekezés.** Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: **Erdészeti zsebnaptár.** Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: **Erdészeti géptan.** Ára 4 K.

Márton Sándor: **A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása.** Ára 4 K 80 f.

Péch Dezső: **A külföldi fanemek megtelepítése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: **Tangenstáblázatok.** Ára 1 K.

Tagányi Károly: **Magyar erdészeti oklevéltár.** 3. kötet. Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: **Erdei facsemeték nevelése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: **Rendszeres növénytan.** I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: **Az akáczfa monografiája.** Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: **Fából készített czukor és alkohol.** Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeletek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Sóltz Gyula: **Erdőbecslés tan.** Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbánya.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezésünk fejlesztéséről.** Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza, Bars megye.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezés tan.** Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: **Erdészeti építés tan. I. R. (1. és 2. kötet) Középítés tan**; egy-egy kötet ára 11 K 20 f. **II. R. Út-, vasút- és hidépítés tan**, ára 12 K.

Tomasovszky Imre: **Az erdőaltiszt védkerületi teendői.** Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: **Erdőmívelés tan.** Ára 7 K.

Vadas Jenő: **A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője.** Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: **A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leirása.** 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földmivelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: **Az erdőőr** vagy **Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben.** Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: **Értekezések az erdőrendezés köréből.** Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Cséti Ottó: **Általános földméréstan.** Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: **Az erdők berendezése.** Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Népszerű erdészeti növénytan.** I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tűlevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Erdészeti talajtan.** Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: **Grafostatika és vasszerkezetek.** Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petricsek Adolf: **A magyar birodalom fontosabb fásnövényeinek mag- és terméshatározója.** Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya.)

Stark Dezső: **A vadász-vizsla.** Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Pátria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: **Az erdőhasználattan kézikönyve.** Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: **Erdővédelemtan.** Ára 5 K 40 f. (Kapható ugyanott.)

Tomasovszky Imre: **Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz.** Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: **A bükkfa korhadása és konzerválása.** Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: **Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése.** Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapesten, Muzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő és lapunk rovatvezetője által irt

baromfi- és házinyul-tenyésztési szakmunkák:

1.	Általános tudnivalók	III. kiadás	ára 1.— K
2.	Baromfitenyésztés	I. «	« 5.— «
3.	Tyuktenyésztés	II. «	« 3.— «
4.	Pulykatenyésztés	II. «	« 3.— «
5.	Lud- és kacsatenyésztés	I. «	« 3.— «
6.	Baromfiak hizlalása	II. «	« 1.50 «
7.	Baromfitermékek értékesítése		« 2.— «
8.	Az ezüst szőrmenyul tenyésztése és értékesítése. I. kiadás		« 2.— «

*E nyolcz munka a «***Baromfitenyésztés***» heti szaklap kiadóhivatalában* **Kolozsvár** *Ferencz József-u. 5. II. 8. az* **erdészeti** *altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve* **fele árban** *kapható.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

XXX-ik évfolyam.

Megalapították

Cserháti Sándor és dr. Kossutány Tamás.

A mezőgazdaság és állattenyesztés minden ágával foglalkozó **illusztrált** *havi folyóirat, a magyar agrárkultura terjesztésére.*

Szerkesztik

enesei **DORNER BELA** kir. gazd. intéző.

ifj. **RÖSZLER KÁROLY** kir. kísérletügyi adjunctus.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, Üllői-út 25. szám (Pátria nyomda).

Előfizetési ár egy évre **12 korona.**

Az Erdő előfizetőinek 8 korona.

Jaegeringekhez szövetet, zephyrt, selymet, batistot, silkinget, satint, ruhaszöveteket, oxfordot, canevászt, vásznat és mindennemű szövöttárút gyári áron ajánl

BALCZÁR JÁNOS szövödéje

Bystrei b. Neustadt a. d. Mettau, Csehország.

(3.VI 2.) Minta ingyen és bérmentve. Magyar levelezés.

Kizárólag saját pergetésű hazai fenyőmagvak!

Kitünő minőségű, tülevelű és lomblevelű

Erdészeti magvak, Facsemeték,

Gyümölcsmagvak,
Tölgymakk,
Gazdasági és fűmagvak,
Fűmagkeverékek,
Korfák, Díszfenyők,
Bokrok,
Gyümölcsfákésvadonczok,
Rózsák legnemesebb fajokban,
Remis-csemeték,
Helianthi salsifis és Csicsóka vadetetésre.

Első és egyedüli magpergető a Monarchiában, melynek saját nagy (100 hold) faiskolái vannak.

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓ

ZALAEGERSZEG

(6.V.1.)

Árjegyzékkel és árajánlattal kivánatra szivesen szolgálok.

Bükkmakk-, ákácz- és gledicsiamagvak!

Erdészeti csemeték!

STAINER GYULA

császári és királyi udvari szállító

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magkereskedés Körmend, Vas m.

Erdészeti csemetetelepek: Zalaegerszegen.

Erdészeti magvak! Elismert megbizható minőségű, szavatolt csiraképességü: **tülevelü, lomblevelü magvak:** luczfenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. **Akácz-, gledicsia-, kocsányos-** és **kocsánytalan tölgymakk. Gyümölcsmagvak:** Alma-, körtemagvak prima. Facsemeték! Tülevelü, lomblevelü facsemeték. (2.VII.2)

Lelkiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás.

Külön árajánlattal azonnal szivesen szolgálok!

Fenyőmagvak!

Kocsányos és kocsánytalan tölgymakk! Juglans nigra

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5/z,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarit meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállitva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállittatik. (1.VIII.2.)

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

czímű könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leirását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a czélt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretléczek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala

Ujpest, Széchenyi-utcza 7. sz.

HIRDETÉSEK felvételetnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

DIANA FEGYVER ATELIER

Gothard Sándor

Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 5. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. március 1.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

AZ ERDŐ

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számittatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intezendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez. Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iróri tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Erdészeti épitkezések. (Kolozs József.)
A hivatásos vadász serétes puskája. (Schneider Árpád.)
A házinyúltenyésztés, mint jövedelmező mellékfoglalkozás. (Craus Gaston.)
Különfélék: «Az Erdő» 1913. évi tiszta jövedelme. — Halálozás. — Közgyülés. — Erdészeti altisztek táncmulatsága. — Nyugdijbiztositás. — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.

Erdészeti épitkezések.

Irta: *Kolozs József* m. kir. főerdőmérnök.

(Vége.)

III. Rőzsebakgátak.

12. Az előméret első rovata szerint készitendő 11 fm. bakgát.

1 fm. 2 m. szélességű rőzsebakgát — minden 2 m. távolságban 2 lábú bakokkal, zsámolyfával, 3 drb. súlyfenékkel, 40 cm. vastag átfont rőzseteritékkel, átlag 20 cm. vastagságban és 2 m. hosszúságban kőanyagterheléssel való elkészitéséhez kell:

a) *Bak.*

1 fm. 20 és 30 cm. vastag gömbölyü fenyőfának kötéséhez és elhelyezéséhez kell a N. É. T. 280. oldal 29—31. és 23—25. tételeinek I. rovata szerinti munkaszükségletnek 50%-a.

$$\frac{0{\cdot}75 + 1{\cdot}25}{2} \times 2^{*} \times 2{\cdot}0 \text{ ács munkaóra à } 20 \text{ fill.} = 40{\cdot}00 \text{ fill.}$$

b) *Zsámolyfa.*

1 fm. 35 cm. vastag gömbölyü fenyőfának kötéséhez és elhelyezéséhez kell a N. É. T. 280. oldal 20—22. tétel I. rovata szerint munkaszükségletnek 50%-a.

1·6 ács munkaóra à 20 fill. = 32·00 fill.

* A munkaszükséglet azért van igy kitüntetve, mert minden bak 2 m. hosszú, 2 lába van, csak minden 2 m.-ben van elhelyezve és az utolsó szakaszban a zsámolyfa bak helyett a földre van fektetve.

c) *Súlyfenék.*

1 fm. 10 cm. vastag gömbölyü fenyőfának kötéséhez és elhelyezéséhez kell a N. É. T. 280. oldal 41—43. tétel I. rovata szerinti munkaszükségletnek 50%-a.

$0{\cdot}30 \times 3 = 0{\cdot}90$ ács munkaóra à 20 fill. = 18·00 fill.

d) *Rőzseborítás.*

1 m.² 40 cm. vastag rőzseborítás elkészitéséhez kell a N. É. T. 71. oldal 64. tétele arányában:

$(0{\cdot}3 + 0{\cdot}1)\,2 = 0{\cdot}8$ napsz. munkaóra à 18 fill. = 14·40 fill.

Rőzseborítás átfonásához tapasztalat szerint kell ugyanecsak

0·8 napszámos munkaóra à 18 fill. = 14·40 fill.

e) *Kőanyag-összegyűjtés és terhelés.*

1 m.³ nagyobb patakkőnek a mederből való kiszedéséhez, összegyüjtéséhez a viz szine alatt, ha a kövek elhelyezése körültekintést igényel, kell a N. É. T. 67 oldal 53. és 55. tételei szerint:

$12{\cdot}00 + 5{\cdot}50 = 17{\cdot}5 \times 0{\cdot}4 = 7{\cdot}00$ napszámos munkaóra à 18 fill. = _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ 126.00 fill.

10% felügyelet és szerszám = _ _ _ _ 24·48 «

Anyagszükséglet.

1 fm. $\left(\frac{2 \times 1}{2}\right)$ 20 cm. vastag gömbölyü fenyőfa = _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ 0·031 m.³

1 fm. $\left(\frac{2 \times 1}{2}\right)$ 30 cm. vastag gömbölyü fenyőfa = _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ 0·071 «

1 fm. 35 cm. vastag gömbölyü fenyőfa = 0·096 «

0·198 m.³

1 m.³ fenyő épületfának a rakpartoktól különböző távolságban levő épitési helyig való letutajozására felvetétik 1·00 K.

$0{\cdot}198 \times 1{\cdot}00 =$ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ 19·80 fill.

1 fm. 10 cm. vastag gömbölyü héjazatlan fenyőrúd termelése és szállitása 6 fillér.

$3 \times 6 =$ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ 18·00 fill.

1 m.² 40 cm. vastag rőzseborításhoz kell 0·25 szekér rőzse.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

0·25 × 2 = 0·50 szekér rőzse termelése és szállítása átlag 2·5 km. távolságról a 9. tétel arányában 200·00 fill.

Összesen 507·08 fill.

11 × 507·08 = _____ 55·78 K.

A rőzseterítés átfonása a teríték összetartása miatt készül és meggátolja a kőanyag lecsuszását. Sokkal előnyösebb, mint a szoritófák alkalmazása.

IV. Fekvő rőzsegát.

13. Az előméret 2. rovata szerint készitendő 25 fm. fekvő rőzsegát.

1 fm. 2 m. szélességű fekvő rőzsegát nagyobb kövek közé erősített 35 cm.-es zsámolyfával, 20 cm. vastag átfont rőzseterítékkel, átlag 15 cm. vastagságban és 2 m. hosszuságban kőanyagterheléssel való elkészítéséhez kell.

a) Zsámolyfa.

1 fm. 35 cm. vastag gömbölyű fenyőfának elhelyezéséhez kell a N. É. T. 280. oldal 20—22. tétel X. rovata szerint:

0·8 ács munkaóra à 20 fill. = _____ 16·00 fill.

d) Rőzseborítás.

1 m.² 20 cm. vastag rőzseborítás elkészítéséhez kell a N. É. T. 71. oldal 64. tételének arányában (0·3—0·1) 2 = 0·4 napszámos munkaóra à 18 fill. = _____ 7·20 fill.

Rőzseborítás átfonásához tapasztalat szerint kell ugyancsak 0·4 napszámos munkaóra à 18 fill. = 7·20 fill.

c) Kőanyag-összegyűjtés és terhelés.

1 m.³ nagyobb patakkőnek a mederből való kiszedéséhez, a köhányás elkészítéséhez — a víz szine alatt, ha a kövek elhelyezése körültekintést igényel, kell a N. É. T. 67. oldal 53. és 55. tételei szerint:

12·00 + 5·50 = 17·5 × 0·3 = 5·25 napsz.-munkaóra à 18 fill. = _____ 94·50 fill.

10% felügyelet és szerszám _____ 12·49 «

Anyagszükséglet.

1 fm. 35 cm. vastag gömbölyű fenyőfa = 0·096 m.³

1 m.³ fenyő-épületfának, a rakpartoktól különböző távolságban levő épitési helyig való letutajozása à 1·00 K = _____ 9·60 fill.

1 m.² 20 cm. vastag rőzseborításhoz kell 0·125 szekér rőzse. 0·125 × 2 = 0·25 szekér rőzse termelése és szállítása átlag 2·5 klm. távolságról _____ 100·00 «

Összesen _____ 246·99 fill.

25 × 246·99 = _____ 61·75 K.

V. Alapgátak.

14. Az előméret három rovata szerint készítendő 18 fm. rőzse-alapgát.

1 fm. 2 m. szélességű rőzse-alapgát nagyobb kövek közé vagy a két vizparthoz erősitett 35 cm.-es zsámolyfával, 30 cm. vastag átfont rőzseterítékkel, átlag 20 cm. vastagságban és 2 m. hosszuságban kőanyag-terheléssel való elkészítéséhez kell.

a) Zsámolyfa.

1 fm. 35 cm. vastag gömbölyű fenyőfának elhelyezéséhez kell a N. É. T. 280. oldal 20—22. tétel X. rovata szerint:

0·8 ács munkaóra à 20 fill. = 16·00 fill.

b) Rőzseborítás.

1 m.² 30 cm. vastag rőzseborítás elkészítéséhez kell a N. É. T. 71. oldal 64. tétele szerint:

0·3 napsz.-munkaóra à 18 fill. = 5·40 fill.

Rőzseborítás átfonásához tapasztalat szerint kell ugyancsak:

0·3 napsz.-munkaóra à 18 fill. = 5·40 fill.

c) Kőanyag összegyűjtése és terhelés.

1 m.³ nagyobb patakköveknek a mederből való kiszedéséhez a víz szine alatt, ha a kövek elhelyezése körültekintést igényel, kell a N. É. T. 67. oldal 53. és 55. tételei szerint:

12·00 + 5·50 = 17·5 × 0·4 = 7·00 napsz.-munkaóra à 18 fill. _____ 126·00 fill.

10% felügyelet és szerszám _____ 15·28 «

Anyagszükséglet.

1 fm. 35 cm. vastag gömbölyű fenyőfa = 0·096 m.³

1 m.³ fenyő-épületfának a rakpartoktól különböző távolságban levő épitési helyig való letutajozása à 100 K = 9·60 fill.

1 m.³ 30 cm. vastag rőzseborításhoz kell 0·2 szekér rőzse.

0·2 × 2 = 0·4 szekér rőzse termelése és szállítása átlag 2·5 klm. távolságról _____ 150·00 fill.

Összesen _____ 327·68 fill.

18 × 327·68 = _____ 58·98 K.

VI. Folyómeder-takarítás.

15. A folyómeder-takarításhoz szükséges pénzösszeg előre pontosan meg nem állapitható. A költségelőirányzatba az előző évek tapasztalatai alapján átalányösszeget veszünk fel utólagos részletes számadástétel mellett.

Napszám = _____ 500 K.

Robbantószerek _____ 50 «

Összesen _____ 550 K.

A folyómeder-takarítás kora tavaszszal kezdődik és tart egészen a tutajozás befejezéséig.

A tavaszi árvizek lezajlása után még fennmaradt jégdarabok és más törmelékanyag eltakarítására 1—2 tisztitó gátvizet adunk.

A tutajozást akadályozó nagyobb kövek kihömbörítése, esetleges zátonyképződmények eltakarítása és a sziklák szétrobbantása által a folyót tutajozhatóvá tettük.

II. Kezelési utak jókarban tartása.

Itt különösen a következő munkálatok fordulnak elő:

1. Útkavicsolás.

Ez prizmánként fizettetik: 1 darab prizmában 2 m.³ kőanyag van.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Máramarosban ezidő szerint 1 prizma kő termelésért szétfuvarozással együtt 13 K 40 fillér fizettetik.

2. Kőfalak építése.

1 m.³ szárazon rakott kőfal építési költsége 5 K 58 fillér.

3. Hídépítés.

Szakmányban vagy napszámban lesz teljesítve.

4. Útkorlátok építése.

Egy folyóméter útkorlát készítése kerül 20 cm.-es gömbölyű fenyőfából, minden 4 méterre egy 1·8 m. hosszú oszloppal ellátva, gödör ásással, oszlopok beföldelésével együtt 36 fillérbe.

A szükséges anyag szállítási költsége külön elszámolás tárgyát képezi s a fizetendő összeg nagysága a távolságtól függ.

III. Kezelési és üzleti épületek jókarban tartása.

Az e czimen előforduló építkezések (zsindelyezés, padozatjavítás, épületek vakolása, kerítések újbolítása stb.) az erdőgondnokság által évről-évre a szükséghez képest összeállított és a felettes hatóság által jóváhagyott költségvetések alapján foganatosíttatnak.

IV. Gátak javítása.

Itt főképpen a következő építkezések fordulnak elő évről-évre, nevezetesen:

a) A kőgátaknál a vízfal és a gáttest megrepedezett kövezetének czementtel való kitömékelése.

Ezen munkálat foganatosítása annál inkább is fontos, mert ha az időközben támadt hézagokat be nem tömékeljük, — a víz a támadt réseken behatolva, — magában a gáttestben érzékeny károkat okozhat.

b) A fa- és földgátaknál a vízfal, ütőkapu, fenékkapu és az árapasztó javítása.

Úgy a kő-, valamint a fagátaknál a beiszaposodott gátudvar időnkint kitakarítandó.

A hivatásos vadász serétes puskája.

Irta: *Schneider Árpád* főhadnagy.

Gavallér vadásznak, bármilyen kényes igényei és különleges kívánalmai is legyenek, megfelelő puskát ajánlani — gyerek játék, mert *a pénz nem játszik szerepet.* Ámde hivatásos vadásznak, — ez bizony nehéz, nagyon nehéz dolog. Fogas kérdés, melyre nehéz választ adni, mert itt a tanács a túlontul előtérbe helyezkedő pénzkérdés mellett lelkiismereti dolog is.

Mindenek előtt tisztáznunk kellene, hogy mit lehet és mit kell a hivatásos vadásznak a puskáját illetőleg kívánnia. Pontokba foglalhatom:

1. Jó lövésű legyen;

2. a vadászati viszonyok talán azt is kívánatossá teszik, hogy sima furathoz való lövedéket is jól hordjon bizonyos határig, 20—50 lépésig. (Csakis *Bremeket* vagy *Stendebach-Idealt* lőjjünk, melyet a sima cső a gömbölyű golyónál összehasonlíthatlanul jobban és szabályosabban hord, s a melyek lőhatása is megbízhatóbb. A Brenneke és az Ideal acélcsúcscsal is kapható, a mely jobb átütőképességet biztosít, pl. csontlövésnél, s a Brenneket tartom a megfelelőbbnek);

3. tartós legyen, egyszerű szerkezetű és megbízható működésű.

Ha mindezt kívánjuk, akkor nagyon-nagyon rigorozusak vagyunk és, — a hivatásos vadásznál számbavehető ár mellett, — kívánságaink nem bárki által elégíthetők ki.

Az ú. n. *kézi munkájú* fegyvertől teljesen el kell tekintenünk, nem mintha 60—70 K-ért nem ajánlanának ilyet, de mert az megbízhatatlan, rossz, hanyagul, sőt többnyire hozzánemértő kézből származó szemét. Mert nem lehet senki oly naiv, hogy elhinné — bármily hangzatos is legyen a hirdetés — hogy a mai anyagárak és munkabérek mellett 60—70 K-ért jó anyagból való, jól dolgozott és jól lövő puskát lehessen gyártani. Tudnunk kell, hogy egy fegyver teljes kimunkálása a nyers anyagból, még géppel is, több heti munka. Röviden, hogy velejére térjek, *hivatásos vadásznak csupán a gyárilag és géppel előállított puskát ajánlom, legyen az akár dupla, akár serétes ismétlő.*

A katonai puska, a Mauser, a Mannlicher, M. Schönauer stb. mind géppel előállított gyári fegyver, a qualitásaikat illetőleg pedig feleslegesnek találom bármit is megjegyezni. *Ilyet ajánlanék serétesben is* és mint ilyent első sorban említem az *Anciens établissements Pieper Herstalban* Pieper és *Bayard* védjegyű puskáit 88, 95, 120, 105, 160, 130 és 169 korona árban, ezekkel anyagot, kimunkálást és lövést illetőleg, versenyző puskát egyik gyár sem képes szállítani.

Tudnunk kell, hogy a Piper és a Bayard védjegyes puskáknál mindkét cső kamrarésze, a csőhosszabbítással és mindkét csőkampóval egy darab acélből van kimunkálva, a mi a fegyvernek hihetetlen tartósságot és megbízhatóságot kölcsönöz. *Ez a legkényesebb része s a závárzat tartóssága és megbízhatósága ennek az anyagán és kidolgozásán fordul meg.* Valamennyi Pieper és Bayard mintának Greener keresztszege van, a mely tiszta kimunkálás mellett előnyös elhelyezésénél fogva nagyban hozzájárul, a csöveknek lövés közbeni lehajlása folytán, a csőkampókra rótt megerőltetés mérsékléséhez, sőt átvételéhez. Hogy ez tényleg így is van, annak legjobb és legtipikusabb példája a *Rekord* puska, melynél az egész reteszelés csupán egy Greener keresztszegből áll. Pedig ez 3—4 gr. füstnélküli lőporral és 15—20 gr. sulyú nikkel vagy acélburkolatú lövedékkel szerelt töltény gáznyomását is hibátlanul birja. A *Rekord* fegyvernél ehez mindenesetre hozzájárulnak a csőkampók, melyek a csöveket oldalmozgását teljesen kizárttá teszik. Csupán egy példát említek — S. L. főhadnagy barátom ajánlatomra vásárolt egy Rekord drillinget, melynek golyós csöve a 474. A. sz. karlsruhei töltényre van furva; 3·5 gr. rottweili füstnélküli és 19 gr.-os lövedék. Mindenesetre respektabilis municzió — modern puskából is!

De vissza a tárgyhoz. Az acél kamrarészbe külön-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

külön vannak becsavarva az egyes csövek és csak azután, nem mintha szükséges volna — csupán a külső kedvéért, czinnforrasztással a csősinekkel egybeforrasztva. A legtöbb csőhibának az okozója a forrasztás, mely különös gondot és figyelmet igényel, hogy a csövek el ne veszítsék annyira kívánatos tulajdonságukat, mely nélkül aczélcső nem létezhet, a ruganyosságot. Rézforrasztással, melynél a túlhevítés, — melynek viszont feltétlen következménye a ruganyosság veszendőbe jutása — csakis igen nagy gonddal kerülhető el, az angoloknál ősidők óta nem használatos. Tehát az ő elveiket követik a Pieperek és Bayardok csöveinek forrasztásánál is. Újabban a gyár u. n. *Demibloc* csövekkel is szállítja puskáit. *Demibloc* alatt értjük pedig azt, hogy a csőkampók felerészben a csövekkel egy darabból vannak munkálva és egyik cső mindkét kampójának belső oldalán trapézalakú horony, a másikén ugyanilyen lécz van. Egymásba tolva ezek alkotják a két cső közötti összefüggést, a mely oly tökéletes, hogy egy magában elegendő, forrasztás nélkül. A csősin czinnel van a csövekhez forrasztva. Azelőtt csupán luxusfegyvernél használtak *Demibloc* csöveket, azonban a rendelő eme kívánsága egyszersmind 200—300 K ártöbbletet jelentett. Különösnek, hihetetlennek látszik, hogy most már egy 100 K-ás puska ilyen csövekkel készülhessen. Ez éppen oly kevéssé hihetetlen, mint hogy pl. a katonai puskák 70—90 K-ba kerülnek, elsőrendű anyagból, a legnagyobb pontossággal előállítva. Mindkettőnél a gyári en masse előállítás teszi lehetővé. *Tehát ne nézzük félvállról a gyári puskát.* A Pieper és Bayard duplák füstnélküli lőporral kipróbálva és belőve 20-as, 16-os és 12-es öbben kaphatók. Ha nem is lövünk füstnélkülivel, mégis ajánlatos a füstnélküli próbához ragaszkodnunk, mert egyrészt sohasem tudjuk, hogy mikor pártolunk át a kizárólagos vagy alkalmi használatára, másrészt a füstnélküli próba fokozott garanczia a fegyver szolidságát illetőleg. Valamennyi Pieper és Bayard igen jól lő és a gyár fegyverei jó lőképességére különös gonddal van.

És most a rendszert illetőleg, — kakasos vagy kakasnélküli? Ma, az ejektoros kakasnélküli, az igazán tökéletes kakasnélküliek korában effelől vitatkozni nevetséges volna. A kakasnélküli előnyei tagadhatatlanok, azonban a hivatásos vadász fegyverét illetőleg mégis a leghatározottabban a kakasos mellett vagyok, mert lehetetlen, még gyári előállítással is, 80—120 K-ért jó lőképességű, gondosan és jó anyagból munkált, megbízható kakasnélkülit adni. És az ilyen árban ajánlott kakasnélküli — szemét. A fenti értelemben megbízható kakasnélküli a Fabrique Nationale és az Anciens Établissements Pieper kakasnélküljeinél kezdődik 160 K árban. Ámbár eme puskák qualitásos volta, — noha a 160 K-ás ár hivatásos vadásznak túlnyomó esetben sok — tagadhatatlan, mégis ajánlom, hogy a hivatásos vadász maradjon meg a szerkezetileg megbízhatóbb, tartósabb és jóval kevesebb gondozást igénylő kakasosnál. Csupán egyet említek meg; a legtöbb hivatásos vadász éppen nem elsőrendű lőszerrel lő és még az olcsó hüvelyt is újra gyutacsozza, újra tölti. Olcsó belföldi hüvely gyutacsa körül, még az újon is, többnyire gáztolulás tapasztalható. És még mennyivel inkább az újra gyutacsolt hüvelyen! A hátratolult gázok a gyűszeg mellett kakasnélkülinél a lakatrendszerbe jutnak. Tudnunk kell pedig, hogy éppen a gyutacs gázai azok, melyek még a füstnélküli lőpornál is jobban rozsdásítanak. Igaz ugyan, hogy ugyanez kakasos puskánál is előfordul, ámde ennél csupán a gyűszeget kell időnként kicsavarni és petroleummal lemosni, majd fa- vagy csontolajjal bekenve ismét visszahelyezni. Mindez a fegyver további szétszedése nélkül, csupán csavarhúzóval, lapos harapófogóval, vagy pisztonkulcscsal végezhető. Ámde a kakasnélkülit szét kell szedni, a mit pl. az Anson & Deley rendszerű F. N. kakasnélkülivel, azaz bármilyen gyártású hasonló rendszerű puskával megtenni soha sem ajánlanék. Bármily kevés alkatrészből áll és alapjában véve bármilyen egyszerű is az Anson & Deley lakatrendszer, mégis szakavatott kezet kíván. És ha nem tisztítjuk, nos akkor a lakatba tolult gázok oxidálni fogják a lakat alkatrészeit és egy szép napon cserben hagy a flinta.

Egy további puska volna, melyet hivatásos vadásznak a legmelegebben merek ajánlani, az 1897. évi mintájú Winchester serétes ismétlő, 12-es vagy 16-os öbben, füstnélkülire kipróbálva. A serétes Winchester kakasos, 5 töltény jön a tárba, egy a csőbe, tehát hat lövéssel rendelkezem. Az ismétlés az előagygyal történik és ismétlési és töltési zavar félig-meddig rendesen készült tölténynyel kizárt. A Winchester csöve nikkelaczélból gyönyörűen van kimunkálva. Különösen kiemelendő a serétes Winchestereknek kiváló, egyszerűen meglepőn jó lövése, melynél jobbat a legdrágább luxuspuskánál is ritkán tapasztalhatni. Az egész fegyver roppant szolidan, massivan van megalkotva és törés vagy működési zavar jóformán kizárt. Egyik elsőrangú budapesti puskamívesünk mondá az elmúlt napokban, hogy ő szivesebben ad el egy 125 K-ás Winchester serétest semmint egy Browning önműködőt, mert ha előbbi kiment az üzletből, akkor többé semmi gondja vele, ámde a Browninggal mindig van panasz. Több gavallér-vadászt ismerek, a kinek anyagi viszonyai ugyancsak megengedik az ejektoros kakasnélküli párvagy triopuskát, és Winchesterrel vadásznak. Pl. a kakasnélküli 20-as Winchestert (ára 150 K), tavaly egyenesen kapkodták. Most ugyanaz a minta 12-es és 16-os öbben is kapható. A Winchestereknél strapaképesebb puskát serétesben képzelni sem lehet.

A gyár neve maga is garanczia, ámde a közvetlen garanczia a viszonteladó, kitől vásárolunk, miért is ne üljünk fel olcsó pénzért hihetetlent igérő mesés ajánlatnak és hangzatos hirdetésnek, de forduljunk mindig valamelyik igazán elsőrangú hazai czéghez vagy jónevű puskamívéshez.

*

Schneider Árpád főhadnagy könyvei: *Vadászati Fegyvertan.* (Lampel R. és fia kiadása, ára bérmentve szállítva 3 K.) — *Önműködő kézifegyverek.* (Tudományos zsebkönyvtár kiadása, duplafüzet, ára 1 K 40 fill.) — Megrendelhetők bármelyik könyvárus és lapunk szerkesztősége útján is. *Szerk.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A házinyúltenyésztés, mint jövedelmező mellékfoglalkozás.

Irta: *Craus Gaston.*

E lapokban már többször jelentek meg czikkek, a melyek hivatkozva az erdőőrök szerény díjazására, melyen egyelőre a legjobb akarat mellett sem az állam, sem a birtokos nem segíthet, a baromfitenyésztést, a gyümölcstermelést, a méhészetet, a selyemhernyótenyésztést, stb.-t, mint jövedelmező mellékfoglalkozást ajánlják, a melyekkel nemcsak megélhetésén segíthet az erdőőr, hanem esetleg gyűjthet is néhány koronát. E mellékfoglalkozások közé vehető fel a házinyúltenyésztés is, melyről eddig lapunk még keveset írt.

Bár szakirodalmunkban van elsőrendű mű a házinyúltenyésztésről és értékesítéséről s bár ilyen ismertetőfüzetet a földmívelésügyi minisztérium minden érdeklődőnek díjmentesen küld, mégis szolgálatot vélek tenni, mikor néhány szóval ismertetem e foglalkozási ágat. Túlságos rövid nem akarok lenni, viszont túlságos hosszú sem, mert az ilyesmi annyira összezavarja a fogalmakat, hogy végre az érdeklődő tanácstalanul áll.

A kezdő tenyésztő semmiesetre se fog rossz úton járni, ha az elmondandókat szem előtt tartja, ha pedig már évekig tenyészt, belátása és körülményei szerint értékelheti a dolgot.

A házinyúltenyésztés meglehetősen jövedelmező és csak hazai előítéleteink azok, melyek a jövedelmezőségét kétségesnek tüntetik fel. Egy német tenyésztő a tenyésztés második évében egy 40 négyszögméter istállóterületen 1200 korona tiszta jövedelmet ért el a házinyúlból. Hogy ily jövedelem nálunk is elérhető, abban nem kételkedem; de a kik szerényebb nyereséggel is megelégszenek, azok sem járnak rosszul.

Két dolog szükséges a házinyúltenyésztéshez: mindenféle előítélet megvetése, valamint a szorgalommal és kedvvel végzett munka. A jövedelmezőséget illetőleg a prém mellett főként a húsra fektessük a fősúlyt, mert az élelmiszert könnyebben lehet értékesíteni. Berlinben még kutyát is vágnak és mint hús ez is kitünő piaczra talál. A házinyúl húsa oly elsőrendű, hogy Franczia-ország és Anglia legelőkelőbb szállóiban helyet foglal és érthetetlen volna, ha az étlapról hiányozna.

E mellett azonban a prém piacza is biztos, különösen olyanoknak, kik jól nyúznak és szabályszerűen bánnak el a gereznákkal, a mint ez az erdészköröktől várható is. Igen magasak az árak ma.

A tojás, tej, sajt, hús és kenyér az ember legfontosabb tápláló szere s hogy különösen a hús mily fontos a táplálkozásnál, azt mindenki tudja. Hogy pedig a nyúlhús nem áll leghátul fehérjetartalomban, mutatja Haberkorn dr. tanár vizsgálata, ki 100 kilogramm sertéshúsban 16, borjúhúsban 19·5, marhahúsban 20, tyúkhúsban 23·5 és *a házinyúlhúsban* 25 *kilogramm* fejérjetartalmat talált.

Szakirodalmunkból hazánk házinyúltenyésztése terén Andrássovich Géza «Házinyúltenyésztés és Értékesítés» czímü könyvét kell felemlítenünk, mely rövid idő alatt négy kiadást ért el oly példányszámban, a mi nálunk igazi csoda; olcsóságánál fogva is (2 korona; 134 oldalon számtalan képpel) eléggé el van terjedve. Van ezenkívül még 7—8 különböző terjedelmü mű. Szaklapjaink: a «Házinyúltenyésztés és Értékesítés» és a «Nyúltenyésztő», az előbbi a «Házinyúltenyésztők Országos Szövetsége», a másik a «Nyúltenyésztők Országos Egyesülete» hivatalos lapja. Hogy ezek a lapok, a külföldi nagy és olcsó lapokkal, minők a «Der Kaninchenzüchter», Leipzig, «Allgemeine Kaninchen Zeitung», vagy a kisebb mértékben nyúllal foglalkozó «Ill. Tier- u. Garten-Welt» Prag, «Geflügel-Börse» Leipzig, stb., nem vehetik fel a versenyt, annak hazai viszonyaink az okai. Mindenesetre kár, hogy nálunk nincs «*Nyúl-tőzsde*» irányú lap, mely olcsó és tömeges hirdetései révén hazánkban megkönnyítené a tenyésztők és vásárlók helyzetét és a nyúlnak végeredményben nagyobb árt biztosítana. Idővel azonban talán ez is meglesz.

A köztenyésztés tárgyát képező nyulak közül a legértékesebb a belga óriás és az ezüstnyúl. A külföld az ezüstnyulat ajánlja. A kezdő jól teszi, ha egyelőre ezt választja.

Míg a baromfitenyésztésnél, ha eredményt akarunk elérni, tágas nagy udvarra, vagy kertre van szükségünk, addig a nyúltenyésztés meglehetős kis területet igényel, melyet azonban gondoznunk kell, a mit azonban egy gyermek is el tud végezni.

A belga óriás, belga származású, bundája síma, színe világos, sötét, vasszürke, stb. A ki prémre tenyészt, annak a «Nyúltenyésztő» a fekete és a fehérszínüt ajánlja azért, mert ezeket nem kell festeni, tehát értékesebb azoknál, melyek erre szorulnak. Andrássovich Géza nem tartja helyesnek mai alakját és «*magyar gazdasági nyulat*» kívánva kitenyészteni, öblös mellet, rövidebb derekat követel. Úgyszintén főtulajdonságának az izmosságot, övméretet veszi, igénytelen, edzett, súlyos állatot kíván. És bizony ha e tulajdonságok megvolnának, nem nagyon kerekedne föléje az ezüstnyúl. A belga óriás 6—8 kgr. súlyát, 60—78 cm. testhosszát veri az ezüstnyúl azzal, hogy többször és többet szaporít és tud felnevelni; igénytelen, edzett és így végeredményben több hasznot hajtó. A belganyúl nem elégszik meg olyan etetéssel, mint az ezüstnyúl. Kényes. Ára hazánkban 8—12 hónapos korban darabonként 12—25 korona. Így adják el a magántenyésztők.

Az ezüstnyulakat P. Malich hírneves szakíró szerint Sziámból hozták a portugálok. El van terjedve Angliában, Amerikában, Belgiumban és Németországban. Nálunk való elterjedését Andrássovich Géza protezsálta erősen. Súlya 2—3 kiló, kevés rajta a csont, azaz az egész testsúly majdnem mind hús. Ivarképes 5—6 hónapos korban, de 10 hónapnál előbb ne használjuk tenyésztésre. 6—8 darabot vet, melyek azonban csak 6 hónapos korukban lesznek ezüstszínüek, addig feketék. Az ezüstnyúl színe eltérő, van szürkeszínü is, de a legkeresettebb a közbeeső ezüstszürke s legértékesebb a sötét ezüstszínü. Értékét növeli az *egyenletesen* ezüstözött szín, azaz, a melyen sem rozsdás, sem fekete folt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nincs. Elsőrangú példányok 500 koronán is elkelnek. Ennyit adott egy hímért báró Lipthay Frigyesné, ki azt Angliából importálta.

Mint legújabb, a nagytestű vagy *óriás ezüstnyúl (Gris Argentés de Champagne)* érdemel említést, mely igazán ideális, miután értékes prémet és 4—5 kgr. súlyt szolgáltat. Darabját már 18—22 koronáért is kínálják, hogy mennyit ér, azt nehány év dönti el.

Az ezüstnyúl beszerzésénél legjobban úgy jár el a tenyésztő, ha a «Házinyúltenyésztők Országos Szövetsége» útján szerzi be. A Szövetséghez beadott kérvények a földmívelésügyi miniszteriumba küldetnek s egy törzs (1 hím, 2 nőstény) ezüstnyúl 3 korona, 1 törzs belganyúl 4 korona kedvezményes áron osztatik ki. Ennek előnye, hogy jó anyaghoz jut és hogy olcsón jut hozzá a tenyésztő, mert magánárjegyzék szerint 6—20 koronába kerül. Ha ilyen törzset szerzünk be, átlag 25—30 darabot véve évi szaporulatnak, 50—60 darab nyulunk lesz, melyből 10—20 darab szép anyát válogathatunk ki, mely tenyésztésünk alapját képezi. 20 darab anya pedig egy év multán 500—600 darabot szaporít, a mi azután legalább is ugyanennyi korona tiszta hasznot jelent. Nagyban kezdeni a tenyésztést nem ajánlatos, mert tanulmányozni és tapasztalatot kell előbb szerezni. Főszabály csak egy fajtát tenyészteni!

A megrendelt állatok legalább ideiglenes elhelyezését már előre készítsük elő. A legegyszerűbb egy állatra egy 75×40×40 cm.-es láda, melyet bármely kereskedőnél olcsón beszerezhetünk. Ennek egyik oldaláról leütjük a deszkát és rá sűrű dróthálót erősítünk. A padozatot pedig kissé lejtősre állítjuk, hogy a nedv lecsurogjon róla. Jól kell almozni, a mi az erdőőrnek nem nehéz kérdés. A sokféle ketreczkészítés leirását mellőzöm, mert mindenki úgyis csak körülményeinek megfelelőt készít. Főkellék a nyúltenyésztéshez a levegő és világosság s inkább hűvösség, mint forróság; jó bő alom. Legyen a ketrecz tiszta, belülről meszelt; ezzel sok bajnak veszszük elejét, de ne legyen léghuzamos. A ketreczeket védett helyre, istállóba, pajtába, stb. kell elhelyezni. A kinek érzéke van az állattenyésztéshez, annak szükségleten bővebb utasítást adni. Az állatok külön ketreczekben legyenek, a bak távol a nősténytől, mert ennek szaga izgatja és végeredményben gyöngiti a bakot. Az állatokat némelykor ki kell engedni a készített kifutóba, persze kellő felügyelet mellett, hogy kiugrándozzák magukat.

A nyulak 3—4 hónapos korban már ivarérettek, azért ily korban a fiatalokat válaszszuk el egymástól, nem szerint. Tiz hónapos kor előtt azonban ne használjuk tenyésztésre. A tenyésztésnél legyünk tekintettel arra, hogy csakis egészséges állatokat párositsunk és azért bizonytalan helyekről ne szerezzünk be nyulakat, már csak azért se, mert nem ritkaság, hogy ilyenek rövid időn belül kimulnak s a tenyésztő kedvét veszti. Tenyésztési időnek az egész év felhasználható, ajánlatos azonban legalább két hónapos pihenőt tartani. Szörváltozáskor semmi esetre se párositsunk. Párositásnál a nőstényt helyezzük a bak ketreczébe és zabadagokkal segitsük elő a párzást. Az ezüstnyulaknál egy bakra tiz anyát számithatunk.

Minél kevesebb állatot hagyunk egy anya alatt, annál jobban, szebben fognak azok fejlődni. A fiókák vakon, szőrtelenül jönnek a világra; 4 nap mulva megkapják bundájukat, 10 nap mulva szemeik is kinyilnak, 20 nap mulva már esznek is a takarmányból. Hat hetes korukig azonban ne etessünk velük sokat. 6—8 hét mulva elválaszthatjuk a fiókákat, melyeket 3 hónapos korukig tágas ketreczbe helyezünk el. Elválasztás és néhány napi pihenés után megint párosithatunk. Hogy a beltenyésztés nem előnyös, azt szükségtelen magyarázni.

A takarmányozásról röviden csak annyit, hogy kis tenyészetekben nyáron, reggel zöldtakarmányt, délben kenyérhéjat, melyet annál jobban szeret, mennél öregebb és keményebb, vagy zabot, este megint zöldterményt adunk. Nyáron, ha zöldséget kapnak a nyulak, kevés, esetleg semmi vizre sincs szükségük. Zöldetetésnél sem vizes, sem frissen vágottat ne takarmányozzunk. Inkább kevesebbet, mint többet etessünk. Nyáron nem kell aggódni a takarmány miatt; fű, lóhere, mindenféle zöldség van bőven erdőben, útszélen, stb. Azonkivül szükséges a nyúlnak rágásra füz- és tölgyágacskákat adni. Az alma- és körtegalyat ha lehet kerülni kell s legföljebb hasmenés esetén lehet adni, a mikor jó szolgálatot tesz, mert sok tannin van benne. (Baraczk, mandola *veszedelmes.)*

Télre termelünk répát, burgonyát (főzve), zabot, szénát, szárított zöldtakarmányt, *ákáczlevelet*, szalmát, csalánt. Erdőőrnek könnyü a téli takarmányról gondoskodni és úgyszólván egész évben majdnem ingyen tarthatja állatjait. A topinambur (csicsóka), a heliantusz, a napraforgó összes része, valamint a comfrey nagyszerű takarmányok.

A szoptató anyát gondosabban kell takarmányozni. Túlhideg viz, ázott, rothadt, deres, homokos, dohos, stb. takarmány a legnagyobb bajokat idézheti elő. A takarmányt etetőrácsban és oly edényben helyezzük el, hogy azt a nyúl fel ne dönthesse. Egyáltalán ne tűrjük, hogy a takarmány elszóródjék.

A nyúl betegségeiről Fuchs Andor m. kir. állatorvos: «A házinyulak gyakrabban előforduló betegségei s azok gyógykezelése» czimü müve kitünő; ára 1 korona és a «Házinyúltenyésztés és Értékesítés» kiadójában, Csillaghegy, Budapest mellett, megrendelhető levelezőlapon, értékét befizetőlappal kiegyenlithetni. A kimult állatot legjobb elégetni és mészszel vagy lysoformmal a ketreczet fertőtleniteni.

Értékesiteni lehet a nyulat, mint húst, mint tenyészállatot és mint prémet. A «Házinyúltenyésztők Országos Szövetsége» bármily mennyiségü és fajta házinyulat vesz kilogrammonként élősúlyban 80 fillérért. Vasuti állomás: Békásmegyer. A nyulakat be kell előbb a Szövetségnél jelenteni és a megrendelés beérkezte után küldhetők. Hogy egészségeseknek kell lenniök s hogy a vágónyúl iránt támasztott követelményeknek meg kell felelniök, az természetes. Szállítani legjobban füz-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

vesszőkosárban lehet; ügyelni kell azonban, hogy a nyúl a vesszőket át ne rághassa. A szövetség a nyúl gereznáit is elvállalja értékesítésre és időszakonként elárverezi. Végre oly előzékeny a Szövetség, hogy a nyúlnál a szállítást a Szövetség fizeti. Bővebb felvilágosítással szolgál a Szövetség, Csillaghegy.

Tenyésznyulakat hirdetés útján adhatunk el, az ár így ötszörös és többszörös. De ne erre törekedjünk, hanem hústermelésre, mert az élelmiczikk előbb kél el, és szőrmetermelésre.

A ki megértette, hogy kis munkával pénzt lehet szerezni, annak ez a nehány szó is elég; a mi még hiányzik, azt a munkakedv s az érdeklődés pótolja. Az állam is minden lehetőt megtesz, hogy alkalmazottjain és a kisembereken segítsen, egyengeti az utat az apróbb gazdasági ágak felkarolásával. Az örökös panaszok tehát nem mindig jogosultak. Mai nehéz megélhetési viszonyaink közt sült galambok nem röpködnek. A ki élni akar, — nagy vagy kis ember, — annak kijut a napi gondokból, melyek közt egyedül a munka, a tevékenység az, a mi vigaszt, reményt, és a megélhetéshez biztos alapot is nyujt.

Különfélék.

«Az Erdő» 1913. évi tiszta jövedelme. Lapunk homlokán olvasható, hogy a lap után származó tiszta jövedelem teljes összegében az «Országos Erdészeti Egyesület» által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — «*Az Erdő*»-re előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni. A lap előfizetőinek érdeke tehát, hogy az alap minél előbb akkora összegre gyarapodjék, hogy annak kamatai az említett czélra felhasználhatók legyenek.

«*Az Erdő*», mely 1907. év elején indult meg, az első két évben a kezdet nehézségei folytán nemcsak jövedelmet nem hajtott, hanem fenntartására az «Országos Erdészeti Egyesület» saját vagyonából rá is fizetett.

Azóta azonban lapunk — daczára a csekély évi 4 K előfizetési díjnak — évről-évre tiszta haszonnal záródik. Így a tiszta jövedelem

1909. évben	316 K 68 fill.	
1910. «	1,269 « 61 «	
1911. «	1,753 « 46 «	
1912. «	3,051 « 79 «	
1913. «	2,857 « 90 « volt.	
Összesen	9,249 K 44 fill.	
hozzáadva az időközi kamatokat	1,720 « 69 «	
az alap vagyona az 1913. év végén tett ki.	10,970 K 13 fillért	
Vagyis az 1912. év végével kimutatott gyonnal szemben az alap tényleges gyarapodása az 1913-ik évben tett ki.	7,344 K 96 fillér vagy 3,625 K 17 fillért	

Ha lapunk jövedelme továbbra is ilyen arányokban fog növekedni — a mi az előfizetők érdekében kívánatos volna — úgy csakhamar olyan tőkével fogunk rendelkezni, a melynek kamatai már felhasználhatók lesznek. Mi ugyanis úgy gondoljuk, hogy a mint az alap vagyona a 20,000 koronát eléri, annak kamatait és az évről-évre elérendő tiszta jövedelemnek egy részét — előfizetőink közbejöttével — megállapítandó czélra fogjuk fordítani s az évi tiszta jövedelemnek csak egy részét fogjuk mindig az alaptőkéhez csatolni. Ez által elérjük azt, hogy az alap pár év mulva megkezdheti működését és hogy már az első években is nagyobb összeg fog a jótékony czélra rendelkezésre állni, a mellett azonban az alaptőke is évről-évre gyarapodni fog.

Ezért lapunk t. olvasói a saját érdekükben cselekszenek, ha a lapnak minél több előfizetőt gyűjtenek.

Halálozás. Csipkay János m. kir. főerdőtanácsos, február hó 21-én Lippán, 56 éves korában hirtelen elhunyt. A megboldogult, a ki 35 éven át állott állami szolgálatban, február hó végével vonult volna nyugalomba, ha ebben a kérlelhetetlen halál meg nem előzte volna.

Közgyűlés. A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatósági kerület altiszti személyzetét segélyező egyesület folyó évi február hó 14-én Z.-Lipcsén tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyen az erdőigazgatóság védnöksége képviseletében Babós József m. kir. erdőtanácsos jelent meg. Ez alkalommal az ügyvezető beszámolt az egyesület 1913. évi működéséről, mely jelentést a közgyűlés tudomásul vette. Az évi számadások megvizsgálása czéljából a közgyűlés Herchl József, Havran János és Krébesz Ede tagokból álló bizottságot küldte ki, mely bizottság a mult évi bevételt 4081 K 79 fill., a kiadást 303 K 06 fill., 1913. év végével a maradványt 3778 K 73 fill.-rel helyesnek találta s ennek bejelentése után a közgyűlés felelős számadóknak a felmentvényt megadta.

Elhatározta, illetve utasította a közgyűlés az ügyvezetőséget, hogy a készpénzbeli alaptőkét képező 1025 K 19 fill., valamint a temetkezési segélyekre rendelkezésre álló 2753 K 04 fill.-ből 2525 K 19 fill.-t 4%-os Magyar koronajáradék-kölcsönkötvény beszerzésére fordítson s ezen értéket csatolja a már korábban beszerzett s alaptőkét képező 14,600 K névértékű értékpapirokhoz.

Előadott indítványokra szótöbbséggel elhatározta a közgyűlés, hogy az alapszabályok 3. §. *β)* pontjának módosításával a családanya elhalálozása esetén a visszamaradó özv. férj, az eddigi 200 K temetkezési segély helyett az alapszabály ezen pontja módosításának jóváhagyása után 400 K temetkezési segélyben részesittessék.

Megválasztotta végül az egy évre szóló ügyvezető tisztikart és pedig ügyvezető lett: Medriczky János, jegyző: Szikora Sándor, pénztáros: Libits László, ellenőr: Angyal Antal. A választmány tagjai a régiek lettek.

Végül a közgyűlés a védnökség képviseletében megjelent s az egyesület érdekeit szívén viselő Babós József

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

m. kir. erdőtanácsosnak fáradozásáért, az ügyvezetőségnek pedig buzgó működéséért köszönetet szavazott.

Erdészeti altisztek tánczmulatsága. A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatósági központi erdészeti altisztek Kócsy Jánosné úrnő és Kócsy János m. kir. főerdőtanácsos úr védnöksége mellett az erdőigazgatósági kerület altiszti személyzetét segélyező egyesületi pénztáruk javára Zólyomlipcsén f. évi február hó 14-én zártkörű tánczmulatságot rendeztek. Ezen alkalommal felülfizettek:

Kócsy János 50 K, Fakereskedelmi r.-t. 20 K, Zólyomi vadásztársaság 14 K, Polgár Kálmán, Engel József, Jellinek és Varga, Nádas Aladár, Hermaneczi Papirgyár r.-t., Rózsahegyi Cellulosegyár r.-t., Feller és dr. Strelinger, ifj. Heller Mór, Dickmann Testvérek és Braun czég 10—10 K, Hrdina János, Renner Mihály, Chrenóczy-Nagy Antal 8—8 K, Páyer Sándor, Pauer Jenő, Hein Sámuel czég 6—6 K, Garzsik Artur 5 K, Kovács Mátyás és Társa, Falk Ármin és Társa, Kabina József és Fia czég 4—4 K, Korai Frigyes, Hubert Aladár, Medveczky Ernő, Laukó Sándor, Wilhelmb Gyula, Buhescu Terentius, Kolossy Imre, Sebestyén István, Wagner Pál, Burda Károly, Kovács Vilmos, Forgó István, Kuszy József, Schikerle Mihály, Kollega László, Seefehlner J. L. czég 3—3 K, Babós József, Prohászky József, özvegy Szilárd Károlyné, Trnovszky Mariska, Schweng József, Laendler Aladár, Lichy Gyula, Engel Géza czég, Démuth Antal, Milch Géza czég, Oravecz József, Burger József, Szurovy János, Babjak Vendel, Kőfalusi Vilmos 2—2 K, Pauks Pál, Nagy Ágoston, Ivankievits Jenő, Babjak János, Mracskó János, Rostár József, Krumm Kálmán, Petykó József, Grünner János, Sterba Lajos, Ruhmann Lajos, Chmelik András, Csorba Ödön, Misztrik Imre, Kaliszky Gusztáv, Spissák Lajos, Király Jordán, Lehoczky Jenő, Ribár N.-né, Buchsbaum Felix és Grandtner János 1—1 K.

A tánczmulatság bevételéből fennmaradt 507 K 12 fillér tiszta jövedelem a segélyegylet javára fordíttatott.

Fogadják a nemesszívű adakozók, valamint azok, a kik a tánczmulatság fényes sikeréhez más módon hozzájárultak, az egyesület hálás köszönetének ez úton való nyilvánítását.

A tánczmulatság fényét a megjelent díszes hölgykoszorú nagyban emelte. A termeket zsufolásig megtöltő fényes közönség között mindvégig uralkodott jókedvnek csak a késő reggeli órákban induló vonat vetett véget.

Nyugdíjbiztosítás. Az őrgróf Pallavicini-féle sándorfalvai uradalom ifj. Vedres István urad. vadászt, Horváth János, Takács Lajos, Takács István, Kormány János, Gémes Pál és Szőke Ferencz uradalmi erdőőröket, kik eddig a régi I. csoportban voltak biztosítva az 1912. évi VIII. t.-cz.-kel az Országos Gazdasági Munkáspénztár keretében felállított új és előnyösebb nyugdíjcsoportba iratta át, ifj. Ohly Ferencz uradalmi erdőőrt pedig az új nyugdíjcsoportba mint új tagot vétette fel.

Biztosíttattak továbbá az új nyugdíjcsoportban Borsos János és Popovits Sándor Hunyad vármegyei hatósági erdőőrök; Mező Károly és Maár János Bihar vármegyei járási erdőőrök.

Úgy az átírtak, mint az ujonnan felvettek az új nyugdíjcsoportban balesetre, nyugdíjra, aggkori ellátásra és temetkezési segélyekre vannak biztositva.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi márczius hóra a következő időjelzést teszi közzé: Márczius hó változási napjai: az 5-iki hideg, szeles, viharos, csapadékos jellegű; a 7-iki szeles, hideg; a 12-iki csapadékos jellegű, a midőn egy nálunk is látható holdfogyatkozás áll be. A 18-iki enyhe, a 22-iki hideg, esetleg viharos, csapadékos jelleggel, a 24-iki enyhe, esetleg meleg, derült; a 26—27-iki száraz, meleg.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Levitzky Albert főerdőtanácsosnak a szászsebesi erdőhivatal főnökének, saját kérelmére történt nyugalomba helyezése alkalmából az erdészeti közszolgálat terén sok éven át kifejtett hű és hasznos szolgálatai elismeréséül Ferencz József-rendem tiszti keresztjét adományozom.

Kelt Bécsben, 1914. évi február hó 2-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,
Báró Burián István s. k.

Földmívelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére az állami kezelésbe vett községi erdők szolgálati ágazatánál Környey Ferencz, Somoghy Lajos és Ratkovszky Károly főerdőtanácsosi czímmel és jelleggel felruházott erdőtanácsosokat, a magyarországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál Czékus György főerdőtanácsosi czímmel és jelleggel felruházott erdőtanácsost, Merényi Gyula és Földes János főerdőtanácsosi czímmel felruházott erdőtanácsosokat és Várnay Ödön erdőtanácsost, a horvát-szlavonországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál pedig Ulreich Gyula főerdőtanácsosi czímmel és jelleggel felruházott erdőtanácsost főerdőtanácsosokká, valamint az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál Napholtz Jenő, Erános Antal János és dr. Hoffmann Gyula erdőfelügyelői czímmel és jelleggel felruházott alerdőfelügyelőket erdőfelügyelővé kinevezem, továbbá az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál Czimra József erdőfelügyelői czímmel felruházott alerdőfelügyelőnek az erdőfelügyelői jelleget, Goró Ferencz és Pászthy Ferencz alerdőfelügyelőknek az erdőfelügyelői czímet és jelleget, Blattuy Tibor alerdőfelügyelőnek a főerdőmérnöki czímet és jelleget, az állami kezelésbe vett községi erdők szolgálati ágazatánál Nagy György, Jakab József, Puskás Ferencz és Karvas Emil erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi czímet és jelleget díjmentesen, Bartha Ábel, Deák János, Donáth Sándor és Incze Manó főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi czímet és jelleget díjmentesen, Daempf István főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi czímet díjmentesen, Urszinyi György, Schwarz Rezső, Fejér Kálmán és Binder Béla erdőmérnöknek a főerdőmérnöki czímet és jelleget, a magyarországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál pedig Zachár Jakab, Nagy Károly és Orosz Antal erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi czímet és jelleget díjmentesen, Koller János, Molnár Imre, Kostenszky Béla, Szádeczky Miklós, Pausinger Károly, Mike Imre és Terényi Sándor főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi czímet és jelleget díjmentesen, Papp István, Hamernyik Béla és Cle-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: ÉVgF/255/2018.

ment Károly erdőmérnököknek a főerdőmérnöki címet és jelleget adományozom.

Kelt Bécsben, 1914. évi január hó 30-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Báró Ghillány Imre s. k.

*

Földmívelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére Horváth Ferencz főszámtanácsost és Szilágyi József főerdőszámtanácsost a VI. fizetési osztályba kinevezem.

Kelt Bécsben, 1914. évi február hó 8-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Báró Ghillány Imre s. k.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének Bécsben 1914. évi január hó 26-án kelt legmagasabb engedélye alapján Csipkay János m. kir. főerdőtanácsost — saját kérelmére — végleges nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter kinevezte az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámában az erdőfelügyelőségek szolgálati ágazatánál Hepke Artur, Véssei Mihály, Simonffy Ákos és Konczwald Ferencz kir. alerdőfelügyelőket a VIII. fizetési osztályba kir. alerdőfelügyelőkké, az állami kezelésbe vett községi stb. erdők szolgálati ágazatánál Petrás Jakab és Szuppek József erdőtanácsosi czímmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököket m. kir. erdőtanácsosokká, Diószeghy Lajos, Lencsés Ambrus, Habel Lambert és Huda'k Lajos m. kir. erdőmérnököket m. kir. főerdőmérnökökké, a magyarországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál Székely István, Fischl József, Ivanich Ferencz, Ráduly János és Földes Tamás erdőtanácsosi czímmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököket, Kováts Béla, Gabnay Ferencz és Linszky Károly m. kir. főerdőmérnököket, Láncz Antal erdőtanácsosi czímmel felruházott m. kir. főerdőmérnököt, Babós József erdőfelügyelői czímmel felruházott m. kir. főerdőmérnököt, valamint Balogh Dezső, Bayer Ágoston és Bécsy Dezső m. kir. főerdőmérnököket m. kir. erdőtanácsosokká, Hajdu Dezső, Vaitzik Ede, Szeleczky János, Erősdy Bálint, Huszár Kornél, Pásztor Sándor. Hoffmann Dezső, Vály Ferencz, Guáry Kálmán, Rónay Imre, Puskás István, Huszár Pál, Sándor Jenő és Jeszenszky Ferencz m. kir. erdőmérnököket m. kir. főerdőmérnökökké, a horvát-szlavonországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál Petényi Keresztély erdőtanácsosi czímmel felruházott kir. főerdőmérnököt kir. erdőtanácsossá, Urbánszky István és Melcsiczky Pál kir. erdőmérnököket kir. főerdőmérnökökké, az összesített közös rangsorozati létszámban Pálffy Mihály, Comaniciu János, Molnár Antal, Dienes Béla, Finke Mihály, Pukács Endre és Krall János m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké, Pascu Viktor m. kir. segéderdőmérnököt kir. alerdőfelügyelővé, Imreh Ferencz, Rákosi István, Törzs Artur, Jellmann Béla, Puskás Károly, Cseleji József, Bertram I. Albert, Salix Gyula, Radonics Vazul, Törzs István, Gohn Emil, Egly József és Bertsik Andor m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké, Prunyi Albert m. kir. segéderdőmérnököt kir. alerdőfelügyelővé, Pilz Alfréd, Glock Géza, Nagy László és Fridrik Árpád m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké, Zavicsa József m. kir. segéderdőmérnököt kir. alerdőfelügyelővé, Bartók Ernő, Papp Gusztáv, Schaáb Bálint és Puksa Endre m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké, Barrois Andor püspöki uradalmi főerdészt kir. alerdőfelügyelővé, továbbá Fodor Vincze, Szukics Ferencz, Jaczó András, Kovács Tivadar, Csutak Álmos, Nagy Lajos, Partos Gyula, Spangel Ernő, Zseleznyák Leó, Orbán József, Pászthory Ödön, Zsuffa Béla, Révay Ferencz és Muresianu Aurél m. kir. erdőmérnökgyakornokokat m. kir. segéderdőmérnökökké.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Seenger Lajos m. kir. főerdőmérnököt Lippáról Beszterczebányára ellenőrködőnek, továbbá Kováts Béla m. kir. erdőtanácsost megbízta a beszterczebányai erdőigazgatóságnál a pénztárosi, Terényi Sándor m. kir. főerdőmérnököt pedig a lippai m. kir. főerdőhivatalnál az ellenőrködői teendők ellátásával.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a vinkoveczei kir. főerdőhivatal kerületében Čukić Mihály kir. főerdőőrt nyugalomba helyezte.

*

A tótsóvári m. kir. erdőhivatal főnöke Adamcsik Gyula m. kir. erdőőrt m. kir. főerdőőrré, Turek József I. oszt. m. kir. segéderdőőrt m. kir. erdőőrré, Bohuniczky Kálmán II. oszt. m. kir. erdőlegényt I. oszt. m. kir. segéderdőőrré nevezte ki.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Erdőkezelőség. Önök szarvasra, vadsertésre, de özre és kisebb vadra is alkalmas golyós ismétlőt óhajtanak beszerezni. Mint erre a czélra megfelelőt, ajánljuk a 9·5 mm.-es Mannlicher-Schönauert, 3·4 g rottweili lőporral és 11/12-ed burkolatú expansiv lövedékkel. Ezt pedig mint universálisat, mely mindhárom vadra egyformán alkalmas. Tudnunk kell ugyanis, hogy a nagy kezdősebességgel lőtt lövedék (a 9·5 M.-Schönaueré V_{25}=665 msc.), csupán akkor deformálódik erősen, ha kellő ellentállásra talál a testben és ez kényszeríti, hogy a lövedék energiája fokozottan használódjon a lövedék anyagnak molekuláris oldal eltolására. A M.-Schönauer gyárilag megállapított ára 225 K.

Mint ugyancsak kiválóan megfelelőt a Savage-puskát is ajánljuk. Tárja M.-Schönaueréhoz hasonló és a ház baloldalán lévő köralakú kivágáson szám jelzi, hogy hány töltény van benne (6 darabra berendezve). Kengyelzárral ismétel és csövei kicserélhetők, csupán az előagyat kell a duplapuskánál szokásos módon levenni és a csövet jobbra fordítani. *Az egyedüli golyós ismétlő, mely a cső egyszerű kicserélése által kétféle tölténynyel használható.* A következő összeállításban alkalmas önöknek: 303-as cső (8 mm.) a szarvas, vaddisznó, 25—35-ös, — tompacsúcsú lövedékkel — özvadra, mindkettő ólomcsúcsos rézburkolatú lövedékkel és amerikai Dupont füstnélkülivel, a 303-as angol cordite-vel is. V_{25}=1999·1 (303-asa) és 1978·1 (25—35-öse) kezdősebességgel. Czégeket ugyan elvileg nem ajánlunk, azonban különlegesség beszerzéséről lévén szó, megemlítjük: Bárdos István, Budapest, VII., Erzsébet-körút 37.

K. J. Fajmarhát és sertést az illetékes vármegyei kir. gazdasági felügyelőtől kell kérni, legegyszerűbb oly módon, hogy azokhoz csatlakozik, a kik a községből kéreltmeznek ilyen marhákat, mert egyszerre szokták azokat kioszlani, avagy úgy történik, hogy elmegy valamelyik nagy vásárra a kir. gazdasági felügyelő, erről a kérvényezőt kellő időben értesíti, ott kiválogathat magának tetszészerinti állatot, azt a felügyelő kifizeti és ön két év alatt tartozik az állat árát letörleszteni. Ilyen államilag vett marha egy évre biztosíttatik, de saját érdekében helyesen teszi, ha továbbra is biztosítja. *Dr. Kukuljević József.*

F. I. Forduljon bizalommal a magyaróvári szarvasmarhatenyésztő egyesület elnökéhez, Ujhelyi Imre m. kir. gazdasági akadémiai igazgató úrhoz, hivatkozzék reám és kérje meg, hogy szerezzen önnek egy jól tejelő tehenet. Jelölje meg, hogy mennyit áldozhat e czélra, az állat korát és hogy mennyi napi tejmennyiségre számít. Az egyesület mindenért, a mit beigér szavatosságot vállal, s mivel már évtizedek óta a tejelésre fordítja a fősúlyt, minden tekintetben megbízható. Kérheti az egyesülettől azt is, hogy mint tenyészállatot kedvezményes áron szállítsák a vasúton a tehenet. *Dr. Kukuljević József.*

T. M. 1. Miután az illető vármegyékre vonatkozó nyugdíjszabályzatot nem ismerjük, így nem tudjuk biztosan megmon-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

dani, hogy kinevezése esetén csendőrségi nyugdíját megtarthatja-e, de valószínűnek tartjuk, hogy megtarthatja.

2. Az «Erdészeti Zsebnaptár»-t a kiadóhivatal már elküldte.

3. Tomasovszky Imre: «Az erdőaltiszt védkerületi teendői» című műve a szerzőnél: Tomasovszky Imre m. kir. főerdőmérnök úrnál, Budapest (V., Zoltán-utcza 16 szám) kapható. Ára 1 K 50 fill. Valószínűleg rossz helyre küldte a pénzt s azért küldték azt vissza.

4. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

F. G. A vadászerdői erdőőri szakiskola továbbképző tanfolyamának tanulói az erdészeti földméréstant — tudomásunk szerint — a szakiskola által kiadott kéziratból tanulják. Tankönyv erre ez idő szerint még nincs, de valószínűleg rövid időn belül lesz.

U. J. 1. Szarvasbőrt úgy kidolgoztatni, hogy abból ruhaneműt lehessen készíttetni Melczschmit-czégnél, Tata (Komárom megye), vagy Leopold Ulrich-czégnél, Wien (I., Sonnenfeldgasse Nr. 11.) lehet. Egy szarvasbőr ilyen kidolgozása körülbelül 10—15 K-ba kerül. A megrendelésnél tessék megírni, hogy milyen színűre kívánja a bőrt. Ha mint szőrmét óhajtja a bőrt kidolgoztatni, úgy az említett czégek azt is elkészítik.

2. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. 36. §-át az 1901. évi XXI. t.-cz. 23. §-a hatályon kívül helyezi, a mennyiben ez az utóbbi törvény kimondja, hogy *bármiféle* czímen befolyt pénzbüntetés fele a kincstárt, fele pedig a községet illeti. Ennélfogva vadászati kihágások után megállapított pénzbüntetésből a feljelentőt semmi sem illeti meg s ezért nem állapít meg a feljelentő részére a bíróság semmit.

B. A. 1. Vadőri vizsgára készülni lehet: Hőnig István «A Vadőr» czímű könyvéből, kapható az Országos Magyar Vadászati Védegyletnél (Budapest, VIII., Gyulai Pál-utcza 13 sz.) vagy a földmívelésügyi miniszter úr által kiadott: Illés Nándor «Vadőr» czímű könyvéből, mely Nágel Ottó könyvkereskedőnél (Budapest, IV., Ferenczieк-tere 9 sz.) 1 koronáért kapható.

2. Olyan egyén, a ki még nem volt gyakorlati szolgálatban, a vadőri vizsgát nem teheti le, mert vadőri vizsgára csak az bocsájtatik, a ki írni, olvasni és a négy közönséges számműveletet szerint számolni tud, legalább három éven át szakadatlanul vadászati gyakorlati szolgálatban állott, feddhetlen magaviseletű, ép, erős, egészséges és 20. életévét betöltötte. Vizsgaengedélyt a kir. erdőfelügyelőtől kell kérni.

3. Nem szükséges, hogy a válaszért 20 fillért beküldjön, mert mi a lap előfizetőinek ingyen válaszolunk; másnak pedig se ingyen, se pénzért nem adunk feleletet, mert ezt senki se kívánhatja meg tőlünk.

L. I. V. Leveléből úgy vettük ki, hogy önnek, mint II. oszt. altisztnek az utolsó javadalmazása évi 900 K volt, s csak mint I. oszt. altiszt került be az évi 1000 K javadalmazásba 1909 okt. 1-én. Ez esetben önnek a személyi pótléktöbblet 1914 október 1-től kezdve jár. Ha azonban levelét rosszul értettük, s önnek már mint II. oszt. altisztnek (erdőőrnek) 1909 február 1-től kezdve az összjavadalmazása évi 1000 K volt, úgy az évi 1100 K javadalmazásra már 1914 február 1-től kezdve igénye van.

Kisladna. 1. A régebben Lendl Adolf dr. szerkesztésében megjelent «Természet» czímű lap már megszünt. Van ugyan jelenleg is egy «Természet» czímű természettudományi, technikai és képzőművészeti képes folyóirat, mely julius és augusztus kivételével havonta egyszer jelenik meg, de ön valószínűleg nem ezt gondolta. Ennek a kiadóhivatala Budapest, VIII., József-utcza 15 szám alatt van, szerkesztő dr. Balázs István s előfizetési díja egész évre 10 K.

2. A «Magyar Erdész», mely negyedévenként egyszer jelenik meg, kiadóhivatala Jólsván (Gömör megye) van s előfizetési díja egész évre 6 K.

Sz. J. 1. A kökény-magot elvetés előtt rostára kell tenni, a rostát pedig hasonló nagyságú edényre fektetni; a magot a rostán vízzel leforrázzuk és azután a rostát felül befödjük. A forró víz a rostán át az edénybe jutván, onnan vízgőzök szállnak a magvakra, miáltal csontkeményhéjuk megpuhul. Összel kell vetni.

2. A galagonya és vadrózsa magvait vetés előtt 48 órán át 40° C. meleg vízben kell áztatni, hogy kemény külső páncéljuk megpuhuljon s a vizet magukon áteresszék. Ha ezt nem teszszük, elfekszik a földben a mag egész éven át s csak a követ kező évben fog részben kikelni. A galagonya magját szokták vetés előtt négy napig trágyalében is áztatni. Mindkettőt összel kell vetni, de fenti kezeléssel lehet tavaszszal is.

3. A fajmarhát és sertést illetőleg olvassa el K. J.-nek szóló fentebbi üzenetünket.

4. A közalapítványi birtokok egyházi és kulturális czélokat szolgálnak s ezzel a rendeltetéssel uralkodók, magánszemélyek, főpapok és részben az állam, stb. tették az alapítványokat, a melyeket az állam (a vallás- és közoktatásügyi miniszterium) kezel. A kincstári birtokok pedig az állam tulajdonát képezik s jövedelmük állami czélokra fordíttatnak.

5. Az nem elég ok arra, hogy áthelyezzék.

S. S. Sorsjegyeit még nem húzták ki.

B. F. 1. A családi pótlékról szóló 1912. évi XXXV. t.-cz. 9. §-a szerint méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén és ha azt a vagyoni viszonyok is indokolják, kaphat a szülei után családi pótlékot, ha szülei munka- és keresetképtelenek és önnel közös háztartásban élnek. Ily irányú kérelmével önt valószínűleg azért utasították el, mert az apjának a szőleje után volt keresete. Kísérelje meg újból a családi pótlék engedélyezését kérni s csatoljon a kérvényhez orvosi bizonyítványt arról, hogy szülei teljesen munka és keresetképtelenek s vagyontalansági bizonyítványnyal igazolja, hogy szülei is és ön is vagyontalanok.

2. Ha az ön összes rendszeresített állásra kinevezett altiszt vagy szolga, úgy jár neki családi pótlék. De lehet ő állandóan alkalmazott napszámos is s mint ilyennek nincs igénye családi pótlékra. Hogy a fizetését havi utólagos részletekben kapja, arra enged következtetni, hogy se nem altiszt, se nem szolga, hanem állandóan alkalmazott napszámos. Ezt azonban határozottan nem állíthatjuk, mert nem ismerjük alkalmaztatásának mineműségét.

F. A. Forduljon Szikla-Szilágyi állatpraeparáló intézetéhez Budapest (VII., Amazon-utcza 13 szám).

Z. Ny. 1. A hatóságilag felesketett erdőőrök — mint azt már számtalanszor megmondtuk — két fegyvert tarthatnak adómentesen. Erre vonatkozólag olvassa el lapunk 1912. évi 4-ik számában «A fegyveradóról» írt közleményünket. Ez a rendelkezés a vadőrökre nem vonatkozik.

2. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. 17. §-a szerint ha a vadászatra jogosultak vadászebei idegen területre átmennek, ott az illető vadászatra jogosult által letartóztathatók mindaddig, míg gazdáik az okozott károkért teljes elégtételt nem adtak; a kártérítés iránti követelés joga az ebek le nem tartóztathatása esetén is fennmaradván. A törvénynek ebből a rendelkezéséből következik, hogy abban az esetben is beperelheti az eb gazdáját kártérítésért, ha az ebet nem sikerült letartóztatnia.

3. Máskor ha kérdez valamit, írja ki a nevét egészen, mert névtelen levelekre nem válaszolunk.

Cs. T. 1. Arra a kérdésére, hogy ki jogosult vadászfegyvert tartani, a fegyvertartásra vonatkozó vármegyei szabályrendelet a irányadó. Ezt valamelyik jegyzői vagy szolgabírói hivatalban megnézheti.

2. A hatóságilag felesketett erdőőrök fegyvereit illetőleg olvassa el á fentebb Z. Ny.-nek szóló üzenetünk 1. pontját.

3. A földmívelésügyi miniszter úrnak valamennyi közigazgatási erdészeti bizottsághoz, erdőfelügyelőséghez és állami erdőhivatalhoz intézett 1909. évi márczius hó 3-án kelt 97,400 908. számú körrendelete értelmében a hatóságilag felesketett erdőszolgák, éppen úgy, mint a magánbirtokosok erdőőrei, a kiktől az 1879. évi XXXI. t.-cz. 38. szakaszának utolsó bekezdése szakképzettséget nem kíván, az idézett törvény 40. szakasza értelmében lőfegyverrel elláthatók.

4. Ha a csendőrök a szabályszerűen bejelentett vadászeseléi deitől a lőfegyvereket elkobozták, úgy a miatt a szolgabíróságnál

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

emeljen panaszt a csendőrök ellen s kérje vissza a jogtalanul elkobozott fegyvereket.

5. Nehogy a csendőrökkel máskor is kellemetlensége legyen, kérjen az alispáni hivataltól úgy saját maga, mint vadászcselédei részére fegyvertartási engedélyt.

6. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

V. A. Mást nem mondhatunk, mint hogy várják meg a földmívelésügyi miniszter úr döntését, mert hivatalos ügyek állásáról felvilágosítást nem adhatunk. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

K. I. 1. Azt a bíróság állapítja meg, hogy kinek a vallomását fogadja el érvényesnek. Erre általános szabályt felállítani nem lehet.

2. Miután a csendőrségnek a feladata a bűnös kinyomozása, bizony megesik, hogy ártatlan embert is gyanusítanak; de hát arra való a bíróság, hogy igazságot szolgáltasson.

3. Olvassa el az 1879. évi XXXI. t.-cz. (erdőtörvény) 113., 178. és 179. §-ait, azokban megtalálja kérdésére a feleletet.

C. G. Hasonló hasznos és tanulságos közleményt máskor is köszönettel veszünk.

V. H. Minthogy a főiskolát végzett állami tisztviselő szolgálati idejénél 7 hónap 8 hónapnak számít, ennélfogva 31 évi szolgálat 35 év 5 hónapnak, 31 évi és 1 havi szolgálat pedig 35 év 6 hónapnak, vagyis kikerekítve 36 évnek számítandó. Harminchat évi szolgálat után pedig a fizetés és személyi pótlék 92%-a jár nyugdíjképen; vagyis

évi 3600 K javad. után jár 3312 K nyugdíj és 680 K lakbérnyugdíj,
« 4000 « « « « 3680 « « « 720 « «
« 4400 « « « « 4048 « « « 760 « «

Az özvegynek járna a férj 3600 K javadalmazása után évi 1600 K; 4000 K jadadalmazás után évi 1800 K; 4400 K javadalmazás után pedig évi 2000 K nyugdíj. Minthogy azonban az özvegy nyugdíja kevesebb nem lehet, mint annak az összegnek a fele, a mely a férjet nyugdíjképen megillette, vagy megillette volna, ennélfogva a jelen esetben az özvegyet évi 1661 K, 1840 K, illetőleg 2024 K özvegyi nyugdíj illeti meg.

G. P. A magasabb személyi pótlékot 1915 január 1-től feltétlenül megkapja, akár kinevezik más hivatal kerületébe, akár nem, mert nem az az irányadó hogy *hol* szolgál, hanem hogy *mióta* szolgál jelenlegi javadalmazásában.

O. I. 1. Ha a fák, illetőleg suhángok levágásánál csak a sarjadzás lehető kedvező lefolyására törekszünk, akkor a vágás ideje a téli nyugalom. Mivel azonban a tél hidege is kárt okozhat, kitoljuk a munkát tavasz felé annyira, a mennyire azt a nedvkeringés kezdete megengedi; körülbelül február közepe és március közepe közé.

Mivel az alomtűz a tuskókat, illetőleg a fácskákat egész a gyökfőig pörkölte, a vágást lehetőleg mélyre kell vennünk, hogy az még az egészséges fába jusson, a mi tölgynél másképen is ajánlatos.

Vágásra — 5 éves csemetékről lévén szó, — legalkalmasabb lesz a két kézre való nagy olló. Ha ez nincs, akkor használható a kaczor vagy kis balta is, de ezeknél ügyelni kell arra, hogy munka közben újra meg újra élesítsék; a vágáslapnak símának és lejtősnek kell lennie, nem jó két oldalról, ék alakban kivágni a suhángot; berepeszteni szintén nem szabad. Ezért legjobb az olló ilyen vékony fáknál.

Ha lehetséges, a vágáslap dél felé nézzen, mert így gyorsabban szárad össze és nem folyik ki belőle annyi nedv.

Nedvkeringés idején való vágásnál esetleg elvérzés állhat be.

2. Az 1883. évi XX. t.-cz. 16. §-a szerint a vadászat csak lőfegyverrel vagy lőháton, bárminemű vadászebek használatával gyakorolható; — ezzel azonban a vadászat fogalma még korántsincsen kimerítve, mert hisz a törvény 15. §-a exemplicative a vadászat más módjait is említi. Joggyakorlatunk szerint vadászati kihágásért a törvény 26. §-a alapján felelősségre vonható általában mindaz, a ki bármely oly cselekményt követ el, melylyel az uratlan vadat idegen vadászterületen jogosulatlanul birtokába ejti. *Világos tehát, hogy a jelen esetben a törvény 26. §-a alapján büntetendő orvvadászatról van szó.* A törvény 27. §-ának alkalmazhatósága azonban már kérdéses, mert bebizonyítható ugyan, hogy terhelteknél a kihágás elkövetésekor botokat láttak, de a kihágás minősítésére döntő körülmény, vajjon a vadorzók a botokat a vadászatnál leendő használat czéljából vették-e magukhoz, illetve, hogy azokat a nyúl elejtésénél tényleg igénybe vették-e? megállapítani a hivatalos eljárásnak lett volna feladata.

3. Előadása szerint a vadászkutya az egyik terheltnek képezte tulajdonát; a másik terheltnek közreműködése már most a szerint bírálandó meg, hogy a hivatalos eljárás a kihágást minősítettnek, vagyis olyannak állapította-e meg, melynél a 27. § szerinti tiltott eszközök használtattak, mely esetben a szintén bottal felfegyverkezett, másik vadorzó tettestársnak tekintendő; vagy pedig csupán a vadorzás egyszerű esete nyert-e beigazolást, a mikor is a másik terhelt mint bűnrészes vonandó felelősségre; — de minthogy nem kiséreltről van szó, — *utóbbi is mindkét esetben feltétlenül büntetendő.*

4. *Kétséget nem szenved, hogy a feljelentés folytán kitűzött tárgyaláshoz a vadászati jog tulajdonosa, illetve meghatalmazottja, valamint a tanuk okvetlen megidézendők, mert hisz a vádlottak egyoldalú vallomása alapján a tényállást objective megállapítani és így reális támpontokon nyugvó ítéletet hozni nem is lehet.* (Az 1880. évi XXXVII. t.-cz. 42. §-ában nyert felhatalmazás alapján 1880. augusztus 17-én 38,547. sz. alatt kibocsátott belügyminiszteri rendelet 32. és 54. §-ai.)

5. Másrészt a hozott határozatot a sértett féllel *feltétlenül közölni kell, mert e nélkül az ítélet jogerőre nem emelkedhetik.*

6. Utolsó kérdésére az 1883. évi XX. t.-cz. 40. §-a adja meg a választ, mely szerint a vadászati területre felvigyázattal megbízott személyeknek vallomása az ellenkező bebizonyításáig teljes bizonyító erővel csak akkor bír, ha vallomásukat hit alatt adják le; a hatóságilag felesketett erdőtisztek és erdőőrök csak a szoros értelemben vett erdészeti szolgálatban és a törvény által expressis verbis felsorolt esetekben tekinthetők közbiztonsági közegeknek, miből folyik, hogy a vadászati kihágások iránti eljárásban a hatósági esküre való hivatkozás az 1883. évi XX. t.-cz. 40. §-ának alkalmazását feleslegessé nem teszi.

N. L. A tuskó-fa tömör tartalmát 45%-nak véve fel és 0.65 légszáradt, *különben egészséges* állapotban levő fajsúlylyal számítva:

1 ürm.³ = 292·5 kgr.; 19% vizet és 1% hamut véve fel, lesz: *234 kgr. víz- és hamumentes fa.*

A fa abszolut hőhatálya a szénének 0·36-a, tehát 8080×0·36= 2908·8 Caloria 1 kgr. után; *100 kgr. után pedig: 290880 Caloria.*

A kőszénben 10% vizet és 10% hamut véve fel, 1·0×0·2 = 0·2; azaz: 0·8 kgr. víz- és hamumentes szén; 100 kgr. szén tehát tartalmaz *80 kgr. tiszta szenet.*

A szén (pl. Tatabánya) hőhatálya = 5500 Caloria egy kgr. után; 80 kgr. (= 100 kgr.) × 5500 = *440000.*

Ezek szerint 100 kgr. víz- és hamumentes szén egyenértékű 150 kgr. víz- és hamumentes fával.

Miután 234 kgr. (= 1 ürm.³) fának értéke = 3 korona; 150 kgr.-nak *1·9 korona* következik, hogy a tuskó-fa, ha méreteinél fogva alkalmas, előnyös a kazánfütésre.

G. J. 1. A ragadós száj- és körömfájás ragályanyagát a szájban és a körmökön képződő hólyagok tartalmazzák, a hólyagok felrepedése után a ragályanyag a nyálba, a könnyekbe, az orrból folyó váladékba és a tejbe is bejut. Ezzel már meg is van mondva, hogyan történik a fertőzés. A beteg állatok nyálkája, orrváladéka beszennyezi a földet, a legelőt, az etető-itató edényeket stb., innen pedig az egészséges állatok felszedik. A betegek ápolóinak kezéhez, ruházához, lábbelijéhez szintén hozzátapad a váladék, úgyszintén az istálló felszerelési tárgyaihoz is. Ha tehát meg akarjuk védeni állatainkat a fertőzéstől, akkor gondoskodnunk kell arról, hogy az állatok sem betegekkel, sem azoknak ápolóival érintkezésbe ne jussanak. Ne engedje tehát, hogy falubeliek belépjenek az istállójába, de a saját házbelijei se menjenek a falubeli istállókba. Az állatokat ne hajtassa ki a legelőre

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

és ne engedje olyan utakon járni, a hol esetleg más — beteg — marha is megfordulhat. Elővigyázatból az istálló küszöbét s néhány lépésnyi területet az istálló előtt is öntözzön meg napjában többször is mésztejjel, hogy az istállóba be- és kilépőnek a mészen kelljen keresztülgázolnia s esetleg a czipőjére felszedett ragályanyagot a mész elpusztítsa.

Ha a sertéseket otthon nem foghatja, akkor kihajtás előtt azok is gázoljanak át mésztejen. Még hatásosabb, ha a mésztej készítéséhez nem tiszta vizet használ, hanem olyat, a melynek minden literjébe földeci nyers lysoformot öntött. Egynehány gazdatisztet a sertéseket lapos ládákon gázoltatja át, a mely ládákban 2%-os tiszta lysoform van. (100 liter vizre 2 liter lysoform.) Az állatok isznak is belőle, de az nem árt nekik. A gazdatisztek ily módon meg tudták védeni sertéseiket s azóta a környéken igen felkapták ezt a védekezési módot.

A betegek kezelésénél fődolog a nyugalom és a tisztaság. A betegek nehezen esznek, de igen fontos, hogy jó erőben maradjanak, ezért puha ennivalót kell adni, friss füvet, elvermelt kukoriczát (csalamádét), puha finomszálú szénát, vagy ha ilyesmivel nem rendelkezik, korpás vagy lisztes ivósakat. A betegek száját naponta többször ki kell öblögetni timsós vizzel, 2%-os bórsavoldattal, vagy ha nem sajnálja a költséget hyperollal, még pedig 1 gr. hyperolt 60 gr. vizre. A lábakat szintén szorgalmasan kell mosogatni és fenyőkátránynyal, vagy tannoformmal behinteni, illetve bekenni. Azonfelül gondoskodni kell róla, hogy az állat alatt mindig tiszta és száraz alom legyen, esetleg ha módjában van, hintsen alája gipszet vagy tőzegport, ezek felszívják a nedvességet és fertőtlenítenek is egyben. A tejet meginni nyersen nem szabad. Csak akkor ihatja meg, ha legalább 10 perczig forralja; forrás közben tiszta kanállal folyton kevergetni kell, akkor nem fut ki. Ha esetleg a tőgyön is támadnak hólyagok, azokat is hyperolos vagy bórsavas vízzel kell mosogatni. Egyebet nem tehet. Fő a pedáns tisztaság, hogy a beteg, sebes lábakba piszok ne jusson, mert ha a körmök gennyedni kezdenek, akkor esetleg az egész körmét elveti az állat és hónapokig sánta marad. A betegeket kemény útra kihajtani semmi körülmények közt sem szabad, azoknak a puha, száraz, tiszta alom a legjobb helyük.

Ha valamelyik állat nagyon elgyengülne a láztól, adjon neki félliter langyos bort, a mibe 1—2 tojást verhet. Beteg tehén tejét a borjunak is csak felforralva adja.

2. Azért a tanácsért, a mit »Az Erdő«-ben adok, a lap előfizetőinek nem kell fizetni. — *Dr. Kukuljevič József.*

3. A 20 fillért a lap javára beküldött összeggel ez év végéig rendezve van.

H. I. Előfizetése a beküldött összeggel ez év végéig rendezve van.

Gy. A kopár területeknél egyévi próbaszolgálatra ideiglenes minőségben alkalmazott erdőőrök kinevezése alkalmával; az illető állami erdőhivatalok figyelmeztetve lettek, hogy az egyévi próbaszolgálat letelte után, az illető erdőőr végleges kinevezésére — esetleg ha meg nem felel, a szolgálatból való elbocsájtására — tegyenek a földmivelésügyi miniszter úrhoz javaslatot. Miután erről az állami erdőhivatal valószínűleg megfeledkezett, forduljon a hivatalhoz és kérje, hogy véglegesítése érdekében tegye meg a szükséges lépéseket.

G. A. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. 3. §-a értelmében, a községek tulajdonát képező területek vadászati jogát ha az 2000 k. holdnál nem nagyobb, egyben kell bérbeadni, ha pedig a terület 2000 k. holdnál nagyobb, akkor több, *legalább is 2000 k. holdas részletben* is bérbe adható.

Minthogy az ön által említett községnek 2620 k. holdas területéből nem lehet két legalább 2000 k. holdas vadászterületet alakítani, ennélfogva a 2620 k. holdas községi vadászterületet csak egyben lehet bérbeadni. Ha a községi képviselőtestület elhatározná, hogy a vadászterületet több részletben fogja bérbeadni, az ellen az alispánhoz, ennek elutasító határozata ellen pedig a belügyminiszter úrhoz lehet fellebbezni.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

49 éves, róm. kath., kiscsaládú, erős testalkatú, józan, szerényigényű, magyarajkú, középiskolát végzett és szakvizsgázott erdőőr, ki az erdészeti, mezőgazdasági és vadászati teendőkben 17 évi gyakorlattal bir, jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkezik, mielőbbi belépésre állást keres. Nyugdijra igényt nem tart s csupán aggkori biztosítást kér. Czime: O. Gy. Harkács. (Gömör m.) (13.)

Csere. Hajlandó volnék jó máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatósági kincstári védkerületi állásomat egy lugosi, lippai, apatini, gödöllői vagy zágrábi kincstári erdőhatóság-keruletbeli olyan állással elcserélni, hol kisebb hegyek vannak. Közeli iskola nem igényeltetik. Megkeresések a szerkesztőséghez kéretnek. (15.)

Vadász, a ki a fő- és apróvadtenyésztésben teljes jártassággal, különösen a mesterséges fáczántenyésztésben nagy gyakorlattal bir, a mit kitünő okmányokkal bizonyitani tud, hasonló állást keres márczius 1-ére. Czime: Huber Wendel, Tiszabő, Szolnok vm. (14.)

38 éves, családos egyén, ki 20 évig mint vadász nagyobb uradalomban volt alkalmázva, azonnali belépésre erdőőri, vadászi, vagy vadőri állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (16.)

Erdőlegényi, vagy erdőőri állást keres május hó 1-re, egy a m. kir. VI. számu csendőrkerületnél harmadik évét szolgáló 29 éves, róm. kath., nőtlen, 176 cm. magas, ép, egészséges egyén. Beszél magyarul és németül. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (17.)

Vadőr, a ki ilyen minőségben hét év óta van egy grófi uradalomnál felmondatlan állásban, a vadászati teendők minden ágában jártas, úgy az apróvad, valamint a fővad és fáczántenyésztést tökéletesen érti, jó dúvad-irtó, 32 éves, feddhetlen előéletü, kis családú, felesége kitünően főz (a miről éves, jó bizonyitványai vannak), állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (18.)

HIRDETÉSEK

A **meszesfalusi** gör. kel. szerb zárdai erdőbirtoknál **erdőőri állás** van üresedésben.

Javadalmazás: évi 840 kor. fizetés, szabad lakás, két drb. tehén nyári legeltetése, két kat. hold kaszáló, 20 ürm. tüzifa.

Az állás április 1-én foglalandó el.

Pályázók a magyar állampolgárságot, feddhetlen életet, 24 éves kor betöltését, ép szellemi és testi erejüket, az erdőőri szakvizsga letételét és az eddigi szol-

© OEE-Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

gálatukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket március hó 15-ig dr. Dimitrievics Vladimir apát és zárdafőnök úr címére Meszesfalu (u. p. Versecz) nyujtsák be.

Román nyelv ismerete szükséges.

Méhészek előnyben részesülnek. (6.)

Pályázati hirdetmény. 262/1914. sz. Nagyrőcze rt. városánál 1914 április hó 1-re egy erdőszolgai állás lesz betöltendő.

Az erdőszolga javadalmazása a következő: 600 kor. évi bér, természetbeni lakás, egy hold föld természetben, 50 kor. ruhailletmény, 20 kor. csizmailletmény, 24 ürm. failletmény.

Katonakötelezettségüknek eleget tett, 30 évesnél nem korosabb, s gyakorlati alkalmazással biró egyének erkölcsi és egyéb bizonyitványokkal felszerelt kérvényeiket Nagyrőcze rt. város polgármesteri hivatalához f. évi március hó 15-ig küldjék be.

Nagyrőcze, 1914 február hó 14-én.

(7.) ***Dr. Csch János*** polgármester h.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 11943 1914. F. M. sz. A zólyomlipcsei m. kir. erdőgondnokságban termelt 4974·40 m^3 fenyőépületi és műszerfa, nyolcz eladási csoportra megosztva, zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1914. évi márczius hó 2-án déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és 1914. évi márczius hó 3-án délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

Árverési feltételek, a faanyag csoportositását és kikiáltási árait feltüntető kimutatás, ajánlati űrlap és boriték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi február hóban.

(8.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Tölgyrönk-eladás. 6557/1913. sz. A lugosi erdőigazgatóság kerületében a begaszuszányi faraktárban mintegy 256 m^3 tölgyrönk zárt irásbeli ajánlatok útján eladás alá bocsájtatik.

Az ajánlatok 1914. évi márczius 17-én d. u. 2 óráig nyujtandók be alulirott erdőigazgatóságnál, hol azok 18-án d. e. 9 órakor nyilvánosan felbontatnak.

Az eladási föltételek, a kikiáltási ár, stb. az erdőigazgatóságnál megtudhatók, ajánlati űrlap és boriték ugyanott kapható.

Lugos, 1914. évi február hó 6-án.

(9.) ***M. kir. erdőigazgatóság.***

Versenytárgyalás elhalasztása. 13081/1914. I-B—1. sz. A gyalui és jósikafalvai erdőgondnokság 1914—1916. évi fenyőhaszonfatermésének értékesitése iránt 74140/913 sz. alatti hirdetménynyel folyó évi márczius hó 10-ére kitüzött versenytárgyalás határnapja folyó évi április hó 30-ik napjára lett elhalasztva.

Az ajánlatok ehhez képest folyó évi április 29-én déli 12 óráig nyujtandók be a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál.

Budapest 1914 február hóban.

(10.) ***Földmivelésügyi Miniszter.***

Termelt fenyő bányaszéldeszka-eladás. 13020/1914. I-B—1. sz. A szomolnoki m. kir. erdőgondnokság nagymedenczevölgyi fürésztelepén részben már kitermelt és 1914. év végéig még kitermelendő mintegy 101,000 (Egyszázegyezer) folyóméter 1—2, illetve 2.0 és 3.0 méter hosszu fenyő bányaszéldeszka a szomolnokhutai vasúti állomás melletti rakodókra kiszállitva, zárt irásbeli ajánlatok útján eladásra bocsáttatik.

Kikiáltási ár folyóméterenként 4 (négy) fillér.

Bánatpénz 200 (Kettőszáz) korona.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi márczius hó 16-án déli 12 óráig nyujtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok márczius 17-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatnak.

A versenytárgyalási feltételek, ajánlati űrlap és boriték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megtekinthetők, illetőleg beszerezhetők.

Budapest, 1914. évi február hóban.

(11.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Jegenye- és luczfenyő fürészáruk eladása. 13086/1914. I-B—1. sz. A szomolnokhutai m. kir. erdőgondnokság nagymedenczevölgyi fürésztelepén termelt és a máriahuta—zakárfalvai állomásnak vasuti rakodóján készletezett 730·187 tömörköbméter jegenye- és luczfenyődeszka, padló, lécz, zárlécz, rövidáru és 500 drb szőlőkaró zárt irásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok 1914. évi márczius hó 16-án déli 12 óráig nyujtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok márczius hó 17-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A versenytárgyalási feltételek, az eladandó fürészárúk részletes kimutatása, az ajánlati űrlap és boriték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál beszerezhetők.

Budapest, 1914. évi február hóban.

(12.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Termelt luczkéreg-eladás. 12495/1914. I-B—1. F. M. sz. A szvarini, feketevági, teplicskai, likavai, maluzsinai és fenyőházai m. kir. erdőgondnokságokban az 1914. és 1915. években termelendő összes luczkéreg az 1914. évi márczius hó 17-én délután 3 órakor Liptóujvárott a főerdőhivatal hivatalos helyiségében, zárt, irásbeli ajánlatok útján, hat csoportban eladásra kerül.

Az ajánlatok legkésőbben 1914. évi márczius hó 16. napján este 7 óráig nyujtandók be Liptóujváron a m. kir. főerdőhivatalnál.

A részletes becslésre, továbbá a csoportok beosztására vonatkozó adatok, az árverési és szerződési feltételek, valamint az ajánlati űrlap és boriték a liptóujvári főerdőhivatalnál beszerezhetők.

Budapest, 1914 február hóban.

(23.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 13382/1914. I-B—1. F. M. sz. A maluzsinai, vichodnai és szvarini m. kir. erdőgondnokság fahozamából mintegy 10,000 m³ lucz- és jegenyefenyő haszonfa Liptóujvárott 1914. évi márczius hó 17-én d. e. 9 órakor a főerdőhivatal hivatalos helyiségében, zárt, írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyaláson három csoportban eladásra kerül.

Az írásbeli ajánlatok a liptóujvári főerdőhivatalnál márczius hó 16 (tizenhatodik) napján este 7 (hét) óráig nyujtandók be.

A faanyagok kikiáltási áraira, a csoportok beosztására stb. vonatkozó részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és boritékok a m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914 február.

(13.) *Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázat főerdőőri állásra. 259/1914. sz. Podolin XVI. szepesi város mint nagyközség képviselőtestületének, folyó évi 7. számú határozata értelmében egy főerdőőri állásra pályázatot hirdet. Évi fizetése 400 korona, természetbeni lakás, közvetlenül a lakás mellett 5 hold szántó és rét élvezete, 12 drb. szarvasmarha legeltetési joga, előbbi 100 kor., utóbbi 240 kor. értékben, fűtési anyag és 24 kor. lábbelire, továbbá a kihágási pénzbüntetések százaléka. Főerdőőr lakása Felsőzúgó fürdőtől ¼ óra távolságra van. Az erdőőri állásra a 24 évet betöltött, de 40 évnél nem idősebb pályázók felhivatnak, hogy magyar állampolgári minőségüket és családi állapotukat, feddhetlen előéletüket, a 24 éves életkor betöltését, az erdőőri szakvizsga letételét, valamint szellemi és testi épségüket különösen jó látó, halló és beszélőképességüket, esetleg eddigi szolgálatukat igazoló bizonyitványnyal felszerelt s sajátkezüleg irt folyamodványukat Podolin város nagyközség képviselőtestületéhez czimezve legkésőbb folyó évi márczius hó 15-ig nyujtsák be.

Azok a pályázók, kik a magyar nyelvnek szóban és irásban való tudásán kivül a német és tót nyelv ismeretét is igazolják előnyben részesülnek.

A kinevezendő főerdőőr állását 1914. évi április hó 1-ig elfoglalni köteles.

Podolin, 1914. évi február hó 12-én.

Dudinszky Péter jző. (17.) *Szadovszky József* fbiró.

Fenyőtutajfa-eladás. (500 és 1000 m³-es részletekben) 13377/1914. I-B—1. F. M. sz. A feketevági és teplicskai erdőgondnokságokból az 1914. év folyamán Liptóujvárra letutajozandó mintegy 13,000 tömör m³ lucz- és jegenyefenyő haszonfa Liptóujvárott 1914. évi márczius hó 17-én délelőtt 10 órakor a főerdőhivatal hivatalos helyiségében zárt, irásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyaláson eladásra kerül.

A zárt irásbeli ajánlatok a liptóujvári főerdőhivatalnál 1914. évi márczius hó 16-án délután 7 óráig nyujtandók be.

A verseny tárgyát képező faanyagra, a részletek beosztására és a kikiáltási árakra vonatkozó részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és boritékok a liptóujvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914 február hó.

(14.) *Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetmény. 35699. sz. A delibláti m. kir. kincstári birtokkezelőségnél megüresedett napidijas erdőőri állásra pályázat hirdettetik.

Pályázati határidő 1914. év április hó 15.

Javadalmazás 2 (kettő) kor. napidij és 300 kor. lótartási átalány.

Valamelyik m. kir. erdőőri szakiskola sikeres elvégzése, ép, egészséges és erőteljes testalkat, valamint jó magaviselet hiteles bizonyitványokkal igazolandó.

Erdőőri szakvizsgát is tett egyének előnyben részesülnek. Teljesen megfelelő, jó magaviselet és kellő szorgalom mellett végleges kineveztetés kilátásban van.

Pályázni kivánók a hozzám czimzett kérvényeiket az összes mellékletekkel együtt a megjelölt határidőig birtokkezelőséghez Deliblátra nyujtsák be.

Budapest, 1914. évi február hó 10-én.

(15.) *A m. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázati Hirdetmény. 5143/1913. sz. Trencsén sz. kir. városnál megüresedett erdőőri állásra pályázatot nyitok.

Felhivom mindazokat, kik ezen állásra pályázni kivánnak, hogy az erdőőri szakvizsga letételét és az eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1914. évi márczius hó 10-ig hivatalomnál nyujtsák be.

Trencsén, 1914. évi február hó 14 én.

(16.) *Ucsnay Ernő* s. k. kir. tanácsos, polgármester.

Pályázati hirdetmény. 516/1914. sz. Az Iglói kir. korona- és bányavárosnál üresedésben lévő egyik főerdőőri állásra ezennel pályázatot hirdetünk.

Az állás illetményei (1200) egyezerkétszáz korona készpénzfizetés, (150) százötven korona ruhaátalány, lakás, faizás és 10 ürm³ házhoz szállitva hasábfa, rétjogosultság, 2 tehén és 2 üsző tartásra legelő.

Pályázók igazolni tartoznak, hogy erdőőri szakiskolát végeztek és erdőőri szakvizsgát tettek. Tapasztalt, nagyobb gyakorlattal biró egyének előnyben részesülnek. A pályázati kérvényhez melléklendők az eddigi alkalmazásról szóló bizonyitványok és születési anyakönyvi kivonat.

Az elfogadott pályázó egyelőre ideiglenesen egy évre fog alkalmaztatni és csak akkor fog véglegesittetni, ha ezen probaév alatt megfelelt.

Véglegesités esetében a próbaév is a nyugdijjárulék utólagos megfizetése után a nyugdij megállapitásának alapjául szolgáló időbe fog beszámittatni.

Pályázati kérvények f. évi április hó 6-ig Igló város polgármesterénél adhatók be.

Igló, 1914. évi február hó 17-én.

(20.II.1.) *A városi tanács.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Termelt tölgy-, kőris-, szil- és nyárhaszonfa s tölgy keritésoszlopok eladása. 13094/I.B—1. sz. A pécskai m. kir. erdőgondnokságban termelt mintegy 842.23 m^3 tölgy-, 944.66 m^3 nyár-, 273.11 m^3 kőris- és 51.70 m^3 szilhaszonfa hat eladási csoportban, továbbá az aradi m. kir. erdőgondnokságban termelt 1608 drb. tölgyoszlop egy csoportban zárt irásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok 1914 márczius 4-nek déli 12 órájáig nyujtandók be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, hol is azok márczius 5-én délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az eladási feltételek, a faanyagok csoportositása és a kikiáltási árak kimutatása, s ajánlati űrlap és boriték a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, valamint a pécskai és aradi (Zrinyi-utcza 5. szám) m. kir. erdőgondnokságnál díjtalanul beszerezhető.

Budapest, 1914. évi február hó.

(19.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Termelt kádár- és kerékgyártófa eladása. 13094/I.B—1. sz. A pécskai és csálai m. kir. erdőgondnokságokban termelt mintegy 9296 akó tölgydonga 18 csoportra felosztva és 31000 darab tölgy-kerékküllő nyolcz csoportra felosztva zárt irásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok 1914. évi márczius 4-nek déli 12 óráig nyujtandók be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, hol is azok márczius hó 5-én délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az eladási feltételek, a faanyagok csoportositása és a kikiáltási árak kimutatása, s ajánlati űrlap és boriték a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, valamint a pécskai és aradi (Zrinyi-utcza 5. szám) m. kir. erdőgondnokságnál díjtalanul beszerezhetők.

Budapest, 1914. évi február

(18.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Tölgyfa eladástövön. 11296/1914.I-B—1.F.M.sz. A vajdahunyadi erdőgondnokság gyalári (A. g. o. III. vgssor. 15 tag) erdejében kijelölt s mintegy 5000 tömör m^3-re becsült 5690 drb számozott tölgy (csekély részben cser, bükk és gyertyán) álló fa ez évi márczius hó 19-én délelőtt 9 órakor Szászsebesen a m. kir. erdőhivatal hivatalos helyiségében zárt irásbeli ajánlatok alapján nyilvános versenytárgyaláson eladásra kerül.

Az ajánlatok 1914. évi márczius hó 18-án este 6 óráig nyujtandók be a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz.

A részletes becslési adatok, árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok a szászsebesi m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi február hó.

(21.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Vékony fenyőhaszonfa eladás. (Vasúti rakodón). 13486/1914. I-B—1. sz. A kisgarami, cserpataki, karámi és dobrócsi erdőgondnokságnál termelt és a kisgarami vasúti rakodóra hozott 30018 drb gömbölyű fenyőszálló- és gyümölcskaró, 10755 drb fenyő erdei lécz, 48857 folyóméter fenyőrúdfa és 824.10 m^3 egyéb fenyőhaszonfa, kettő eladási csoportra megosztva zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1914. évi márczius hó 16-án déli 12-óráig nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál, a hol azok 1914. évi márczius hó 17-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A faanyagok részletezését és a kikiáltási árakat feltüntető kimutatás ajánlati űrlap és boriték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi február hóban.

(22.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Erdészeti csemeték és magvak a legmegbizhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerezhetők a Magyar Erdészeti és Kertészeti vállalatnál, Neumayr és Társa csemete és magkereskedés, csemetetermelés, Zalaegerszeg. Árjegyzék kivánatra megküldetik. Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat. (4.VI.3.)

Erdőőr kerestetik kisebb felvidéki erdőbirtokra város közelében. A tót nyelv ismerete és erdősítésben, haszon és tüzifatermelésben, tuskóirtásban, valamint a fa értékesitésében szerzett hosszabb uradalmi gyakorlat igazolandó. Belépés április elsején. Nős, kiscsaládú pályázók fizetési igényekkel és okmánymásolatokkal felszerelt beadványait a kiadóhivatal továbbítja. (24.)

Jegyzéke

azoknak az **erdészeti szakmunkáknak,** melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz.) az alábbi **kedvezményes áron** rendelhetők meg:

Bölesházi Belházy Emil: **Az erdőrendezéstan kézikönyve** Ára 6 K.

Fekete Lajos: **A tölgy és tenyésztése.** Ára 4 K.

» » **Erdőrendezéstan.** Ára 9 K.

» » **Erdőértékszámitástan.** Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)

» » **Erdészeti nyereségszámitástan.** Ára 3 K.

» » **A szálaló erdők berendezése.** Ára 90 f.

Fekete L. és Mágocsi Dietz S.: **Erdészeti növénytan.** (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: **Hazánk házi faipara.** Ára 1 K 40 f. Bérmentesitésre 45 f. küldendő.

Gellért József: **A bükk-tüzifa romlása s az ellene való védekezés.** Ára 60 f. Bérmentesitésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: **Erdészeti zsebnaptár.** Ára 2 K. Bérmentesitésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: **Erdészeti géptan.** Ára 4 K.

Márton Sándor: **A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznositása.** Ára 4 K 80 f.

Péch Dezső: **A külföldi fanemek megtelepitése.** Ára 3 K Bérmentesitésre 45 f. küldendő.

Pohl János: **Tangenstáblázatok.** Ára 1 K.

Tagányi Károly: **Magyar erdészeti oklevéltár.** 3. kötet. Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: **Erdei facsemeték nevelése.** Ára 3 K. Bérmentesitésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: **Rendszeres növénytan.** I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: **Az akácz fa monografiája.** Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: **Fából készitett ezukor és alkohol.** Ára 1 K 50 f. Bérmentesitésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeletek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesitésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Sóltz Gyula: **Erdőbecslestan.** Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbánya.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezésünk fejlesztéséről.** Ára 5 K. Bérmentesitésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza, Bars megye.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezéstan.** Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesitésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: **Erdészeti épitéstan. I. R. (1. és 2. kötet) Középitéstan:** egy-egy kötet ára 11 K 20 f. **II. R. Út-, vasút- és hidépitéstan,** ára 12 K.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmivelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Tomasovszky Imre: **Az erdőaltiszt védkerületi teendői.** Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: **Erdőmíveléstan.** Ára 7 K.

Vadas Jenő: **A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője.** Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: **A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása.** 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földmivelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: **Az erdőőr vagy Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben.** Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: **Értekezések az erdőrendezés köréből.** Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Cseti Ottó: **Általános földméréstan.** Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: **Az erdők berendezése.** Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Népszerű erdészeti növénytan.** I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Erdészeti talajtan.** Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: **Grafostatika és vasszerkezetek.** Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petricsek Adolf: **A magyar birodalom fontosabb fásnövényeinek mag- és terméshatározója.** Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya.)

Stark Dezső: **A vadász-vizsla.** Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Pátria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: **Az erdőhasználattan kézikönyve.** Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: **Erdővédelemtan.** Ára 5 K 40 f. (Kapható ugyanott.)

Tomasovszky Imre: **Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz.** Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: **A bükkfa korhadása és konzerválása.** Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: **Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése.** Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapesten, Muzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

Kizárólag saját pergetésű hazai fenyőmagvak!

Kitünő minőségü, tülevelü és lomblevelü

Erdészeti magvak, Facsemeték,

Gyümölcsmagvak, Tölgymakk, Gazdasági és fümagvak, Fümagkeverékek, Sorfák, Díszfenyők, Bokrok, Gyümölcsfákésvadonczok, Rózsák legnemesebb fajokban, Remis-csemeték, Helianthi salsifis és Csicsóka vadetetésre.

Első és egyedüli magpergető a Monarchiában, melynek saját nagy (100 hold) fa-iskolái vannak.

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDV. SZALLITÓ

ZALAEGERSZEG

(5 V. 2.)

Árjegyzékkel és árajánlattal kivánatra szivesen szolgálok.

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5 z.

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú tü és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállíttatik. (1. VIII. 3.)

Bükkmakk-, ákácz- és gledicsiamagvak!

STAINER GYULA

császári és királyi udvari szállító

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magkereskedés Körmend, Vas m.

Erdészeti csemetetelepek: Zalaegerszegen.

Erdészeti csemeték!

Erdészeti magvak! Elismert megbizható minőségü, szavatolt csirakepességü: **tülevelü, lomblevelü magvak:** lucz-fenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, bank-fenyő, simafenyő stb. **Ákácz-, gledicsia-, kocsányos- és kocsánytalan tölgymakk. Gyümölcsmagvak:** Alma-, körtemagvak prima. **Facsemeték!** Tülevelü, lomblevelü facsemeték. (2. VII. 3.)

Lelkiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás.

Külön árajánlattal azonnal szivesen szolgálok!

Fenyőmagvak!

Kocsányos és kocsánytalan tölgymakk! Juglans nigra

Jaegeringekhez szövetet, zephyrt, selymet, batistot, silkinget, satint, ruhaszöveteket, oxfordot, canevászt, vászna t és mindennemü szövöttárút gyári áron ajánl

BALCZÁR JÁNOS szövödéje

Bystrei b. Neustadt a. d. Mettau, Csehország.

(3. VI 3.) Minta ingyen és bérmentve. Magyar levelezés.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

DIANA FEGYVER ATELIER

Gothard Sándor

Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 6. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. március 15.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre _ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betünél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számittatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intezendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez. Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iroi tiszteletdijban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Az ismertebb fák hazai elterjedéséről. (Blattny Tibor.)
A sörétlövés titkaiból. (Gothard Sándor.)
Gazdasági tanácsadó: Baromfitenyésztés. (Jaczkovics Miklósné.)
Különfélék: Nyugdíjbiztosítás. — Könyvismertetés. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények: A kopár, futóhomokos és vízmosásos területeken teljesített fásítások költségeinek fedezésére adományozott állami pénzsegélyek kiosztása.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Domokos, a költő. (Szalagyi Lenke.)

Az ismertebb fák hazai elterjedéséről.

Irta: *Blattny Tibor* m. kir. főerdőmérnök.

A természet a különböző növényfajokat más-más igényekkel ruházta föl. Az egyik a napsütést, forróságot, a másik a zord Északot kedveli; egyeseknek pusztulást, halált jelent a sikság homokja, másoknak ismét ez ád életet! A maláriás trópusi mocsarak legbüzhödtebb helyein nőnek a legpompásabb orchideák, a törpefenyő övének zuzmókkal párnázott mezőit keleti havasainkon biborpalásttal födi a virító havasszépe (Rhododendron), a nyugatiakon az erikának nevezett *Calluna* szegődik az áfonyákhoz. Sok oly trópusi növény van, mely már + 5° C. mellett tönkremegy. Szibéria Jakutsk környéki flórájának növényei a — 60° C. téli hideget is elviselik. Az a fafaj, mely a harmadkorban nálunk Európában is nagy területen tenyészett: a tülevelű Taxodium, jelenleg már csak Mexikó mocsaraiban lelhető fel.

Minden földrésznek, vidéknek megvan a maga *folyton változó* sajátos növényzete.

Ha az egyenlitőtől a sarkok felé, a tengerek mellékéről a szárazföld belseje felé haladunk, vagy a sikról és mély völgyekből a magas hegyvidékre kapaszkodunk, a tapasztalható klimaváltozással karöltve változik a flóra is. *A nálunk honos fafajok legtöbbjét hiába keressük más földrészeken!* A sikság lakóit a havasok térségein! Kozmopolita növény nincs is e földkerekségen! Kisebb vidékek növényzete is lépten-nyomon változó képet tár elénk: a magashegység ősbükköse felett a lúczfenyő rengetegébe lépünk, s a hol már ez is eltörpül s néha csak bokros csoportokat képez, ott az áthatolhatatlan, sürü törpefenyves veszi kezdetét. A hüvös völgyfeneket fűz, éger és gyertyán borítja, a verő oldalak szárazabb talaján nagykoronájú tölgyek ütnek tanyát s hozzáférhetetlen sziklák közt s a lápok ingoványos talaján díszlik az erdeifenyő. Sürü lúczos alatt mészsziklák hozzáférhetetlen padkáin vonja meg magát a tiszafa; a nyir és nyár napos legelőkön, vágásokban, erdőszéleken sütkérezik. A bükkös üde talaját a szagos müge (Waldmeister, Asperula) és nenyúljhozzám (Impatiens) tengere födi, a lúczét az örökzöld mohával összefonódott áfonya.

A kultura térfoglalása, az emberi beavatkozások igen nagy mértékben járultak hozzá ahhoz a munkához, melyet a történelem előtti időkben a természet egyedül végzett. A fajoknak uralomért, vagy legalább létért való örökös küzdelmébe jelenleg már az erdész is beleszól; igy úgyszólván szemünk előtt alakul át s változik az erdő képe, alakja, kiterjedése. Kevés oly vidékünk van már, a hol a fafajok eloszlására és térfoglalására tisztán természetes tényezők hatottak.

A növényfajok elterjedésével — ennek *határaival* — igen nagy irodalom foglalkozik, de még ezzel nem ért véget a természetbuvárok fáradozása; a föld növényzetének jelenét s visszafelé ennek történetét egész a növényélet első nyilvánulásáig felderíteni nem csekély feladat s a botanikának a búvárkodásra legkimerithetetlenebb anyagot szolgáltató részét képezi. A növényélet multja, története, a növényfajok eloszlásának, vándorlásának — mint a földkéreg történetével szorosan összefüggő — lefolyása, a növénytermészetnek az évezredek sora alatt geológiai, klimai és más változások folytán beálló átalakulásai és e kérdésekkel összefüggő sok más probléma megoldása, a növényföldrajz s az ezzel rokon tudományok keretébe tartozik.

A táj, *a vidék jellemét az erdő, a fák adják legszembetünőbben* s éppen ezért, de mert a növényfajok közt talán ezek a legáltalánosabban ismertek, nehánynak *jelenlegi* hazai elterjedéséről akarok egyetmást elmondani.

Emlitettem már, hogy kozmopolita (az egész föld-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmővelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kerekségen elterjedt) növény nincs; ha azonban csupán Magyarországról beszélünk, ily értelemben számos oly fafajunk van, mely e területen *mindenütt* tenyész. Ilyenek a mezei juhar, közönséges gyertyán, közönséges kőris, rezgő nyár, fekete bodza, mogyoró, kecskefűz és mások. Ezek tehát az alföldi flórának éppen olyan tartozékai, mint a kárpátinak. Viszont vannak oly fafajok, melyeknek tenyészete kizárólag a hegyvidékhez, másoké az alföldhöz van kötve. Egyes fajok jelenléte igen kis területekre, foltokra szorítkozik, másoké meghatározott talajokhoz kötött stb. *Alföldünket a fenyőtlenség s részben az erdőtlenség, hegyvidékeinket az összefüggő erdők tömege jellemzi.*

Úgy a bükk (Fagus silvatica L.), mint a jegenyefenyő (Abies alba Mill.) az ország határain túl is minden irányban el van terjedve. Míg a bükknek majdnem mindenütt a dombvidék kifutásainál, a dombvidék és a síkság érintkező vonalában ér véget tenyészete, a jegenyefenyő határa távolabb húzódik a medenczék széleitől (hiányzik a Bükk és Mátra területén). Szembeötlő, hogy míg a jegenyefenyő még kivételesen sem lépi túl a bükk elterjedési határát, az Alföldön véletlen megtelepedésképen sem tenyészik, addig a bükk az Alföld szélein *néha* megtelepedik. A megtelepedést valószínűleg a víz idezi elő, ez szállítja a bükkmakkot a környező hegyvidékről az Alföldre.

A lúcz határvonala nagyobbára a jegenyefenyőét követi, de valamivel még beljebb marad. Így a tenyészeti terület nagyságát tekintve e három erdei fafaj közül a bükk az első, a jegenyefenyő a második, a lúczfenyő a harmadik helyen áll. *Az erdélyi Medencze egész területét az összes fenyők elkerülik s ennek mezőségi részét még a bükk is szabadon hagyja. Ez a tény a magyarországi erdei fatenyészetnek egyik legérdekesebb jelensége.*

A bükk tehát a domb- és hegyvidék fája, az Alföldön mondhatni csak igen kivételesen telepedik meg; a jegenye- és lúczfenyő tipikus hegyvidéki fajok, az Alföldre sohasem jönnek le, s a dombvidéken és az előhegyeken sem tenyésznek.

A jegenyefenyő tenyészetét illetőleg az ország keleti és nyugati részei közt a különbség a magassági elterjedésben jelentkezik, t. i. a Kárpátok keleti hegyvidékein az alsó tenyészeti határ 500, 600, néha 800 méternél van, a nyugati részeken, Vas megyében, vagy pl. Pozsony megyében Modoron leereszkedik a szőlőtenyészet felső határáig (200—300 méterig).

Ez összefüggésben van azzal a ténynyel, hogy a jegenyefenyő a még nyugatabbra, tehát a tengerhez közelebb eső termőhelyeken (pl. Francziaországban) magán a síkon is tenyészik.

Előbb néhány oly fafajt soroltam fel, melyeknek itt Magyarországon vízszintes elterjedési határuk nincs, azaz hazánk területének lapályain éppen úgy megtaláljuk őket, mint hegy- és dombvidékein, Északon épúgy, mint Délen, Dunántúl és Erdélyben. A magassági elterjedést tekintve van-e oly erdei fafajunk, mely hazánk területének legmélyebb és legmagasabb pontjain egyformán jól érzi magát? A felelet természetesen az, hogy *nincs!* Másképen áll a dolog, ha vizsgálódásaink kisebb területre, teszem azt csupán a Bükkhegységre és Mátrára szorítkoznak, a melyeken esetleg a hegyvidék csekély magassága folytán a magassági határok nem alakulhatnak ki. Lássunk egy példát: A vízszintes elterjedés nézőpontjából már tárgyalt jegenye- és lúczfenyő magashegységi fafajok, az alacsony termőhelyeket nem keresik fel, tenyészetüknek tehát *alsó határa* van; hegységeinkben szintén csak bizonyos határig hatolnak fel, e szerint itt felső tenyészeti határuk *is* van. Az alsó határra szép

TÁRCZA.

Domokos, a költő.

Irta: *Szalagyi Lenke.*

Nyomorúságosan kezdte az életet Domokos, a költő. Kínlódott, éhezett, fázott folyton, de a milyen szegény volt földi kincsekben, éppen oly gazdag volt a lelke. Meggémberedett újjait lehelletével melengette és úgy írt az élet rózsaberkeiről, a világ örömeiről és fényes, csapongó röptű álmok ezréről.

Ő, a nyomorult, az éhező, a kolduszegény Domokos, a kicsi, beesett, sárga arczú, esetlen figura úgy tudott írni a boldogságról, mint senki más.

És szálltak a költői igék mindenüvé. Elragadtatással olvasták ifjak és nagyok, szegények s gazdagok egyaránt. Még nem is látták, nem is ismerték és már irigyelték. Változatos legendákat meséltek róla és ő, a csodált meselovag otthon ült hideg, sötét szobájában és lehelletével melengette újjait, hogy írni tudjon.

Csodálatosan nagy volt a hite. Egész lelkét beleégette gondolataiba, úgy küldözgette szerteszéjjel és erős, megtörhetetlen hittel várta a ragyogó, szép jövőt, a melynek valamikor el kell következnie . . .

*

Nagy és hatalmas ember volt már a költő, mikor fájó, mély sebet kapott a szívére.

Együtt járt mindig a legelőkelőbb emberekkel, a kik csodálták a kopott kis figura lelki kincseit és sötéten kéklő, ragyogó szemét.

— Miért is teremt az Úr ilyen csupa ellentétekből álló lényt, mint Domokos! — gondolták sokan. — Minek az ilyen fakó arczhoz az a két lelkes, ragyogó szem és minek ahhoz a csúnya, esetlen szájhoz azok a lélekből jövő bűbájos szavak!

De Domokos, a költő, nem tudott mindezekről semmit. Most csak egy büszke, barna szépség lába nyomát nézte; azok az apró, kecses lábacskák voltak mindene. Pedig a háta mögött gúnyosan mosolyogtak igyekezetén s nagyon csodálkoztak, hogy egy ilyen esetlen figura, legyen bár a költők fejedelme, hogyan meri szemeit egy olyan körülrajongott, büszke szépségre vetni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

példát ád a már említett modori jegenyefenyves, mely Magyarország legalacsonyabb jegenyefenyőtermőhelyeinek egyike, a felső határra — a fatenyészet felső határára — pl. az utolsó lúczok a Keleti-Kárpátok Kelemen-csoportjában.

Az erdő felső határa a Keleti-Kárpátok «Kelemen havas»-án (1700 m.) — Róth Gy. fölvétele.

A tölgy, bükk és fenyő az a három erdei fafajunk, a melyek az erdei tenyészetnek határozott jelleget adnak. Azért oly használatosak a *tölgyrégió, bükkrégió* és *fenyőrégió* elnevezések. Bár el nem lehet vitatni, hogy a bükkrégió általában a tölgyes fölött fekszik, a fenyves pedig a bükkrégió fölé von örökzöld koronát, e régiók elkülönülése a valóságban igen ritkán oly éles, hogy az ember figyelmét sokszor ki ne kerülje. Igazában e régiók határai csak ott alakulnak ki, a hol a lapályból a magashegységbe alig van átmenet.

(Vége következik.)

A sörétlövés titkaiból.

Irta: *Gothard Sándor.*

A fegyvertechnika terén egyetlen kérdés sincs oly kevésbbé felderítve, mint a sörétlövés bonyolult kérdése. Európa kétségkivül egyik legnagyobb fegyverszakértője, *Preuss* Albert értekezik e kérdésről «Deutsche Jäger Zeitung»-ban. És e kérdésnek nincs hivatottabb birálója, mint ő. Nem akarok Preuss interpretálója lenni, de kiterjeszkedem az ő tapasztalataira is.

Preuss egy igen érdekes tényről számol be. Miután igen jól tudja, hogy a sörétfegyver jó és rossz tulajdonságainak oka, egyes-egyedül *a csőfurásban, illetve a csőlyuk alakjában keresendő*, ő tehát a furás lényegét kutatja. Miután egy csőlyukat legpontosabban úgy lehet kitanulmányozni, ha arról *lenyomatot*, illetőleg *öntött másolatot* szerzünk, tehát ugyanazt cselekszi, a mit én két év előtt tettem, vagyis kiönti a cső lyukját vagy kénnel vagy viaszszal. Évekkel ezelőtt, midőn fegyveratelieremet megalapitottam, jött Holand & Holand az ő ujdonságával, «*new boore*» új furással, melynek fényes tulajdonsága, hogy a sörétrajt nem összpontosítva tömöríti, hanem egyenletesen teríti. Akkor volt alkalmam kénlevonatokat készíteni és e csőfurás tulajdonságát megismerni, mit azóta annyiszor ismertettem és majdnem összes fegyvereimnél magamévá tettem.

Most Preuss tért rá e kisérletre. A *Neumannswalde*-i kisérleti állomás 75%-ot lövő legkitünőbb fegyvereinek csövéről készitett hasonló módon lenyomatokat, mert csak az ilyen lenyomatokkal szerezhetünk magunknak pontosan mérhető képet a cső belsejéről. És azt találta, hogy a *pontosan egyformán 75%-ot lövő csövek fúrása távolról sem egyforma*, sőt abban meglepő különbségek vannak. Minden cső más volt, a chokefúrás kupja egyik-

---

De Domokos erről se tudott semmit. Az ő szelid poéta-szive nem törődött semmivel. Elég bohó volt azt hinni, hogy bámulatának tárgya egészen külön lény, ki magasan fölötte áll a többi nőknek. Alig merte tekintetét az arcáig fölemelni, félt, talán egy elutasító, hideg pillantástól. Pedig az a mélytüzü szempár, a cseresznyepiros ajkak olyan szépek, ha mosolyra nyilnak.

Azonban lassan mégis csak nekibátorodott és beszélt lelkesen, tüzesen, úgy hogy kipirult sápadt, fakó arcza és szemei úgy csillogtak, mintha világító fáklyák égnének benne. Az a büszke, barna szépség pedig hallgatta szótalan, csöndesen. Nézte a távolban kéklő hegyek ormát, a bokrok levelein keresztültörő napsugarak táncát, csak éppen Domokosra nem nézett egyszer sem.

És Domokos beszélt tovább. Szólott a szeretetről, az igazi, tiszta, önzetlen érzésről, melynek sugarai a hová bevilágitanak, fény, ragyogás marad nyomában.

Van valami titkos erő, finom ösztön az emberben, a mely megmutatja a jót, az igazat és nem engedi, hogy a lélek iránytűje hamis hullámzással letérjen útjáról.

De a ki nem hallgat e titkos erő szavára, későn ébred öntudatra s akkor látja, hogy tulajdonképpen hiába élt.

A mint ezeket az igazságokat kimondotta, édes, nagy öröm áradt a szivébe és fürkészve nézte a leány arczát, közben mély ránczok verődtek homlokára és egy pillanatig elgondolkozott. Kereste azokat a finom szálakat, melyek összefüzhetnék őket.

— Nézze, milyen gyönyörü nap van, — szólalt meg végre a leány álmodozó, szelid hangon. — Milyen párátlan, tiszta a levegő, milyen csodálatosan szép minden ilyen napsugaras nyári napon.

— Minek nézzem mindezeket, ha magát láthatom, — mondta Domokos csöndes, remegő hangon.

A leány most először fordította tekintetét a férfira és valami kis megütközés látszott szép arczán.

— Igen, — mondta Domokos érzelemtelt hangon, és mert észrevette a leány álmodozó, szelid hangján, hogy most egészen az ő szavainak hatása alatt áll, kissé nekibátorodva folytatta:

— Ha magát láthatom, akkor nem érdekel semmi. Ne haragudjék, ha megmondom, de sokszor az a gondolatom támad, hogy nekünk az életet együtt kellene

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nél egészen rövid, másiknál hosszú, egyiknél erős, a másiknál gyenge szükséssel. És megállapította, hogy a *csőfúró egyáltalán nem dolgozik sablónok szerint, hanem kizárólag a gyakorlathoz igazodik.* Tehát nincsenek technikailag előkészített egyforma fúrók sem, melyek a csövet tökéletesen egyformára fúrják, sőt jóformán elmondhatjuk, hogy egyetlen cső sem egyforma, hanem mind individuális. Egyes mesterek a csőfúrásban mesés virtuozitásra tettek szert. És egyik a másikat utolérhetlenül felülmulja. Nem lehet olyan csövet szerkeszteni, melynél teljes biztossággal megtudnók állapítani a találó százalékot; nem lehet tehát azt mondani, hogy a jobbcső 63, a balcső 73%-ot lőjjön és ebben Preussnak teljesen igaza van.

A mult napokban időzött nálam néhány napig *A. I. Defourny*, a kit én a mérgesen ölő fegyverek lenagyobb mesterének tartok az egész világon. Órákon át tanulmányoztuk atelierem eddig forgalomba hozott legtökéletesebb fegyvereinek száz és száz lőivét. A mestert magát is meglepte ez a tanulmány. Nálam a fegyverek a találószázalékok pontos megállapítása mellett, az átütőerőre (penetráczió), mondjuk mérgesen ölő tulajdonságuk szerint is lehetőleg osztályozva vannak és ez a mester legnagyobb érdeklődését ébresztette fel. Én ugyanis már az idén minden fegyveremet ezen tulajdonságokra gyakorlatilag vizsgáltam lövöldében és a vadászaton is. Defourny készséggel ismerte be, hogy ezt soha seholsem találta. Az ő fegyvereit *Brauncar* brüsszeli sportlövő és fegyverkereskedő tette világhirüekké és hozta be az európai uralkodók udvarába is. De ezt a képet, a mit atelierem nyujtott, ott sem találta. Egy hosszú sorban kiraktam neki grand luxe fegyvereimet, *abban a sorrendben, a mint azok vadászatilag érték szerint sorozhatók.* És a legtökéletesebb fegyverek, nem a legnagyobb százalékot lövők és nem is a legdrágábbak voltak. Midőn ezt az osztályozást csodálkozva tanulmányozta, akkor egy igen becses előadást tartott nekem a találószázalék és az átütő erő viszonyáról, melyet egész terjedelmében természetesen nem közölhetek, mert az a gyártási titok keretébe vág.

De annyit elmondhatok, hogy bármely fegyvert, melynek lyuka még nincs túlságosan bőre fúrva, könnyüszerével lehet magasabb találószázalékra hozni. *Majdnem bizonyos azonban, hogy ezen művelet közben a fegyver mérgesen ölő tulajdonsága legtöbbször szenved.* És a mester ezt nekem szemem előtt bebizonyította. Pedig idáig az a nézet volt elterjedve, hogy a legtömöttebb sörétraj és a legszabályosabb lőkép adja a legjobb átütőerőt. Tehát a tudománynak itt is a legpontosabb gyakorlati kutatás által egy régi begyökeresedett tévhitet kellett ledönteni. A penetrácziós erő titkának kutatása azonban korántsincs befejezve. Miután a puskások legtöbbnyire nem gyakorlati vadászok, így e kérdéseket inkább nekünk van alkalmunk megoldásra juttatni, a kik a fegyverballisztikával és a gyakorlati vadászattal sokkal nagyobb mértékben foglalkozhatunk. És részemről azt hiszem, hogy semmi sem viszi annyira előre a sörétfegyvertechnika fejlődését, mint a mesterekkel folytatott ilyen közös tanulmányok. Atelieremnek Belgium hat legelőkelőbb mestere dolgozott eddig. Alapos tanulmányaim alapján még a mestereket is éppen úgy tudnám sorozni, mint a hogy soroztam egy mesternek luxusfegyvereit.

A mérgesen ölő fegyverek gyártása oly individuális és oly jellegzetes, hogy az jóformán semmi külsőleg látható tulajdonsággal nem függ össze. És higyjék meg nekem t. vadásztársaim, hogy magas találószázaléku fegyvert ma jóformán minden előkelő puskászég tud

---

megjárnunk. A mi lelkeink ölelkeznek öntudatlanul, tisztán és azért ilyen mosolygós körülöttünk minden.

A leány kissé elpirult. Odafordult egészen Domokoshoz és úgy kérdezte:

— Gondolja?

— Nemcsak gondolom, de úgy érzem és . . . és . . . azt hiszem, magának is így kell éreznie.

Mikor ezt mondta, arczát sajátságos tündöklő fény ragyogta be.

A leány behunyta a szemét és nem felelt, hanem így csukott szemmel mosolygott a költőre. Azzal a különös, álmodozó mosolylyal, mintha valami nagyon szépre, nagyon kedvesre emlékeznék. Mintha minden tiszta, jó érzése odaült volna vérpiros kis szája szögletébe és nyugodtan engedte, hogy a balga Domokos gyönyörködjék benne.

Szegény Domokos most boldog volt, legalább úgy érezte, hogy igazán boldog.

A hátuk mögött ebben a pillanatban léptek zaja hallatszott. A leány összerezzent és az előbbi szelid tekintete feketére borult, ajka gúnyosan megrándult, ismét a régi hideg, büszke szépség lett belőle.

— Istenem, milyen bolondokat is beszélt! . . . és végigmérte tekintetével társa esetlen alakját és hirtelen fakóra vált arczát. — Maga, meg én az életet . . . a többit már nevetésébe fojtotta vissza.

— Mit szólna hozzá mama, ha megtudná, vagy mit mondana gróf Daruváry?

Domokos elsápadt és önkéntelenül a szívéhez kapott. A ragyogó ég, a mosolygó mindenség egyszerre mintha ólomnehéz sötétségbe borult volna a szeme előtt.

Nem látott mást, mint azt a gúnyos nevetéstől eltorzult leányfejet. Minő csúnya egy nő, ha gúnyosan nevet. A száj széthúzódik, a szemek pedig egészen kicsivé zsugorodnak össze és az egész arcz visszataszító kifejezést nyer.

Domokos, a szegény, úgy érezte, hogy valami megpattant benne, hogy az a nevető leányarcz odacsapott a szívére és egy mély, fájó sebet ütött rajta.

Háta mögött gróf Daruváry alakja bontakozott ki, kit a méltóságos mama küldött a lánya után, mert nagyon sokáig egyedül maradt azzal a bolondos poétafiúval.

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

készíteni. De mérgesen ölő és messzeölő fegyvert a lehető legkevesebb.

Érdekes esetem volt, mikor egy vevőm azt kötötte ki, hogy fegyvere a lehető legmesszebb ölő legyen, de a cső belseje tükörsíma legyen és nem szabad bennlenni a Defourny-féle finom sujtásoknak. Ez magyarul annyit jelent, hogy *töröljem ki a fegyvercsőből messzeölő tulajdonságát*. És mindezt azért, hogy a cső belsejét a sörét ne fogja meg. A lerakódott sörétet az u. n. «villám» *tisztítóval* egy percz alatt ki lehet törölni, de az elvesztett átütőerőt nem pótolja semmi.

Hogy egy fegyvert megismerjünk és képességeit megitélni tudjuk, ahhoz óriási gyakorlat szükséges, de idő mulva ezer és ezer lőkép tanulmányozása után a találószázalékot néhány perczent különbséggel a lőképről le tudjuk becsülni. Nálam például az a 14 éves fiu, a ki a lőlapokat a keretre felhuzza, hozzávetőleges pontossággal betudja kiáltani a találószázalék-arányokat. Természetesen annál könnyebben lehet osztályozni az egyenletes terítés minőségét. Annyi tény, hogy egy tökéletes fegyver képességét 50 lépésről, azaz 35 méterről lehet legjobban megitélni. A lőkép szépségét azonban 35 lépésről vett lőképpel birálhatjuk meg legjobban.

50 lépésen felül a sörétraj már nem is kúpszerüleg, hanem klarinétszerüleg terjed szét, tehát 50 lépésen túlbiztos találást várni nem lehet, sőt a találás itt már jóformán véletlentől függ.

Ellenben prakszisomban fordult elő olyan fegyver, melynek találószázaléka 35 lépés és 50 lépés között jóformán egyforma volt. Tényleg ez a fegyver több lőíven mindkét távolságból 71—71%-ott lőtt, de ez kivétel.

Mindezek után hangsúlyozni kivánom, hogy a tökéletes sörétfegyvernél *a találószázalék, az egyenletes terítés és az átütőerő egyenlően fontos*. Mind a három tulajdonságban tetőponton álló fegyverek a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak és azt semmi pénzért elkészittetni nem lehet, hanem jóformán a sok drága és igen jó fegyver között találni kell. Ennek legfényesebb példája volt egy fegyverem, mit e tulajdonsága miatt «*Gioconda*»-nak neveztem el.

Jelenleg Gáspárdy Béla t. barátom tulajdona, a ki ezzel a fegyverrel a szombathelyi galamblövőversenyen 46, közvetlen utána a pozsonyi versenyen 36 galambot lött le egyetlen hiba nélkül úgy, hogy a *82 galamb közül egyetleneggy sem ment el*. Hogy micsoda lövő és micsoda fegyver kell ilyen rekordhoz, azt felesleges hangsúlyoznom. Elég azt megjegyezni, hogy milyen szabályos terités kell ahhoz, hogy *82 galamb egyetlen példánya sem kap akkora lyukat, melyen a sörétrajból kibujhatna*. És ezen a fegyveren is van kifogásolni való, de a gazdája komolyan vitatja, hogy Gioconda csak egy van a világon.

Ámbár e tárgyra még visszatérek, ezúttal még egy tanácscsal óhajtok szolgálni t. vadásztársaimnak a fegyver belövését illetőleg.

Köztudomású, hogy a fegyvert 35 méterről (50 lépés) próbáljuk. Négyzetméter-papirba lövünk és a lőkép közepétől számitott 75 cm. átmérőtü kört húzunk.

A mi a bizonyos olvasott számú $3^1/_2$ mm. (azaz 8-as) sörétből a körben van, az a találóperczent.

Sok ezer lövés után szerzett tapasztalatom, hogy a fegyvert, ha annak igazi képességét tudni akarom, *semmire sem szabad feltámasztani*, még puha vánkosra sem, mert a feltámasztás a csövet elrúgja és a lőkép nem tökéletes, nem kör, hanem jobbra vagy balra elnyúlik. Csodálatos, hogy a legtökéletesebb lövők sem tudnak lőképet lőni, hanem a méteres papir oldalára lőnek.

Ettől a naptól fogva teljesen visszavonult Domokos. Megfogadta, hogy többé soha sem fog tollat a kezébe, mert a világon minden hazugság és minekámitsa magát, meg másokat a fennen hangoztatott hamis igékkel. Naphosszat sétálgatott kertjében, de úgy tetszett neki, mintha mindenünnen az a csúfosan nevető, eltorzult arcz nézne feléje.

Egyszer valahogyan kitévedt az erdőbe és itt a nyugalom, csendesség honában úgy érezte, hogy ismét kezébe kell venni az eldobott tollat és írni hosszan, sokat. Lelke új szárnyakat kapott, hogy repüljön ismét merészen, fenn. Úgy érezte, hogy béke szállt szivébe és durván ütött sebe hegedni kezd. Megállott egy pillanatra és nézte a fölfelé vezető keskeny hegyi útat. Ellenállhatatlan kényszer parancsolta, hogy forduljon vissza, menjen és irja le a lelkéből előtörő hangokat.

Mint a mesterhegedű, melyet elhagyott gazdája s ha annyi idő után ismét hozzáértő kéz rezzenti meg húrjait, tán még csodásabban hangzik, mint előbb, úgy törtek elő most az ő lelkéből is a megtagadott, visszafojtott hangok. De egyszerre keserű dacz ömlött el arczán, mintha mondani akarná:

— Nem, soha többet! — és ment tovább fölfelé a hegyi úton.

Hirtelen vakitó fényesség támadt előtte. Mintha ezer napsugárból szött háló ereszkedett volna alá és ezen a ragyogó hálón túl fehéren csillogott minden: fű, fa, virág ezüsthöz hasonló színt kapott. Domokos megkapottan tekintett oda. Ez a nagy fényesség lassankint oszladozni kezdett és kibontakozott belőle egy csodaszép leány alakja, kinek az arcza olyan volt, mint a hajnal biborsugara, a homlokát körülövező rövid fürtös haja tiszta szinarany, a szeme pedig két ragyogó csillag. Fehér köntösét összébbvonva, lassú léptekkel haladt előtte, folyton rá nézve, biztató, édes mosolylyal ajkán.

Azután megállt előtte.

— Engem vársz, Domokos, úgy-e? — szólt és hangja megzenésitette a levegőt és apró fürtös feje körül glóriát vont a fák ágain keresztültörő napsugár.

Domokos, az élet bűbájos dalnoka, nem tudott szólni, csak nézte, mindig jobban, elboruló szemmel nézte.

— Domokos, te olyan szomorú vagy és könnyes a szemed, miért?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A belövésnél a következő tesztartást ajánlom. Rendes lőállásba állunk, a balkezet annyira előre nyújtjuk, a mennyire egyáltalán lehet, ott jól megfogjuk a puskacsövet, hogy ne tudjon fölfelé rúgni. A szabályos lőkép nyerésének ez az egyedüli módja.

Gazdasági tanácsadó.

Baromfitenyésztés. Jön a tavasz: ilyenkor kell a baromfiakat szaporítani, mert a korai csibe kelendőbb és jobb ára van, no meg aztán jól is esik, ha asztalunkra is korán kerül a rántott csibe.

A keltetésre szánt tojást gondosan kell összeválogatni, hogy friss tojás kerüljön a tyúk alá, vagy a keltető gépbe.

Az erdészeti altisztek nejeinek legérdemesebb tyúkkal keltetni, mert nincs olyan berendezésük, a hol a baromfit anya nélkül felnevelhetnék. A kotlósok is megválasztandók; zsémbes (mert van a tollas jószág közt is olyan) tyúkot semmiesetre se ültessünk, mert abból nincs haszon; az ilyen kotlós idegesen ül a fészken, minden zörejre feláll, vagy fölrebben és az alatta lévő tojásoknak sokszor a felét is összetöri. A nagyon szelid tyúkkal érhetjük el azt az eredményt, a mit várni szoktunk.

A fészken ülő tyúk részére csöndes, légmentes hely választandó ki.

Minden 24 órában a kotlóst le kell venni a fészkéről, még azt is, a melyik önmagától nem száll le.

Friss ivóvíz és áztatott dara legyen a kotlós táplálléka, de arra ügyeljünk, hogy az eleség ne legyen poshadt, savanyu, régi; zamatossá teszi az eleséget a közéje kevert apróra vágott fű (széna), ezt úgy eszi a kotlós, mint a legszengébb salátát.

Apró kavicsos homok is kell a keltető helyiség egyik szegletében, a hol a kotlósok homokfürdőt vehetnek.

A keltető helyiségben a legnagyobb tisztaság legyen s időnkint szellőztetni, a port és piszkot letisztítani, felmosni és a homokot minden harmadik nap frissíteni kell.

A kotlósok mielőtt a fészekre kerülnének, megvizsgálandók, nincsenek-e tetvek bennök; a tetves tyúkokat legjobb a fészekre rá se tenni.

Fáradságos munka a baromfitenyésztés, de minél fárasztóbb a munka, annál nagyobb a jövedelem.

Azok, a kik falun és olyan helyen laknak, a hol mód és alkalom van a baromfitenyésztésre, kisérletezni kell vele és a fajok keresztezésével.

A fajtiszta fehér olasz tyúk és sárga orpington kakas keresztezéséből származó ivadék * szapora tojás lerakásáért (a mit az olasz faj után örökölt) és eléggé nagy testsúlyáért (ezt az orpington fajtól örökölte) érdemes a tenyésztésre.

Kilenczévi kisérletezés után, a sok faj között ezt találom legjobbnak, mivel nem válogatós és a leghidegebb vidéken is honosítható.

A 23 tyúk közül, 17 tyúk látta el tojással egész télen háztartásomat, egy részét pedig értékesíthettem akkor, a mikor legnagyobb volt annak az ára, vagyis deczember és januárban.

Hogy a tyúkok tojáshozama minél nagyobb legyen, ahhoz télen meleg ól, az eledel helyes megválasztása, állandóan langyos ivóvíz és homok kell! Tehát, télre el kell látni a baromfiállományt homokkal; az ól padlatát be kel vele hinteni vékonyan és még egy lapos edénybe is kell tenni; ezt oly mohón fogyasztják, mint a darát. *Jaczkovics Miklósné.*

* Ilyen keresztezett tyúkok tojásai kaphatók Jackovics Miklós m. kir. főerdőőr nejénél, Nagyláz (Ung megye).

A szelid, kérlelő hang annyira hatalmába keritette a költőt, hogy odaborult a leány lába elé és lassú, bánatos hangon szólott:

— Megsebezték a szivemet és az a seb fáj nagyon.

A leány homlokán komor redők jelentek meg.

— És ennek a sebnek nem találod orvosságát?

Domokos egy pillanatig maga elé nézett, azután közelebb csúszott és lehajtott fővel, elcsukló hangon mondta:

— Nézz végig rajtam, hát van-e még valaki, a ki ennyire meg lenne csúfolva a földi jóban, mint én?

A leány szomorú, átható tekintettel nézett Domokosra, úgy hogy az szégyenkezve hajtotta mélyebbre fejét.

— Igazságtalan vagy nagyon, — szólt s hangjából mély fájdalom csendült meg. — Lelki kincseidet odaadnád cserébe a mulandó semmiért? Nem gondolsz azzal, hogy az ilyen külső máz hatalma ingatag és mint egyéb a világon, ez is veszendő korona, mely minél bámulatraméltóbb, annál inkább elhervad, elmulik és nem marad utána semmi? Hasonlatos a hímes, tarka mezőhöz, mely ma még virágozék, holnap már a kaszás keze alatt elfonnyad. Néked az Úr a legnagyobb kincset adta osztályrészül, mert lelkednek ezer pompájú színes virágait idők multával is emlegetni fogják; a jövő nemzedék ép oly csodálattal emlékezik meg rólad, mint a mostani, mert egy van, a mi örök a földön és ez — a gondolat.

Domokos megkapottan tekintett fel.

— Igaz, igaz! — kiáltja örömmel és most már büszke öntudattal emeli föl fejét, arcza piros lesz az izgalomtól és szeme úgy csillog ismét, mintha világító fáklyák égnének benne.

— És te eljössz velem, úgy-e? Mellettem leszel mindig, mert im megmentetted a balga Domokost, kinek ezentúl ismét szép lesz az élet.

— Nem, Domokos, én nem mehetek veled. Messziről kisérem útadat, előtted leszek, hogy biztassalak, bátoritsalak, de hozzád nem jövök.

Domokos vágyakozva tekintett rá és ajka susogni, kérni látszott valamit, de a szép lány csak szomorúan ingatta fejét.

— Veled leszek, Domokos, — mondta, — úgy, mint a többiekkel, de elérni te sem fogsz soha.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Különfélék.

Nyugdíjbiztosítás. Kis József, Eiben Sándor, Érsek József, Simó Géza és Ambrus István alsófehérvármegyei hatósági erdőőrök; Herczeg Antal sárosvármegyei járási erdőőr; Gabula András Zebegény községi erdőőr; Lakatos Béla, beregvármegyei járási erdőőr és Kopa Ferencz állami csemetekerti állandó munkás az Országos Gazdasági Munkáspénztár keretében az 1912. évi VIII. t.-cz. által létesített nyugdíjcsoportban, balesetre, nyugdíjra, aggkori ellátásra és temetkezési segélyre biztosíttattak.

Könyvismertetés. *Zöldségtermesztés.* Irta: *Czapáry* Bertalan. *Köztelek Olcsó Könyvtára* V. évfolyam, 3—5. füzet. 166 oldal, 94 ábrával. Ára 1·50 K. Kapható a Pátria r.-t. gazd. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25.

Az utóbbi időben mind nagyobb jelentőségre tett szert a zöldségtermesztés, a mely fontos szerepet játszik a nagyvárosok élelmezésében is. A zöldségtermesztés kis területen igen nagy jövedelmet tud előállítani, de ennek néhány külső előfeltételen kivül (talaj, trágya, viz stb.) az alapkelléke a megfelelő szaktudás, a minek a konyhakertészet folytatásában elsőrendű jelentősége van. Ezért, a mióta a zöldségtermesztés kérdése iránt általánosabb és élénkebb az érdeklődés, széleskörü kereslet mutatkozott egy olyan könyv után, a mely bár megfelelő tudományos alapon, de a mellett kellő rövidséggel és népszerű modorban megadja az útbaigazítást a zöldségfélék okszerü termesztésére nézve. A füzet először röviden ismerteti a kert kellékeit, létesítési módját, a talajnemeket, a kerti munkákat és eszközöket, a trágyázást, az öntözést, a szaporítás módját, a melegágyak készítését, a növények ültetését, a talaj kihasználását és a zöldségeskert berendezését; azután részletesen tárgyalja az egyes zöldségek okszerü termesztését a következő csoportosításban: káposztafélék, gyökérfélék, gumós zöldségfélék, kobakfélék, hüvelyesek, labodafélék, salátafélék, hagymafélék, füszerfélék, vegyes zöldségfélék, a zöldségeskertbe való gyümölcsfélék; végül a zöldségek felszedésével és eltartásával, a zöldségmagvak termesztésével, a zöldségfajok betegségeivel és ellenségeivel foglalkozik. A könyv minden sora elárulja, hogy szerzője jeles gyakorlati szakember, a ki ügyesen alkalmazott rövidséggel, világos határozottsággal és mindig irodalmi fokon maradó, de a mellett népszerű modorban ontja a sok hasznos tanácsot.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi márczius hó 2-ik felére a következő időjelzést teszi közzé: Márczius hó 2-ik felének változási napjai a következők: a 18-iki, mely körül erősen enyhe idő várható; a 22-iki, mely ismét hüvös, csapadékos időt igér, de ennek hüvös jellegét a 24-iki Merkúr együttállása a Holddal csökkenteni fogja. A 26. és 27-iki változási napok száraz és meleg jellegűek.

Hivatalos közlemények.

A kopár, futóhomokos és vízmosásos területeken teljesített fásítások költségeinek fedezésére adományozott állami pénzsegélyek kiosztása.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az évről-évre szokásos módon azokat az anyagilag szorultabb helyzetben levő birtokosokat, kik közgazdasági érdekből kopár, futóhomokos és vizmosásos területeken az 1913.

A költőnek könnyes lett a szeme és keserű sóhaj tört elő kebléből.

— Rásujtottál a szívemre ugyanazon a helyen, a hol a régi seb gyógyult, — panaszkodott szomorúan.

— Igazságtalan vagy ismét. Gondolj csak azokra, a kik szintén elérni véltek és akkor veszik észre, hogy még messzebb vagyok tőlük, mint azelőtt. Vajjon mi az ő vigaszuk? Neked megmaradt az Úr legfényesebb ajándéka, hogy a csalódás ütötte mély sebet elcsöndesíthesd. Ebből fakadnak aztán a lélek rügyező ágai; vágyad, hited birhatásomért belé lopják a szint, az életet, és így születik meg a földön az örökszép színpompás virág; a vágyódó lélek sóhaja: a költészet.

— Minő tiszták e hangok! Könnyűvé teszik a lelket és e hang szárnyain oly boldogan repül; megnyugszik, ha fájdalma van, erőssé edződik, ha a lélek úgy kívánja.

— Ti egymáshoz tartoztok, miként az éj a naphoz. Csak az élet közönséges zsivaja ellenség neked. A te győzelmedet nem odakinn az olcsó babérok adják, hanem az eszme, a gondolat gazdagsága, mely tebenned van.

A költő merev vonásai fölengedtek, kissé reszketett is a keze, midőn feléje nyujtotta és csodálkozó, eltünődő hangon szólott:

— Ki vagy hát, te csodaszép leány, kinek a hajnal sugára adta arczod biborát, a nap tüze lopta beléd az életet, a ki itt vagy előttem, hallom hangodat, látom fénylő arczod, melyhez hasonlót csak tündérek teremthetnek és elérni téged még sem bir kezem?!

Ekkor mintha átlátszó, finom lepel ereszkedne közéjük, a melynek puha, fehér szálait egy láthatatlan tündér onnan fölülről eregetné alá orsójáról, a mely mögött ott állt a leány biztató, szelid mosolylyal ajkán, mint egy égi tünemény.

És Domokos, a bohó, érzékeny szivü Domokos erős vágygyal ismét feléje tárta karját. Erre, mint a ködkép egyszerre széjjeloszlott a leány csábító alakja és ajka azt súgta:

— Én a boldogság vagyok.

Domokos maga elé kapott — és nem volt előtte semmi. Nézett erős, átható tekintettel, de nem látott mást, mint a fölfelé vezető keskeny hegyi útat és az oldalt zöldelő bokrokat.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

év folyamán sikeresen fásitottak, állami pénzsegélyben részesitette.

Összesen 1529 birtokos részére mintegy 7500 kat. hold kiterjedésű kopár területen teljesitett fásitások után 655,199 korona állami pénzsegély utalványoztatott ki.

Ezen állami pénzsegélyek kiosztása az alábbi módozatok mellett történt:

A mult év elején kiutalványoztatott 594 birtokos részére 2588·8 kat. hold kopár és vízmosásos terület befásitására 95.802 korona oly föltétellel, hogy az erre különösen rászorult birtokosok a kiutalványozott államsegélyt a befásitás sikeres teljesitésének a kezelő m. kir. erdőtiszt részéről történt igazolása után azonnal felvehették.

Hasonlóképen a mult év folyamán 658 birtokos részére 3788·2 kataszt. hold terület befásitására 523,276 korona utalványoztatott ki közvetetlenül az illető kezelő erdőtiszt kezéhez abból a czélból, hogy ezek a fásitások és műszaki munkálatok a kezelő erdőtiszt közvetlen vezetése és felügyelete mellett foganatosittassanak.

Végül a folyó év elején 36,121 korona pénzsegély osztatott ki, utólagosan 277 olyan birtokos között, kik az 1913. év folyamán 1128·5 kat. hold kiterjedésű kopár- és vizmosásos területet önként, sikerrel beerdősitettek s a kiknek az államsegély adományozása a fásitások sikeres teljesitése esetére már az 1903. év elején kilátásba helyeztetett.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni szíveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületében Németh József m. kir. főerdőőrt, az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületében pedig Bölba Nisztor m. kir. főerdőőrt nyugalomba helyezte.

*

A liptóujvári m. kir. főerdőhivatal főnöke mostani állomáshelyükön való meghagyásuk mellett kinevezte Hennel József és Lehoczky Imre m. kir. erdőőröket m. kir. főerdőőrökké, Baumgartner Sándor és Krno Dániel II. oszt. erdőlegényeket I. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Miskech János erdőőrt m. kir. főerdőőrré, a dikulai védkerületből Feketevágra a muránszkai védkerületbe; Trvalecz András, Csellár Sándor, Nics János és Grandtner Mihály erdőlegényeket és Pisnyi Ottó segéderdőőrt m. kir. erdőőrökké s megbizta őket a podbanszkói alsó, maluzsinató, dikulai, turkovai, illetve alsótói védkerületek teendőinek az ellátásával; továbbá ifj. Schmidt Failik József, Országh Nándor és Cservenka Rezső napibéresket a maluzsinai, teplicskai erdőgondnokságokhoz II. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Lusscsek Antal szakvizsgázott vadőrt pedig segéderdőőrré a feketevági erdőgondnoksághoz, végül beosztotta állandó irodai szolgálatra a feketevági erdőgondnokság muránszkai védkerületéből az erdőgondnokság irodájába Pallai Ede m. kir. erdőőrt.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1914. évi február hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Fodermayer R. 32·—, Neumayr Tsa hd. 18·—, Aranyosmaróthi adóhiv. hd. 10·55, Komáromi adóhiv. hd. 17·24, Lippai főerdőhiv. 200·—, Igló város hd. 23·83, Lugosi erdőig. hd. 8·65, Klespitz János hd. 5·55, Szombathelyi adóhiv. 40·—, Földmiv. min. hd. 35, 45, 135 és 20, Bujtás Antal —·20, Gróf Széchenyi B. urad. hd. 7·75, Zalaegerszegi adóhiv. 63·80, Papp Ferencz —·40, Máté Ferencz hd. 5·55, Pesti Ferencz 5·—, Selmeczi közp. kisér. állomás 8·—, Szabadka város 48·—, Havasi Imre 8·—, Sátoraljaujhelyi erdőhiv. hd. 25·95, Lőcsei adóhiv. hd. 28·75, Turcsa Tivadar hd. 28·75, Beszterczebányai erdőig. 12·—, Redele Mihály —·40.

1 koronát fizettek: Kovács Imre, Garai József, Szép Károly, Barkóczi András, Kelemen Ferencz, Murányi Károly, Csekon János, Kocze Péter, Matula Lajos, Smider Ferencz.

2 koronát fizettek: Bodenlosz József, Frey Henrik, Matkovics Vilmos, Boros András, Dokupil Róbert, Eberhard József, Gróf Zselénszky urad., Bakony József, Kir. ly Máté, Kisfaludy János, Tatarek Zoltán, Vörös Ferencz, Wasclmák Rezső, Illés Kálmán, Pitonyák Jakab, Kolozsi Ferencz, Longauer József, Véber János, Rima András, Buda József, Tandmár Antal, Bugyi István, Zsoldos József, Bodor Tamás, Palkó Mózes, Vida János, Erdőffi István, Nobik István, Varga Ferencz, Tabancsa András, Szabó János, Tóth Mihály, Nagybányai főerdőhiv., Gajda János, Tóth Lajos.

3 koronát fizetett: Banicz Sándor.

4 koronát fizettek: Görgényszentimrei szakiskola, Jákli Mátyás, Jöczén Lajos, Lengyel József, Márgán János, Miksa József, Rajczi János, Stier János, Vörös János, Juhász Mihály, Kizmann József, Pancsek Péter, Stégmeier Ödön, Szimeiszter József, Virlics Gyula, Buzai József, Kárpáti József, Nagy Károly erdőtan., Pausár Károly, V. Szücs László, Horváth Imre, Melichár Nándor, Gelenczér Géza, Banda Ferencz, Francz Antal, Lucz Sámuel, Somorjai István, Zier Árpád, Kassa város, Várkonyi József, ifj. Poszinger Mihály, Sipőcz Adolf, Hegedüs Imre, Nacsa György, Kelemen József, Pékh József, Marányi Géza, Szakács Ferencz, Szakolczai Ignácz, Westphal Vilmos, Zsoldos Lajos, Rába József.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czimszalagon átjavított lakczim miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czimváltozás alapján, a nagyobb arányú czimnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

M. P. A nyest fogására kihelyezett csapóvasakat (kisebb tányérvasak) a kihelyezés előtt szagtalanitani kell, hogy a nyest az emberi kéz szagát azokon meg ne érezze. Legjobb, ha néhány csepp, a gyógyszertárakban kapható, ánizsolajjal szagosított sótalan disznózsirral bekent tiszta vászondarabbal ledörzöljük úgy a csapóvasat, mint a csalétket is. Csalétkül legalkalmasabb a nyers tyúktojás.

W. G. A nyirfajd mesterséges tenyésztésére vonatkozólag nem találtunk az irodalomban adatokat. A siketfajdnál történtek kiséreletek arra, hogy a siketfajdtojásokat pulykákkal és házityúkokkal kiköltessék, de vajmi csekély eredménynyel, mert a csirkék nem hallgatnak mostoha anyjuk szavára, elfutnak mellőle s cserben hagyják. A leggondosabb ápolás mellett is csak hébe-korban marad egy-egy csibe életben.

Minthogy a nyirfajd természete sokban hasonlit a siketfajdéhoz, valószinüleg áll ez a nyirfajdra nézve is. E mellett, azonban kérdés az is, vajjon a házityúk, meg tudná-e a nyirfajd csibék táplálékát szerezni, mert a nyirfajd leginkább farügyeket, leveleket, virágbarkát, bogyókat, magvakat, rovarokat, nyáron áfonyát, málnát, földi szedret, télen pedig borókát stb. eszik. Még ha sikerülne is azonban néhány nyirfajdot tyúkokkal felnevelni, akkor se lehetünk bizonyosak benne, hogy a nyirfajd ott a közelben megmaradjon és tovább szaporitson, mert különösen északi tájékon, élelemkeresés czéljából helyet változtat, csatangol. Minthogy az öregen befogott nyirfajdok kellő ápolás

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mellett éveken át életben tarthatók s megfelelően tág helyiségben szaporításnak is, talán legczélszerűbb volna a tenyésztésnek ezzel a módjával kisérletet tenni. A tenyésztőhelynek tágnak kell lenni és egészen szabadon kell állni. Ha a térséget sűrű bozóttal ültetjük be, biztosra vehetjük a szaporítást, mert a kakas fogságban még hevesebben dürög, mint a szabadban. Ily módon többen sikerrel tenyésztettek nyirfajdot. A kikelt csirkék kezdetben gondos ápolást igényelnek, de megerősödve alig kell rájuk gondot fordítani. Egy kakassal és 2—3 tyúkkal lehetne ily módon kisérletet tenni; azt hiszszük, hogy Hagenbeck állatkertjéből Hamburgból lehetne nyirfajdokat hozatni. Ez azért is czélszerűbb volna, mert ezek már szokva vannak a fogsághoz.

B. T. 1. Az erdőőri szakvizsgák rendszerint október hónapban szoktak tartatni s a vizsgaengedélyért a kérvényt ahhoz a kir. erdőfelügyelőséghez kell benyújtani, a melynek székhelyén az illető vizsgázni óhajt. Az erre vonatkozó hirdetményt a nyár folyamán a lapunkban is meg fogja találni. A kérvényhez a következő mellékleteket kell csatolni: elemi iskolai bizonyítvány, vagy ha ez nincs, bizonyítvány arról, hogy írni, olvasni és a négy közönséges számműveletet szerint számolni tud; bizonyítvány arról, hogy legalább három évig szakadatlanul erdészeti gyakorlati szolgálatban állott; erkölcsi bizonyítvány és keresztlevél annak az igazolására, hogy 20-ik életévét már betöltötte. A vizsgára dr. Bedő Albert: «Erdőőr» czímű művéből kell készülni. Ezt a könyvet az «Országos Erdészeti Egyesület»-nél (Budapest V., Alkotmány-utcza 6. szám) szerezheti meg. Ára: 6 korona.

2. Útmester lehet minden feddhetlen előéletű egyén, a ki legalább négy elemi iskolát végzett, vagy kiszolgált katonaaltiszt, s kineveztetése után egy év alatt letészi az útmesteri vizsgát. Az államépítészeti hivatal főnöke előtt leteendő útmesteri vizsgán a jelölt azt igazolja, hogy magyarul írni és olvasni tud, apróbb jelentéseket meg tud fogalmazni, tud számolni törtekkel is és a terület- és köbtartalomszámításhoz, a mértékekhez és az útépítéshez ért, s kisebb terveket és építményeket le tud rajzolni. A vizsga sikerülte után az útmestert véglegesített és nyugdíjra jogosult állásra nevezik ki. Az 1903—1909. években fennállott ideiglenes útmesteri tanfolyamok már megszűntek és ilyen tanfolyamoknak újra való szervezése nem is lévén tervbe véve, az útmesteri vizsgát csak magántanulás útján lehet letenni. Hogy az útmesteri vizsga letételéhez van-e tankönyv, azt nem tudjuk, de úgy erről, mint a részletekről valamelyik államépítészeti hivatalnál szerezhet bővebb tájékozást.

M. P. Tudomásunk szerint az «Évkönyv» még egyáltalán meg sem jelent.

H. K. A kivánt könyvet elküldettük. Fafaragáshoz való minták — a könyvkereskedő értesítése szerint — nem kaphatók. Tessék valamelyik faipari szakiskolához ez iránt kérdést intézni, ott talán tudnak ilyet ajánlani. Fát minden nagyobb fakereskedőnél kaphat, csak gondosan ki kell válogatni és ki kell jól szárítani.

L. Gy. 1. Az utiszabályzát értelmében nem jár ugyan önnek sem átköltözködési, sem utazási költség, mert az ntat nem kellett volna háromszor megtennie, hanem csak egyszer, akkor t. i. a mikor védkerületét átadva, új állomáshelyére végleg átment, azonban ilyen méltánylást érdemlő esetben, mikor ilyen nagy távolságra kell költözni, a miniszterium még a megállapított 100 K átköltözési költségnél nagyobb összegű segélyt is szokott engedélyezni, ha hiteles okmányokkal igazolva van, hogy az átköltözés ténylag mennyibe került. Nyújtson be tehát feletes hivatala útján a földmivelésügyi miniszter úrhoz kérvényt és kérje tényleg felmerült s nyugtákkal igazolandó átköltözési költségeinek megtérítését, vagy a mennyiben ez lehetséges nem volna, segélyképeni engedélyezését.

2. Az édesanyja után *temetési járulékra* nem tarthat ugyan igényt, de egy másik kérvényben kérheti ugyancsak a miniszter úrtól hiteles okmányokkal igazolt költségeinek *temetkezési segélyként* való engedélyezését.

3. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

Sz. G. 1. Küldje be az állatkeresletre vonatkozó hirdetést lapunk szerkesztőségéhez s szívesen fogjuk hozni. Mi nem foglalmazhatjuk meg azt ön helyett, mert nem tudjuk, hogy mit akar hirdetni.

2. Előfizetése ez év végéig rendezve van.

3. Hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban az ön kérvényét elintézték-e, illetve hogy a kinevezések megtörténtek-e már, azt mi nem tudhatjuk. Várjon türelemmel, majd visszakapja az okmányait s értesítik kérvénye sorsáról. Máskor pedig ne csatoljon a kérvényéhez eredeti okmányokat, hanem hiteles másolatokat.

Igazságszerető. 1. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr 1900. évi junius hó 20-án kelt 12173. számú rendelete értelmében a portómentes levélpostai küldemények postai feladókönyvvel adandók postára, azokat a levélgyüjtőszekrénybe bedobni nem szabad. A kiküldött hivatalos közegek, portómentes küldeményeiket feladókönyv nélkül a postai közeg kezéhez adhatják a küldeményeikről elismervényt, illetve a könyvelt küldeményekről postai feladó-vevényt kérhetnek. A postai feladókönyvet maga a hatóság szerzi be.

2. Sorsjegyeit még nem húzták ki.

S. E. Lapunk pontosan minden hó utolsó napján és 14-ikén kerül ki a nyomdából s ha elseje, vagy 15-ike nem esik vasárnapra, vagy ünnepnapra, úgy 1-én és 15-ikén, vagy legfeljebb egy napi késéssel expediáltatik. Ha tehát a lapot 3—4-én, vagy 17—18-án túl kapja meg, akkor csak valahol a postán lehet a hiba.

Földváltság. Ha úgy áll a dolog, a mint ön leírta, akkor a hivatal tévesen járt el, mert a földmivelésügyi miniszter úr 1912. évi 43805. számú körrendelete értelmében az erdőlegényeknek és segéderdőőröknak az évi 20 K földváltság *feltétlenül* jár. Ha pedig indokolt esetekben az erdőlegény 2 k. hold földet természetben kap, úgy ezért tartozik összesen 20 K váltságösszeget fizetni. *Vagyis lényegileg az erdőlegény vagy évi 20 K-t kell hogy kapjon, vagy pedig 2 k. hold földet természetben.* De hogy két k. hold föld természetben való élvezete esetén ezért 20 K váltságot fizessen s a megállapított évi 20 K földváltságát se kapja meg, az téves eljárás. Ezért forduljon felettes hivatalához és kérje az emlitett körrendelet értelmében az önt megillető évi 20 K földváltság kiutalványozását; ebből fizeti azután ön a természetben kijelölt 2 k. hold föld váltságdíját, vagyis végeredményében ingyen fogja ön a 2 k. hold földet élvezni. Ha a hivatalnál nem érne czélt, úgy nyújtson be kérvényt — természetesen felettes hivatala útján — a földmivelésügyi miniszter úrhoz s ott kérje a sérelmes intézkedés megváltoztatását. Tájékozásul megjegyezzük azt is, hogy a mennyiben önre nézve előnyösebb ha évi 20 K-t kap, mint hogyha 2 k. hold földet kap természetben, úgy nem köteles a földet elfogadni, hanem kérje a 20 K váltságot.

Th. Gy. 1. A lúczfenyőt siker reményével 15—20 éves koráig át lehet ültetni s az említett viszonyok közt jól fejlődik.

2. A galagonya bármilyen korban kibirja az átültetést, a talajban nem válogatós s az említett körülmények közt szintén jól tenyészik.

1915. 1. Idegen vadászterületen nem szabad.

2. Mindig viselheti, akár szolgálatban van, akár nincs.

3. Az állami csőprőba jegye a próbajegy, a *belövési* jegy alatt minden duplapuskán a csőkampó mellett és a bascule-on látható. Az erre vonatkozó valamennyi jelzést, a külföldieket is figyelembe véve, csupán több oldalon közölhetnénk, miért is itt csupán annyit említünk meg, hogy a füstnélküli jelzése *NP*, a P betű alatt az illető próbaintézet helységnevének kezdőbetűjével. pl. P = Prag, F = Ferlach stb. Ezt a kérdést különben kiváló szakértő munkatársunk közelebbről részletesen fogja egy külön czikk keretében ismertetni.

4. A strychninnek emberre nézve halálos adagja 30 mg., a mely hatását azonnal kifejti, a mint a szervezetbe kerül. A róka bőrének lehúzásából kifolyólag nem hinnénk, hogy az emberre nézve halálos veszedelem állna be, bár ha nyitott vérárammal

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmivelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

jön összeköttetésbe, hamarabb szivódik fel és hamarabb hat. Az adott esetben a róka véréből nem sok strychnin juthatott a sebbe és az csak annyiban veszedelmes, mint minden más seb, t. i. vigyázni kell, hogy semmi tisztátalanság ne jusson bele; a strychnin minden rothadást és erjedést gátol; nem hiszszük tehát, hogy hullaméreg fejlődött volna a rókában, hacsak nem hevert az sokáig. Mindenesetre jól ki kell mosni a sebet és gondosan bekötözni. A strychnin egyébként igen kis adagban mint gyógyszer is használatban van.

G. F. T. 1. Az egyenruha megváltoztatására nézve határozott választ nem tudunk adni. Az Országos Erdészeti Egyesület ez iránt a kezdeményező lépéseket már megtette, de hogy mikor fog az megvalósulni, azt most még mi sem tudjuk. De ha lesz is új egyenruha, a régieket abban az esetben is el lehet majd hordani.

2. A czímszalag kiigazítása iránt intézkedtünk, a 10 fillért pedig a lap javára bevételeztük.

H. A. 1. Azok, a kik erdőőri szakiskolát nem végeztek, az erdőőri szakvizsgát háromévi gyakorlati szolgálat után tehetik le. A vizsgára dr. Bedő Albert: «Erdőőr» czímü könyvéből kell készülni; kapható az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 6 szám), ára: 6 K.

2. A kincstárnál alkalmazott erdőlegények fele része évi 600 K, fele része pedig évi 700 K fizetést, valamennyi természetbeni lakást, vagy ennek hiányában az állomáshelyének megfelelő évi 160, 200, 240, 280, 320, 360 vagy 400 K törvényszerű lakpénzt, 12 ürm.^{3} tüzifát, évi 20 K földváltságot és évi 60 K ruhaátalányt kap.

3. Hogy a kérvényhez milyen okmányokat kell csatolni, az minden pályázati hirdetményben benne van.

4. A czímszalag kiigazítása iránt intézkedtünk.

5. Kérdéseire azért válaszoltunk csak most, mert levelét nem a szerkesztőséghez, hanem a kiadóhivatalhoz czímezte s onnan elkésve kaptuk azt meg.

I. J. Annak kell megcsináltatni, a kinek a kezei közt eltörött. Ha azonban hitelesen igazolni tudja, hogy a fegyver véletlen baleset következtében tört el, úgy méltányosságból lehet, hogy megcsináltatja a kincstár; erre azonban a kincstár semmi esetre se kötelezhető.

S. I. Írjon a «Mercur» czímü lap kiadóhivatalának (Budapest, V., Fürdő-utcza 3. szám) s onnan kérje a kivánt lap megküldését. Egy lap ára 25 fillér. Ha azonban megírja nekünk a sorsjegyeinek a számát, szívesen utána nézünk, hogy kihúzták-e valamelyiket.

A 25 fillért a lap javára bevételeztük.

M. I. Sz. Előfizetése a beküldött 4 koronával csak a múlt év végéig van rendezve, miért is szíveskedjék a folyó évi előfizetési díj egy részét is beküldeni, nehogy kénytelenek legyünk a lap további küldését beszüntetni.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

38 éves, családos egyén, ki 20 évig mint vadász nagyobb uradalomban volt alkalmazva, azonnali belépésre erdőőri, vadászi, vagy vadőri állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (16.)

10 évig volt csendőr-örsvezető, uradalmaknál, vagy más megfelelő helyen, azonnali belépésre erdőlegényi, erdőőri, vagy vadászi állást keres. 34 éves, nős, gyermektelen, fedhetlen előéletü, szerény igényü, a vadászat minden ágában jártas, jó dúvadirtó; felesége kitünően főz (amiről éves jó bizonyitványai vannak). Czíme: Kiss Kálmán, Sepsiköröspatak (Háromszék vármegye). (23.)

Erdőlegényi, vagy erdőőri állást keres május hó 1-re, egy a m. kir. VI. számu csendőrkerületnél harmadik évét szolgáló 29 éves, róm. kath., nőtlen, 176 cm. magas, ép, egészséges egyén. Beszél magyarul és németül. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (17.)

Vadőr, a ki ilyen minőségben hét év óta van egy grófi uradalomnál felmondatlan állásban, a vadászati teendők minden ágában jártas, ügy az apróvad, valamint a fővad és fáczántenyésztést tökéletesen érti, jó dúvad-irtó, 32 éves, feddhetlen előéletü, kis családú, felesége kitünően főz (a miről éves, jó bizonyitványai vannak), állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (18.)

45 éves, nős, gyermektelen, szakvizsgázott s jeles bizonyitványokkal rendelkező erdőőr, a ki vadászati ügyeken kivül a gazdaság minden ágában jártas, megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható (19.)

Szakvizsgázott, 31 éves, nős, családos, erdő- és vadőr, kiszolgált katona, ép, erős testalkatú, jó megjelenésü, feltétlenül megbizható egyén, ki az erdészet és vadászat minden ágában, valamint a fáczántenyésztésben nagy gyakorlattal bir, mikről hosszú és kitünő szolgálati bizonyitványai tanuskodnak, április hó 1-re állást keres. Beszél magyarul, románul, németül, tótul. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (21.)

32 éves, erős testalkatú, jól szakvizsgázott vadőr, azonnali belépésre vadőri állást keres; igényei szerények. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (22.)

Huszonhárom éves, erőteljes, négy évet kiszolgált katonai altiszt, mesterlövő, gazdasági népiskolát kitünően végzett, szép irással bíró fiatalember, erdészetnél vagy ehhez hasonló állást keres. Beszél magyarul és tótul. Czime Kelemen Imre, Vilmány. Abaujtorna megye. (20.)

HIRDETÉSEK

Pályázati hirdetmény. 269/1914. sz. Gömör és Kishont vármegye Közigazgatási erd. Bizottságának 1914. évi 228. sz alatt kelt határozata folytán a rozsnyói m. kir. járási erdőgondnokság kerületéhez tartozó martonházai erdőőri kerületben megüresedett III. oszt. járási erdőőri állásra Csetnek székhelylyel ezennel pályázat nyittatik.

Az állás évi 700 kor. fizetés, 140 kor. lakbér, 10 kor. irodai átalány, 50 kor. egyenruhaátalány és 200 kor. utazási átalány élvezetével van egybekötve.

A kinevezendő erdőőr egyévi próbaszolgálattal alkalmaztatik s állásában egyévi kifogástalan szolgálat után véglegesittetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Pályázók felhivatnak, hogy szakvizsgálati, orvosi és szolgálati bizonyítványaikkal, továbbá születési anyakönyvi kivonattal, valamint családi állapotukat, katonakötelezettségüket és erkölcsi életüket igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezűleg irt kérvényeiket 1914. évi márczius hó 20-ig a rimaszombati m. kir. állami erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Rimaszombat, 1914. évi február hó 18-án.

(7.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Bükktüzifa-eladás. 12867/1914. I.-B—1. szám. Az ökemenczei és bercsényifalvai m. kir. erdőgondnokságok kerületéből a Szirovatető-vulsavapláji erdei iparvasut peresenyi rakodójára kihozott mintegy 50,000 ürm[3] bükktüzifa 1914. évi márczius hó 19-én zárt irásbeli ajánlatok útján tartandó nyilvános versenytárgyaláson eladás alá bocsáttatik.

Az ajánlatok 1914. évi márczius hó 18-án délután hat óráig nyujtandók be Ungváron a m. kir. főerdőhivatalnál, a hol azok márczius hó 19-én délelőtt 10 órakor a tanácsteremben fognak nyilvánosan felbontatni.

Az eladási feltételek, a faanyagra vonatkozó részletes adatok, ajánlati űrlap és boriték a fentirt főerdőhivatalnál szerezhetők be.

(8.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 13989/1914. I.-B—1. sz. A mihályteleki erdőgondnokságban termelt 11801·00 m. fenyőhaszonfa tizenkilencz eladási csoportra megosztva zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi márczius hó 23-án déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és márczius hó 24-én délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében felbontatni.

A faanyagok csoportositásának és a kikiáltási árak kimutatása, árverési feltételek, ajánlati űrlap és boriték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi február hóban.

(9.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázat erdőőri állásra. Alulirt erdőhivatal kerületében egy erdőőri állás van üresedésben. Pályázóktól megkivántatik, hogy józan előéletü s lehetőleg katonaviselt s a fő, hogy Dunán jó csónakos legyen.

Az állást elnyerni óhajtók folyamodványaikat legkésőbb április hó 1-éig nyujtsák be alábbi czimre.

Állás április hó 15-én elfoglalandó.

Hédervár, 1914 márczius 5.

(10.) *Uradalmi Erdőhivatal.*

Pályázat. 63/1914. sz. A pilisszentkereszti kir. közalap. erdőgondnokság kerületében megüresedett sikárosi erdőőri állásra pályázat nyittatik.

Javadalmazás: 700 kor. fizetés és személyi pótlék, 100 kor. ruhaátalány, természetbeni lakás, két kat. hold földilletmény, szabályszerű legelőilletmény és 18 ürm[3] I. o. kemény dorongtüzifa.

Az állásra pályázók az 1879. évi XXXI. t. cz. 37 §-ában követelt szakképzettségüket, továbbá ép és erős testalkatukat, különösen jól látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítványnyal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetőségüket és büntetlen előéletüket községi bizonyítványnyal, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismereteiket és katonai kötelezettségüket megfelelő bizonyítványokkal igazolni tartoznak.

Az ilymódon felszerelt, sajátkezűleg irt és a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz intézett kérvények az alulirott erdőgondnokságnál f. évi április hó 15-ig nyujtandók be.

Pilisszentkereszt, 1914. évi márczius hó 5-én.

(11.) *Kir. közalap. erdőgondnokság.*

Termelt fenyőhaszonfa-eladás három évre. 14457/1914. I.-B—1. sz. A fenyvesvölgyi m. kir. erdőgondnokság «A» gazd. osztály IV. vágássorozatának 1914—1916. évi fenyőhaszonfatermése zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1914. évi április hó 20-án déli 12 óráig nyujtandók be Ungvárt a m. kir. főerdőhivatalnál, a hol azok április hó 21-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, a kikiáltási árak, ajánlati űrlap és boriték az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapesten, 1914. évi márczius hóban.

(13.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetmény. 516/1914. sz. Az Iglói kir. korona- és bányavárosnál üresedésben lévő egyik főerdőőri állásra ezennel pályázatot hirdetünk.

Az állás illetményei (1200) egyezerkétszáz korona készpénzfizetés, (150) százötven korona ruhaátalány, lakás, faizás és 10 ürm[3] házhoz szállitva hasábfa, rétjogosultság. 2 tehén és 2 üsző tartásra legelő.

Pályázók igazolni tartoznak, hogy erdőőri szakiskolát végeztek és erdőőri szakvizsgát tettek. Tapasztalt, nagyobb gyakorlattal biró egyének előnyben részesülnek. A pályázati kérvényhez mellléklendők az eddigi alkalmazásról szóló bizonyitványok és születési anyakönyvi kivonat.

Az elfogadott pályázó egyelőre ideiglenesen egy évre fog alkalmaztatni és csak akkor fog véglegesittetni, ha ezen probaév alatt megfelelt.

Véglegesités esetében a próbaév is a nyugdijjárulék utólagos megfizetése után a nyugdij megállapitásának alapjául szolgáló időbe fog beszámittatni.

Pályázati kérvények f. évi április hó 6-ig Igló város polgármesterénél adhatók be.

Igló, 1914. évi február hó 17-én.

(6.II.2.) *A városi tanács.*

Fenyőkaró eladás. 14925/1914. I.-B—1. szám. A mezőháti és feketetiszai erdőgondnokság kerületében termelt és a zimiri, illetve kőrösmezői vasúti állomásra szállitandó és ott átadandó mintegy 8000 drb paradicsomkaró, mintegy 6000 drb süritőlécz, mintegy 196,000 drb szőllőkaró és mintegy 27,600 drb gyümölcskaró irásbeli ajánlatok alapján el fog adatni.

A zárt irásbeli ajánlatok az 1914. évi márczius hó 30-án d. u. 4 óráig nyujtandók be a máramarosszigeti erdőigazgatósághoz, a hol azok 1914. évi márczius hó 31-én d. e. 11 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati lap és boriték, a karók méreteit és darabszámát, valamint a kikiáltási árakat feltüntető részletes kimutatás a máramarossziget i m. kir. erdőigazgatóságnál és a mezőháti és feketetiszai erdőgondnokságoknál megszerezhetők.

Budapest, 1913 márczius hóban.

(14.) *Földmivelésügyi Miniszter.*

Tölgyműfa eladás. 1846/1914. sz. A máramarosszigeti erdőigazgatóság kerületében a rónaszéki Kálvária farakodón mintegy 502·28 m³ tölgy épület- és műfa 13165 kor. 18 fill. kikiáltási ár mellett, zárt irásbeli ajánlatok útján eladatik.

Az ajánlat 1914. év márczius hó 30-án d. u. 4 óráig nyujtandók be az alulirott erdőigazgatóságnál, ahol azok 1914 márczius hó 31-én d. e. 9 órakor nyilvánosan felbontatnak. Az eladási feltételek, ajánlati ürlap és boriték, valamint a faanyag méreteit feltüntető részletes kimutatás az erdőigazgatóságnál megszerezhető.

(15.) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Fenyőrudfa eladás. 14137/1914. I.-B—1. szám. A mezőháti m. kir. erdőgondnokság kerületében termelt és erdei rakhelyekre kiszállított mintegy 11,174 darab csáklyarúd, mintegy 13,388 drb komlórúd, mintegy 413 drb dohányszáritórúd zárt irásbeli ajánlatok alapján el fog adatni.

A zárt irásbeli ajánlatok az 1914. évi márczius hó 30-án délután 4 óráig nyujtandók be a máramarosszigeti erdőigazgatósághoz, a hol azok 1914. évi márczius hó 31-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati lap és boriték, valamint a kikiáltási árakat, a faanyag méreteit és darabszámát feltüntető részletezés a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál és a mezőháti erdőgondnokságnál megszerezhetők.

Budapest, 1914. évi márczius hó.

(16.) *Földmivelésügyi Miniszter.*

Erdészeti csemeték és magvak a legmegbizhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerezhetők a Magyar Erdészeti és Kertészeti vállalatnál, Neumayr és Társa csemete és magkereskedés, csemetetermelés, Zalaegerszeg. Árjegyzék kivánatra megküldetik. Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat. (4.VI.4.)

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5/z,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarit meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállitva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállittatik. (1.VIII.4.)

Szavatolt fajtiszta

KANADAI NYÁR

Populus monolifera canadensis

dugványok ezre 8·— kor.

százezrenkint 700·— „

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udvari szállító

magyar magpergetőgyára (12.)

Erdészeti csemetetelepek * ZALAEGERSZEG.

Bükkmakk-, ákácz- és gledicsiamagvak!

Erdészeti csemeték!

STAINER GYULA

császári és királyi udvari szállító

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magkereskedés Körmend, Vas m.

Erdészeti csemetetelepek: Zalaegerszegen.

Fenyőmagvak!

Erdészeti magvak! Ellismert megbizható minőségü, szavatolt csiraképességü: **tülevelü, lomblevelü magvak:** luczfenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. **Akácz-, gledicsia-, kocsányos- és kocsánytalan tölgymakk. Gyümölcsmagvak:** Alma-, körtemagvak prima. **Facsemeték! Tülevelü, lomblevelü facsemeték.** (2.VII.4.)

Lelkiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás.

Külön árajánlattal azonnal szivesen szolgálok!

Kocsányos és kocsánytalan tölgymakk! Juglans nigra

Jaegeringekhez szövetet, zephyrt, selymet, batistot, silkinget, satint, ruhaszöveteket, oxfordot, canevást, vászna t és mindennemü szövöttárút gyári áron ajánl

BALCZÁR JÁNOS szövödéje

Bystrei b. Neustadt a. d. Mettau, Csehország.

(3.VI.4.) Minta ingyen és bérmentve. Magyar levelezés.

Kizárólag saját pergetésü hazai fenyőmagvak!

Kitünő minőségü, tülevelü és lomblevelü

Erdészeti magvak, Facsemeték,

Gyümölcsmagvak, Tölgymakk, Gazdasági és fümagvak, Fümagkeverékek, orfák, Díszfenyők, Bokrok, Gyümölcsfákésvadonczok, Rózsák legnemesebb fajokban, Remis-csemeték, Helianthi salsifis és Csicsóka vadetetésre.

Első és egyedüli magpergető a Monarchiában, melynek saját nagy (100 hold) faiskolái vannak.

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓ

ZALAEGERSZEG

(5.V.3.)

Árjegyzékkel és árajánlattal kivánatra szivesen szolgálok.

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 7. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. április 1.

Előfizetési ár:
Egész évre ___ 4 K.
Fél évre ___ 2 K.
Negyed évre___ 1 K.
Egyes szám __ 20 f.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

AZ ERDŐ

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez. Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iróri tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhivás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megujítása iránt mielőbb intézkedni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

Az ismertebb fák hazai elterjedéséről. (Blattny Tibor.)
A fa konzerválása. (V. S.)
A lövedékről és a lőfegyverek találóképességének feltételeiről. (Schneider Árpád).
A budapesti 1914. évi országos aganeskiállítás.
A mételykórról. (Dr. Kukuljevič József).
Gazdasági tanácsadó: Védekezés a vértetű ellen. (L. L.) — Tavaszi teendők a méheknél. (Zimay Szilárd.)
Különfélék: Felhívás a járási erdészeti altisztekhez. — Nemzetközi méhészeti kiállítás. — Nyugdíjbiztosítás. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények: Újabb fajtájú lőporok forgalombahozatala tárgyában. — Az erdőtisztek és altisztek kérvényeinek felterjesztésénél követendő eljárás tárgyában. — Az erdőőri állásokra kiirandó pályázatok hirdetési költségeinek apasztása tárgyában. — A természetben kiszolgáltatott földjárandóságoknak nyugdíjazás, vagy halálozás esetén való beszüntetése tárgyában. — Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Márcza. Vidéken. (M. Hrabovszky Julia.)

Az ismertebb fák hazai elterjedéséről.

(Vége.)

Irta: *Blattny Tibor* m. kir. főerdőmérnök.

A tölgy különböző fajai közül legvastagabb törzseket a *mocsártölgy*, vagy *kocsányos tölgy* (Quercus Robus L.) fejleszt. Különösen Szlavóniában, a Dráva és Száva árterületein oly erdők termettek, melyekről csodadolgokat lehet hallani. Már csak emléknek maradt meg nehány vily őstölgyes. Hatalmas méretű törzsei 15—20 m. magasságig ágtiszták (sőt voltak olyanok is, melyek 30 m.-ig ágtiszták voltak). A közte nőtt idegen fafajok (az úgynevezett «fehér fa»): a hársak, szil és közönséges kőris.

A mocsártölgy vagy kocsányos tölgy a mi Alföldünkön és dombvidékeinken szintén tenyészik, régebben sokkal nagyobb területet borított, mint jelenleg; most a régi tölgyesek helyén hullámzó búzavetések ringanak. Az északabbra fekvő termőhelyeken azonban oly arányú törzseit, mint Szlavóniában, nem látjuk.

Hegyvidéki tölgyünk, a *kocsánytalan tölgy* (Quercus sessiliflora Salisb.) mindenütt tenyészik. Mi sem természetesebb, hogy *kedvezőbb helyeken* (déli oldalak, előhegység, délibb vidékek) sokkal nagyobb magasságokban is fog tenyészhetni, mint a reá nézve kedvezőtleneken (északi oldal, magashegység, északi vidékek). A Közép-Kárpátokban, melyhez a Magas- és Alacsony-Tátrán kívül a Fátrákat és a selmeczi hegyeket is számítjuk, a tölgy felső tenyészeti határa, a Délnek néző oldalakon átlag 850 m., addig az északiakon csak 700 m. A tölgytenyészet határa tehát az északi oldalakon 150 m.-rel alacsonyabb, mint a délieken. Hogy ez nemcsak a mi hegyvidékünkön van így, hanem másutt is, beigazolható a szomszédos Északi-Kárpátokban, a hol a különbség 200 métert tesz ki, a Biharhegységben már kevesebbet: csak 70 métert. Ha pedig összehasonlítjuk az ország északi hegyvidékeit a délieikkel (a Közép-Kárpátokat a Déli-Kárpátokkal), tehát különféle földrajzi szélességi fokok alatt elterülő hegycsoportokat, azt látjuk, hogy *az egyenlítőhöz közelebb eső vidéken nemcsak a felső, de az alsó fatenyészeti határok is magasabbak.*

A lúczfenyő fatenyészeti felső határa a Közép-Kárpátokban kereken 1500, a Déli-Kárpátokban 1740 m., tehát 240 m.-rel magasabb. Számtalan példa igazolja a felhozottakon kívül is, hogy az első és legfontosabb tényező, a mi a fajajok magassági elterjedésére befolyást gyakorol: a *nap melege*. Ezt a hatást a növénytanban az *insolatió hatásának* mondjuk s eredménye leginkább a fenti példákkal beigazolt határkülönbségekben nyilvánul. *Az insolatió hatása tehát az egyenlítő felé nagyobbodik, a sarkok felé csökken.*

Európában a Nyugat a klimát mérséklő Atlanti-óczeán befolyása alatt áll, a Kelet a szélsőséges «szárazföldi» éghajlat kifejezője. Az insolatióra, mint klimai főtényezőre tehát a földrajzi hossz is befolyással bir. Képen *a földrajzi szélesség és hosszúság s a napnak való különböző kitettség az insolatió hatását módosító tényezők*, melyekhez még a domborzati viszonyok, környezet, a hegységek tömegessége, magassága s egyéb földrajzi és meteorologiai tényező is járul.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Van egy hazai tölgyfajunk, legszebb tölgyeink egyike: a *magyar tölgy* (Quercus Conferta Kit.).

Elegyetlen magyar-tölgyes Lugos környékén (220 m.-re a t. sz. f.) Blattny T. eredeti fényképfölvétele.

Tulajdonképen balkáni faj, de Krassó-Szörény, Temes és Hunyad, majd északabbra Arad és Bihar megyékben Szilágy vármegyéig — itt van elterjedésének északi határa — a szelidebb lejtőjű dombvidék lakója s ott tenyészik többnyire, helyesebben: területileg csak ott számbavehető, a hol a száraz, kőkemény szivós agyag és márgatalajokkal még a cser sem birkózik meg, pedig tudnivaló, hogy ez a fa, t. i. a cserfa a magyarországi klima karakterisztikus fafaja. Ily elegyetlen magyar-tölgyes már ritkaság nálunk. Törzsfejlődése nem hasonlítható a szlavóniai tölgyéhez, de ha tekintettel vagyunk a már említett silány talajviszonyokra, szebb állományképzést talán egyetlen más tölgyfajunk sem produkálhatott volna e helyen.

A magashegységben a *bükkrégió* egyhangúsága különösen ott nyilvánul meg, a hol a lúcz teljesen hiányzik, tehát a bükkös határa együttal az erdei fatenyészet felső határát jelenti, felette kopasz legelő van, melyet csak az áfonyák, a törpeboróka s itt-ott a havasi éger lep be. A havasi tér egyhangúságát is csak az ezernyi legelő józság kolompszava teszi barátságosabbá. Ilyen tenyészeti viszonyokat mutatnak Ung és Bereg előhavasai s a Biharhegység egyes részei is.

Bezzeg más kép vár a buvárkodóra a Magas-Tátrában, a máramarosi, radnai vagy görgényi havasokon, vagy a Bucses botanikailag és turisztikailag is egyaránt páratlan szépségű hegycsoportjaiban, avagy a fogarasi havasokon és a Retyezáton.

A lúczfenyő régiójában alulról fölfelé haladva, még a teljes lúczállományban éri el felső tenyészeti határát legtöbb erdei fafajunk.

A lúczfenyő ebben a 800—1300 m. közti pásztában a legszebb erdőket képezi.

A tengerszint fölötti magasság emelkedésével a törzsek csúcsmagassága mindinkább csökken, a fák már téresebb állásban helyezkednek el, az erdő hézagossá, *szakadozottá* lesz.

A földig ágas, sudarlós, alúl erősen szétterpedő törzsű, zuzmós mohaboritotta lúczok közt ott láthatók már többnyire a havasi és havasalji területek benépesítői: a törpeboróka és törpefenyő, fűzek, áfonyák. A szakadozott erdőalak fölött is felbukkan még itt-ott, egyen-

TÁRCZA.

Vidéken.

Irta: *M. Hrabovszky Julia.*

Ilonka már huszonnegyedik évében járt, mikor megösmerkedett Soós Miklóssal. Soós Miklós a szomszédos székvárosból albirói minőségben került a férfiszegény mezővároskába, a hol nagy öröm volt a pártában sóhajtozó leányok között, minthogy az új albiró szép, elegáns ember volt, habár egy kissé rátartó és nem könnyen ösmerkedett. Ilonka utczáján azonban gyakran végigment és a fiatal leány úgy tapasztalta, sűrűn pillantott az ablaka felé, a mióta pedig a doktorné ozsonnáján megösmerkedtek, el-ellátogatott néha Ilonkákhoz, hébe-korba kisérte is a sétatéren, sőt Ilonka koronként egy-egy rózsát, nefelejtscsokrot is talált alacsony, földszinti ablakában. Mindezek felbátorító jelenségek voltak a jövőre nézve (ámbár utólag kisült, hogy a rózsákat a szőke gyógyszerészsegéd csempészte az ablakba). A városka összes leányai irigykedtek is Ilonkára és ajkaikat felbiggyesztve mondogatták: «Könnyű neki, a papája járásbiró, Soósnak érdekében áll jó viszonyban lenni a főnöke családjával! De azért meglássuk majd, nem jár-e Ilonka vele is úgy, mint a többi vőlegényével járt!

Mert Ilonka már két izben volt menyasszony. Első vőlegényének, az igaz, hogy ő küldte vissza a jegygyűrűt, mert nem tudott a hozzá erőltetett húhoz jó szívvel lenni, második vőlegénye pedig váratlanul meghalt; mindazonáltal irigy barátnői szerették neki e két esetet súlyosbító körülmény gyanánt felróni, olyképpen, hogy Ilonka végzetes leány, nem hoz szerencsét a hozzá közeledő ifjakra. Az ilyen hirek nem hatnak ugyan egy komoly férfira, a fiatal leány mamája, Dabassy Mihályné azonban mégis félt a frigyeket szétválasztó hegyes nyelvektől és szerette volna siettetni a leánya dolgát, azért hizelkedve mondta az urának:

— Apuskám, nyájasabbnak kellene lenned az albiróhoz, miért nem hivod gyakrabban ebédre, vacsorára?... Lásd, felbátoritás kell a fiatal embernek!...

— Nem szorult az arra, hidd el, tudja az nagyon is az értékét... Különben is ösmered az elveimet, kötéllel nem huzom a fiatal embereket a házamba. A kinek nem tetszik, ne jöjjön — és Dabassy Mihály uram önérzetesen szegte hátra kurta, vastag nyakát. Nem hiába volt kálomista.

Ilonka pedig ezalatt napról-napra szerelmesebb lett az albiróba. Egyre az ablaknál ült és leste, mikor sétál

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ként, vagy kis csoportokban a faalakúvá vergődött lúcz s ezek adják a faalakú lúcztenyészet felső határát, sokszor igen magasan, egyes esetekben a Magas-Tátrában *1700* m.-nél, sőt a Kárpátok déli lánczolatában kivételesen *1900* m. magasságban is.

A lúcz a szakadozott állomány határa fölött néha teljesen bokrokba törpül s 2000 m. tengerfeletti magasságon fölül is előfordul.

Az eltörpülésnek nem mindig a nagy tengerszint feletti magasság, vagy a pólus közelsége az oka; nagy szerepe van itt a szélnek és a kedvezőtlen, mostoha talajviszonyoknak is. A szelek hatása nemcsak a hőmérséklet csökkenésében nyilvánul s ezáltal a tenyészetre befolyó tényezők közül nem éppen a legjelentéktelenebb; hatása élettani és mechanikai is. Ennek nyomait, eredményeit mutatják a szélnek nagyon kitett helyeken (éleken, gerinczen) nőtt fák, különösen a fenyők. A szél az oka többnyire, ha ily helyeken a fatenyészet felső határa alacsonyabb, *le van szorítva*.

Az ország keleti részeiben, a hol az állandó szelek többnyire nyugatiak, északnyugatiak, a széljárta lúczosokban a fák Északnyugat-Nyugatnak néző rügyei elsorvadnak, az ágak egyoldalúan — Keletnek — fejlődve a fák bizarr külsőt nyernek; ezeket a szeleket éppen ezért *sorvasztó szeleknek* hívjuk.

Havasainkon a lúcz tenyészeti öve fölött a *törpefenyő* (Pinus montana Mill.) hol foltokban és pásztákban, hol összefüggő zárt cserjést alkotva fordul elő. Magashegységeinkben majd mindenütt otthonos, lavinajáratokkal néha a völgyekbe is lecsúszik s itt tovább tenyészik. *A hol azonban bükkös fölött terül el a havasi térség, ott vagy egyáltalában nem fordul elő, avagy igen ritka.*

A hol a lúcz sűrű állománya szakadozottá, a magas, ágtiszta fák, földig ágasokká, sudarlós, alacsony törzsüekké lesznek, itt és e fölött terül el a *czirbolya-* vagy *havasifenyő* (Pinus Cembra L.) őstermőhelye, hazája.

Tenyészeti öve csupán 200—300 m. magas.

A havasifenyő nálunk nagyobb mennyiségben a *Magas-Tátrában* tenyészik, itt is erősen pusztították; legalsó példányait mindenki láthatta, a ki a tarpataki völgyben járt. Itt átlagosan *1400—1700 m. közt van tenyészéti öve*, a Déli-Kárpátok *Retyezát* csoportján *1600-tól 1900-ig*.

A *vörösfenyő* (Larix decidua Mill.) legtöbb helyen csak telepített, ültetett faj. Magyarország kevés helyén őshonos; Horvátországból éppen úgy hiányzik, akár csak a havasifenyő. Leggyakoribb a Magas-Tátrában, s ezen kívül talán ujjainkon tudnók összeszámlálni azokat a helyeket, a melyeken — korántsem hasonló mennyiségben, de legalább — mint nevezetességet emlegethetik. Gyönyörű vörösfenyők tenyésznek Gömör megyében: a Tiszolcz feletti meredek mészszikláskon. *A Magas-Tátrában átlag 1530 m.-ig faalakban látjuk s a faalakú előfordulás maximuma 1700 m.* s szinte túlzottnak látszik, hogy ha azt emlitem meg, hogy a *vörösfenyő a Bucses szikláin 2049 m. magasságban is* (természetesen csak mint alig 60 cm. magas bokor) *tenyész*.

Az *erdeifenyő* (Pinus silvestris L.) nagyobb területen a Magas-Tátrától nyugatra haladva a Muraközig fordul elő, az ország keleti részeiben azonban csupán szigeteket képez. Hazánk keleti határszélén Bukovina szom-

---

Soós arrafelé. Az albiró azonban nagyon szeszélyesen viselkedett. Néha mindennap, pontosan megjelent a virágos kis ablak alatt és egy negyedóráig is elbeszélgetett a nyitott ablak mellett ülő leánynyal, néha pedig napokig feléje sem nézett. Mintha két ellentétes érzés küzdött volna egymással a fiatalember szivében. Hogy a leány tetszett neki, ezt nem lehetett kétségbe vonni, de minő fokú ez az érdeklődés, ez már más kérdés volt. Ilonka néha egészen biztosra vette, hogy szereti... mert ha nem is tett neki az albiró direkt szerelmi vallomást, ezerféle módja van annak, hogy a szerelmesek megértsék egymást... De hát akkor mire való ez a habozás? Ez a húzás-halasztás? Mert bármennyire optimista volt is a leány, mégis kénytelen volt magának bevallani, hogy az ügye csak lassan halad. Egy délután aztán Soós egészen váratlanul beállitott Dabassyékhoz és nagy érdeklődéssel kérdezte, nem mennek-e el a szomszédos uradalom gazdatisztjei által rendezett táncz-mulatságra? Hogyne mennének, persze hogy mennek, nagy örömmel mennek! A meghivó ott feküdt az asztalukon. Pedig már évek óta nem jártak ezekre a mulatságokra és most sem volt szándékuk. A kétórai fárasztó kocsizás odáig, a húsz korona fuvar egy éjjelre a fiakkeresnek, az alkalmatlanság másoknál megszállni, átöltözködni, a mulatság igazán nem érte meg ezt a sok fáradságot, költséget. De most, hogy az albiró hivta őket, mindent más szinben láttak és még az önérzetes Dabassy Mihály is, nem gondolva a kiszurandó húsz koronák és egyéb: vacsora, czigány, borravaló stb. költségekkel, örömmel mondott igent.

Lelkesen, lázasan folytak a készülődések a mulatságra. Ilonka persze új ruhát kapott, gyönyörű fehér csipkeruhát, a mi remekül állt karcsú termetén, barna hajáról és fejéről csak a mirtus-koszorú hiányzott és menyasszonyi ruhának is beillett volna! De vajjon nem lesz-e csakugyan menyasszony ebben a habos fehér ruhában? A szivében azt súgta valami, hogy az lesz... Igen, ő érezte, ez lesz az alkalom, a mi dülőre viszi a dolgot. Hivta volna-e őket különben oly hévvel Soós, ha nem keresné ő is az alkalmat hosszabb, bizalmasabb együttlétre? A járásbiróék a legvérmesebb reményekkel indultak a tánczmulatságra. Kissé elkéstek azonban, és mire Ilonka a szüleivel belépett a tánczterembe, már az első négyest tánczolták. Meghuzódtak egy sarokban és onnan nézték a tánczolókat. Ilonka szemei Miklóst keresték. Rosszul esett neki, hogy a fiatal ember nem várta őt a bejáratnál... De most, hogy tánczolva pillantotta meg, valósággal a szivébe nyilallt.

Egy gyönyörű szép, idegen szőke asszonynyal tánczolt. Ki lehet e nő? Ruhájának szabása, egész meg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

szédságában terül el a Kosnai-láp; fölös vizét a Dorna völgye gyüjti össze a Szeretbe. Ez a tőzegmoha, zuzmó, áfonya évezredes korhadékával párnázott, süppedékes — örökké nedves talaj — az erdeifenyő szükebb hazája. *A hol véget ér a láp, vége van az erdeifenyő-tenyészetnek is.* Karcsú, sugár növésű törzsei közt ott látjuk a lúcnak a savanyú vizes talajhoz alkalmazkodó, zuzmólepte, vékony sudarait, s a keleti lápok elmaradhatatlan kisérőjét: a *szőrös nyírt* (Betula pubescens Ehrh.)

A Magas-Tátrában 1465 m.-ig is tenyészik az erdeifenyő; a Déli-Kárpátokban: a Nagy-Királykő mészszikláin és a Retyezáton 1650 m.-ig; ez a magyarországi maximum.

A Domugled fehér mészsziklái Herkules-fürdő felett merednek az égnek. Hazánk e talpalattnyi földje igazi botanikus kert; együtt találjuk itt hazánk majdnem összes fafajait. A fenyők közül a jegenyefenyő is előfordul itt, bár csak 700 m. magasságon felül s csakis Északra néző, tehát hűvösebb oldalakon.

A *feketefenyő* (Pinus nigra Arn.) hazánkban csak a *Domugled* vonulatán és az Alduna egyes pontjain terem. Gyönyörű növésű és lapos, ernyőalakú, haragoszöld koronájú törzseket fejleszt s éppen a leghozzáférhetetlenebb *mészsziklafalakat* népesiti be. Körülötte ott látjuk a *török mogyoró* (Corylus Colurna L.) gyertyannövésű, nyulánk törzseit, az orgonavirággal (Syringa vulgaris L.) borított sziklák összeolvadnak az ég színével, a dió (Juglans regia L.) is vadon termi gyümölcsét. Az *erdők zömét bükkös képezi, hazánk valamennyi tölgyfaja békésen osztozik az erdőterületnek a Cserna völgye felé hajló, meredek*, de rendben tartott, gyalog- és turistaútakkal átszőtt, könnyen megközelithető *hegyoldalain*. A közönséges gyertyánhoz a ritka koronájú *keleti gyertyán* (Carpinus duinensis Scop.) csatlakozik, e mellett az *ezüstlevelü hársnak* (Tilia argentea Dest.), mely az északi felvidéken már nem tenyészik, itt a tölgyével vetekedő, hatalmas törzseit láthatjuk.

Valamennyi berkenyénk, kőrisünk, a borókák nálunk tenyésző mind a három faja, (Juniperus communis, nana és Sabina), a rózsák megszámlálhatatlan változatai, az elbokrosodó tiszafa épúgy, mint a vadon növő s a hatalmas fák koronáira felkapaszkodó venyigeszőlő és borostyán. Ez a darab föld a természetkedvelő igazi eldorádója! A természet pazar bőkezűséggel ide hordott össze minden szépet és nagyszerüt!

A fa konzerválása.

A fának mint ipari anyagnak pusztulásánál szerepet játszó okok általában háromfélék lehetnek: légköri behatások, gombaképződések és mechanikai külbehatások. A légköri behatások a bomlásnak azt a lassú folyamatát idézik elő, melyet korhadásnak, elpudvásodásnak nevezünk, viszont a gombák főleszik a fát, átfúrják sejtfalait s a farostokat hálószerű képződményekkel vonják be.

A külső mechanikai rombolások ellen igyekeztek már forró viz, vizgőz, benzin, petroleum, higitott karbolsav által védekezni, ezenkivül ajánlanak terpentin-

---

jelenése elárulta, hogy nem a falusi társaságból került elő, városi nő volt. De ki lehetett?

Ilonka szive elszorult, látva, minő kaczérsággal bánik a szép asszony a tánczosával. Minden szem a szép páron függött, a férfiak nem tudták levenni a tekintetüket a kaczér asszonyról, a ki szőke hajával, ragyogó kék szemeivel, telt, hófehér vállaival valósággal hipnotizálta a férfiakat.

Soós a négyes végén tüzes csárdást járt tánczosnéjával és nem látszott észrevenni Ilonkát, a ki szintén a tánczolók közé vegyült. Csak a felhangzó keringő hangjainál közeledett hozzája. Kissé zavartan mondott jóestét, kérdezősködött, nem szenvedtek-e a kocsizás alatt a melegtől, aztán tánczolni vitte. Háromszor tánczolta körül vele a termet, az igaz, de aztán feszesen a helyére vezette és nem ült le melléje.

Ilonkát, a ki mesésen nézett ki ezen az estén, hamar körülfogták a tánczosok. Híres jó tánczosnő volt, ezért nem is pihent egy perczig sem. De Ilonkának nem volt inyére ez a tánczoltatás, a mi még jobban elvonta őt a szeretett férfitól. Türelmetlenül várta a második négyest, a mire Soós még odahaza kérte volt fel. De ez a négyes is csak újabb csalódás volt számára. Az albiró szórakozott, zavart volt és csak banális dolgokról beszélt.

Ilonkát égette a kérdés, ki az a szép szőke nő, a ki annyira lefoglalja az albirót, de nem szólt. A büszkesége hallgatást parancsolt neki.

Dabassyné azonban nem sokat teketóriázott, odaült a doktorné mellé és ajtóstul rontott a házba:

— Mondd csak, lelkem, — kérdezte, — nem tudod, ki az a szemérmetlen szőke asszony, a ki minden férfival, főleg pedig Soóssal illetlenül kaczérkodik?

— S. ügyész felesége a székvárosból, nem ösmered?

— Ez az?! — szólt a járásbiróné ajkbiggyesztve. — Hallottam felőle, de sohasem láttam; tudod, nem igen járok be a városba. De mit keres ez a rossz asszony itt, a mi vidékünkön?

— A jószágigazgatóékhoz, a rokonaihoz jött.

— Soós után, — jegyezte meg a járásbiróné, — mert úgy látom, ez a kettő már régen ismeri egymást.

— Régi viszony, — szólt szárazon a doktorné.

— Viszony?...

— Hát persze, — válaszolta boszusan a doktorné, — ha már szóba hoztad, hát beszéljünk róla. Eleget boszant, hogy az a szegény Miklós nem tud szabadulni ettől az asszonytól. Pedig már a legjobb úton volt... Én bizton hittem, mikor hozzánk került, távol tőle elfelejti, főleg miután láttam, minő benyomást tett rá a leányod. De hát a férfi mind egyformán gyenge, mikor az ilyen rossz asszony utána veti magát. Én tudom, hogy Miklós Ilonka kedvéért jött erre a bálra és most

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

olaj, szappanfőző lúg, konyhasó, vagy kátrány és dohánylúg bevonásokat. Jónak tartják azt is, ha a szútól megtámadt helyiséget 48 óráig égő fűrészpor füstjével töltjük meg, vagy a fa-alkatrészeket nyers faeczettel mázoljuk be s az eczet szagát aztán szellőztetés útján űzzük el.

A fa tartósságának egyik előfeltétele a megfelelő kiszárítás, mert csak az esetben biztathatnak sikerrel a többi eljárások is a fa tartósságának előidézésére.

A mi a mázbevonásokat illeti, ezek csak ideig-óráig nyujtanak védelmet s mindig szükség van felújításukra. Nem is érnek el vele más czélt, mint hogy távoltartják a külső behatásokat, de a farostok bomlásából kiinduló pusztulást nem tartoztatják föl.

Ilyen mázok az olajfestékek, a szurok, fakátrány, lenolaj és a *vízüveg*. A fakátrány és kőszénkátrány keveréke is, mész hozzáadása mellett jól bevált. További korhadást gátló mázok a tisztított grafit, kaucsuk és sellak keveréke, némi ólomczukorral, melyet enyvvel és terpentinolajjal jól összekevernek.

Földben álló fákat hosszabb időn át megvéd öt rész porrá tört szurok vagy gyanta, két rész tört kén és hét rész kőszénkátrány keveréke, mely forrón használandó.

Leghatásosabb óvszer azonban a pusztulás ellen a fa impregnálása, mely czélra különféle anyagok szolgálnak.

A telítés értéke a különböző fanemek szerint igen eltérő. A bükkfa aránylag legtöbbet nyer e kezelés által. A tölgyfa nehezen telíthető, a *kőrisfánál* a fa bele éppen nem.

A telítésnél különféle fémsókat és kreozot-olajat használnak. Legfontosabb telítési eljárások:

1. a klórczink oldattal való eljárás, melynél a fát előbb vas hengeralakú üstben 1—3 óra hosszat 2—3 atmoszféra nyomás alatt gőzzel kezelik, azután 1—1½ óra hosszat ½—¼ atmoszféra vakuum mellett a nedvességet légszivattyúval kihajtják belőle s végre a hideg czinkklorid-oldatot (30 súlyrész viz és 2 rész klórczink) 6—8 atmoszféra nyomás alatt bepréselik. A pároltatásnál jobban bevált azonban a fának előzetes kiszárítása. A fogyasztás egy köbméter tölgyfánál 90—100 kg. czinkkloridra megy, *lúczfenyő-* és *bükkfánál* 160—200 kilogrammra.

2. Rézvitriollal való kezelés (Boucherizálás). Többnyire 100 rész viz és 1—1·5-ed rész rézvitriol oldatával történik, melyet 10—12 méter magasan álló kádakból a frissen (legfölebb 9—10 nappal előbb) vágott fatörzsek végén át bocsátanak be a folyadékoszlop nyomása alatt, mig a bebocsátási vég légmentesen záró sipkával van ellátva. A sejtnedv ez által kiszoríttatik s a facsúpon végre előtünik a kék rézvitriol-oldat. Igen hosszú szálfákat a középen eszközölt bemetszés útján itatnak be. Mésztartalmú vizet az oldathoz nem szabad használni. Ily módon áztatott fának nem szabad azonban vasrészekkel jönni érintkezésbe. 100 köbméter fához mintegy 95—100 kilogramm oldat szükséges. Ez eljárást gyakran alkalmazzák vasúti talpfáknál és távirópóznáknál, s 10 méter hosszúság mellett az áztatás 12—14 napig tart.

3. Kreozot-kezelés, mely a többi eljárásokat már is

---

nézd őt! A leányoddal alig tánczol és mozdulni is alig mer az ügyészné mellől, mintha félne tőle... Elég volt, hogy megpillantsa azt a szirént és máris a karmai között van.

— Szegény kis Ilonkám, — rebegte a járásbiróné meghatva, — már az igaz, nincs szerencséje a leánynomnak!

— Nem kell csüggedni, — vigasztalta a doktorné, — szép, kedves, derék leány, talál az még hozzája valót!

— Huszonnegyedik évét tapossa, — gondolta kishitüen az anya és legörömestebb azonnal haza vitte volna a leányát, ne gyötrődjék tovább szegényke. De hát nem illik a bálból ilyen hamar megszökni, nem szabad okot adniok a hiábavaló pletykára. Ilonka is igy gondolkozott és kétségbeesett erőlködéssel igyekezett vignak, jókedvűnek mutatni magát. Fáradhatatlanul, eszeveszetten tánczolt, udvaroltatott magának... hátha sikerül felébresztenie az albiró féltékenységét? Régi fogás, de többnyire sikerül. Ilonka egy izben tényleg észrevette, hogy Miklós tekintete hosszan pihen rajta... Ez új erőt, reményt ébresztett a szivében. Mikor azonban a vacsorához Soós még sem őt, de a szőke asszonyt vezette, végképpen elcsüggedt és nem törődve tánczosai könyörgésével, mialatt a tánczos párok a szupécsárdásra bevonultak a terembe, ő távozott a szüleivel. Lehangoltan, megvert hadseregként indult útnak a hajnali szürkületben a kis család, mentek a tisztartólak felé, a hol szállva voltak és a nőknek átöltözniök kellett. Micsoda szomorú visszatérés volt ez! Egyikük sem szólt, de mindhármuk szive vérzett. Ismét egy reményük veszett oda: a történtek után az albiróra nem számíthatnak többé, mert hisz az a szőke asszony!... De e pillanatban megszólalt mögöttük egy hang:

— Ne siessenek, kérem, úgy... én is jövök!

Az albiró hangja volt. A három komor arcz egy pillanat alatt felderült.

— Ah, — folytatta Soós kedélyesen, — azt hiszik, csak maguknak sikerült megszökniök?... Sikerült nekem is!

— Haza akar jönni? — kérdezte Ilonka és az anyja egyszerre.

— Ha olyan kegyesek lennének haza vinni a kocsijukon, nagyon boldog lennék, mert az én kocsitársaim reggelig szándékoznak mulatni.

Oh, minő szivesen vitték! És minő gyönyörteljes kocsikázás volt ez a hajnali órákban! És talán még sohasem nézték a napfelkeltét nagyobb elragadtatással, mint abból a rozoga, kisvárosi fiakkerből, a hol az öregek elbóbiskoltak, de a fiatal pár számára a hajna pirja boldogságuk virradását is jelentette egyszersmind.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

meglehetősen a háttérbe szorította. A fa ez által rendkívül tartós lesz, hátrányos azonban a faszín elváltozása, a rossz szag és a fokozott gyulékonyság, valamint nehezen dolgozhatóság.

Itt a karbolsav-tartalmú kátrányolajat vagy kreozotolajat 8—20% savtartalommal, miután a fát egy üstben 3—4 óráig 100—140° C. mellett kiszárították s aztán egy másik üstben 60—80 perczig $^1/_5$—$^1/_4$ atmoszféra vakuumnak tették ki, mint meleg oldatot használják 7—8 atmoszféra nyomás mellett 7—8 perczig. A *bükkfa* 160—280 kilogrammot, a *lúczfenyő* 140—200 kilogrammot, a *tölgy* 70—100 kilogrammot vesz föl köbméterenként.

4. Higanyklórid-eljárás (hyanizálás). Ez eljárásnál a fa minden vasalkatrésztől mentes fakádban 300 rész víz és két rész higanykloridból álló lúg hatásának tétetik ki, azaz csak felszínesen pároltatik. Lakott épületekben ily módon kezelt fák a lúg mérgessége miatt nem használhatók. Tülevelű fáknál 8—10 napra, a kemény lombleveűeknél 12—14 napra van a pároltatáshoz szükég.

5. Vasvitriol- és klórkálcziummal való kezelés (Hesselmann-féle eljárás). Itt a fát mésztej- és klórkálcziumoldatával kezelik, miután előbb vakuum mellett vasvitriollal és kénsavas anyaggal párolták s 2—3 órán át 125° C. gőzzel hevítették. Az ez eljárásnak alávetett fa nem szükséges, hogy légszáraz volt legyen. Többnyire tülevelű fáknál alkalmazzák.

6. Még egy más konzerválási mód a fát túlhevített vízgőznek tenni ki s szintén 10—20 órán át kátrányolajgőzt engedni hatni rája. De naftalinsavas czink forró vizes oldatot is ajánlottak már, valamint villamos áram behatását.

7. Az emlitett eljárásokon kivül az F. Bayer et Co. festékgyár Antinonninjával való mázolás vagy áztatás is jó eredményekkel jár a földbe eresztendő fánál, csakhogy a fa a $^1/_5$—2% antinonnin-tartalmú oldattól sárgás szint ölt. Épp úgy jó hatással jártak a viaszszal, fagygyúval, szuroknak olajban, paraffinban, lenolajban vagy faggyúban való oldatával tett kisérletek is, bár ezek igen drágák.

A tűz elleni óvszerek közt nagy szerepet játszik a *vízüveg*; az ezzel kezelt fa hosszabb ideig áll ellen a hőségnek és lángoknak. E szer alkalmazásánál a *vízüveg*-oldatot fél súlyrész vizzel higítjuk, a fát vele kétszerötször bemázoljuk, s azonfelül még tiszta *vízüveg* burkolatot is adunk neki, a mihez gyakran kevés krétát és agyagot is teszünk.

Sűrűn használt szer 35% *vízüveg*, 35% sulypátpor, 1·4% czinkfehér és 28% viz keveréke többszörösen rakva fel. Továbbá kálcziumklorid-oldatban oltott, égetett mész. De a fának nyomás alatt foszfor- vagy kénsavas ammoniummal való beáztatása is jó eredményekkel jár.

Azonkivül még sok tűz elleni óvszer van, melyeknek összetételét azonban a gyárosok legtöbbször titokban tartják. De meglehetős sikerrel használják a borsavas ammoniummal való bevonásokat, valamint azt az eljárást is, a melynél a fát 1 rész nátrium-szilikátnak 2—3 rész vízben való oldatával húzzák be kétszer-háromszor s minden behúzást előbb meg hagynak száradni, mielőtt a következőhöz fognának. Azután mésztejjel való bevonás következik s szárítás után ismét két rész vízben oldott *vízüveget* raknak fel rá. Az így kezelt fa igen kemény és a lángokkal szemben nagy ellenállást tanusít. Kisebb megmunkált farészeknél, vagy nagyobbaknál a megmunkálás előtt czélszerű a fát több órán át három rész mangan-klorür, két rész foszforsav, egy rész magnesiumkarbonát, egy rész borsav és három rész ammonium-kloridnak 100 rész vízben felforralt oldatába mártani s aztán meleg helyen megszáritani, miáltal a fa gyulékonysága csaknem teljesen megsemmisül. *V. S.*

A lövedékről és a lőfegyverek találóképességének feltételeiről.

Irta: *Schneider Árpád* főhadnagy.

A lövedéket azzal a szándékkal röpittetjük a lövés kiterjedő (expandáló) gázai által valamely tárgy vagy test felé, hogy abba hatolva romboló, illetve roncsoló hatást fejtsen ki.

A használati czélhoz és szándékolt hatáshoz képest választandó meg a lövedék anyaga és alkata. A különböző ágyulövedékek élő-czélokon kivül fedezékek (sőt vasbeton és aczélvédőművek) szétrombolására is lévén számitva, hivatásukhoz mérten aczélból vagy öntött vasból vannak öntve és robbantó töltéssel (lőpor, lőgyapot, ekrasit, melinit, roburit) ellátva. A czélba fúródva vagy földhöz csapódva, vagy különleges gyujtókészülékkel ellátva még a levegőben, pályájukban robbannak és fejtenek ki aknaszerűen robbantó hatást, vagy szórják szilánkjaikat pályájuk folytatásában — a robbanási ponttól — vagy felülről (akárcsak egy zuhany) serétlövéshez hasonlón a czélra.

Olykor vadászoktól is hallani *a robbanó lövedék* megnevezést, a mi teljesen helytelen és semmi más, mint az *explosiv* és *expansiv* felcserélése. Az *explosiv* (robbanó) megnevezés robbantó töltést tételez fel a lövedékben — mint fentebb emlitve, az ágyulövedéknél. Az *expansiv* pedig csupán abból áll, hogy a lövedék csúcsán egy furat van, — melynek átmérője és mélysége a lövedék öbétől és alkatától függő, — és midőn a lövedék a testbe hatol, a lövedék csúcsán levő üreb szorult, mondhatni sűritett (komprimált) levegő a lövedék deformálódását elősegíti, az fokozatosan gomba alakot ölt, sőt szilánkokra szakad. Csupán az *expansiv* lövedék vadászias és *explosiós* lövedéket a modern fegyvertechnika, mint vadászati lövedéket egyáltalán nem gyárt. Kuriozitás kedveért megemlitem, hogy az előltöltők és az első hátultöltők idejében exotikus nagy vadra is használtak *explosiós* lövedéket, mely egy sulyos ólomtestből állott és ürje lőporral volt töltve, csucsába pedig egy piszton csavarva. Erre jött a gyutacs (kapszli). Ezek a lövedékek azonban a vad testében nem mindig robbantak biztosra vehetően.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A kézi lőfegyverek lövedékei a legújabb időkig hadi és vadászati czélra egyformán ólomból készültek és a kettő között csupán akkor mutatkozott élesebb eltérés, midőn a vadászok az ogivális helyett a jobb vérnyomot adó tompított csúcsú lövedékre tértek át. Midőn a modern harczászat követelményéből a füstnélküli és fémburkolatos lövedék használatára tértek, úgy a vadászok, mint a gyárosok az új puskának előnyeit vadászatilag is kihasználni óhajtották. Az új tölténynek és kilométerpuskának aztán sokan nekirontottak a szakirodalomban in nomine «*Waidgerecht*» és folyt a tinta patakban, azonban az új puska és lőszer hódított s a Kropatschek—Heissig, Dombrovsky és a többi ólomlövedékes expressnek rövidesen csakúgy bealkonyult, akárcsak a kapszlisnak és még rövidebb életű Lefaucheuxnak (a töltényen gyúszög). Csupán egyben volt igazuk az öregeknek és ez az öb túlságos alászállítása, a minek helytelenségére utóbb rá is jöttek és az express renaissanceát éljük a 11 mm.-es Mauserben és 405-ös és 401-es Winchesterben, valamint a 401-es Remingtonban.

A lövedék nagysága a cső öbétől függő és azt általánosságban mm.-ben, az angoloknál és amerikaiaknál tizezred- illetőleg századzollban szokás megnevezni (egy zoll = 25·4 mm.), így pl. az angol a 11·5 mm.-es expresst 450-esnek, az amerikai 45-ösnek nevezi és ez szokás a kontinensre is átragadt a revolvertöltények jelzésére; pl. 380-as = 38-as = 9 mm. Az amerikai tölténytyt három szám jelzi: pl. 45—90—300; az első az öböl, a második a lőpor, a harmadik a lövedék súlyát mutatja grainben (1 grain = 0·065 gramm).

A lövedék hengeres teste ogivális, tompa, vagy hegyes csúcsban végződik (S lövedék) és a röppálya betartásához, illetve, hogy találatra lehessen számítani, egy bizonyos súly elengedhetetlen kellék. A czélban végzett rombolás ugyanis, illetve a mi esetünkben a vad testében végzett roncsolás, mely a lőhatásban nyilvánul, attól függ, hogy minő energiája volt a lövedéknek a testbe való hatolás pillanatában, ennek pedig tényezői: a röpsebesség ebben az időben és a lövedék súlya (vadászati lövedéknél az alak és alkat is számít, hogy tömör, expansiós, ogivális, tompa, vagy S lövedék és hogy ólom, papirvezetékes ólom, vagy minő mértékben és minő fémmel burkolt).

A legnagyobb sebességveszteség a levegő ellentállása folytán éri a lövedéket és ez a kezdeti sebesség fokozásával nő. A levegő ellentállását, illetve az általa okozott sebességveszteséget alacsony gáznyomás mellett impulsivabban ható lőpor *(tehát nem a lőportöltés oktalan erősbítésével)*, a mit különben is több fejezetben fejtegetethető körülmények tesznek lehetetlenné) és minél előnyösebb lövedékalak választásával igyekeznek leküzdeni. Ugyanazon öbű és sulyú két lövedék közül az fog kezdeti sebességéből kevesebbet veszíteni, melynek csúcsalakja előnyösebb, viszont egyenlő csúcsalak, de különböző öb és súly esetén azt éri nagyobb sebességveszteség, mely a levegőnek nagyobb közvetlen surlódási felülettel szolgál.

Legkevésbbé előnyös — ballisztikailag — a tompított csúcs (1. ábra), jobb az ogivális (2. ábra), legelőnyösebb a hegyes csúcs — *S lövedék* — (3. ábra).

1. ábra.

A jobbról látható lövedéknek expansiós furata van, mely deformálódásához előnyösen járul hozzá.

2. ábra.

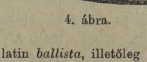
A lövedék ogivális és $^3/_4$ fémburkolattal van ellátva, a csúcsa ólom, de akár így, akár egész burkolattal expansiós is lehet.

3. ábra.

Egészen fémmel burkolt *S* lövedék, de tömör fémből is készülhet, pl. a franczia *Ball D*, mely bronzból való.

Vadászati lövedéknél nem csupán a ballisztikai * előnyök veendők figyelembe, hanem az is, hogy alkalmas legyen a vadnak lehetőleg tűzbeni elejtéséhez, vagyis, hogy azt minél kevésbbé szenvedtesse. A ballistika és eme követelmény olykor homlokegyenest ellenkezik; pl. az *S* lövedékről határozottan kijelentik, hogy vadászatra teljesen alkalmatlan. Ám de rasans — kevéssé ívelt — pályája folytán vadászatilag igen becses tulajdonságai volnának, miért is eme czélnak megfelelőre igyekeznek alakitani; pl. hegyét nem burkolják, vagy az ábrán látható módon rézkupakkal látják el és lesz belőle egy expansiv *S* lövedék. Egyik angol karabélyom lő ilyennel (303-as angol hads.-töltény), azonban mindeddigi saját tapasztalataim, sem a hallomás útján kapottak alapján nem nyilatkozhatom teljesen mérvadón. A Savage 22-es High Power igen vékony rézburkolatos *S* lövedékének (ólomcsúcs) lőhatása roppant roncsoló, a belövés pl. kakas, vadliba testén olyan, mint egy tűszúrás, viszont a kilövés (Ausschuss) ökoronás nagyságú.

4. ábra.

* Ballistika (a latin *ballista*, illetőleg a görög *ballein* = *hajitani* ige után képzett hadászati műszó), az ellőtt, vagy hajított sulyos testek mozgásának a tana. Főfeladata a lövedékeknek levegőben való röpülésük alatt követett pályáját meghatározni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Rézkuppakkal ellátott *S* lövedék. A rézkupak üres és csupán a tökéletes *S* alak megadásához szükséges.

A 4. sz. lövedék csakis angol gyártmányban kapható és van a 6·5 mm.-es M. Schönauerhez és 8 mm. Mannlicherhez is, vagyis ilyen lövedékkel és Modite löporral készült töltény Eleynél kapható, de igen drágák. Ólomcsúcsos *S* lövedéket a németek is gyártanak.

Ne legyünk maradiak, már pedig az *S* lövedék elől teljesen elzárkózni ez volna, de viszont a vadjainkon se kísérletezzünk könnyelműen. *Teremtményeiben tiszteljük az Urat!*

*

Schneider Árpád főhadnagy könyvei: *Vadászati Fegyvertan.* (Lampel R. és fia kiadása, ára bérmentve szállítva 3 K.) — *Önmagától kézilőfegyverek.* (Tudományos zsebkönyvtár kiadása, duplafüzet, ára 1 K 40 fill.) — Megrendelhetők bármelyik könyvárus és lapunk szerkesztősége útján is. *Szerk.*

A budapesti 1914. évi XXXVI. országos agancskiállítás

Ő császári és királyi Fensége József főherczeg védnöksége alatt.

A kiállítás a székesfővárosi Vigadó I. emeleti kis termében lesz megtartva, május 1-én nyilik meg és naponkint reggel 9 órától délután 5 óráig bezárólag május 15-ig marad nyitva.

A bejelentések Sugár Károly országos vadászati felügyelő úrnál, a kiállítás titkáránál, — Budapest, Földmivelésügyi Miniszterium — lehetőleg mielőbb megteendők; a trofeák azonban majd csak április hónap második felében lesznek beküldendők és pedig egyenesen a fővárosi Vigadóba, ugyancsak Sugár Károly orsz. vadászati felügyelő úr czimére, úgy hogy azok április 25—27. napjain okvetlenül átvehetők legyenek, mivel a bírálat április 28. és 29. napjain fog megejtetni.

Míg a bírálat befejezve nincsen, a bírálóbizottság tagjain kivül csak a kiállítás elnökének van joga ott a kiállítás titkárával megjelenni, senki másnak.

A hét tagból álló bírálóbizottság tagjai báró *Trauttenbery Frigyes* elnöksége alatt a következők: gróf *Esterházy Béla*, gróf *Telcki Tibor*, gróf *Zichy Kázmér*, *ómoraviczai Heinrich Ferencz*, *pallini Inkey Antal*, *pongyelóki Róth Lóránd* min. tanácsos (a földmivelésügyi miniszterium kiküldöttje).

Minden egyes beküldendő tárgyra egy czédula, lehetőleg szilárdan feltüzendő s azon a kiállító neve irandó fel.

Esetleges sérülések és törések elkerülése végett legbelyesebb az egész fejes szarvasagancsokat akként küldeni, hogy a fej alá megfelelő szélességü kis erős deszkalemez legyen erősitve úgy, hogy ez a szarvasfej orrcsontja alatt 2—3 ujjnyira kiálljon s azt külső sérülések ellen megvédje. Ez a kis deszkalemez azután a kiállított agancson a kiállítás tartama alatt rajta marad s így a trofeát baj nem érheti, mert különben a tudvalevően igen vékony orresont okvetlenül letörik.

Díjazásban a magyar szent korona országaiban 1913. év folyamán elejtett vad trofeái részesülnek.

A kiállításon magyar állampolgárok által a földgömb bármely táján lőtt vadnak trofeái, valamint gyüjtemények kiállítások is résztvehetnek és díjazásban vagy elismerésben részesülhetnek.

A kiállító egy és ugyanazon területről csak két díjat nyerhet el.

A kiállítás megnyitása napján a beléptijegy 2 K, egyéb napokon 1 K, idényjegy 3 K.

A kincstári és állami erdőtisztek május 2-tól kezdve ingyen tekinthetik meg a kiállitást, ha személyazonosságukat arczképes igazolványnyal bizonyitják.

A ki bejelentőivet akar, forduljon Sugár Károly orsz. vadászati felügyelő úrhoz, Budapest, Földmivelésügyi Miniszterium.

A következő dijak állanak rendelkezésre:

I. *József főherczeg tiszteletdija* — a legjobb nyiltterületi szarvasagancsnak.

II. *A földmivelésügyi miniszter úr tiszteletdija* — a kincstári területen lőtt legerősebb szarvasagancsnak.

III. *Gróf Széchenyi Béla tiszteletdija* — a legjobb és legszebb agancsnak, akár nyiltterületi, akár vadaskerti, ha az utóbbi legalább 1500 k. hold kiterjedésü.

IV. *A földmivelésügyi miniszter tiszteletdija* — a kincstári területen lőtt legjobb őzagancsnak.

V. *Gróf Széchenyi Béla tiszteletdija* — a legjobb őzagancsnak.

VI. *Gróf Széchenyi Béla tiszteletdija* — a legjobb zergekampónak.

Továbbá 3 ezüst és 7 bronzdij nyiltterületi agancsoknak; 2 ezüst és 3 bronzdij vadaskerti agancsoknak; 1 ezüst és 2 bronzdij rendellenes akár nyiltterületi, akár vadaskerti agancsoknak; 3 ezüst és 2 bronzdij dámlapátok számára; 3 ezüst és 7 bronzdij őzagancsok számára; 3 ezüst és 3 bronzdij zergekampók számára, (15 ezüst és 24 bronzdij) — összesen 39 dij.

Ezenkivül még kiosztható 15 ezüst- és 15 bronzérem. A bronzérmek nem díjak — csak elismerésül szolgálnak.

Budapest, 1914 február hó.

Gr. Széchenyi Béla,
az agancskiállítás elnöke.

A mételykórról.

— Egyúttal felelet N. L.-nek. —

A mételykórt a Distoma hepaticum és a Distoma lanceolatum nevü sima, lapos, középütt kiszélesedő (lándzsaalakú) laposférgek okozzák. A métely igen nagy számban él a növényevő állatok májában. Az első meglehetősen nagy, mintegy 30 mm. hosszú és 4—12 mm. széles, a második sokkal kisebb, csak 5—6 mm. hosszú és 2·5 mm. széles. A májmétely igen sok petét rak, a melyek az epeutakon át a bélcsatornába jutnak, a honnan a bélsárral együtt a szabadba kerülnek. Ha elegendő a környezet nedvessége és a levegő is elég meleg, akkor már mintegy három hét mulva a petékből

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kibujnak az ébrények. Hűvösebb, szárazabb időben gyakran hat hétig is nyugszik a pete. Az ébrény vigan úszkál a vízben, mignem egy kis édesvizi csiga (Limnæa minuta Gredler) testébe jut, itt aztán az ébrényből csiratömlő lesz, a csiratömlőből pedig az u. n. sporosysta, a melyből rediák, ezekből ismét cercáriák fejlődnek. A cercáriák elhagyják a csiga testét és mindaddig úszkálnak a vízben, míg valamilyen növényre jutnak, a hol megtapadnak és betokolódnak. Az így betokolódott cercária hónapokig is életben marad a füszálon vagy más növényen, mindaddig, míg valamilyen növényevő állat (a zsombor-saláta élvezete közben esetleg az emberi) bélcsatornájába jut, a hol kifejlődik s bevándorol a májba.

A májba furódó métely gyuladást okoznak. Ebben a stádiumban az állatok lázasak, bágyadtak, étvágytalanok. Később, rendszerint ősz végén (a fertőzés leginkább nyáron, vizenyős legelőn történik) a toroktájon, vállakon és háton vizenyős beszürődések keletkeznek, az állatok étvágya most már kifejezetten rossz, gyakran hasmenés, felfuvódás kinozza őket, a vérfogyottság és senyvesség szembetünő. A betegek gyöngék, székrekedés és hasmenés váltakozva gyötrik, néha azonban egy ideig rendes a székletét. A bélsárban sok a mételypete. Egyes esetekben a tünetek folyton súlyosbodnak, az állatok mindjobban soványodnak s végül elhullanak. Szarvasmarhák rendszerint jobban birják a betegséget, mint a juhok, a melyek közül igen sok elhull. Ámbár arra is volt már eset, hogy a marhák közt is járványosan pusztított és sok állat elhullott. A szarvasmarhák tél vége felé, illetve tavasz kezdetén rendszerint lassanként magukhoz térnek, megerősödnek. Idősebb, erősebb állatok jobban birják, mint a gyengék és fiatalok.

A kérődző vadak között nedves időjárás után gyakran szintén nagy pusztítást csinál a mételykór. Ha nagyon lesoványodott, leromlott vadat találunk, a melynek a hasán és szügyén vizenyős daganat van, azt, valamint a hulla körül talált trágyát *mélyen* el kell ásni, vagy még jobb elégetni.

Ha az állatok már feltünően vérfogyottak és vizenyős beszürődések is mutatkoznak, akkor legjobb őket levágatni, mielőtt még jobban leromlanak, mert ilyen súlyos esetekben már nem igen reménlhetünk gyógyulást, vagy az csak látszólagos marad, mert a máj elváltozásai már olyan súlyosak, hogy az ilyen állat többé teljesen egészséges sohasem lehet.

Legelső teendő, hogy az állatot lehetőleg jó erőben tartsuk, tehát jó szénával, szemes takarmánynyal vagy olajpogácsával, korpás moslékkal etessük. Belsőleg 4—5 napon át 60—120 gramm benzint lehet adni szarvasmarháknak, nagyobb állatnak a nagyobb, kisebbnek aránylag a kisebb adagot.

Védekezni a mételykór ellen csak úgy lehet, hogy az állatokat nem engedjük ki a gyanus legelőre, vagy a legelőt — ha lehet — hektáronként 800—1000 kg. mészvízzel öntözzük meg, még pedig tavaszszal és nyáron. Ezenkívül még ajánlatos a fertőzött állatokat vagy egészen istállózni vagy legalább is körülkeritett helyen legeltetni, hogy az egész területet be ne fertőzzék, hanem csak egy részt, a mit aztán könnyen lehet mészvízzel megöntözni. A legeltetésnél arra is vigyázni kell, hogy az állatok szétszórtan legeljenek és ne egy csomóban, mert akkor nem rágják le egészen a tövig a füvet, már pedig a mételyek rendszerint a levelek alsó részén telepednek meg. Nem győzőm azonban eléggé hangsúlyozni, hogy az elhullott vagy kényszervágott állatok máját sohase adjuk nyersen a kutyáknak, hanem csak jól megfőzve, mert ha a kutya nyersen megeszi a májat, az abban levő mételyek petéi életképes állapotban kerülnek a szabadba.

Dr. Kukuljević József.

Gazdasági tanácsadó.

Védekezés a vértetű ellen. Almafáink egyik legkártékonyabb ellensége a vértetü (Schizoneura lanigera). Eddig még nem sikerült olyan védekezőszert találni, a melynek ellent ne tudott volna állni ez a nagy pusztításokat végző rovar. A sok kisérlet közül, a melyek többnyire igen kevés eredménynyel jártak, még az bizonyult be olyannak, mint a melylyel a vértetü legbiztosabban elpusztítható, a melynél a vértetűtelepeket élősdi gombákkal fertőzték meg. Maga az eljárás elég egyszerü, de a fertőző gombák a Botrytis bassiana és a Sporotricum globulifere nehezen szerezhetők be.

Cadoret Arthur egy gyümölcstenyésztési szaklapban irja, hogy az ő eljárása által, mely egyszerü, olcsó és praktikus, nemcsak a vértetűtelepek pusztulnak el teljesen, hanem a további fertőzéseknek és a rovar terjeszkedésének is eleje vétetik.

A szer a gazda által otthon is elkészithető közönséges olajfestékből, mely kereskedésben is olcsón kapható.

Összetétele 700 gr. lenolaj, 150 gr. ónfehér és 100 gr. zinkfehér. E keveréket tiz perczig forraljuk s miután lehült, még 100 gr. terpentinesszenczíát adunk hozzá.

A festéket a fertőzött részekre ecsettel kenjük föl. Rendesen egyszer is elég a szer használata, de biztosabb eredményre vezet, ha a veszélyeztetett helyeket egyszer tavaszszal és egyszer őszszel is bekenjük. Nálunk általánosan azt tartják, hogy az olaj különösen fiatalabb fáknál károsan hat. A tapasztalatok azonban ezt az aggodalmat eddig még nem igazolták teljesen és ezért a fenti védekezési eljárás kipróbálását, különösen idősebb fáknál czélszerünek tartjuk. *(L. L.)*

Tavaszi teendők a méheknél. Ha a méhcsaládokat helyesen teleltük be és télen át tökéletes nyugalomban voltak, rendszerint megérik a tavaszt. A méhek egész télen át táplálkoznak mézzel és kevés virágporral, mely táplálék szervezetök fenntartására és meleg fejlesztésére szükséges. Lakásukban melegét fejlesztenek, mert e nélkül megdermednének s elpusztulnának. A táplálkozás folytán beleikben egész télen át összegyülemlik a bélsár. Várják az első meleg, szélcsendes és napsugaras napot, hogy kiröpülhessenek és megszabaduljanak beleik tartalmától, mely alkalommal a röpülőlyuk előtt előjátékot

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

tartanak s tájékozódnak. A méhek első kiröpülését tisztuló kiröpülésnek nevezzük. Sokszor télen is akad alkalmas nap, melyen tisztuló kiröpülést végezhetnek a méhek a déli órákban. Ily esetben könnyebben várják a tavaszt.

A méhész teendője a röpülőlyuk teljes kinyitása, hogy akadálytalanul közlekedhessenek a méhek. Helyesen cselekszik, ha a méhes elé szalmát hint azért, hogy a földre került méhek meg ne dermedjenek. Ugyanakkor kitisztíthatja, kikotorhatja a kasfenék deszkájára vagy a kaptár aljára a télen át lehullott törmeléket és holt méheket s ez által méheit ezen munka elvégzésétől felmenti.

Tisztuló kiröpülés után alkalmas meleg napon átvizsgálja a méhész családjait. Mindenekelőtt megállapítja, hogy megvan-e minden családnak az anyja, nem vesztette-e el a tél folyamán? Ha a család erősen zúg, nyugtalan, hosszabb ideig nem csöndesedik el, vagy egyes méhek nyugtalanul kutatva ide-oda szaladgálnak: több mint bizonyos, hogy elpusztult az anyja. Kétségtelenül meggyőződhetik a méhész erről, ha a kérdéses családot kiszedi s sorra vizsgálva a sejteket, sem anyát, sem fiasítást nem talál. Ez esetben, ha tartalék-anyja van, az elárvult családnak adja, ha nincs, úgy egy anyás családdal egyesíti.

Meggyőződik arról is, vajjon van-e elegendő méze. Nagymennyiségű táplálékra és vizre van szüksége a családnak tavaszkor a nagyobb és nagyobb mértékben terjedő fiasítás táplálására. Tartalék mézeskeretek behelyezésével könnyen segíthet ezen a bajon a méhész. Vízszükségletöket a méhek a méhes elé helyezett itató vályúból elégíthetik ki. Legczélszerűbb a Tóth-féle méhitató, melynél csak annyi víz szivárog ki a fölöje helyezett edényből, a mennyit a méhek elhordanak s a mennyi elpárolog. Előnye még az is, hogy a méhek be nem fulhatnak. Állandóan friss víz legyen az itatóban. Szoktassuk már tavaszkor méheinket az itatóra csöpögtetett kevés mézzel az itatóhoz, hogy tavasztól késő őszig onnét hordják vízszükségletöket. Sok méhünket mentjük meg ezáltal a pusztulástól, másrészt a közelből gyorsabban elláthatják a dolgozók a családot vízzel. Igen nagy mennyiségű vizet fogyasztanak el naponta a családok tavaszkor. A mézből, hímporból és vízből a fiasítás táplálására készült tápnyál több mint fele víz.

A hol kevés az olyan tavaszi virág, melyről elegendő hímport hordhatnának méheink, czélszerű a méhes elé egy edényben lisztet helyezni. Szívesen behordják azt a méhek s virágpor helyett felhasználják.

A családok átvizsgálása alkalmával a felső deszkáról és az ablaktól elvett újságpapirost vagy más egyéb rossz hővezető takarót gondosan helyezze vissza a méhész. Ugyanis a papiros megakadályozza, hogy a méhek által fejlesztett meleg elillanjon. Télen, de különösen tavaszkor szükséges, hogy a költőtér meleg legyen, mert a fiasítás meleg nélkül nem fejlődik. Ösztönszerűleg tudják ezt a méhek: ellepik a fiasításos sejteket s megóvják a meghűléstől.

Említett tavaszi munkálatokat lehetőleg csendesen és gyorsan végezze a méhész. Szétszedve sokáig ne maradjon a család. Ha pedig a legszükségesebb teendőket elvégezte, ne háborgassa őket ok nélkül, hadd dolgozzanak nyugodtan méhei. Nemsokára az időjárás állandóan melegre fordul, több és több a virág, erősödik a család. Mik a teendői akkor a méhésznek, arról adandó alkalommal. *Zimay Szilárd.*

Különfélék.

Felhivás a járási erdészeti altisztekhez. Felkérem azokat a kollégáimat, a kik eddig még nem értesítettek arról, vajjon a részükre január hóban küldött nyomtatott kérvényeket megkapták-e és rendeltetési helyükre juttatták-e, hogy azt velem tudatni sziveskedjenek.

Egyben értesítem kollégáimat, hogy tizenkilencz m. kir. állami erdőhivatal czímére elküldtem a kérvényt, azonban ezek közül néhány, még mostanáig se adta azt ki aláirás végett az erdészeti altiszteknek, továbbá hogy a kormányhoz közel álló személyiségtől azt a tanácsot kaptam, hogy a közigazgatási erdészeti bizottságnál kérelmezzük elsősorban államosításunkat. Mi ezt is megtettük s most már csak az volna kivánatos, hogy felettes hatóságaink pártolólag terjeszszék fel a kormányhoz kérvényünket.

Tudatom továbbá tisztelt kartársaimmal, hogy a gyűlés határozatához képest 1000 drb. felhivást nyomattam és ebből 750 darabot kollégáimnak szétküldtem azzal a kérelemmel, hogy a már felmerült és ezentúl felmerülő költségek fedezésére a már adott 40 fillérnyi hozzájárulást 2 koronára kiegészíteni sziveskedjenek. Felhivásom — sajnos — siket fülekre talált, mert eddig csupán 63 kollégám egészítette ki adományát 80 fillérre, 1 koronára, illetőleg 2 koronára, s csak egy kollégám járult a költségek fedezéséhez 7 K 40 fillérrel, a melyért úgy neki, mint azon t. kollégáimnak, a kik adományukat már kiegészítették, ez úton mondok hálás köszenetet.

Több kollégám érdeklődött nálam a befolyt adományok iránt s ezeknek panaszkodtam, hogy a pénz nagyon gyéren folyik be, pedig nagy szükség volna még pénzre, mert szándékom van a memorandumot még 600 példányban kinyomatni, hogy azt az új erdőtörvénynek képviselőházi tárgyalása alkalmával az országgyűlési képviselő stb. urak közt szétoszszam. Egyesek azt tanácsolták, hogy csak nyomassam ki a memorandumot, fedezzem a költségeket, s azután vessem ki, hogy fejenkint mennyi költség esik egy-egy altisztre. De a tapasztalt nemtörődömség után vajjon ki biztosít engem arról, hogy a kivetett költségeket az érdekeltek meg is fogják küldeni, különösen akkor, ha mozgalmunk esetleg sikerre nem vezetne? Az pedig mégsem járja, hogy akkor, mikor 700—800 tagból álló testület ügyéért és jobb, biztosabb megélhetéséért küzdünk, 40—50 ember viselje a terheket s kaparja ki a parázsból a gesztenyét, hogy azután a többiek mellé ülve, vigan lakmározzanak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Nem tudom elképzelni, hogy mi lehet az oka a nagy hallgatásnak! félelem? vagy nemtörődömség?! Ilyen nagy horderejű mozgalmat ilyen lanyhán pártolni, csak az olyan testülettől telhetik ki, a mely sem a saját, sem családja nyomorával és jövőjével nem törődik.

Ezért újból és nyomatékosan felkérem t. kollégáimat, hogy a költségek fedezésére küldött 40 fillérnyi hozzájárulásukat lehetőleg mielőbb 2 koronára kiegészíteni sziveskedjenek.

Balatonfüred, 1914. évi márczius hó 14-én.

Papp János,
járási főerdőőr.

Nemzetközi méhészeti kiállítás. A német, osztrák és magyar méhészek idei vándorgyűlésüket méhészeti kiállítással kapcsolatban julius hónap folyamán Pozsonyban tartják meg. A kiállítás és a vándorgyűlés iránt úgy Magyarországon, mint Ausztria és Németország méhészei körében igen nagy az érdeklődés. Az osztrák méhészek már bejelentették, hogy több száz főnyi csoportban vesznek részt a pozsonyi vándorgyűlésen. De nagyban készülődnek a német méhészek is, kik a pár év előtt Budapesten rendezett vándorgyűlésen is szokatlanul nagy számban jelentek meg. A pozsonyi vándorgyűlés és kiállítás rendezőbizottsága a méhésznapok előkészítő munkálatait széles körben megindította.

Nyugdíjbiztosítás. Az 1912. évi VIII. t.-cz. által az Országos Gazdasági Munkáspénztár keretében felállított új nyugdíjcsoportba a következők jelentették be és vétettek fel:

Rosenberger János, Bátyel Pál, Mazur János és Csiffári Lajos hontvármegyei községi erdőőrök, Dalmady István káptalani uradalmi erdőőr és Richter János beregvármegyei erdőőr.

Régi csoportjából az új és előnyösebb nyugdíjcsoportba Kusner János erdőőr lett átírva.

Jelentkezni felvételre a lakóhely szerinti községi elöljáróságnál kell, a hol az 1 K felvételi díj is lefizetendő.

Időjelzés. A «Meteor» április hóra a következő időjelzést teszi közzé: Április havának változási napjai 1—3—4—10—17—19—23—24—25—27- és 29-re esnek. A gyorsan egymásra következő változási napok április havát elég változatossá teszik, a melyek közül legerősebb hatásúak az 1-ső hűvös, esetleg hideg; a 4-iki szeles, viharos, vagy csapadékos jelleggel; a 10-iki csapadékos, enyhe; a 19-iki hűvös, szeles, részben csapadékos; a 23- és 27-iki enyhe, száraz; a 29-iki hűvös, esetleg hideg, vagy csapadékos szeles jelleggel.

Hivatalos közlemények.

65,247.
II. B. szám.

Valamennyi törvényhatóságnak, kir. erdőfelügyelőségnek, m. kir. kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak, a beszterczei m. kir. erdőigazgatóságnak az összes m. kir. állami erdőhivataloknak, a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolának s a m. kir. erdőőri szakiskoláknak.

(Újabb fajtájú lőporok forgalombahozatala tárgyában.)

A cs. és kir. hadügyminiszter úrtól vett értesítés szerint újabban két fajtájú lőpor lett forgalomba hozva, melyek egyike «Rauchloses Jagdpulver Nr. 6» felirással fekete színű, lapos szemcsékből van alkotva s 9 mm. s ennél nagyobb öbnagyságú kemény köpenyes (aczél, nikkel vagy réz) golyós töltések czéljaira van rendeltetve, míg a «Rauchloses Jagdpulver Nr. 7» felirású, mely rózsaszínű, gömbölyded szemcsékből áll *csak* sörét-töltések czéljaira használható.

A 6-os számú vadászlőpor egyelőre csak $^1/_4$ kg.-os, a 7-es számú azonban úgy $^1/_4$, mint $^1/_2$ kg.-os bádogdobozokban kerül forgalomba és pedig: a 6-os világosbarna, a 7-es pedig rózsaszínűekben.

A bádogdobozok egyébként ugyanoly alakúak és szerkezetűek, mint a hadügyi kincstár által eddig forgalomba hozott 1—5 számú füstnélküli vadászlőporok dobozai.

A 6 és 7 számú lőporok dobozai ezúttal is, a tartalmuknak megfelelő jelzéssel s a lőpor rendeltetésére vonatkozó felírással vannak ellátva.

Fel vannak tüntetve továbbá e dobozokon e lőporfajták legfontosabb alkatrészei, a használatra vonatkozó utasítással egyetemben.

A cs. és kir. hadügyminiszter úr eme 6 és 7 számú lőporfajták árát, valamint az eddig áruba bocsájtott 1—5 számú lőporok árát is további intézkedésig következőleg állapította meg.

1. A Kincstári raktárakból hatóságilag engedélyezett viszontelárusítók részére nagyban (legalább 5 kg.) szállított lőpor:

$^1/_2$ kg.-os dobozokban, dobozonként — 6 K 60 f.
$^1/_4$ kg.-os « « — 3 « 40 «

2. Viszontelárusítóknál, kicsiny (5 kg.-on aluli) menynyiségben való vétel esetén e lőporfajta ára:

$^1/_2$ kg.-os dobozokban, dobozonként — 7 K 30 f.
$^1/_4$ kg.-os « « — 3 « 75 «

Budapest, 1914 február 28.

A miniszter rendeletéből:

Barthos,
min. osztálytanácsos.

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

12,127.
I/B.—1. szám.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

Az erdőtisztek és altisztek kérvényeinek felterjesztésénél követendő eljárás tárgyában.

Újabban azt tapasztaltam, hogy egyes erdőtisztek és altisztek a hozzám intézett kérvényeiket a szolgálati út mellőzésével közvetlenül ide terjesztik elő.

Felhivom ennélfogva az igazgatási hivatalokat, figyelmeztessék alárendelt személyzetük minden egyes tagját, hogy bárminemű kérvényeik előterjesztésénél szorosan tartsák be az előirt szolgálati utat, mert másként benyujtott kérvényeik nem vétetnek érdemleges tárgyalás alá.

Budapest, 1914. évi február hó 1-én.

A miniszter rendeletéből:

Téglás,
miniszteri tanácsos.

*

12,600.
I/B—1. szám.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

Az erdőőri állásokra kiirandó pályázatok hirdetési költségeinek apasztása tárgyában.

Az altiszti állásokra kiirni szokott pályázati hirdetmények költségeinek apasztása érdekében elrendelem, hogy a szaklapoknak és esetleg más (vidéki) lapoknak szánt pályázati hirdetményeket a jövőben az ide csatolt minta szerinti rövid szövegezéssel állitsa ki.

A részletes pályázati feltételekről, a melyeknek állások s munkakörök (gazdasági, erdőrendezési s épitkezési szolgálat) szerint elkülönitett felsorolással tartalmazniok kell az állások betöltéséhez szükséges kellékek ismertetését, állandó használatra készittessen megfelelő számban nyomtatványokat, azokat tartsa állandóan készletben, s az esetenkint kérelmezőknek küldjön egy-egy példányt a segédhivatal útján, kisérő irat mellőzésével.

A Budapesti Közlöny és a Földmivelésügyi Értesitő czimü hivatalos lapokban, melyek az ilyen hirdetményeket díjtalanul közlik, a pályázati hirdetmények ezentúl is az eddigi gyakorlatnak további fenntartásával, tehát a pályázati feltételek részletes felsorolásával szövegezendők.

Budapest, 1914. évi február hó 6-án.

A miniszter rendeletéből:

Téglás,
miniszteri tanácsos.

*

(Melléklet az 1914. évi 12600—I. B. 1. számu F. M. rendelethez.)

316.
1914. szám. *(Minta).*

Pályázati hirdetmény.

A ..... m. kir. ..... erdő ..... pályázatot hirdet 3 főerdőőri, előléptetés esetén 3 erdőőri, illetve 3 erdőlegényi vagy segéderdőőri állásra.

Ezen állások közül 1 főerdőőri, illetve 1 erdőőri állás az erdőrendezési, s 1 főerdőőri, illetve 1 erdőőri állás az épitkezési műszaki segédszolgálat ellátása czéljából van rendszeresitve.

A pályázati kérvények 1914 augusztus 16-ig az alulirt erdő ..... nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Bustyaháza, 1914 julius 1.

M. kir. erdőhivatal.

*

12,603.
I/B.—1. szám.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

A természetben kiszolgáltatott földjárandóságoknak nyugdijazás vagy halálozás esetén való beszüntetése tárgyában.

A természetbeni illetmények a szolgálati szabályok 111. §-a, illetőleg az ebben foglalt rendelkezés értelmezése tárgyában a m. kir. pénzügyminiszter úrnak 1900. évi február hó 6-án 2652/1899. szám alatt kiadott körrendelete (1900. évi P. K. 5. sz.) szerint halálozás vagy nyugdijazás esetén csak a legközelebbi esedékesség napjával szüntetendők be.

Ehhez képest a földilletményt illetőleg értesitem czimet, hogy ezt a járandóságot, mint olyant, mely hivatali elődömnek 1894. évi 52,273. szám alatt kiadott körrendelete szerint mindenkor október 1-től a következő év szeptember 30-ig terjedő időre, vagyis egy egész gazdasági évre adandó ki, halálozás vagy nyugdijazás esetén csak az akkor folyó gazdasági év végével (szeptember 30-ikával) kell beszüntetni.

Budapest, 1914. évi február hó 20-án.

A miniszter helyett:

Bartóky,
államtitkár.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Ő cs. és Apostoli kir. Felségének legmagasabb engedélye alapján Benkő Rezső m. kir. főerdőtanácsost — saját kérelmére — végleges nyugalomba helyezte.

Ugyanezzel az alkalommal Illés Vidor m. kir. főerdőmérnököt áthelyezte Vadászerdőről Liptóujvárra s igazgatói minőségben megbizta a liptóujvári m. kir. erdőőri szakiskola vezetésével; áthelyezte továbbá Katona István m. kir. segéderdőmérnököt Görgényszentimréről a vadászerdői, Schorscher János m. kir. erdőmérnökgyakornokot pedig Beszterczéről a görgényszentimrei m. kir. erdőőri szakiskolához.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Hudák Lajos m. kir. főerdőmérnököt — saját kérelmére — végleges nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Ittu Mihály m. kir. főerdőmérnököt Aradról Miskolczra erdőgondnoknak.

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az erdészeti segédhivatali tiszti személyzet létszámában Bartha Árpád m. kir. irodasegédtisztet m. kir. irodatisztté, Török Jenő m. kir. irodakezelési gyakornokot pedig m. kir. irodasegédtisztté nevezte ki.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Hauszmann Béla m. kir. segéderdőmérnököt a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületéből Budapestre s szolgálattételre beosztotta a m. kir. földmívelésügyi minisztérium *II.B.* főosztályába.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Szenczy Géza m. kir. segéderdőmérnöknek állásáról történt lemondását elfogadta.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Brozsek Károly díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokot Nagyenyedről Maros-Vásárhelyre, a m. kir. állami erdőhivatalhoz.

*

Fogaras vármegye közigazgatási bizottsága Péter Ferencz járási erdőőrt Felsőporumbákról Felsőárpásra helyezte át.

*

A beszterczebányai m. kir. erdőigazgazgatóság főnöke Jablonka Géza m. kir. erdőőrt Háromvízről Zólyombucsra, Longauer Sándor m. kir. erdőlegényt Garamhidvégről Háromvízre védkerületbe, és Divok Rezső m. kir. erdőlegényt Zólyombucsról Beneházára irodai szolgálatra helyezte át.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon újavitott lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamáczióikkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

F. I. A megrendelés a m. kir. honvéd központi fegyvertárhoz, Budapesten intézendő, azonban hatósági engedély mellékelendő, illetőleg annak az igazolása szükséges, hogy önök főherczegi szolgálatban álló felesketett erdőőrök. A mennyiben ki nem szolgáltatnák, Werndl-karabélyok beszerezhetők Tiller Mór, Eskütér, Plökl és Haas, Andrássy-út, Huzella M. Váczi-utcza, valamennyi budapesti czég, azonban az ára a fegyver állapotához mérten drágább s egészen 20 K-ig megy.

A 95-ös Mannlicher-karabély, illetőleg kurtály beszerezhető bármelyik hazai fegyverkereskedőnk által, például Huzellától, Dotzauertől, Kossuth Lajos-utcza. Mindenesetre jutányosabban kapja, ha valamelyik katonai puskamíveshez fordul, a kik némelykor roppant izléses kivitelben, olcsó pénzért szállítanak ilyen puskát. Elsősorban a Mannlichert ajánljuk. A Werndl már mégis divatját mult fegyver, a melyhez, ha jó is, csakis akkor nyuljunk, ha minimális összeget akarunk adni.

K. A. 1. Leírása után ítélve, a kutyának baja fertőző nyultvelő bénulás (paralysis bulbaris infectiosa) volt. Ez a baj gyógyíthatatlan és rendszerint még az napon, vagy legkésőbb a második napon elhullásra vezet. A betegség előidéző okát eddig nem ismerjük, nehány esetben a betegek előzőleg romlott húst ettek, más esetekben azonban semmiféle körelőzményt sem ismerünk. Annyit azonban tudunk, hogy a betegeknek az összes szervei és a vére is fertőznek, de a nyál, epe és vizelet nem. Ezért a kutyát jó mélyre kell elásni, hogy más állat ki ne kaparhassa és a betegséget ne terjeszthesse tovább. A betegséget megkaphatják a macskák és szarvasmarhák is.

Dr. Kukuljevič József.

2. Előfizetési díjának nyugtázásánál az ön neve tévesen került az 1 koronát fizetettek közé, mert ön tényleg 2 koronát fizetett.

P. F. 1. Miután az illető lapunknak nem előfizetője, így czímét nem tudjuk.

2. A czímszalag kiigazítása iránt intézkedtünk.

K. M. Hirdetését hozzuk, a küldött 10 fillért pedig a lap javára bevételeztük.

U. J. Sorsjegyét még nem húzták ki.

Cz. K. Annyi középiskolában van olyan internátus, a hol a szegénysorsú jó tanulók ingyenes ellátásban részesülnek, hogy azokat itt fel nem sorolhatjuk. A felvételi kellékek is oly különbözők, hogy teljes lehetetlenség azokat ismertetni. Legjobb volna, ha elmenne az eperjesi, szatmári, vagy kassai gimnáziumba, a hol szintén vannak internátusok s ott kérne részletes felvilágosítást.

Sch. F. J. II. A kincstári erdészeti altiszti személyzet által viselendő egyenruházatot az 1884. évi április hó 15-ikén kelt 42,306. számú földmívelésügyi miniszteri szabályzat állapítja meg. E szabályzat szerint a zubbonyon a következő jelvények alkalmazandók:

1. főerdőőröknél, illetve fővadászoknál, gépkezelőknél és famestereknél fémlemezből készített fehérszínű egy tölgylevél, a parolin 1 cm. széles ezüst paszomántszegélyzettel;

2. az I. oszt. erdőőröknél és faraktárőröknél hasonló tölgylevél három makkal;

3. a II. oszt. erdőőröknél és faraktárőröknél egy tölgylevél két makkal;

4. a III. oszt. erdőőröknél és faraktárőröknél egy tölgylevél egy makkal;

5. a IV. oszt. erdőőröknél és faraktárőröknél egy tölgylevél.

6. Az erdőlegények az egyenruhát minden jelvény nélkül viselhetik.

N. L. 1. A rovarokat így leírás után nem lehet meghatározni, de ha a beküldésre érdemeseknek tartja azokat, úgy szivesen megállapítjuk, hogy melyik mi.

2. Olyan számottevő magyar mű, a melyből a rovarokat meglehetne határozni, ez idő szerint még nincs, de már munka alatt van, teljes elkészülte azonban csak sok év mulva várható. A német könyvek közül ajánljuk az *Ed. Reitter:* «Fauna Germanica» czímű ötkötetes művét, mely R. Friedländer & Sohn czégnél Berlin, N. W. Karlsstrasse 11. szám alatt mintegy 30 koronáért megrendelhető.

3. Harmadik kérdésére lapunk mai számában «A mételykórról» írt közleményben találja meg a feleletet.

R. J. 1. A lakpénzre vonatkozólag önnek van igaza, mert a földmívelésügyi miniszter úr 1909. évi 1340. eln. számú rendelete értelmében az erdőlegények és segéderdőőrök csak évi 100, 120, illetve 140 K lakbérre tarthatnak igényt. Ennyi van részükre a költségvetésben is előirányozva és engedélyezve.

2. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

S. 1866. Forduljon az erdőgondnok úrhoz, vagy pedig nézesse meg egy ügyvéddel a telekkönyvben.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

10 évig volt csendőr-őrsvezető, uradalmaknál, vagy más megfelelő helyen, azonnali belépésre erdőlegényi, erdőőri, vagy vadászi állást keres. 34 éves, nős, gyermektelen, fedhetlen előéletű, szerény igényű, a vadászat minden ágában jártas, jó dúvadirtó; felesége kitünően főz (amiről éves jó bizonyitványai vannak). Czime: Kiss Kálmán, Sepsikőröspatak (Háromszék vármegye). (23.)

45 éves, nős, gyermektelen, szakvizsgázott s jeles bizonyitványokkal rendelkező erdőőr, a ki vadászati ügyeken kivül a gazdaság minden ágában jártas, megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható (19.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Szakvizsgázott, 31 éves, nős, családos, erdő- és vadőr, kiszolgált katona, ép, erős testalkatú, jó megjelenésű, feltétlenül megbízható egyén, ki az erdészet és vadászat minden ágában, valamint a fáczántenyésztésben nagy gyakorlattal bír, mikről hosszú és kitünő szolgálati bizonyitványai tanuskodnak, április hó 1-re állást keres. Beszél magyarul, románul, németül, tótul. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (21.)

32 éves, erős testalkatú, jól szakvizsgázott vadőr, azonnali belépésre vadőri állást keres; igényei szerények. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (22.)

Huszonhárom éves, erőteljes, négy évet kiszolgált katonai altiszt, mesterlövő, gazdasági népiskolát kitünően végzett, szép irással bíró fiatalember, erdészetnél vagy ehhez hasonló állást keres. Beszél magyarul és tótul. Czíme Kelemen Imre, Vilmány. Abaujtorna megye. (20.)

Szakvizsgázott, 43 éves, gör. kel. vallású, példás magaviseletű erdőőr, tiz évi erdőőri gyakorlattal, ki egyúttal vizsgázott gépész, s ki úgy az erdészeti mint a géplakatosi teendőkben jártas, megfelelő erdőőri állást keres. Szerb anyanyelvén kivül tökéletesen beszél magyarul, németül és románul. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (24.)

HIRDETÉSEK

Pályázat erdőőri állomásra. 31/914. sz. Alulirott m. kir. állami erdőhivatal Zólyom vármegye közig. erd. bizottságától nyert megbizás alapján az üresedésbe jött Mátyásfa székhelyel szervezett kerületi erdőőri állásra pályázatot hirdet. Évi javadalmazás 500 K és a megitélt erdei kihágási kártérítések $^1/_3$-ada.

Pályázók felhivatnak, hogy az erdőtörvény 37. §-ában előirt minősitésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat a hivatalos magyar nyelven kivül a tót nyelv ismeretét és az eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt, egykoronás bélyeggel ellátott, sajátkezüleg irt kérvényeiket folyó évi április hó 15-ig alulirt erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Beszterczebánya, 1914. évi márczius hó 8-án.

(6.) ***M. kir. állami erdőhivatal.***

Pályázat erdőőri állomásra. 188/914. szám. Alulirott m. kir. állami erdőhivatal Bars vármegye közig. erd. bizottságától nyert megbizás alapján az üresedésbe jött Ókörmöcske és Geletnek székhelyekkel szervezett két kerületi erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Évi javadalmazás 740 K és a megitélt erdei kihágási kártérítések $^1/_3$-ada.

Pályázók felhivatnak, hogy az erdőtörvény 37. §-ában előirt minősitésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat a hivatalos magyar nyelven kivül a tót nyelv ismeretét és az eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt, egykoronás bélyeggel ellátott, sajátkezüleg irt kérvényeiket f. évi április hó 15-ig alulirt áll. erdőhivatalhoz nyujsák be.

Beszterczebánya, 1914. évi márczius hó 8-án.

(7.) ***M. kir. állami erdőhivatal.***

Pályázati hirdetmény. Az erdőbényei v. úrb. és nemesi közbirtokosság 1914. év márczius hó 12-én tartott közgyülésén hozott 2/1914. k. gy. sz. határozattal megállapitott alábbi feltételek mellett Zemplén vármegyében a sátoraljaujhelyi m. kir. járási erdőgondnokság területében, Erdőbénye székhellyel megüresedett községi erdőőri állásra 800 (nyolczszáz) korona évi törzsfizetéssel és a minden évben kivágandó vágásterületen adandó 12 (tizenkettő) szekér tüzifaillettménynyel, ezennel pályázatot hirdetek.

A javadalmazás előleges havi részletekben fizettetik.

Pályázhat azon magyar állampolgár a ki:

a) feddhetlen előéletü;

b) 24 évesnél nem fiatalabb, 40 évesnél nem idősebb;

c) az erdőőri szakvizsgát letette;

d) ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett hibátlan beszélő-, látó- és hallóképességgel bir;

e) szolgálati bizonyitvány is csatolandó.

Az erdőbényei v. úrb. és nemesi közbirtokosság elnökéhez intézett hiteles okmányokkal felszerelt egykoronás bélyeggel ellátott és sajátkezüleg irt kérvények 1914. évi április hó 20-ig annál is inkább benyujtandók, mert a később érkezett kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Erdőbénye, 1914. évi márczius hó 12-én.

(8.) ***Szilágyi József,***
közbizt. elnök.

Széldöntött bükkfa eladása. 14,695/1914. sz. A hátmegi m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó háthegységi erdőkben az 1912. évi szélviharok által kidöntött és letört bükkfák egy részéből a vevő által termelendő tüzifa három eladási csoportra megosztva, zárt irásbeli ajánlatok utján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbben 1914. évi április hó 7-ik napjának déli 12. óráját nyujtandók be az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál, a hol azok április hó 8-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Az eladási csoportokra való megosztás, a termelendő tüzifaválasztékok kikiáltási egységaiára és a bánatpénzekre vonatkozó adatok, valamint az árverési és szerződési feltételek, ajánlati ürlapok és boritékok az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi márczius hó.

(9.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Mielőbbi belépésre egy ügyes erdőőr kerestetik. Feltételek: a magashegységi szolgálatra rátermettség és kedv, erdőőri szakvizsga, a luczfenyőerdősités terén jártasság, a magyar és román nyelvek ismerete. Próbaév elteltével javadalmazása: 840 K készpénzfizetés, kétszobás lakás, veteményeskert, tüzifa, 3 marha részére nyári legelő, 2 hold kaszáló, 64 K ruhapénz, távoli kiküldetéskor élelmezés, vagy 2 K napidij, uradalmi gyógykezelés. Sajátkezüleg irt kérvények bizonyitványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek alulirt czimére küldendők:

Kendeffy — uradalmi erdőhival

(10.) Malomviz (Hunyad-megye.)

Pályázat erdőőri állásra. A lőcsei m. kir. állami erdőhivatal kerületét képező Szepes-vármegyében az «Erdőőrzési szervezet» (II. védkerület) Szepesolaszi és (IV. védkerület) Márkusfalu székhelyekkel rendszeresített két járási erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Évi fizetés 700 K, mely 5—5 évi kifogástalan szolgálat után 100—100 K-val 1100 K-ig emelkedik.

Mellékilletmények: évi 200 K lakpénz, 100 K ruhaátalány és 10 K gazdasági munkáspénztári tagsági dij.

A kinevezett és alkalmazott járási erdőőr tagja lesz a jóváhagyott «Erdőőrzési szervezettel» kapcsolatosan képezett vármegyei erdőőri nyugdijintézetnek és az országos gazdasági munkáspénztárnak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az erdőőri állásokra a 24. évet betöltött, de 40 évnél nem idősebb pályázók felhivatnak hogy: magyar állampolgári minőségüket és családi állapotukat, feddhetlen előéletüket, a 24 éves életkor betöltését, az erdőőri szakvizsga letételét, valamint szellemi és testi épségüket, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket, esetleg eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítvánnyal felszerelt szabályszerüen bélyegzett és Szepes-vármegye közigazgatási erdészeti bizottsághoz czímzett, sajátkezüleg irt folyamodványaikat a lőcsei m. kir. állami erdőhivatalnál legkésőbb folyó évi április hó 6 áig nyujtsák be.

Azok a pályázók kik a magyar nyelvnek szóban és irásban való tudásán, kivül a német és tót nyelv ismeretét is igazolják, előnyben részesülnek.

A kinevezendő erdőőr állását 1914. évi május hó 1-éig elfoglalni köteles.

Lőcse, 1914. évi márczius hó 17-én.

(12.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Pályázati hirdetmény. 2079/1914. sz. A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság pályázatot hirdet 2 főerdőőri, előléptetés esetén 2 erdőőri, illetve 2 erdőlegényi, vagy segéderdőőri állásra.

Ezen állások közül 1 főerdőőri (illetve erdőőri) állás az épitkezési műszaki segédszolgálat ellátása czéljából van rendszeresitve.

A pályázati kérvények 1914 április 26-áig az alulirt beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóságnál nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott dijtalanul kaphatók.

Beszterczebánya, 1914 márczius hó 12-én.

(11.) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Fenyő, bükk, juhar, kőris, szil épület és műszerfa-eladás és fürészbérlet. 14,507. I. B—1. 1914. F. M. A havasközi m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó erdőkből a kincstár által 5 (öt) éven át kitermelendő és havasközi fürészrakodón átadandó mintegy évi 5000 m³ fenyő, és mintegy évi 5000 m³ bükk, juhar, kőris és szil haszonfa zárt irásbeli ajánlat útján el fog adatni és ugyanakkor a havasközi kincstári fürészmű bérbe lesz adva.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi április hó 20. napjának déli 12 óráját nyujtandók be az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok április hó 21-én délelőtt 11 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

A faválasztékokra, kikiáltási árakra és bánatpénzekre vonatkozó adatok, valamint az árverési és szerződési feltételek, ajánlati ürlapok és boritékok az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

(13.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Tölgyrönkő-eladás. 1767/1914. sz. A lugosi erdőigazgatóság kerületében, a bégaszuszányi faraktárban, mintegy 256 m³ tölgyrönkő, zárt irásbeli ajánlatok útján eladás alá bocsájtatik.

A zárt irásbeli ajánlatok 1914. évi április hó 15-én d. u. 2 óráig nyujtandók be alulirott erdőigazgatósághoz, hol azok 16-án d. e. 9 órakor nyilvánosan felbontatnak.

Az eladási feltételek, a kikiáltási ár, stb. az erdőigazgatóságnál megtudhatók, hol ajánlati ürlap és ehhez boritók is kapható.

Lugos, 1914. évi márczius hó 19-én.

(14.) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Erdészeti csemeték és magvak a legmegbizhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerezhetők a Magyar Erdészeti és Kertészeti vállalatnál, Neumayr és Társa csemete és magkereskedés, csemetetermelés, Zalaegerszeg. Árjegyzék kivánatra megküldetik. Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat. (4.VI.5.)

Jegyzéke

azoknak az **erdészeti szakmunkáknak,** melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz.) az alábbi **kedvezményes áron** rendelhetők meg:

Bölcsházi Belházy Emil: **Az erdőrendezéstan kézikönyve** Ára 6 K.

Fekete Lajos: **A tölgy és tenyésztése.** Ára 4 K.
„ „ **Erdőrendezéstan.** Ára 9 K.
„ „ **Erdőértékszámitástan.** Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)
„ „ **Erdészeti nyereségszámitástan.** Ára 3 K.
„ „ **A szálaló erdők berendezése.** Ára 90 f.

Fekete L. és Mágocsi Dietz S.: **Erdészeti növénytan.** (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: **Hazánk házi faipara.** Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Géllért József: **A bükk-tüzifa romlása s az ellene való védekezés.** Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: **Erdészeti zsebnaptár.** Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: **Erdészeti géptan.** Ára 4 K.

Márton Sándor: **A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznositása.** Ára 4 K 80 f.

Péch Dezső: **A külföldi fanemek megtelepitése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: **Tangenstáblázatok.** Ára 1 K.

Tagányi Károly: **Magyar erdészeti oklevéltár.** 3. kötet. Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: **Erdei facsemeték nevelése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: **Rendszeres növénytan.** I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: **Az akácz ia monografiája.** Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: **Fából készitett czukor és alkohol.** Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeletek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.
A nem emlitett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Sóltz Gyula: **Erdőbecsléstan.** Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbánya.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezésünk fejlesztéséről.** Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza, Bars megye.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezéstan.** Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: **Erdészeti épitéstan. I. R. (I. és 2. kötet) Középitéstan;** egy-egy kötet ára 11 K 20 f. **II. R. Út-, vasút- és hidépitéstan,** ára 12 K.

Tomasovszky Imre: **Az erdőaltiszt védkerületi teendői.** Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: **Erdőmiveléstan.** Ára 7 K.

Vadas Jenő: **A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője.** Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: **A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leirása.** 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földmivelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: **Az erdőőr** vagy **Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben.** Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: **Értekezések az erdőrendezés köréből.** Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Béky Albert: **Útmutató erdei facsemeték nevelésére és az azokkal való bánásra.** (Kapható a m. kir. földmivelésügyi miniszterium könyvtárában — Budapest, V., Országház-tér). Addig a mig a készlet tart, érdeklődőknek ingyen megküldetik.

Cséti Ottó: **Általános földméréstan.** Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: **Az erdők berendezése.** Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Népszerű erdészeti növénytan.** I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tűlevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházas

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmivelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Erdészeti talajtan.** Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: **Grafostatika és vasszerkezetek.** Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petriscsek Adolf: **A magyar birodalom fontosabb fásnövényeinek mag- és terméshatározója.** Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Stark Dezső: **A vadász-vizsla.** Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Pátria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: **Az erdőhasználattan kézikönyve.** Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: **Erdővédelemtan.** Ára 5 K 40 f. (Kapható u. o.)

Tomasovszky Imre: **Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz.** Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: **A bükkfa korhadása és konzerválása.** Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: **Az árvédelmi tűzesek telepítése és művelése.** Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapesten, Muzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5/7,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállíttatik. (1.VIII.5.)

Bükkmakk-, ákácz- és gledicsiamagvak!

STAINER GYULA

császári és királyi udvari szállító

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magkereskedés Körmend, Vas m.

Erdészeti csemetetelepek: Zalaegerszegen.

Erdészeti csemeték!

Erdészeti magvak! Elismert megbízható minőségű, szavatolt csiraképességű: **tülevelű, lomblevelű magvak:** luczfenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. **Ákácz-, gledicsia-, kocsányos- és kocsánytalan tölgymakk. Gyümölcsmagvak:** Alma-, körtemagvak prima. **Facsemeték! Tülevelű, lomblevelű facsemeték.** (2.VII.5.)

Fenyőmagvak!

Lelkiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás.

Külön árajánlattal azonnal szívesen szolgálok!

Kocsányos és kocsánytalan tölgymakk! Juglans nigra

Kizárólag saját pergetésű hazai fenyőmagvak!

Kitünő minőségü, tülevelü és lomblevelü

Erdészeti magvak, Facsemeték,

Gyümölcsmagvak, Tölgymakk, Gazdasági és fümagvak, Fümagkeverékek, Sorfák, Díszfenyők, Bokrok, Gyümölcsfákésvadonczok, Rózsák legnemesebb fajokban, Remis-csemeték, Helianthi salsifis és Csicsóka vadetetésre.

Első és egyedüli magpergető a Monarchiában, melynek saját nagy (100 hold) fa-iskolái vannak.

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓ

ZALAEGERSZEG

(5.V.4.)

Árjegyzékkel és árajánlattal kivánatra szivesen szolgálok.

Jaegeringekhez szövetet, zephyrt, selymet, batistot, silkinget, satint, ruhaszöveteket, oxfordot, canevászt, vásznat és mindennemü szövöttárút gyári áron ajánl **BALCZÁR JÁNOS szövödéje Bystrei b. Neustadt a. d. Mettau, Csehország.** (3.VI.5.) Minta ingyen és bérmentve. Magyar levelezés.

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő által irt

baromfi- és házinyultenyésztési szakmunkák:

1. Általános tudnivalók	III. kiadás	ára	1.— K
2. Baromfitenyésztés	I. «	«	5.— «
3. Tyuktenyésztés	II. «	«	3.— «
4. Pulykatenyésztés	II. «	«	3.— «
5. Lud- és kacsatenyésztés	I. «	«	3.— «
6. Baromfiak hizlalása	II. «	«	1.50 «
7. Baromfitermékek értékesítése		«	2.— «
8. Az ezüst szőrmenyúl tenyésztése és értékesítése.	I. kiadás	«	2.— «

E nyolcz munka **Szerzőnél — Eperjesen, erdészeti** *altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve* **fele árban** *kapható.*

DIANA FEGYVER ATELIER

Gothard Sándor

Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!

Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmivelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 8. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. április 15.

Előfizetési ár:
Egész évre ___ 4 K.
Fél évre ___ 2 K.
Negyed évre___ 1 K.
Egyes szám __ 20 f.

AZ ERDŐ

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számittatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czimén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iroi tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A fűzfa. (Lonkay Antal.)
Csonttollú madár. (Ifj. Kasparek Károly.)
Gazdasági tanácsadó: A csibék felnevelése, etetése és gondozása. (bl.)
Különfélék: Halálozás. — Nyugdíjbiztosítás. — Aviatikusok betegsége. — Strucztenyésztés Amerikában. — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Ének az órán. (Zsoldos László.)

A fűzfa.

Irta: *Lonkay Antal.*

A fűzfát a fásnövényzet igénytelen parasztjának mondhatjuk s igénytelenségének köszönheti, hogy az egész föld kerekségén elterjedt. Nemcsak a vizek partjain és árterein, tehát a völgyek legmélyebb sikjain, de innen felkapaszkodva a szelid dombvidéken, a kies előhegyeken és vadregényes magas hegységeken át haladva a hideg, kietlen havasokon is található.

Valami nagy megbecsüléssel, különösen ezelőtt nem dicsekedhetett, hisz a rossz almát fűzfaalmának, a rossz verselőt fűzfapoétának mondjuk, pedig az ember életében nagy szerepet játszott és játszik.

Hosszú, hajlékony vesszőiből kosarakat, sőt bámulatraméltó dísztárgyakat kötünk, de e hosszú, hajlékony vesszők a viziépitkezéseknek leghaladatosabb eszközei s czéltudatosan alkalmazva, hatalmasabb gátat vetnek a száguldó viz romboló erejének, mint a legerősebb köépitmények.

Minden különösebb gondozás nélkül, daczolva pusztító elemi csapásokkal, a legmostohább körülmények között is él és terjeszkedik, de ha jól megmüvelt földbe, körültekintő gondossággal telepitik és müvelik, a búzával vetekedő jövedelmet nyujthat.

A szorgalmas méh a fűz barkáiról szedi az első mézet, ott látjuk barkás ágait a templomok szent oltárain. Gyermekkorunk vesszőparipája a fűzvessző s első hangszerünk a vesszó héjából készitett síp volt, sírhantunkat pedig a szomorúfűz hajlott lombja fogja beárnyékolni.

A fűzek részint fák, részint bokrok, vagy törpe cserjék, rendszerint hosszú, vesszős ágakkal, melyek a tél beálltáig folyton növekednek s leveleket fejlesztenek mindaddig, mig e sietó növekvés az őszi első fagyok miatt meg nem szünik. Ezért a fűzvesszőkön sohasem találunk kifejlődött csúcsrügyeket.

Rövidszárú, lándzsás vagy tojásdadan kerülékes leveleik váltakozva nőnek a fénylően simahéjú vesszőkön.

Világosszínű fájok puha, sokszor majdnem szivarszerűen lágy s egyenletes szövetű.

Gyökérzete rendszerint sekély és messze kiágazó; szivógyökerök csak fává növő fűzeknek van.

A fűzek sarjadzó képessége kitünő, de vízbe vagy nedves földbe került ágai és galyai is feltétlenül gyökeret vernek s önálló fákká vagy bokrokká növekednek, ezért oly könnyű a fűzesek telepitése s ha mindehhez hozzávesszük a begyökerezés után beálló gyors növekvést, ezért oly fontos és megbecsülhetetlen anyaga a fűz a viziépitkezéseknek.

A kosárfonófűzet egy-kétéves korában vágják, a fejelt fűztörzsek pedig már a harmadik esztendőben erőteljes ágakat szolgáltatnak.

A fűzek évről-évre sok magot teremnek, de e magvak nagy része meddő, ezért biztosabb a fűzeseket dugványok útján telepiteni.

Nevezetesebb képviselői:

Fehérfűz (Salix alba L.), 20—25 m. magas fa. Fiatal hajtásai szürkésfehérek. Hosszúkás lándzsás levelei fehér selymesek vagy szürkék és aprón fürészesek. Vizenyős réteken s folyók mentén terem. Gyorsnövésű fa, mely egész Európában s Ázsia egy részében van elterjedve; nálunk különösen a Duna mentén a fatenyészet jelentékeny képviselője. Nem hiányzik a magas hegységekben sem, hol nálunk 800—900 m.-ig felmegy.

A fehérfűz vékonyabb ágaiból abroncsokat készítenek; vastagabb törzséből pedig teknők, csónakok, faczipők készíthetők. Fája papirgyártásnál is használható.

Közel rokona a fehérfűznek a *szomorúfűz* (Salix babylonica L.), 8—10 m. magas fa. Vékony, igen hosszú ágai a terebélyes koronából a földig csüngenek. Levelei hosszúkás lándzsásak, élesen fürészesek; felső

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

lapjokon világoszöldek, fonákukon hamvasak. Általánosan ismert diszfa.

Törékenyfűz (Salix fragilis L.), 10—15 m. magas fa. Ágai eleinte szürkéssárgák, később világoszöldek. Levelei hosszúkás-lándzsásak, zöldek és kopaszok, csak fiatal korukban gyengén selymesek. Koronája terebélyes, seprőalakú. Elterjedése ugyanolyan, mint a fehér fűzé, csak több talajnedvességet kiván. Leginkább fejelő üzemben használják.

Kecskefűz (Salix caprea L.), 1—10 m. magas, fiatal hajtásai kissé pelyhesek, de egyesztendős ágacskái mindig kopaszok. Levelei tojásdad hosszúkásak, hegyök gyakran visszagyürt, lemezök bodrosan csipkés, felső lapjok sötétzöld, csaknem kopasz, visszájok kékeszöld és molyhos. Erdőkben tenyészik, hazánk minden hegyvidékén.

A kecskefűz valódi erdei növény, jobban mondva gyom, mely vágásainkat sűrűn ellepi. Egész Európában s Ázsia nagy részén el van terjedve s magas hegységeinken 1400 m. magasságig is felmegy.

Erdészetileg — mint előbb is említettem — gyomnak tekintjük, bár a fagyérzékeny bükkcsemetésnek védelmet nyujt, a természet háztartásában azonban fontos szerepet tölt be, mert egyike a legjobb vadtakarmánynak.

Hamvasfűz (Salix cinerea L.). Ágai szürkék, még egyéves korukban is molyhosak. Levelei visszás-tojásalakúak; szélök ép vagy apró fogacskás; felső lapjok rövid pehelyszőröktől szürkés, visszájok ritkásan molyhos. 2—3 m. magasra nő. Hazánk legközönségesebb fűzfája, az Alföld vízerei mentén helyenként az egyedüli cserje.

Még igen sok fűzet sorolhatnék fel, hisz a fűzek családja igen gazdag nemcsak tiszta fajtákban, de korcsokban is; mégis mivel célom: e czikk korlátolt keretén belül a gazdaságilag legfontosabb s legjövedelmezőbb nemes fűzek tenyésztését és kezelését leírni, közleményemben most már csak ezek leírásával fogok foglalkozni.

A hosszú, vékony és hajlékony vesszőket szolgáltató nemes fűzeknek művelése hazánkban főleg a kosárfonás czéljából bir a legnagyobb fontossággal.

Jó termésű évben gyümölcs- és csemegeszőlőtermésünk a tíz millió métermázsát meghaladja. E termések csomagolására szükséges kosaraknak majdnem felét még mindig Morva- és Csehországból hozzák be, bár a hegyvidéki kirendeltség területén hova-tovább fokozatos mértékben terjed a kosárfonó háziipar, úgy, hogy a legutóbbi években e háziipar versenyét már annyira megérezték a cseh és morva kosárfonó-telepek, hogy földmívelésügyi kormányunkkal kosárfonó háziipar-telepeink átvétele érdekében alkudozásba bocsájtkoztak.

Nem hangsúlyozható eléggé, hogy a fűz tenyésztésére alkalmas területeken minél előbb és minél nagyobb nemes fűzesek telepíttessenek. A földmívelésügyi kormány mindent elkövet e czél elérésének siettetésére, mi végből az állami fűztelepekről évenként teljesen ingyen több milliót meghaladó fűzdugványt oszt ki; sőt községi fűztelepek létesítését holdanként még száz korona pénzsegélylyel is támogatja, hogy e segélylyel a talaj kellő előkészítése, forgatása lehetővé tétessék.

A kosárfonásra legjobban használható fűzfajták a következők:

Kenderfűz (Salix viminalis cannabina L.). Szürkés levelei alul nemezszerűen fehérek s hajtásai e fehér levelekkel a kenderhez hasonlók. Minden fűzfajta közül ez adja a legnagyobb vesszőtermést. Vesszői a legke-

TÁRCZA.

Ének az órán.

Elbeszélés. — Irta: *Zsoldos László.*

Gyerekkoromból, kivált, ha úgy ebéd után elterpeszkedem, fölfujt békaként, a karosszékemben, és a szivarfüst mögül boldogan pihentetem meg álmosodó szemem az én csacska kis családomon, óh, ilyenkor gyakran eszembe jut gyermekkoromból a mindig sóvár, éhes tekintetű, vércseszemű szegény Vermes tanító.

A második elemi osztály nehéz föladatainak a súlya alatt nyögtem (vagyis inkább szuszogtam, mert köpczös gyerek valék s nem igen volt inyemre a tanulás), és az utolsó padból, a hova jó sorsom ültetett, óra vége felé már türelmetlenül lestem, hogy a tanító, a ki feleltetés közt rendszerint az osztály hajójában szokott le-föl járkálni az első pad előtt: mikor toppan föl végre hosszú lábával a katedrára, hogy megállván a közepen, a zöld takaróval leterített asztal mögött, ünnepies, sőt fájdalmas komolysággal tárva szét a karját (a melyiknek rövid kabátja-ujjából arasznyira nyult ki ilyenkor a piroskoczkás, szines kézelő) s epekedő torokhangján rázendítse:

— Fa-hátyol boho-rít-ja hervadt ar-czodat . . .

Mi pedig, az osztály, szintén föllállván a padokban, az aznapra való tanulás terhétől megkönnyebbülten, sipitsuk utána össze-vissza vékony gyerekhangunkon:

— Fá-tyol borít-ja her-vadt ar-czomat . . .

Óra végére tudniillik egy kis dalolást ir elő az eleimben a gondos pedagógia, nyilván abból a czélból, hogy az oktatás alatt elpetyhüdt gyerekkedély ily módon némileg még az iskola falai közt felüdüljön. Az első osztályban ilyenkor a vastag Kárász tanító úr mindig efféle dalokat énekeltetett velünk, hogy:

— É-rikk már, é-rikk már a cse-resz-nye . . .

Vagy:

— Ak-kis pós-tás uttnak in-dul . . .

Mi a magunk tökfejecskéjével természetesen még vajmi kevéssé tudtuk volna megmagyarázni, hogy miért tetszett jobban nekünk az «ak-kis pós-tás», meg a «zöld

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

vésbbé ágasok, hajtásai a tavaszi fagyoktól legkevesebbet szenvednek. A láp- és tőzegtalajokat kivéve, minden más talajon díszlik.

Sok változata van s minél rosszabb, gyengébb a talajunk, annál erősebb növésű, de nem törékeny veszszőjű változatot kell választanunk. A legtörékenyebb kenderfűzek azok, melyeknek éves vesszői sötétzöld, fűzöld vagy veresbarna színűek, míg a sárgásbarnás, szürkés és sárgászöld színű kenderfűzek a legjobbak.

Mandulafűz (Salix amygdalina L.). Lelevei a mandulafáéra emlékeztetnek; kopaszok és mirigyesen fűrészesek, felül sötét-, alul pedig szürkészöldek. Hámozott vesszői minden más fajtáénál a legfehérebbek; fája erős és ruganyos. Hibája: hogy elágazásra hajlandó. Szintén sok változata van, legjobbak azok, melyeknek vesszői világos színűek, míg a vörösbarna színű vesszők többékevésbbé törékenyek. Nehéz, kötött agyagtalajokban adja a legjobb termést, láptalajokban is kielégítő termést ad.

Biborfűz (Salix purpurea L.). Vesszői egyenesek, sárga- vagy pirosszínűek. Levelei visszás tojásalakúak, lándzsásak, színükön zöldek, fonákukon fehéresek. Nevét virágjának biborpiros színétől, valamint piroshajtású végeitől nyerte. Hosszú, sima, majdnem egyenlő vastag vesszői kiváló kosárfonó-anyagot szolgáltatnak. Az időjárás viszontagságait a legkevésbbé sínyli meg. Egyetlen hibája, hogy vesszői lehámozás után nem fehérek, hanem sárgásszürkék. Lápos, tőzeges talajokon is megél s ott is kielégítő termést ad, a hol csak az éger terem meg; azért e fűzet olyan helyekre ültessük, a hol más fűzek kielégítő termést nem adnának.

Egy korcsa, a bibor és kenderfűz keresztezéséből keletkezett *bibor kenderfűz* (Salix purpurea viminalis), az eddig ismertetett fajtákat minőségre nézve túlszárnyalja. Vesszője finomabb, vékonyabb és szívósabb, mint a kenderfűzé; vesszőinek végei pirosak, mint a biborfűzéi s lehámozás után megsárgulnak. Táplálóanyagokban gazdag talajt szeret, legjobban megterem az iszapos, vályogos réttalajon.

Amerikai fűz (Salix americana L.). A mandulafűz és a biborfűz korcsa, levelei hasonlítanak a mandulafűzéihez, a vesszők végei pedig vörösek, mint a biborfűzéi. Vesszői hosszan, símán, ágazás nélkül nyulnak fel s lehámozva szép fehérszínűek. A talaj iránt táplált igényei olyanok, mint a mandulafűzé, láptalajban fája törékenynyé lesz.

Kaspi fűz (Salix acutifolia pruinosa). Vesszői kékespirosak, idősebb korban fehérszínű harmattal vannak bevonva. Áztatás után rosszul hámlik; metszés után azonnal jól hámozható s jó minőségű fonóanyagot szolgáltat. Termelése csakis rossz homoktalajokon ajánlható, a hol más fűzfajta alig adna kielégítő termést.

Fűzeseket legalkalmasabban laza, homokos, üde talajon telepíthetünk; fő, hogy a talaj átereszthető s altalaja nedves legyen.

Legalkalmasabb a fekete televényes homokos talaj, jó a sóványabb homok is, ha altalaja körülbelül 1 m.-nyi mélységben szívós vízátnemeresztő agyag. Alkalmas az üde, homokos agyagtalaj is. Kevéssé alkalmas a kötött agyagtalaj, hacsak altalaja nem homok, mely a forgatáskor az agyaggal összekeverődik. A láptalaj kevéssé alkalmas, kivéve azon esetet, ha vastagabb rétegű fekete földdel vagy szelid televénynyel van csikolva.

Nem alkalmasak a fűztelepítésre a magasabb fekvésű homok hátak és a mocsaras területek.

(Vége következik.)

---

fű-benn aa kasza is-peeng», mint Vermes tanító úr keserves nótája, de az bizonyos, hogy ha az éneklés nem az óra végét jelentette volna, hát akárhányszor hátborzongatva s talán pityeregve, sőt bőgve énekeltük volna az epekedő torokhang után, hogy:

— Fá-tyol bo-rít-ja her-vadt ar-czomat . . .

— olyan titokzatos, talányszerű s csaknem félemletes hatással volt a kedvünkre ez a mélán rikongó melódia. És sehogy sem birtuk megérteni, hogy mi másért kell az osztályban mind az ötvenegyünknek minden áldott nap arról sivalkodnunk, hogy a tanító úr valamelyik ösmerősének fátyol borítja a hervadt arczát, hacsak a szőnyegen forgó hervadt arcz, illetőleg fátyol mögött valami (erre az eszmére én jöttem rá) kutya nincs a kertben?

Nyilvánvaló, hogy az ilyen gyanus fátyolnak előbbutóbb le kellett hullania. A gyerekek elkotyogták otthon a szüleiknek, minek folytán az egyik szülő (egy aljárásbiró) valamelyik vasárnap délelőtti sörözésen a «kék kolbász»-ban elmesélte az egész dolgot az iskolaszéki elnöknek.

Az iskolaszéki elnök komoly férfiú létére megigérte, hogy végére jár az ügynek, s gondja lesz rá, hogy az ő iskolájában (már a hogy ő kifejezte magát) ne éneketlessenek a tanerők ilyen szerelmi dalokat az elemistákkal.

Mindezt az aljárásbiró fia ujságolta el nekünk másnap, előadás előtt. Harmadnap, vagyis kedden, hiába vártuk az óra végén, hogy Vermes tanító föllépjen a pódiumra és rákezdje a torokhangján a «fátyol borítja»-t, — az ének elmaradt. Negyednap, szintén az albiró fia, a kit bizonyos veleszületett szemtelenséggel áldott meg az Isten, mialatt a pedellus épp akkor kezdte meg odakint a csöngetést, elkezdte a magasban rázni a két ujját:

— Tanító úr, kérem, nem énekelünk?

Vermes tanító sötéten suhintott végig a mindig sóvárgó szemével a gyereken.

— Nem! — és mogorván ment ki a tanteremből.

Karcsi, az aljárásbiró fia pedig heves kézmozdulatokkal maga köré gyüjtötte a hazafelé czihelődő nebulókat:

— Fiúk, tegnap este hallottam, a mikor az édesapám mondta a mamának (a mikor azt hitték, hogy én már alszom, mert úgy tetettem magamat az ágyban), hogy:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Csonttollú madár.

Irta: *Ifj. Kasparek Károly* betétszerkesztő.

Az idei tél szép selyemtollú madárvendégeket hozott hazánkba a messze északról. Megjelenésük nagy érdeklődést keltett, a hol csak mutatkoztak és sok vita keletkezett e madár származását és hasznosságát illetőleg. Mindenesetre a vadászkörök szívesen látott vendége volt ez izletes pecsenyéjű madár, az erdőgazdák és gyümölcskertészek azonban gyanus szemmel néztek a szép bóbitás madárra, mert nagy rügypusztitót sejtettek benne.

Noha a csonttollú madarat a Felvidéken majdnem évről-évre észlelem, ez év telén oly vidéken figyelhettem meg, a hol csak nagy ritkán mutatkozik és ez: a Dunántúli dombvidék.

A csonttollú madár a Felvidéken rendszerint minden harmadik évben tömegesebben lép fel, az Alföldre és a Dunántúlra azonban csak nagy ritkán látogat el.

A fővárosi napisajtó a csonttollú madárról mint hazánk nagy madárritkaságáról emlékezett meg; pedig hogy nem az, sejthető már a sok népies elnevezéséből, mivel népünk illette. A felvidéki tót nép nagyon jól ismeri, lépre, hurokra fogja és százszámra szállítja a vadhúskereskedésekbe.

A csonttollú madarat Linné Ampelis garrulus néven irja le, majd Brisson Bombicylla bohemica névre keresztelt. Ez utóbbi elnevezése onnan ered, mert e madár a csehországi erdőket majdnem minden évben meglátogatja, a mi már az öreg Neumann figyelmét sem kerülte el, ki már 100 évvel ezelőtt megirta, hogy a csonttollú madár Csehországban és Sziléziában minden télen mutatkozik. Van még a csonttollú madárnak több leirója, a kik különböző latin név alatt ismertetik; azonban fölöslegesnek tartom ezeket czikkem keretében idézni, elég, ha madarunkat egy latin név alatt is ismerjük.

Legelterjedtebb magyar neve: csonttollú madár. Ezenkívül népünk még a következő neveken ismeri: muszkamadár, sólymocska, télike, selymecske, selyemfarkú locska, muszkaveréb, selyemfark, selymeg, harczi madár, pestismadár, halálmadár. Ez utóbbi három nevét onnét nyerte, mert a téves közhit azt tartja felőle, hogy csak minden 7-ik évben szokott megjelenni és mindannyiszor nagy események hirhozója, háború vagy járvány előjele.

Nagy bóbitájáról és selymes tolláról könnyen felismerhető. Alapszine: vöröses-szürke, torkán kis fekete folttal; fekete a farka töve is, csak a vége szép aranysárga, mely sárga szinnek csontszerű kis nyujtványai vannak. Tollazata meleg, azért nagyon jól birja a leghidegebb téli klimánkat is. Nem is a tél hidege kényszeriti a vándorlásra, mint inkább a táplálékhiány, a melyből nagyon sok kell e jóétkü madárnak.

Hazája a legmagasabb észak. Fészkelő területe a Lappföld, Tana völgye, Norvégia északi része, a Fehértenger partvidéke, Finnország, Szibériának északibb tájai. Amerikában pedig: Alaszka, Nagy-Medve tó és Andersen folyó északi folyásának mente. Oroszországban, Omeg község mellett is találták már fiatal példányait, mi arra enged következtetni, hogy a csonttollú madár itt is fészkel.

A csonttollú madár életéből ezideig vajmi keveset tudtunk, de azt hiszem, hogy az ornithologiai intézetek

---

— Hát tudod, mért énekeltette folyton az a szegény Vermes a Karcsiékkal azt a nótát? A mikor az iskolaszéki elnök négyszemközt kérdőre vonta, töredelmesen megvallotta, hogy tiz esztendővel ezelőtt, a mikor tanító lett, valahol Tatán örök hűséget esküdtek egymásnak egy telekkönyvi irnok leányával, a kit az irnok nem adott hozzá feleségül, mert azt mondta, hogy csak olyan ember lehet a veje, a kinek legalább is kétezer korona készpénze van, hogy legyen mivel megkezdeniök az életet. Minek csinálna egy koldusból két koldust? A tanítónak nem volt egy garasa sem, de a leány megfogadta neki, hogy várni fog rá, a míg jobbra fordul a sora, s hűsége jeléül mindig fátyolt fog viselni, ha kimegy az utczára, hogy — mert hát szép leány volt — más férfi még csak meg se is láthassa az arczát. A tanító pedig megigérte, hogy tiz év alatt akárhogy is összekuporgatja a kétezer koronát. És most már letelt a tiz esztendő, — panaszkodott (azt mondta az iskolaszéki elnök az aljárásbirónak) majdnem sirva a szerencsétlen flótás — és hiába verte a fogához tiz éven át a garast, hiába koplalt és hiába sanyargatta magát egy évtizeden keresztül, mégsem birt többet összekuporgatni a tanítói fizetéséből ezerháromszázhetven koronánál. Ezért keseredett el ebben az iskolaévben annyira, hogy óra végén azt a szerencsétlen dalt énekelteti fájdalmában a gyerekekkel, már mint mivelünk.

— És én, — fejezte be az albiró fia, — ezt kihallgattam a paplan alól, és szóval mégis igaza volt Lajcsinak (bökött felém), hogy kutya van a kertben.

Mindnyájan megnyugvással vettük tudomásul az érdekes ösmertetést s megállapodtunk abban, hogy sem az albiró fia, sem más közülünk nem zaklatja többé a tanító urat az elmaradt ének miatt.

Úgy is történt. És úgy lehet, talán sohasem énekeltünk volna többé a második elemiben, ha egyszer, valami két héttel a történtek után, új tanuló nem érkezik az osztályunkba. A gyámja, egy becsületes foltozószabó, most költözködött a városunkba. A nebuló, a kit az igazgatónál irattak be a mi iskolánkba, az utolsó padban, éppen mellettem kuporodott meg nagy szerényen, s Vermes tanító úr, a ki még nem ösmerte az új tanítványát, mindjárt az óra elején kiszólította a padból.

— Te vagy az a tatai gyerek? — kérdezte bizonyos gyöngédséggel, mivelhogy éppen Tatáról való volt a kis diák.

— Igenis, tanító úr, kérem.

— Hogy hívnak?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

által végzett madárjelölések fognak majd némi fényt deríteni a csonttollú madár vándorlásaira és életkorára.

Eddig csak azt tudjuk, hogy a szibériai madarak Turkesztánba, Észak-Khinába és a Japán szigetek legészakibb részeire is elvándorolnak. Az amerikai madarak lejönnek a 40 é. sz. fokig.

Nem a tél hidege készteti a csonttollú madarat a vándorlásra, mert ez ellen bunda mellegségű tolla kitünően védi; hanem a táplálékhiány, minek oka a magas állású hóban rejlik, mely elfödi minden bogyótermő bokrot. Ez volt az oka az idei nagyarányú inváziójuknak is. A táplálékhiányt okozhatja a bogyós bokroknak gyümölcstelensége is, miből következik, hogy habár az északon enyhébb tél is mutatkozik, a csonttollú madár azért seregesen eljön hozzánk.

Rendszerint a fenyvesrigók társaságában szokott megjelenni november végén, vagy deczember elején és itt marad február végéig.

A csonttollú madár vándorlása és visszavándorlása, mindig más és más utakon történik. Ezt csak úgy tudom magyarázni, hogy e madár folyton kóborol és nincs rendszeres vándorútja, helyesebben váltója, miért is útjai zeg-zugos vonalat írnak le. Azokon a helyeken, hol kellő mennyiségü táplálékra talál, hetekig is elidöz, rendszerint addig, míg tart az eleségkészlet.

Korán reggel és délután 4 óra tájban jár a csonttollú madár tápláléka után. A nap többi részét sürün egymás mellett gubbasztva töltik. Erre a csoportosulásukra vall, hogy 1903 január hó 6-án egy lövésre 9 darabot lőttem.

A csonttollú madár vándorlásairól első sorban Aldrovandi ad hirt. Szerinte, mikor V. Károlyt Bolognában koronázták, a csonttollú madarak Itáliában nagy számban jelentek meg. Ugyan ő írja, hogy 1552-ben oly nagy mennyiségben mutatkoztak, hogy rajaik a nap alatt elhaladó sötét felhőnek látszottak. 1570-ben nagyobb számban jelentek meg Belgiumban, majd a rákövetkező évben Modena és Placenti közt Itáliában. 1709/10. év telén tömérdek volt a Felvidéken; 1768/69-ben a Felvidéken és Erdélyben, 1806/07 telén Arad megyében; 1788/89-ben Dániában, 1821/22-ben Németországban; 1829-ből említi Gorgau Apuliából; 1830/31-ben Petényi J. Salamon szerint hazánkban; 1843/44 telén nagyon sok, nemcsak nálunk, hanem egész Európában, 1847/48 és 1849/50 telén Dániában és Németországban; 1860 telén nagyobb számban hazánkban; 1865/66-ban Mecklenburgban és Pomerániában; 1879/80 telén mindenfelé sok, még Horvátországba is eljutottak; 1892/93-ban volt az eddig ismert legtömegesebb invázió, a mikor elárasztották nemcsak a Felvidéket, hanem egyes csapatai lekóboroltak egész Fiuméig. A Felvidéken voltak ebben az időben olyan városaink, a hol naponta ezrivel kerültek piaczra; 1894/95. és 1898/99. évben jelentek meg nálunk nagyobb számban. Az 1903/04. évi invázió újra a legnagyobbak közé tartozik. Ekkor elözönlötték Horvátországot egész Goszpicsig és itt maradtak áprilisig. Az idei beözönlés is a nagyobbak közé tartozik. Az északi megyékben már novemberben mutatkoztak, míg a Dunántúli részekbe — jelesen Tolna megyébe — januárban érkeztek.

A csonttollú madár a Balkánra csak ritkán vetödik. Reisner szerint észlelték már Dobrudzsában, úgyszintén Bolgárországban, egy izben pedig Dulcignónál, Montenegróban. Spanyolországban már több izben előjött.

— Fábris Tóni.

— Hogy? — kérdezte még egyszer a tanító, most már sokkal metszőbb hangon.

— Fábris Tóni, — ismételte meg a tatai gyerek.

— Hm, — csóválta meg lassan a fejét Vermes. — Aztán ki az apád?

— Az apám? Az apám? Nem tudom, tanító úr, kérem.

— Mutasd a kis könyvedet, te szamár!

Amaz odaadta neki a tatai iskolából hozott kiskönyvét. A tanító belepillantott, azután rámeredt a kölyökre:

— Fábris Aranka-a?! Az anyá-ád? — kérdezte hirtelen vérbeborult szemmel, és rácsapott az asztalra. — Miféle Fábris Aranka?

Tóni szepegni kezdett.

— Nem tudom, tanító úr, kérem. Én csak néha láttam. De a nagyapa hivatalnok, azt tudom, tanító úr, kérem. A telekkönyvnél hivatalnok, tanító úr, kérem.

Több szó nem esett. Vermes tanító a helyére küldte az új tanítványt, aztán, miután gyors egymásutánban kilenczen feleltünk ötösre, óra végén egyszerre csak váratlanul föltámolygott (óh, de most már mintha nem is tudott volna oly fürgén feltoppanni, mint máskor!), mondom, föltámolygott a zöldposztós asztal mögé az emelvényre:

— Fiúk, új dalt tanulunk!

Széttárta a karját, mint Krisztus a keresztfán, s lassan, fájdalmas rángatódzással kitátotta a száját, miközben a savószínü szemét szinte kifordítván az üregéből a szoba mennyezete felé, majdnem átszellemült arczczal kezdte rá, akadozón, sőt csaknem fuldokolva a keserves torokhangján:

— Haf-fér-fi lel-kehe-deet
Eggy nő-re föl tehe-véed . . .

Mi meg, az osztály, borzongva sipítottuk utána:

— Haf-fér-fi lel-kehe-deet
Eggy nő-re föl tehe-véed . . .

Mire ő:

— S az üd-vössé-gehe-deet
Könnyel-mühün té-pihi-széét . . .

Másnap, legnagyobb örömünkre, nem volt iskola Csupán az aljárásbiró fia mesélte el délután a sétatéren, a hova játszani jártunk, hogy Vermes tanítót úgy vitték haza délben — bocsánatot kérek: tökrészegen a korcsmából.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Malherb szerint 1841-ben egyes csapatai átszelték a Földközi-tengert és megszállták Algirban az olajfákat.

A társadalmi élet a csonttollú madárnál nagyon szépen ki van fejlődve. Magányos példányaira sohasem bukkanunk, mindig csapatokban jár.

Visszavándorlása nem rendszeres. Néha már februárban itthagyja országunkat, máskor pedig egész májusig kitart, a mint ez az 1903/04. évi invázió mutatja.

A csonttollú madár nagyon bizalmas természetű, bizalmassága egész a butaságig terjed; vakon megy bele a legostobább csapdába is. Az embertől nem fél, azt egész közelbe bevárja; sőt táplálékát is az utak menti fákon és az udvarok bokrain szerzi. Ez a szelidsége onnan ered, hogy az ember zsarnoki természetét nem ismeri még, mert hideg hazájában embert ritkán lát, akkor is csak valami prémvadászt, a ki vasakkal és kelepczékkel dolgozik s a kinek az egész fegyverzete egy széles balta.

Szokásaira nézve abban üt el a többi madárfajtól, hogy nagyon lusta és telhetetlen. Ki keresné ezt ebben a szép madárban? Kivévén vándorlását — a mikor kénytelen repülni — mindig ott látjuk őt valami fán társaságban összebujva és vagy eszik, vagy emészt. Már az is ritka jelenség, ha leröpül a fáról. Ez rendszerint akkor történik, ha inni, vagy fürödni akar. Nem szeret mozogni, ha valahol élelmet talál, addig ott marad, míg csak az eleségben tart. Hangja a kenetlen kapu nyikorgásához hasonlít és leginkább a «riss, riss» szavak vannak benne. Egy másik hangja, mit ritkábban hallat, hasonlít a pirók süvöltéséhez, csakhogy sokkal erősebb.

A hol megjelenik e vándorcsapat, ott mindjárt feltünést kelt nemcsak nyikorgó hangjával és nagy tömegével, hanem díszes tollazatával is. Békés és nem veszekedő természetű. Vándorútjai összehozzák őt a fenyvesmadárral s velük egyetemben dézsmálgatja a vadbogyókat, velük együtt kerül hurokra.

A fogságot hamar megszokja; az első nap keresi ugyan börtöne ajtaját, de már másnap megnyugszik sorsában, ha begyére gondol. A fő az, hogy enni és inni legyen, minden más mellékes. Állandóan ott ül a vályuja mellett és eszik vagy iszik. A fogságban mindig jól viseli magát; megadással tűri szabadságvesztését, csakhamar megismeri ápolóját, azzal bizalmas lesz, rászáll a vállára és kieszi kezéből a neki nyujtott csemegét. Kalitkájában tisztátalanságot nem tűr. Örökké fürdik, mert selymes tollára nagyon finyás. Legnagyobb ornithologusaink, mint Neumann és tudós földink Chernel, azt tartják róla, hogy nagyon sok rovart pusztít. Én kisérleti czélokra a fogságban tartott két madáron nem észleltem ezt. Szerény véleményem az, hogy e madár kizárólag csak bogyós terméssel táplálkozik. Állításomat igazolja az, hogy örökké havas hazájában nem igen talál bogárra. A fogságot sokáig birja; az én példányaim körül az egyik egy szépen kiszinezett him volt, mi arra vall, hogy már idősebb és mégis 3 évig élt a fogságban. A másik példány — egy fiatal himecske — már a harmadik héten elhullott. Felboncoltam bár, de rajta sérülési nyomokat nem leltem, így elhullását csak oda tudom magyarázni, hogy azt a nagy klimaváltozás okozta.

A mi a táplálkozási viszonyait illeti, ez oldaláról a csonttollú madarat a legalaposabban megvizsgáltam. Végzett begyvizsgálataim alapján úgy az erdészt, mint a gazdálkodót azzal nyugtathatom meg, hogy e madár táplálkozásának 99%-a csupa haszon. Hisz nézzük csak e madár táplálkozási viszonyának táblázatát, vegyük számításba, hogy e fulladásig jóllakó madár gyomra a bevett táplálékot csak csekély mennyiségben emészti meg és így annak legnagyobb része sértetlen állapotban kerül a földbe, ezért én e madarat a leghasznosabbnak tekintem. Hisz a mag, mely a földbe kerül, ott megfogamzik! Így madarunk a vegetáczió terjedéséhez nagyban hozzájárul. Tekintve a csonttollú madár gyors röptét és naponta csak 200 kilométert számítva, sok idegen növénynyel gazdagitja klimánkat, melyeknek idekerülését nem tudtuk megmagyarázni.

A csontollú madár táplálékát azokon a helyeken szerzi be, a hol egész tömegei jóllakhatnak. Kiválóan szereti a fagyöngyöt (Viscum album), a ribizli elszáradt bogyóit, a madárcseresznyét, a boróka úgy érett, mint éretlen magvait, az Empetrum nigrum nevű havasi törpe cserje tőzegbogyóit, a vörösberkenyét, a galagonyát és a vadszőlőt és csak kivételesen eszi a farügyet. Igen, ez már kárára iródik. Azonban megnyugtathatom a fatermelő közönséget, hogy a csonttollú madár farügy fogyasztása csak kivételes és csak akkor fordul elő, ha vándorutjai oly területeken viszi át, hol nincs bogyótermő bokor, hol a bokros vidéket felcserélte a fák birodalma. Ily helyeken nem is vesztegel, hanem éhségét csillapitva, rögtön tovább száll.

A csonttollú madár nagy étvágyát sajátszerű bélrendszere okozza. Belei rövidek és szélesek, ennélfogva mindig eszik és emészt s emésztése után már félóra mulva ujra előkerülnek a félig megemésztett bogyók, melyeknek magvai teljesen épek és csiraképesek.

Fészkelési módját sokáig sötét homály fedte. A XVII. század madárbúvárai csak gyanitották, hogy az északi sarkvidék tájain költ s fészkét sziklarepedésekbe rakja. Végül ifj. J. Wolley angol ornithologusnak sikerült egy tojásos fészket szereznie. Tiz évig hiába kutattak a fészke után, minden fáradság kárba veszett. Ez időben Richardson északi sarki és Middendorf szibériai utazó kutattak fészke után, de minden eredmény nélkül. Így jártak a többi kutatók is, mint W. Wrigt 1832-ben, Seth 1842-ben, Björkmann és báró Lövenhjelm 1843-ban. Báró König Warthausen württembergi parkjában próbálta letelepiteni és így fészkelésre birni, de ez sem végződött eredménynyel. Végül a már emlitett John Wolleynek 1856-ban sikerült az első csonttollú madárfészket tojásokkal együtt megszereznie. Ezt a fészket Wolley Ludwig Mathias Knoblocktól, — a lappföldi gyüjtőtől — 50 rubellért vette, kinek egy lappföldi ember Sadióból hozta. 1857-ben Wolley gyüjtői találtak nyolcz fészket, 1858-ban már 150-et 660 tojással. Ezeket Wolley az európai természetrajzi múzeumoknak ajándé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kozta. Ugyanebben az évben Dresser is rábukkant fészkére a kis Ulcoborg-szigeten. E fészek egy tojást és két fiatalt tartalmazott. 1859-ben egy német gyüjtő, névleg Keitel Berlinből, több fészket talált a Lappföldön és ez időtől fogva a csonttollú madár fészke és tojása már minden nagyobb természetrajzi múzeum termeit disziti.

Fészkelésénél is megtartja a társas együttélést, mert több pár együtt fészkel.

Végül még védelembe ajánlom ezt az érdekes és rendkivül bizalmas madarat, mely e miatt biztos prédája a puskásnak és a lépvessző-rakónak. Kiméletet érdemel, mert minden cselekedete merő haszon. Kárt senkinek sem tesz, az erdőgazdának pedig csak használ.

Védjük meg ezt a madarat s ha a zordon tél ide hozza fagyos udvarunkra, zuzmarás erdőnkbe, dobjunk elébe egy pár boróka- vagy vadszőlőmagot, mit szivesen fogad. Amugy is sok üldöztetésnek van kitéve egyrészt izletes húsa, másrészt legyezőkre és női kalapokra alkalmas tolla miatt.

Gazdasági tanácsadó.

A csibék felnevelése, etetése és gondozása. Bármilyen fajtájú legyen is a csibe, kéthónapos korig, különösen a korai kelésü, rendkivüli gondozást kiván, azután a magyar fajta már megél a maga kenyerén is — habár azt sem tanácsos minden szemes takarmány vagy lágy eledel nélkül hagyni, de a külföldi telivér fajta tyúkok csibéi a kéthónapos korban még oly fejletlenek és meztelenek, hogy azután is azokra, legalább féléves korukig nagy gondot kell fordítani, mert ha elhullanak, nagy kárunk van.

A hazai tyúkok és külföldi kakasok ivadékai szintén kényesebbek, mint a közönséges magyar csibék, mégis ezek tenyésztését ajánlom, mert nagyobb értékűek.

A gondozás abban nyilvánul, hogy hidegtől, esőtől, széltől védeni kell azokat, mert hamar átfáznak s egy kis náthával kezdődik a baj, csakhamar bélhurut lép fel s ha ismétlődik a meghülés, gyors egymásutánban hullanak el a csibék.

Lehet ugyan a meghült csibéket meleg helyen tartva kigyógyitani, de ha a hülést mindjárt kezdetben észre nem vesszük, a baj fokozódik s menthetetlenül elhullanak.

Ha hirtelen jött esőben nagyon megáznak, egy részük mindjárt a helyszinén elpusztul, másik részük, a mely megázottan, csaposan elfuthatott, megbetegszik, és legtöbbnyire elhull.

A szél is veszedelmes a tollatlan, gyenge csibére, s ettől is védeni kell azt. De veszedelmes a későbbi időszakokban a nagy meleg is, a napsütés, a mely a gyenge, tollatlan csibének bőrét felpörköli és kisebzi.

A csibéket legalább hetenként egyszer kézbe kell venni és egyenként megvizsgálni, hogy nem tetvesek-e, nem kullancsosak-e, mert ha ilyenek, akkor meg kell őket az élődiektől tisztogatni.

A tetű és a kullancs a legszebb csibeállományt két hét alatt tönkre teheti. A fejlődésben levő csibéknek négyhónapos korig oly ólban kell hálni, a hol ülőrudak nincsenek; mert az ülőrudakon való hálás következtében, különösen a súlyosabb nemes baromfiak mellcsontja meg szokott görbülni, a mi tenyésztési hiba.

A takarmányozásra nézve mindig a helyi viszonyok az irányadók, mert a hol a csibék a szabadban megkereshetik maguknak az ennivalót, ott kevesebb szemes és lágy takarmánynyal lehet etetni őket, de a hol ennek a lehetősége nincs meg, ott naponta két háromszor etetendők.

Sokszor a csibeállomány pusztulása abban a körülményben leli magyarázatát, hogy a változó időjáráskor a csibék nem kapnak sem szemes, sem meleg, lágy takarmányt. Ha pedig lágy takarmányt kapnak, akkor az mindig hideg vízzel kevertetik fel; holott ha meleg, lágy takarmányt kapnának, sokkal erősebbek, kitartóbbak volnának s e mellett jobban növekednének. A csibék takarmányozásánál tartsuk be azt a szabályt, hogy a gabonanemüekből készült darát langyos vízzel higitsuk fel, vagy etessük a szemet szárazon; igy legalább melegitő hatása van. Egyedüli hátránya a meleg takarmánynak az, hogy a baromfiak annyira hozzászoknak, hogy később nehezen nélkülözhetik. De ezen hátránya mellett a melegitett takarmánynyal való etetésnek annyi sok előnye van, hogy ez számba sem jöhet. A meleg takarmány mellett felnőtt baromfiak többet tojnak, szebben fejlődnek és izletesebb húst adnak, mint a hideg takarmánynyal tartottak; de ha hirtelen történik az átmenet meleg takarmányról hidegre, úgy a visszaesés nagyon szembetünő.

A sikeres tenyésztés fő feltétele a szabad tér, a legelő és a nagy terület. E nélkül semmiféle baromfit olcsón tenyészteni nem lehet, pedig a baromfitenyésztés csak akkor hoz jövedelmet, ha a csibék felnevelése minél kevesebbe kerül.

Abban a korban, a mikor az időjárás viszontagságait a csibék baj nélkül kibirják, minél többet hagyjuk a csibéket a szabadban.

Az etetést rendesen esténként végezzük, ha azonban tele begygyel térnek haza, ne adjunk nekik semmit, ha pedig üres a begyük, reggel is kell adni egy kevés szemet.

Nyári takarmányozásnak igen megfelel a zab, árpa, köles és tengeri. *(bl.)*

Különfélék.

Halálozás. *Kostenszky Béla*, m. kir. erdőtanácsos, munkás életének 48-ik és ügybuzgó hivatalos működésének 27-ik évében, márczius hó 29-én Máramarosszigeten elhunyt.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál a következő biztosítások eszközöltettek: Kölcsey Károly állandó csemetekerti munkás, Weincziller

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Mihály, hontmegyei községi erdőőr, Bulkó János és Podon Péter, trencsénvármegyei erdőszolgák, Lakatos Mihály, Sáfár Pál, Péter István, Majlik Lajos, Bahna Mihály és Sipos János, nógrádvármegyei erdőőrök, Papp Ágoston vadász és Tóth József püspöki erdőőr. Valamennyien az 1912. évi VIII. t.-cz. alkotta új nyugdíjcsoportban, balesetre, nyugdíjra, aggkori ellátásra és temetkezési segélyekre biztosíttattak. Felvétel czéljából a lakóhely szerinti községi előljáróságoknál kell jelentkezni. Ismertető füzeteket bármely nyelven egyszerű megkeresésre az Országos Gazdasági Munkáspénztár központi igazgatósága (Budapest, V., Alkotmány-utcza 16. szám) készséggel küld.

Aviatikusok betegsége. A «Természettudományi Közlöny» egyik számában olvastuk, hogy az aviatika rohamos térfoglalásával kapcsolatban az orvosok is egyre nagyobb figyelmet fordítanak azokra a betegségi tünetekre, melyek a magasabb levegőrétegekbe hatoló merész aviatikusokon alkalmadtán észlelhetők, s melyek egytől-egyig a magasabb levegőrétegekbe való hirtelen fölszállásnak és a gyors leszállásnak következményei. A gyors fölszállás a magasabb levegőrétegekbe és az innen való még gyorsabb leszállás ugyanis természetesen hirtelen légnyomásbeli és hőmérsékletbeli változásokkal jár, melyek azután némely emberen sajátszerű betegséget okoznak.

Cruchet R. és Moulinier R. megállapításai szerint 1200 méter magasságban a hallóképesség csökken és az ide hatoló ember egyszerre csak észreveszi, hogy nagyothall; a nagyothallás különösen ködös levegőben nagyon feltünő. 1500 méter magasságtól kezdve a lélekzetvétel rövidebbé, az érverés szaporábbá válik, de szivdobogás és tulajdonképeni tengeribetegségszerű émelygés nem észlelhető, e helyett a halánték tájon fejfájás és a kellemetlen érzésnek meg rosszullétnek valami meghatározhatatlan fajtája lepi meg a repülőt. 1800 méter magasságban fülzúgás áll be, szédülésről azonban idáig még senki sem panaszkodott. A látás ebben a magasságban rendkívül éles, csak a napfény káprázatot. A hideg hatása 2000 méter magasságban kezd kellemetlenül érvényesülni.

Leszálláskor erős szivdobogás és szívszorongás áll be, a fülzúgás erősen fokozódik és a már 1000 méter magasságban is nyilvánuló vizelési inger erősödik, azonkívül a fejfájás hevesebbé válik és arczban az elvörösödés és hőség érzése feltünő méreteket ölt, ezzel kapcsolatosan pedig ellenállhatatlan álmosság vesz erőt a leszálló légi utason. Sok aviatikust ilyenkor sajátszerű, pillanatnyi félelemérzés lep meg. A leszálláskor, a fölszállással ellentétben az aviatikus minden mozdulata lassubbá és szemmelláthatólag fáradtabbá válik. Különösen feltünő a fáradtság érzése akkor, a mikor földet ér a leszálló aviatikus lába. Ilyenkor a fülzúgás oly erős, hogy úgyszólván teljesen süket és erősen szédül. A fejfájás és az aluszékonyság a leszállás után is még órákig gyötri a szerencsésen földre szállt merész léghajóst, kinek lélekzetvétele csakhamar a megszokott típust mutatja, fokozott vérnyomása és szapora érverése azonban egy ideig még megmarad.

A magasabb levegőrétegekbe hatoló aviatikusokon észlelhető betegségi tünetek nagyjából hasonlítanak a hegyi betegség tüneteihez, csakhogy repüléskor már kisebb magasságokban is észlelhetők. Az aviatikusokon megfigyelhető betegség azonban, minthogy a vérmozgató idegek működésének a leszállás után is megmaradó zavarán alapszik, veszedelmesebb a hegyi betegségnél.

Strucztenyésztés Amerikában. Az Egyesült-Államok területén a strucz csak Arizonában, Dél-Kaliforniában s Texas és Új-Mexikó egyes részeiben tenyészthető, vagyis azokon a vidékeken, melyeknek egész éven át meleg és száraz időjárása a hideggel szemben oly kényes strucznak megfelel.

Kaliforniában a strucztelepek a nagyvárosok közelében fekszenek, így pl. Los Angelos és Pasedena mellett. E telepek nem nagyok s különösen a legelőül szolgáló rész kis terjedelme szükségessé teszi a madarak mesterséges élelmezését.

Ezzel szemben *Arizonában* a strucztelepek nagykiterjedésű legelőkön terülnek el. Az arizonai telepek állománya rendesen igen nagy, egy telepen néhol 5000 darab strucz is van. A bekerített legelő rendesen a birtok fő öntözőcsatornája mentén fekszik, a melynek vize ily módon a madarak itatására is szolgál. A legelőterület egy részét egyébként hüvelyesfélékkel, sőt néha gabonafélékkel is bevetik, hogy a struczoknak egész éven zöldtakarmányuk legyen.

Az arizonai strucz többnyire a délafrikai válfajhoz tartozik. Újabban egyébként kimutatták, hogy a nubiai vagy más vörösnyakú strucczal való keresztezés nemcsak nagyobb szívósságot, hanem fokozottabb tollképződést is eredményez. A tollakat a telepen alkalmazott asszonyok osztályozzák, aztán 250—450 gr.-os csomókba kötik és New-Yorkba küldik. A további kikészítés már ott történik.

Nielsen N. szerint az általa Arizonában tett megfigyelések alapján Európa egyes részei, így Angliában Új-Dél-Wales, igen megfelelő területet képeznének a strucz tenyésztésére.*

(Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közleményei.)

Időjelzés. A «Meteor» f. évi április hó 2-dik felére a következő időjelzést teszi közzé: Április hó hátralevő változási napjai 17—19—23—24—25—27- és 29-re esnek. Legerősebb hatásúak a 19-iki hűvös, szeles, részben csapadékos, 23-iki enyhe, száraz, a 29 iki hűvös, esetleg hideg vagy csapadékos, szeles jelleggel.

---

* Ilyen strucztenyésztő-telep van is már Európában Brionizsigeten, a hol tudomásunk szerint a tenyésztés szép eredménynyel és haszonnal folyik. *Szerk.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

Földmívelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére Török Sándor erdőtanácsost főerdőtanácsossá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1914. évi március hó 26-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Báró Ghillány Imre s. k.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Szakmáry Ferencz m. kir. főerdőmérnököt m. kir. erdőtanácsossá nevezte ki.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Szabó Endre m. kir. segéderdőmérnököt, főiskolai tanársegédi minőségének megszüntetése mellett Selmeczbányáról Kolozsvárra, az ottani m. kir. erdőigazgatósághoz, Pásztthory Ödön m. kir. segéderdőmérnököt pedig kirendelte Zsarnóczáról Selmeczbányára a m. kir. bányászati és erdészeti főiskola erdészeti földméréstani tanszékéhez, a tanársegédi teendők ideiglenes ellátása céljából.

*

A lippai m. kir. főerdőhivatal főnöke Pécskán Leontin m. kir. erdőőrt m. kir. főerdőőrré, Lányi István és Kozsán József I. oszt. m. kir. erdőlegényeket m. kir. erdőőrökké, Berta István és Mihálka Tivadar II. oszt. m. kir. segéderdőőröket I. oszt. m. kir. segéderdőőrökké, Luka Péter végzett erdőőri szakiskolai növendéket II. oszt. m. kir. erdőlegénynyé, Kuparescu Miklós és Dohangie József napibéres póterdőőröket pedig II. oszt. m. kir. segéderdőőrökké nevezte ki.

*

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal főnöke Daubner András és Reisenbüchler Vincze m. kir. erdőőröket m. kir. főerdőőrökké, Bocskay Ödön napibéres m. kir. erdőőrré, Láhner Rezső napibéres II. oszt. erdőlegénynyé nevezte ki.

Traxler Antal és Traxler Gyula II. oszt. erdőlegényeket pedig I. oszt. erdőlegényekké léptette elő.

*

Banicz Sándor urad. erdőőr Zalaszántóról Büdöskútra helyeztetett át.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az **1914. évi március hóban** a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Devecseri erdőhiv. 20·—, Tótsóvári erdőhiv. hd. 13·65, Polyák urad. hd. 5·55, Bustyaházai erdőhiv. hd. 10·85, Aradi adóhiv. hd. 9·65, Földmív. min. hd. 82·35, dr. Nedici György hd. 4·75, Lippai főerdőhiv. hd. 16·15, Schlosser József —·25, Földmív. min. 1860·—, Piliszszentkereszti erdőg. hd. 19·95, Faragó Béla hd. 7·92, Marián Lázár 6·—, Matuska István hd. 10·—, Nagyrőcze város hd. 12·63, Treier László 2·20.

1 koronát fizettek: Kelemen Imre, Sonntag János, Hugyi Antal, Bihari E. József, Lepoczky Gusztáv, özv. Körmendi Jné, Katona Lajos, Bácsi Ferencz, Saári Mihály, Kelemen Imre.

2 koronát fizettek: Ballabás Sándor, Csóka József, Dimény Béla, Zelch Péter, Garájszky Pál, Kasparek Károly, Kocsis Lajos, Mirk János, Szabó Lőrincz, Borbás István, Borbély Kanut, Gábris József, György Alajos, Incze János, Panucza István, Burányi István, Klagyivik József, Batula András, Király János, Kovács József, Lakatos (Bambasz) Béláné, Demerácz József, Borbás István, Feld János, Papp Ferencz, Kerék Lajos, Babos István Vilmos, Danszky István, Nyers Mihály.

3 koronát fizetett: Klagyivik István, Ujváry Jenő, Fatalin Vincze, Molnár István.

4 koronát fizettek: Lukácska József, Puskás Gyula, Fülöp István, Sárga Dezső, Gázsy Willibald, Gergete Mátyás, Kolléga László, Dworzsák Lajos, Kalocsa József, Rácz Béla, Szunyogh István, Tiszóczky József, Ábrahám Balázs, Farkas József, Gróf Eszterházy hitb. urad., Pap Sándor, Dóczi István, Fülöp István, Molitorisz István, Varga István, Kossuch János, Kozárov Milán, Pető István, Gönczö András, Horák József, Bajcsy László, Sperlagh József, Gróf Zedtwitz urad., Bugly Pál, Hetényi Ferencz, Pintér Sándor, Gróf Sigray erdőhiv., Csápa Traján, Simonyi János, Ujvári János.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Erdőőr. 1. A levelében említett kórképből eligazodni nem lehet, mert nem nyujt tájékoztatást arra nézve, hogy milyen betegségen esett át az állat előzőleg. A felemlített tünet elbirálásához erre nekem okvetlen szükségem van. A levélben említett tünetek súlyos jellegű agybántalomra mutatnak. Ilyen tünetek fordulhatnak elő agyhártyagyuladásnál, a szopornyicza ideges alakjánál. Lehet azonban szívbaj is, vagy daganat az agyban. Pontos útmutatást a kezelésre nézve nem adhatok, mert nincs megállapítva a kór, a vázolt tünetekből pedig így láttatlanban én sem tudom megállapítani. Mindenképpen feltétlen nyugalmat biztosítson az állatnak és könnyen emészthető, de tápláló étellel tartsa. Ha agybaj volna jelen, akkor a fejére hideg borogatásokat lehet rakni, de ha a kutya szopornyiczás, akkor nem szabad hideg borogatást adni, legjobb lenne az állatot állatorvosnak megmutatni. Lehet a baj eklampsiás jellegű is, esetleg bélférgek is kiválthatnak ilyenféle görcsöket.

Dr. Kukuljevič József.

2. A czímszalag kiigazítása iránt intézkedtünk ugyan, de mivel előfizetése már mult évi szeptember hó végével lejárt, szíveskedjék azt mielőbb megújítani, nehogy kénytelenek legyünk a lap további küldését beszüntetni.

V. I. Előfizetése ez év végéig rendezve van.

R. Sz. 1. Miután önbirásokodásra senkinek sincs joga, ennélfogva a hajtópénz beszedése sem jogos.

2. Az erdészeti altiszti egyenruha valószínüleg meg lesz változtatva, de hogy mikor? azt mi nem tudhatjuk.

3. Arra a kérdésére, hogy: «Az új erdőtörvényben bennfoglaltatik-e valami a nehéz sorsunkról vagy nem?» nem tudunk válaszolni, mert egyrészt nem ismerjük még az új erdőtörvény tervezetét, másrészt pedig nem tudjuk, hogy tulajdonképpen mit óhajt tudni.

K. I. 1. A postaszolgákat a posta-és távirda-igazgató nevezi ki; hogy üresedés hol van és hova kell a kérvényt benyujtani, azt bármelyik postahivatalnál megtudhatja.

2. Hat elemi iskolával és mint kiszolgált altiszt, útmesterré kinevezhető.

Famester. 1. Az említett szabályzat a csupán kőmives- és ácsmesteri minősítéssel biró famesterekre nem vonatkozik és nem is vonatkozhatik, mert az ilyen famestereket erdőőri szolgálatra alkalmazni, az erdőtörvény értelmében nem lehet.

2. Miután ezentúl csak erdőőri, illetve főerdőőri állásra fognak pályázatot hirdetni, ennélfogva a csupán kőmives- és ácsmesteri minősítéssel biró famester, ilyen állásra — ha nincs egyszersmind erdőőri minősítése is — nem pályázhat, hanem legfeljebb áthelyezését kérheti.

B. J. 1. Olyan egyén, a ki se irni, se olvasni nem tud, legfeljebb mint vadászcseléd nyerhet alkalmazást.

2. Az ilyen bünteteket pénzben az állam bevételét képezik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

K. J. Az erdőőri szakiskolákba való felvételekre az idén is lesz pályázat kiírva. Ezt a hirdetést annak idején lapunkban is meg fogja találni.

K. J. 1. A kopár területeknél egy évi próbaszolgálatra alkalmazott erdőőrök kinevezése alkalmával az illető állami erdőhivatalok figyelmeztetve lettek, hogy az egyévi próbaszolgálat letelte után, az illető erdőőr végleges kinevezésére — esetleg ha meg nem felel, a szolgálatból való elbocsájtására — tegyenek a földmívelésügyi miniszter úrhoz javaslatot. Miután erről az állami erdőhivatal valószínüleg megfelelő időben értesítve lesz, azért forduljon a hivatalhoz és kérje véglegesítése érdekében a szükséges lépések megtételét.

2. A hiányzó lapot elküldtük.

3. A viaszt és műlépet illetőleg forduljon Boczonádi Szabó Imre úrhoz, a «Méhészet» czímü lap szerkesztőjéhez, Ujpest, (Széchényi-utcza 7 szám).

4. Hivatalos ügyek állásáról nem adhatunk felvilágosítást.

5. A Házinyúltenyésztők Országos Szövetségének, Csillaghegy (Budapest mellett) kaphat egészséges, tiszta fajtájú tenyésztőrzseket. A szövetséghez intézett kérvényre nem kell bélyeg.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

10 évig volt csendőr-örsvezető, uradalmaknál, vagy más megfelelő helyen, azonnali belépésre erdőlegényi, erdőőri, vagy vadászi állást keres. 34 éves, nős, gyermektelen, fedhetlen előéletü, szerény igényü, a vadászat minden ágában jártas, jó dühadirtó; felesége kitünően főz (amiről éves jó bizonyítványai vannak). Czíme: Kiss Kálmán, Sepsikőröspatak (Háromszék vármegye). (23.)

45 éves, nős, gyermektelen, szakvizsgázott s jeles bizonyítványokkal rendelkező erdőőr, a ki vadászati ügyeken kivül a gazdaság minden ágában jártas, megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható (19.)

Szakvizsgázott, 31 éves, nős, családos, erdő- és vadőr, kiszolgált katona, ép, erős testalkatú, jó megjelenésü, feltétlenül megbizható egyén, ki az erdészet és vadászat minden ágában, valamint a fáczántenyésztésben nagy gyakorlattal bir, mikről hosszú és kitünő szolgálati bizonyítványai tanuskodnak, április hó 1-re állást keres. Beszél magyarul, románul, németül, tótul. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (21.)

32 éves, erős testalkatú, jól szakvizsgázott vadőr, azonnali belépésre vadőri állást keres; igényei szerények. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (22.)

Szakvizsgázott, 43 éves, gör. kel. vallású, példás magaviseletü erdőőr, tiz évi erdőőri gyakorlattal, ki egyúttal vizsgázott gépész, s ki úgy az erdészeti mint a géplakatosi teendőkben jártas, megfelelő erdőőri állást keres. Szerb anyanyelvén kivül tökéletesen beszél magyarul, németül és románul. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (24.)

Huszonhárom éves, erőteljes, négy évet kiszolgált katonai altiszt, mesterlövő, elemi és gazdasági népiskolát kitünően végzett, szép irással biró fiatalember, erdészetnél (mint erdőszolga, erdőlegényi, erdőőri, vagy irodai alkalmazott) vagy ehhez hasonló állást keres. Állását azonnal elfoglalhatja. Beszél magyarul és szláv nyelveken. Czíme: Kelemen Imre, Vilmány, Abaujtornamegye. (25.)

Azonnali belépésre 25—40 év közötti erélyes, feltétlenül józan erdőőr kerestetik. Összfizetés mintegy 1000 kor. Pályázatok bizonyítványmásolatokkal — melyek vissza nem adatnak — Bajcsy László, Moha (Fejér m.) czímre küldendők. (26.)

Erdőőri, vagy erdőlegényi állást keres azonnali belépésre 26 éves, nőtlen, 165 cm. magas, erős testalkatú, három évet szolgált csendőr. Beszél magyarul és keveset németül. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (27.)

31 éves, nős, szakvizsgázott, jeles bizonyítványokkal rendelkező erdőőr, a ki a vadászati teendőkben is teljesen jártas, azonnali, vagy május elsői belépésre megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (28.)

HIRDETÉSEK

Pályázati hirdetmény. Hont vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 448/1914. sz. határozatában nyert megbizás folytán a 900 kor. évi összilletménnyel javadalmazott bakabányai járási erdőőri állásra ujabb pályázat nyittatik.

Pályázhatnak mindazok, a kik 24-ik életévüket betöltötték, de 35 évesnél nem idősebbek, feddhetlen életüek, törvényes szakképzettséggel birnak, teljesen egészségesek és a hivatalos nyelven kívül lehetőleg a tót nyelvet is birják.

A szabályszerüen kiállított és sajátkezüleg irt kérvények az előbb felsorolt kellékeket igazoló hiteles okmányok csatolása mellett legkésőbb f. évi április hó 25-ig a balassagyarmati m. kir. állami erdőhivatalhoz nyujtandók be.

Balassagyarmat, 1914 márczius 10.

(7.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Pályázat. A telki-i m. kir. közalap. erdőgondnokságnál megüresedett telki-i, áthelyezés esetén nagykovácsi-i erdőőri állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 700 kor. fizetés és személyi pótlék, törvényszabta családi pótlék, 100 kor. egyenruhaátalány, 28 kor. legelőváltság, 140 kor. lakbér vagy természetbeni lakás, 2 kat. hold szántóföld és 18 ürm³ I. oszt. kemény dorong tüzifa.

Pályázók felhivatnak, hogy szakképzettségüket, továbbá ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyít-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ványnyal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetőségüket és büntetlen előéletüket községi bizonyítványnyal, végül nyelvismeretüket, eddigi alkalmaztatásukat és katonai kötelezettségük mikénti lerovását igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg írt és a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz czímzett kérvényüket f. évi május hó 20-ig az aluljelzett hivatalnál nyujtsák be.

Telki, u. p. Páty, 1914 márczius 30.

(8) ***M. kir. közalap. erdőgondnokság.***

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. (Garamparti rakodón) 15864/1914. sz. A luczatői és garamszentandrási erdőgondnokságoknál termelt és garamparti rakodókra kihozott 4034·68 m³ fenyőhaszonfa és 16700 folyóméter fenyőrudfa öt csoportra osztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi április hó 20-án déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál, a hol azok 1914. évi április hó 21-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A csoportok beosztását és a kikiáltási árakat feltüntető kimutatás, árverési és eladási feltételek, ajánlati űrlap és boríték a beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914 márczius hóban.

(9.) ***M. kir. Földmívelésügyi Miniszter.***

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. (Garamparti rakodón.) 16355/1914. sz. A garamszentandrási erdőgondnokságnál termelt és garamparti rakodókra hozott 1580·63 m³ fenyőhaszonfa, műszerfa és 2939 folyóméter fenyőrudfa három csoportra osztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi április hó 20-án déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán, a m. kir. erdőigazgatóságnál, a hol azok 1914. évi április hó 21-én délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A csoportok beosztását és a kikiáltási árakat feltüntető kimutatás, árverési és eladási feltételek, ajánlati űrlap és boríték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi márczius hóban.

(10.) ***M. kir. Földmívelésügyi Miniszter.***

Erdészeti csemeték és magvak a legmegbízhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerezhetők a Magyar Erdészeti és Kertészeti vállalatnál, Neumayr és Társa csemete és magkereskedés, csemetetermelés, Zalaegerszeg. Árjegyzék kivánatra megküldetik. Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat. (5.V.5.)

Jaegeringekhez szövetet, zephyrt, selymet, batistot, silkinget, satint, ruhaszöveteket, oxfordot, canevászt, vásznat és mindennemü szövöttárút gyári áron ajánl **BALCZÁR JÁNOS szövödéje** Bystrei b. Neustadt a. d. Mettau, Csehország. (3.VI 6.) Minta ingyen és bérmentve. Magyar levelezés.

Jegyzéke

azoknak az **erdészeti szakmunkáknak,** melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz.) az alábbi **kedvezményes áron** rendelhetők meg:

Bölcsházi Belházy Emil: **Az erdőrendezéstan kézikönyve** Ára 6 K.

Fekete Lajos: **A tölgy és tenyésztése.** Ára 4 K.
» » **Erdőrendezéstan.** Ára 9 K.
» » **Erdőértékszámítástan.** Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)
» » **Erdészeti nyereségszámítástan.** Ára 3 K.
» » **A szálaló erdők berendezése.** Ára 90 f.

Fekete L. és Magócsi Dietz S.: **Erdészeti növénytan.** (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: **Hazánk házi faipara.** Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: **A bükk-tűzifa romlása s az ellene való védekezés.** Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: **Erdészeti zsebnaptár.** Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: **Erdészeti géptan.** Ára 4 K.

Márton Sándor: **A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása.** Ára 4 K 80 f.

Péch Dezső: **A külföldi fanemek megtelepítése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: **Tangenstáblázatok.** Ára 1 K.

Tagányi Károly: **Magyar erdészeti oklevéltár.** 3. kötet. Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: **Erdei facsemeték nevelése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: **Rendszeres növénytan.** I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: **Az akácz monographiája.** Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: **Fából készített czukor és alkohol.** Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeletek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Sóltz Gyula: **Erdőbecsléstan.** Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbánya.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezésünk fejlesztéséről.** Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza, Bars megye.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezéstan.** Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: **Erdészeti építéstan. I. R. (1. és 2. kötet) Középítéstan;** egy-egy kötet ára 11 K 20 f. **II. R. Út-, vasút- és hídépítéstan,** ára 12 K.

Tomasovszky Imre: **Az erdőaltiszt védkerületi teendői.** Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: **Erdőmívelés tan.** Ára 7 K.

Vadas Jenő: **A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője.** Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: **A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása.** 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földmívelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: **Az erdőőr vagy Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben.** Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: **Erkezések az erdőrendezés köréből.** Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Béky Albert: **Útmutató erdei facsemeték nevelésére és az azokkal való bánásra.** (Kapható a m. kir. földmívelésügyi minisztérium könyvtárában — Budapest, V., Országház-tér). Addig a míg a készlet tart, érdeklődőknek ingyen megküldetik.

Cséti Ottó: **Általános földméréstan.** Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: **Az erdők berendezése.** Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Fekete Lajos: **Népszerű erdészeti növénytan.** I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tűlevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Erdészeti talajtan.** Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: **Grafostatika és vasszerkezetek.** Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petricsek Adolf: **A magyar birodalom fontosabb fásnövényeinek mag- és terméshatározója.** Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya.)

Stark Dezső: **A vadász-vizsla.** Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Pátria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25. szám.)

Szécsi Zsigmond: **Az erdőhasználattan kézikönyve.** Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: **Erdővédelemtan.** Ára 5 K 40 f. (Kapható u. o.)

Tomasovszky Imre: **Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz.** Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: **A bükkfa korhadása és konzerválása.** Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: **Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése.** Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi miniseriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapesten, Muzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi miniseriumnál.)

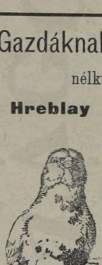
Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő által irt

baromfi- és házinyultenyésztési szakmunkák:

1. Általános tudnivalók III. kiadás ára 1.— K
2. Baromfitenyésztés I. « « 5.— «
3. Tyuktenyésztés II. « « 3.— «
4. Pulykatenyésztés II. « « 3.— «
5. Lud- és kacsatenyésztés I. « « 3.— «
6. Baromfiak hizlalása II. « « 1.50 «
7. Baromfitermékek értékesítése « 2.— «
8. Az ezüst szőrmenyul tenyésztése és értékesítése. I. kiadás « 2.— «

E nyolcz munka **Szerzőnél — Eperjesen, erdészeti** *altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve* **fele árban** *kapható.*

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5/z,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállíttatik. (1.VIII.6.)

Kizárólag saját pergetésű hazai fenyőmagvak!

Kitünő minőségü, tűlevelű és lomblevelű

Erdészeti magvak, Facsemeték,

Gyümölcsmagvak, Tölgymakk, Gazdasági és fűmagvak, Fűmagkeverékek, Sorfák, Díszfenyők, Bokrok, Gyümölcsfákésvadonczok, Rózsák legnemesebb fajokban, Remis-csemeték, Helianthi salsifis és Csicsóka vadetetésre.

Első és egyedüli magpergető a Monarchiában, melynek saját nagy (100 hold) faiskolái vannak.

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓ

ZALAEGERSZEG

(5.V.5.)

Árjegyzékkel és árajánlattal kivánatra szivesen szolgálok.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

czímü könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leirását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a czélt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretléczek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala

Ujpest, Széchenyi-utcza 7. sz.

Erdészeti csemeték!

Bükkmakk-, ákácz- és gledicsiamagvak!

STAINER GYULA

császári és királyi udvari szállító

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magkereskedés Körmend, Vas m.

Erdészeti csemetetelepek: Zalaegerszegen.

Erdészeti magvak! Elismert megbizható minőségü, szavatolt csiraképességü: **tűlevelű, lomblevelű magvak:** luczfenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. **Akácz-, gleditsia-, kocsányos- és kocsánytalan tölgymakk. Gyümölcsmagvak:** Alma-, kortenmagvak prima. **Facsemeték! Tűlevelű, lomblevelű facsemeték.** (2.VII.6.)

Lelkiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás.

Külön árajánlattal azonnal szivesen szolgálok!

Kocsányos és kocsánytalan tölgymakk! Juglans nigra!

Fenyőmagvak!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 9. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. május 1.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez. Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A fűzfa. (Lonkay Antal.)
A fegyveradóról. (Balogh Ernő.)
Amerikai serétes és golyós puska. (Schneider Árpád.)
Gazdasági tanácsadó: A méhek gondozása tavaszkor és a spekulativ etetés. (Zimay Szilárd.) — A vérfelfrissítés.
Különfélék: Az «Országos Erdészeti Egyesület» idei közgyűlése. — Halálozás. — Baleset. — Nyugdíjbiztosítás. — Róka által üldözött kutya. (Cziller János.) — Terjesztik-e a vadállatok a ragadós száj- és körömfájást. (M.) — Kaptáreladás. — Időjelzés. Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Nászhét. (Bársony István.)

A fűzfa.

Irta: *Lonkay Antal.*

(Vége.)

A nemes fűzek telepítése előtt a talajt legalább 50 cm. mélyen kell megforgatni. A forgatást őszszel vagy télen végezzük, hogy a felszinre került éretlen talaj a fagy és levegő hatása folytán megszelidüljön. Forgatáskor a taraczk és az aczat gyökereit gondosan szedjük ki, mert különben e két évelő gyom pár év alatt annyira elszaporodik, hogy a fűzes 4—5 év alatt tönkre megy. Azért különösen réttalajokon leghelyesebb a forgatás után kapásnövényt termeszteni, hogy az évelő gyomok és fűvek az évközi kapálással teljesen kiirtassanak.

A fűznek szaporitása legczélszerűbben és leggyorsabban dugványok útján eszközölhető. Nemes fűztelepek létesitésénél legczélszerűbben az egyéves vesszők alsó részéből készített 30 cm. hosszú dugványokat használhatjuk. Laza, könnyen kiszáradó talajoknál a dugványokat 35 cm. hosszúra hagyhatjuk, mig volt gyepterületek s időnként elárasztásnak kitett területek beültetésénél — hol a dugványból 10—20 cm.-nyit a földből ki kell hagyni — 40—50 cm. hosszú dugványokat használhatunk.

Vékony vesszőkből, vesszővégekből készült dugványok után, tartós, erőteljes tőkéket nem várhatunk.

A dugványokat a kellő hosszúságra ollóval vagy vágógéppel vagdaljuk. A vágáslap alul-felül mindenkor vizszintes legyen.

Eldarabolás után a dugványok 100—250 darabonként csomókba kötendők.

A dugványokat legczélszerűbben a kiültetés előtt, tehát február végén, márczius elején vágjuk. Ha a dugványokat előbb volnánk kénytelenek vágni, akkor alsó végökkel mintegy 10—15 cm. mélyen a kiültetésig vizbe állitjuk a csomókat.

Hűvös, léghuzamtól ment helyiségekben is eltarthatjuk a dugványokat, de e helyiségek ne legyenek annyira nedvesek, hogy azokban a dugványok gyökeret verjenek, vagy megpenészedjenek.

Ha az ültetést márcziusban nem végezhetnők el, legczélszerűbb a dugványokat egészen vízbe tenni, s kövekkel terhelt deszkákkal lenyomatni. Így a dugványok május végéig jól eltarthatók.

A dugványozást 20—30 cm. sor- és 10 cm. tőtávolságban ültetjük, egyrészt azért, hogy a terület megkapálható legyen, másrészt pedig azért, hogy a tövek mégis oly sűrűn álljanak, hogy a sűrű állás miatt el ne ágazzanak s így értékben ne veszitsenek.

Újabban 30 cm. sor- és tőtávolban négyzetesen ültetik a dugványokat, hogy a fűzes nemcsak a sorokban, de a tövek körül is megkapálható legyen; az ilyen fűzesnél, ha az első években a vesszők némileg el is ágaznak s így kevesebb fonóanyagot szolgáltatnak, később a vesezőtermés annál bővebb s a fűztelep is tartósabb lesz.

Ha kosárbordákhoz használható vastagabb vesszőt akarunk termelni, akkor a sor- és tőtávolságokat 35—40 cm.-re is tehetjük.

Ültetés előtt a fűztelepet legczélszerűbben 400 □-öles táblákba osztjuk s a táblák között legalább is 2 méter széles, kocsival járható útakat mérünk ki.

Az ültetésnél a tábla hosszúságában legczélszerűbben olyan zsinorokat feszitünk ki, a melyeken a dugványok távolsága zsinnel vagy pamuttal van megjelölve; mivel egy ember két zsinór mellett a dugványok ültetését egészen jól végezheti, annyi pár zsinórt feszitünk ki, a hány embert az ültetésnél alkalmazunk; természetesen az ültetőknek dugványokkal való ellátásáról egy másik embernek kell gondoskodni.

A dugványokat kézzel nyomják a földbe; a hol sok a dugványozni való, vastagabb bőrből készült tenyérvédőt kötnek a jobb kézre.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Kötöttebb talajban, töltéseken vagy árokpartokon a szőlődugványozásnál is használni szokott vasfúróval kissé rézsútos lyukat fúrunk s e lyukba teszszük a dugványt úgy, hogy a fúrót a dugvány mellett ismét a földbe fúrva, a földet a dugványhoz hozzászorítjuk, mert a mozgó, vagy lötyögő dugvány meg nem ered, vagy ha megered is, rövidesen elpusztul.

A dugványokat, rügyeikkel felfelé állva, oly mélyen dugjuk a földbe, hogy azokból legfeljebb csak 1 cm. álljon ki, sőt laza homokon annyira benyomjuk a dugványt, hogy felső vége 1 cm.-re a talaj felszíne alá kerüljön.

Gyepesedésre hajlandó, vagy oly területeken, melyek évenként 1—2 hetes vízárnak vannak kitéve, 40 cm.-es dugványoknál 12 cm.-nyit szoktunk a földből kihagyni.

Legjobb a fűzdugványt tavaszszal ültetni; őszszel is lehet ültetni, csakhogy az őszszel ültetett dugványokat a fagy gyakran kiemeli a földből.

A beültetett és megeredt fűztelep gondozása főleg a talajnak tisztántartásából és porhanyításából áll. Tavaszszal, még mielőtt a fűztövek kihajtottak volna, végezzük a kapálást, fiatal telepnél 3—4 hét mulva ismét kapálunk. Sűrű ültetésnél, ha a rendes kapa nehezen fér meg a sorok között, kis kapát használunk.

Mivel a fűzdugványok a talaj felszíne alatt már 4—5 cm.-re is bocsátanak ki gyökereket, a kapálást mindig sekélyen végezzük, nehogy a gyökereket megsértsük.

A fűz növekedésével a kapálás lehetetlenné válik, de azért a tavaszi kapálás után felburjánzó gyomokat állandóan gyomlálni kell, mert nem lehet eléggé hangoztatni, hogy a fűztelep legnagyobb ellensége a gyom, mely, ha elhatalmasodik, rövid 4—5 év alatt kipusztítja a fűzest.

A fiatal fűztelep egy másik fontos kezelési teendője, a hézagok pótlása. A meg nem eredt töveket leszúrt dugványokkal pótolhatjuk, jobb, ha erős két éves gyökeres vesszőkkel pótolunk, de legjobb, ha a hézagokat bujtás útján pótoljuk. E czélból a legközelebbi fűztövekről őszszel, vagy kora tavaszszal a hiányzó tő helyére ásott 30 cm. mély gödörbe erős és elég hosszú fűzvesszőt húzunk le, lekampózzuk s a gödröt földdel kitöltjük. A lebujtott fűzvesszőnek kihúzott végét a talaj felszínétől csak 25 cm. magasan vágjuk vissza, hogy megerősödéseig a többi fűztő túlságosan be ne árnyékolja. A megeredt bujtást az anyatőtől ollóval úgy szabaditjuk meg, hogy azon oldalon, a hol a földbe lehúztuk, a föld színe alatt 10—15 cm.-re elvágjuk. A 25 cm.-es magas tőkét csak két év mulva, tehát teljes megerősödés után kell annyira visszavágni, mint a mily magasan a többi fűztövek állanak.

Ha pár év mulva azt tapasztaljuk, hogy fűztelepünk növekedése meggyengült, akkor a tőkék megerősítése végett, egy évig ne vágjuk a vesszőket, illetve csakis az igen véknyakat tőtől elmetszve, a többi vesszőket egy éven át a tőkéken hagyva, azok megerősödnek s néhány éven át ismét jobb termést adnak.

Teljesen elgazosodott, elvénült fűztelepet úgy ifjitunk meg, hogy először a gazt felgyújtjuk s azután irtókapával vagy kézi fűrészszel a töveket a föld színe felett elvágjuk. E művelet után a levágott fűztövek kevés, de igen erős vesszőket hajtanak, melyek kellő magasságban visszavágva és az előbb leirt módon kezelve, még évekig erős tőkéket fognak szolgáltatni.

A fűztelep gondozásához tartozik a trágyázás is. A legjobb eredményt az istállótrágyával lehet elérni, mely a sorokban aláásandó. Kiélt fűztelep kiirtása után megfelelő trágyázással legalább két éven át kapásnövényt termesztünk s csak azután forgatunk és ültetünk.

A fonásra szolgáló fűzvesszőket mindenkor őszszel november hóban vagy télen kell a tövekről lemetszeni. A tavaszszal metszett vessző ugyan könnyebben hámlik,

TÁRCZA.

Nász-hét.

Irta: *Bársony István.*

A fülöpszállási Galambos olyan volt, mint a sik tenger. A messzeségbe vesző legelő-terület úszott. Szabadszállás felől nyomta a szél a vizet s a lapos medenczében fehértarajos hullámok hömpölygtek. A hullámrajok mintha ibolyamezőn rohantak volna végig, olyan kéket mutattak. Csipős ostorral csápolt a szél, s a mint az égre néztem, hogy hát odafent milyen az idő: ott a felhő-sereg elnyujtózva futott előre Csengőd irányába. Most nem hasonlitottak az ég e könnyű vándorai göndör bárányokhoz, hanem lobogó sörényü paripákhoz. Mint a mikor a csikós nagyot pattant a karikásával s ereszti a ménest maga előtt, neki a nagy Hortobágynak, a sikegyenes úttalanságnak: úgy száguldott felhő felhő hátán, mégis külön mindegyik; csak éppen hogy nem robajlott, de annál jobban fújt; még mintha a horpasza is remegett volna bele.

Hol itt kukkant ki a nap sugárzó ábrázata, hol ott. A felhő-paripák elibe tolakodtak egy-egy pillanatra, de rögtön tova is vágtattak; s a másik felhő röppent arra a pontjára az égboltozatnak, addig a nap hamar megcsókolta a vizet és sugarának az érintésével szikrát csalt ki belőle.

Bolondosan szép volt így ez a kiskunsági csalóka tenger. Minél tovább néztem, annál jobban hiányzott róla egy csónak, a mit hányjon-vessen magán a hullám, vagy legalább ringasson, tovalendítsen: hadd hihessem, hogy ez itt igazi viz. Hisz' az egész nem volt más, mint a kora tavaszi hóolvadás, a mi megfekütte a lapályt és most a szélben Szabadszállás alól idáig dagadt. Nyárára elmulik, eltünik; és nem marad belőle máshol, mint a legelőt körítő zsombikosban. Vagy talán még ott sem. A májusi nap elkezdi fölszíni, apasztani; juniusra már fölibe nő a buja fű, az védi, takargatja egy darabig; árnyékba rejtegeti; de azonközben maga

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

csakhogy tavaszi metszésekkel fűztelepünket idő előtt elgyöngítjük. A metszést kaczorral vagy ollóval úgy végezzük, hogy a fűzek tőkefején csapokat ne hagyjunk. Az ollóval való metszés — bár a jobb kézfőt igen fárasztja — jobb, mint a görbe késsel való metszés, különösen fiatal homoki fűztelepeknél, mert a késsel a fiatal tőveket felhúzhatjuk. Ily fiatal fűztelepeknél, csak megfagyott talajnál használhatjuk a kést.

A hol nemes fűzet telepítünk s finomabb kosárfonómunkával foglalkozunk, a fűzvesszőket le kell héjazni.

A lehéjazásnál is abból az álláspontból kell kiindulnunk, hogy a vesszők metszése leghelyesebben őszszel és télen történik; mert legkönnyebb ugyan a fűzvesszőket tavaszszal hántani, a mikor a megindult nedvkeringés miatt héjuk könnyen leválik, hanem tavaszi metszésekkel rövid idő, 4—5 év alatt tönkre teszszük fűzesünket, pedig az helyes kezeléssel 20—30 évig is termőerőben tartható.

Ezért a fűzes tartóssága érdekében leghelyesebb a vesszőket késő őszszel, levélhullás után egy-két hét mulva levágni, azután vizbe állítani s így nedvbe hozva lehéjazni.

A vízbeállítás azonban ne történjék mocsárba vagy tőzeg altalajjal biró állóvízbe, mert a vesszők alsó része megkékül s finomabb munkára alkalmatlanná válik, legjobb a vesszőket 10—12 cm. mély tiszta folyóvízbe vagy patakba úgy állítani, hogy két-két kévét téve egy sorban egymás mellé, a sorokat oly messze helyezzük el egymástól, hogy egyik sor a másikat be ne árnyékolja, mert minden vesszőkévének napot, világosságot és levegőt kell kapnia, hogy a nedvbeindulás egyszerre történjék. Hogy a kévék el ne dőljenek, melléjök vert czövekekhez kell azokat erősiteni.

Mivel az erősebb és hosszabb vesszők korábban indulnak nedvkeringésbe, leghelyesebb a vesszőket erősség és hosszúság szerint osztályozni s körülbelül 60 cm. kerülettel biró laza kévékbe kötni.

A vízbeállítás a metszés után április hó közepéig történhetik s hogy a vesszők a vízbeállításig ki ne száradjanak, teljesen zárt — tehát nem léghuzamos — hüvös pinczében vagy kamrában kell azokat tartani, avagy áztatásig a földbe elásni.

Lehet a vesszőket főzni is, a mi úgy történik, hogy felül elzárható vaskádakba teszik a fűzvesszőket s a vizet a kádban felforralják. Félórányi főzés után a vesszők igen könnyen hámlanak.

Főzés után a lehéjazott vesszőket fütött helyiségben állványokon kell szárítanunk.

A fűzvesszők lehéjazása kétágú élesszélü villával történik. A villa rugalmasan készített két ága alul össze van forrasztva s fölfelé egymástól elválva, tehát hegyes szöget alkot; a szög nyilásába bármily vessző beleszorítva és vastagabb alsó végétől a vékonyabb végéig áthúzva, héjától megfosztatik.

A lehéjazott vesszők kellő kiszárítás után osztály és minősítés szerint külön-külön métermázsás kévékbe kötnetnek. A héjazatlan nyers fűzvessző ára őszszel és télen métermázsánként 1·20—2 K, tavaszszal a beszáradás miatt 3—4 K. A fehér héjazott fűzvessző ára minőség szerint métermázsánként 20—30 K.

Rudinai Molnár István szerint, kinek «A nemes fűz termelése» czimű művét e közleményem megirásánál szintén alapul vettem, egy nemes fűztelep jövedelmezése következő:

a) *Telepitési (befektetési) költségek.*

(Egy kat. holdra számitva).

1.	Talajforgatás, □-ölenként 50 cm. mélyen, á 20 fillér	320 K
2.	50,000 db. fűzdugvány vételára, á 4 korona	200 «
3.	Ültetés	30 «
4.	Pótlások költsége	20 «
	Telepitési költség összesen	570 K

is szomjan iszsza. Juliusra mind elfogy. A kaszás már szárazon topog előre, a mikor a virágos réten rendekbe fekteti a friss szénát egy-egy kaszasuhintással. Olyankor minden zöld itt és most minden kék. Az ég is, a csalóka-tenger is. A messzeeső tanyák ellenben fehérek, a rohanó felhő pedig szürke.

Ha itt is ilyen áradásos a világ, milyen lehet odakint az izsáki vizek világában!... Túl a fülöpszállási Balázson, ezen a tóságokban gazdag nádason, a hol a nyilt tavak s a kis rigyások, meg a rejtett vizi utak tele szoktak lenni nyár elején habfehér tündérrózsával és a vizen ringó nimfa elkésett virága ott fürdik folyvást, még akkor is, a mikor a vénasszonyok nyara küldözgeti le hozzá gyöngülő sugarát.

A Balázs csakugyan megáradt s a szél vágta-söpörte rajta a hullámot az izsáki nagy zsombikos felé. Mögöttem a Kurjantó homokdombjai sárgállottak; a homoki ákácz még csupasz volt rajtok; fekete meztelenségben dideregtek a fák, mint az a sátoros czigánykaraván, a mely mellett az imént elhajtattam.

Köröskörül viz és fakó nád. Tavalyi nád; olyan zörgős, hogy szinte nyiszorog a szélben, a mint egymáshoz surlódik. Most nem úgy sóhajt a nádas, mint nyáron, a mikor az új hajtás ládzsa-levelei körülfogják a nyilas nádat s nem engedik, hogy egyik a másikat közvetlenül érintse, a mikor összefekteti őket a szeszélyes szélroham.

Itt még a viz sem kék, csak szürke; minthogy szemközt nézem az árnyékba borult keleti éggel. Az egész tájék kihalt, sivár, a milyen csak a fakó nádas világa lehet kora tavaszszal, a mikor egy vigasztaló fűszál zöldjén sem enyhülhet a szem; ellenben a szél süvít és a szürke vizen pásztás fehér csikókat metsz ki pillanatokra az odavetődő, meg újra eltünő fény.

Amott látom, a nádas között, a Kurjantó felé, a rét-ör viskóját. Keskeny gerincz visz oda; jobbra-balra viz, a viskón túl is viz, meg nád. Innen nincs tovább. Itt nincs közlekedés. Itt megszünik a világ. A ki itt lakik, az a magában kivül emberszót ritkán hall. Milyen lehet itt télen! A mikor megdermednek a vizek s a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Ezen összegből, ha 10 évig tart a telep: 57 koronát; ha 15 évig tart: 38 koronát; ha 20 évig tart: 28½ koronát kell az évi rendes kiadás összegéhez csatolni.

b) *Rendes évi fenntartási költségek.*

1. Telepítési költségek évi törlesztési részlete (pl. 15 évi tartamra)	38 K
2. Talaj tőkeérték 4% kamata. (Miután igen jó talajt e czélra nem szoktunk használni, egy hold értékét 400 koronánál magasabbra nem vehetjük)	16 «
3. Kétszeri kapálás	32 «
4. Metszés (80 q átlagos termést számítva)	40 «
5. Csomagolás, kötés, szállítási költségek	12 «
Összes évi kiadás	138 K

c) *Bevétel.*

Ha a 80 q vesszőtermést számítunk és azt 2 koronájával tudjuk értékesíteni, az esetben a nyers bevétel	160 K
Levonva ebből az évi kiadást	138 »
Marad tiszta jövedelem	22 K

és ezenkívül földünk meghozta külön a 4%-ot.

A vesszők héjazása mellett a tiszta jövedelem mindenkor 2—3-szor ekkora, kosárfonás útján való értékesítésénél 4—6-szorta ekkora is lehet.

E jövedelmezési számításból kitünik, hogy egyébre nem alkalmas talajokra fűzest telepíteni már a háziipar meghonosítása végett is érdemes s az ily telepítés eléggé kifizeti magát; de az senkinek se ajánlható, hogy jó búza- vagy repczetermő földjein, nagyobb jövedelem elérése czéljából, fűzest telepítsen.

A fegyveradóról.

Annak daczára, hogy lapunk 1912. évi 4-ik számában fenti czim alatt részletesen ismertettük a hatóságilag felesketett erdőtisztek és erdészeti altisztek által adómentesen tartható fegyverek számára és minőségére vonatkozó rendelkezéseket, lapunk t. olvasói mégis minduntalan azzal a kérdéssel fordulnak hozzánk, hogy adjunk határozott választ arra, vajjon a hatóságilag felesketett erdészeti altisztek hány darab és milyen fegyvert tarthatnak adómentesen.

Minthogy lapunk előfizetői 1912. év eleje óta nemcsak számbelileg, de egyénileg is sokban megváltoztak, s az újabb előfizetőknek az említett lappéldányt megszerezniök nem sikerült, minthogy továbbá a kérdés érdemére nézve újabbat most se tudunk mondani, a kérdés és felelet unos-untalan való ismétlésének elkerülése czéljából, az alábbiakban újból közöljük a lapunk 1912. évi 4-ik számában fenti czim alatt megjelent közleményünket:

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. (Erdőtörvény) 38. §-a értelmében hatóságilag felesketett erdőőrök vadászfegyvereinek megadóztatása körül még most is tapogatóznak a közigazgatási hatóságok s habár a földmivelésügyi minisztérium egyes felmerült esetekben mindig szigorúan ragaszkodott ahhoz az elvi álláspontjához, hogy a felesketett erdőőrök szolgálati czélokra két darab fegyvert tarthatnak adómentesen, a melyek közül az egyik sörétes, vagyis vadászfegyver is lehet, még mindig fordulnak elő olyan esetek, a mikor a közigazgatási hatóságok nemcsak hogy megadóztatják a vadászfegyvert, hanem még el is koboztatják azt, sőt elkoboztatják azt akkor is, midőn az illető erdőőrnek nincs is hátultöltő golyós fegyvere (Werndl karabély), hanem szolgálati czélokra, mint egyúttal a vadászterület gon-

---

nádra zuzmara rakodik; a mikor a nagy zsombik bozontos üstöke csupa ezüstté válik s némelyike úgy emelkedik ki a többi közül, mint egy-egy ősz kiklopszfej. A nappal köde nehéz lélekzetként fekszi meg a holt tájat, a mely mindenfelé kietlenségbe vész; a holdvilág is úgy nézte onnan felülről az éjszaka csöndjében, mintha odafagyott volna és most már az idők végtelenségéig egyazon derengéssel próbálná idevarázsolni az éjféli nap hallgatag országát.

Kegyetlen kinos álom!... És lám, ki tudja, abban a világ végére dobott viskóban nem lobognak-e a nádlángon kivül még más tüzek is, mint a tavasznak s a nyárnak a tüzei, csakhogy dobogó szív kell hozzá, a miben kigyuljanak.

Most már vége a télnek: — tavasz van. Mutatja a hullámzó tóság, meg a széllel versenyt futó felhő, a mire verőfény fest széles ezüstszegélyt, holott a tél felhőinek ilyen szegélye soha sincsen.

Tavasz van, ámbár minden olyan kopár, olyan fakó; még a hullám is szintelenül sodródik arrább-arrább, a merre a nálánál is fakóbb nád fürdik benne.

A mint az izsáki szöglet felé tartok, megszólal valaki, a ki fölöttem elsuhog: gaga! — gagaga! — gaga!

Ez nem az a bizonyos *gá-gá*, a hogyan a vadlúd rikoltoz, ha messziről hivja, szólongatja egymást. Csak olyan egyetértő, halk beszélgetés, gyöngéd szóváltás ez, sőt még az sem; mert ámbár ketten vannak: a gunár magában gagyog. Üdvarol a párjának; szépeket mond neki. «Nézd anyukám, tavasz van, akárhogy bomlik is ez a bolond szél; biz' isten tavasz van, édes párom!»

Ez az egy pár nagy tőke-lúd az első élet, a mi itt most a nagy kietlenséget egyszerre megeleveníti. A tojó jár elől s utána zúg hatalmas szárnycsapással a sokkalta termetesebb gunár. A két nagy testet a szél is taszítja, s a mint az ifiasszony a tocsogós rétre kezd ereszkedni, egyre hallom a gunárt: gaga; gaga; tavasz van, édes párom!

— *Gá!* — süvít bele a csöndes egyezkedésbe egy idegen, tolakodó riasztás és rögtön meg is jelenik a levegő-égen egy magányos levente, a kit észre se vettem eddig, minthogy, vagy háromszáz lépésnyire guny-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

dozója is, csupán csak egy darab sörétes vadászfegyvert tart.

Hogy olvasóink a közigazgatási hatóságoknak ezen jogtalan és sérelmes határozatai ellen felebbezéssel élhessenek, közöljük nemcsak a m. kir. földmívelésügyi miniszter úrnak a hatóságilag felesketett erdőőrök fegyvereinek adómentessége ügyében kiadott körrendeletét, hanem a m. kir. közigazgatási bíróságnak egy felmerült esetből kifolyólag ez ügyben hozott ítéletét is.

A m. kir. földmívelésügyi minisztérium körrendelete a következő:

«6755—891. szám.

Körrendelet valamennyi m. kir. kincstári erdőhatósághoz, kir. erdőfelügyelőséghez és az állami kezelés alá vett községi erdőket kezelő m. kir. erdőhatóságokhoz.

(A felesketett erdőőrök szolgálati fegyvereinek adómentessége tárgyában.)

Azon felmerült kérdés alkalmából, hogy a felesketett erdőőrök az 1883. évi XXIII. t.-cz. 5. §-ának *g)* pontja értelmében csak egy, vagy egynél több fegyvernek adómentes tartására vannak-e feljogosítva, a m. kir. pénzügyminiszter úr idei 2491. sz. intézményével akként határozott, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 38. §-a értelmében felesketett erdőtisztek és erdőőrök szolgálati célokra 2 (kettő) darab fegyvert adómentesen tarthatnak, kettőnél több fegyver után azonban adómentesség nem jár.

Budapest, 1891. évi május hó 31-én.

A miniszter megbízásából:

Bedő Albert s. k.
miniszteri tanácsos.»

A földmívelésügyi miniszter urat ezen körrendeletének a kibocsájtásánál egyrészt az az intenczió vezérelte, hogy abban az esetben, ha az idő legváltozatosabb viszontagságai közben teljesített szolgálat alkalmával a védszemélyzet napi használatban álló fegyverében kár állana be, az erdőőr tartalékfegyver birtokában is legyen, nehogy a szolgálatának erélyes és pontos gyakorlásához már személyi biztonság tekintetéből is okvetlen szükséges védelmi eszközt a szolgálat kárára, akár csak rövid ideig is nélkülözni kénytelenittessék, másrészt pedig kimondható volt a két darab szolgálati fegyver adómentes tarthatása azért is, mert az 1883. évi XXIII. t.-cz. 5. §-ának *g)* pontja a hatóságilag felesketett erdőőrök által adómentesen tartható fegyverek számát és szerkezetét nem határozza meg.

A földmívelésügyi miniszter úrnak 1895. évi 72086. szám alatt kiadott szabályrendelete értelmében, az erdőtörvény 17. §-ában megnevezett birtokosok erdeinél alkalmazott erdőőrök részére rendes szolgálati fegyver gyanánt a hátultöltő (Werndl) karabély állapittatott meg; ezzel azonban az illető erdőőrök nem tiltattak el attól, hogy a karabély mellett vadászatra is alkalmas fegyvert tarthassanak. Minthogy ez a szabályrendelet a magánerdőknél (az erdőtörvény 17. §-a alá *nem* tartozó erdőknél) alkalmazott erdőőröket a golyósfegyver viselésére nemcsak hogy egyáltalán nem kötelezi, hanem a golyósfegyver használatát bizonyos előfeltételek mellett engedi csak meg, önként értetődik, hogy ez utóbbi erdőőrök szolgálati célokra olyan fegyvert, tehát sörétes fegyvert is tarthatnak adómentesen, a milyen fegyvert részükre a birtokos ad, vagy engedélyez.

Az erdőőrök rendszerint nemcsak az erdők őrzésével, hanem egyszersmind a vadászterületek felügyeletével és a kártékony és ragadozó vadak pusztításával is meg vannak bízva, a kincstári erdőőröknek pedig ez utóbbi feladat teljesítése egyenesen szigorú kötelességükké van téve; ennélfogva s minthogy erre a czélra a kizárólag golyólövésre használható karabély nem alkalmas, a szolgálat érdeke is azt kivánja, hogy az erdőőrök sörétes fegyvert is tarthassanak.

Éppen erre való tekintettel a földmívelésügyi miniszter úr egyes esetekben még az erdőtörvény 17. §-a alá tartozó erdőbirtokokon alkalmazott erdőőröket is fel-

---

nyasztott az iromba apró zsombikok közt, a melyekkel jóformán összefolyt a színe.

— Gá! gá! — hangzik a harczi riadó és a bús kalandor nyugtalan kiváncsisággal suhog a jövevények felé, a melyek vitorlás szárnylibegtetéssel tottyannak egymás mellé. A nagy gunár magasra tartott fejjel, kinyujtott nyakkal rikkant egy párt: gá-gá! — gyere, ha mersz! gyere!

A szél fúj s talán az sodorja tovább a remetét, a mely nagy körben fordul, úgy tér vissza, s szélnek szemközt röpülvén: lassit. Olyan most, mintha vércsemódra libegne, a zúgó, hajlongó nád fölött; s lám, a mint lejebb ereszkednék, onnan is zúgva emelkedik egy rejtőző pár; széles, merész szárnycsapásokkal indul neki a vizek országának, alacsonyan húz eleinte, aztán ívesen furakodik följebb, s a mikor toronymagasan van, egyenes irányt választ és utazik, ki a nagy végtelenségbe, más nádasok felé.

Ezek itt vendégek lehettek. Igazán itthon csak amazok vannak; a nagy gunár meg a párja, aztán a remete, a magányos gunár, a melyiknek a feleségét valami baj érhette és most özvegyen várja a jó szerencsét az új nászra, a mit hosszú gyászszal elodázni nem igen ér rá, minthogy *itt a tavasz!*

A nagy szürke ludak sietős tavasza, a mely röpülve röpül és kényszeriti a magyar nádasok ez óriásait, hogy minél gyorsabban válaszszanak tanyát a járhatatlan zsombik között, a náddal elegyes sürjésekben; mert a tavasz és a szerelem nem vár, s a kettő nincs és nem is lehet el egymás nélkül.

A mikor korán jön a tavasz, akkor már márczius derekán visszhangzik a nádas a «gá-gá»-tól; a nagy madarak nyugtalanok; jönnek-mennek, sürögnek-forognak; ellátogatnak a rejtett zugokba s onnan kergetik egymást; mindegyik pár a legrejtettebb fészket szeretné; a tojó jár elől s a gunár folyvást a nyomában; el nem hagyja, szem elől nem ereszti. Egyre beszélget hozzá, biztatja, lefoglalja: ga-ga; ga-ga-ga; szelíden, lágyan, diskurálva mondja. A *gá-gá* csak harczi riadó ilyenkor; a bajvívó vetélytársak «engarde» kiáltása.

A nádak rejtelmes országa megélénkül tőlök; az első tavaszi verőfény megrészegiti őket. Néhány napig.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mentette a fentebb említett szabályzatban előírt karabély beszerzése alól és megengedte, hogy addig, a míg a birtokos a vadászati jogot érdeiben maga gyakorolja, az erdőőrök szolgálati célokra serétes fegyvert használjanak.

Ilyen fegyvereknek a megadóztatása, vagy éppen elkobzása tehát minden tekintetben jogtalan és sérelmes.

A m. kir. közigazgatási bíróság egy felmerült esetből kifolyólag a következő ítéletet hozta:

«12740/1909. P. szám.

Ő Felsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási bíróság

D. J. .... lakosnak, felesketett erdőőrnek fegyveradó ügyét, melyben a .... m. kir. pénzügyigazgatóság 1907. évi január hó 27. napján 20624. szám alatt s a .... vármegyei közigazgatási bizottság 1907. évi április hó 9. napján 697. szám alatt határozott, ez a bíróság pedig 1907. évi deczember hó 6-án 14325. P. szám alatt ítéletet hozott, a nevezett fél által beadott ujrafelvételi panasz folytán 1909. évi szeptember hó 1. napján tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén, következőleg

Itélt:

A m. kir. közigazgatási bíróság az ujrafelvételi kérelemnek helyet ád és fenti számú és keletű ítéletet hatályon kívül helyezi, a panasznak szintén helyet ád s a panaszolt 4 korona fegyveradót töröltetni rendeli.

Indokok:

Az ujrafelvételi kérelem a m. kir. pénzügyminiszternek 1898. évi 59385. szám alatt kelt s a lőcsei kir. pénzügyigazgatósághoz intézett rendeletére van fektetve, melyről ügyfélnek előbb tudomása nem lévén, a főeljárás folyamában azt nem használhatta, miért is az ujrafelvételi kérelemnek az 1896. évi XXVI. t.-cz. 139. §-a értelmében helyet kellett adni.

A panasznak szintén hely volt adandó, mert a most jelzett pénzügyminiszteri rendeletből és a m. kir. földmívelésügyi miniszternek 1908. évi julius hó 23-án 27196. szám alatt kelt átiratából az tűnik ki, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 40. §-a értelmében felesketett erdőőrök két szolgálati fegyvert is tarthatnak és hogy az egyik fegyver sörétes vadászfegyver is lehet, miből kifolyólag panaszos felesketett erdőőrnek a tulajdonát képező s a hivatalos golyós fegyveren (karabélyon) kívül tartott második, vadászatra is alkalmas fegyverét szintén szolgálati fegyvernek kell tekinteni, mely az 1883. évi XXIII. t.-cz. 5. §-ának *g)* pontja értelmében fegyveradó alól mentes.

Annyival inkább így kellett határozni, mert a most idézett törvényhely az erdőőrök által adómentesen tartható fegyverek számát nem határozza meg és így a törvényesség szempontjából nem eshetik kifogás alá az az eljárás, hogy a szolgálati fegyverek száma és minősége kormányhatósági rendelettel szabályoztatott.

A bíróság e határozat két példányát a .... vármegyei közigazgatási bizottságnak 1908. évi október hó 31. napján 2660. szám alatt kelt jelentése mellékleteivel együtt foganatosítás végett azzal a meghagyással adja ki, hogy az egyik példányt panaszlónak kézbesíttesse.

Kelt Budapesten, a magyar királyi közigazgatási bíróságnak 1909. évi szeptember hó 1-sö napján tartott üléséből.

Szilassy s. k. másodelnök. *Benedek* s. k. előadó.»

Egy másik felmerült esetből kifolyólag a közigazgatási bíróság az 1911. év folyamán 3559/1911. P. szám alatt egy a fentebbi ítéletével ellenkező ítéletet hozott s kimondotta, hogy a hatóságilag felesketett erdőőrnek csupán a szolgálati (golyós karabély) fegyvere adómentes, míg a vadászati célokra szolgáló sörétes fegyvere adóköteles.

A közigazgatási bíróságnak ezt az újabban hozott ítéletét nem közöljük, mert ez nézetünk szerint téves alapon hozatott s úgy látszik, hogy ennek az utóbb felmerült esetnek az elbirálója és tárgyalója nem birt tudomással arról, hogy a földmívelésügyi miniszter úr a pénzügyminiszter úrral egyetértőleg (a mit a belügyminiszter úr is magáévá tett) az erdőtörvény 38. §-a alapján felesketett erdőőrök részére szolgálati célokra *két darab* fegyver adómentes tartását engedte meg, s

---

egy hétig, jóformán folyvást a levegőben vannak; leleszállnak, hogy a közelgő másik pár gagyogása megint új sietésre nógassa őket. Ilyenkor a gunár nyaka mégegyszer olyan hosszúra nyúlik, mint a tojóé. Az örökös figyelésnek, az állandó éberségnek a jele az és egyszersmind afféle daliáskodás, tetszelgés, délczeg magakinálás is, a mi a másik gunarat dühbe hozza. Kivált az ilyen özvegyet, mint ez a pár nélkül szükölködő veterán-vitéz, ez a harmadik a kelletlen szövetségben, a ki mindenütt csak békebontó és így igen alkalmatlan.

Az a bizonyos «egy hét» volt éppen, mikor ott jártam az izsáki nagy zsombikos tájékán, hogy gyönyörködjem bennök.

A mikor más élet a kezdődő tavasz nagy irombaságában és hallgatagságában jóformán alig van ott, mint az övék, a nagy szürke ludaké, a melyek minden vadlúd-faj közt egyes-egyedül hivek hozzánk a költés időszakában is.

A pacsirta már itt volt, de danolni még nem mert; csak úgy meg-megcsirrent szegényke és a pocsolyák aszott füve közé szállván, egymást ijesztgette a nádi sármánynyal, a mely szintén ott kereskedett.

A ringó vizek hátán látni lehetett néhány fekete pontot, a mint vitette magát a sodró hullámmal. Hókafejű czigánymadarak, szárcsák voltak. Még teljesen némák; éles kittyenésök még nem riasztotta a nádas lakóit. Nemrég érkezhettek s még szokniok kellett az új hazához.

De a lúdpárok már javában nászutazgattak ide-oda, és a nagy csendben, a mi a mohón hallgatódzó embernek csudálatos fülzúgást tud okozni a lüktető érverés miatt: az ő szavokat hihetetlen távolságokra elhallottam.

Egy hétig tart ez, mondom, s az alatt mindegyre sürgetőbb a sok *gaga-gagaga*, mindjobban úgy tetszik, hogy a tojó már nem csak a maga jószántából indul új meg új légi kirándulásra, hanem mert kergeti az ura.

Egyszer azután gyérül a mozgó párok száma. Elelmaradozik egyik is, másik is — odabent. Már csak a gunarak húznak ki a rétszélekre magokban. A tojó ül a fészkén.

Most aztán igazán tavasz van.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nem birt tudomással arról sem, hogy az 1895. évi 72086. számu földmivelésügyi szabályrendelet, mely az erdőtörvény 17. §-a alá tartozó erdőbirtokokon alkalmazott erdőőrök szolgálati fegyvere gyanánt a hátultöltő karabélyt állapitja meg, a magánerdőknél alkalmazott erdőőrökre nem vonatkozik s így ez utóbbiak a közigazgatási hatóságok részéről nem is kötelezhetők golyós fegyver tartására s végül nem birt tudomással arról sem, hogy a közigazgatási bíróság egy teljesen analog esetben már állást foglalt.

Félreértések elkerülése végett — s miután erre nézve is többször intéztetett hozzánk kérdés — itt mindjárt megjegyezzük azt is, hogy habár az elül idézett földmivelésügyi miniszteri rendelet és közigazgatási bírósági itélet meg is engedi a hatóságilag felesketett erdőőröknek a sörétes fegyver adómentes tartását, ebből nem következik az, hogy a birtokos, vagy a vadászterület bérlője is köteles volna az erdőőröknek a sörétes fegyver használatát vagy tartását megengedni. Ha a birtokos, vagy a vadászterület bérlője veszélyeztetve látná vadállományát, vagy olyan erdőőr van a birtokon alkalmazva, a kiben nem bizik meg, úgy az illetőt a sörétes fegyver tartásától eltilthatja, sőt szükség esetén a vadászfegyvert el is koboztathatja.

Ott azonban, a hol a birtokos, vagy a vadászterület bérlője a hatóságilag felesketett erdőőrnek a sörétes fegyver tartását megengedi, ott az ilyen fegyver is (egy darab) adómentesen tartható.

Ha a közigazgatási hatóságok az ilyen fegyverre adót vetnének ki, vagy annak elkobzását rendelnék el, a közigazgatási bizottságnak ilyen határozata ellen a közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. t.-cz. 81. §-a értelmében a közigazgatási bíróságnál lehet panaszt emelni.

A közigazgatási bírósághoz intézett panaszt, a sérelmes határozat vételétől számitandó *15 napon belül, két példányban* annál a hatóságnál kell benyujtani, a mely hatóságnak az intézkedését magunkra nézve sérelmesnek találjuk. A panasziratnak magában kell foglalnia: 1. a bepanaszolt hatóság megnevezését, a mely ellen a panasz intézve van; 2. a sérelmes intézkedésre vagy határozatra való hivatkozást; 3. a tényállás és az ennek igazolására szolgáló bizonyitékok rövid leirását; 4. a panasz tárgyát képező intézkedés vagy határozat sérelmes részeinek megjelölését; 5. a jogalap kitüntetését és 6. a kérés szabatos kifejezését.

A jogalap kitüntetéseképen hivatkozni lehet a földmivelésügyi miniszter úrnak a két fegyver tarthatására vonatkozó rendeletére, de főleg és különösen a közigazgatási bíróságnak ez ügyben hozott 1909. évi 12740. P. számu itéletére.

A ki a panasz beadására megállapított határidőt elmulasztotta, az a közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. t.-cz. 139. §-a értelmében újrafelvételi panasszsal fordulhat a közigazgatási bírósághoz abban az esetben, ha a főügy jogérvényes eldöntése után olyan, a kérdés érdemére nézve döntő bizonyitékok birtokába jut, a melyeket a főeljárás folyamán önhibáján kivül nem használhatott. Az újrafelvételi panaszt a főeljárás folyamában keletkezett véghatározat kézbesitésétől számitott egy éven belül a közigazgatási bíróságnál kell benyujtani.

Ilyen a kérdés érdemére nézve döntő bizonyitékul szolgálhat a közigazgatási bíróságnak fentebb egész terjedelmében közölt 1909. évi 12740. P. számu itélete, a melyről olvasóinknak eddig valószinüleg nem volt tudomása s így azt a főeljárás folyamán önhibájukon kivül nem is használhatták.

Azt hiszszük egyébiránt, hogy abban az esetben, ha olvasóink a közigazgatási hatóságokat figyelmessé teszik a közigazgatási bíróságnak ez ügyben hozott itéletére, úgy minden további eljárás nélkül meg fogják engedni a sörétes vadászfegyverek adómentes tartását.

Balogh Ernő.

Amerikai sörétes és golyós puska.

Irta: *Schneider Árpád* főhadnagy.

Valamennyi közül a Winchester gyár neve a legismertebb, de ennek a gyártmányai is csupán részben azok, ellenben a Remington, Marlin, Stevens majdnem teljesen ismeretlen nevek, pedig a *Remington Arms-Union Metallic Cartridge Co.* az Egyesült-Államok legnagyobb gyárainak egyike. Mindenesetre több olyan mintája van, golyósban és serétesben és nem utolsó sorban töltényben, melyet a hivatásos vadásznak nem érdekelen megismernie. Elsősorban pedig vélném ezt a puskákra.

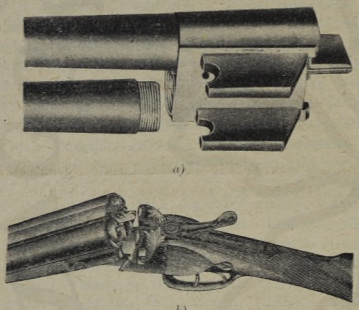
Drága pénzért, luxusáron adni vagy kapni jót, elsőrendüt, majdnem azt mondám, hogy — semmi, mert az acél- és fegyveripar fejlettsége, tökéletessége minden józan kivánságot a lehető legmesszebbmenően kielégiteni képes. *Ámde luxuspuskáért* luxusárat is kérnek, de ismerve mindama nehézségeket, melyekkel luxuspuska előállitása minden technikai fejlettség mellett is jár, egyszeriben érthetővé válik a luxusár. A hivatásos vadász, mint a vadászközönség legnagyobb része, képtelen luxusárat adni, a mi azonban korántsem jelentheti, hogy nekik annyira kell alkalmazkodniok a lehetőségekhez, hogy bármivel megelégedjenek. Korántsem — csupán bizonyos tekintetekben kell kompromisszumokat tenniök. Elsősorban be kell látniok, hogy 120—160 koronáként lehetetlenség kakasnélküli, sőt ráadásul ejektoros és nem tudom én micsoda czifra nevü speciálcsöves puskát adni vagy kapni. Az ilyen *elsőrangú puskamives kézimunkáról* boldogtalan tulajdonosa csakhamar saját tapasztalatán és kárán jön rá, hogy az eladótól agyonmagasztalt püskelesznek minden része ugyanannyi baj kútforrása.

Az első — tehát a megértés és belátás, — ezért az árért csakis és hangsúlyozottan kizárólag gyári puskában várhatok kvalitásos árút. A gyári tömegelőállitás teszi ezt vadászpuskában is, akár csak katonaiban, lehetővé. A választék elég nagy s ha erre vagy amarra határoztam magamat, pénzemért megfelelő ellenértéket, *kvalitásos árút* kapok.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A minő kvalitásos golyósban *a gyári* Mannlicher, M. Schönauer és Mauser, ugyanolyan kvalitásos árút kapok serétesben is, de egyedül tömeggyártmányban, gyári árúban.

Ha duplához ragaszkodom, az Anciens Établissements Pieper Liège-ben úgy kakasosban, mint kakasnélküliben sok mintával szolgál, ha kizárólag kakasnélkülit óhajtok, ott a Fabrique Nationale Liège-ben kakasnélkülije, vagy a Scholberg «Rekord» duplája (ez kakasosban is). A Pieper és Bayard puskákat különben «Az Erdő» ez évi 5-ik számában ismertettem is. A F. N. kakasnélkülije semmi más, mint egy Anson & Deeley lakatrendszerű dupla, a ravaszokra ható biztosítóval. A «Rekord» puskánál a zártesttel egy darabból van a zártengely, a csövekkel pedig egy darabból a csőkampók, még pedig minden egyes cső közepén. A csőkampók elhelyezése teljesen lehetetlenné teszi a csövek bárminő oldalmozgását és a «Rekord» puskáknál a reteszelésre egyszerű Greener keresztszeg szolgál.

a)

b)

1. ábra.

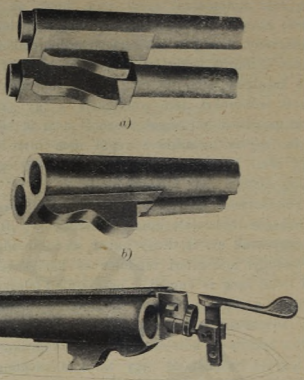
a) A kamrarész, kampók és sínhosszabbítás egy darabból van, a csövek becsavarva. — *b)* Rekord záros dupla.

Ezek mind gyári, de jól lövő, megbízható, kvalitásos puskák, melyekkel hasonló árú *kézimunkájú* fegyver semmi tekintetben nem állja a versenyt. És ha nem ragaszkodom a duplához és további koncessziót teszek, akkor a jobbnál jobb serétes ismétlők a «Pump Gun»-ok légiójában válogathatok és most már igazán nehéz a választás, Winchester, Remington, Marlin, Stevens, de bármelyiket is veszem, mindig jót kapok.

A mennyire hátra vannak az amerikaiak duplapuskákban, oly tökélyre vitték előagyas ismétlő serétesben. A hány, mind amerikai. Mielőtt azonban ezek részletezésére térnék, a 2. ábra szolgáljon egy amerikai gyári dupla primitiv mivoltának illusztrálására.

Egy ilyen duplapuska ára 15—16 dollár (1 dollár = 5 K), mely ár, tekintetbe véve a serétes ismétlők 120—150 koronás árát is, utóbbiak kiváló kvalitásához mérten méltánytalanul horribilis.

A «Pump Gun»-ok lőképessége megfelelő lőszerrel

a)

b)

c)

2. ábra.

a) A csövek külön-külön, de a kampóval egy darabban; *b)* a csövek illesztve; *c)* a závárzat, az elzárást csupán a kulcs által mozgatott és jobbra billenő kampó végzi, mely a csőhosszabbításba illeszkedik.

65—70%-os, de minimálisan 65, vagyis neumannswaldei értékelés szerint «*sehr gut*». Elsőrendű anyagból kiváló precizitással vannak gyártva és törött vagy elhasználódott részek pótlása egyszerű kicserélés. Hibátlanul működnek és kivitelük, a *finish*, meglepően tiszta és izléses. Összehasonlításul szolgáljon a Winchester, Remington, Marlin és Stevens gyárak közönséges mintáinak ábrája.

a)

a)

b)

c)

d)

3. ábra.

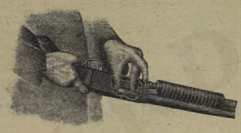
a) Winchester kakasos és kakasnélküli; — *b)* Remington; — *c)* Marlin; — *d)* Stevens.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Valamennyi szerkezetében sok hasonlóságot látunk. Előagygyal ismételnek, a tár a cső alatt van stb., stb., de külsőleg is hasonlítanak.

A mi az ismétlést illeti, az oly gyorsan végezhető, hogy némi gyakorlattal ugyanoly gyorsan, ha nem gyorsabban, duplázhatni, mint kétcsövű puskával.

Valamennyi amerikai serétes ismétlő egyformán, a 4. ábrán látható módon lesz töltve.

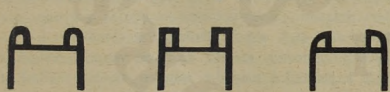
4. ábra.

Miután a tárat töltöttük, egy töltényt a csőbe repetálunk s ezt egy további tölténynek a tárba helyezésével pótoljuk.

A Winchester kapható, kakasos 16-os és 12-es öbben, kakasnélküli 12-es, 16-os és 20-as öbben; a Remington csupán 12-es, a Stevens 20-as öbben is.

Az egyes rendszerek részletes ismertetésétől annál is inkább eltekintek, miután a laikusnak még ábrával világítva is kevéssé érthető. A mi az osztályozást illeti, a következőképen tenném: Winchester vagy Remington kakasnélküli, Winchester kakasos, Marlin vagy Stevens kakasnélküli.

Ismétlő és önműködő serétes puskánál igen nagy gond forditandó a használandó hüvelyek helyes megválasztására, valamint arra, hogy töltényeinket tényleg pontosan és gondosan készitsük és rendesen csavarjuk be. A mi a becsavarást illeti, ennek három alakját ismerjük és pedig kivül-belül gömbölyü — ez a legrégibb — vagy szegletes és végül kivül gömbölyü, belül szegletes.

5. ábra.

Csupán az ábra látása is meggyőz, hogy a harmadik alak a leghelyesebb, mely megadja a második előnyét, azaz erősen tartja a seretfojtást és nem engedi lazulni a seréttöltést; — ismétlő puskáknál ez pedig különösen fontos, mert a lövések okozta rázkódtatások folytán a tárban levő töltényekkel ez vajmi könnyen megesik.

A külső gömbölyitett perem viszont kizárja a töltények elakadását, szóval a töltények könnyen csúsznak a csőbe. A becsavarást nem szabad erőszakkal végezni, hogy a seréttöltés ki ne nyomhassa és dudoríthassa a hüvelyfalat. Különös figyelemmel legyünk a gyujtásra! Csakis fix üllős gyutacscsal szerelt hüvelyt vegyünk, a minő a Sellier & Bellot-féle «Bruch» és «Automat» narancs- és zöldszinü hüvely, vagy pedig a Remington vagy Winchester gyárak eredeti, ismétlő serétes puskához való hüvelyeit. A mozgó üllő, minő a közönséges vadászhüvelyeké, a lövés visszalökésétől nyert lendülettel a test tehetetlensége folytán a gyutacs gyujtóanyagához vágódik és ez robbantja és ez az oka, hogy a tárban lévő töltények explodálnak, azaz explodálhatnak. Néhány tárexplozió esetét ismerem, a nélkül, hogy sérülésről tudnék. Tudnunk kell, hogy az ilyesmi füstös lőporral aránytalanul veszedelmesebb, semmint a füstnélkülivel. A fekete lőpor a gyujtásra hevesen ég el, *robban*, a füstnélküli ellenben ezt csupán minden oldalról elzárva, tehát mint a csőben, teszi. A töltényben csupán meggyullad, ég, de a nélkül, hogy robbanást okozó magas gáznyomást okozna. Katonáéknál ezt igen szemlélhetően és érthetően mutatják be.

Egyik zsákba füstnélküli, a másikba füstös lőporos töltényt tesznek és aztán belelőnek. A füstnélkülivel töltött töltény nem robban, ellenben a füstös igen. Katonailag ennek igen nagy jelentősége van, a mennyiben a katona lőszertáskáját egyedül is érheti ellenséges lövedék és míg a füstnélküli töltényekkel baj nem éri, a füstösek biztosan sebesitik. Ámbár a «*Bruch*» és «*Automat*» hüvelyek igen jók és teljes megelégedésünkre lehetnek, ha éppen speczialitást óhajtunk, ettől sem vagyunk elzárva, a mennyiben *Remington U. M. C.* és «*Winchester*» serétes hüvelyek üresen, tehát lőpor nélkül behozhatók és 1000 darab rendelése esetén bármelyik fegyverkereskedő szivesen hozat. Ugyancsak kitünően használhatók az osztrák füstnélkülihez való angol Eley hüvelyek, melyek valamennyi budapesti fegyverüzletből, mint Huzella M. (Váczi utcza), Dotzauer Károly (Kossuth Lajos-utcza) stb. beszerezhetők. Eme töltényhüvelyek 12-es, 16-os és 20-as öbben kaphatók. Tekintve, hogy a 7-es számú füstnélküli vadászlőporunk — *csakis serétlövéshez való* — a mércze kellő beállitása után csupán meritve, akárcsak a fekete lőpor, tölthető és ily módon a folytonos mérlegeléssel időt nem vesztünk, semmi okunk, hogy továbbra is ragaszkodjunk a füstös fekete lőporhoz. Hangsúlyozom, hogy a mércze mérlegelt mennyiséggel állitandó be. A lőpordobozon az egyes öböknek megfelelő töltés:

Öb		12	16	20	24
Lőpor	grammban	2·4—2·6	2·0—2·15	1·9—2·0	1·5—1·8
Serét		33—36	27—30	24—26	20—22

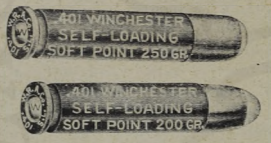
Galamblövéshez 12-es öbhöz 2·2 gr. lőport és 35—36 gr. serétből álló töltést ajánl, a 16-os pedig 2 gr. lőport és 30 gr. serétet.

Ennél erősebb lőportöltéssel lőni úgy felesleges mint veszedelmes.

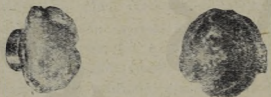
A hivatásos vadász golyóspuskáját illetőleg egy külön czikkben emlékeztem meg; elsősorban is a 90-es

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

vagy 95-ös Mannlicher karabélyt ill. kurtályt (Stutzen) ajánlom. Hozzá kell fűznöm, hogy a mennyiben valaki sérétes ismétlő mellett golyóst is használ, lőkészségét és ügyességét az ismétlésben magas fokra fejlesztheti, ha az ismétlésnél és töltésnél a serétes puskával teljesen megegyező mozdulatokat kivánó golyóst is használ. Ilyen a Remington Spiralmagazin Rifle, mely külsőleg — legalább ábrában — felette hasonlit az előagyas serétes ismétlőkhöz, és szintén előagyas ismétlő. Több öbben készül, közte az Automatic Winchester 401-es töltényére is, a mely amerikai füstnélküli gyürüs lőporral rézburkolatú 200 és 250 grain-es lövedékeket (1 grain = 0·065 gramm) 2141 ill. 1875 angol láb (1 angol láb = 30·480 cm.) kezdősebességgel lő, tehát a modern hadi puskákéhoz hasonlóan. Ezek az adatok a 401-es Winchesterre vannak vonatkoztatva, azonban hiszem, hogy a Remingtonból, — tekintve, hogy ez merev reteszelésü közönséges ismétlő, — ezek az adatok még előnyösebbre változnak és a hordképesség és szórás és lőpontosság még sokkal jobb leend. A 401-es töltény a legjobban stoppolók egyike és habár saját magam nem igen használtam, olyan vadászok tapasztalati adatai állanak rendelkezésemre, kik feltétlenül mérvadók és megbizhatók. Ezek valamennyire összegezve azt bizonyitja, hogy a 401-es tölténynél jobbat hazai vadászati viszonyainknak megfelelőleg kivánni is alig lehet.

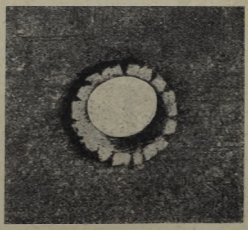
a)

b)

a) 401-es Winchester automatic töltény.
b) Deformálódott lövedék oldalról és elülről nézve.

Az átütőképességet az átlőtt aczellemez mutatja.

Öztől medvéig ajánlanám a 401-es Remingtont. Zergevadászat természetszerüleg más golyós puskát kivan.

Eredeti amerikai 401-es töltények a fentebb emlitett és több más hazai fegyverkereskedésben állandóan raktáron vannak, tehát egygyel több ok, hogy hivéül szegődjünk!

*

Schneider Árpád főhadnagy könyvei: *Vadászati Fegyvertan.* (Lampel R. és fia kiadása, ára bérmentve szállitva 3 K.) — *Önmüködő kézilőfegyverek.* (Tudományos zsebkönyvtár kiadása, duplafüzet, ára 1 K 40 fill.) — Megrendelhetők bármelyik könyvárus és lapunk szerkesztősége útján is. *Szerk.*

Gazdasági tanácsadó.

A méhek gondozása tavaszkor és a spekulativ etetés. Kedvező időjárás esetén a fiasitás rohamosan terjed, nagyobb s nagyobb számban kelnek ki a fiatal méhek, általában gyarapodik a munkások száma, melyek az összes munkálatokat koruk szerint végzik. A költő űrt kész sejtek vagy mülépek beadásával nagyobbitja a méhész a nép szaporodása arányában. Erős család szemlátomást gyarapodik, mig a gyöngénél alig látszik szaporulat. Különösen a gyönge családoknál kell arra ügyelni, hogy a viaszmoly el ne szaporodjék s kárt ne tegyen a sejtekben. Ha nem lepnék el a méhek a sejtek nagy részét, tanácsos a fölöslegeseket kivenni s csak annyit hagyni meg a családnak, a mennyit meg tud védeni a molyok ellen. A kaptár s kas aljának gyakori tisztogatása igen gátolja a molyok elszaporodását, melyek a kaptár aljára hullott törmelékben, izelékben tenyésznek legjobban.

Tanácsos már most is a családok kiegyenlitése. A gyönge és erős családokat lehetőleg érett fiasitásos keretek áthelyezésével egyenlővé teszszük. Az erős családtól a gyöngéhez áthelyezett fiasitásos keret ennek népességét gyarapitja s igy egyforma erővel fognak majd dolgozni. Nagyot lendit ez eljárás a gyönge családon, mit csak akkor alkalmazhat a méhész, ha méhesében egyforma méretü kaptárai vannak, melyeknél egyik kaptárból a másikba minden akadály nélkül átteheti a keretet.

Rátérek azon szempontokra, melyek figyelembe vételével a méhész a legnagyobb mézhozamot érheti el. Kevés azoknak a száma, kik megfigyelés, kisérletezés czéljából tartanak méhet. A méhtenyésztők legnagyobb része a várható haszonért foglalkozik a gazdálkodás eme ágával. Nem lesz tehát érdektelen, ha röviden elmondom, miként lehet a méhcsaládoknál a legnagyobb jövedelmet elérni.

Első kellék az, hogy a méhcsaládnak fiatal, erőteljes, jól petéző és három évesnél fiatalabb anyja legyen, mely képes annyit petézni, hogy a család megfelelőképen szaporodhatik. Másodszor nagy sejtkészlete legyen a méhésznek. Sok időbe, nagy munkába s főleg nagymennyiségü mézbe és himporba kerül a viasz előállitása, a sejtek elkészitése. Számtalan kisérlet eredmé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nyéből tudjuk, hogy a méhek egy kilogramm viasz kiizzadásához tíz kilogramm mézet és egy kilogramm virágport fogyasztanak el. Ha tehát a méhész kész sejteket helyezhet a méztérbe, akkor az azoknak felépítéséhez szükséges méz is a jövedelmet gyarapítja, nem is számítva a munkaidőt s a nagymennyiségű import (virágport), mely helyett szintén mézet hordhatnának. Okszerűen berendezett méhészetben számtalan évig használják a sejtet, melynek megőrzésére sejtszekrényt használnak, hol időnként megkénezik a molyok ellen a lépeket. A munka s viaszelőállítás megtakarítása céljából alkalmazzák a műlépet, melyet minden méhész maga készíthet a műléppréssel.

Harmadik kellék a spekulativ, serkentő vagy más néven a haszonból való etetés, melyet április hó 15-étől lehet elkezdeni. Szükséges hozzá az etető vályú. Legczélszerűbb a Tóth János-féle, melyből úgy etethetjük a családot, hogy nem kell megbontani, hanem a fedődeszkácska helyére, a fészek fölé helyezve, abba alkalmas edénynyel minden egyes alkalommal betöltjük a szükséges mézes-víz mennyiségét.

A méhek a fiasítás táplálására mézből, himporból és vízből pépet készítenek, melynek legnagyobb része, körülbelül 65%-a víz. Ha e nagy víz- és hozzá a szükséges mézmennyiség egy részét naponta etetéssel nyujtjuk a méheknek, azok az anyát nagyobbmérvű petézésre serkentik, ők maguk fokozottabb mértékben gondozzák a fiasítást s végzik a külső munkálatokat. Tehát a spekulativ etetéssel könnyen elérhetjük azt, hogy a méhcsalád a főhordás, azaz az általános virágzás idejére igen felszaporodik, sok munkással rendelkezik, mik hatványozottabb mértékben tudják a virágzást kihasználni s nem remélt mézmennyiséget hordanak rövid idő alatt.

A haszonból való etetést négy-öt hétig folytatjuk. Megkezdésekor — április 15-étől — minden család körülbelül egy deciliter olyan mézes vizet kap langyosan, melynek fele méz, fele víz. Napról-napra fokozatosan kevesebb mézet és több vizet keverünk a folyadékhoz, úgy hogy a serkentő etetés végén már majdnem vizet kapnak a családok, melyben a méz igen kevés. Azért adunk naponta kevesebb mézet, mert mindig több és több a virág, s így több mézet hordhatnak a méhek, másrészt a nagyobb mennyiségű vízre a fiasítás nagymérvű gyarapodása miatt van szüksége a családnak. Szem előtt tartsuk, hogy szürkületkor, estefelé, mikor a méhek már ki nem repülhetnek, *szabad csak spekulative etetni.* A nappali etetés rablásra ingerli a méheket, mit megszüntetni nagyon nehéz, előidézni igen könnyű.

A ki csak teheti, alkalmazza a haszonból való etetést. Ha kételkednék a vázolt eredményben, próbaképen etessen spekulative a leirt módon egy olyan közepes erősségü családot, melynek fiatal anyja van, a nép szaporodásához mérten lássa el kész sejtekkel s meg fogja látni, hogy oly eredményt ér el, mely a következő évben összes családjainak haszonból való etetésére birja.

Zimay Szilárd.

A vérfelfrissítés. Ha hosszabb ideig tenyésztünk ugyanazon vérből származó házinyulakkal, csakhamar azt fogjuk tapasztalni, hogy az utódok satnyábbak szüleiknél, hibás, foltos példányok akadnak közöttük, a melyek fogékonyabbak a betegségek iránt és végül szaporodási képességük is sok kivánni valót hagy hátra. Ily visszaesést az utóbbi időben több helyütt tapasztaltunk, a miért el nem mulaszthatjuk tenyésztőtársainkat a belső tenyésztés hátrányaira figyelmeztetni.

A ki tenyészetében a belső tenyésztés ezen nyomait észrevenné, siessen s háritsa el a bajt vérfelfrissitéssel. A vérfelfrissítés valamely idegen vérű, kiváló minőségü bak beállításával történik. Idegen vérű bakot igen könnyen szerezhetünk csere útján. A ki a lakóhelyén lévő tenyésztőktől nem tud csere útján friss vérü bakot szerezni, hirdesse cserélési szándékát.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter úr a vérfelfrissítés fontosságára való tekintettel megengedte, hogy bármely fajtából való bak vérfelfrissítés céljából ingyen adassék ki a tenyésztőknek.

Ugyancsak megengedte, hogy egy törzs ezüst nyúl 3 K, egy törzs belga nyúl pedig 4 K kedvezményes áron szolgáltassék ki.

A melyik tenyésztőnek tehát ily czélra baknyúlra volna szüksége, vagy kedvezményes áron nyúltörzset kér, forduljon kivánságával levélben a »Házinyúltenyésztők Országos Szövetségéhez, Budapest, — Csillaghegy.«

Különfélék.

Az Országos Erdészeti Egyesület idei közgyűlése Kassa város meghivása folytán valószinüleg augusztus hó 23-án Kassán lesz, kapcsolatosan kirándulásokkal Kassa város erdeibe, továbbá a szomolnokhutai és delnekakasfalvi kincstári erdőgondnokságokba. A közgyűlés és a kirándulások részletei megállapitva még nincsenek.

Halálozás. Lakatos Károly, a természet jelenségeinek egyik költői lelkü szemlélője és finom tollú irója, ki hangulatos leirásaival mindig méltó figyelmet keltett, április hó 15-én, hosszas betegeskedés után Budapesten meghalt.

Baleset. Jov János a solti m. kir. birtokkezelőségnél alkalmazott erdőszolgának február hóban Boj község határában szolgálat teljesitése alkalmával, szolgálati fegyverének véletlen történt elsütése folytán a löveg fejébe fúródott és meghalt.

Az elhunyt tagja lévén az Országos Gazdasági Munkáspénztárnak özvegye részére 400 kor. haláleseti segély a községi előljáróság útján kiutaltatott.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkáspénztár keretében fennálló nyugdijcsoportban: Hönl Eduárd fővadász, Secharsch Willibald, Heiliczek Theodor vadászok, Heigl Rudolf, Magenbauer vadászgyakornokok, Palczinszky Hans és Zanjuga Antal segédvadá-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

szok a «Csend»-féle vadtenyésztő és vadásztársaság részéről, balesetre, nyugdijra, aggkori ellátásra és temetkezési segélyekre biztosittattak.

Róka által üldözött kutya. Április 1-én a talaborfalvi 17. számú védkerületben egyik társammal szalonkahúzásra mentem s magammal vittem 11 hónapos tacskó kutyámat. A leséllálson kutyám észrevételenül eltávozott mellőlem s távozását csak akkor vettem észre, a mikor csaholását hallottam. Mintegy negyedórai hajtás után a kutya visszatért, de csakhamar ugyanabban az irányban eltávozott s hol közelebb, hol messzebb hallottuk a csaholását, a mi újból körülbelül negyedóráig tarthatott. Rövid néhány perez mulva az alom zörgéséből következtettük, hogy valami vad közeledik felénk s íme nem kis csodálkozásunkra kis tacskóm jött, gyors futással egyenesen nekem tartva, nyomában egy hatalmas rókával, mely mintegy 15 méter távolságig jött ugyancsak felénk, a mikor is észrevett s madársörettől megsebesitve, tovarohant. Ebből azt következtetem, hogy a róka a tacskó életére tört. (Cziller János m. kir. főerdőőr.)

Terjesztik-e a vadállatok a ragadós száj- és körömfájást? Dr. *Stroh*, augsburgi állatorvos, messzemenőleg és igen behatóan vizsgálva e kérdést, éveken keresztül összegyüjtött nagy számú kétségtelen adat nyomán kijelenti, hogy a vadállatokon ez a betegség a legnagyobb ritkaság lehet, következésképp annak ily úton való átszármazása a háziállatokra, annál kevésbbé valószinű, mivel 20 esztendő alatt a tanulmány alatt állott nagy területen ez a betegség a vadon soha se észleltetett. Ebből természetesen az is következik, hogy a háziállat se származtatja át e kórságát a vadállatra. *(M.)*

Kaptáreladás. Az *élesdi* kaptárkészitő telepen a m. kir. méhészeti szaktanitó vezetése és felügyelete alatt országos méretű négyeretsoros *kaptárak*, továbbá a méhészethez tartozó *keretbak*, *keretszegező* stb. eszközök készülnek. E kaptárak darabja a hozzátartozó keretekkel együtt 12·60 K, a keretbak darabja 3·40 K, a keretszegezőgép 0·60 K.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi május hóra a következő időjelzést teszi közzé: Május havának változási napjai 2—3—8—9—16—21—25—26—27—30-ikára esnek. Legerősebb hatásúak a 2—8—16—26—30-ikiak. Jellegre nézve a 2-iki szeles, hüvös; a 3-iki enyhébb; a 8-iki csapadékos; a 9-iki hüvös; a 16-iki szeles, hüvös; a 21-iki száraz; a 26-iki szeles, esetleg hüvös; a 27-iki meleg; a 30-iki szeles.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni sziveskedjenek.)

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Cservenka Márton, Heim Rajmund és Árovics Antal főerdőőröknek saját kérelmükre történt nyugalomba helyezésük alkalmából sok évi hü és buzgó szolgálatuk elismeréseül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1914. évi márczius hó 30-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Báró Burián István s. k.

*

Földmívelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére Gergő Károly főerdőszámtanácsost a VI. fizetési osztályba kinevezem.

Kelt Bécsben, 1914. évi április hó 17-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Báró Ghillány Imre s. k.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Vadas Gyula m. kir. erdőtanácsost sok éven át teljesitett hü és hasznos szolgálatainak elismerése mellett, végleges nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Gyenge István m. kir. főerdőmérnököt saját kérelmére ideiglenesen nyugalomba helyezte.

*

Brassó városánál Orlovszky Gyula erdőtanácsossá, Gunesch Gottfried és Hain Gusztáv főerdőmérnökké, Albrich Gyula és Király Dénes erdőmérnökökké léptek elő.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Létz Lajos m. kir. erdőmérnököt Tiszabogdányból Liptóújvárra az ottani főerdőhivatal központi szolgálatához, Sándor Jenő m. kir. főerdőmérnököt pedig Orsováról Budapestre a vezetése alatt álló miniszterium I./B. főosztályához.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Barsi Árpád m. kir. erdőmérnököt Beszterczebányáról Ungvárra, Früstök István m. kir. segéderdőmérnököt Lugosról Liptóújvárra, Bachmann Ottó m. kir. segéderdőmérnököt Gödöllőről Beszterczebányára, Blickhardt József m. kir. segéderdőmérnököt Nagybányáról Ungvárra, Schwantzer Gusztáv m. kir. segéderdőmérnököt Kolozsvárról Nagybányára, Várnai Géza m. kir. segéderdőmérnököt Orsováról Bustyaházára, Győry Jenő m. kir segéderdőmérnököt Ungvárról Nagybányára, Br. Marschall Ernő m. kir. segéderdőmérnököt Szászsebesről Gödöllőre, Erős Gyula m. kir. segéderdőmérnököt Bustyaházáról Lippára, Csutak Álmos m. kir. segéderdőmérnököt Lugosról Tótsóvárra, Kerényi Zoltán m. kir. erdőmérnök-gyakornokot pedig Lippáról Tótsóvárra.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Navratil Gyula m. kir. segéderdőmérnököt Beszterczebányáról Bustyaházára, Partos Gyula m. kir. segéderdőmérnököt pedig Zsarnóczáról Máramarossziget re.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Schauer Gyula m. kir. erdőmérnökgyakornokot Beszterczéről Zsolnára helyezte át és szolgálatra beosztotta a zsolnai alsó m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Horváth Valter m. kir. erdőmérnökgyakornokot áthelyezte Medgyesről Segesvárra az állami erdőhivatalhoz.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett községi erdők szolgálati ágazatánál a kopárjavitási munkálatok érdekében rendszeresitett altiszti személyzet létszámába ideiglenes minőségü m. kir. erdőőrré kinevezte:

Juhász Jánost Putnokra a rimaszombati, Hlaváty Ferenczet Szepesőfaluba a szepesőfalusi, és Kovács D. Istvánt Felvinczre a tordai m. kir. járási erdőgondnoksághoz, továbbá Pazsiczky Gusztávot Trencsénbe, az ottani m. kir. állami erdőhivatalhoz.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében de la Casse Ignácz m. kir. főerdőőrt és Hollő Sándor m. kir. erdőőrt nyugalomba helyezte.

*

© OEE Magyar Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a delibláti kincstári birtokon alkalmazott Buvári Ferencz m. kir. erdőőrt m. kir. főerdőőrré nevezte ki.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

A. B. A tehén vizelésének többféle oka lehet. Legvalószínűbbnek tartom, hogy hüvelyhurutja van; ez esetben a hüvely nyálkahártyája duzzadt, vörös, vagy lelalább is élénkvörös göböcskék vannak rajta. 2 %-os timsós vagy másfél %-os lysoformos vízzel kell az állat hüvelyét naponta 2-szer kiirigálni. Az oltiat legyen testmelegségű. Azonban az sincs kizárva, hogy az állat talán visszaüzekedik, sőt az is meglehet, hogy megfázott és kis hólyaghurutja van. Ez esetben azonban a vizelés fájdalmas, az állat vizelésnél felpuposítja a hátát, esetleg nyög is. A vizelet sok üledéket képez állás után és zavaros, sötétszínű. Enyhe hólyaghurut magától is meggyógyul, ha egy pár napon át az állatot pokróczczal takarják be.

A tej elapadásának tényleg oka lehet a zab. A zab nem tehénnek való táplálék. Először drága is, másodszor igen tüzel, az csak futó lónak, meg bikának való. Tehénnek sokkal megfelelőbb a széna mellé a répa vagy más vízdús takarmány, vagy pedig a korpás moslék. Attól jól és bőven tejel. Ha nincs korpája, inkább zúzassa, illetve őrlesse meg a zabot és abból adjon a moslékba, de mint szemes abrakot ne adja és főleg ne öt litert.

Dr. Kukuljević József.

B. L. 1. A felhivás közlését nem tartjuk szükségesnek, mivel szakértő munkatársunk az alábbiakban adja meg kérdésére a választ.

A ráknak külön e czélre létesített tavakban való rendszeres tenyésztésével és szaporításával hazánkban nem foglalkoznak. Az ez iránti kisérletezések egész új keletűek, és Franczia-országban a «nemzeti erdészeti szakiskola kisérleti állomása» foglalkozik vele újabban némi eredménynyel.

Egészen más kérdés a rákoknak valamely patakba, folyóvízbe, stb. való betelepítése s gondozása. Ezzel hazánkban már több helyen tettek kisérletet. Tudomásunk szerint a selmeczbányai völgyzárókban (vízfogókban), az erdészeti főiskola halastavaiban és többek közt a Korpona-patakban bőven van belőlük. Betelepítésre legalkalmasabb az őszi időszak (szeptember, október) és a köves, agyagos, márgás, gyökerekkel benőtt talaj, illetve part. Folyóméterenként 1—3 drb. rákot számithatunk, a melyet ha lehet a közelből szerezünk be. Ügyeljünk, hogy az anyag nemesebb fajú ú. n. folyami rák (Astacus fluviatilis) legyen, s hogy «*rákvészes*» helyről ne származzék, mert könnyen megtörténhetik, hogy a már meglevő állomány is elpusztul tőle. A tenyészrákot moha közé szárazon, kosarakba kell csomagolni. Kihelyezéskor a rákokat lelocsolyuk s lehetőleg arra igyekszünk, hogy a rák magától mászszék a vízbe. Behelyezés után 3—5 évig az állományt kiméljük.

Tenyészrákszállítással hazánkban — tudomásunk szerint — csak egy czég, név szerint: Fischer Izidor Zalaegerszeg foglalkozik.

Ez év folyamán a rákkal esetleg bőven fogunk lapunkban foglalkozni.

2. Az állásra vonatkozó hirdetését lapunk előbbi számában díjmentesen hoztuk.

W. J. Arra a kérdésére, hogy: «Szabad-e a tulajdonosnak a vadászati törvény (1883. XX.) 19. §-ában megjelölt helyen a tilalmi időben is vadászni?» határozott választ nem tudunk adni, mert kérdése nem világos. A hivatkozott törvényczikk 19. §-ában ugyanis nincs semmiféle *helyről* szó, hanem csak arról, hogy a *ragadozó vadak* elpusztítása végett hivatalból való vadászatok megtartását is lehet engedélyezni s a 20. § szerint az ilyen hivatalból való vadászat megtartását az illető terület tulajdonosa, vagy bérlője nem gátolhatja. Minthogy pedig a törvény 13. §-a szerint a *ragadozó* vagy kártékony állatokat *bármikor* el lehet pusztítani, vagyis ezekre tilalmi időszak nincs megállapítva, ennélfogva nyilvánvaló, hogy a törvény 19. §-ában említett hivatalból való vadászatot *bármikor* meg lehet tartani.

Ha kérdését rosszul értelmeztük volna, úgy sziveskedjék azt részletesebben kifejtve megismételni, mert nem tudjuk biztosan, hogy ezt óhajtotta-e tulajdonképen tudni.

G. V. Kérésének — sajnálatunkra — nem tehetünk eleget, mert ha önnel kivételt tennénk, akkor ilyen czélból lapunkat többen is igénybe vennék s az esetleg visszaélésekre is vezetne: ezt pedig éppen lapunk előfizetőinek az érdekében kerülnünk kell.

K. K. Előfizetése a küldött 2 koronával 1914. évi szeptember hó végéig rendezve van.

F. R. Az országos gazdasági munkáspénztár ismertetését megküldtük.

N. J. 1. A vadász-vizsla czímű könyv kapható a szerzőnél: Stark Dezső főerdész úrnál Drávatamási (Somogy megye); ára 2 kor.

2. A gömbölyű szánaboglya köbtartalmát a következőképen számítjuk ki: Külön számítjuk ki a törzs köbtartalmát és külön a hajazat köbtartalmát s a kettőnek az összege adja az egész boglya köbtartalmát. A törzs köbtartalma egyenlő a henger köbtartalmával, vagyis az alapterület és a magasság szorzatával. A hajazat köbtartalma pedig egyenlő a kúp köbtartalmával, vagyis az alapterület és a magasság harmadának a szorzatával.

A boglya köbtartalma lesz tehát:

$$K = r^2 \pi m_1 + r^2 \pi \frac{m_2}{3}$$

(K = a boglya köbtartalma; r = a boglya köralakú alapjának a sugara, vagyis a kör átmérőjének a fele; π = Ludolph-féle szám = 3·14; m_1 = a törzs magassága; m_2 = a hajazat magassága).

Például: ha a boglya 3 méter átmérőjü s törzsének a magassága 4 méter, a hajazat magassága pedig 1 méter, akkor a köbtartalma lesz:

$K = 1{\cdot}5^2 \times 3{\cdot}14 \times 4{\cdot}0 + 1{\cdot}5^2 \times 3{\cdot}14 \times {}^1/_3$.

$K = 2{\cdot}25 \times 3{\cdot}14 \times 4{\cdot}0 + 2{\cdot}25 \times 3{\cdot}14 \times {}^1/_3$.

$K = 28{\cdot}26 + 2{\cdot}355$.

$K = 30{\cdot}615$ köbméter.

3. Előfizetése a küldött 4 koronával 1915. évi márczius hó végéig rendezve van.

G. 13. A kiadóhivatal Budapest, I., Krisztina-körút 61. szám alatt van; előfizetési ára egész évre 6 K.

G. J. Hirdetését azért hoztuk csak kétszer, mert nem kérte, hogy azt háromszor közöljük. Most újból hozzuk.

Sz. F. Olvassa el lapunk mostani számában «A fegyveradóról» irt közleményünket, abban megtalálja kérdésére a feleletet.

H. K. A kérdezett Budapest, II., Szalag-utcza 6 szám alatt lakik.

A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

S. J. Az erdőőri jelvény a m. kir. adóhivataloknál darabonként 2 koronáért kapható.

J. M. 1 Előfizetése már mult évi október hó végével lejárván, abban a reményben, hogy előfizetését mielőbb rendezi, álláskeresletre vonatkozó hirdetését hozzuk.

2. A czímszalag kiigazítása iránt intézkedtünk.

B. F. A kérdezett czíme: Majtény (Pozsony megye.)

B. J. D. Előfizetése ez évi junius hó végéig tényleg rendezve van s a felhivást tévedésből kapta.

M. I. A kérdéses körtefa gyümölcsét vagy a Fusicladium pirinum vagy pedig a Monilia fructigena nevű gombabetegség támadta meg. Láttatlanban nem lehet a bajt pontosan megállapítani. Ha ismét fellép, tessék a beteg gyümölcsből egy-két darabot hozzánk megküldeni, hogy a baj okát megállapíthassuk és az orvoslás módját ennek alapján közöljük.

Addig is jó lesz az egész fát 2 %-os bordói lével (a mivel a peronospora ellen a szőlőt szokták) mindjárt az elvirágzás után

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmővelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

és egy havi időközben még két ízben bepermetezni. A lehulló gyümölcsöt össze kell szedni és elégetni vagy mélyen elásni, mert erről terjed a baj. Tanácsos a fa alját minden őszszel mélyen felásni. A betegség semmi esetre sem talajhiba. *Rz.*

U. J. Az erdőtörvény 38. §-ának harmadik bekezdésében foglaltak szerint a törvény 17. §-ában meg nem nevezett *erdőbirtokosoknak* is szabadságukban áll erdőtisztjeiket és erdőőreiket hatóságilag felesketettetni, ezekre nézve azonban az *erdőbirtokos* a közigazgatási bizottság előtt kimutatni tartozik, hogy ők a 36. § *a)*, illetőleg a 37. § *a)* és *b)* pontjaiban kijelölt kellékekkel bírnak.

A törvénynek ebből a rendelkezéséből világosan kivehető, hogy az alkalmazott felesketését az erdőbirtokosnak kell kérni és erdőbirtokosnak kell igazolni, hogy az illető az előírt kellékek közül melyikkel rendelkezik.

A törvény eme szakaszának mikénti végrehajtása ügyében kiadott 1880. évi 30,686. számú földmivelésügyi miniszteri utasítás ide vonatkozó része pedig még világosabban megmondja, hogy: «erdőtisztnek, tekintet nélkül arra, hogy minő természetű erdőbirtokban alkalmaztatik, általában véve csak olyan tényleges erdészeti szolgálatban álló egyén tekinthető, a ki a mellett, hogy a *birtokos vagy a felettes hivatal által tiszti rangban állónak jelentetik be*, egyúttal azt is igazolni képes, hogy az erdőgazdaság szellemi munkálkodást és szakértelmet feltételező valamelyik kezelési vagy üzemi ágának vezetésével, vagy önálló intézésével van megbizva».

Minden olyan eskütételre jelentkező egyén, a ki a fentebb felsorolt kellékek közül a szükségeseket igazolni nem tudja, viseljen szolgálatában bárminő tiszti nevet, erdőőrnek tekintendő s mint ilyen esketendő fel.

A hatósági felesketést tehát a birtokosnak kell kérni, neki kell igazolni, hogy önt tiszti rangban állónak ismeri el, hogy ön valamelyik kezelési, vagy üzemi ág vezetésével, vagy önálló intézésével van megbizva, és hogy feddhetlen életű.

Ön furcsa dologgal tartja, hogy a birtokos maga kérelmezze az eskületételre való beidézést, pedig ennek a kimondása szükséges volt, mert máskülönben olyanok is letehetnék az erdőtiszti esküt, a kiket a birtokosok tiszti rangban állóknak nem ismernek el.

K. K. B. Előfizetése a beküldött 4 koronával ez évi szeptember hó végéig rendezve van. — A címszalag kiigazítása iránt intézkedtünk.

K. K. K. 1. Ha önt a birtokos tiszti rangban állónak ismeri el s valamelyik kezelési vagy üzemi ág vezetésével, vagy önálló intézésével van megbizva, akkor mint erdőtiszt a közigazgatási bizottság előtt, ellenkező esetben mint erdőőr a szolgabiró (rendezett tanácsú városokban a mezei rendőri kapitány) előtt teheti le az esküt. Egyébiránt olvassa el a fentebb U. J.-nek szóló üzenetünket.

2. Második kérdésére lapunk mai számában «A fegyveradóról» irt közleményünkben találja meg a feleletet.

K. B. B. A nyércz szőrméjének az ára nyers állapotban 6—10 korona.

K. F. Sz. Hivatalos ügyek állásáról nem adhatunk felvilágosítást.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Szakvizsgázott, 43 éves, gör. kel. vallású, példás magaviseletü erdőőr, tiz évi erdőőri gyakorlattal, ki egyúttal vizsgázott gépész, s ki úgy az erdészeti, mint a géplakatosi teendőkben jártas, megfelelő erdőőri állást keres. Szerb anyanyelvén kivül tökéletesen beszél magyarul, németül és románul. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (24.)

Huszonhárom éves, erőteljes, négy évet kiszolgált katonai altiszt, mesterlövő, elemi és gazdasági népiskolát kitünően végzett, szép irással biró fiatalember, erdészetnél (mint erdőszolga, erdőlegényi, erdőőri, vagy irodai alkalmazott) vagy ehhez hasonló állást keres. Állását azonnal elfoglalhatja. Beszél magyarul és szláv nyelveken. Címe: Kelemen Imre, Vilmány, Abaujtornamegye. (25.)

Azonnali belépésre 25—40 év közötti erélyes, feltétlenül józan erdőőr kerestetik. Összfizetés mintegy 1000 kor. Pályázatok bizonyitványmásolatokkal — melyek vissza nem adatnak — Bajcsy László, Moha (Fejér m.) czimre küldendők. (26.)

Erdőőri, vagy erdőlegényi állást keres azonnali belépésre 26 éves, nőtlen, 165 cm. magas, erős testalkatú, három évet szolgált csendőr. Beszél magyarul és keveset németül. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (27.)

31 éves, nős, szakvizsgázott, jeles bizonyitványokkal rendelkező erdőőr, a ki a vadászati teendőkben is teljesen jártas, azonnali, vagy május elsői belépésre megfelelő állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (28.)

Erdőlegényi, vagy erdőőri állást keres egy a m. kir. VI. számu csendőrkeruletnél harmadik évét szolgáló 29 éves, róm. kath., nőtlen, 176 cm. magas, ép, egészséges egyén. Beszél magyarul és németül. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (29.)

Azonnali, vagy későbbi belépésre erdőőri állást keres 22 éves, nőtlen, erdőőri szakiskolát végzett és szakvizsgázott egyén, ki az erdészet minden ágában jártas. Beszél magyarul és románul. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (30.)

Két középiskolát végzett, 25 éves, nős, gyermektelen, jó irásu, kiszolgált katonai altiszt, mesterlövő, ki az irodai teendőkben is jártas, józan, megbizható, vadászi vagy más bizalmi állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (31.)

Erdőőr, ki az erdészet és vadászat minden ágában jártas, erdőőri vagy vadőri állást azonnali belépésre keres. Fő- és apróvad vadászatánál kitünő jártassággal bir. Kitünő bizonyitványokkal rendelkezik. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (32.)

22 éves, r. kath., nőtlen, egészséges, erős, katonai kötelezettségének mint szakaszvezető tett eleget, azonnali belépésre uradalomnál vadászsegédi, vadőri, erdőszolgai stb. szolgálatot keres. Erdőszolgai minőségben már alkalmazva volt. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. (11.—1.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

HIRDETÉSEK

Báró Hildprandt Ferdinand fenyőházai bérletére keresek egy 20—24 éves, szakvizsgázott nőtlen, magyar honos vadőrt, ki a magyar és tót nyelvet szóban és irásban birja. Alkalmazás esetén lakást és ellátást a másik vadőrnél kap. Fizetési feltételeket, eddigi végzettség és szolgálat leirását tartalmazó megkeresések magyar nyelven alulirotthoz intézendők.

Fenyőháza, 1914 április 13.-án.

Bartók Ernő
(4. II. 1.) m. kir. erdőmérnök.

Pályázat vadászsegédi állásra. Alulirott hitb. uradalmi erdőhivatal, Csákvár I. sz. pagonyában üresedésben levő következő javadalmazással egybekötött vadászsegédi állásra pályázatott hirdet. Évi készpénzfizetés 800 (nyolczszáz) korona 12 (tizenkét) méter tuskófa házhoz szállitva, az uradalomban szokásos egyenruha, egy butorozatlan szoba.

Pályázóktól megkivántatik az erdőőri szakiskolai végzettség és szakvizsgának letétele, ép, erős testalkat és hogy katonakötelezettségének eleget tett.

Pályázati kérvények alulirott hitb. urad. erdőhivatalhoz 1914. év május hó 16.-ig beadandók.

Csákvár, Fejér m. 1914 április 14.-én.

(5.) *Gróf Esterházy hitb. urad. erdőhivatala.*

Tölgyrönkő-eladás. 17095/1914. sz. Az aranyidai m. kir. erdőgondnokság jászói vasúti rakodóján készletezett 226 drb 179·31 tömörköbméter tölgyrönkő zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok 1914. évi május hó 7.-én déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyujtandók be, a hol azok május hó 8.-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati ürlapok és borítékok a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi április hóban.

(6.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Tölgyműfa-eladás. 3329/1914. sz. A máramaros-szigeti erdőigazgatóság kerületében a rónaszéki Kálvária farakodón mintegy 502·28 m^3 tölgy-, épület- és műfa 13165 kor. 18 fill. kikiáltási ár mellett, zárt irásbeli ajánlatok útján eladatik.

Az ajánlatok 1914. évi május hó 4.-én d. u. 4 óráig nyujtandók be az alulirott erdőigazgatóságnál, a hol azok 1914 május hó 5.-én d. e. 9 órakor nyilvánosan felbontatnak. Az eladási feltételek, ajánlati ürlap és boriték, valamint a faanyag méreteit feltüntető részletes kimutatás az erdőigazgatóságnál megszerezhető.

(7.) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Torda-Aranyos vármegye területén az állami kezelésbe vett erdőknél felvinczi-marosludasi erdőőri állás betöltésére pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi fizetése 600 kor., 60 kor. lakpénz, 200 kor. utazási átalány, 10 kor. irodaátalány.

Pályázhat azon magyar állampolgár a ki: *a)* fedhetlen előéletü; *b)* 24 évesnél nem fiatalabb, 35 évesnél nem idősebb; *c)* az erdőőri szakvizsgát letette: *d)* ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett, hibátlan beszélő-, halló- és látóképességgel bir.

A kellően hiteles okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg irt folyamodványok f. é. május hó 25.-ig a tordai m. kir. állami erdőhivatalnál adandók be.

Torda, 1914. évi április hó 10.-én.

Ercsényi Béla
(8. II. 1.) m. kir. főerdőtanácsos.

Pályázati hirdetmény. 402/1914. sz. Szatmár vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 1263/914. számu határozata alapján az 1014 kor. összes illetménynyel javadalmazott felsőbányai járási erdőőri állásra pályázat nyittatik.

Pályázhatnak mindazok, kik 24-ik életévüket betöltötték, de 35 évesnél nem idősebbek, feddhetlen életüek, törvényes szakképzettséggel birnak, teljesen egészségesek és a magyar nyelven kivül lehetőleg a román nyelvet is birják.

A szabályszerüen kiállitott és sajátkezüleg irt kérvények az előbb felsorolt kellékeket igazoló hiteles okmányok csatolása mellett folyó évi junius hó 10.-ig a nagykárolyi m. kir. állami erdőhivatalhoz nyujtandók be.

Nagykároly, 1914 április 20.-án.

(9.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Pályázati hirdetmény. A munkácsi gör. kath. püspök tulajdonát képező és állami kezelés alatt álló görömböly-tapolczai erdőbirtokon megüresedett erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Évi fizetés 420 kor. készpénz, természetbeni lakás, 16 köböl rozs, 4 köböl búza, 28 ürm³ vegyes tüzifa, 2 drb tehénnek legelő, 2 m. hold szántó és minden ürm³ fa után 6·6 fillér eladási jutalék.

Az erdőőri állásra a 24 évet betöltött, 40 évnél nem idősebb pályázók felhivatnak, hogy családi állapotukat, feddhetlen előéletüket, valamint szellemi és testi épségüket, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket, esetleg eddigi szolgálatukat igazoló bizonyitványnyal felszerelt s sajátkezüleg irt folyamodványukat «A munkácsi püspök úr őméltóságához» czimezve május hó 15.-ig az alulirott erdőgondnoksághoz nyujtsák be.

A kinevezett erdőőr állását junius hó 1.-ig elfoglalni köteles.

Miskolcz, 1914 április hó 20.-án.

Bódvavölgyi m. kir. járási Erdőgondnokság
(10.) *Miskolcz.*

Mielőbbi belépésre kerestetik egy józanéletü, szakvizsgázott főerdőőr, ki a mesterséges fáczántenyésztésben némi jártassággal bir s lehetőleg a német nyelvet birja. Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek az Ivánczi uradalmi erdőhivatalhoz küldendők up. Ivánicz, Vas megye. (13.)

© QEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Méhkasokat gyékényből szállítok. Közönséges kupkas 1 kor. Igen nagy 1·50 kor. Átmeneti 2·40 kor. A két utóbbi Hanemann-rácscsal ellátva.

(3. v. 1.) ***Matuska István,*** Nagykároly.

Bányafa- és küllő-eladás. 16895/1914. sz. A lugosi m. kir. erdőigazgatóság faraktáraiban készletezett mintegy 10873 darab tölgy-bányafa és 39500 drb tölgyküllő zárt írásbeli ajánlatok útján árverés alá bocsátjatik.

Az ajánlatok folyó évi május hó 18. napjának délutáni 2 óráját nyujtandók be a lugosi erdőigazgatósághoz, hol azok május hó 19.-én d. e. 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, az eladandó anyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boriték a lugosi erdőigazgatóságnál kaphatók.

Budapest, 1914. évi április hóban.

(12.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Fenyőtutajfa-eladás. (1000 m³-es részletekben). 17560/1914. I.-B—1. F. M. sz. A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság erdőgondnokságaiból az 1914. évben letutajozandó mintegy 8000 tömörköbméter lucz- és jegenyefenyő haszonfa Máramarosszigeten 1914. évi május hó 19.-én délelőtt 9 órától kezdődőleg az erdőigazgatóság által megjelölendő helyiségben, zárt írásbeli ajánlatokkal kapcsolatos nyilvános szóbeli árverésen nyolcz részletben eladásra kerül.

A csoportok beosztását és kikiáltási árait feltüntető kimutatások, valamint a részletes versenytárgyalási feltételek, ajánlati űrlapok és boritékok a nevezett erdőigazgatóságnál beszerezhetők s ugyanezek a kerületbeli erdő- és faraktárgondnokságoknál megtekinthetők.

Budapest, 1914. évi április hóban.

(14.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. (Erdei rakodókon) 17625/1914. I.-B—1. sz. A mihályteleki m. kir. erdőgondnokságban termelt 5476·45 m³ fenyőhaszonfa tizenkettő eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi május hó 25.-én déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál, ahol azok május hó 26.-án délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A faanyagok csoportosításának és a kikiáltási áraknak kimutatása, árverési feltételek, ajánlati űrlap és boriték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi április hó.

(15.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5 z.

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállittatik. (1.VIII.7.)

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

czímü könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leirását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a czélt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Mülépek, keretléczek, kaptárak, kasok és mindennemü méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala

Ujpest, Széchenyi-utcza 7. sz.

Bükkmakk-, ákácz- és gledicsiamagvak!

STAINER GYULA

császári és királyi udvari szállító

Magyar magbergelőgyár, erdészeti magkereskedés Körmend, Vas m.

Erdészeti csemetetelepek: Zalaegerszegen.

Erdészeti magvak! Elismert megbizható minőségü, szavatolt csiraképességü: tülevelü, lomblevelü magvak: luczfenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. Akácz-, gledicsia-, kocsányos- és kocsánytalan tölgymakk. Gyümölcsmagvak: Alma-, körtemagvak prima. Facsemeték! Tülevelü, lomblevelü facsemeték. (2.VII.7.)

Erdészeti csemeték! Fenyőmagvak!

Lelkiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás.

Külön árajánlattal azonnal szivesen szolgálok!

Kocsányos és kocsánytalan tölgymakk! Juglans nigra!

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

DIANA FEGYVER ATELIER

Gothard Sándor

Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 10. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. május 15.

Előfizetési ár:
Egész évre ___ 4 K.
Fél évre ___ 2 K.
Negyed évre___ 1 K.
Egyes szám __ 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betünél kisebb betüfaj szedés másfélszeres egységárral számittatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az állásközlés és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czimén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iroi tiszteletdijban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Az «Országos Erdészeti Egyesület» ausztriai tanulmányútjáról. (Szücs Elemér.)
Egy sörétfegyver legnagyobb teljesítőképessége. (Gothard Sándor.)
Országos agancskiállitás.
Különfélék: Értesítés. — Harcz a vadorzóval. — Patkányirtás. — Rókairtás. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények: Belföldi gyártmányú strichnin forgalombahozatala tárgyában. — Gyümölcsfeldolgozó gépek kikölcsönzése.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Tévedés. (Steukáné-Bapcsányi Vera.)

Az Országos Erdészeti Egyesület ausztriai tanulmányútjáról.

Irta: *Szücs Elemér*, a nagyenyedi ref. Bethlen-főiskola főerdésze.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1913. évi ausztriai tanulmányi útra szóló egyik ösztöndíját elnyervén, a tanulmányúton szerzett tapasztalataimat az alábbiakban ismertetem:

Az osztrák birodalmi fő- és székvárosban eltöltött rövid idő alatt, bár az alig volt arra elegendő, hogy térképpel kezünkben e nagyszerű világváros felől csak némi álomképszerű fogalmat is szerezhessünk, volt egy körülmény, mely a nyitott szemmel járó-kelő szakember lelkében nem kis örömet kelthetett. Ez az utak és közterek befásításának és parkozásának oly nagy tökélylyel és szaktudással megfejtett kérdése, mely egyedül is érdemes volna arra, hogy hosszabb tanulmány tárgyává tétessék.

A Burgring és Opernring környéke, s ezen kivül számos köztér, nyilvános park és szélesebb-keskenyebb utcza, valamennyi a legváltozatosabb módon, a legbujább fejlődésű és kifogástalanul gondozott fákkal és cserjékkel van beültetve. A mig gyéren ültetett, beteges, csenevész, sőt mesterségesen megnyomorított koronájú fák a bejárt útvonalak mentén sehol sem voltak láthatók, addig annál gyakrabban láthattuk a legváltozatosabb fanemekből és cserjékből kialakított természetes tájképrészleteket, melyek eltakarják az eltakarni valót és kétszeresen kiemelik a monumentális épületek művészi szépségeit.

Egyáltalán az utczák és közterek fásításánál meglátszik, hogy teljes mértékben érvényesül az alapos, német szakértelem mellett a természet ama törvénye hogy minden a neki leginkább megfelelő helyen díszlik legszebben!

A természet van hiven utánozva mindenütt. Az útbefásításoknál nálunk annyira divó egyöntetűség kedvéért ott nem áldozzák fel a növények legtermészetesebb igényeit. Árnytürő fanemek csak árnyékos utczasorban, míg fényigényes növényzet csak a verőfényes oldalakon látható, zárt sorokban vagy csoportokban, a szerint, a mint a közvetlen vagy visszaverődött fénysugarak erőssége és az állandó légvonat ereje azt indokolja és szükségessé teszi.

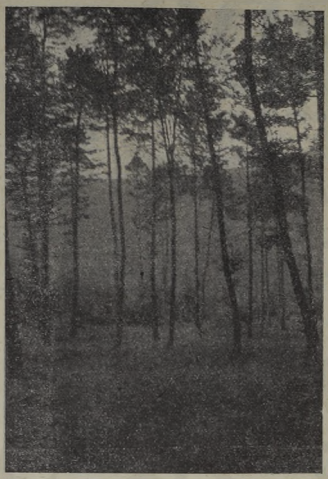
Méltán irigyelhetjük a bécsiektől ezt az olcsó és szép természetes díszt; de meg is becsülik azt ott jobban, mint nálunk. Az utczai növényzet védelme és ápolása bámulatos gondossággra vall. A járdaszéleken álló fák növő terének vasráccsal védett burkolat nélküli, állandóan felporhanyitott része 4—5-ször akkora, mint a mekkora nálunk szokott lenni; pedig a menynyire szükséges ez a fák virulása szempontjából, ép oly czélszerű és gazdaságos is. Sok ezer fánál sok m.²-re megy ily módon a drága burkoló anyagban való megtakarítás, és csak ily nagy és bőségesen öntözhető nyitott növőtér mellett lehet a növényzettől is megvárni az egészséges és buja fejlődést.

E nagy szeretettel ápolt utczai növényzet ott nem áll sehol a fejlődés útjában. A mig a különböző vezetékek kedvéért ott egyetlen ágat sem csonkitanak meg, addig nálunk egy-egy drótszál kényelmesebb elhelyezésének kedvéért hányszor csúfolnak meg, vagy áldoznak fel évtizedeken át nagy kinnal felnevelt egész fasorokat.

Sajnos, hogy Schönbrunn és a Belveder világhirű kertészeti alkotásaiban nem gyönyörködhettünk, pedig ezek az Adria kiállításnál talán jobban is érdekeltek volna bennünket.

A különben igen változatos Adria kiállításon is akadt azonban olyan dolog, mely erdészeti szempontból megemlités nélkül nem hagyható. Ilyen a Karszt-befásítá-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

1. kép. Részlet a Wiener-Waldból.

sok, lavina és kőgörgeteg megkötések, vadpatak-szabályozások és néhány dalmáciai szállító berendezés már közismert modellje, melyeket gyenge elrendezésű vadásztrofeák és egyéb természetrajzi dolgok tettek némileg változatosabbakká. A mennyire meglátszott az egész kiállításon a túlerős üzleti vállalkozás, épp úgy kiérzett ott mindenből annak politikai mellékize is, a mennyiben állandóan ébren akarták ezzel tartani a mult évben annyira aktuális balkáni kérdések egész komplexuma iránti érdeklődést és igyekeztek minél több áldozatra kész hívet szerezni a monarchia tengerészeti céljainak megvalósításához. Az adriai partok számára ez feltétlenül hatalmas reklám volt, de hogy valami haszna volt-e, azt majd a jövő mutatja meg!

A tulajdonképeni tanulmányút az állami birtokot képező «Wiener-Wald»-ban (bécsi erdőben) vette kezdetét, hol engem főként az érdekelt volna, a mit nem láttam, t. i. az, hogy miként oldatott meg modern módon egy nagy város közvetlen közelében fekvő nagyobb erdőbirtokon a házilagos faltermelés és fuvarozás kérdése.

Az, hogy ezen már évezredek óta sűrű népességgel biró kulturvidéken elterülő erdő minden részébe kényelmes út vezet, nem lepett meg. Hiszen ez az erdőség évszázadokon át azon luxuserdők közé tartozott, melyekben koronás fők elégítették ki vadászati szenvedélyeiket. Ma pedig a turisták ezrei valóságos rajként lepik el annak legtávolabb fekvő rejtett zugait is. Ily viszonyok mellett a fuvarozás kérdése könnyen megoldható. A sok apró vágástér fahozamát czélszerű kumetthám felszereléssel ellátott, hidegvérű lovakkal, ügyesen épitett teherbirású és befékezhető szekereken, a környék lakossága szállítja le a legközelebbi vasuti rakodóig 16—20 korona napi kereset mellett. Bizony messze van még ettől a mi jó székely góbénk nyikorgó szekere és kenderhámos, madzaggyeplűs apró lovacskája, bár napi keresete ennek is eléri már sok helyen Erdélyben a 16 koronát.

Hogy itt a faértékesitési viszonyok elsőrendűek, azt a világváros közelsége, s a külvárosok nagy faszükséglete bőségesen indokolja, s az a csodálatos, hogy ennek daczára az egyes választékok eladási ára alig haladja

TÁRCZA.

Tévedés.

Irta: *Steukané-Bapcsányi Vera.*

A férfi kissé türelmetlenül, de udvariasan meghajtotta magát. Hangján észre lehetett venni, hogy únja már ezt a beszédet és szeretné befejezni.

— Azt hiszem az által, hogy leányát magamévá akarom tenni, legjobban bebizonyitom, hogy őt olyannak szeretem, a milyen, tehát minden további felelősség engem terhel.

— Ez mind nagyon szép és helyes, kedves Várkonyi, — szólt az öreg asszony, — de még sem szabad figyelmen kivül hagynia azt a tényt, hogy leányom egészen más szellemben lett nevelve, mint a leányokat általában szokás. Ő olyan, hogy is mondjam — kissé «Über-weib»», sőt még a mai túlmodern női nevelésnek is különleges példánya. Nem tagadom, ilyen leányokból alig l«sz egy is az ideális feleség mintaképe, falura meg abszolute nem való. Azonkívül leányom nagy mértékben önálló és nem szivesen tür magánügyeibe beavatkozást; tudja, ezt még nekem, az édesanyjának sem engedte.

— Én férje és nem zsarnoka akarok lenni feleségemnek.

— Magától értetődik. De ha Magdában valami szentimentális, olvadozó asszonyt remél kapni, nagyon téved. Ez egy csöppet se férne meg hideg természetével és felvilágosodottságával. Azonkívül nemcsak figyelmeztetem, de beleegyezésem első feltételeképen kikötöm, hogyha leányom egyszer bármi okból szabad akarna lenni, ön nem fog akadályt gördíteni eléje.

— Asszonyom, — szólt a férfi fejét büszkén magasba kapva, — én is kulturember vagyok és ha más nem, akkor önérzetem és jóizlésem sem engedné feleségemet maradásra kényszeríteni, mikor menni akar!

— Jól van no, — csillapitotta az asszony megriadva kemény hangjától, — hiszen csak figyelmeztetni akartam, nehogy egyszer majd szemrehányással illessen.

Ez a párbeszéd valamikor még a tavasz elején folyt le Magda anyja és Várkonyi közt, azóta ismét tél lett és Magda már félév óta Várkonyi felesége.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

meg a kolozsvári, nagyenyedi és marosvásárhelyi egységárakat, a mi a mellett bizonyít, hogy a fa nyers állapotában nem olyan czikk, mely elbirna bármily magas áremelkedéseket. Az olyan teljesen egyenes, ág- és görcsmentes, 30 cm. középátmérőjűnél vastagabb tölgyrönkökért, mint a milyeneket lábon állva Purkersdorfban láttunk, a 29 korona netto-ár a főbb vasuti vonalak 10—15 kilométeres körletében nálunk is mindenütt elérhető.

A bükk és gyertyán hasáb tüzifa *tömör köbméterenkénti* 10 koronás tőára pedig Nagyenyed vidékén már évek óta megvan. Itt ugyanis a bükk tüzifa ára három tömör köbméteres (négy ürméter) ölenként már három év óta 44—46 korona között áll. Ennek a választéknak a munkadija 3—4 korona, fuvarköltsége pedig 8—10 korona szokott lenni, tehát tömör köbméterenkénti tőára a 10·33—11·00 koronát már elérte.

Hogy az ottani fenyőanyagok 18 koronás tőára magasabbra nem bir emelkedni, annak magyarázata egyrészt abban keresendő, hogy fenyő-épületanyaguk minőség tekintetében messze mögötte áll a Kárpátok fájának, de ez egyszersmind azt is mutatja, hogy nálunk a fenyőfa-anyag még mindig annyira olcsón adatik el, hogy az Bécsbe felszállítva, tehát a fuvarköltségekkel már megterhelten, képes csak elérni az ottani piaczi árakat.

A vágásterek természetes és mesterséges felújításának nagy kérdése ott sem áll sokkal előbbre, mint nálunk. Hogy az eredmény mégis kedvezőbbnek látszik, az a belterjesebb gazdálkodás és rendelkezésre álló szakképzettebb őrszemélyzet és az e czélra forditott nagy anyagi áldozatok természetes következménye. Fokozza a sikert továbbá az a körülmény is, hogy úgy a kezelő, mint az őrző személyzet folyton szemlélheti a kisérleti tereken kipróbált különféle eljárási módokat, s közvetlenül, empirikus úton jut birtokába oly szakismeretnek, melyekhez hozzájutni másoknak nem igen áll módjában.

Különösen meglátszik ennek a haszna a nagyjelentőségű tisztító vágás és áterdőlési munkálatok végrehajtásánál. Ezeknek a fontos erdőgazdasági műveleteknek a fatömegre és a fa minőségére gyakorolt hatása a bemutatott kisérleti területeken annyira szembeszökően megfigyelhető, hogy ez alkalommal itt legalább két fontos körülményt vagyok kénytelen kiemelni.

Egyik az, hogy olyan erdőkben, hol a faállományt fényigényes fanemek alkotják, feltétlenül szükség van a bármily fanemből képződött aljnövedékre, mert egyrészt e nélkül a talaj termőképességének, üdeségének fenntartása és fokozása el sem képzelhető, másrészt pedig itt beigazolódott, hogy a természetes felújitás sikerét már csupán az az egyetlen körülmény is biztositja, ha a vetővágás idejében a talaj gyeptakaróval még beborítva nincs. Miután pedig a gyepképződést éppen a sűrű aljnövedék gátolja meg legjobban, világos, hogy a természetes felújitás terén ennek óriási szerepe van.

A másik ép ily nagy jelentőségű dolog az, hogy az áterdőlés alkalmával, mely munkálat az állomány fiatal korától a vágható korig minél többször, de mindig igen mérsékelt módon a legnagyobb gonddal és szakértelemmel hajtassék végre, már a legelső alkalommal ki kell válogatni és meg kell jelölni az úgynevezett elite-törzseket. Ezek a törzsek aztán a vágási korig akként nevelendők, hogy mindjárt az első alkalommal 5—10 éves korban *tavaszi időben* felnyesettessenek, azontúl pedig mindig olyan környezetben tartassanak, hogy oldalágak rajtuk ne képződhessenek s a törzsfa el ne görbülhessen. E végből a velök szomszédos faegyedek közül mindig csak az távolittassék el, a melyiknek az elite-törzs kialakulására már többé semminemü hatása

---

Az üvegerkély, melyen reggelire van terítve, valóságos télikertté van alakítva. Buja délszaki növények széles levelei nyúlnak a magasba, repkény és folyondár futja be a falat s nyiló növénycsoportok barátságos lugasokká és fülkékké osztják az erkélyt: egy tenyérnyi tropikus világ a hóborította télben.

Magda hanyagul egy karosszékben hátradőlve bontogatja leveleit, míg szemben vele Várkonyi futja át frissen érkezett hirlapjait. Egy ideig csend van, csak a papir zizegése hallatszik. Az asszony fölemeli a fejét s levele fölött titkon a férjére tekint.

Rendkivül érdekes asszony, azok közül, kiket ugyan nem lehet határozottan szépeknek mondani, de van valami a megjelenésükben, a mi az ember szemét leköti és gondolkozásba ejti. Ilyen asszonyok után szoktunk az utczán megfordulni a nélkül, hogy tudnánk miért.

Keskeny, finom arcza ma még fehérebbnek látszik s dús fekete haja még élesebb árnyékot von homlokára, mely alatt sötét szeme, mint két titokzatos csillag ismeretlen világokat és mélységeket rejt.

A férfi megérezte felesége tekintetét.

— Mondani akart valamit, Magda?

— Óh nem, csak elgondolkoztam egy kissé.

A férfi ismét belemélyedt lapjaiba, de nem tudott nyugodtan olvasni.

— Valami baja van, Magda, beteg?

— Nem, nem vagyok beteg.

— Pedig úgy látszik, még sápadtabb, mint máskor. Talán keveset mozog a szabad levegőn.

— Hiszen minden nap pontosan elvégzem a parkban az előirt sétát.

— Az semmi, a szabályos, kimért mozgás nem adja meg a testnek a szükséges erőt és ruganyosságot. Próbálna csak egyszer velem egy pár óráig skin gázolni a havat, vagy ródlin lesiklani a hegyről, óh, micsoda gyönyörűség, mikor az ember ottan a szüziesen fehér világban hasíthatja a pormentes, napsugaras tiszta levegőt! Mintha újra születnék, könnyűnek és erősnek érzem magamat s karjaimmal szeretném átölelni az egész szép fehér mindenséget. Egyszer megpróbálhatná, Magda.

— Én? — Olyan elutasitóan mondotta az asszony, hogy a férfi zavartan ajkába harapott s egyszeriben le-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nincs, vagy a melyik annak további fejlődését a gyökér és korona konkurrenczia miatt veszedelmes mértékben hátráltatná. Az elite-törzsek fölfelé szorítása czéljából a szomszédos fák legtöbb esetben nem tőből vágatnak le, hanem csak lenyakaztatnak, mely esetben az aljnövedék nevelése helyenként feleslegessé válik.

E körülményes törzsnevelési eljárás, bár tényleg dús, gazdag aratást biztosítana, vajjon hogyan volna végrehajtandó a mi külterjes viszonyaink mellett?

Egyelőre erről csakis olyan uradalmi erdőkben lehetne szó, a hol a kezelő és őrző személyzet állandó jellegű, könnyen kiképezhető és egy emberre csak kevés működési terület jut. Hogy mily bámulatos eredményt érhetnénk így el a mi pompás tölgytermő talajunkon akkor, midőn ott külföldön, a hol a tölgy csak — hogy úgy mondjam — a vendégjog alapján otthonos, mégis 25—30 méteres ágmentes, gyertyaegyenességű hengeres törzseket szolgáltat, könnyen elképzelhető.

Miután a Wiener-Wald egész területén a jelenlegi erdőgazdasági irányzat szerint főczél az elegyes és minél értékesebb faállomány produkálása, a tiszta bükkösök vágásterületei természetes úton magról csak csekély részben újíttatnak fel. A fokozatos felújítási mód e miatt itt olyformán módosult, hogy a négy vágás közül a vetővágás is csupán csak ott nyer alkalmazást, a hol a vágás idejében a bükk-aljnövedék még egyáltalán nem mutatkozik; de a hol ebből már csak néhány százalékos elegyarányra való előnövedék látszik, ott egyenesen a tarolóvágás állíttatik be, melynek befejeztével a vágásterületen maradó hézagok mesterséges úton, a fekvés és talajminőségnek megfelelően, tölgy makkvetés útján, vagy más értékes lomb- vagy tűlevelű fák csemetéivel telepíttetnek be.

Nagy előnyt nyujt e téren is itt a kézügyben fekvő sok kisérleti terület, melyeken valamennyi alkalmazott közvetlenül megszemlélheti, minden fanemre és felújítási módra vonatkozólag a részére éppen szükséges dolgokat s e miatt a gyakorlati erdőgazda holmi kisérletezésekre egyáltalán nincs ráutalva, hanem minden intézkedésének sok évtizedes tapasztalat, számtalanszor kipróbált, jónak és előnyösnek bizonyult eredménye adja meg a biztos alapot.

Említésre méltó az itt beigazolt tapasztalati tények közül az is, hogy erdősítési czélokra az idegen tenyészeti övből származó magvakból nevelt csemeték egyáltalán nem válnak be. A balti flóra erdei fenyője a pannoniai flóra bennszülöttje mellett egyáltalán nem állja meg a sarat; a szibériai vörösfenyő csak tengődik alpesi testvére tőszomszédságában, s a svéd fenyő a jobb tenyészeti viszonyok daczára is messze mögötte marad a honi fajoknak.

Az itt szerzett tapasztalatok közül még csupán egy reánk nézve nagyon fontos körülményt kell kiemelnem, melynek nem tudása eddig tőlünk már annyi hiábavaló anyagi áldozatot kivánt. Ez a sarkalatos igazság az, hogy *tiszteséges erdőt visszavágott gyökerű tölgycsemetéből nevelni teljesen lehetetlen!* Egy 30—40 éves ilyen ültetés volt bemutatva, melyet gondoztak, metszettek, takaritottak, még sincs benne egyetlen jó alakú, kifogástalan törzs sem; annál szebben díszlik mellette az alig felényi idős, de magról vetett és hasonló kezelésben részesített tölgyfiatalos.

Az exotikus fanemek megtelepítésének, azt hiszem, egyelőre itt is tulnyomólag csak tudományos és nem sok gyakorlati jelentőséget tulajdonitanak, tehát azokra kiterjeszkedni ez alkalommal szükségtelennek gondolom, bár kétségtelenül bekövetkezik az az idő, a mikor ennek a kérdésnek is fel fog virradni a napja. Mert

---

hűtötte iménti lelkesedését. Hogy a társalgásnak más irányt adjon, az asztalon fekvő levelekre mutatott.

— Mit ir a mama?

— Jól van, és... és azt irja, hogy vár, hogy legfőbb ideje, hogy végre nehány hetet nála töltsek, a mig a tél tart, mellékelve egy chekket küldött 300 koronáról — ajándékképen és... és...

— És?

— Semmi, csak ennyit ir.

Egy pillanatra lecsukta szemeit, aztán föltekintve, sajátságos hangon kérdé:

— Hányadika van ma?

— Tizenharmadika, — felelte a férfi gyanutlanul.

— Tehát szerencsétlen nap, — mosolygott az asszony, de szája szélei megremegtek az eltitkolt belső fölindulástól. Megirom mamának, hogy tizenhatodikán várhat.

— Magda, kérem, nem lehetne ezt az utazást huszadikáig elhalasztani?

— Nem! — felelt az asszony szokatlanul élesen. — Vagy talán van valami különös oka rá?

— Nincs, — s mellette széles barna homloka mintha belepirult volna a hazugságba. — Csak szerettem volna elkiséri, addig elintézhetném legsürgősebb ügyeimet a gazdaságban.

— Hiszen addig még három napja van, ez nem elég?

— Elég lenne, ha holnaptól kezdve háromnapi vadászatra Périékhez el nem igérkeztem volna.

— Ah persze, így már értem.

Únottan elfordult s leveleit kezdte hajtogatni.

A férfi egy pillanatig tétován állott, mintha szólni akart volna valamit, de aztán homlokát daczosan redőkbe vonva, sarkon fordult, kalapját és keztyűjét véve kifelé indult, de az ajtóból visszafordulva egy teljes pompájában nyiló biborpiros kaméliát vágott le. Abban a pillanatban az erkély alatt szán csilingelése hallatszott.

— A Périék szánkója, — válaszolt felesége kérdő tekintetére. — Tegnap megbeszéltük, hogy ma reggel értem jönnek. A falu alatt felcsatoljuk hótalpainkat és átmegyünk egészen a vadászlakig s délután onnan vissza.

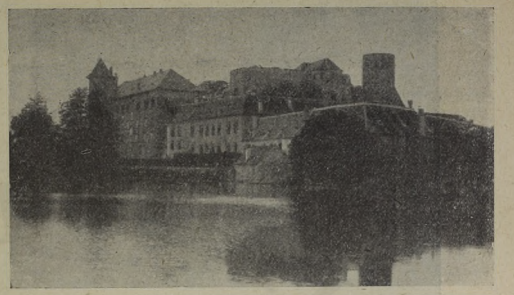
— Az asszony is?

— Magától értetődik, hiszen ő volt az indítványozó.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

láttuk, hogy a Juniperus virginiana erdők fatömege már végkép kimerült s így a világhírű Hardtmuth-gyárban a különböző drága irónok illatos foglalatjai az amerikai faviskók és istállók olyan — részben korhadt — gerenda darabjaiból és régi talpfákból készülnek, melyek egy részén még a más világrészi vakolat, mész, korom és istálló-piszok nyomai is meglátszanak. Ha tehát megindult a komoly törekvés arra, hogy ez a hiány belföldön termelt anyaggal legyen valaha pótolható, mindjárt tisztában áll előttünk a Wiener-Waldi Thuja és Chamaecyparis ültetvények praktikus czélja és rendeltetése is.

A hosszú út alatt Bécsből Neuhausig is volt alkalom számos olyan érdekes megfigyelésre, mely az ottani gazdasági életet és viszonyokat feltünően jellemzi.

2. kép. Gróf Czernin Jenő kastélya Neuhausban.

A zug-legeltetés például, mely nálunk a mezőrendőri törvény értelmében tiltott cselekmény, ott általános gyakorlatnak örvend. Egy-egy kis gyermek felügyelete alatt párosan összekötött marhák legelésznek a bevetett táblák közötti mesgyék, ösvények és útszánczok partjain.

A rétek, bár legnagyobb részt vadvizes jellegüek, kivétel nélkül lecsapoló árkokkal vannak ellátva, s a termőképesség fokozására a rét közepén egymástól egyenlő távolságra szabályos alakba összerakott, körülsánczolt és beföldelt trágya vagy komposzt halmok szolgálnak.

A hegyi kaszálók jelentékeny százaléka mihelyt azok termőképessége megcsappant, fekete-, erdei- vagy luczfenyő csemetékkel ültettetnek be, még az elaprózott magán birtokon is, mely körülmény a tájat igen változatossá és érdekessé teszi. Egy-egy ilyen nagyobb berdősített parczella útmenti széleinek felnyesett fenyőgalya és száraz hulladék-fája apró kévékbe kötve kerül eladásra. A nálunk teljesen értéktelen hulladéknak és galynak ez az értékesítési módja ott a nagyobb erdőbirtokokban is általános elterjedésnek örvend.

Az elaprózódott mezőgazdasági földek főterménye a rozs, zab, burgonya és pohánka, melyek mellett, mint mesterséges takarmány-féleség, leginkább a lóhere van elterjedve.

Legelterjedtebb földmivelési mód a nálunk már divatját mult bogárhátas szántás, melyet, azt hiszem, hogy csakis e parczellák elaprózottsága tesz indokolttá, mert a talajvíz elvezetésére a víz-barázda is elegendő volna.

Neuhaus felé közeledve, nagyobb kiterjedésű haltenyésztésre berendezett sekélyebb völgyeket láthattunk, melyek lankásan kiemelkedő oldalain az uradalmi tább-

---

Mintha egyszeriben kicserélték volna, borus homloka kisimult s egy futólagos csókot nyomva felesége homlokára, ruganyos léptekkel elsietett. Rövid idő mulva hangos beszéd és Périné vidám nevetése hangzott fel Magdához. Férje már ott ült a szánban s éppen akkor, mikor Magda letekintett az erkélyről, figyelmes szorgoskodással prémes takarókba burkolta a gömbölyű asszony térdeit. Péri a bakon ült s alig birta féken tartani a két tüzes lippiczait, melyek már türelmetlenül kapálták a havat.

— Mennyivel más ennek az asszonynak a társaságában!

Fáradtan dült vissza a karosszékben, testileg-lelkileg betegnek érezte magát. Nem, ezt az életet így már nem birja. Gyönge idegeit teljesen megtámadta az a nevetséges üzdelem, melyet ferde nevelése által beleoltott gondolkozása és szokásai ellen folytatott, melyek leküzdésére tudása és akarata nem volt elég. Éveken át szerzett tudomány nem tanitotta rá, hogyan kell boldogitani, hogy ő is boldog lehessen és nem ér fel az együgyű Périné vidám kaczagásával. Az ő tudása csak ott jó, a hol két egyformán pallérozott lélek kerül össze, hogy türhetővé tegye életüket akkor is, mikor a szíveknek már nincs egymáshoz szava, akkor az okos, hideg ész tudása annyira-mennyire egyensúlyban tartja a házaséletet. Az ő hibája, hogy nem számolt azzal az esetességgel, mikor az asszony fölényes tudása a házaséletben semmit sem ér. Tíz évet adna az életéből, ha egyetlen órára levethetné magáról a lelkére rakott sallangokat s nem lenne egyéb, csak egy ostoba, szerelmes asszony, ki ennek a hatalmas, nagy embernek mellére borulva, szive szerint kisirhatná magát; elmondhatná, hogy mióta mint felesége jobban megismerte, — lelkében egészen megváltozott, más lett, hogy ez az ő nyugodtsága már régen csak hazugság és ridegsége csak látszólagos. Már sokszor azon a ponton állott, hogy mindezt megmondja neki, de mindenkor fölébredt benne a fegyelmezett, mindent mérlegelő józan ész és visszatartotta ettől a szerinte nevetséges szentimentalizmustól. Még az a szomorú vigasza sem maradt, hogy mást okoljon boldogtalanságáért.

Ő volt az, a ki házasságuk első heteiben férje túláradó melegségét izléstelennek, nevetségesnek találta és ezt a nézetét csöppet sem titkolta férje előtt, a míg ez

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

3. kép. Az ausztriai tanulmányút résztvevői a neuhausi kastély udvarán.

lák már sik-szántás szerint voltak megmívelve s a már felsorolt terményeken kívül itt czukor-répa, sör-árpa és csalamádé is nagyobb mennyiségben termeltetett.

A megtekintett gróf Czernin Jenő uradalom erdőgazdasági viszonyai felől köteteket lehetne összeírni, de ez alkalommal csupán arra szorítkozom, hogy némi összehasonlítást tegyek a mi magán uradalmi erdeink állapota s e megtekintett uradalom erdőségei között.

Hogy ezen összehasonlítás alapján a mi legfejlettebb uradalmi erdőgazdaságunk is mélyen alatta marad az ott bemutatott erdőgazdaságnak, az részben a nagyobb szakértelemnek és a kedvezőbb gazdasági viszonyoknak, de legfőképpen az erdőbirtokos és erdőtisztikar között lévő irigylésre méltó jó viszonynak tudható be.

A neuhausi birtok már 1190 óta egy és ugyanazon család tulajdonában van. Nálunk is vannak ily régi dominiumok, de az ottani és a nálunk lévő birtokviszonyokat semmi sem jellemzi találóbban, mint az a

---

végre, feleségével szemben ugyanezt a modort vette fel. Most már, ha akarná, sem tudná jóvá tenni, a mit elrontott.

Utolsó reményét a mai naphoz füzte. Erősen el volt tökélve, hogy megragadja a kinálkozó alkalmat, á mikor megalázkodás nélkül melegebben közeledhet férjéhez. Napok óta találgatja, mivel lepi meg ma férje, huszonegyedik születésnapján, és midőn dobogó szívvel belépett hozzá, őt ujságolvasásban találta, szerencsekivánatok helyett időjárásról beszélt, végül Périnével elment és őt halmozza el feleségét megillető figyelemmel. Most már nem bánja, történjék bármi, de tovább nem marad, elmegy anyjához és többé nem tér vissza. Mai viselkedésével férje lehetetlenné tette maradását. Bármily csekélységgel emlékezett volna meg születésnapjáról, hálás szívvel fogadta volna, lett légyen ez egynehány szál virág, vagy egy ünnepi kalács, a milyennel nem rég a szakácsné megajándékozta születésnapján a szobaleányt.

Szegény, amúgy is kissé beteg szivét annyira megviselték az utolsó nap izgalmai, hogy komolyan rosszul érezte magát és kénytelen volt utazását elhalasztani. Némi vigaszt talált abban, hogy gyöngélkedésére való tekintettel férje nem ment el Périékhez vadászatra. Tizenhetedikén már annyira erős volt, hogy fölkelhetett. A következő éjszaka is oly jól és mélyen aludt, hogy észre sem vette, mikor távozott el férje a szobából. Gyorsan rendbe hozta magát és reggelizni ment, de mikor az erkélyre lépett, lába mintha gyökeret vert volna. Az asztal díszesen meg volt terítve, virág állott minden vázában s az abroszt köröskörül fehér rózsákból kötött füzér vette körül s az asztal közepén szintén virággal körülvéve, hatalmas, szép aranybarnára sült ünnepi kalács emelkedett, mellette nehány ékszerdoboz féltékenyen rejtve tartalmát.

— Mit jelentsen ez? — kérdé Magda meglepetten.

— Egy kis születésnapi meglepetés, édesem. — És felesége kezét megragadva meghatottságtól vibráló hangon folytatja:

— A Mindenható boldogságot osszon életének minden napjára!...

Az asszony azonban oda se hallgatott, hanem nevetni kezdett, szívből, hangosan, hogy végül a könnyei is megeredtek bele.

— A születésnapomra szól mindez? — kérdé megmegcsukló kaczagással.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

4. kép. Neuhaus: Fenyők közé telepített lombfacsoport.

körülmény, hogy ott már a mohácsi vész idejében, tehát 1526-ban biztosították volt az erdő határait számozott és a szomszédok betűjegyével is ellátott, faragott kövekkel, nálunk pedig a kezelő erdőtiszt legfőbb feladatát még ma is az erdő határainak megvédése, tisztázása és biztosítása képezi.

Kézen fekvő dolog, hogy ezen évszázados nyugodalmas birtoklás mellett az erdőgazdaság is gyönyörű fejlődést és eredményeket volt képes elérni. E mellett Neuhausban lassacskán még az a szerencsés helyzet is kialakulhatott, hogy az erdőgazdaság tényleges vezetése évszázadok óta mindig egy és ugyanazon család legszakképzettebb, kiválóan finom szociális és gazdasági érzékkel biró oly tekintélyes tagjainak kezeibe volt letéve, kiknek nemes igyekezetét csak fokozta a kenyéradójuk részéről velük szemben lépten-nyomon megnyilatkozó szeretet és nagyrabecsülés. Csak ilyen viszony teremthette meg e legtermészetesebb alapokon nyugvó és tisztán csak a magas szakértelem által irányitott legszabadabbelvű erdőgazdasági helyzetet, melynek alaptörvényét maga az egyik fenkölt lelkü erdőtulajdonos e három szóban szabta meg legtalálóbban: «Natürlich, ungleichalterig und gemischt.»

Természetes alapokon nyugszik itt minden. Régebben a mesterséges erdősítés is nagy mértékben talált alkalmazást egyes bekerített vágásterületeken és foltokon, de a mióta a birtokos is belátta azt, hogy a fővadtenyésztés és erdőgazdaság érdekei merőben ellentétes irányúak, — a felújítás csaknem kizárólag természetes úton történik, még pedig a fokozatos felújítási mód egy itt kialakult érdekes módozatának segitségével.

(Folyt. következik.)

Egy sörétfegyver legnagyobb teljesítőképessége.

Irta: *Gothard Sándor.*

Erről a kérdésről mennyi szó esett már és e kérdés távolról sincs megoldva. Elméletileg jobban meg lehet

---

A férfi kissé sértődötten lépett vissza.

— Hiszen én tudom, Magda, hogy mind ez nem valami szép és izléses, de elnézőnek kellene lennie, itt a pusztán nem lehet szebben csinálni és én csak ügyetlen férfi vagyok, nem értek hozzá, pedig majdnem éjfél óta vesződöm vele.

— Óh, — kaczagott az asszony megkönnyebbülten, boldogan, — hiszen nekem ma nincs is születésnapom, az már rég elmult, még tizenharmadikán.

— Lehetetlen, — hüledezett Várkonyi. — Határozottan tudom, hogy tizennyolczadikán van, jól megnéztem a keresztlevelében.

— Pedig rosszul látta.

— Nem, nekem van igazam, azonnal elhozom s maga is meggyőződhet róla.

Nehány pillanat mulva visszajött a keresztlevéllel s csakugyan, a hármas csalódásig nyolczashoz hasonlitott, de azért mégis hármas volt.

— Ezért akarta, hogy huszadikáig maradjak? — nevetett Magda.

— Nagyon szerettem volna, hogy első születésnapját mint feleségem, itthon, velem ünnepelje. Na és most ez az otromba blamázs!

Az asszony félig sírva, félig még nevetve fonta át karjaival a nyakát.

— Boldoggá tett vele, — zokogott, mellére rejtve arczát. El akartam menni, el akartam válni magától, mert azt hittem, már nem szeret s annyit sem törődik velem, hogy még a születésnapomról is megfeledkezik!

És csodálatos, a mit ezelőtt oly nehéznek gondolt és lehetetlennek talált, a min hónapokig eltöprengett és éjszakákat keresztül sirt, most ott a férje mellére borulva oly könnyűnek és természetesnek talált: hogy meggyónja bánatát és egész vélt nagy boldogtalanságát; bevallja kétségeit és gyanakodását s egyszeriben nevetségesnek, képtelenségnek találta, hogy férjének az a robusztus piros-pozsgás Périné valaha tetszhetett volna.

Magda meglehetősen sokat tudott a fizikából és értett a mértanhoz is, de azt az egyet most először tudta meg, hogy mily pompás alkotmány egy szék, melyen — minden keskeny volta mellett — jól elférnek ketten és mily kifogyhatatlan sok kedves komikum van abban, mikor ketten egy darab kalácsot majszolnak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

oldani e kérdést, de a gyakorlat mást mond. Gyakorlatilag e kérdést sohasem tudják megoldani.

Annyi tény, hogy a sörétfegyver teljesítőképessége két tényezőn fordul meg: *a fegyver terítésén és a fegyver átütő erején.* Az utóbbi tényező talán örök talány marad, mert a fegyver *penetrációja* oly csodálatos valami, a mit sem megmagyarázni, sem törvénybe foglalni nem lehet. Azt állítják, hogy egy sörétcső tökéletes lövése egyáltalán nem függ a cső anyagától, hanem ezt csakis a lyuk formája és a patron, vagyis löveg tulajdonsága adja ki. De a penetrációt erejét szülő okokat körülirni mégsem lehet. Tényleg láttam csodálatosan egyenletesen teritő fegyvereket is, melyek kellő átütő erő hiányában vadra igen rosszul lőttek, ellenben láttam igen selejtes lövő fegyvereket, melyek künn a vadászaton igazán meglepő eredményeket adtak. Van olyan fegyver, melyből két szem sörét villámmódon megöl egy foglyot, másikból 9—10 szem sörét leüti a foglyot, tehetetlenné teszi, de az oly vigan él, mintha egy szem sem találta volna, még csak lába, szárnya sincs eltörve.

Részemről a mestereknél az átütő erőt keresem, mert ezt helyezem előtérbe. Ennek a kedvéért favorizálom vadászati czélra az 16-os öbü fegyvert, melynek átütő ereje nagyobb.

Ezt példával szemléltetem.

Egy 12 öbü fegyverből a Saxonia kereskedelmi patronsörét rajának sebessége a cső szájától 12·5 méterre 309 méter-szekunda.

Ugyanezen Saxonia kereskedelmi patron sebessége 16-os öbből *316 méter-szekunda.* Vagyis a 16-os sörétraj sebessége 7 méter-szekundával nagyobb. Tehát a 16-os öb valamivel mérgesebben lő, mint a 12-es, ez tény. Más lőszereknél, főleg az oszträk füstnélküli pornál, ez a különbség szembeötlőbb. Az átütő erő egyes patronfajták között igen nagy eltérést mutat. Például a közismert «*Fasan*» sebessége 293 m. sz., az ú. n. «Birkhahn» 318 m. sz.

Egy sörétlöveg (16-os öb van értve) energiája a «*Fasan*» patronnál *123 m. k.* «Weidmannsheil» *137 m. k.*, «Birkhahn» *149 m. k.* Természetes, hogy a sebességnek és az energiának ekkora különbségei más és más képet és hatást mutatnak a penetrációban is. Most ehhez jön a fegyver megfoghatatlan egyedi penetráció ereje.

Egyik mesterem azt mondja, a penetrációt erejét két oly tényező fokozza, melyre az emberek eddig keveset adtak. Első a patron végtelen pontos beillesztése a kamarába és a második a cső bizonyos érdes egyenes huzása és nem tükörsima felülete, továbbá a fegyver *olajtalan volta* és az a csekély szenny, a mit az első lövések a fegyverben hagynak, no meg a fúrás.

Tény az, hogy egyes mesterek fegyvere mesésen öl, másiké mesésen terit, de nem öl oly mérgesen. A mesésen ölő fegyverek különben lehetőleg gömbszerű sörétrajt lőnek és ezek a messze ölő fegyverek. És most e kérdés gyakorlatára térek. Egyszer valahol a külföldön hallottam, hogy van egy belga sportlövő Brüsszelben, kinek fegyverei mesésen ölnek és a galamblövők körében nagyon elterjednek. Ez a sportlövő úr *Braunkár* Brüsszelben. Érdeklődtem, milyen fegyverek e gyilkos fegyverek? Azt mondták *Defourny*-fegyverek. Ezt a nevet sohasem hallottam, de feljegyeztem.

Pár évre rá egyik budapesti puskásüzletben tettek elém egy árjegyzéket, melyben olyan fegyverek voltak ábrázolva, a milyen izléseseket én addig soha nem láttam. *A. I. Defourny* árjegyzéke volt.

Egy délutánt boldogult és jobb sorsra méltó barátomnál, Szivák Imrénél töltöttem, a ki arra kért, hogy rendeljek neki egy világhirű *messzelövő* fegyvert. «Én magamnak is akarok rendelni egy *Defournyt*, tehát rendeljünk kettőt.» Boldogult barátom 1200, én 1500 francot szántam a puskára. Sok nehézségem volt, mit itt leírni nem akarok, de végül egyévi várakozás után megjött ez a két «grande luxe» fegyver. Mindegyik úgy lőtt, hogy hozzájuk távolról hasonlithatót sem láttam soha. De az első vadászaton láttam már, hogy az enyém sokkal messzebb öl. Pár foglyot 81—94 lépésre dupláztam le vele. Nyulat 110 lépésig. Olyan penetrációt sohasem láttam. 8-as sörettel a dunai réczéket keresztül ütötte 30—40 lépésről. A réczét is leütötte 100 lépésről, sőt a *ludat is.* Ezzel a fegyverrel egy egész vadászidényt vadásztam keresztül, soha olyan örömem nem volt puskában. Egyszer egy vágás magas bozótjában az úton mentem vállra akasztott puskával. A vizsla egy nyulat ugratott fel, melynek csak a fű mozgásáról láttam utját. Egy farönk feküdt keresztben, a nyúl arra tartott. Mikor a nyúl átugrotta a rönköt, oda löttem, de oly messze volt, hogy nem is törődtem vele. A vizsla odaszaladt és a rönk tulsó felén felemelte a nyulat, mely nem is rugott a lövés után. Utána megléptük, a rönk 110 lépés volt. És ilyen lövések sürün történtek. Ekkor határoztam el, hogy a berényi csillagda műhelyéből fegyveratelliert alakitok és azonnal A. I. Defournyt kezdtem favorizálni. A fegyvert elneveztük «*Giocondának*».

Egy izben *Gáspárdy Béla* t. barátom, hazánk e legkiválóbb galamblövője elvitte tőlem e fegyvert és mesébe illő lövéseket tett vele. Azzal hozta vissza, hogy a Giocondától meg nem válik többé, csak tetessek rá oly agyat, mint galamblövő fegyverén van.

A csodaszép agy tehát a kályhába került és szerkesztettem hozzá egy új agyat, mely azonban a csősin hajlásához és a mintafegyver agyához kombináltan volt szerkesztve. *Gáspárdy Béla* t. barátom azóta ezzel lő galambot.

A szeptemberi galamblövésen Szombathelyen a következő világrekord számbamenő eredményt ért el vele. Hat versenyben hat első dijat nyert el vele. *A hat versenyben 44 galambot lőtt le és egyetlen egyet sem hibázott.* A 44 galambból egyet a második lövéssel talált és ezt a sörét ereje átlökte a zsinóron, a többi a zsinóron belül esett le.

A harmadik vagy negyedik versenyszám handikapja már 31 méter volt, mert különben a versenyzők nem lőttek vele. Pedig tudvalevőleg a 16-os fegyvernek

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

1 méter térelőnye van a 12-es felett, őt 31 méterre, majdnem a közönség közé állították; e távolság semmit sem rontott az eredményen. Tekintve azt, hogy a galambrekeszektől a zsinórig 15 méter távolság van, feltehető, hogy a galambok mind 50 lépésen túl estek le, de el nem menekült 44 darabból egy sem. Kérdezem, lehet ennél tökéletesebb csövet fúrni? 44 galamb olyan sörétrajba kerül, melynél egy galambnagyságú nyílás nem fordult elő, melyen a galamb kibujhatott volna!

Néhány napra rá ugyanezen fegyverrel egy fáczánremisében *144 darab fáczánt* lőtt le Gáspárdy Béla t. barátom és csak 3—4 ízben duplázott, *de fáczán nem ment el egyetlen egy sem!* Világrekord, melynél azonban a találás két nagy tényezőjéhez, az egyenletes terítéshez és a penetrácziához a harmadik tényező is hozzájárult, a legnagyobb rekordra képes lövő.

A mult télen *Monte-Carlóban* 72 versenyzővel szemben, másik versenyen 64 versenyzővel szemben vitte el Gáspárdy az *első díjakat*.

Talán sokan nem hiszik el az itt elmondottakat, de erre 100 tanu van, ez bizonyítva van, hogy ez is lehet. Még csak azt jegyzem meg, hogy ezen példátlan rekordok mindegyikét a világ ma létező legjobb patronjával a Rottweil «*Weidmannsheil*»-al érte el Gáspárdy Béla t. barátom.

És nem kell hinni, hogy az itt leírt «Gioconda» egyedül áll. Az általam belőtt 1913. évi szállítmány A. I. Defourny-fegyverek 1000 korona áron felül legtöbb ilyen. Megvallom, nem hiszem, hogy biztos és mérges lövés dolgában a világ bármely mestere ezt a tökéletességet felülmulná, vagy csak el is érné.

Ennyit akartam ezuttal elmondani a sörétlövés tökéletességéről, példa által szemléltetve.

Országos agancskiállítás.

Május 1-én nyílt meg Budapesten az 1914. évi országos agancskiállítás, mely az eddig rendezett összes kiállításokat — a trofeák számát tekintve — jóval felülmúlja. A kiállításra összesen 567 trofea jelentetett be (a múlt évben csak 391 darab volt bejelentve) s ezek néhány kivételével mind ki is állíttattak.

A kiállítás választékos anyaga, csoportok szerint következőleg oszlott meg:

Nyílt területről való szarvasagancs	123	(1913-ban 99),
bekerített területről (vadaskertből) való szarvasagancs	28	(1913-ban 7),
dámlapát	43	(1913-ban 30),
őzagancs	299	(1913-ban 196),
zergekampó	26	(1913-ban 6),
mufflonszarv	5	
vadkanagyar	18	
különféle trofea (külföldi is)	24	

A kiállított anyag az eddigiekkel szemben nem mutatott visszaesést, sőt ellenkezőleg különösen az őzagancsok olyanok, hogy eddig még nem igen láttunk együtt ennyi jó trofeát.

Mint legtöbbnyire, úgy az idén is Frigyes főherczeg úr Ő Fensége baranyamegyei bellyei uradalma szolgáltatta a legjobb szarvasagancsokat. Továbbá igen jók Coburg Fülöp herczeg Ő Fensége gömörmegyei, József főherczeg Ő Fensége barsmegyei, gr. Almássy Dénes vári-i, a gelsei Guttmann bárók orahoviczai, gr. Andrássy Géza gömörmegyei, ifj. gr. Esterházy László máramarosvármegyei kincstári területről származó stb. agancsai.

A dámlapátok általában jó minőségűek és igen szép fejlődést mutatnak, de ezek közül is kiválik az I. díjat nyert, Esterházy herczeg tolnamegyei tamási-i nyílt területéről származó hatalmas koronás lapát 4·2 kgr. súlyával, a milyenhez foghatót eddig még nem láttunk. A II. díjat gr. Almássy Dénes békésmegyei vári-i uradalmából származó 3·6 kgr. súlyú lapát nyerte el.

Az őzagancsok csoportja olyan gazdag, hogy nálunk ennyi kitünő őzagancs még nem volt látható. Ennek tulajdonítható, hogy József főherczeg úr Ő Fensége, a ki 15 darab jobbnál-jobb agancsot állított ki, az idei kiállításon bemutatott nagyszerű anyag közt díjat nem tudott vinni. Különösen érdekes egy a Fenséges úr által bemutatott valódi «keresztes» (Kreuzbock) agancs, mely a legnagyobb ritkaságok közé tartozik s a Fenséges úr által eddig lőtt közel 2000 őzbak közt ez az első ilyen.

A bemutatott őzagancsok kiválóságát legjobban igazolja az, hogy a díjazottak közt 7. helyen álló, gr. Károlyi Lajos által Tótmegyeren lőtt, kapitális bak agancsa az ez idei berlini agancskiállítás nagyszámú kiváló anyaga közt, gr. Károlyi által Berlinben történt megállapítás szerint, az első díjat, a nálunk nem is díjazott második legjobb agancsa pedig a 4. díjat nyerte.

Az 1. és 2. díjat nyert agancs némileg abnormis kinézésű, míg valóban remek és igazán kapitális őzagancs a br. Harkányi-féle hatalmas 6-os agancs, mely a 3. díjat nyerte.

A zergekampók közt igen jó példányok vannak; a díjazottak közül négy a fogarasi hegyekből, kettő pedig a hunyadmegyei Retyezátról került ki. Az első díjat, úgy mint tavaly, Barthos Gyula főerdész zergekampója vitte el.

A vadkanagyarak közül az első díjat egy oly hatalmas agyar nyerte, a mely a wieni 1910-iki vadászati nemzetközi kiállításon megismert *rekordot lényegesen felülmulja*. A szerencsés tulajdonos, báró Baich Mihály, a gyönyörű trofeát zemplénmegyei vadászterületén szerezte.

A kiállítás bírálati eredményét az túloldali táblázat mutatja.

*

Ezenkivül ezüst érmet kaptak: Frigyes főherczeg gyűjteményes szarvasagancs csoportja, továbbá Coburg Fülöp herczeg, báró Sennyey Miklós, báró Vécsey Béla, a m. kir. földmivelésügyi miniszterium (Kovássy Kálmán) nyílt területi szarvasagancsa, gróf Wenckheim László, ifj. báró Wesselényi Miklós és gróf Károlyi Lajos őzagancs csoportja, továbbá gróf Csekonics Sándor, Ephrussi Viktor, gróf Pappenheim Siegfried őzagancsa, gróf Károlyi Lajos gyűjteményes zergekampó-csoportja, gróf Erdődy Rudolf moufflonja, báró Baich Milán vadkanagyara.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Díj	Kiállító	Ki lőtte?	Lövetett: Hol?	Lövetett: Mikor?	Ágak száma	Az agancs súlya kiló	Vastagság: Az agancsér hossza	Az agancs erőssége	A rózsa körülérte	A rózsa átmérője	Vastagság: A rózsa átmérője kör- és közt. közt.
							centiméterekben				
a) Szarvas-agancsok nyílt területről.											
József fhg. és Széchenyi B. gr. tiszteletdíja				1913.							
1. díj ezüst	Frigyes cs. és kir. fhg.	Frigyes cs. és kir. fhg.	Karapancsa (Baranya m.)	szept. 11.	20	9.50	124	130	26½	18	18
2. « «	Frigyes cs. és kir. fhg.	Izabella cs. és kir. fhgnő	Kőriserdő (Baranya m.)	szept. 14.	20	8.30	106	116	26	18	16
3. « «	Gr. Almássy Dénes	Gr. Almássy Dénes	Vári (Békés m.)	szept. 19.	16	8.60	106	102	27	15½	16½
4. « «	Br. Guttmann L.	Br. Guttmann L.	Jelas (Verőcze m.)	szept. —.	12	8.40	107	96	26	21	16
5. « «	Br. Guttmann L.	Br. Guttmann L.	Jelas (Verőcze m.)	szept. —.	14	7.50	96	70	30	18	15½
6. « «	Gr. Sigray Antal	Gr. Sigray Antal	Betlér (Gömör m.)	szept. —.	16	8.20	111	108	25	16½	17
földm. min. tdíja											
7. « bronz	Gr. Esterházy László	Gr. Esterházy László	Vasér (Máramaros m.)	szept. 29.	16	7.80	121	127	26	15	13
8. « «	Vépi Vogronich Ö.	Vépi Vogronich Ö.	Nyitraszeg (Bars m.)	szept. 20.	14	8.30	102	102	25	17	16
9. « «	Coburg Fülöp hg.	Günther Schles. Holst. h.	Murány (Gömör m.)	szept. 24.	18	7.30	109	108	24	17	15
10. « «	Br. Hildprandt F.	Br. Hildprandt F.	Fenyőházi erdőgondnoks.	szept. 18.	10	7.10	107	134	26	18	17
b) Vadaskerti szarvas-agancsok.											
1. díj ezüst	Gróf Erdődy Rudolf	Gróf Erdődy Rudolf	Novimarov (Varazsd m.)	szept. 22.	16	9.30	123	108	30½	16	18
2. « «	Gróf Chotek Rezső	Gróf Chotek Rezső	Nestinipagony	szept. 27.	16	8.40	116	111	25	16	17
3. « bronz	Gróf Hunyady József	Gr. Deim Konstantin	Mestegnyó (Somogy m.)	szept. 23	12	8.60	115	96	25½	15½	17½
4. » «	Örgróf Pallavicini Alf.	Van der Straten gr.	Szilvás (Borsod m.)	szept. 28.	16	6.30	115	114	23	14½	16½
5. « «	Gróf Károlyi Imre	Gróf Károlyi Imre	Bályok	szept. 17.	14	6.20	104	102	25	16	14½
c) Rendellenes szarvas-agancsok, ny. ter. vagy vadaskert.											
1. díj ezüst	József cs. és kir. fhg.	József cs. és kir. fhg.	Kistapolcsány (Bars m.)	okt. 1.	10		vadaskerti				
2. « bronz	Dr. Delmár Emil	Dr. Delmár Emil	Nyergesujfalu (Esztergom m.)	jul. 19.	12		nyílt területi				
3. « «	Dr. Szalóki Navratil D.	Dr. Szalóki Navratil D.	Páty (Pest m.)	decz. 27.	8		nyílt területi				
d) Dám-lapátok.											
1. díj ezüst	Esterházy Miklós hg.	Niklas K. erdőmester	Tamási (Tolna m.)	szept. 15.							
2. « «	Br. Trauttenberg F.	Br. Trauttenberg F.	Vári (Békés m.)	okt. 25.							
3. « «	Gróf Almássy Dénes	Gróf Keglevich M.	Vári (Békés m.)	okt. 23.							
4. « bronz	Gróf Andrássy Gyula	Gróf Andrássy Gyula	Tiszadob (Szabolcs m.)	okt. 12.							
5. « «	Gróf Andrássy Gyula	Gróf Andrássy Gyula	Tiszadob (Szabolcs m.)	okt. 12.							
e) Őz-agancsok.											
Széchenyi B. gr. tiszteletdíja											
1. díj ezüst	Olleschik Károly őrn.	Olleschik Károly őrn.	Kiserdő (Nógrád m.)	ápr. 28.							
2. « «	Ifj. br. Wesselényi Mikl.	Ifj. br. Wesselényi Mikl.	Apácza (Szilágy m.)	jun. 6.							
3. « «	Br. Harkányi Sándor	Br. Harkányi Sándor	Harkány (Zemplén m.)	aug. 22.							
4. « bronz	Ifj. br. Wesselényi Mikl.	Ifj. br. Wesselényi Mikl.	Apácza (Szilágy m.)	jun. 23.							
5. « «	Gr. Wenckheim Dénes	Gróf Wenckheim Dénes	Doboz (Békés m.)	ápr. 24.							
6. « «	Inkey Antal	Inkey Antal	Székudvar (Arad m.)								
7. « «	Gróf Károlyi Lajos	Gróf Károlyi Lajos	Tótmegyer								
8. » «	Gróf Andrássy Manó	Gróf Andrássy Manó	Ökenér (Zemplén m.)	ápr. 26.							
9. « «	Gróf Szapáry István	Gróf Szapáry István	Alberti (Pest m.)	szept. 27.							
10. « «	Gróf Károlyi Lajos	Gróf Károlyi Lajos	Tótmegyer								
földm. min. tdíja	Bódy Bódog	Bódy Bódog	Kalodva (Arad m.)	aug. 31.							
f) Zerge-kampók.											
Széchenyi B. gr. tiszteletdíja											
1. díj ezüst	Gróf Kinsky Zdenkó	Barthos Gyula	Retyezát hegys. (Hunyad m.)	nov. 28.							
2. « «	Gróf Károlyi Lajos	Gróf Apponyi Henrik	Fogarasi havas								
3. « «	Rohonczy Lőrincz	Rohonczy Lőrincz	Fogarasi havas	decz. 2.							
4. « bronz	Kittlausz Sarolta	Kittlausz Sarolta	Simon (Fogaras m.)	okt. 8.							
5. « «	Inkey Antal	Inkey Antal	Retyezát hegys. (Hunyad m.)	nov. 28.							
6. » «	Rohonczy Lőrincz	Rohonczy Lőrincz	Fogarasi havas	nov. 28.							

Bronz érmet kaptak: József főherczeg gyűjteményes szarvasagancs csoportja, továbbá Coburg Fülöp herczeg, Festetics Tassilo hg., Róth Lóránd, Barthos Tivadar, dr. Hochenegg, gróf Károlyi Lajos nyílt területi szarvasagancsa, gróf Hunyadi Károly és Simó Károly őzagancs-csoportja, továbbá József cs. és kir. főherczeg, Frigyes cs. és kir. főherczeg, dr. Rákossy Levente őzagancsa, Kittlausz Kurt zergekampója, gróf Forgách Károlyné moufflonja és gróf Chotek Rezső vadkanagyara.

Különfélék.

Értesítés. Tudatjuk lapunk t. olvasóival, hogy *Tomasovszky Imre* m. kir. főerdőmérnöknek «*Az erdőaltiszt védkerületi teendői*» czimű műve teljesen elfogyott. A műnek II-ik bővített kiadása valószínüleg még a folyó évben meg fog jelenni. A mű megjelenésének idejét, s azt, hogy az hol és minő áron lesz megrendelhető, annak idején közölni fogjuk.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Harcz a vadorzóval. A hajduhadházi nagyerdőben hosszabb idő óta pusztítják a vadorzók a vadállományt. Legutóbb megtudták a faluban, hogy B. Nagy Gábor vezetésével több vadorzó tartózkodik az erdőben. Értesült erről Malcsik Sándor erdőőr is, a ki nyomban keresésükre indult. Az egyik tisztáson szembe találta magát B. Nagy Gáborral, a kit felszólított, hogy adja át fegyverét. B. Nagy Gábor felelet helyett fegyverét Malcsikra irányította. Az erdőőr szintén puskájához nyult. A szemben álló felek egymásután többször lőttek. Malcsik golyója sziven találta B. Nagy Gábort, a ki nyomban meghalt. Az erdőőr a csendőrségnél önként jelentkezett, de kihallgatása után elbocsájtották. A debreczeni ügyészség elrendelte a vizsgálatot, mi reméljük, hogy a bátor erdőőrre nézve kedvező kimenetelű lesz.

Patkányirtás. A patkányok ellen mérgezéssel, vagy kutyákkal való kiirtással szoktak védekezni, mely küzdelem egyrészt kiadással jár, másrészt nem egész biztos módszer. Ezért Veisz Gáspár (Tiszafüred) a patkányirtásnak jól bevált következő módját közli a «Köztelek» egyik számában: «Egy katlanban forraljunk kátrányt, ámde ügyeljünk a csendes tüzelésre és a katlant csak félig töltsük meg, mivel a gyulékony anyag mihelyt a lánggal érintkezik, tüzet vet. A mikor már a kátrány felforrt, akkor locsolókkal meregetünk a forró kátrányból és egy másik ember annyit önt a katlanba hideg kátrányt, a mennyit kivettünk belőle. A forró kátrányt lassan a patkánylyukakba öntjük, nem kímélve a mennyiséget. Az összes épületekben egy napon tegyük ezt. Az állatok szemlátomást hagyják el a lyukakat és önként szöknek el, ösztönszerüleg kerülve még a tájékát is annak a majornak, a hol ilyen undorító, büzös folyadék lepte el a tanyájukat. Ez az irtási mód azért előnyös, mert háziállatainkra nézve nem ártalmas. A siker biztos és aránylag olcsóbb minden más mérgezésnél. A bekátrányozott falakat, valamint a lyukakat egynéhány hétig szabadon hagyjuk, hogy az érintetlen patkányok is elszökhessenek.

Rókairtás. A «Vadász Lap»-nak irta Francsis József urad. főintéző Poroszlóról a következőket:

A rókalyukba 1 kg. szénkéneget öntöttem s a nyílásokat azonnal rosz zsákdarabokkal és utána apró földdel bedöngöltem. Másnap a töméseket felbontom, az egyik nyílásnál 1 öreg s 11 kis rókát, a másiknál 2 öreg és 6 kis rókát találtam megfuladva. A rókairtásra ezt az eljárást tartom a legkényelmesebbnek és legbiztosabbnak, mert daczára annak, hogy a szénkéneg a lyuk szája felől terjed befelé a lyukba, a róka a szokatlan s kellemetlen illattól menekülni akarván, többnyire a rendes kijárata felé igyekszik s másnap a kiásás alkalmával kevés ásással meggyőződhetik az ember a szénkéneg pompás hatásáról.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi május hó 2-ik felére a következő időjelzést teszi közzé: Május hó második felének változási napjai 16—21—25—26—27—30-ra esnek. Jellegre nézve a 16-iki szeles, hűvös, a 21-iki száraz, a 26-iki szeles, esetleg hüvös, a 27-iki meleg, a 30-iki pedig szeles.

Legerősebb hatásúak a 16—26 és 30-ikiak.

Hivatalos közlemények.

M. kir. földmívelésügyi miniszter 65.596/1914. II.-B. 1. sz. Valamennyi törvényhatóságnak.

(Belföldi gyártmányú strichnin forgalombahozatala tárgyában.)

Dr. Kereszty, dr. Wolf és társa vegyészeti gyár részvénytársaság újpesti (Budapest-Újpest Fő-utcza 5.) czég hozzám benyújtott kérvényében kártékony és dúvad irtására olyan saját készítményű Strichnint ajánlott, melyek hasonló külföldi készítményeknél olcsóbbak, de azokkal a versenyt minden tekintetben kiállják. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrral egyetértőleg felkérem a törvényhatóságot, hogy a dúvad-mérgezés tárgyában a m. kir. belügyminiszter által kiadott 23,543—1895. és 25,444/1897. illetőleg 16,086/1900. számú körrendeletekre való utalással az 1907. évi III. t.-cz. 13. §-a alapján hazai beszerzésre kötelezett hatóságok, valamint az érdeklődő közönség figyelmét az említett honi gyártmányokra felhívni szíveskedjék.

Budapest, 1914 április hó 13-án.

A miniszter rendeletéből:

Róth Loránt s. k.
miniszteri tanácsos.

*

Gyümölcsfeldolgozó-gépek kikölcsönzése.

A gyümölcsértékesítés előmozditása czéljából egyes olyan községeknek, melyek a folyó évben nagyobb gyümölcstermést várnak, és azt friss állapotban értékesíteni nem tudják, másrészt pedig anyagilag nincsenek abban a helyzetben, hogy gyümölcsfeldolgozó-gépeket maguk beszerezhessenek, hajlandó vagyok a rendelkezésemre álló «Simon»-féle czidermalmokat, a «Mabille»-féle almaborsajtókat, a «Ryder»-féle vándoraszalókat, valamint a dr. Győry által szerkesztett és talyigára szerelt szeszfőzőkészülékeket 3—6 heti használatra ingyen engedélyezni, ha eziránti kérvényeiket legkésőbb *folyó évi julius hó 15-ig* hozzám beterjesztik.

Minthogy azonban a multban előfordult, hogy az egyes gépeket azok, a kiknek ingyenes használatra voltak átadva, megrongálva és késedelmesen küldték vissza rendeltetési helyükre, a kincstár érdekeit megóvandó, jövőben gyümölcsfeldolgozó-gépeket kizárólag csak községeknek fogok használatra átengedni s az egyes kérvényeket csak az esetben fogom érdemlegesen tárgyalás alá venni, ha folyamodó községek a kérvényhez az alábbi megfelelően kitöltendő és aláirandó nyilatkozatot csatolják, mely nyilatkozatban az engedélyezni kért gyümölcsfeldolgozó-gépek faja és darabszáma felsorolandó.

A nyilatkozatot a községnek szabályszerű s a törvényhatóság által jóváhagyott képviseleti határozat alapján kell megtennie.

©OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A nyilatkozat szövegét az alábbiakban állapítom meg:

Nyilatkozat,

melynek erejénél fogva _____ község nevében _____ a _____ számú képviselőtestületi határozattal nyert meghatalmazásunk alapján ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy a mennyiben a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszterium _____ község lakosainak ingyenes használatra _____ gépet gépeket engedélyez, a _____ nevére engedélyezett _____ és a _____ vasúti állomásra szállítandó gyümölcsfeldolgozó-gépnek gépeknek a _____ vasúti állomásról _____ községbe, valamint az engedélyezett gépnek gépeknek _____ községből a m. kir. földmívelésügyi miniszterium által megjelölendő helyre való szállítási költségeit _____ község magára vállalja.

Amennyiben _____ község ennek a kötelezettségnek felhívás daczára eleget nem tenne, a m. kir. földmívelésügyi miniszterium jogositva lesz a szállítást a község helyett a község költségére és veszélyére teljesíteni s az így felmerült költségeket és kiadásokat a községgel szemben érvényesiteni és behajtani.

Végül _____ község felelősséget vállal az engedélyezett gép gépek tekintetében nemcsak a szállítás alatt érhető minden rongálásért és sérülésért, hanem azért is, hogy az engedélyezett gépet gépeket az engedélyezési határidőn belül ép és használható állapotban fogja fenntartani és ily állapotban a m. kir. földmívelésügyi miniszterium rendelkezésére bocsátani.

_____ község beleegyezését adja ahhoz, hogy ezen nyilatkozat alapján indítható bármely pert a m. kir. földmívelésügyi miniszterium, illetve a m. kir. kincstár a per tárgyának értékére való tekintet nélkül az egyedül általa szabadon választandó járásbiróság előtt tehessen folyamatba.

Mely ekként kiállított nyilatkozat felolvastatván, elfogadtatott és megkért tanuk jelenlétében aláiratott.

Megjegyzem ezúttal is, hogy a szeszfőzőkészüléket borsepről és törköly befőzésére egyáltalán nem engedélyezem.

Tekintettel a rendelkezésem alatt álló gépek és eszközök aránylag korlátolt számára, már eleve is figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a gépeket elsősorban olyan vidékeken levő községeknek fogom rendelkezésére bocsátani, a mely vidékeken valóban tömeges és friss állapotban nehezen értékesíthető gyümölcstermés várható.

Budapest, 1914. évi január hó 27-én.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni szíveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámába kinevezte m. kir. segéderdőmérnökökké Biró Béla, Földes Tibor, Schultz Károly, Schmotzer Gyula, Mattyasovszky Emil, Botos Géza, Balás Dezső, Litassy István, Steyer Sándor, Faller József és Szilárd Tivadar m. kir. erdőmérnököket, valamint Nagy Imre okleveles erdőmérnököt; továbbá díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokokká a következő végzett erdészeti főiskolai hallgatókat: Laczkó Bélát Fehértemplomba, Lux Zoltánt Beszterczebányára, Györössy Endrét Aradra, Brozsek Pált Zsarnóczára, Hénel Jenőt Máramarossziget re, Jahn Rezső Bustyaházára, Forster Imrét Nagybányára, Budzinszky Ottót Balassagyarmatra, Botos Sándort Sepsiszentgyörgyre, Matyasovszky Lászlót Csíkszeredára, Sára Jenőt Brassóba, Bella Jánost Zágrábba, Tomp Frigyest Beszterczére és Hajdu Jánost Apatinba.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Divald Béla m. kir. erdőtanácsost sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére végleges nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Dercsényi Kálmán m. kir. erdőtanácsost Kolozsvárról Nagybányára ellenőrködőnek.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a máramarossigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületében Vadas Gyula m. kir. főerdőőrt, az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületében pedig Zareszku Pál napibéres faraktárőrt nyugalomba helyezte.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az **1914. évi** április hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Vámos Imre 6·—, Igló város hd. 39·25, Hédervári urad. hd. 8·15, Brassói adóhivatal hd. 24·93 Horváth Károly 5·—, M.-Vásárhelyi adóhiv. hd. 17·35, Földmiv. min. hd. 112·50, Vallás min. 60·—, Barthos Gyula hd. 10·35, Bátaszéki erdőgond. hd. 22·81, Molnár János 2·80, Braun E. hd. 20·—, Faragó Béla hd. 61·20, Telki közalap. erdőgond. hd. 19·95, Dési adóhivatal 35·78, Deliblati birtokkez. 32·—, Segesvári adóhiv. 120·—.

1 koronát fizettek: Simon Károly, Biró János, Simon József, Garai József, Ziegelhoffer Arnold, Pataló Péter, Dabu Miklós, Hagel Róbert, Pintér István, Sáska János, Styavina Pál, Fingerlosz István, Bihari E. József, Szikorszky Jenő, Warinszky Miksa, Koreny János, Divéky József.

2 koronát fizettek: Danis József, Sebestyén János, Czeller Béni, Lehoczky Kálmán, Magyar György, Naszlady Sándor, Antal István, Klisz Andor, Pirbó Géza, Kölcsei Károly, Tomeszku Keresztély, Burián Jenő, Burszán Zacharie, Magyari Árpád, Horváth József, Keresztes János, Nádasdi erdőgond., Erdőfi István, Juhász János, Horváth József, Kalmár József, Máté János, Matyóka Tivadar, Kiss Károly.

3 koronát fizettek: Kiss Béla, Barkasi András, Makk Gyula, Gulyás Ferencz, Oszwald János, Reitinger Ferencz, Lukács Lajos.

4 koronát fizettek: Csik Imre, Vajka János, Petényi Keresztély, Erdős Károly, Kovács János, Németh József, Paulin Vilmos, Sztupák András, Fábián Béla, Tóthfalussy Samu, Tyápay Emil, Bokor Róbert, Konopaszek Károly, Nyáray Lajos.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

T. A. 1. A tojásokon ülő lúd 2 naponta egyszer veendő le a tojásokról. Ha azonban a kotló önként leszáll és ürítés, némi evés és ivás után ismét rálép fészkére, ez esetben ebben a szo-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kásában nem kell megakadályozni. A tojások nem hülnek azért ki. A vízre való bocsájtás nem csak hogy nem szükséges, de egyenesen káros. Elég, ha a kotló helyiségbe helyezett nagyobbszerű vizes edényben kissé felfrissíti magát a kotló. Ha a lúdkotló naponta gyakran száll le tojásairól, az már baj s ebben úgy lehet megakadályozni, hogy leborítjuk egy megfelelő nagysulyú kosárral s annak tetejére egy nehezebb fadarabot teszünk, hogy a lúdkotló alóla ki ne bujhasson. A ludaknak kotlás alatt csak tengeri adagolandó s víznek állandóan nem kell a kotló mellett állani. Ha a kotló elhull s a tojások egy óránál tovább voltak meleg takaró nélkül, ez esetben az azokban levő ébrény elpusztult s a tojásokból nem fognak a libák kikelni. Az mellékes, hogy hány hetes ébrények voltak azok.

2. A levél 2. pontjában eléggé jól leírt kórbonctani elváltozások bélgümőkór fenforgására utalnak.

A betegség nem gyógyítható.

A fertőzés a beteg szárnyasok bélsarával történik, mely a betegség kóranyagát tartalmazza.

Történhet a szárnyasok fertőzése emberi köpettel is.

A főzött, illetőleg a sütött szárnyas husa ártalom nélkül élvezhető, miután a kóranyagot a magas hő előli, bár a bakteriumok által termelt mérgező anyag a hő hatására még nem bomlik fel. Utóbbi azonban legfeljebb muló hurutot okozhat, ha nagyobb mennyiségben van jelen.

3. A méhek a velük foglalkozókat egyformán szúrják tavaszkor és nyáron is; kiváltkép olyan méhcsalád csíp, szúr nagyon, a mely anyaltan vagy «ál-anyás».

A ki a szúrást ki akarja kerülni, annak a kezét be kell dörzsölni «federveissal», melyet a czipőbe is szoktuk szórni, azon csúszik a méhfullánkja és nem bir szúrni. Olyan kaptárba, a melyben a méhek nagyon szúrnak, naponta 2—3-szor pipa vagy szivar füstöt kell fujni, mert attól a méhek egy kissé megszelidülnek. Azonkívül arczvédőt kell egy ideig az olyan méhésznek használni, a ki a méhcsípéshez még nincs hozzászokva.

A ki csak teheti, az ne menjen fehér avagy fekete ruhában a méhekhez, mert ezt a két színt a méh nem szereti, de a zöldet igen; zöld ruhában akár táncolhat is a méhész a méhes előtt, abban nem bántják a méhek.

Van egy «*Apisol*» nevü olaj, ha ezzel megkenjük a megszúrt helyet, úgy az nem dagad meg. Ezt az olajat az Orsz. Méh. Egyesületnél, Bpest IX., Üllői-út 25. sz. a. lehet kapni, ára egy kis üvegnek 1 korona. *(bl).*

R. P. 10 szolgálati év után az évi 600 K rendszeres fizetést élvező altisztet vagy szolgát évi 360 K nyugdíj és évi 120 K lakbérnyugdíj, a nem rendszeres évi fizetést élvező altisztet vagy szolgát pedig évi 300 K nyugdíj és évi 120 K lakbérnyugdíj illeti meg. — 29 évi szolgálat után az évi 1200 K fizetést élvező kincstári főerdőőrnek évi 936 K nyugdíjra és évi 240 K lakbérnyugdíjra van igénye.

P. B. 1. Előfizetése márczius hó végével már lejárt; szivesked jék azt mielőbb megújítani.

2. Arra a kérdésre, hogy a miniszteriumok valamelyikéhez benyújtott kérvényt mennyi idő alatt intézik el, nem tudunk feleletet adni. Elintézhetik azt egy hét alatt is, de elhúzódhatik az elintézés akár egy évig is.

H. V. Az uraságnak nem áll jogában önt a vadőri vizsga letételében megakadályozni s ezért, ha a szükséges okmányokat nem akarja kiadni, forduljon panaszával a birósághoz.

G. I. Hivatalos ügyek állásáról senkinek se adhatunk felvilágositást, de azért kérvényének mielőbbi elintézését megsürgettük.

W. V. 1. A vadőri vizsgák az erdőőri szakvizsgákkal kapcsolatban, a kir. erdőfelügyelőségeknél őszszel (rendszerint október hóban) tartatnak. 2. Vadőri vizsgát az tehet, a ki irni, olvasni és a négy közönséges számmüvelet szerint számolni tud, legalább 3 éven át szakadatlanul vadászati gyakorlati szolgálatban állott, feddhetlen magaviseletü, ép, erős, egészséges, és 20. életévét betöltötte. A vizsgára a kir. erdőfelügyelő ad engedélyt; a vizsgadíj 10 korona. 3. Teljesen elég, ha a Hönig István «A vadőr», vagy az Illés Nándor «Vadőr» czimü müvéből készül. Hönig könyve az Országos Magyar Vadászati Védegylet titkáránál, Budapest (V., Földmivelésügyi minisztérium), Illés könyve pedig Nagel Ottó könyvkereskedőnél, Budapest (IV., Ferenczieк-tere 9 szám) 1 koronáért kapható. 4. A kérvényhez olyan okmányokat kell csatolni, a melyekkel a 2 alatt emlitett feltételek igazolhatók. 5. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

B. D. 1. Örülünk, hogy adott felvilágosításunk alapján ügye kedvező elintézést nyert.

2. Az erdőőrök is tarthatnak kettőnél több fegyvert, de a többlet után a fegyveradót meg kell fizetniök.

H. A. A budapesti detektiv-testületbe csak olyan egyént vesznek fel, a kinek legalább négy középiskolai, vagy hat polgári iskolai minősítése van, a magyar és német nyelven kivül legalább még egy nyelvet tökéletesen beszél és erős testalkatú. A további részleteket nem ismerjük. Ha a fenti feltételeket igazolni tudja, úgy adja be a kérvényét Nagy Károly detektivfelügyelő úrhoz, Budapest (Rendőrkapitányság) czímezve. Az ügyes detektiv szép mellékjövedelemre tehet szert.

Sch. M. A mint a nyugdijszabályzatot a földmivelésügyi miniszter úr jóvá fogja hagyni, azt önök is meg fogják kapni. Ha addig is óhajt valamit tudni, forduljon az állami erdőhivatalhoz, mert mi az egész szabályzatot nem ismertethetjük, mivel arra nincs helyünk.

A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

A. I. 1. A setter rühös. Úgyszintén a német vizslák is, a melyek tényleg a settertől kapták a bajt. Igen vigyázni kell a kezelésnél, mert a betegség az emberre is átragadhat. Minden esetben ha a kutyát érintette, mossa meg a kezét jól, meleg szappanos vízzel és kefével.

A kezelés a következő: először nyírja meg a kutyát. Aztán vegyen zöld szappant és kenje be vele a kérges részeket. A szappant hagyja 1—2 óráig a bőrön, aztán mossa le langyos vízzel és kefével. A kérges bőr, illetve a varrak felpuhulnak és könnyen leválnak ez alkalommal. Másnap aztán dörzsölje be a kutya testének egy harmadrészét kátrányszappannal, harmadnap a test második harmadát és így tovább. A szappan habját 5—6 napig a bőrön hagyjuk, aztán langyos szappanos vízzel lemossuk. A rühöt apró, szabad szemmel nem látható atkák okozzák. A kátrányszappan csak a már kifejlődött atkákat pusztítja el, a bőr mélyébe rakott petéket azonban nem, azért az eljárást 3—4 nap mulva ismételni kell esetleg többször is, hogy az újonnan kikelő petéket is elpusztítsuk. A kátránykezelés alatt a kutyának naponként 3—4 gr. glaubersót kell adni belsőleg, esetleges mérgezések elkerülése végett. Természetesen arra is ügyelni kell, hogy a kutya a szert le ne nyalhassa magáról.

A kezelést mindaddig folytatni kell, míg több apró piros folt nem keletkezik a bőrön. Ha a pattanások látszólag genyet tartalmaznak, akkor azokat egyenként ki kell nyomogatni, de a belőle kibuggyanó váladékot gondosan le kell mosni, illetve tiszta vattával letörölni és a vattát elégetni, mert a pattanásokban rendszerint rühatka-peték vannak, a melyek a szőrön megtapadva kikelnek.

A kutya fekvőhelyét is alaposan meg kell tisztogatni. Ha pokrócza már nem sokat ér, akkor azt legjobb elégetni úgy, mint a szalmazsákját is. Jobb takarót pedig forró vízben ki kell főzni, hogy a megmosdatott kutya a fekvőhelyéről ne szedhessen fel új atkákat.

2. A leírásból itélve, a sertések is rühösek. Ha csak néhány darab betegedett meg, akkor azokkal éppen úgy kell elbánni, mint a kutyákkal. Ha azonban több állat betegedett meg, akkor a fürösztéshez kell folyamodni.

Az eljárás a következő: A sertéseket megnyirjuk, már a mennyire szükségesnek mutatkozik, aztán a kérges részeket zöld szappannal bekenjük. Másnap aztán széltől és légvonattól védett tiszta napos helyre két kádat állítunk, az egyik legyen lapos. A mélyebb kádba 250 liter 37 C. fok meleg vizet és 6½ liter tisztított kreolint öntünk. A sertéseket egyenként megfogva két ember tartsa 3 perczig a fürdőben, úgy, hogy az állat a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmivelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

hátán feküdjék és csak az orra legyen künn a vízből. Három perez mulva az állatot tegyük át a lapos kádba, a hol két ember kefével ismét 3 perczig dörzsölgesse meg jól, aztán ismét mártsuk be a kreolinos vízbe és ereszszük szabadon. Vigyázni kell azonban, hogy egy darabig, míg teljesen meg nem száradtak, meg ne hüljenek, hideg légáramlat vagy szél ne érje őket és meg ne ázzanak. Egy hét mulva ismételni kell az eljárást s ha még mindig mutatkoznának újólagos pörkök és kérgek, esetleg harmadszor is meg kell őket fürdetni.

Természetesen a fürdetés alatt a sertésólakat is alaposan ki kell tisztogatni, forró lúggal megsikálni és meszelni, hogy a sertések tiszta helyre kerüljenek és újra fel ne szedjék az ólban elhullatott atkákat. *Dr. Kukuljević József.*

3. Harmadik kérdésére lapunk legközelebbi számában fogunk válaszolni.

P. J. Előfizetése a beküldött 4 koronával ez év végéig rendezve van.

Vadász. Hirdetését háromszor díjmentesen hozzuk.

Cz. B. A budapesti lakásjegyzékben két W. K. fordul elő, az egyik hajógyári tisztviselő, lakik: III., Szentendrei-út 78 sz., a másik dr. W. K. magántisztviselő, lakik: I., Gaál-utcza 4 sz. Az «Országos magyar galamblövő-egylet», (III., Szt.-Margit-sziget) elnöke: gróf Zichy Kázmér, titkára pedig: Gyapai Nándor.

Sz. J. M. I. Az 1914. évi «Erdészeti Zsebnaptár» még kapható. Kedvezményes áron annyi példányt kaphat, ahány előfizető részére kéri.

2. A nélkül, hogy a helyi, keresleti és szállítási viszonyokat, valamint a fa minőségét ismernők, határozott választ nem tudunk adni. Tájékozásul azonban közöljük a tölgy és szil műfa átlagos *tőárait*, ezekhez tessék a kitermelési költségeket — a mi m^3-kint mintegy 1 kor., 1·20 kor. lehet — hozzáadni:

tölgy:	15 cm. középátmérőig	m^3-kint	4—8	K
	15—20 « «	«	5—11	«
	21—30 « «	«	9—17	«
	31—40 « «	«	12—20	«
	41—50 « «	«	17—26	«
	51—60 « «	«	21—30	«
	61 « felüli «	«	24—34	«
szil:	26 cm. középátmérőig	«	8—14	«
	26 « felüli «	«	12—23	«

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Huszonhárom éves, erőteljes, négy évet kiszolgált katonai altiszt, mesterlövő, elemi és gazdasági népiskolát kitünően végzett, szép irással biró fiatalember, erdészetnél (mint erdőszolga, erdőlegényi, erdőőri, vagy irodai alkalmazott) vagy ehhez hasonló állást keres. Állását azonnal elfoglalhatja. Beszél magyarul és szláv nyelveken. Czíme: Kelemen Imre, Vilmány, Abaujtornamegye. (25.)

22 éves, róm. kath. nőtlen, egészséges, erős, katonai kötelezettségének mint szakaszvezető tett eleget, azonnali belépésre uradalomnál vadászsegédi, vadőri, erdőszolgai stb. szolgálatot keres. Erdőszolgai minőségben már alkalmazva volt. Igényei szerények. Czím a kiadóhivatalban. (5.—1.)

Erdőőri szakiskolát végzett egyén, kitünő gyakorlattal, állást keres. Kisgazdaság kezelésére ajánlkozik. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (35.)

49 éves, róm.-kath., nős, gyermektelen, hat gimnáziumot végzett, szakvizsgázott erdőőr, ki magánuradalmakban mint erdőőr és felügyelő, továbbá gazdaságban mint tiszt volt alkalmazva, az erdészet, mezőgazdaság és irodai teendőkben teljesen jártas, megfelelő állást keres. Czíme: Petrovits Gábor szakv. erdőőr Técső, (Máramaros megye) (33.)

Azonnali belépésre 25—40 év közötti erélyes, feltétlenül józan erdőőr kerestetik. Összfizetés mintegy 1000 kor. Pályázatok bizonyítványmásolatokkal — melyek vissza nem adatnak — Bajcsy László, Moha (Fejér m.) czímre küldendők. (26.)

Erdőőri, vagy erdőlegényi állást keres azonnali belépésre 26 éves, nőtlen, 165 cm. magas, erős testalkatú, három évet szolgált csendőr. Beszél magyarul és keveset németül. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (27.)

31 éves, nős, szakvizsgázott, jeles bizonyítványokkal rendelkező erdőőr, a ki a vadászati teendőkben is teljesen jártas, azonnali, vagy május első belépésre megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (28.)

Erdőlegényi, vagy erdőőri állást keres egy a m. kir. VI. számu csendőrkerületnél harmadik évét szolgáló 29 éves, róm. kath., nőtlen, 176 cm. magas, ép, egészséges egyén. Beszél magyarul és németül. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (29.)

Azonnali, vagy későbbi belépésre erdőőri állást keres 22 éves, nőtlen, erdőőri szakiskolát végzett és szakvizsgázott egyén, ki az erdészet minden ágában jártas. Beszél magyarul és románul. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (30.)

Két középiskolát végzett, 25 éves, nős, gyermektelen, jó irású, kiszolgált katonai altiszt, mesterlövő, ki az irodai teendőkben is jártas, józan, megbizható, vadászi vagy más bizalmi állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (31.)

Erdőőr, ki az erdészet és vadászat minden ágában jártas, erdőőri vagy vadőri állást azonnali belépésre keres. Fő- és apróvad vadászatánál kitünő jártassággal bir. Kitünő bizonyítványokkal rendelkezik. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (32.)

Állást keres négy középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett, jól szakvizsgázott, irodai teendőkben és fáczánnevelésben jártas, 28 éves, a napokban nősült egyén. Czíme: Hollósy Árpád Nyitra, Major-utcza 17. (34.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

HIRDETÉSEK

Báró Hildprandt Ferdinand fenyőházai bérletére keresek egy 20—24 éves, szakvizsgázott nőtlen, magyar honos vadőrt, ki a magyar és tót nyelvet szóban és írásban bírja. Alkalmazás esetén lakást és ellátást a másik vadőrnél kap. Fizetési feltételeket, eddigi végzettség és szolgálat leirását tartalmazó megkeresések magyar nyelven alulirotthoz intézendők.

Fenyőháza, 1914 április 13.-án.

Bartók Ernő
(3. II. 2.) m. kir. erdőmérnök.

Torda-Aranyos vármegye területén az állami kezelésbe vett erdőknél felvinczi-marosludasi erdőőri állás betöltésére pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi fizetése 600 kor., 60 kor. lakpénz, 200 kor. utazási átalány, 10 kor. irodaátalány.

Pályázhat azon magyar állampolgár a ki: *a)* feddhetlen előéletü; *b)* 24 évesnél nem fiatalabb, 35 évesnél nem idősebb; *c)* az erdőőri szakvizsgát letette; *d)* ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett, hibátlan beszélő-, halló- és látóképességgel bir.

A kellően hiteles okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg irt folyamodványok f. é. május hó 25.-ig a tordai m. kir. állami erdőhivatalnál adandók be.

Torda, 1914. évi április hó 10.-én.

Ercsényi Béla
(4. II. 2.) m. kir. főerdőtanácsos.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 18032/1914. I. B. sz. A zólyomlipcsei m. kir. erdőgondnokságban termelt 16328·30 m³ fenyőhaszonfa huszonhét eladási csoportra megosztva, zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1914. évi május hó 27-én déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál, a hol azok 1914. évi május hó 28-án délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Árverési feltételeket, a faanyag csoportositását és kikiáltási árait feltüntető kimutatás, ajánlati ürlap és boriték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi április hóban.

(6.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Kincstári vadászat bérbeadása. 2267/1914. sz. A bustyaházai m. kir. erdőhivatalnak alárendelt királymezői felső m. kir. erdőgondnokság kezelése alatt álló 10329 kat. holdas Jablonicza nevü vadászterületnek 1914. évi julius hó 1-től 1924. évi junius hó 30-áig terjedő tiz (10) évre leendő bérbeadása iránt a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál folyó évi junius hó 15-én d. e. 10 órakor zárt irásbeli versenytárgyalás fog tartatni. Vadállomány: szarvas, medve, őz, siketfajd.

Kikiáltási ár, mint évi haszonbér 3000 kor. Bánatpénz 300 kor.

Bővebb felvilágositás a nevezett erdőhivatalnál és a földmivelésügyi Miniszterium II/2 (vadászati) osztályában szerezhető.

Budapest, 1914 április hó.

(7.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Termelt tölgyrönkfa-eladása. 1561/1914. sz. A csálai m. kir. erdőgondnokság kerületében termelt mintegy 677·45 m³ tölgyrönkfa zárt irásbeli ajánlatok utján fog eladatni.

Az ajánlatok folyó évi junius hó 3-án déli 12 óráig nyujtandók be az alulirt m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok junius hó 4-én délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az értékesitési feltételek, a rönkfa vastagsági méreteit és kikiáltási árát feltüntető kimutatások, ajánlati ürlap és boriték az alulirt m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Lippa, 1914. évi április hó.

(8.) ***M. kir. Főerdőhivatal.***

Fenyőhaszonfa-eladás. 18451/1913. I.-B—1. sz. A kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz tartozó gyalui és jósikafalvai erdőgondnokság 1914—1916. évi fenyőfatermése a hidegszamosi kincstári gőzfürész bérletével kapcsolatosan zárt irásbeli ajánlatok utján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi május hó 19-én déli 12 óráig nyujtandók be a kolozsvári erdőigazgatóságnál, a hol azok május hó 20-án délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni. Árverési és szerződési feltételek, a kikiáltási árak kimutatása, ajánlati ürlap és boriték a kolozsvári erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi május hóban.

(9.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Vékony fenyőhaszonfa-eladás. (Rakodókon). 17185/1914. I.—B-1. A kisgarami, cserpataki, karámi, dobrócsi, mihályteleki, benesházai és vaczoki erdőgondnokságnál termelt 145,334 drb fenyőkaró, 38252 drb erdei lécz, 254,957 folyóméter rudfa, 46 m³ cellulosefa és 2656·24 m³ egyéb fenyő épület- és műszerfa zárt irásbeli ajánlatok utján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1914. évi május hó 27-én déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál, a hol azok 1914. évi május hó 28-án délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Árverési feltételek, a faanyagok csoportositásának és a kikiáltási áraknak kimutatása, ajánlati ürlap és boriték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapesten, 1914. évi április hóban.

(10.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Pályázati hirdetmény. 330/1914. sz. Alulirt m. kir. járási erdőgondnokság Nyitra vármegye közig. erd. bizottságától nyert megbizás alapján a nagyúnyi kerületi erdőőri állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás: 700 kor. fizetés, 100 kor. lakbér, 200 kor. lótartás, 28 kor. tüzifaváltság.

Pályázók 1 koronás bélyeggel ellátott sajátkezüleg irt kérvényeiket az erdőtörvény 37. §-ában előirt minő-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmivelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

sítésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat, eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványaikkal felszerelve a m. kir. járási erdőgondnoksághoz Pösty énbe legkésőbb 1914 június 15-ig nyujtsák be, később érkező és kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek. Tót nyelv birása előny. (11.II.1.)

Kerestetik egy erdőőr, ki a vadászatban is jártassággal bir. Fizetése évi 900 kor. készpénz, mely őtször ötévenként 100 kor.-val emelkedik. 40 kor. cserkészpénz, 1 rend ruha, szabad lakás, 1 m. hold föld, szabad tüzelés, duvadak után lődij.

Okmányokkal s az eddigi szolgálati bizonyítványokkal felszerelt kérvények május 25-ig küldendők. Az állás június 1-én foglalandó el.

Diósjenő (Nógrád m.) 1914. április 28.

(12.) *Rákossy Márton* erdőm.

Tölgyrönkő-eladás. 18543/1914. I.—B.-1. sz. A diósgyőri és mocsolyástelepi m. kir. erdőgondnokság 1914. évi vágásaiban termelt és az erdei rakodókra kihozott 487 drb 319·54 tömör köbméter tölgyrönkő 5 (öt) eladási csoportban, zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

A zárt irásbeli ajánlatok 1914. évi május hó 28-án déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyujtandók be, a hol azok május hó 29-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

Az értékesitési feltételek, ajánlati ürlap és boriték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi május havában.

(15.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Tölgyhaszonfa-eladás. (Vasuti rakodókon.) 18443/1914. I.—B.-1. sz. A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal területében termelt s a zsarnóczai geletnek-szklenófürdői és garamszentkereszti vasuti állomásokhoz kiszállitott, kéregben mért 3386·63 köbméter tölgy haszonfa (részben furnir rönkő) tizenkilencz csoportra megosztva, zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi junius hó 3-án délután 5 óráig nyujtandók be Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok junius hó 4-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Részletes adatok, az árverési és egyuttal szerződési feltételek, ajánlati ürlap és boriték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi május hóban.

(14.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetmény. 1032/1914. sz. Heves vármegye pétervásárai járásában kinevezés folytán megüresedett járási erdőőri állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: évi 600 kor. fizetés, 100 kor. lakpénz, 140 kor. utazási átalány, 60 kor. ruhaátalány és az Orsz. gazdasági munkáspénztárban való rendes tagság utáni tagsági dij, melyet a vármegyei alap fizet.

Pályázhatnak mindazok, a kik 24-ik életévüket betöltötték, de 35 évesnél nem idősebbek, feddhetlen életüek, törvényes szakképzettséggel bírnak, teljesen egészségesek és a hivatalos nyelvet szóban és irásban tökéletesen birják.

A szabályszerüen kiállított és sajátkezüleg irt kérvények az előbb felsorolt kellékeket igazoló hiteles okmányok csatolása mellett legkésőbb f. évi junius hó 10-ig az egri m. kir. járási erdőgondnoksághoz (Eger, Szvorényi József-utcza 29. sz.) lehetőleg személyesen nyujtandók be.

Eger, 1914 május 8-án.

(13.) *Majzik Victor* alispán, elnök.

Egy erdőőri pályára készülő legényt felfogadnék 2 év tartamára s elméletileg és gyakorlatilag kiképezném. Ajánlatokra bővebbi felvilágositást ad Hornik Károly Girált (Sáros m.) (17.III.1.)

Pályázati hirdetmény. 231/1914. A lemondás folytán üresedésbe jött Stósz községi erdőőri állásra pályázatot hirdetek. Felhivom azon szakvizsgázottakat, kik az állást elnyerni óhajtják, hogy képesitésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó év junius hó 10-éig adják be, mert e határidőn túl beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogjuk.

Az állás javadalmazása: 1. 960 kor. évi törzsfizetés; 2. 100 kor. évi lakbér; 3. 12 bécsi öl kemény tüzifa házhoz szállitva; 4. 20 kor. jelentkezési költség; 5. Minden kitermelt tőke után 03 fill. tőkepénz. A megválasztott erdőőrt a birtokos község betegség és baleset, valamint rokkant és nyugdijra bebiztositja.

Stósz, 1914 május 12.

(18.) *Előljáróság.*

Pályázat erdőőri állásra. 332/1914. sz. A jászóvári prépostságnál, melyre katholikus 35 évesnél nem idősebb egyének pályázhatnak.

Javadalmazás: készpénzben 300 kor., 2·8 hl. buza, 10 hl. rozs, 4 hl. árpa, 18 ürm. tüzifa, 2 drb szarvasmarha nyári legeltetése és 50 kor. szénapénz, 1 k. hold tavaszföld, téli, nyári egyenruha, egy pár csizma, a tiszta jövedelem után járó százalékból arányagos részesedés, erdei kihágásokból 25% és lőpénz.

Sajátkezüleg irt folyamodványukat megfelelő okmányokkal felszerelve, f. évi julius hó 15-éig az uradalmi jószágkormányzósághoz czimezve (Jászó, Abauj-Torna vármegye) nyujtsák be.

Az állás julius hó 1-én esetleg hamarább is elfoglalható.

Jászó, 1914. május hó 12-én.

(19.) *Jászóvári prépostsági erdőhivatal.*

Veszek egy idei uhut. Czim: Andrusek Imre vadász. Komárom megye u. p. Kurtakesz. (16.)

Méhkasokat gyékényből szállitok. Közönséges kupkas 1 kor. Igen nagy 1·50 kor. Átmeneti 2·40 kor. A két utóbbi Hanemann-rácscsal ellátva.

(2. v. 2.) *Matuska István,* Nagykároly.

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5 z,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállitóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarit meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú tőj és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállitva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre dijtalanul és portómentesen szállittatik. (1.VIII.8.)

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 11. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. junius 1.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iróí tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Az «Országos Erdészeti Egyesület» ausztriai tanulmányútjáról. (Szücs Elemér.)
A Scholberg kakasnélküli. (Schneider Árpád.)
Gazdasági tanácsadó: Hangyák kipusztítása méhesből. — Egy méhcsalád fogyasztása egy év alatt. — Szamócza.
Különfélék: Értesítés. — Felhivás. — Az «Orsz. Magy. Vadászati Védegylet» igazgatósági üléséből. — A «Dinamon I» nevű robbantóanyag. (Mon.) — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Megoldás. (M. Hrabovszky Julia.)

Az Országos Erdészeti Egyesület ausztriai tanulmányútjáról.

Irta: *Szücs Elemér*, a nagyenyedi ref. Bethlen-főiskola főerdésze.

(Folytatás.)

Ennek lényege abban áll, hogy a kihasználandó erdőrészekben néhány év alatt több-kevesebb széltől védett apró házag — fészek — nyittatik meg, melyek a magszóró széliránynyal szemben folyton szélesíttetnek, mindaddig, a míg évek hosszú sora alatt lassacskán a kihasznált foltok szélei össze nem érnek. Az így kihasznált területek felujulása, ha ligetes kinézésü is, de néhány év alatt teljesen kifogástalan zárlatú lesz. A kivánt fanemek megtelepítése is csaknem teljesen az erdész akaratának van alárendelve, mert a vágástérnek széleiről mindig azokat a fanemeket távolítják el először, a melyek megtelepítését legkevésbbé tartják kivánatosnak.

A felújítás teljes befejeztéig, néhol pedig egész a második forduló végéig is, a legértékesebb fanemekből, a különböző korúság elérése czéljából, elite-törzseket is válogatnak ki és hagynak vissza, melyeknek értékes és nagyméretü fatömege nemcsak tetemesen emeli az erdőgazdaság jövedelmét, hanem nagyban hozzájárul a táj szépségeinek emeléséhez is.

Az évi fahozam a tömegszakozás egyik igen érdekesen kombinált módszere alapján határoztatik meg, mely lehetővé teszi, hogy minden faállomány a gazdasági czélnak legmegfelelőbb korban használtassék ki, de úgy, hogy a ki nem használt szomszédos állományok érdekei is szem előtt tartassanak és a szabályos korfokozat is mielőbb megközelithető legyen. E végből a vágásforduló éveinek felénél idősebb összes faállomány fatömege nem tömegbecslés, hanem részletes törzsenkénti felvétel alapján határoztatik meg. Az így kiszámított fatömeg elosztva a fél vágásforduló éveinek számával, megadja az évi hozam nagyságát, mely a 10 éves reviziók alkalmával mindig hozzá illeszkedik a tényleges fakészlet fogyásához vagy gyarapodásához.

A tömegszakozás ezen módja mellett az erdőrendezési munkálatok örökké tartanak s az csak egy ilyen erdőgazdaságban találhat alkalmazást, a hol kellő számú erdőrendezőségi személyzet áll folytonos rendelkezésre.

A különböző-koruság és fanemek elegyitésének tökéletes kivitelét a «Fasanen-Garten» (Fáczán-kert) nevü erdőrészletben volt alkalmam megcsodálni.

Ezen a 115 hektárnyi területen egy 100 éves, egy 60 éves, egy 40 éves és egy 20 éves teljesen önálló vágásfordulónak megfelelő összes szabályos korfokozatai gyönyörü tájképeket nyujtó, elegyes fanemü és korú csoportokba elrendezve vannak egymásba olvadva, a nél-

5. kép. Neuhausi uradalom: Csoportos felujitó vágás kifejlődés közben.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

6. kép. Neuhausi uradalom: Csoportos felujító vágás a felszabadítás állapotában.

kül, hogy az egyes üzemosztályok egymástól területileg el volnának különítve. A toronymagas tölgy és jegenyefenyő szálak szabályos koronái mellett fiatalabb erdei fenyő és veresfenyő állomány díszlik, melynek mérsékelt árnyékában bükk és fenyő fiatalos települt meg s az erdőben fekvő rétek, szántók és regényes tavak széleit tölgy suhángok és gyérlombozatú nyiresek szegélyezik.

Úgy az értékesítés, mint az erdőgazdasági termelés és fuvarozás, sőt még a tutajozás is kizárólag házilag lesz lebonyolítva az egész uradalomban; míg a birtok mezőgazdasági részei összes tartozékaival együtt bérleti rendszer utján vannak hasznosítva. Kivételt ez alól csupán az 1384 hektárnyi tőgazdaság és a mezőgazdasági birtokok azon részei képeznek, melyek az erdőgazdaság házi kezeléséhez szükséges termények előállításához, fényűzési czélra, vagy földilletmények és munkástelepek részére szükségesek.

Az egészben 12900 k. holdnyi erdőgazdaságban alkalmazott 53 főből álló kezelő és védő személyzetnek készpénz javadalmazása nem valami sokra megy, de annál bőségesebben el vannak látva valamennyien olyan természetbeli járandóságokkal, melyek legjava részét maga a személyzet köteles termelni. Ezáltal valamennyi alkalmazott boldogulása és egész exisztenciája annyira szorosan össze van forrva az uradalom érdekeivel, hogy alig van egyetlen olyan alkalmazott is, a kinek családja már 2—3 generáczió óta ne állana az uradalom szolgálatában. Annyival is inkább érthető ez, mert hiszen az az állattartási és mezőgazdasági termény, melyben mindenik alkalmazott bővelkedik, csak addig képezhet alapot a megélhetésre és boldogulásra, a meddig valaki az uradalom szolgálatában áll, míg az attól való megválás vagy esetleges elbocsátás teljes anyagi romlást jelent az alkalmazottra nézve.

Hasonló módon van itt az állandó erdei munkásság is lekötve. A munkás köteles megfelelő méltányos egységár ellenében elvégezni ősztől-tavaszig az uradalom összes erdei munkáját, nyáron át pedig a környékbeli nagyobb városokban mint ács- vagy kőműves-pallér vagy építő-munkás juthat tisztességes privát keresethez. Távolléte alatt azonban családja az uradalom területén a lakás, tüzelő és illetmény-föld élvezetében meghagyatik, sőt 30 évi szolgálat után valamennyi munkás természetbeli járandóságán kivül életfogytig 30—60 kor. nyugdíjat is kap az uradalom pénztárából. Ezenkivül huzza az uradalom által befizetett munkásbiztosítási díjak után részére kijáró állami járandóságot is. Csakis ilyen iskolázott és megelégedett munkásokkal lehet a 17-féle

TÁRCZA.

Megoldás.

Elbeszélés. — Irta: *M. Hrabovszky Julia.*

Cserhátiné kezdett nyugtalankodni. Az idő már kettőre járt és az ura még mindig nem jött haza. Hol maradhatott olyan sokáig? Az étel mind elromlik. Az a kicsi étel, a mit a szegény beteges asszony annyi bajjal, fáradtsággal főzött meg. Cserháti már a reggeli órákban elment hazulról, azt mondta, a bérmálást megy nézni és az asszony semmi feltünőt nem vett észre abban, hogy nagyon gondosan öltözött fel. Tiszta inget kért, legjobb fekete kabátját öltötte magára, kopott kalapját sokáig kefélgette. De most, hogy a régi óra nagy mutatója egyre halad és már a hatoson állt, egyszerre valami rettenetes előérzet vesz rajta erőt. Oh, Istenem, ha . . . De ijedten üzi el magától a borzasztó gondolatot. Az ura nagyon vallásos ember, bárminő szerencsétlennek érzi is magát, ilyesmire nem gondolhatott . . .

Félrehúzza a függönyt és kitekint az utczára. A bérmálásnak már régen vége. Bevégezték már a bőséges bérma-ebédeket is. A városka utczái megtelnek fehér ruhás, kipirult arczú leánykákkal, a kik csoportonként sétálnak, álldogálnak, vagy a földszintes házak kapui előtti padkákon üldögélnek, vigan csacsogva a fehér fürtös, bódító illatú ákáczfák árnyékában. Ünnepies hangulat lengi át a napsütött utczákat, ragyogó kék ég nevet le a városkára, de ez a derült kép nem képes annak a szegény sápadt asszonynak az aggodalmait eloszlatni. Eszébe jut, hogy az ura napok óta még a szokottnál is komorabb, hallgatagabb volt. Alig hallotta, ha szóltak hozzája, mintha töprengett volna valamin . . . Igen . . . igen, úgy van, az ura napok óta tervez valamit, a miről nem mert szólni a feleségének. Rejtegette előtte a gondolatait és a bérmálás iránt is csak azért mutatott olyan szokatlan érdeklődést, hogy tévútra vezesse a feleségét.

Ez könnyű volt, mert az asszony ismerte férje nagy előszeretetét a vallási szertartások iránt. Tudta, hogy a férje buzgó katholikus maradt a szivében és csak a forma szerint lett református. Sejtette ő, hogy a férje

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

választékot (s mindenik 3—4-féle minőségbe osztályozva) rövid pár téli hónap alatt kitermelni. A kihasznált jelentékeny fatömeg egy része mint tutajfa vagy félgyártmány kerül piaczra, a hol az úgy nagyban, mint részletenként a központi uradalom pénztára utján értékesittetik. A jelenleg tenyésztés tárgyát képező fanemek közül természetes úton települtek meg a lúcz-, jegenyeés erdei fenyő, bükk, tölgy és gyertyán, míg a veres fenyő csak 1780-ban lett ültetés utján itt meghonosítva.

Érdekes, hogy a nálunk általában talajjavítónak tartott erdei fenyő, — mely a neki megfelelő lazább homokos agyagon itt a legértékesebb és legszebb formájú 25 méternél is hosszabb szálfát szolgáltat, — más talajban csak csenevész, értéktelen törzseket nevel; miért is az erdei fenyő éppen nem mondható csekély talajigényű fanemnek; sőt beigazolva látható itt már az is, hogy az erdei fenyőnek legmegfelelőbb termőhelyen is csak úgy tartható fenn a talaj termőképessége, ha alatta egyéb, főként lombfanemekből álló kellő sürüségü s a talajt teljesen borító aljnövendék települ meg, vagy pedig már kezdettől fogva bükkel elegyesen tenyésztetik.

Az utóbbi években mind nagyobb teret hódított a csoportos tölgy is, mely fanemnek mesterséges úton való elszaporitására itt különös gondot fordítanak s a törzsek felnevelésénél alkalmazzák mind azokat a szabályokat, a melyek helyessége a Wiener Wald kisérleti területein már bebizonyult.

Igazolja ez az erdőgazdaság azt is, hogy a taroló vágásokban és a tisztásokon létesitett mesterséges erdősítésekben oly gyakori és leküzdhetetlen cserebogárpajor károkat csakis a taroló vágás nélküli, természetes felujítási módokkal lehet sikeresen leküzdeni.

Látható itt az is, hogy a kellő módon és idejében

7. kép. Szélnek kitett lúczfenyőállomány szélső törzseinek gyökerei megterheltettek. Az állomány ilyképen két évtized óta ellentáll a szél döntő erejének. (Neuhaus.)

alkalmazott emberi erő és szaktudás képes határt szabni egyéb rovarkárok között, még az apácza lepke károsításának is. E veszedelmes rovar itt, ha nagyobb tömegben lép is fel, állandó irtás és védekezések segélyével mindaddig gyéritthetik, a mig az általa okozott veszedelemtől az erdőt a természet maga meg nem szabadítja.

Szembeötlik lépten-nyomon főként a lúczfenyvesekben a fővad által okozott törzs lekérgezésből származó nagymérvü kárositás is. Ez és a fiatalosoknak kerítésekkel való költséges megvédelmezése vezette rá a jelenlegi birtokos főurat arra, hogy összes erdeiből számüzze a szarvas és dámvad állományt, melyből 1912-ben 125 darab került terítékre. Annál nagyobb gondot fordítanak a jelentékeny hasznot nyujtó apró vad tenyésztésére, mely czélból az uradalmi területek mellett még a közbeékelt, vagy szomszédos 26 község területét is ki-

---

nagy áldozatot hozott érte, mikor megtörte a fogadalmát, otthagyta papi állását, hogy őt nőül vehesse. Mert Cserháti már néhány év óta káplánkodott, mikor a sors összehozta a leánynyal, a ki a végzete lett. Rettenetes lelkiharczot vívott, a mig rászánta magát a végső lépésre, mert Cserháti nemcsak pap, de a szó teljes értelmében jó pap volt. Ideális gondolkodású, naiv, tiszta lelkü ember, a ki rajongóan csüngött hivatásán. És a szenvedély mégis győzedelmeskedett fölötte, a szerelem mindenható erejének nem tudott ellentállni: levetette a reverendáját és megházasodott. Boldog lett, példás házaséletet élt, de azért a szivén mindig rágódott valami, a lelke mélyében lappangott valami nyugtalanság, valami kényelmetlen érzés. Úgy tetszett előtte, erre a boldogságra nincs joga, ő csak lopta azt és nem őrizheti meg lopott kincsét sokáig. A felesége előtt persze titkolta ezt és az asszony legfeljebb sejtette férje lelkiállapotát és megkettőzött gyöngédségével igyekezett gondolatait másra terelni. Cserháti pedig a megfeszitett munkában keresett vigaszt, ez adott neki később megnyugvást. Ügyvédi irodát nyitott és míg odajutott, sok

fáradságon ment keresztül. Mikor aztán kis fia megszületett, lelke háborgása megszünt lassanként. Csak e gyermeknek élt, benne látta életczélját. Úgy érezte, hogy hasznos, derék honpolgárt nevelve belőle hazájának, talán jóvátehet, a mit Istene ellen vétett. Minden tekintetben kifogástalan életet élt, sőt annyira skrupulózus ember volt, hogy kartársai bolondnak tartották. Kétes kimenetelü pöröket például sohasem fogadott el. Ilyen körülmények között persze nem tudott meggazdagodni. Mind a mellett Cserháti keresett annyit, hogy családját tisztességesen eltarthatta, fiát becsülettel fölnevelte. Huszonkét éves lett a fia. Szép, deli ifjú volt, ép testileg és lelkileg; a legszebb jövő mosolygott reája, mikor váratlanul megölte őt egy pusztító járvány. Az apa lelke megroppant a rettenetes csapás alatt, minden összeomlott körülötte. Mert minden szülő egyformán kegyetlenül érzi ugyan egyetlen gyermekének elvesztését, de Cserhátiban fia halála még más húrokat is rezegtetett meg. E halálesetben ő nemcsak végzetes szerencsétlenséget, de Isten sujtó kezét is látta.

Nem . . . nem, mindig érezte ő, hogy boldogsága nem

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

bérelték. Az évenként elejtett hasznos vad száma némely évben a 12.000 darabot is meghaladja.

Az 1842. évben tutajozásra berendezett «Nászer» folyót, valamint az 1845 óta fennálló nagy kiterjedésű tógazdaságot, az idő rövidsége és a programm betartása miatt — sajnos — nem láthattuk.

A kihasznált fahozam legnagyobb része a kitünő karban tartott és a birtok minden részébe elvezető útakon uradalmi ökörfogatok segélyével szállíttatik a piaczig, vagy a tutaj-kikötőhelyekig. A járom, az ökrök vasalási módja, a talyiga, a rönkemelő gép és kéziszerszámok

8. kép. Neuhaus: Szálfaemelőszerkezet.

mind a legpraktikusabb szerkezetüek. Az istállók az erdőbirtok központján réték és legelők által környezve egyik erdőgondnoki székhely mellett állanak, a hol az igás állatok előnyös és olcsó kipótlása czéljából tejgazdasággal kapcsolatos kisebb méretü tehenészet és borjútenyésztés is van berendezve. A bemutatott nyugati fajtájú jármos ökrök párja élősúlyban átlagosan 18—20 q-ra volt becsülhető, és valamennyi igen jó húsban volt tartva. Az igénybe vett fuvarteljesítményért az egyes gondnokságok 1 m.^{3} fa után 2 koronával lesznek megterhelve a központi pénztár által a házilagos fuvar számlája javára, mely egységár akkor, a midőn még idegen fuvarerőt is igénybe vettek, tetemesen magasabb volt és évről-évre folyton emelkedett.

Mindezekből látható, hogy Neuhausban az erdőgazda igényét kielégitő olyan erdőbirtokot volt alkalmunk megtekinteni, melyhez hasonlót nálunk még a legbelterjesebben kezelt magánuradalmak sorában sem találhatunk. Igaz, hogy a mi erdőgazdasági viszonyaink messze mögötte állanak a csehországi erdőgazdasági állapotoknak, de ez alkalommal minden kiránduló meggyőződhetett arról is, hogy az erdőgazdaságnak ily magas tőkélyre való emelése csak ott lehetséges, a hol a házilagos kezelés áldása az erdőgazdaság minden viszonylatában teljes mértékben érvényesülhet. A tartamosság, a jövő nemzedék, a közjó érdeke és más ehhez hasonló, sokszor hangoztatott irányelvek mind csak papiron létező frázisok maradnak mindaddig, a mig úgy maguk az erdőbirtokosok, mint a vezető körök be nem látják azt, hogy az erdészeti szak csak akkor juthat el szép hivatásának kellő magaslatára, ha olyan működési kör van számára biztositva, mint Neuhausban, a hol az erdészeti tisztikar nemcsak egyoldalú szakemberek szükös látkörü társasága, hanem az egész társadalmi élet egyik legfontosabb vezető és irányító tényezője, melynek munkássága nemcsak a jelenkor, hanem késő

---

lehet tartós. Fogadalmát megtört, hitehagyott embernek nincs joga ilyen boldogságra! Régi lelkifurdalásai kettős erővel újultak fel; mérhetetlen bánatához önvád is vegyült. Ő, igen, egyedül ő az oka, hogy annak az ártatlan gyermeknek meg kellett halnia. Mert van bünhődés már e földön is, csakhogy a bünökért néha ártatlannak kell lakolnia! A szerencsétlen apa büskomorságba esett. Irodáját mindinkább elhanyagolta. De utóbb már nem is akadt dolga ott, mert a felek lassanként elmaradoztak. Cserhátiéknál pénzzavarok álltak be, aztán beköszöntött a szükség. Kénytelenek voltak eladogatni értéktárgyaikat, hogy úgy is nagyon megszoritott kiadásaikat födözhessék. De ha majd az utolsó garas is elfogy, mi lesz akkor? Sehol semmi kilátás helyzetük javitására. Sötét, elkerülhetetlen örvényként tátongott előttük a jövő, látták, tudták azt mindketten... A férfinak munkához, erélyes cselekvéshez kellene látnia, de képes lesz-e arra valaha az a megtört lelkü ember? Ő maga nem hitte, de az asszony remélt. Remélte, hogy még életerős férjének beteg lelke meggyógyul és jóra fordul minden.

De most, e napsugaras, vidám délutánon, a mely olyan ellentétben állt az asszony nyugtalan lelke állapotával, a várakozás szorongó pillanataiban, csupán a fekete gondolatok varjú serege koválygott Cserhátiné agyában, úgy érezte, nincs menekvés számára. Elvesztette a fiát és el fogja veszíteni a férjét is! A férjét, a kin lelke egész erejével csüngött, a ki mindene volt...

És egyszerre borzasztó viziója támadt: maga előtt látta a fia sirját. A virító, illatos virágokkal beültetett sirdombot, a mely fölött lepkék kergetőznek és méhek döngnek körül; látta a szomorú füz ágait a fehér márványkereszt fölé hajladozni és a kereszt tövében egy férfi feküdt átlőtt mellel...

Cserhátiné rémesen sikolt fel... és a másik pillanatban már ideges kézzel húzta ki az éjjeli szekrény fiókját... de óh!... borzalom, a revolver nincsen szokott helyén, a fiókban... Semmi kétség többé!

Az ura vette magához... hogy megölje magát. És mialatt ő várta, kínos aggodalmak között várta őt haza... a szerencsétlen ember végzett az életével.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

évszázadok nemzedéke számára áldást és jólétet teremthet.

Ennek legszebb szimboluma az a kősziklába elhelyezett érczszobor, melyet Csehország erdészeti egyesülete, a neuhausi uradalom és a város szépítési egyesülete közös erővel emeltek a város díszes sétaterén, az uradalom nemrég elhunyt vezető erdőtisztjének, Wachtel György uradalmi erdőtanácsosnak emlékére.

Útunk Csehországból a Salzkammergut felé Budweison és Linzen át vezetett, változatos domb- és hegyvidéken s a szőke Duna széles völgyén keresztül egész Gmundenig.

Meglátszik az egész tájékon, hogy errefelé már a mezőgazdaság az ipar mellett teljesen háttérbe szorul. Szántóföld alig van, annak legnagyobb részén is takarmányt termelnek s a mit azonkívül erdő nem takar, az buja növényzetű rét és legelő, vagy gyenge gyümölcsös sok körtefával, mintegy jelezve azt, hogy itt már a nyugati marha-állomány hűvösebb tenyészeti vidékére jutottunk. A szétszórtan fekvő «Meierhof»-ok (majorságok) mind egy-egy kis négyszögű zárt erődítményt képeznek, melyekre igazán talál az az angol közmondás, hogy: az én házam az én váram! Ezeknek a négyszögbe épített házaknak az egyik emeletes szárnya a lakóház, melyekkel szemben a belső oldalt a tágas istálló foglalja el, míg a másik két egymással szintén szemben levő oldalon a széles kapukkal ellátott csűr és takarmányszín van elhelyezve, valamennyi körösköröl magasra felvitt cserép- vagy zsindelytetővel van takarva, melynek meredek lejtőin a nagy hó sem állhat meg.

Budweisban nemcsak a Hardtmuth L. és C. nagyszerű irón-gyárának berendezésében és czédrusfa-raktárában volt alkalmunk gyönyörködni, hanem láttuk ezen az állomáson a Mária-Czellről visszatérő búcsusok ezreinek kitörő lelkesedését is, mely mellett a mi, véres szájúnak kikiáltott magyar sovinizmusunk (elfogultságunk) leghevesebb kitörése is csak gyermekmesébe illő ártatlan felbuzdulásnak mondható.

A Traun folyó völgyén fölfelé haladva, a vidék mindinkább magas hegységi jelleget ölt; Gmundennél már az Alpeseknek a leszálló nap által bíbor palástba vont egetverő sziklás bérczei fogadnak bennünket.

A gmundeni fogadtatást az állami és városi előkelőségek szivélyes üdvözlő szavain kívül az egyszerű és né-

9. kép. A Traun tón. (Középen állva Guttenberg A. lovag, mellette a padon Auersperg Károly herczeg.)

Ez volt hát, a min napok óta töprengett!

Lázas sietséggel teszi fel Cserhátiné a kalapját és indul a temetőbe, mert most már egészen bizonyosan tudja, hogy ott fogja megtalálni az urát.

Magánkívül rohan ki a szobából, de a tornáczon Cserháti jön eléje. Örömsikolylyal borul az asszony a férje nyakába, sír és nevet is egyszerre...

— Mi bajod? — kérdi a férj meglepetve.

— Úgy aggódtam miattad — dadogja az asszony — olyan sokáig elmaradtál.

— Bocsáss meg, a miért elfeledtem megizenni neked, ne várj reám az ebéddel — felelé a férj és a szeme olyan különösen fénylik.

— Te már ettél? Hol? — kérdi az asszony kíváncsian.

— Jer, elmondok neked mindent, — feleli Cserháti, szeliden bevonja feleségét a szobába. Ott leülnek egymás mellé a pamlagra. Az asszony várakozásteljesen néz a férjére, a kinek szokatlan ünnepélyessége meglepi. Fürkésző pillantást vet rája és úgy találja, a férje mintha egészen átváltozott volna.

Szemeiből eltünt a komor, kétségbeesett kifejezés, egész lényéből valami átszellemültség sugárzik, komoly nyugalom.

Jóságosan, végtelen gyöngédséggel néz a feleségére, de tekintetében inkább szánalom van. Az asszony azonnal kiérzi, hogy ez a tekintet nem a «régi». Valami történt az urával, valami új, szokatlan... De mi?

Cserháti megszólal:

— A bérmálást voltam nézni, mint tudod, de tulajdonképen csak azért mentem, hogy találkozzam ott megyénk új püspökével. Iskolatársam, legjobb barátom volt ő egykoron, együtt végeztük a szemináriumot. Azóta sem láttam őt és nem tudhattam, minő érzésekkel lesz irántam. És mégis benne biztam, napok óta vártam türelmetlenül e találkozást.

Jó plébánosunk a bérmálás után a sekrestyében vezetett hozzája; ő excellenciája azonnal visszaemlékezett reám, jóságosan, barátilag fogadott és felhivott a lakosztályába. Feltártam előtte egész lelkemet, kétségbeejtő helyzetemet, nyomorúságomat. És ő meg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

pies egyenruhában nagyszámban megjelent salzkammerguti szaktársak mindenre kiterjedő lekötelező figyelme tette előttünk feledhetetlenné. (Folytatása következik.)

A Scholberg kakasnélküli.

Irta: *Schneider Árpád* főhadnagy.

Elvitathatlan tény, hogy *egyes* kakasnélküli rendszerek a kakasosokkal szemben összehasonlíthatlan előnyöket nyujtanak, azonban egyes kakasnélküli rendszerek tökélyéből nem általánosíthatni minden további meggondolás nélkül és főként nem a hivatásos vadász puskájára.

Senki nem kétli, hogy Purdey, Holland & Holland, Westley Richards, Lang & Sons, Stephen Grant, W. C. Scott stb. ejektoros dupla, akár serétesben, akár golyósban a legjobb kakasosnál is tökéletesebb szerkezetileg. Azonban az áruk 2000—3000 korona és a mit ezért az összegért lehet adni, ugyanazt sajnos, nem lehet azért, melyet a hivatásos vadász fizethet. De maga a kakasnélküli rendszer is olyan, mely a kakasosnál jóval drágábban állítható csak elő.

Jó anyag, kidolgozás és lőképesség conditio sine qua non, bármilyen rendszerű puskánál, a mely mellett különös figyelemmel legyünk a lakatrendszerre is, különösen pedig, ha hivatásos vadásznak választunk puskát. Először is beázhat napjában, azonkivül — éppen anyagi okokból — nem is használnak belőle mindig kifogástalan lőszert, már pedig, hogy a beázástól és a lövés zárainak oxidáló folyamatától a világ semmilyen lakatrendszere nem válik megbizhatóbbá, ez iránt szintén senki kételylyel nem lehet. Szóval a hivatásos vadász puskáját illetőleg nem ok nélkül fűzöm mint további követelményt a conditiókhoz, mint sine qua non, hogy szétszedhetőnek is kell lennie, még pedig minél egyszerűbben, lehetőleg szerszám nélkül. Az Auson & Deeley rendszerben épülteket kivéve a fentebb említett mesterek remekei egytől-egyig könnyen szétszedhetők, pedig gavallér-puskák és mégis ki van emelve a lakatok könnyü hozzáférhetősége és kivehetése, mint különös előny, de meg a conditio sine qua non is, a lakatok könnyü hozzáférhetősége és szétszedhetősége. Kivülről olyan, mint egy luxus oldallapos Auson & Deeley, ha pedig a *G* csavart nyitjuk, csavarhuzóval vagy pedig szárnynyal, — mint a Holland & Hollandot, — melylyel többlet-ár nélkül kapható, előttünk fekszik a szerszám nélküli szétszedhető lakat, a maga teljes egyszerüségében. Olyan egyszerü és kevés részből álló, mint az Auson & Deeley és az ebből kifejlesztett, de szintén szerszám nélkül levehető Westley Richards lakat; *A* a kakas, *B* az ütőrugó, *C* a rúd, *D* a feszitő emeltyü. A *H* fedőlapok a *G* csavarral vannak felerősitve és takarják a lakatokat. (1. sz. ábra.)

Bárminő jó anyagból és bárminő gonddal is munkált jól lövő, igazán qualitásos puska a Fabrique nationale 160 koronás duplája, mégsem ajánlhatom a hivatásos vadásznak, éppen mert Auson & Deeley lakatjai vannak. Talán leghelyesebben disztingválok, ha úri vadász kezébe valónak mondom, kivel helyben van a puskamives és a ki használathoz mérten és annyiszor tisztithat, a mint szükséges és tetszik, mert enélkül egy olyan rendszer, melyet laikus szét nem szedhet, nedvesség és betolult gázok folytán teljesen megbizhatlan müködésü. *A hivatásos vadász kakasnélkülijének egyszerüen és könnyen szétszedhetőnek kell lennie* és ha ilyenhez nem juthatunk, akkor inkább ne vegyünk kakasnélkülit. A felsorolt mesterek remekmiveinek ismertetésétől teljesen eltekintek, mert a hivatásos vadász amúgy sem juthat hozzá, sőt még a lentebb ismertetett *Scholberg* rendszerü kakasnélküli is hozzáférhetetlen, pedig csupán 300 korona az alapár. A Scholberg hamszánt, segitő jobbját nyújtja felém, helyeselte elhatározásomat.

— Mit akarsz tenni? — kérdi a nő feszülten.

Cserháti habozik egy pillanatig, — mint az orvos, mielőtt biztos kézzel hozzáér mütökésével a beteghez, — aztán komoly, átszellemült hangon mondja:

— Istent akarom szolgálni a jövőben, mert az embereket szolgálni megtört lelkem nem képes többé.

— El akarsz hagyni? Pap akarsz lenni? — sikolt fel az asszony és mindkét kezét elhárítólag tartja maga elé. — Nem... nem, ez nem lehet!... Bármit, csak ezt ne! Hogy jöhettél ilyen gondolatra?

— Elmondom, — feleli Cserháti, a ki most már látja, hogy nem kimélheti többé az asszonyt, leplezetlenül fel kell tárnia a lelkét előtte.

— Meg akartam magamat ölni, egy hét óta hordom már a revolvert a zsebemben. Meg akartam halni, mert rettenetes önvád, lelkifurdalás gyötört, a lelkem megnyugodni nem tudott, a szivem a fiam után kesergett, fájt téged nélkülözések között látnom, nem tudtam elviselni a bizonytalan jövő, mondjuk biztos nyomor gondolatát. Úgy gondoltam, jobb lesz, ha meghalok... téged megszánnak majd a rokonaid és felkarolnak, ha én többé nem leszek. Ilyen sötét, ilyen gyáva gondolatok kinoztak, mikor meghallottam, hogy a püspök bérmálni jó városkánkba. Új gondolat fogamzott meg akkor az agyamban, nem, nem gondolat... isteni sugallat volt az, a mi megvilágította előttem útamat...

Rajongó fanatizmussal beszél tovább Cserháti, ecsetéli felesége előtt azt a legyőzhetetlen lelkiszükségletet, a mely visszakergeti őt az egykoron megtagadott, elhagyott papi pályára.

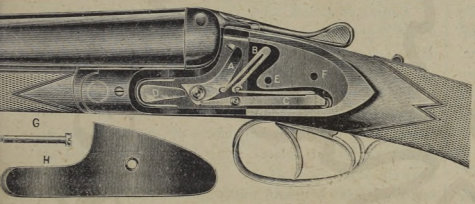
De az asszony nem hallja őt többé. Két kezébe temetve sápadt arczát, zokog, zokog. Nem érdekli őt, hogy a férje egy felföldi eldugott helyen fog kápláni teendőket teljesiteni, neki fogja küldeni egész fizetését, hogy szükséget ne lásson... nem gondol többé semmivel és nem is felel semmit sem. Minek is szólna? Tudja, hogy minden hiábavaló... a férjét elvesztette örökre.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: ÉVgF/255/2018.

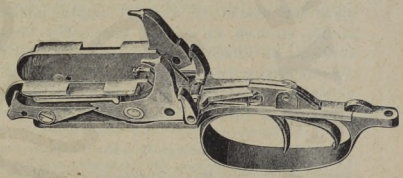
merlesst, mint ugyanolyan megbízhatóságút merem ajánlani, mint egy qualitásos kakasost. Anyag, kimunkálás, lőképesség, szép, elegáns forma mind megvan. Az ütőrugó és valamennyi lakatrész olyan egyszerűen vehető le, mint a 98-as Gasser-rendszer lakatrészei, melyek szintén a zártestbe hegesztett csapokon fekszenek, akárcsak a Scholberg hammerlesséi is. Az ütőrugót pusztán ujjakkal, minden megerőltetés nélkül levéve, a többi alkatrész egyszerűen két ujjal emelhető le. Az ütőrugó mindkét lakatba illik, jobbról vagy balról, mindegy; a többi rész csupán egyik oldalra. Rögtön szembeötlő a rúd szokatlan hosszú alakja. Ez a hosszú emelty ű-kar teszi lehetővé, hogy a ravaszok hihetetlenül puhán járnak, anélkül, hogy ezért az akaratlan elsüléstől kellene tartani, mert hisz ugyanolyan biztonsággal állanak a rudak a kakasban, mintha kiállításuk 1·8—3 kg.-ot igényelne.

A könnyen, puhán járó kiválthatás csakis a rud hosszú emeltyükarjának köszönhető. Ugyanez az előnye megvan a Westley Richards és a Lene-féle lakatoknak is (2. sz. ábra).

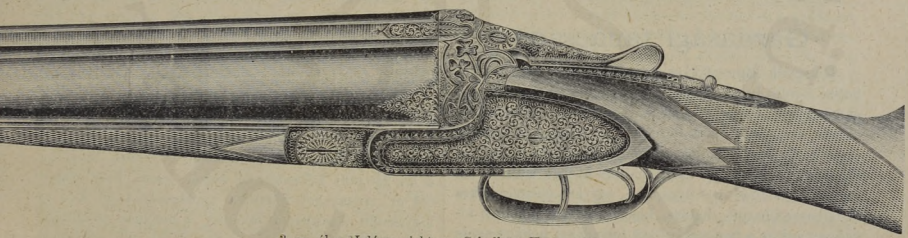
A závár duplareteszes Greener keresztszeges felsőkulcs, melynek jobbra szoritására a csövek billennek és *D* emeltyűvel feszitik az *A* kakast. A felsőkulcs mögött látható tolókás biztositék önműködőleg csattan be és zárja a ravaszokat. A csövek lehajlására működésbe lép a kétrészű ejektor és kiveti a kilőtt hüvelyt. Az ejektor roppant egyszerű, csupán két részből álló, megbizhatóan működik és félig-meddig rendes kezelés mellett mindenesetre a legtartósabbak egyike. Egy minta puskát igen jól működőnek és lövőnek találtam és a fegyver — még a legegyszerűbbé is — kidolgozása mindenképpen tiszta. Értesülésem szerint a legnagyobb amerikai fegyvergyárak egyike szintén berendezkedik a Scholberg hammerless gyártására. Magyarázata pedig ennek, hogy előállítása a gyáriparban éppen annyira lehetséges sok ezer egyforma alkatrészben, mint a Remington vagy más ismétlőé! Egy sajnálatos csupán,

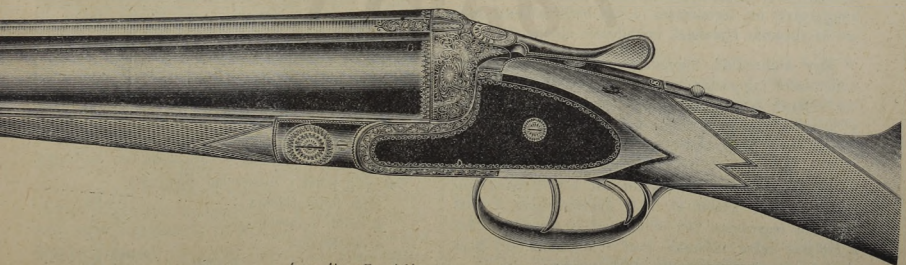
1. sz. ábra. A Scholberg-Hammerless levett lakatlappal, a lakatok feszitve.

2. sz. ábra. A Lene-lakatok.

3. sz. ábra. Izléses ejektoros Scholberg-Hammerless.

4. sz. ábra. Egy izlésesen egyszerű kakasnélküli.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

hogy a Scholberg hammerless ára olyan, hogy csakis tehetős hivatásos vadász vásárolhatja. A harmadik ábra mutat egy igen izléses ejektoros Scholberg hammerlesst, mely külsejében, vésetében is nagyon tetszetős és a mellett izlésesen egyszerű. 3. sz. ábra. A mi a puska külső diszitését illeti, izléses, az általánosságétól messze eltérő. Nézetem szerint minden fegyver legszebb dísze az alak, hogy szép, tetszetős, hogy úgy mondjam előkelő vonalakban tartott légyen. Ebben a tekintetben az angolok vezetnek, azután jönnek az angol nyomon dolgozó belgák. A németek izlés tekintetében mindenként lemaradnak. Izlésemnek leginkább megfelelő a 4. sz. ábrán látható Scholberg hammerless, melynek csupán a zártest fejei és a lakatlapok és ravaszkengyel vannak sekélyen vésve és a fegyver összes részei egyforma színben barnitva. De még ez is sok. Én a hivatásos vadász puskáját minden fémalkatrészében fényes feketére (noire brillant) barnittatnám, akárcsak a hadi puskák és az F. N. hammerless vannak barnitva. A legegyszerűbb, legizlésesebb, de egyszersmind a legpraktikusabb is, a mennyiben ha kétévenként barnittatjuk, mindig újnak fog látszani. A barnitás csupán savakkal való kezelés, ellenben az angolos keményítést tűzben való hevítéssel és vizbeni hütéssel végzik. Ez a mivelet pedig rettenetesen kényes, a mennyiben a hevített részek a hütésnél elhuzódnak és utánmunkálást igényelnek. Vésett puskát bajosabb barnitani.

*

Schneider Árpád főhadnagy könyvei: *Vadászati Fegyvertan.* (Lampel R. és fia kiadása, ára bérmentve szállítva 3 K.) — *Önműködő kézitüzfegyverek.* (Tudományos zsebkönyvtár kiadása, duplafüzet, ára 1 K 40 fill.) — Megrendelhetők bármelyik könyvárus és lapunk szerkesztősége útján is. *Szerk.*

Gazdasági tanácsadó.

Hangyák kipusztítása a méhesből. Öntsünk alkohollal kevert kevés mézet egy üvegbe és helyezzük azt el a hangyák telepe közelében. A nyalánk állatkák csakhamar seregestől bevándorolnak az üvegbe, a honnan csak kevés tud közülök megmenekülni, különösen ha időnként még meg is rázogatjuk az üveget. Ha már sok hangya belefulladt a folyadékba, úgy azt gyógyczélokra is felhasználhatjuk, feltéve, hogy elég erős alkoholt alkalmaztunk és a hangyákkal telt folyadékot néhány napig a napon állni hagyjuk. Ezáltal ugyanis az alkohol sok hangyasavat fog tartalmazni, a mit bedörzsöléssel csúzos és rheumás fájdalmak enyhítésére ajánlanak.

Egy méhcsalád fogyasztása egy év folyamán. A méhcsalád fogyasztásának okai a következők: 1. A család életének és munkásságának fenntartása a kaptárban és a szabadban. 2. A költés táplálása. 3. A viasz termelése. 4. A herék táplálása.

Egy méh átlagos napi fogyasztása 0·003 grammtól 0·12 grammig terjed, azon különböző körülmények szerint, a melyek között él. Elég gyakori átlag a 0·03 grammos fogyasztás. Egy munkás álcza összfogyasztása a táplálás egész időszaka alatt 0·4 gramm, egy here napi fogyasztása pedig 0·04—0·05 gramm.

Ezen adatokat alapul véve kiszámíthatjuk egy méhcsalád összes mézfogyasztását. Egy kaptárban élő erős méhcsaládot véve alapul, olyan vidéken, melynek egy hónapig tartó főhordási időszaka van, a következő eredményekre jutunk:

Időszak	A család népessége	Méhek a kaptárban			Méhek gyüjtésre és viaszkészítésre			Összfogyasztás kg.
		számuk	fogyasztásuk fej- és naponként gr.	fogyasztásuk összesen kg.	számuk	fogyasztásuk fej- és naponként gr.	fogyasztásuk összesen kg.	
Február	20,000	20,000	0·006	3·6	—	—	—	3·6
Márcz.-ápr.	40,000	30,000	0·03	54·0	10,000	0·06	36	90·0
Május	60,000	40,000	0·04	48·0	20,000	0·06	36	84·0
Junius	80,000	40,000	0·06	72·0	40,000	0·12	144	216·0
Julius-aug.	60,000	40,000	0·04	96·0	20,000	0·06	72	168·0
Szept.-okt.	40,000	40,000	0·03	72·0	—	—	—	72·0
Nov.-decz.-jan.	30,000	30,000	0·006	16·2	—	—	—	16·2
					Összesen			649·8

A munkás méhek tehát egy évben mintegy 649·8 kg. mézet fogyasztanak. A herék fogyasztásának kiszámításánál lehet 1500 herét alapul venni, mert ennyi van egy jó családban. Életük körülbelül két hónapra tehető s ez két vagy több időszakra oszlik, megszakitva olyan időszakokkal, a mikor nincs here. Ha elfogadjuk Godon adatát, hogy 1000 here naponként 30 gramm mézet fogyaszt, azt fogjuk találni, hogy az 1500 here létük két hónapja alatt mintegy 2·7 kg. mézet fogyaszt. Kerekszámban tehát a család mézfogyasztása 650 kiló. Ez a mennyiség azonban nem érett méz, a milyet a kaptárból kiszedünk, hanem körülbelül olyan anyag, mint a nektár, 75—80% viztartalmú és így mintegy 182 kiló érett méznek felel meg.

Ehhez a mennyiséghez még hozzá kell számitani a költés felneveléséhez szükséges mézet. Egy álczának az átalakulásra legalább 0·4 gr. tápanyagra van szüksége, a méhcsalád pedig évenként négyszer újul meg. De ez a megújulás nem a legnagyobb számra, 80,000-re vonatkozik, hanem középértékben 60,000-et vehetünk, a mi 240,000 felnevelendő álczát jelent. Ezek részére 0·4 gr. tápanyagot számítva kaptáronként 96 kiló elfogyasztott tápanyagot találunk, a melynek előállításához körülbelül egyharmad, tehát 32 kg. méz szükséges.

Marad végül még a viaszkészítés. A méheknek ugyan kiürítés után visszaadják a kész lépeket, mégis de Layens kisérletei szerint jobb, ha körülbelül 60 négyzetdeciméternyi lépterületet engedünk évenként épittetni a méhekkel. Ha egy négyzetdeciméterre 11 gramm viaszt számítunk, ez összesen 660 gramm viaszt tesz ki és ha egy kilogramm viasz előállításához körülbelül hét kiló méz fogyasztása szükséges, 660 gramm elkészítéséhez körülbelül 4 kiló méz elfogyasztása lesz szükséges.

Összesen tehát a méhcsalád elfogyaszt:

saját fenntartására . . . . . 182 kg.
a költés felnevelésére . . . . . 32 „
viaszképzésre . . . . . 3 „
összesen . . 218 kg. mézet.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A szerző szerint ez a tekintélyes mennyiség is inkább alatta marad a tényleges fogyasztásnak, úgy hogy a méhcsalád, mely a méhésznek körülbelül 20 kg. mézet termel, ennek előállításához legalább ennek a tizszeresét fogyasztja el.

(Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közleményei.)

Szamócza, vagy földi-eper. A «Lancet» nevű orvosi folyóirat azt írja a földi-eperről, hogy annak kitünő hatása van az étvágy gerjesztésére. Még a czukorbajos ember is aggodalom nélkül megeheti, mert rendkívül csekély a czukortartalma. Mecsnikov szerint azonban a földi-eperhez tapadó földrészecskékben sok veszedelmes baktérium van s éppen ezért jól meg kell mosni a földi-epret, mielőtt asztalunkra kerülne.

Különfélék.

Értesítés. Tudatjuk lapunk t. olvasóival, hogy *Tomasovszky Imre* m. kir. főerdőmérnöknek *«Az erdőaltiszt védkerületi teendői»* czímű műve teljesen elfogyott. A műnek II-ik bővített kiadása valószínüleg még a folyó évben meg fog jelenni. A mű megjelenésének idejét, s azt, hogy az hol és minő áron lesz megrendelhető, annak idején közölni fogjuk.

Felhivás. Felkérem azokat az iskolatársaimat, a kik velem 1903 ban a vadászerdői erdőőri szakiskolát végezték, hogy ez évi junius hó 28-án találkozóra összejönni szíveskedjenek. A kik a találkozón részt venni óhajtanak, közöljék velem czímüket. Fetz Lajos urad. vadász — Bácsfalva, u. p. Marosillye, Hunyad megye.

Az «Országos Magyar Vadászati Védegylet» április hó 29-én tartott igazgatósági ülésén az elnök bejelentette, hogy az immár 35-ik évfolyamban levő «Vadász-Lap»-ot a lap volt szerkesztőjének özvegyétől, Egerváry Gyulánétól 25.000 koronáért megvásárolta s a lap további szerkesztésével *Sugár Károly* m. kir. erdőtanácsost, országos vadászati felügyelőt bizta meg, míg a segédszerkesztői teendők vitelére Krolopp Alfréd m. kir. gazdasági akadémiai igazgatót kérte fel, a ki a megbizatást el is fogadta. Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy a «Vadász-Lap»-ot még ebben az évben jobb minőségü papiron és felvágottan hozza forgalomba, a jövő évtől pedig művészi kiállitású czimlappal fogja megjelentetni.

A vadőrök jutalmazására fenntartott összegekből a beérkezett folyamodványok alapján Winnay János királytelki vadőrnek 200 korona jutalmat és egy ezüstérmet, Heiliczek Tivadar fülöpszállási vadőrnek pedig 100 korona jutalmat és bronzérmet adományozott.

Majd felolvastatott dr. Bedő Albert nyug. államtitkár, volt országos főerdőmester, védegyleti alelnök levele, melyben viselt tisztségéről megrongált egészségére való tekintettel lemondott. Az igazgatóság a lemondást sajnálattal vette tudomásul s elhatározta, hogy az Országos Magyar Vadászati Védegylet érdekeinek előmozditása czéljából hosszú évtizedek során kifejtett sikeres és eredményekben gazdag működése révén szerzett érdemei a jegyzőkönyvben megörökíttessenek. Mivel az igazgatóság Ő Méltóságában a magyar vadászat kultuszának egyik leglelkesebb, leghivatottabb irányitóját birta, melegen óhajtja, hogy azok a kapcsok, melyek Ő Méltóságát a védegylettel hosszú évtizedek során összefűzték, meg ne lazuljanak, miért is Ő Méltóságát az Országos Vadászati Védegylet örökös tiszteletbeli alelnökévé kinevezte.

Ezután Csik Imre miniszteri tanácsos abból az alkalomból, hogy az Országos Erdészeti Egyesület kebelében formaruhának megállapítása iránt mozgalom indult meg, javasolta, hogy az O. M. V. V. e mozgalomhoz csatlakozzék s azt esetleg némi módositással avagy saját jelvényeivel feldiszitve fogadja el. Javasolta továbbá, hogy az ezen formaruhának végleges megállapítása czéljából az O. E. E. részéről kiküldött bizottság tárgyalásain az O. M. V. V. magát képviseltesse. E javaslat jóváhagyólag tudomásul vétetett azzal, hogy e bizottsági tárgyalásokon Keltz Gyula, Róth Lóránd és Heinrich Ferencz lesznek szivesek a Védegylet képviseletében megjelenni.

A «Dynamon I» nevű robbantóanyag. Külföldi szaklapok hirül adják, hogy az ilynevű robbantóanyag különösen alkalmas fütési használatra szánt fáknak tőstül, gyökerestől való kiemelésére (kidöntésére), s hogy az ezen anyaggal való kirobbantás semmivel se kerül többe, mint az emberek által végrehajtott kézimunka, vagy a fakiemelő gépekkel végzett eljárás, a melyeknél természetesen jóval gyorsabb s meg van az az előnye is, hogy a kidöntött tuskófa apróra töredezik s kevesebb további feldarabolást igényel. Különben e robbantószer az egész talajt, a melyben a fák álltak, felporhanyítja, a benne netán tanyázott élősködőket kiöli, s új ültetvények befogadására alkalmassá teszi; másrészről annyira veszélytelen, hogy postán is szállítható és fulminát gyújtózsinórral felszerelve, egyszerre több tuskó kidobására is alkalmas.

Felhasználható még kőbányákban, továbbá művelés alá veendő talajok fellazitására, ültetendő fák gödreinek készítésére, árkok alakítására stb.

Bővebb felvilágositással szolgál német nyelvű kérdezősködésekre a cs. és kir. hadügyminiszterium megbizottja: Gebrüder Böhler & Comp. Wien, I., Elisabethstrasse 12/14. *Mon.*

Időjelzés. A «Meteor» folyó évi junius hóra a következő időjelzést teszi közzé: Junius hó változási napjai: 1—6—8—13—15—17—23—25—26—28-ikára esnek.

Az 1-sei enyhe, esetleg csapadékos; a 6-iki erősen csapadékos; a 8-iki részben száraz; a 13-iki zivataros, esetleg jéggel; a 15-iki száraz meleg; a 17-iki inkább száraz meleg; a 23-iki viharos, zivataros jég valószinű; a 25-iki meleg, száraz; a 26-iki szintén meleg, száraz; a 28-iki széles, esetleg zivataros.

Legerősebb hatásúak: a 6—13—17—23—25-ikiek.

Junius melegen köszönt be, csapadék is inkább csak

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

6-ika körül várható, de az is valószínűen csupán rövid zivataros, esetleg pásztás jégesős jelleggel. Ezt követőleg meleg száraz időjárás várható, melyet zivataros, esetleg viharos jellegével a 13-iki zavar meg, a midőn jégeső is valószínű. Ezután újra száraz, erősen meleg jellegű időjárás fejlődik ki s tart kevés változással a 23 iki Szaturnusz együttállásáig, mely zivataros jellegű időjárást van hivatva hozni.

Ezt követőleg száraz, igen meleg jellegű időjárás következik, de 28-ika körül ismét zivataros, vagy szeles, esetleg viharos változással.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámában kinevezte Sóska Gyula kir. főerdőmérnököt kir. erdőtanácsossá.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Fodor Vincze kir. segéderdőmérnököt Ljeskovácról Koszinjba.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Török Miklós m. kir. segéderdőmérnöknek állásáról történt lemondását elfogadta.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a vinkovczei kir. főerdőhivatal területében Obelics György kir. főerdőőrt és Kovacsevics Simon kir. erdőőrt, a sušaki kir. erdőhivatal területében pedig Rogics Mihály és Čuturilo Miklós kir. főerdőőröket nyugalomba helyezte.

*

A liptóujvári m. kir. főerdőhivatal főnöke a szolgálat érdekében áthelyezte a vichodnai erdőgondnokságban Proksa György m. kir. főerdőőrt Podbanszkóról Csernadolinára, Kabzányi János m. kir. erdőőrt Csernadolináról Háromforrásra és Toma Győző m. kir. erdőőrt Háromforrásról Podbanszkóra védkerületi szolgálatra; Luscsek Antal m. kir. segéderdőőrt Rácztokiról (feketevági erdőgondnokság) Feketevágra élelmezési raktári szolgálatra; Schleichard Godofréd m. kir. főerdőőrt Szvarinból védkerületi szolgálatból a maluzsinai m. kir. erdőgondnoksághoz irodai szolgálattételre; Mihalics József m. kir. főerdőőrt a fenyőházai m. kir. erdőgondnokság felsőtői védkerületéből a vichodnai erdőgondnoksághoz irodai szolgálattételre, viszont Migra Ede m. kir. erdőlegényt Fenyőházáról a felsőtői védkerületbe, továbbá Fenyőházáról Kurcsa János m. kir. erdőőrt Rakovára védkerületi szolgálatra és a rakovai szolgálatot ellátó Migra József m. kir. erdőőrt Liptóújvárra az erdőrendezőséghez műszaki segédszolgálatra, végül Szántó József m. kir. főerdőőrt Fenyőházáról Liptóújvárra a faraktárgondnoksághoz rakparti szolgálathoz.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a címszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

U. J. 1. Budapesti vadkereskedők: Aranyossi András (IV., Vámház-körút 2); Fisch Márk és Sperl Nándorné (IX., Közp. vásárcsarnok); Géczy György (IX., Közp. vásárcsarnok); Magyar vadkiviteli r.-társ. (IX., Tóth Kálmán-utcza 8); Weinberger Vilmos (V., Deák-téri vill. pavillon); stb.

2. S. J. hivatalos helyisége V., Zoltán-utcza 16. szám alatt van.

D. J. A küldött 4 koronát megkaptuk s ezzel előfizetése 1915. évi junius hó végéig rendezve van.

L. J. Megbízható fegyvergyárosok és fegyverkereskedők: Gothard Sándor, Herény (Vas megye); Huzella M., Budapest (IV., Váczi-utcza 28); Zubek Bertalan és Társa, Budapest (IV., Múzeum-körút 29); Dotzauer Károly, Budapest (IV., Kossuth Lajos-utcza 17); Seifert József, Pozsony (Halászkapu-utcza 4).

T. M. Olvassa el a fentebb L. J.-nek szóló üzenetünket. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

B. E. 1. Előfizetése junius hó végével jár le. 2. A «Vadász-Lap» megrendelése végett forduljon a lap szerkesztőjéhez; Sugár Károly m. kir. erdőtanácsos, orsz. vadászati felügyelő úrhoz Budapest (V., Földmívelésügyi minisztérium). A lap előfizetési ára egész évre: 12 kor., az «Országos Magyar Vadászati Védegylet» tagjai részére pedig 8 kor.

Sz. I. Álláskeresletre vonatkozó hirdetését — mint lapunk előfizetőjének — díjmentesen hozuk. Szíveskedjék a hirdetést megfogalmazni és azt a szerkesztőségnek beküldeni, mert mi azt a posta-utalvány szelvényére írt közlés után se állíthatjuk össze, mert nem tudjuk, hogy mit kíván hirdetni.

K. I. Előfizetése a beküldött 2 koronával ez év végéig rendezve van.

Sch. J. Miután előfizetése már mult évi szeptember hó végével lejárt, ennélfogva álláskeresletre vonatkozó hirdetését csak akkor közölhetjük díjmentesen, ha mult évi hátralékát rendezi és a folyó évre is előfizet.

W. J. Miután az illető valószínüleg állandóan alkalmazott munkásnak tekintendő, ennélfogva az 1912. évi LXV. t.-cz. 31. §-a értelmében csak teljes szolgálatképtelenség esetén tarthat igényt nyugbérre, a mi a 33. § szerint „megszakítás nélküli szolgálat esetén az első tíz évi alkalmazás után évi 120 koronával, minden további év után pedig évi 6 koronával állapíttatik meg; a 17 évi szolgálat után tehát évi 162 K nyugbér jár.

Sz. E. Állami fa- és fémipari szakiskola Aradon, Kolozsváron, Maros-Vásárhelyen és Szegeden van, a hol négy évi tanidő alatt szakképzett iparos segédeket nevelnek, s ennélfogva felkarolja különösen azon elméleti és gyakorlati ismereteket, melyek az épület- és bútor-asztalosság, valamint a lakatosság és géplakatosság iparszerű üzésére szükségesek. A négy évi tanidő alatt a tanulók nemcsak elméleti, hanem gyakorlati kiképzést is kapnak s a végzett tanulók jogosítva vannak munkakönyvet váltani és a megfelelő képesítéshez kötött iparágban működni. Rendes tanuló az lehet, a ki valamely közép- vagy polgári iskola második osztályát, vagy hat elemi osztályt sikerrel végzett, 12-ik életévét betöltötte s kifejlett, ép testalkatú. Tekintettel a felveendő tanulók korlátolt számára, mindig augusztus 15-ikéig kell a szakiskola igazgatóságánál a felvétel iránti kérvényt benyújtani. Később jelentkezők csak üres hely esetén vétetnek fel. A tanév szeptemberben kezdődik, tandíj nincs. Bővebb felvilágosításért forduljon idejében valamelyik szakiskola igazgatóságához.

A. J. Az üregi nyulak károsítása ellen védekezni vajmi nehéz s legfeljebb a károsítások csökkentéséről lehet szó. Első sorban tehát elszaporodásukat kell kilövés útján megakadályozni, télen át pedig, mikor a nyúl csak a fásnövényekre van utalva, táplálkozásukat kell megkönnyíteni. Erre a czélra jó a *közönséges jenesztr* (Spartium junceum L.) cserje, melyet a nyulak szeretnek s ha ilyet elegendő mennyiségben találnak, kevésbbé bántják a fenyőcsemetéket. Ezt a mintegy két méter magas cserjét kellene a fenyőfiatalosok környékén elszaporítani s a mellett a nyulakat szorgalmasan pusztítani.

Cz. K. Miután az illetményföldek a földmívelésügyi miniszter úr 1894. évi 52,273. számú körrendelete szerint mindig október hó 1-től a következő évi szeptember hó végéig, vagyis egy egész gazdasági évre adandók ki, ennélfogva nyugdíjazás, vagy halálozás esetén a természetben kiszolgáltatott földjárandó-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ságot az akkor folyó gazdasági év végével (szeptember 30-ikával) kell beszüntetni. Az özvegy azonban tartozik a férje halálát követő naptári évnegyedtől kezdve az ottani földváltságdíjat megfizetni.

F. L. Felhívását díjmentesen közöljük.

Cz. B. A lap javára küldött 10 fillért bevételeztük.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdőlegényi, vagy erdőőri állást keres egy a m. kir. VI. számu csendőrkerületnél harmadik évét szolgáló 29 éves, róm. kath., nőtlen, 176 cm. magas, ép, egészséges egyén. Beszél magyarul és németül. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (29.)

Azonnali, vagy későbbi belépésre erdőőri állást keres 22 éves, nőtlen, erdőőri szakiskolát végzett és szakvizsgázott egyén, ki az erdészet minden ágában jártas. Beszél magyarul és románul. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (30.)

Két középiskolát végzett, 25 éves, nős, gyermektelen, jó irású, kiszolgált katonai altiszt, mesterlövő, ki az irodai teendőkben is jártas, józan, megbízható, vadászi vagy más bizalmi állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (31.)

Erdőőr, ki az erdészet és vadászat minden ágában jártas, erdőőri vagy vadőri állást azonnali belépésre keres. Fő- és apróvad vadászatánál kitünő jártassággal bir. Kitünő bizonyitványokkal rendelkezik. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (32.)

Állást keres négy középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett, jól szakvizsgázott, irodai teendőkben és fáczánnevelésben jártas, 28 éves, a napokban nősült egyén. Címe: Hollósy Árpád Nyitra, Major-utcza 17. (34.)

Erdőőri szakiskolát végzett egyén, kitünő gyakorlattal, állást keres. Kisgazdaság kezelésére ajánlkozik. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (35.)

Fiatal, nős, r. kath. egyén, ki az erdőőri és vadőri szakvizsgát jó sikerrel letette, külön vadőri és külön erdőőri gyakorlati bizonyitványnyal és állami szolgálatra képesitő orvosi bizonyitványnyal bir, mint fáczántenyésztő és kitünő dúvadirtó állást keres. Választ: Póstahivatal, Haláp (Hajdu megye) 555. szám kér. (36.)

49 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, hat gimnáziumot végzett, szakvizsgázott erdőőr, ki magánuradalmakban mint erdőőr és felügyelő, továbbá gazdaságban mint tiszt volt alkalmazva, az erdészet, mezőgazdaság és irodai teendőkben teljesen jártas, megfelelő állást keres. Címe: Petrovits Gábor szakv. erdőőr Técső, (Máramaros megye) (33.)

HIRDETÉSEK

Pályázati hirdetmény. (Egy II. oszt. erdőőri és egy II. oszt. erdőszolgai állásra.) 247/1914. sz. A Brassó vármegye területén, illetve az alulirott m. kir. állami erdőhivatal alá tartozó «Hosszúfalusi m. kir. járási erdőgondnokság» kerületében megüresedett egy II. oszt. erdőőri és egy II. oszt. erdőszolgai állásra — Brassó vármegye tekintetes közig. erdészeti albizottságának 1914. évi 348. eb. sz. határozata alapján — ezennel pályázat nyittatik.

1. Az erdőőr javadalmazása: 600 kor. évi bér, 80 kor. lakbér, 60 kor. ruhaátalány és 16 ürm³ bükktüzifa, valamint 120 kor. lótartási átalány.

2. Az erdőszolga javadalmazása: 440 kor. évi bér, 48 kor. lakbér, 36 kor. ruhaátalány és 12 ürm³ bükktüzifa.

Nyugdijintézmény fennáll.

Pályázni kivánók felhivatnak, hogy «Brassó vármegye tekintetes közig. erdészeti albizottságához Brassóban» czimzendő, sajátkezüleg irt kérelmüket, községi erkölcsi bizonyitványnyal, keresztlevéllel, erőteljes, ép testalkatukat, jól látó, halló és beszélőképességüket igazoló orvosi bizonyitványnyal és esetleg eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelve «A brassói m. kir. áll. Erdőhivatalhoz» 1914. évi junius hó 15-ig nyujtsák be.

Brassó, 1914. évi május hó 8-án.

(5.) ***A m. kir. állami erdőhivatal.***

Erdőőri szakiskolát végzett, szakvizsgázott, 30 éves, református, nőtlen erdőőr, kinek 10,000 kor. értékü földvagyona van, ismeretség hiányában nősülési szándékból, oly derék, megtermett leány, esetleg gyermektelen özvegy ismeretségére vágyik, kinek 4000 kor. rögtöni hozománya van.

Pest megye Göd «Piros rózsa» jelige poste restante. (6.)

Pályázati hirdetmény. Borsod vármegye K. E. B.-ának 661/914. sz. határozata folytán a bánvölgyi m. kir. járási erdőgondnokság kerületéhez tartozó dédesi erdőőri kerületben megüresedett járási erdőőri állásra Dédes székhelylyel pályázat nyittatik.

Az erdőőr járandóságai: évi 700 kor. fizetés, 140 kor. lakbér, 10 kor. irodaátalány, 50 kor. egyenruhaátalány és 200 kor. utazási átalány.

A kinevezendő erdőőr egy évi próbaszolgálattal alkalmaztatik s állásában egy évi kifogástalan szolgálat után véglegesittetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Pályázók felhivatnak, hogy szakvizsgálati, orvosi és szolgálati bizonyítványaikkal, továbbá születési anyakönyvi kivonattal, valamint családi állapotukat, katonakötelezettségüket és erkölcsi életüket igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg irt kérvényeiket 1914. évi junius hó 15-ig a rimaszombati m. kir. állami erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Később érkező és szabályszerüen fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

A kinevezett erdőőr szolgálatát kinevezése után azonnal tartozik megkezdeni.

Rimaszombat, 1914. évi május hó 10-én.

(7.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. (Erdei rakodókon.) 19137/1914. I—B-1. sz. Az erdőbádonyi erdőgondnokságnál termelt 2326 drb fenyőszőlőkaró, 3808 drb fenyőgyümölcskaró, 1305 drb fenyő erdei lécz, 14044 folyóméter fenyőrudfa és 520·02 m³ fenyőhaszonfa, négy eladási csoportra megosztva, zárt irásbeli ajánlatok utján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi junius hó 15-én déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán, a m. kir. erdőigazgatóságnál, a hol azok junius hó 16-án déli 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A faanyagok csoportosításának és a kikiáltási árak kimutatása, árverési feltételek, ajánlati ürlap és boriték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi május hóban.

(10.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetmény. Főméltóságú gróf Pappenheim Sigfriedné mezőfényi uradalmába 1914 julius 1-re egy erdőőr kerestetik. Javadalmazás: 100 kor. készpénz, 3 q buza, 10 q rozs, 2 k. hold föld, 16 ürm³ II. o. tölgyhasábfa (mely méterenként 4·50 kor.-val megváltatik s kap az erdőőr hulladékfából szabad tüzelőt), 2 tehénre és 2 borjura nyári legelő és télre kellő mennyiségű feles kaszáló, 4 kocza és 4 süldőre nyári legelő, lakás kerttel, évenként 1 öltöny szövetruha, 1 kalap és 1 pár harisnyaszár és 3 évenként 1 télikabát és szabályszerű lődij.

Katonakötelezettségüknek eleget tett, nős és 30 évesnél nem korosabb pályázók bizonyitványmásolatokkal (melyek vissza nem küldetnek) felszerelt kérvényüket alulirotthoz küldjék.

Mezőfény, 1914 május 20.

Romándi Géza
urad. erdész.

(9.)

Egy erdőőri pályára készülő legényt felfogadnék 2 év tartamára s elméletileg és gyakorlatilag kiképezném. Ajánlatokra bővebbi felvilágositást ad Hornik Károly Girált (Sáros m.)

(4.III.2.)

Méhkasokat gyékényből szállitok. Közönséges kupkas 1 kor. Igen nagy 1·50 kor. Átmeneti 2·40 kor. A két utóbbi Hanemann-rácsesal ellátva.

(1. v. 3.) *Matuska István,* Nagykároly.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 19344/1914. I—B-1. sz. A szászszebesi m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó sugási m. kir. erdőgondnokság kerületében a kincstár által termelendő és vontató úthoz kihozandó mintegy 3000 m³ fenyőhaszonfa, zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az irásbeli ajánlatok 1914. évi junius hó 3-án déli 12 óráig nyujtandók be Szászsebesen a m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok junius hó 4-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A kikiáltási árakra stb. vonatkozó részletes adatok, az eladási feltételek, ajánlati ürlap és boriték az erdőhivatalnál szerezhetők be.

Kelt Budapest, 1914 május hóban.

(8.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetmény. 330/1914. sz. Alulirt m. kir. járási erdőgondnokság Nyitra vármegye közig. erd. bizottságától nyert megbizás alapján a nagyúnyi kerületi erdőőri állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás: 700 kor. fizetés, 100 kor. lakbér, 200 kor. lótartás, 28 kor. tüzifaváltság.

Pályázók 1 koronás bélyeggel ellátott sajátkezüleg irt kérvényeiket az erdőtörvény 37. §-ában előirt minősitésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat, eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyitványaikkal felszerelve a m. kir. járási erdőgondnoksághoz Pösty énbe legkésőbb 1914 junius 15-ig nyujtsák be, később érkező és kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek. Tót nyelv birása előny.

(3.II.2.)

---

22 éves, r. kath., nőtlen, egészséges, erős, katonai kötelezettségének mint szakaszvezető tett eleget, azonnali belépésre uradalomnál vadászsegédi, vadőri, erdőszolgai stb. szolgálatot keres. Erdőszolgai minőségben már alkalmazva volt. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban.

(2.—2.)

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

DIANA FEGYVER ATELIER
Gothard Sándor
Herény, Szombathely mellett, Vas m.
Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek
120 korona ártól felfelé.
A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.
Saját szerkezet — saját minták!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 12. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. junius 15.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 4 K.
Fél évre . . . 2 K.
Negyed évre . . . 1 K.
Egyes szám . . . 20 f.

AZ ERDŐ

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

Szerkeszti: **BALOGH ERNŐ** m. kir. erdőtanácsos.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számittatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czimén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iróri tiszteletdijban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhivás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megujítása iránt mielőbb intézkedni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

Az «Országos Erdészeti Egyesület» ausztriai tanulmányútjáról. (Szücs Elemér.)
A legelő befolyása az agancsképződésre. (Gyulai Károly.)
A kék galamb. (Ifj. Kasparek Károly.)
Gazdasági tanácsadó: Az erdőkór. (Kukuljevič József dr.) — Hullott gyümölcs felhasználása. — Méhcsípés.
Különfélék: Töltött fegyver. — Halálozás. — Sikerült rókaásás. (Ifj. Kasparek Károly.) — Kérelem «Az Erdő» t. olvasóihoz. — Gyufafogyasztás. — Bortermelés. — Földünk népessége. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények: Hirdetmény az állami erdei-facsemeték adományozása tárgyában. — Bárcza melletti vadászás ügyében.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. A kikapós menyecske. (Urhegyi Jenő.)

Az Országos Erdészeti Egyesület ausztriai tanulmányútjáról.

Irta: *Szücs Elemér*, a nagyenyedi ref. Bethlen-főiskola főerdésze.

(Folytatás.)

E gyönyörü tóparti világfürdő legtöbb villáján ott lengett a magyar zászló. Tiszteletünkre a nagy gyógyterem hatalmas falait magyar nemzeti szinü drapériákkal vonták be. Az asztal diszét emelő alpesi rózsacsokrokat a mi nemzeti színeinket viselő selyemszalagokkal kötötték át, s az ünnepi lakomát a magyar himnusz és szózat lelket andalitó akkordjaival nyitották meg. A szónokok lendületes beszédeiből a mély szaktudáson kivül a szaktársi szeretet és megbecsülés szavai hangzottak felénk. Gyöngédség, figyelem és keresetlen szives előzékenység kisérte minden lépésünket innentől kezdve Leobenig az egész útvonalon. Meglátszott és megérzett itt mindenen és mindenkin a müvelt nyugat zománcza, s ha a megélhetés és ellátás nem is volt túlságosan olcsó, de feltétlenül olcsóbb és jobb volt, mint a mi kezdetleges fürdőhelyeinken. Nem is csoda, hisz itt minden és mindenki az idegenekért van, azokból élnek, azokhoz alkalmazkodnak s a czéljuk az, hogy az idegen ismételten visszavágyjon és visszatérjen az ő kedélyes, egyszerű, szeretetteljes és figyelmes környezetükbe.

Az alpesi tájak regényes szépségein kivül az általános müveltség magas szinvonala, a közlekedési eszközök fejlettsége és olcsósága még szintén azon tényezők, melyek az idegenforgalmat s annak következtében a közjólétet itt évek hosszú során át megteremtették és magasra emelték. Hogy ebből elsősorban is az erdőgazdaságra háramlik óriási haszon, azt emliteni is fölösleges.

A bányászat, a helyi ipar fejlődését a nagymérvü folytonos épitkezések, a turisztika, a vadászat, halászat s a nyári fürdőzésre és téli sportokra ide özönlő idegenek kivétel nélkül mind az erdőgazdaság czéljait szolgálják, s ezek nélkül a vidék ismét azzá lenne, a mi akkor volt, a midőn azt bizonyosan nem ok nélkül «Todtes Gebirge»-nek nevezték el.

A salzkammerguti erdők túlnyomó része nálunk feltétlenül véderdővé volna kijelölve, hisz a 143.000 hektárnyi kincstári területből 57.000 hektár képez teljesen kopár sziklás területet, s hogy az elkopárosodás ma talán tovább már nem terjed, az elsősorban annak tudható be, hogy a hegyi lakosság a marhatenyésztéssel ma már jórészt felhagyott, mert többet jövedelmez nekik annál az idegenforgalom és az erdei munka is fejenkénti 3 K 60 fillér átlagos napi keresetet biztosit a legszegényebb sorsú lakosnak.

A hetvenes években még ezekben az erdőkben a 3719 legeltetési joggal biró család összesen 219 lovat, 18.898 szarvasmarhát, 9003 juhot, 179 kecskét és 786 disznót tarthatott el. Ma az egész területen tényleg már csak 2470 család jogán 127 ló, 9055 szarvasmarha, 5503 juh, 111 kecske és 101 disznó legelget, s ezek legnagyobb részét is egész nyáron át az istállókban tartják lekötve, hogy az értékes trágya veszendőbe ne menjen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

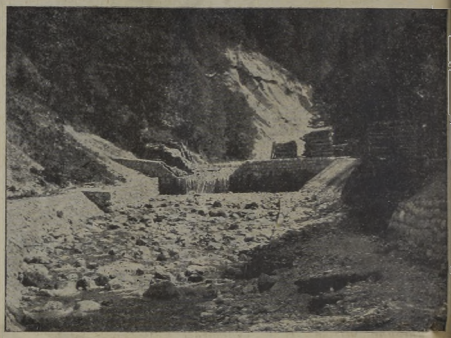
10. kép. Csusztatóút kanyara.

Hogy a legeltetési szolgalom még ily megcsappant mértékben is kész veszedelem e sekély talajú erdőkre nézve, az kétségtelen. Azt hiszem, hogy közel járok az igazsághoz, ha az itt annyira szokásos szálaló kihasználás igazi okát is nem az erdők természetes felújításának megkönnyítésében, vagy az okszerűbb kezelésben, hanem a legeltetési szolgalom korlátlan gyakorlatában keresem. A legeltetési szolgalom nemcsak az állami, hanem még az Ő Felsége magántulajdonát képező erdőket is annyira korlátlanul terheli, hogy mi is tanúi voltunk annak, a midőn ott a mesterségesen beerdősített kétéves vágástereken a szarvasmarhák teljesen szabadon legeltek.

Épp igy reá nehezedik az erdőgazdaságra a fakiszolgáltatási szolgalom is, melynek jogán a salzkammerguti állami erdőkből még ma is 4927 jogosult család számára 74.092 tm.^{3} épület- és szerszámfa, 16.337 tm.^{3} tüzifa, továbbá 2766 jogosult család részére 82.081 ürm.^{3} galyfa, rőzse és alom szolgáltatandó ki, melyeknek összes értéke 1912. évben 603.904 koronára rúgott.

Daczára ennek a nagy igénybevételnek, az összes 143.435 k. holdnyi itteni kincstári erdők évi összes tényleges kihasznált fahozama még mindig 304.607 tm.^{3}-re rúg, mely 2·1 tm.^{3} holdankénti átlagos évi fatermésnek felel meg.

A fővölgyekben két úsztatásra berendezett bővizű hegyifolyó, az Ens és Traun, folyik a Duna völgye felé. Ugyanezekben a fővölgyekben van az osztrák állam-

11. kép. Offensee: Köből épült lépcső.

TÁRCZA.

A kikapós menyecske.

Irta: *Urhegyi Jenő.*

Gerendás István volt a legtekintélyesebb gazda a faluban. Nemcsak azért, mert neki volt a legtöb földje és legnagyobb portája, hanem azért is, mert az ő felesége volt a legszebb asszony. Hiába, a kinek szépasszony felesége van, az iránt bizonyos respektust érzünk. Gerendás uram ezt a respektust ugyan szivesen elengedte volna, mert neki éppen ettől fájt a feje. Hogyne, mikor az ő vállait jó ötven esztendő nyomta már s az asszony meg alig hogy betöltötte a huszat. Aztán meg a főbiró úr is valahányszor kijött a városból, mindig azzal köszöntötte, hogy: «Hej bizony, István gazda, öregszünk, hanem a felesége mindig szebb lesz.»

A szolgabiró úrnak meg minden héten akadt kinn valami dolga s annyira tudta dicsérni a menyecske tyúkhúslevesét, hogy lehetetlen volt nem marasztani ebédre. Ilyenkor aztán már csak tisztességből is a legfinomabb bort hozta fel István gazda, pedig bizony nem szivesen tette. Nem mintha sajnálná, hanem mert a pincze legvégében állt az öreg hordó s jó időbe került, míg onnét megfordult. Hát hiszen még ez sem volna nagy baj, de már az aztán elkeseritette az öreget, hogy ez idő alatt a tens szolgabiró úr egyedül volt a menyecskével.

Ilyenkor ki is tört belőle az elkeseredés:

— Míg özvegy voltam, senki sem hederített reám. Most, hogy szemreváló asszony van a háznál, a vármegyei uraknak «kedves István gazda» vagyok. Mintha bizony én a vármegyének házasodtam volna.

Gerendás uram egyszerre csak azon vette észre magát, hogy félti az asszonyt. Kezdte a munkáját elhanyagolni s legtöbb idejét az asszony utáni leselkedésre forditotta.

Egy napon dühösen toppant István gazda a konyhába, hol Borcsa asszony éppen az esteli készitésével foglalatoskodott.

— Hallod, asszony, már megint azzal a nyálasszájú gyerkőczczel jártad a bolondját?

— Kiről beszél kend?

— Nézd-e, nézd, még úgy tesz, mintha nem is tunná?

— Biz' én nem tudom.

— Hát nem vótál vele alkonyatkor a szérűskertben?

— A csibéket tereltem az ólba.

— És persze, ehhez segitség kellett?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

vasutak két fővonala is kiépítve. Úgy itt, mint a nagyobb mellékvölgyekben pompás karban tartott autó- és kocsiutak vezetnek fel csaknem az erdőtenyészet legfelső határáig, melyen felül is az egész terület be van hálózva különböző erdei turista-utakkal, valamint cserkész-ösvényekkel és földcsúsztatókkal.

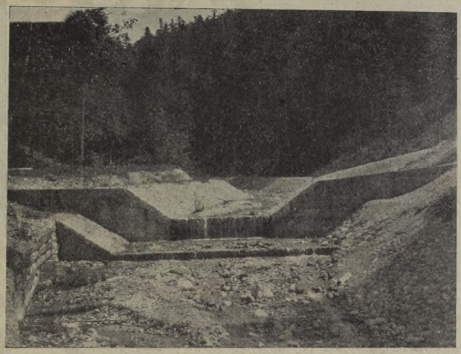
Pusztán erdészeti czélból épült itt az offenseei 14·2 km.-es gőzüzemű erdei vasút, mely lefelé mozdony nélkül nagy fatömegeket szállít a Traun völgyében álló villamos üzemű fürésztelep számára. Az ebenseei sófőző és szódagyár részére villamos üzemű drótkötél-pálya szállítja le a szükséges fatömegeket. Az itteni iparvállalatok, valamint Ischl és az egész környék számára szükséges villamos áram a vizierők felhasználásával állíttatik elő.

Az utóbbi években gyakran ismétlődő árvizárok miatt különös gondot kezdenek fordítani itt is a vadpatak-szabályozásokra és vizmosások megkötésére, csakhogy itt nincs tere semminemű kísérletezésnek és pénzpocsékolásnak. Minden partvédő mű, fenékgát, vagy kőgörgeteg-fogó, czementbe rakott cyklops-falakkal, vagy tiszta betonból van kiépítve.

Nagy körültekintéssel járnak el a különböző mesterséges erdősítési eljárásoknál is, melyeknek segélyével évente átlag 410 hektárnyi terület lesz befásítva. Az erdősítési költség évente 58.385 koronára rúg, melyből a vetésekre hektáronként 33 K, az ültetésekre pedig 118 K esik, a mi holdanként kereken 20 és 70 K erdősítési költségnek felel meg.

A vadászat az egész salzkammerguti kincstári erdőségekben, valamint az eisenerzi uradalmakban Ő Felsége és magas vendégei részére van fenntartva. Önként következik ebből, hogy a vadtenyésztésre különös gondot fordítanak. Az erdőtenyészet felső határán, a kőgörgeteges alpesi legelőkön fényes délben magunk is láttunk legelő zergecsoportokat annak a vadászállásnak a közelében, a melyen Ő Felsége a leopoldstädter tónál utoljára zergére vadászott.

A tavak és patakok bőséges halállománya a sporthalászok részére van fenntartva. Egy egész idényre

12. kép. Offensee: Beton-lépcső.

— Hát aztán? Tehetek én róla, hogy éppen akkor együtt? Csak nem küldhetem el!

— Dehogy, világért sem, — gúnyolódott István gazda, — még megtalált vóna haragunni a naccságos ifjúr. Hanem annyit mondok, asszony, hogy azt a gyerkőczöt meg ne lássam többé itt, mert... mert...

— Mit, mert...? Nahát, mi lesz akkor? — pattogott a menyecske. — Azért, mert kend bolond már, nem is beszélhetek senkivel? Tán bizony azért vett el, hogy a sifonyerban tartogasson? Nahát, abból semmi sem lesz és most már én mondom kendnek, ha mégegyszer leselkedik utánam, hát úgy itthagyom, mint Szent Pál az olájokat. Megértette, kend?

Erre a heves kitörésre meghunyászkodott István gazda és besompolygott a szobába.

Az a nyalasszájú gyerkőcz pedig nem volt más, mint a földesúr hatalmas, tagbaszakadt, szép szál fia, ki már régen legyeskedett a menyecske körül. Már lánykorában tette neki a szépet s most, hogy menyecske lett, még jobban kerülgette.

*

Szép holdvilágos éjjel volt. Míg Gerendás uram jóizűen aludta az igazak álmát, Borcsa asszony dereka körül csavarta baboskendőjét s a kiskapun kisuhant az utczára. Óvatosan körülnézett, majd gyors léptekkel a falu végén álló kastély felé igyekezett. A nagy csendben egy kutya hirtelen ugatása annyira megijesztette, hogy mint egy megriadt őzike futásnak eredt s pihegő kebellel omlott a kastély kertajtajában reá várakozó férfi karjai közé, ki szenvedélyesen ölelte magához s tüzes csókokkal árasztotta el kipirult arczát.

— Borcsám, édes Borcsám, tehát igaz? Valóban te vagy az? Tudtam, hogy szeretsz s meghallgatod végre könyörgésemet.

A menyecske nem felelt, csak szerelmesen simult kedveséhez.

— Nem is felelsz? Talán valami bajod van, hogy úgy reszketsz?

— Semmi, csak egy kutya ugatásától ijedtem meg.

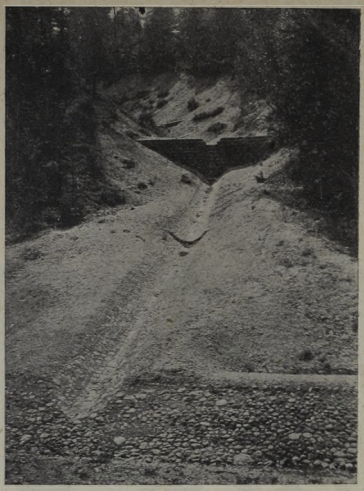
— Oh te kis bohó, hát hogy lehet attól úgy megijedni? No jer, menjünk a lugasba, ott majd elmulik a félelmed.

A menyecske nem ellenkezett s a kis kertipadon kedvese vállára hajtva fejét, hallgatta annak hizelgő, csábító szavait.

— Látod, Borcsa, miért is mentél ahhoz a vén emberhez? Hát milyen életed van mellette? Dolgozol reggeltől estig s a mellett örökös veszekedésével még az életedet is megkeseríti, pedig te oly édes asszonyka

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

13. kép. Offensee: Beépített mellékvölgyecske.

14. kép. Goisern: Wasserkar-csusztatóút.

szóló halászjegy ára Ischl-Traun vidékén 50 korona, de 30 koronás havi, vagy 15 koronás heti jegyek is válthatók, sőt az erdőgondnokságok egyes külön tavakra szóló 48 koronás jegyek kiadására is fel vannak jogosítva. Az összes kincstári területekre szóló kombinált évi bérletjegy 165 koronába kerül.

Erdészeti házi kezelés alatt áll s azóta virágzásnak is indult itt a goiserni «Mária Valéria-gyógyfürdő», me-

---

vagy, hogy jobb sorsot érdemelnél. Neked nem kellene sütni, főzni, dolgozni, hanem kényelemben élni, másnak parancsolni. Ha rám hallgatnál, eljönnél velem, a hol senki sem bántana, mindened meglenne s nem volna más dolgod, mint egész nap engem ölelni, csókolni...

— Oh, de jó is lenne, — sóhajtott Borcsa.

— Tőled függ, hogy úgy legyen.

— Igen ám, de aztán, ha rám un, elhagy, mi lesz akkor belőlem?

— Ne hidd te azt! Én úgy szeretlek, hogy örökre a tied maradok... Nos, felelj, eljösz velem?

— Hát igazán szeret?

— Nagyon!

— S nem hagy el soha?

— Soha!

— Akkor elmegyek.

*

Csikorgó hideg téli éjszaka. A szél kegyetlenül rázza az ablakokat, a láncukról elszabadult ebek rémesen ugatnak.

Egy babóskendőbe burkolt alak vánszorog István gazda háza felé s odaérve megkopogtatja az ablakot.

— Ki az? — hallatszott belülről István gazda hangja.

— Egy szerencsétlen asszony, ki csak azért jött, hogy büntetését elvegye.

Az ajtó hirtelen feltárult s a küszöbön megjelent István gazda. Végignézte az előtte térdepelő asszonyt s mérgesen rárivallt:

— Mit akarsz itt? Takarodj innen, mert az ebekkel tépetlek szét.

— Csak egyet kérek... öljön meg kigyelmed...

— Úgy? Talán kirúgott a szeretőd, azért akarsz meghalni?

— Ne kérdezzen, ne szidjon, csak öljön meg. A mit kigyelmed ellen vétettem, úgy sem tehetem soha jóvá.

— Eltakarodj innen! — kiáltott István gazda, fellökve az asszonyt, mire az már félig megfagyva eszméletlenül terült el a havon.

István gazda látva a mozdulatlanul fekvő alakot, hirtelen fölemelte, bevitte a szobába, saját meleg ágyába fektette s mindent elkövetett, hogy életre ébreszsze. Mikor jó idő mulva a szerencsétlen asszony életjelt adott, István gazda lerogyott az ágy mellé, tenyerébe temette arczát s a zokogástól fuldokolva csak annyit tudott mondani:

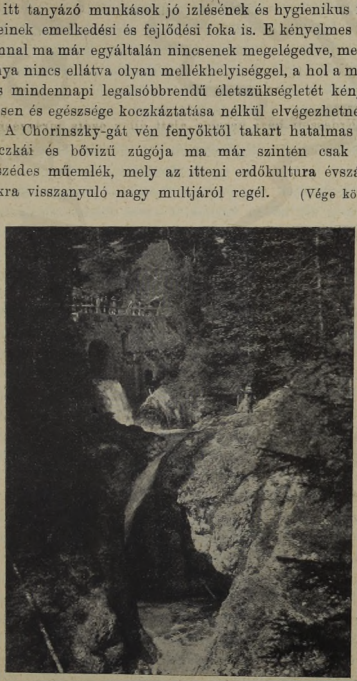
— Én megbocsájtok, bocsássa meg az Isten is, a mit ellenem vétettél.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

lyet természetes meleg, sós és kénes vizéért évről-évre többen keresnek fel, a mi annyival is inkább könnyen érthető, mert a bérleti rendszer megszüntetése óta ez az osztrák Alpesek legolcsóbb fürdő- és nyaralóhelye.

Nem hagyhatom említés nélkül még azt a haladást sem, melyet a bemutatott favágómunkás és főúri vadásztanya építésénél és berendezésénél Dürrenbachstube-ban láttunk. Egymás mellett áll a mult és jelen. A régi szük és sötét, kormos falú favágótanya közös nyitott tüzhelyével és ormótlan berendezésével úgy áll ott egy modern épület tőszomszédságában, melynek tágas szobáját jól zárható nagy ablakok világítják meg és teszik szellőssé és egészségessé, mint egy néprajzi múzeumba illő ritkaság. A szoba közepén ketsoros takarektűzhely húzódik végig, mindkét oldalán annyi karikás lyukkal ellátott vaslemezű főzővel és tüzelő nyilással ellátva, a hány munkás a szobában el van helyezve. A tűzhely felett mindeniknek külön ruha- és czipőszáritója, s annak közelében külön asztal, fiók, lócza, ágy és polczrekesze van, úgy, hogy a munkások egymástól teljesen elkülönitett életet élhetnek és mégis együttesen tanyázhatnak otthonos kényelemben, a nélkül, hogy egymásnak bármiben is alkalmatlanságot okoznának. Bámulatos az itt tanyázó munkások jó izlésének és hygienikus igényeinek emelkedési és fejlődési foka is. E kényelmes otthonnal ma már egyáltalán nincsenek megelégedve, mert e tanya nincs ellátva olyan mellékhelyiséggel, a hol a munkás mindennapi legalsóbbrendű életszükségletét kényelmesen és egészsége koczkáztatása nélkül elvégezhetné.

A Chorinszky-gát vén fenyőktől takart hatalmas kőkoczkái és bővizű zúgója ma már szintén csak egy beszédes műemlék, mely az itteni erdőkultura évszázadokra visszanyuló nagy multjáról regél. (Vége köv.)

15. kép. A Chorinszky-gát zugó felőli része.

A legelő befolyása az agancsképződésre.

Irta: *Gyulay Károly.*

Az agancsképződést előmozdító tényezők sorában, részint közvetett, részint pedig közvetlen utakon befolyást gyakorolnak a természetes átörökölhetőségen kivül, a kevésbé értékes agancsos állománynak kiselejtezése, mindenek felett pedig a kielégitő vadellátási, illetőleg vadlegeltetési viszonyok.

A szép agancsdisz átörökölhetőségét a valóság igazolja. Tapasztalatok egész sorozata szól a mellett, hogy az agancsos vad, akár zárt, akár nyilt területeken gondozzuk is, nemzedékről-nemzedékre örökölheti a díszes agancsot.

Kétségtelen, hogy az átörökölhetőség mellett aztán, elsősorban is a megfelelő legeltetési viszonyok azok, a melyek kiváló agancsos állományt biztosithatnak. Az idevágó eltérő vélemények kialakulásánál és mérlegelésénél a kérdés csupán az, hogy az agancsképződésre mily mérvű befolyást tulajdoníthatunk a legeltetés miként jének.

Ott, a hol az agancsvadállomány az év minden szakában, kielégitő minőségben és mennyiségben jut szokott, természetszabta tápszerféleihez, nem csupán testi erőben és alkatban mutat kedvezőbb külsőt, hanem az agancsok képződése is aránylagosan megfelel a jó táplálkozásnak.

A hol az agancsosok kizárólag az erdőre és annak termékeire vannak utalva, ott az agancsok képződés sem a szarvasnál, sem az őznél nem oly kiváló, mint ott, a hol hozzájuthat mezőgazdasági termékek nevezetesen a táperőkben oly igen dús kalászos növények szemtermékeinek fogyasztásához, általában pedig, a hol az agancsosnak állandóan megfelelő legelőterület áll rendelkezésére s így nincs kizárólag az erdők nyujtotta táptermékek vagy csupán a szükebbre szabott és silányabb legelő területekre utalva.

Mindott, a hol a vadállomány számához mérten, nagy kiterjedésű és jó legelőterületek állanak rendelkezésre, a hol a vad megtalálhatja a legalkalmasabb eleségféléket, nemcsak a legeltetés kérdése, hanem az állomány erőállapota és agancskiválósága is biztositottnak tekinthető.

Ott ellenben, a hol nem talál a vad megfelelő legelőterületet, úgy szaporodási, mint tenyészanyagban, egyben agancsdiszben is csak kevésbé értékest tud nyujtani.

Kedvezőlen legeltetési viszonyok rákényszeritik a vadat arra, hogy átváltson és el-elkalandozzon távolabb fekvő olyan területekre, a hol a tulajdonosnak károkat, saját gazdáiknak is bosszúságot és kárt, maguknak pedig életveszedelmet is okoznak. Ezt mindannyiszor és mindott kényszerült a vad megtenni, a hol a legelők és az erdők növényzete és azok termékei tápigényeit teljesen ki nem elégitik. Megfelelő tápanyagokban szükölködő vidékek vadállományának agancsdísze soha sem fogja a várakozásokat kielégiteni. A legeltetési viszonyok tökéletesbitése tehát a legfontosabb és legsürgő-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

sebb tennivaló mindott, a hol a silány agancsképződés úgyszólván figyelmeztet erre bennünket.

A növényzetet tápláló főbb tápsók, úgymint a foszforsav, a kálisó és a mész, továbbá a korhadási folyamatok és a termő talajba hatoló nitrogén hivatottak az erdők növényzetének és a legelőknek is megadni táperőanyagokban mindazt, a mire a növényzetnek s ez úton a növényből táplálkozó agancsos vadnak is szüksége van nemcsak gyarapodás és fajfenntartás, hanem agancsképzés szempontjából is. Hazánk talaja, a maga őstápkészleteiben duzzadt, valamikor a fő növényi tápsók tömegében; ma ezek tetemesen megcsappantak, sőt itt-ott teljesen hiányzanak is.

Az agancsosnak csak úgy, mint minden egyéb szerves élőlénynek, alkata felépítéséhez, szervezete fenntartásához mulhatlanul szüksége van bizonyos mennyiségű foszforra és mészre, a mit táplálkozás útján szed magába. Ha a talaj mészben és foszforban eredetileg is szegény volt, vagy kizsarolttá vált, úgy ujjmutató ez arra, hogy minő alapból kell kiindulnunk a legelőjavítások terén is.

Miután az agancsképződésre befolyást gyakorló vadtáplálás és legeltetés miként jéről és helyesbítéseiről kívánok megemlékezni, első helyen említem a meszet, mint olyan tápalkatrészt, a mely az állati szervek létrejövetelénél bizonyos rendeltetést hivatott betölteni. Hogy e tekintetben a mész rendeltetése nem elsőrangú vagy éppen kizárólagos, azt igazolják azok a vidékek, a hol a talaj nem éppen mészdús, sőt mészhiányos is, mindamellett az ilyen tájakról származó agancsok azért akárhányszor vetekedtek azokkal, de sőt felül is multák azokat, a melyek mészben dús vidékekről származtak. A háziállatok mai okszerű tápellátásánál a mész, ha bir is a többi tápszeranyag mellett bizonyos jelentőséggel, kizárólagosan döntő tényezőt egymaga még nem képvisel. A nagyon csontos állatoknál, a csont térfogatának fokozatos gyarapodásával a mésztartalom csökken; erre a fölös mennyiségű mészre a csontnak tehát csak bizonyos határokig van szüksége; a csontok mésztartalmának csökkenésével pedig egyidejüleg gyarapszik a csont zsir és protein tartalma, de gyarapszik maga a csont is. A mit a tudomány ilymódon a kérődző háziállatok csontrendszere képződésénél megállapit, az mindenkép alkalmazható a hasonló szervezetű kérődző agancsos vadnál is.

Az okszerű állattenyésztés is az állatnak foszforsavban, mészben és egyéb szükséges tápsókban bővelkedő ellátására törekszik; de mindenkor azon az alapon, hogy az állat, világrajötte első pillanatától kezdve, jusson a foszforsav a mész és egyéb tartalmú tápféleségeken kívül fejérje tartalomban is minél bővebb tápszerekhez.

Végzett vegyvizsgálatok sehol sem igazolták egyeseknek azt a föltevését, hogy a legpompásabb agancsvagy lapátdisz bővebb mésztartalmat mutatna, mint hasonló térfogatú, de külsőleg kevésbé tetszetős ilyen trofea. Egy bizonyos meghatározott mennyiségű mésztartalmat az agancs is igényel és felhasznál, de nem többet, mint a mennyire szüksége van s így a mint bizonyos rekordtermést is a mezőgazdaságban nem csupán a mész ad, úgy az állatok táplálkozása során sem lehet a mész az az anyag, a mely az agancsnak valóságos rekord díszalakot kölcsönöz és hivatott biztosítani. Azok a háziállatok, a melyek kiséretkép folyton emelkedő mennyiségekben kaptak foszforsavas meszet, szemernyivel sem fogyasztottak abból többet, mint a mennyire a szerv a maga fenntartásához és fölépítéséhez igényt tart. A fel nem használható ilyen anyagokat az állati szervezet, kivált trágya útján megint kiadja magából feldolgozatlanul. Így vagyunk ezzel az agancsosok táplálkozásánál is; de viszont, ha foszforsavból és mészből mit sem adunk, vagy a megkivántnál kevesebbet, ezzel megint csak oly hibát követünk el, mint a túlbőadagolással, bárminő tápszerféléről legyen is szó.

Azok a foszforsavas és meszes preparátumok, a miket ma az állatok táplálásánál felhasználunk, sohasem lesznek képesek hatásukban oly eredményt kifejteni, mint a minőt nyujthat a vadnak a jó legelők olyan terméke, a mely már eredetileg, a maga összetételeiben is tartalmazza foszforsavban, mészben, fehérjében mindazt, a mire az állatnak szerve felépítésénél és agancsai gyarapításánál szüksége van.

A legelők talaját kell tehát olymódon megjavitanunk, hogy a növényzet foszforsavban, mészben, fehérjében és egyebekben is megadhassa az agancsosnak mindazt, a mire annak szüksége van.

Hogy van-e elég mésztartalom egy-egy területen, ehhez külön talajvizsgálatra alig van szükségünk, mert a silány külső a legbiztosabb jele annak, hogy a növényzet, mészben és egyéb tápsókban is, főként az oly jelentőségteljes foszforsavas tápsóban hiányt szenved. Ha még oly bőven vannak is savas alkatrészek a termő talajban, dús vegetációt csak akkor fog az nyujtani, ha elegendő mésztartalom is van a földben. Viszont bármily mészbő is a talaj, soha szép és jó termést nem fog az adni, ha foszfor, káli és a nitrogén nyujtotta fehérjék nem állanak a növényzet rendelkezésére. A buja növényzet külső képe teljesen megnyugtathat bennünket a felől, hogy legelőink tápanyagszolgáltatása kifogástalan. A buja külső csökkenésének mérvéhez és fokához képest kell aztán oda törekednünk, hogy megfelelő növényféleségek kiszemelése és teljes fokú táplálása útján, vadállományunknak mindazt megadhassuk, a mi az erőteljes agancsképződésre is lényeges befolyást gyakorol.

Azok a különböző mesterséges tápszerpótlékok, a melyeket mész és foszfor tartalmuk miatt a vadnál alkalmazni szoktunk, teljes sikert már azért sem nyujthatnak, mert ezt a tápot a még anyatejével táplálkozó vadnak amúgy sem nyujthatjuk. Rendszerint a már kifejlett vadat részesíthetjük csupán erőtáppótlékfélékben; már pedig a vadállomány gyarapodása és táplálkozása során kielégítő eredményekhez csak akkor juthatunk, ha a főtápszeranyagok legbecsesebbjei már az anyatejben bentalálhatók. Ezt pedig az anyaállat, mindenkor a természetes tápszerek útján szerzi meg s.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nyujtja tápul gyenge nemzedékének. Ebben az anyatejben feltalálható protein és zsirtartalom az, a mely az új nemzedék növekedését és gyarapodását előmozditja. A hol ugyanis a természetes zsirtartalmától és protein anyagától meg nem fosztott tejtermékekkel táplálják a zsenge állományt, ott a gyarapodás kedvezőbb képet és eredményeket mutat, mint ott, a hol táppótlékul legfeljebb lefölözött sovány, tehát silány tejterméket kap az állat, mert a sovány tejből éppen a legbecsesebb tápsók hiányzanak.

Az a szarvas vagy őzborju, a mely világra jöttétől kezdve anyatejjel táplálkozhatik, a gyarapodására mellőzhetlen tápsófélékben bővelkedő anyatej természetes tápszerével, mindenkép a legkiválóbb vadnemzedéket fogja szolgáltatni. Az ilyen állat akkor, a midőn az anyatej elhagyása után egyéb tápszer fogyasztására van utalva, hasonlithatatlanul kedvezőbb alkatot és erőállapotot mutat, mint az a vad, a mely a tejelés szakában megfelelő tápsókban szükölködő anyatejet fogyaszthatott csupán.

Ha szemlét tartunk tél küszöbén, agancsos vadállományunk fölött és azt látjuk, hogy akad bizony selejtes nemzedék is, tisztában lehetünk azzal, hogy a táplálkozás fogyatékossága tette azokat selejtesebbekké. Ilyenkor fegyverünk hivatott a selejtezés munkáját elvégezni. A hol kiselejtezendő anyagot nem találunk az állományban, ott biztosak lehetünk a felől, hogy a vad táplálkozási viszonyai az anyatejtől kezdve mindvégig kielégitőek voltak; viszont pedig a kisebb-nagyobb számú selejtes vad szolgáljon útmutatásul arra, hogy elsősorban az anyaállatok és a tejelő állomány legeltetési viszonyain kell javitanunk.

Kétségtelen, hogy a tengeri, a zab és egyéb szemes eleség a tejszolgáltató anyaállatok ellátásánál jelentős szolgálatokat tehet; ámde ezek a tápszerfélék nem mindenkor állanak elég bőségben rendelkezésre. Nagyobb állomány mellett az értékes szemeleség nagy tömege, rendkivül költségessé teszi az amúgy is nagy áldozatok árán fenntartható állomány gondozását s igy a pénzügyi és gazdasági szempontok helyes mérlegelésével magának a természetes legelőterületnek gondozása az, a mely elsősorban hivatott a bajokon segiteni.

Földmivelésügyi kormányunk többrendbeli üdvös intézkedéssel igyekezett a legutóbbi évek során a legelőjavitások terén is segitségünkre sietni; mindennek daczára a vad ellátására hivatott és sajnos nem eléggé gondozott legelőterületek katasztrális holdjainak ezernyi száma tanuskodik arról, hogy a téren nagyon sok még a tennivalónk!

Úgyszólván elemi követelmény az, hogy ne hagyjuk bemohosodni az ilyen területeket. Vadfenntartó nagyobb uradalom területein magam tapasztaltam, hogy a bemohosodást gátló és megszüntető legelemibb munkálatok keresztülvitelét sem veszik foganatba.

A legelőterületek kiélt, silány, senyvedő növényzetét sürgősen meg kell újitani; erre nézve irányitást és támogatást úgy a földmivelésügyi hatóságok, mint lapunk is mindenkor készséggel nyujt az érdeklődőknek.

A javitandó legelők foszforéhségét 2—3 évenként nyujtandó 3—4 métermázsányi szuperfoszfáttal, nedvesebb, savasabb talajokon esetleg a mésztartalmú Thomassalakkal kell javitani. A legelő flóra erőteljes képződéséhez 1—1½ métermázsányi kálisót is alkalmazunk. A legelőnövényzet gyarapodásához oly mellőzhetlen nitrogéntadó jó istállótrágya hiányában pedig helyet adunk a pillangós virágnak, mint nitrogént szolgáltató tápnövények kultiválásának is; ezenfelül pedig a senyvedő külsejű legelőnek tavasz beálltával, esetleg már őszszel is, némi ammónium szulfátot, vagyis kénsavas ammóniákat adunk; még pedig az eddig használatos hasonló hatású chilisalétrom helyett már azért is, mert utóbbi itt-ott veszedelmet okozott a vadnak akkor, ha azt a zöld növényzettel együtt nyaldosta, fogyasztotta.

Hogy legelőterületek létesitésénél és fenntartásánál minő növényfélék alkalmazása a legelőnyösebb, e tekintetben a helyi és talajviszonyok a mérvadók. A proteinben, a foszforban, a nitrogénben bővelkedő és ezeket tartalmazó növények mindenkor a vadellátás során is betöltik azt a rendeltetést, a mit a háziállatok számára létesitett és fenntartott legelőknél beigazoltak.

A foszforsavval és kálisóval, mint a kénsavas ammóniákkal táplált legelők növényzete mindenkor biztositani fogja úgy az anyavadnak, mint a még anyatejjel táplálkozó zsengébb vadnak erőteljesebb fejlődését.

A kék galamb (Columba oenas Linné).

Hazánk vadgalamb-féléi közt a legszembeötlőbb és egyike a legkorábban érkező vándormadarainknak, mert már február végén — egyidejüleg a mezei pacsirtával — visszatér fészkéhez és csak későn hagyja el ligetes erdeinket; rendszerint október második negyedében, de néha át is telel. Odvas, mohos törzsü fákban fészkel, néha közel az emberi lakásokhoz is. Mesteséges fészekodvakban is megtelepithető, azonban csak nagyobb, nyugalmasabb parkokban és erdőkben.

A kék galamb nem marad hü mindig a saját fajához, mert olykor a mezőre látogató házigalambok közé keveredik, sőt kereszteződik is velük.

Április közepén, és másodizben júniusban, fészkel; az idősebb párok azonban évente háromszor is költenek. Fészekalja rendesen két tojás.

Majdnem egész Európában el van terjedve és még Skandináviában is található egész a 61. szélességi fokig.

A fiatalok csőre barnás szürke, világos hegygyel, később elül sárgás, hátul vöröses, az öregeké sötétvörös. Szemük széle kicsiny és piszkos hússzinü. Fejük és nyakuk mákkék. Nyakának oldalai és hátsó alsó része erősen kékes zöld és bibor fémfényü, elül a mellig barnás borvörösszinü, melle és teste világos mákkék, a fark felé valamivel sötétebb. Háta felső része és vállai hamuszürkék, hátának alsó része, farktő szárnyának felső takarója világos mákkék. A szárnyfedők és a kisevezők világos mákkékek.

Oly vidékeken, a hol hiányzik, érdemes volna meg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

telepítésével foglalkozni. E czélra leghelyesebb öt-hat pár fiatalt beszerezni és — közel a házhoz — mesterséges fészekodvakban elhelyezni. Sikerült ez már a közönséges seregélylyel (Sturnus vulgaris) is, mely oly vidékeken, hol eddig ismeretlen volt, most már ezerszámra szinatol.

A kék galamb különben a mezőgazdaságra nézve igen hasznos állat, mert a földeken szedegeti a különféle giz-gaz magvakat, a vadásznak pedig sebes röpte kellemes szórakozást nyujt. Húsa jól elkészítve, izletes pecsenyét szolgáltat. *Ifj. Kasparek Károly,*
betétszerkesztő.

Gazdasági tanácsadó.

Az erdőkőr, más néven szarvasmarhák járv. vérfestékvizelése. (Egyúttal felelet «Apátkolos» kérdésére.) Mindig csak bizonyos mocsaras, vizenyős erdei legelőre járó szarvasmarhák közt jelentkezik, főleg tavaszszal és nyáron, télen ritkán. Istállózott állatok csak kivételesen kapják meg.

Előidézője a Piroplasma bigeminum nevű egysejtű élőlény, a mely a lázas állatok vörös vérsejtjeiben élősködik. A beteg állatokon élősködő kullancsok aztán a vérrel együtt magukba szivják a ragályanyagot és továbbterjesztik a ragályt.

A természetes fertőzés a következőképpen történik: A megtermékenyült nőstény leesik a szarvasmarháról és a fűbe több száz petét rak. A petéből kibúvó álczák a legelő szarvasmarhára másznak, a hol teleszivják magukat vérrel és pár nap mulva ismét leesnek. Négy hét alatt az álczák nymphákká alakulnak át és ismét rámásznak a szarvasmarhára, a hol egy pár napig jól teleszivják magukat vérrel és ismét levélnak. A földön aztán mintegy két hónap alatt kész kullancsokká alakulnak át. A kullancsok ismét ellepik a szarvasmarhákat, teleszivják magukat vérrel, megtermékenyülnek és a körforgás újból kezdődik. Világos tehát, hogy egyetlen egy beteg állatról származó kullancs ivadékai nagyon sok marhát megfertőzhetnek, mert mindegyikbe beojtják a ragályanyagot.

A fertőzés megtörténte után 8—10 nap mulva a szarvasmarha hőmérséklete igen magasra (40—42 fokra) szökik fel, a beteg izgatott, vagy ellenkezőleg nagyon bágyadt, nem eszik, nem kérődzik. Eleinte székrekedése, később hasmenése van. A bélsarat kólikaszerű fájdalmak közepette üriti. A bélsár gyakran véres. A járás nehézkes és a vese tájékára gyakorolt nyomás nagy fájdalmat vált ki (a beteg nyög és hátát behorpasztja.) A vizelet-ürítés fájdalommal jár, a vizelet eleinte világosabb, később sötétebb vörösszinű, felrázásnál habzik. Enyhe esetekben a láz csökken, az étvágy visszatér és a betegek pár heti lábadozás után ismét felgyógyulnak. Súlyos esetekben 2—3 nap mulva a betegek már nem tudnak felkelni, nyögve hevernek a földön, szemük könyezik, szájuk nyálzik, hőmérsékletük hirtelen süllyedni kezd, izomremegés jelentkezik, és az állatok csakhamar kimulnak.

Gyógyszerekkel semmire sem megyünk. Az állatokat kössük be mérsékelten hűvös, de jól szellőzött istállóba. A legelőre semmi esetre sem szabad kihajtani, legfeljebb más, szárazabb fekvésű legelőre, de csak akkor, ha már gyógyulófélben vannak. Székrekedés esetén adjunk félkiló keserű sót másfél liter meleg vizben, hasmenés esetén lenmag-, zab- vagy árpakásafőzetet. (Az árpakását, más néven gerstlit, zúzott zabot vagy lenmagot főzzünk sokáig vízben, míg nyúlós sűrű folyadékot nyerünk, ezt adjuk langyos melegen az állatnak.) Nagyon gyenge állatnak adhatunk egy kis feketekávét, vagy borszeszt az ivóvízben.

A táplálék legyen lehetőleg száraztakarmány, burgonya és répa. Ha nincs száraztakarmány, akkor is csak feltétlenül kullancsmentes helyről származó füvet szabad nyujtani.

A kullancsokat keressük meg és kenjük be sósvízzel, kreolinos vagy lysolos vízzel; attól elpusztulnak. A kifejlődött kullancsok leginkább a lágyék tájékán, a czombok belső felületén, a végbél környékén és a tőgyön, az álczák és a nymphák pedig a fejen, füleken és a szemhéjakon meg a tőgyön tartózkodnak. Azokat is be kell kenni sósvízzel, vagy kreolinos, esetleg lysolos vízzel. A kullancs-keresést többször ismételni kell.

Vadvizes, mocsaras erdei legelőre különösen kora tavaszszal sohase hajtsuk ki a marhát, idegenből hozott marhát jól nézzünk meg, nehogy testén kullancsot hozzon magával és elterjessze a bajt. Viszont mi is tisztogassuk meg jól a marhát, mielőtt más legelőterületre hajtjuk, nehogy azt saját állataink fertőzzék be. Délamerikában igen elterjedt ez a baj, ott a gazdák olajos vizen usztatják át a marhát, mielőtt vészmentes területre hajtják. Ezt itt is meg lehet tenni, vagy legalább is jól permetezzük meg olajos vízzel, hogy elpusztuljanak azok a kullancsok, álczák és nymphák is, a melyek esetleg elkerülték a figyelmünket a böngészés alkalmával. *Dr. Kukuljević József.*

Hullott gyümölcs felhasználása. A lehullott gyümölcsöt, ha már egy kissé rothadásnak indult is, jól fel lehet eczetkészítésre használni. E végből a lehullott gyümölcsöt egy bödönbe gyűjtsük össze, vízzel öntsük le s takarjuk le, a míg a megfelelő mennyiség együtt lesz. Az így gyüjtött gyümölcsöt naponta jól össze kell keverni, hogy a penészesedéstől megóvjuk. Ha már elég gyümölcsöt szedtünk össze, azt szétzúzzuk, kipréseljük és 48 órán át állni hagyjuk. Ekkor a gyümölcslét, az üledék visszahagyásával, forró boreczettel jól beitatott tiszta boroshordóba öntjük, minden 10 liter lére 3·5 gr. fehér borkövet adunk hozzá s azután a bedugaszolatlanul hagyott hordót a konyhában meleg helyre teszszük, a hol azután csakhamar megkezdődik az erjedés. A hordóban a tisztátalanságok kihabzása folytán támadó hiányt, úgy mint a bornál szoktuk, újabb gyümölcslé hozzáöntésével kell akképen pótolni, hogy a hordó állandóan tele legyen. A mikor a gyümölcslé teljesen megtisztult és az erjedés megszüntével a folyadék nyugalomba jött, a hordó nyilását mullal

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

befödjök. Az így kezelt hordót még néhány hétig, míg az eczet kellemes savanyú izt kap, a konyhában hagyjuk, s csak a korsókba lehúzott eczetet teszszük el azután a pinczébe.

Méhcsípés. Ha egy méh megszúrt bennünket, úgy a testünkben maradó fullánkot ne akarjuk két ujjunkkal kihúzni, hanem iparkodjunk azt körmünkkel kitúrni, kikaparni, mert a fullánkon lóg a kis méregzacskó s ha azt két ujjunkkal megfogjuk, úgy a méregzacskó egész tartalmát benyomjuk a sebbe.

Különfélék.

Töltött fegyver. A töltött fegyver már sok szerencsétlenségnek volt okozója; így újabban is — mint lapunkat Fáczánházról értesítik — Rozmann József, a Tömördi uradalomban alkalmazott erdőkerülő, töltött fegyverrel betért egy ismerős gazdához, a hol azután a vendéglátó gazda szolgája addig babrált a fegyverrel, míg a fegyver elsült s az erdőkerülőt lábán megsebesítette. Rozmann vérmérgezést kapott s kilencznapi szenvedés után meghalt.

Halálozás. Danielisz Elek, m. kir. erdőmérnök, a körösbányai erdőgondnokság vezetője, munkás életének 32-ik, állami szolgálatának 11-ik évében, május 29-én meghalt.

Sikerült rókaászás. Bezerédj Pál, v. b. t. t. hidjai (Tolna m.) birtokán az utóbbi időkben a rókák nagyon elszaporodtak, ezért május közepe táján rókaászást rendeztek, mely nagyon szépen sikerült. Rövid pár nap alatt 31 fiatal vörösfrakkos került a rókát ásók kezébe, a mi igen szép eredmény, különösen, ha arra gondolunk, hogy e díszes kompánia hány fiatal nyulat pusztított volna el, míg eléri anyányi korát. Hát még azután, mikor a vadászat nemes sportját már önállólag üzik! *Ifj. Kasparek Károly.*

Kérelem «Az Erdő» t. olvasóihoz. Azoktól, a kik a szabad természet ölén mozognak, a kik hóval, viharral daczolva mindig résen állanak, a kiknek figyelmét a természet legkisebb jelensége is leköti, bátor vagyok egy természetrajzi kérdés megoldását kérni.

Többször és több helyen hallottam a borzról, hogy ha kukoriczát akar dézsmálni, a nőstény a hátára fekszik, lábait égfelé mereszti és a hím ezek közé rakja a kukoriczát. Mikor megrakódtak, a hím megfogja a nőstényt farkánál fogva és így fuvarozza haza a kukoriczát.

A Mátraalja borzvidékes hely, itt laktam három esztendeig, de a borznak ezt a szokását nem figyeltem meg. A ki ismeri a borz különleges szokásait, az nem kételkedik benne, hogy e mende-mondának van valami alapja. Miért is helyén volna e kérdést lapunk hasábjain tisztázni. *Meles.*

Gyufafogyasztás. A népességre átszámítva a gyufafogyasztás fejenkint:

Németországban naponkint:	12	drb.,	évenkint	4380 drb.
Belgiumban «	9	« ,	«	3285 «
Angliában «	8	« ,	«	2920 «
Francziaországban «	6	« ,	«	2190 «
Ausztria-Magyarországon «	5	« ,	«	1825 «
Oroszországban pedig «	1·5	« ,	«	547 «

Ezekből a számokból azt lehet következtetni, hogy Németországban van a legtöbb dohányos ember, mert a dohányosok fogyasztják a legtöbb gyufát.

Bortermelés. A bortermés természetszerűleg az egyes években különböző. Azért az egyes államok borterméséről csak átlagos adatok alapján lehet kimutatni. E szerint

Francziaország évenkint	44,885.550	hl.
Olaszország «	40,307.130	«
Spanyolország «	16,754.291	«
Algir «	8,883.667	«
Ausztria «	3,836.654	«
Magyarország «	3,800.500	«
Németország «	2,922.836	«
Portugália «	2,800.000	«
Görögország «	2,300.000	« bort termel.

Ezzel szemben a fogyasztás évenkint és fejenkint:

Francziaországban	126 liter
Olaszországban	120 «
Görögországban	109 «
Spanyolországban	95 «
Portugáliában	92 «
Svájczban	71 «
Törökországban	20 «
Magyarországon	20 «
Németországban	6·5 «
Oroszországban	3·3 «
Dánemarkban	2 «
Hollandiában	2 «
Angliában	1 4/5 «
Amerikában	1 2/5 «
Norvégiában	0·9 «
Svédországban	0·5 «

Földünk népessége 1913. év végén kereken ezerhétszáz milliót tett ki. Ebből Ázsiára 832,790.000, Európára 484,190.000, Afrikára 188,990.000, Amerikára 187,350.000, Ausztráliára pedig 57,800.000 lélek esett. Az utolsó három év alatt Földünk lakossága 140,000.000 lélekkel szaporodott.

A vasutak összes hossza, kereken 1 millió kilométer. Első helyen áll ebben a tekintetben Amerika 554,523 km. hosszú vasútjával, azután következik Európa 357,168 km., Ázsia 90,882 km., Ausztrália 38,980 km. és utolsó helyen Afrika 38,882 km. hosszú vasúttal.

A hajók közt még mindig a vitorlás hajók foglalják el az első helyet, a milyen 55,802 drb. van, 7,000.000 tonna tartalommal, míg a gőzhajók száma 47,714 drb., azonban tonna tartalmuk 39,000.000-ra rúg.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Időjelzés. A «Meteor» folyó évi junius hó második felére a következő időjelzést teszi közzé: Junius hó második felének változási napjai: 15—20—22—23—26—28- és 30-ra esnek.

Legerősebb hatásúak a 17—23—25-ikiek. A 23-iki viharos, mikor is egy zivataros jég valószínű; a 25-iki meleg, száraz; a 26-iki szintén meleg, száraz; a 28-iki szeles, esetleg zivataros jellegű.

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény az állami erdei-facsemeték adományozása tárgyában.

18767. I/A—5. sz. 1914. Az állam által fenntartott erdei-facsemetekertekből az 1914. év őszén és az 1915. év tavaszán az állami szükségleteken felül megmaradó facsemete-feleslegek a következő feltételek mellett fognak az eziránt folyamodó birtokosoknak kiosztatni:

I. Feltétel. *(Csemeték adományozása kivételesen kisbirtokosoknak.)*

Szegénysorsú kisbirtokosoknak kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területeik befásítására a facsemeték a beerdősítendő területhez legközelebb fekvő vasúti állomásra *teljesen díjtalanul* (bérmentesen) *szállíttatnak* el abban az esetben, ha az illetékes kir. erdőfelügyelőség, vagy a m. kir. állami erdőhivatal igazolja, hogy a birtokost a vasúti szállítási költség anyagi erejéhez képest aránytalanul megterhelné.

II. Feltétel. *(Csemeték adományozása hatóságilag kijelölt kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területek befásítására.)*

Az állami kezelés alatt álló kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területekre, valamint az állami kezelés alatt nem álló magántulajdont képező, a hatóságilag kijelölt kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területek befásítására a facsemeték, a mennyiben az állami facsemetekertek készleteiből kiszolgáltathatók, az 1879. évi XXXI. t.-cz. 177-ik szakaszának *b)* pontja értelmében ingyen szolgáltattatnak ki, még pedig, ha azok a csemetekertekben vétetnek át, teljesen díjtalanul, ha pedig a csemeték vasúton szállítandók el, becsomagolva és a felvevő vasúti állomásra szállítva ingyen adatnak ki, a vasúti szállítás költségeit azonban a birtokos köteles viselni.

III. Feltétel. *(Csemeték adományozása közgazdasági érdekből befásítandó területekre.)*

A hatóságilag még ki nem jelölt kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területek befásításához, továbbá olyan mezőgazdasági mivelés alatt álló területek beerdősítésére, a melyek ezidőszerint kifejezetten nem kopár területek ugyan, azonban mezőgazdaságilag haszonnal nem kezelhetők, s ennélfogva beerdősítésük közgazdasági érdeket is képez, végül az állami kezelés alatt álló erdők vágásainak felujításához szükséges facsemeték, ha azok a csemetekertekben vétetnek át, — a földből kiszedve, csomagolás nélkül — ingyen adatnak ki, ha azonban vasúton való szállításuk kivántatik, a csemeték — a csomagolásért és felvevő vasúti állomásig való szállításért ezer (1000) darab csemete után egy (1) koronával számított költségek utánvételezése mellett — bérmentetlenül szállíttatnak el.

IV. Feltétel. *(Csemeték adományozása a termelési költségek megtérítése ellenében.)*

Az I—III. pontban említett erdősítések céljaira szükséges facsemeték kiszolgáltatása után esetleg még fennmaradó csemetekészletből az állami kezelés alatt nem álló erdők rendes évi vágásainak és tisztásainak beerdősítésére és egyéb fásítási czélokra is adatnak ki csemeték. Ezen facsemetékért azonban az érdekelt birtokosok, hogyha a csemetekertben csomagolás nélkül veszik át azokat, a facsemetéknek az alábbi táblázatban feltüntetett átlagos termelési költségeit, vasúti szállítás esetén pedig ezenfelül még a csemeték csomagolásáért s a felvevő vasúti állomáshoz való szállításáért járó — és ezer (1000) darabonkint egy (1) koronával számított költségeket — is megtéríteni tartoznak, a mely összeg tölük utánvétellel szedetik be, a csemeteszállítmány pedig bérmentetlenül adatik fel.

Az átlagos termelési költségek fejében fanemek szerint a következő összegek számíttatnak fel:

Csemetefaj	1000 darab					
	1 éves		2 éves		3—4 éves	
	K	f	K	f	K	f
Luczfenyő	—	—	3	—	5	—
Jegenyefenyő	—	—	4	—	6	—
Erdei fenyő	2	—	3	—	5	—
Feketefenyő	2	—	3	—	5	—
Vörösfenyő és Banksfenyő	3	—	4	—	6	—
Tölgy és hárs	6	—	8	—	—	—
Ákácz és gleditschia	3	—	5	—	—	—
Kőris, juhar és szil	4	—	6	—	—	—
Nyir	6	—	8	—	—	—
Nemes dió	16	—	20	—	—	—
Szelid gesztenye és amerikai dió	10	—	15	—	—	—
Nyár- és fűzdugvány, gyökeres fűz	3	—	—	—	—	—
Mindenféle külföldi és díszfacsemete	20	—	30	—	—	—

Az állami kezelés alatt nem álló erdők és kopár területek beerdősítéséhez, valamint az egyéb fásításokhoz szükséges *facsemeték adományozását 1 koronás bélyeggel ellátott* és az őszi erdősítésekhez kért csemeteket illetőleg legkésőbb *1914. évi julius hó 31-ig*, a jövő évi tavaszi ültetéshez kérteket illetőleg pedig *1914. évi november hó 14-ig közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez benyújtandó folyamodványban kell kérni.*

Figyelmeztettetnek az érdekelt birtokosok, hogy az elkésve beadott, valamint a földmivelésügyi miniszteriumhoz közvetlenül benyújtott vagy a más hatóságokhoz beterjesztett kérelmek nem fognak figyelembe vétetni és folyamodványuknak miként történt elintézéséről a birtokosok nem fognak értesíttetni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmővelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A folyamodványokban a birtokosoknak határozottan meg kell jelölniök a beerdősítendő terület helyét (község, dülő), minőségét (kopár, vizmosásos, futóhomokos terület, vagy vágás, tisztás stb.) és kiterjedését (kat. hold), továbbá a szükséges csemeték faját, korát és mennyiségét, az elültetés idejét (1914. év ősz, vagy 1915. év tavasz), a folyamodónak vagy megbizottjának pontos czimét (lakóhely, utolsó posta), hová küldessenek a csemeték (vasúti állomás) és végül azt, hogy a csemeték kiszolgáltatását a fentebb közölt (I—IV.) feltételek közül melyik szerint kérik.

Figyelmeztettetnek a birtokosok arra is, hogy ezen hirdetmény alapján csakis erdősítésre alkalmas 1—2 éves lombfa és 2—4 éves fenyőfacsemeték kerülnek kiosztásra, a melyek tehát utak, tagok szegélyezésére és parkozási czélokra nem alkalmasak; továbbá, hogy azok a folyamodók, a kik a kért és kiutalványozott csemetéket ok nélkül visszautasítják, jövőben az állami csemetékben való részeltetés kedvezményétől elesnek.

Az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján állami kezelésbe vett erdők és kopárterületek birtokosai részére szükséges facsemeték kiutalványozása iránt a szükséges lépéseket a m. kir. állami erdőhivatalok ezentul is hivatalból teszik meg.

A csemeték szétküldése tavaszszal rendszerint márczius hóban, őszszel pedig október és november hónapokban fog megtörténni.

Budapest, 1914. évi május hóban.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

*

65,656. szám.
II. B—1914.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(Bárcza melletti vadászás ügyében.)

Ismételten előfordult, hogy a bárczaváltás mellett értékesítendő vadra egyes vadász urak igényüket ugyan bejelentették, a bárcza kiváltását, illetőleg a vadászat tényleges gyakorlását azonban elmulasztották s így a kincstár a részükre előjegyezve volt vad értékesítéstől és az értékesítésből eredő jövedelemtől elesett.

Felhívom ennélfogva, hogy jövőben a bárczaváltás mellett való értékesítésre fenntartott vad lelövésére beérkező jelentkezéseket végérvényesen csak abban az esetben fogadja el s jegyezze elő, ha a jelentkező az 1911. évi 19,148. sz. itteni rendelettel kiadott Szabályzat 6. §-ában megállapított *biztosítékot* egyuttal lefizette.

Ennek megtörténte után a jelentkező félreértethetetlen módon értesítendő arról, hogy igénye mely napokra s mely vadász, illetve erdőteruletre nézve lett előjegyezve s egyben figyelmeztetendő, hogy a mennyiben az előjegyzett napokon a vadászatot nem gyakorolná, a letett biztosíték a kincstár tulajdonába megy át.

Ehhez képest tehát az elül idézett 19,148/1911. sz. rendelettel kiadott Szabályzatot a következőkkel egészítem ki:

65,656. szám.
1914. II. B.

Pótintézkedés.

A ki a 2. §. szerint illetékes erdőgondnokság, illetve a földmívelésügyi miniszter által megbizott közegek által a jelentkezés sorrendje szerint *előre megállapított napon vagy időtartamon belül* gyakorolható vadászat jogát bármi oknál fogva igénybe nem veszi, a 6. §. szerint általa már előzetesen a jelentkezés alkalmával lefizetendő, illetőleg lefizetett *biztosítékot* elveszti s az a kincstár javára teljes összegében számolandó el.

Budapest, 1914. évi május hó 14-én.

A miniszter rendeletéből:

Roth Lóránd s. k.,
miniszteri tanácsos.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Kende Dániel m. kir. erdőtanácsost sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Szepesi Gusztáv m. kir. főerdőmérnököt, sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter kinevezte Miljus Pétert a beszterczei m. kir. erdőigazgatósághoz m. kir. irodakezelési gyakornokká.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Gajda Gábor m. kir. erdőőrt áthelyezte Gyorokról Aradra.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületében Kubán János m. kir. erdőőrt nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Gaál József m. kir. erdészeti irodatisztet Budapestről Nagybányára.

*

A m. kir. bányászati és erdészeti főiskola rektora kinevezte Poljék Antalt a növénytani tanszékhez laboránssá (II. oszt. altisztté).

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Wingert János m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szolgálat érdekében Karánsebesre helyezte át, az ottani m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a zágrábi kir. erdőigazgatóság kerületében Vrga Péter kir. főerdőőrt, a sušaki kir. erdőhivatal kerületében Petrović János kir. erdőőrt, a lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében Boján Ádám m. kir. főerdőőrt, a nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületében Bognovszky József m. kir. főerdőőrt, a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületében pedig Gafrik Imre m. kir. főerdőőrt nyugalomba helyezte.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1914. évi május hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Erdőbényei közbirt. hd. 20·55, Elsik Mihály 5·—, Rábel János 8·—, Nagyszebeni adóhiv. 139·60, gróf Eszterházy erdőhiv-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

hd. 12·75, Földmív. min. hd. 94·70, Erdődi István 6·—, Andrások Imre 3·40, Podolin község hd. 25·15, Beszterczebányai erdőig. hd. 10·10, Fogarasi adóhiv. 100·—, Jászói prép. hd. 12·35, Kolozsvári adóhiv. hd. 21·55, Földmív. min. hd. 151·50, Hencz Tivadar 6·—, Neumayr és Tsa hd. 22·50, Wagner Gyula —·40, Aranyosmaróti adóhiv. hd. 11·68, Bartók Ernő hd. 17·35.

1 koronát fizettek: Szabó József, Riesz Károly, Járos József, Hollósy Árpád, Milován Vazul, Pécsi József, Matula Lajos.

2 koronát fizettek: Rettinger József, Latics Gyula, Bauer József, Gönczi Sándor, Horváth András, Kádár Péter, Holler Ferencz, Vancsik Mátyás, Glaván Lajos, Kelemen István, Miskovits Péter, Járos Károly, Prónay Béla, Kránitz György, Fränyó András, Ernyey Károly, Komondi János, Mészáros György.

3 koronát fizetett: Bekes Dezső.

4 koronát fizettek: Braunsteiner Gyula, Roszkopf János, Bakk Ferencz, Bogyó István, Lékai hgi. erdőgond., Lázár József, Papp János, Fischer-Colbrie Emil, Zathureczky Géza, gróf Eszterházy S. pulai erdőhiv. (1913), Demkovics József, Farkas Izsák, Ósimarosszék jav. igazg., Bogár Balázs, Vicziuger János, Mazencsák Béla, Szőllősy József, Szőke Ignácz, Bokor Róbert, Erdőgh István, Lehoczky István, Biharsályi kápt. erdőgond., Gencsy Imre, Demkó György, Geiger Sándor, Groszmann Imre, Poproczky András, Horváth István.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a címszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Erdőgondnokság Podbjel. A levelében leírt betegség valószínűleg gümőkór. Erre vall az, hogy a máj porhanyó, hogy pattanásszerű kiütések vannak rajta és hogy a burok alatt levő vérömlések következtében fekete. Gümőkóros szárnyasok megsántulnak, mert a betegség az izületeket és a csontokat is megtámadja. A mellcsont elgörbülése lehet angolkór következménye is, de esetleg a rossz ülőrudak is okozhatják.

A betegség igen lassú lefolyású, illetve lappangva fejlődik, s az állat hosszú ideig még egészségesnek látszik, holott már régen magában hordozza a betegség csiráját. Ezért aztán nem is különíthetjük el a betegeket, mert a látszólag egészségesek közt is sok lehet a fertőzött állat. Legczélszerűbb a még jó karban levő állatokat értékesíteni, levágni, mielőtt még teljesen leromlanak. Mert gyógykezelésről szó sem lehet.

A betegséget közvetítik a hullák, esetleg a leölt baromfiak belei, a melyeket sok helyütt kidobnak a többi baromfinak, a mely móhon felfalja azokat és velük együtt a betegség csíráit is. Idegenből hozott baromfiakkal is behurczolhatjuk a betegséget, a melyek aztán természetesen megfertőzik az egész állományt. Nemesebb fajtájú baromfi, mint minden betegséggel szemben a gümőkórral szemben is érzékenyebb, mint a közönséges parlagi tyúkféle. Ha már az egész állományt értékesítette, a végleg leromlottakat pedig kiirtotta és hulláikat mélyen elásatta, tessék az egész ólat és a baromfiudvart is alaposan fertőtleníteni. mielőtt újra benépesíti.

Megjegyzem, hogy a szárnyasok gümőkórja iránt a galambok is igen érzékenyek, könnyen megkapják és hathatósan terjesztik; a vizisárnyasok jóval ellenállóbbak.

Dr. Kukuljević József.

K. T. Ön tényleg beküldött ez évi január hóban 2 korona előfizetési díjat; mivel azonban ön 1913. évben csak félévre fizetett elő, a lapot pedig egész évben kapta s így a mult évre még 2 koronával tartozott, ennélfogva a januárban küldött két koronát a mult évi hátraléka törlesztésére írtuk. Ezek szerint tehát ön a folyó évre még semmit se fizetett, miért is kérjük, hogy előfizetését mielőbb rendezni szíveskedjék, nehogy kénytelenek legyünk a lap küldését beszüntetni.

H. T. Gothard Sándor úr — Herény, Szombathely mellett (Vas megye) lakik.

K. F. A felhivást tévesen kapta, mert előfizetése rendben van; ezért szíves elnézését kérjük.

Ifj. K. K. 1. A telekkönyvi, betétszerkesztési és birtokrendezési kérdésekre vonatkozó válaszok megadására vonatkozó szíves ajánlatát köszönettel vettük s alkalmilag ha ilyen kérdés felmerül, kérni fogjuk szíves közreműködését.

2. Kérjük, hogy jövőben, ha kéziratot küld, szíveskedjék azt az ívnek csak a páratlan oldalaira írni, a páros oldalak pedig maradjanak üresen.

V. J. Álláskeresletre vonatkozó hirdetését háromszor díjmentesen hozzuk. Minden további közlésért a szabályszerű hirdetési díjat meg kell fizetnie, a mi 5 koronába kerül.

G. L. 1. Az erdőőri szakvizsgák ügyében a m. kir. földmívelésügyi miniszter úr által 1880. évi 25,347. szám alatt kiadott utasítás a következőket tartalmazza:

1. §. Az 1879. évi XXXI. törvényczikk értelmében teljesítendő erdőőri szolgálatra szükséges szakbeli képesség törvényes igazolása czéljából, az ország különböző vidékein évenként az őszi hónapokban hivatalos erdőőri szakvizsgák tartatnak.

2. §. Ezen erdőőri szakvizsga letételére bocsáttatnak mindazok, kik az elemi népiskolát elvégezték, illetőleg írni, olvasni és a négy közönséges számművelet szerint számolni tudnak, s ezt, valamint azt, hogy legalább 3 évig szakadatlanul erdészeti gyakorlati szolgálatban állottak, hitelesen igazolni tudják, feddhetlen magaviseletűek és 20-ik életévüket betöltötték.

A vizsgára engedélyt azon kir. erdőfelügyelő ad, kinek kerületében a vizsga megtartatik.

3. §. A vizsgálóbizottság áll az elnökből és két bizottsági tagból, kiket az országos erdészeti egyesület és az illető kerületi erdőfelügyelő javaslata alapján, esetről-esetre a földmívelésügyi miniszter nevez ki.

4. §. A vizsgálat tárgyát képezi mindaz, mit az erdészeti műszaki segédszolgálat sikeres teljesítésére s az erdőőrnek a fennálló erdőtörvényben előírt teendőire és jogaira nézve tudni kell. Ezen gyakorlaton belül a vizsgálatra és a tanulóknak vezérfonalul ajánlatik Bedő Albert országos főerdőmesternek «Erdőőr, vagy az erdészet alapvonalai» czímű és az országos erdészeti egyesület által az erdőőrök tankönyvére kiírt pályadíjjal jutalmazott műve.

5. §. A vizsgára jelentkezők a vizsgáló-bizottsági elnök kezéhez vizsgálati díj fejében 10 koronát kötelesek lefizetni.

6. §. A vizsgálat szóval és írásban tartandó. Az írásbeli vizsgánál, mely a szóbeli előtt tartatik meg, az összes jelentkezők a vizsgáló-bizottság elnöke által feltett ugyanazon három kérdést felelik meg. Az írásbeli vizsgálat letételére elegendő, ha az illető a 4. §-ban megjelölt szakkönyv alapján tehető kérdésekre kellően megfelel. Az írásbeli vizsgálat tárgya csak olyan kérdés lehet, melynek írásbeli úton való megoldása a gyakorlati erdőőri szolgálatnál előfordul.

7. §. A földmívelésügyi minisztérium nevében és azon vármegye pecsétje alatt, melynek székhelyén a vizsgálat tartatott, a vizsgálatot kiállott egyéneknek bizonyítvány adatik, melyet a vizsgáló-bizottság elnöke és annak mindkét tagja ír alá.

8. §. A bizonyítványban kiteendő képességi osztályzatok a következők: «kitünően alkalmas», «jól alkalmas» és «kielégítően alkalmas».

9. §. A bizonyítványban kiadandó képességi osztályzatot a bizottság egyetértésben vagy szótöbbséggel állapítja meg.

10. §. A vizsgálatról a következő tartalmú bizonyítvány adatik ki:

Erdőőri szakvizsgálat bizonyítványa.

Bélyeg helye

Magyarország nagy czímere

A vizsgáló bizottmány által adható osztályzatok:
«kitünően alkalmas»,
«jól alkalmas»,
«kielégítően alkalmas».

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A nagyméltóságú földmívelési m. kir. miniszterium
19___évi
___hó___napján___szám alatt kelt rendelete alapján
___19___évi___hó___napján___városában megtartott erdőőri szakvizsgálat alkalmával, alulírt vizsgáló-bizottság által

N. N.

___
ki Magyarország___vármegyéjének___községében született, az erdészeti műszaki segédszolgálat teljesítéséhez szükséges ismeretekből megvizsgáltatván, az 1879. évi XXXI. törv.-czikk értelmében teljesítendő erdőőri szakszolgálatra___alkalmasnak találtatott, miről is részére ezen bizonyítvány kiadatott.

Kelt___19___hó___n.

A vizsgáló-bizottmány:

N. N.
vizsgáló biztos
(és erdőtiszti állása).

Vármegye pecsétje

N. N.
___
a vizsgáló-bizottmány elnöke
(és erdőtiszti állása).

N. N.
vizsgáló biztos
(és erdőtiszti állása).

13. §. A ki a vizsgát nem állotta ki, a következő évben, vagy később is annak letételére legfeljebb kétszer még jelentkezhetik, de ha ez alkalmakkal sem találtatnék kielégítően alkalmasnak, többé vizsgára nem bocsátható.

2. Az utasításból láthatja, hogy a 20-ik életévtől kezdve, bármilyen korban le lehet a vizsgát tenni.

3. Bedő Albert dr. «Erdőőr» czímű műve az «Országos Erdészeti Egyesület»-nél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám) kapható; ára bérmentes küldéssel 6 K 55 fill.

4. A vizsgaengedélyért ahhoz az erdőfelügyelőséghez adja be a kérvényét, a melynél vizsgázni óhajt. A vizsgák rendszerint október hónapban tartatnak.

5. Persze, hogy pályázhat a kincstárhoz.

6. A vadőri vizsgák az erdőőri szakvizsgákkal egyidejüleg tartatnak. Annak azonban, a ki az erdőőri szakvizsgát letette, nem kell külön vadőri vizsgát is tennie, mert az erdőőri szakvizsga-bizonyítvány vadőri szolgálatra is minősít.

7. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. 16. §-a szerint a nyájőrök kötelesek ebeik nyakára olyan nehezéket függeszteni, mely első lábaik térden alul 5 cm. távolságra lóg alá.

Apátkolos. Kérdésére a «Gazdasági tanácsadó» rovatunkban «Az Erdőkór» czímű czikkben találja meg a feleletet.

E. V. A leírásban foglalt tünetek szerint a betegség tényleg epilepsia, a mely lehet kétféle: u. m. öröklött vagy szerzett.

Ha az állatnak öröklött epilepsiája van, úgy az egyáltalán nem gyógyítható, azonban az állat élélhet vele hosszú ideig.

A szerzett epilepsziánál tudni kellene, hogy milyen betegség után kapta az állat, mert nem okvetlen szükséges, hogy szívbajban szenvedjen, sőt állatoknál nagyon gyakran bélférgek váltanak ki epilepsiás rohamokat, továbbá agygümőkór és agydaganatok. Ezeket figyelembe véve jó lenne megfigyelni a bélsarat, avagy eldönteni azt, nem gümőkóros-e az állat.

Ha az említett betegségekkel vagy férgekkel függ össze az epilepsia, úgy a bántalom gyógyításával az epilepsia is gyógyul, tehát nem az epilepsiát gyógyítjuk, hanem az alapbántalmat. Különleges gyógyszerünk epilepsia ellen nincs, az állatot óvni kell sérülésektől. A rohamok esetén nyugton kell hagyni és kimélni, bélférgek esetén féregűző szereket kell adni. Tenyésztésre ilyen állatot egyáltalán ne használjon; legokosabb azt feljavitani (meghizlalni) és tuladni rajta. Ilyen állatot azonban csak *levágásra* adjon el, mert ellenkező esetben — miután a betegség szavatossági hiba — per esetén a költségekkel együtt önnek visszaitélik.

D. V. Egy rövid szerkesztői üzenet keretében lehetetlen mindent elmondani arról, miként kell a laikus, azaz a gyakorlattal nem biró baromfitenyésztőnek a pulykatenyésztéssel foglalkozni. Hosszabb tárgyalására ezen kérdésnek pedig nem alkalmas e rovat. Azt ajánlom, hozassa meg Hreblay Emil m. kir. gazd. felügyelő által írt és kiadott «*Pulykatenyésztés*» czímű könyvet, mely nevezettnél Eperjesen 1 K 50 fill. árban bérmentve kapható. Ebből a könyvből nemcsak a feltett kérdésre kap teljes útbaigazítást és tanácsokat, hanem azt néhányszor elolvasgatva, teljesen elsajátíthatja a pulykatenyésztéssel járó összes szükséges fogásokat. *(bl.)*

Sz. I. Előfizetése a küldött 2 koronával 1915 junius hó végéig rendezve van. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

Sz. E. Az utolsó erdőtiszti rangsorozati névjegyzék 1912. évi április hónapban jelenik meg. Hogy mikor fog új rangsorozati névjegyzék kiadatni, azt nem tudjuk.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

27 éves r. kath. nőtlen, 5 polg. iskolát végzett egyén, kiszolgált altiszt, jelenleg pénzügyőrségnél van s az irodai munkák minden ágában teljesen jártas, erdészeti pályára óhajt menni. Kezdetben csekély fizetéssel ajánlkozik, csak hogy gyakorlatot szerezzen a szakvizsga letételére. Czime: Pozsony M. A. 101 főpósta restante. (37.)

Állást keres négy középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett, jól szakvizsgázott, irodai teendőkben és fáczánnevelésben jártas, 28 éves, a napokban nősült egyén. Czime: Hollósy Árpád Nyitra, Major-utcza 17. (34.)

Erdőőri szakiskolát végzett egyén, kitünő gyakorlattal, állást keres. Kisgazdaság kezelésére ajánlkozik. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (35.)

Fiatal, nős, r. kath. egyén, ki az erdőőri és vadőri szakvizsgát jó sikerrel letette, külön vadőri és külön erdőőri gyakorlati bizonyítványnyal és állami szolgálatra képesitő orvosi bizonyítványnyal bir, mint fáczántenyésztő és kitünő dúvadirtó állást keres. Választ: Póstahivatal, Haláp (Hajdu megye) 555. szám kér. (36.)

49 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, hat gimnáziumot végzett, szakvizsgázott erdőőr, ki magánuradalmakban mint erdőőr és felügyelő, továbbá gazdaságban mint tiszt volt alkalmazva, az erdészet, mezőgazdaság és irodai teendőkben teljesen jártas, megfelelő állást keres. Czíme: Petrovits Gábor szakv. erdőőr Técső, (Máramaros megye) (33.)

HIRDETÉSEK

Pályázati hirdetmény. 3310/1914. sz. A vinkovci-i kir. főerdőhivatal pályázatot hirdet három főerdőőri, előléptetés esetén öt erdőőri állásra.

A pályázati kérvények 1914. évi július hó 20-ig az alulirott kir. főerdőhivatalhoz nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott dijtalanul kaphatók.

Vinkovci, 1914. évi junius hó 3-án.

(12.) *Kir. Főerdőhivatal.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Tölgy kádárfa eladás. 80225/I.—B.-I. A keczerpekléni, ránkfüredi és tótsóvári raktárakban, illetve a bekényi erdei rakodón készletezett 34212 drb. oldal és 12495 fenékdonga, 5.6 akó sörösdonga és 6694.36 németdonga négy eladási csoportban zárt irásbeli ajánlatok mellett, nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

A zárt irásbeli ajánlatok 1914. évi június hó 25-én déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyujtandók be és 1914. június hó 26.-án d. e. 10 órakor az erdőhivatalnál nyilvánosan bontatnak fel.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati ürlapok és borítékok a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi június hó . . . .

(9.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Árverési hirdetmény az apatováczi kincstári ásványviz-gyógyforrás bérletére. 4675/1914 szám. A szokolováczi kir. erdőgondnokság kerületében lévő apatováczi kincstári ásványviz-gyógyforrás és tartozékainak 15 évre leendő bérbeadása iránt az alulirott kir. erdőigazgatóságánál irásbeli versenytárgyalás fog megtartatni.

A zárt ajánlatok legkésőbb a folyó évi július hó 2-án délután 2 óráig az alulirott kir. erdőigazgatóságnál nyujtandók be, a hol is azok a következő napon délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Az általános árverési és szerződési feltételek megtekinthetők és kaphatók az alulirott kir. erdőigazgatóságánál és a szokolováczi kir. erdőgondnokságánál.

Zagreb, 1914. évi június hó 2-án.

(8.) *Kir. erdőigazgatóság.*

Tölgy-, juhar-, köris- épület- és műszerfa, tölgybányafa, vasuti talpfa és faragott kerítésoszlop eladás. 19,829/I.—B/1. szám. A delnekakasfalvai erdőgondnokságban termelt és a hirdetés czimében felsorolt faanyag 5 (öt) eladási csoporban zárt irásbeli ajánlatok utján fog eladatni.

A zárt irásbeli ajánlatok 1914. évi junius hó 22-én, déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyujtandók be, a hol azok június hó 23-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

A faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati ürlapok és borítékok a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi május hó.

(4) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetés az erdőőri szakiskolák tanulóinak felvétele ügyében. 18,381/I. -A/3. 1914. szám. A görgényszentimrei, királyhalmi, liptóujvári és vadászerdei m. kir. erdőőri szakiskolákba a folyó év szeptember havában kezdődő uj, kétéves tanfolyamra — részint állami ellátás mellett, részint saját költségen — több tanuló fog felvétetni a következő szabályok szerint:

1. A tanulók felvétele a szakiskolába pályázat utján történik.

2. A pályázó által sajátkezüleg irt és kellően felszerelt kérvényt folyó évi julius hó 3-ig *ahhoz a szakiskolához kell beküldeni*, melybe a pályázó felvételni kiván, azt azonban, hogy a kijelöltek melyik szakiskolánál jelentkezzenek felvételre, a pályázók számához és az egyes szakiskolák tanulóinak megállapított létszámához képest a pályázók kivánságának lehető figyelembe vételével a szakiskolai igazgatók tanácsának javaslata alapján a m. kir. földmivelésügyi miniszter határozza meg.

Az egyes m. kir. erdőőri szakiskolákhoz a kérvényeket a következő helyekre kell czimezni és pedig: 1. a görgényszentimreihez: Görgényszentimrére, 2. a királyhalmihoz: Királyhalmára (u. p. Szabadka), 3. a liptóujvárihoz: Liptóujvárra, 4. a vadászerdeihez: Vadászerdőre (u. p. Temesvár gyárváros).

3. A pályázati határidőn tul beküldött, vagy megfelelően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

4. A pályázati kérvényben meg kell emliteni, hogy a pályázó melyik szakiskolánál kiván felvétetni és hogy ellátást a szakiskolában saját költségére, vagy az állam költségére kivánja-e s végül, hogy kérvényére a válasz milyen czim alatt s hová (vármegye, utolsó posta állomás) küldessék.

5. A pályázati kérvényhez csatolandó hiteles iratokkal a pályázónak igazolnia kell a következőket, nevezetesen:

a) anyakönyvi kivonattal azt, hogy kora a pályázat naptári évében a 17. évet meghaladja, de a 25. évet még el nem éri (Kivételnek a «Tanusitvány»-nyal ellátott továbbszolgáló katonai altisztek, a kik a 28 éves korig folyamodhatnak felvételért);

b) iskolai bizonyitványnyal azt, hogy legalább az elemi népiskola hatodik (illetőleg valamely középiskola második) osztályát sikeresen elvégezte;

c) kincstári erdészeti, katonai, vagy hatósági orvos által kiállított bizonyitványnyal azt, hogy ép, erős, egészséges, munkához és az idő viszontagságaihoz szokott edzett testalkattal s különösen: jól látó, halló és beszélőképességgel bir;

d) hatóság által kiállitott erkölcsi bizonyitványnyal azt, hogy kérvényének benyujtásáig kifogástalan magaviseletet tanusitott;

e) hatóság által kiállitott bizonyitványnyal vagy más irattal azt, hogy katonai kötelezettségben áll-e, vagy nem;

f) a ki valamely alkalmazásban áll, gazdájának, vagy gazdája megbizottjának bizonyitványával azt, hogy az alkalmazás mióta tart, mennyi időre s mire terjed;

g) hatóság által kiállitott bizonyitványnyal azt, hogy szülei milyen állandó foglalkozást üznek vagy üztek, továbbá, hogy ha szülei látják el, milyen a vagyoni helyzete szüleinek, ha pedig szülőtlen árva, illetőleg ha fenntartásáról saját magának kell gondoskodnia, milyen a vagyoni helyzete önmagának;

h) a ki saját költségén való ellátásra kiván felvétetni, királyi közjegyző előtt kiállitott nyilatkozattal

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

azt, hogy az érette járó ellátási költséget: évenkint 330 (háromszázharmincz) koronát — arra az időre, melyet a szakiskolánál tölt — szülője, gyámja vagy más hozzátartozója, avagy maga, a szakiskola igazgatójának kezéhez félévi előleges részletekben a kitűzött időre pontosan lefizeti.

6. Azt, hogy a pályázók közül kik jelentkezhetnek felvételre, a szakiskolai igazgatók tanácsának javaslata alapján a m. kir. földmivelésügyi miniszter állapítja meg.

7. A felvételre való kijelölésnél és illetőleg a felvételre való alkalmasság és érdemesség sorrendjének megállapításánál a kérvényhez csatolt okmányokban foglalt adatokhoz képest elsőbbségben részesülnek:

a) elsősorban azok, a kiknek iskolai előképzettsége nagyobb;

b) másodsorban azok, a kik már is valamely erdőgazdaságnál gyakorlati alkalmazásban vannak vagy voltak;

c) harmadsorban azok, a kik erdőgazdaságnál alkalmazottaknak vagy földmiveseknek, erdő- vagy mezőgazdasági munkásoknak gyermekei vagy árvái.

Azok közül, a kiknek felvételre való alkalmassága és érdemessége a jelzett szempontokból véve egyenlő, elsőbbségben az részesül, a ki saját költségén való ellátásra kiván felvétetni.

8. A felvételre kijelöltek kötelesek annál a szakiskolánál, melyhez beosztattak, a szakiskola által nekik közölt időben felvételi vizsgálatra jelentkezni.

9. A felvételre jelentkezőket a szakiskola igazgatója elsősorban orvosi vizsgálat alá veti.

A kit a szakiskola orvosa valamely ragályos, vagy a szakiskolai foglalkoztatás mellett könnyen nem gyógyítható betegségben szenvedőnek vagy hiányos testi szervezetünek talál: az felvételi vizsgára nem bocsátható.

10. A felvételi vizsgát a szakiskola igazgatója a tanszemélyzettel együtt tartja meg.

A felvételi vizsga annak szigorú megállapítására szolgál, hogy a jelentkező tényleg birtokában van-e legalább azoknak az ismereteknek, a melyek az elemi népiskola VI. illetőleg a középiskolák II. osztályára megállapított követelményeknek megfelelnek.

A ki a felvételi vizsgát ki nem állja, felvételét a szakiskolába csak ujabb pályázat alkalmával kérheti.

11. Azokat, a kik a felvételi vizsgát sikeresen leteszik s a szabályzat egyéb feltételeinek is megfelelnek, az igazgató a szakiskolába befogadja s a szakiskolai tanulók törzskönyvébe bevezetteti.

12. A szakiskolába való belépés alkalmával minden tanuló köteles új állapotban magával hozni: 6 inget, 6 alsónadrágot, 6 zsebkendőt, 10 pár kapczát vagy harisnyát, 1 pár — erdőjárásra alkalmas — erős bagaria czipőt.

A tanulók egyéb ruházatáról, valamint a szükséges tankönyvekről, tanszerekről és eszközökről, nemkülönben a tanulóknak lakással és élelmezéssel való ellátásáról, a szakiskolában töltött idő alatt a tanulókért fizetett ellátási költség fejében, illetőleg az erre szolgáló államköltségvetési hitel terhére a szakiskola gondoskodik, de viszont a szakiskola helyiségeinek, berendezésének és felszerelésének rendbentartása és tisztogatása a tanulók kötelességét képezi.

13. Az állami ellátás ahhoz a felvételhez van kötve, hogy az abban részesülő tanuló a szakiskola tanfolyamát tényleg sikeresen végezze.

Ehhez képest a szakiskolába állami ellátás mellett felvett tanuló végleges befogadását megelőzőleg királyi közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal biztositani tartozik azt, hogy a mennyiben a szakiskolából a két évi tanfolyam bevégzése előtt önként kilépne, vagy saját hibájából elbocsáttatnék, abban az esetben érte a szakiskolában töltött időre eső ellátási költséget szülője, gyámja, vagy más hozzátartozója, a szakiskola igazgatójának felszólitása után hat héten belül megtéríti.

Ez alól a kötelezettség alól csak azok mentbetők fel, a kik hitelesen igazolják, hogy az ellátási költség megtérítéséről egyáltalán nem gondoskodhatnak.

Budapest, 1914. évi május hóban.

(5) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetés a vadászerdei m. kir. erdőőri szakiskolánál nyitandó egyéves továbbképző-tanfolyam tanulóinak felvétele ügyében. 18,380/I.—A/3. szám.

1. Azok számára, a kik az erdőőri szakiskola kétéves tanfolyamának elvégzése és az erdőőri szakvizsga sikeres letétele után az erdészeti műszaki segédszolgálat terén kiterjedtebb ismereteket, teljesebb gyakorlatot és olyan fokú önállóságot kivánnak szerezni, hogy a mennyiben magánbirtokosok (az 1879:XXXI. t.-cz. 17. §-ában nem emlitett birtokosok) csekélyebb terjedelmü erdőbirtokának kezelésével bizatnak meg, az erdészeti műszaki segédszolgálat körébe tartozó teendőkön kivül a birtokosnak vagy megbizottjának irányitása és ellenőrzése mellett az erdőgazdaság olyan teendőit is képesek legyenek teljesiteni, a melyek nagyobb gazdaságokban szakképzett erdőtisztenek képezik a feladatát, illetőleg a melyeknek teljesitésével az 1879:XXXI. t.-cz. 17. §-ában felsorolt erdőbirtokosok erdeinek kezelésénél kizárólag csak a törvény 36. §-ában meghatározott minősitéssel biró erdőtisztek bizhatók meg: a vadászerdei m. kir. erdőőri szakiskolánál a folyó évi szeptember hó 1-én egyéves továbbképző-tanfolyam nyilik meg.

2. Erre a továbbképző-tanfolyamra csak azok jelentkezhetnek, a kik valamelyik m. kir. erdőőri szakiskolán a kétéves tanfolyamot *jó sikerrel* elvégezték, az erdőőri szakvizsgálatot letették és azon legalább *«jól alkalmas»* osztályzatot nyertek.

3. A pályázó által sajátkezüleg irt és kellően felszerelt kérvényt folyó évi *julius hó 10-ig* ahhoz a m. kir. erdőőri szakiskolához kell beküldeni, a melynél a folyamodó az erdőőri szakiskolát végezte.

4. A pályázati határidőn tul beküldött vagy megfelelően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

5. A pályázati kérvényben meg kell említeni, hogy a pályázó ellátását a szakiskolában saját költségére, vagy az állam költségére kívánja-e és hogy kérvényére a válasz milyen czím alatt s hová (vármegye, utolsó postaállomás) küldessék.

6. A pályázati kérvényhez csatolandó hiteles iratokkal a pályázónak igazolnia kell a következőket:

a) anyakönyvi kivonattal azt, hogy kora a folyó naptári évben a 30 évet még el nem éri;

b) az illető m. kir. erdőőri szakiskola végbizonyítványával azt, hogy ott a szakiskolai kétéves tanfolyamot *jó sikerrel* elvégezte;

c) erdőőri szakvizsga-bizonyítványnyal azt, hogy az erdőőri szakvizsgálatot letette s azon legalább *«jól alkalmas»* osztályzatot nyert;

d) hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítványnyal azt, hogy az erdőőri szakvizsga letétele óta kérvényének benyujtásáig eltelt időt mivel töltötte s ez alatt milyen magaviseletet tanusitott;

e) hatóság által kiállított bizonyitványnyal vagy más irattal azt, hogy katonai kötelezettségében áll-e, vagy nem;

f) a ki valamely alkalmazásban áll, gazdájának vagy gazdája megbizottjának bizonyitványával az alkalmazás időtartamát és foglalkozásának munkakörét;

g) hatóság által kiállított bizonyitványnyal azt, hogy ha szülei látják el, milyen a vagyoni helyzete szüleinek, ha pedig szülőtlen árva, illetőleg ha fenntartásáról saját magának kell gondoskodnia, milyen a vagyoni helyzete önmagának;

h) a ki saját költségén való ellátásra kiván felvétetni, királyi közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal azt, hogy az érette járó ellátási költséget, — évi 330 (háromszázharmincz) koronát — arra az időre, melyet a szakiskolánál tölt, szülője, gyámja vagy más hozzátartozója, avagy maga, a szakiskola igazgatóságának félévi előleges részletekben a kitüzött időre pontosan lefizeti;

i) a ki állami költségen való ellátásra kiván felvétetni, kir. közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal azt, hogy a mennyiben a szakiskolából a tanfolyam befejezte előtt önként kilépne, vagy saját hibájából elbocsáttatnék, abban az esetben érte a szakiskolában töltött időre eső ellátási költséget szülője, gyámja vagy más hozzátartozója a szakiskola igazgatójának felszólítása után hat héten belül megtéríti.

A kik továbbképző tanfolyamra való felvétel iránt közvetlenül a szakiskola elvégzése után folyamodnak, azoknak a fenti *a), d), e), f)* és *g)* pontok alatt említett iratokat a kérvényhez csatolni nem kell.

7. A tanfolyamra felvett minden tanuló a szakiskolába való belépés alkalmával köteles magával hozni: 6 inget, 6 alsónadrágot, 6 zsebkendőt, 10 pár kapczát vagy harisnyát, 1 pár — erdőjárásra alkalmas — erős bagaria czizmát. A tanulók egyéb ruházatáról, valamint a szükséges tankönyvekről, tanszerekről és eszközökről, nemkülönben a tanulóknak lakással és élelmezéssel való ellátásáról, a szakiskolában töltött idő alatt a tanulókért fizetett ellátási költség fejében illetőleg az erre szolgáló államköltségvetési hitel terhére, a szakiskola gondoskodik, de viszont a szakiskola helyiségeinek, berendezésének és felszerelésének rendbentartása és tisztogatása a tanulók kötelességét képezi.

8. Azokat a tanulókat — a kik a továbbképző-tanfolyamra nem közvetlenül a szakiskola elvégzése után vétetnek fel — jelentkezésük alkalmával a szakiskola igazgatója orvosi vizsgálat alá veti. A kit a szakiskola orvosa valamely rágályos vagy a szakiskolai foglalkoztatás mellett könnyen nem gyógyitható betegségben szenvedőnek vagy hiányos testi szervezetünek talál: az a szakiskolába nem fogadtatik be.

Budapest, 1914. évi május hó.

(6) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Eladó 5 drb angol pointer nagyfajta vizslakölyök, 4 drb kan, 1 drb szuka. Ara darabonként 20 korona. Czím: Valter István vadász, Kajtorfelsőszentiván, p. Boda, Fehér megye. (13.)

Egy erdőőri pályára készülő legényt felfogadnék 2 év tartamára s elméletileg és gyakorlatilag kiképezném. Ajánlatokra bővebbi felvilágositást ad Hornik Károly Girált (Sáros m.) (4.III.2.)

Méhkasokat gyékényből szállitok. Közönséges kupkas 1 kor. Igen nagy 1·50 kor. Átmeneti 2·40 kor. A két utóbbi Hanemann-rácscsal ellátva.
(1. v. 3.) ***Matuska István,*** Nagykároly.

22 éves, r. kath., nőtlen, egészséges, erős, katonai kötelezettségének mint szakaszvezető tett eleget, azonnali belépésre uradalomnál vadászsegédi, vadőri, erdőszolgai stb. szolgálatot keres. Erdőszolgai minőségben már alkalmazva volt. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. (2.—2.)

Kitünő tulajdonságokkal rendelkező **Mannlicher Schönauer** (Mod: 1905) 9 m/m-es, — első rangú készitmény, — majdnem új, 140 koronáért eladó. Czim a kiadóhivatalban. (10.)

Eladó három darab kétéves kan daxli, két darab sárgaszőrü, egy darab foxterrier daxli, mindenvadra igen jók, rókacsaládra aportiroznak, patkányra is kitünők. 24 kor. darabja. Czim: Szimeiszter József járási erdőőr, Tata, Komárom m. (7. II. 1.

Uhut keresek megvételre. Szunyogh István fővadász Vék u. p. Ogyalla. (11.)

DIANA FEGYVER ATELIER
Gothard Sándor
Herény, Szombathely mellett, Vas m.
Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek
120 korona ártól felfelé.
A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.
Saját szerkezet — saját minták!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 13. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. július 1.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés millimétersoronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számítatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az állásközlemények és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iróii tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhivás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megujítása iránt mielőbb intézkedni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

Az «Országos Erdészeti Egyesület» ausztriai tanulmányútjáról. (Szűcs Elemér.)
A csiperkegombáról és annak tenyésztéséről. (Craus Gaston.)
A kék galamb.
Gazdasági tanácsadó: Az anyanevelés. (Zimay Szilárd.) — Lóhere őszi vetése.
Különfélék: Felhivás. — Hatvan évi szolgálat. — Halálozás. — Nyugdíjbiztosítás. — Eljegyzés. — Családi pótlékról. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények: Pályázati hirdetmény erdősítési és csemetenevelési (csemetekertfenntartási) jutalmakra.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Görgény multjából. (Schneider Árpád.)

Az Országos Erdészeti Egyesület ausztriai tanulmányútjáról.

Irta: *Szűcs Elemér*, a nagyenyedi ref. Bethlen-főiskola főerdésze.

(Vége.)

Sylva Tarouca gróf napsütötte bérczen álló kényelmes kis vadászkastélya a fenyőfa-épitkezés egyik remeke. Az egész berendezés a falburkolattól a legkisebb zsámolyig, minden eredeti színben megtartott és kifogástalanul fényezett finom évgyűrűzetü fenyőanyagból van nemes izléssel és modern formákkal megalkotva.

Kár, hogy Ő Felsége valamelyik itteni vadászkastélyát ez alkalommal az idő rövidsége miatt nem szemlélhettük meg. Lipót bajor herczegnek a Leopoldsteinersee közelében álló gyönyörű vadászkastélyát is futólagosan és csak kívülről láthattuk.

Utoljára említem meg itteni tartózkodásunk legkiemelkedőbb mozzanatát: találkozásunkat Magyarország Apostoli Királyával. Az ősz Uralkodó éppen útban volt szarvas-cserkészésre, midőn az ischli országúton összetalálkozott a magyar és osztrák erdészek két csoportban sorfalat álló impozáns tömegével. Feledhetetlenek azok a nyájas szavak, melyeket ősz Uralkodónk választékos magyar nyelven az Országos Erdészeti Egyesület szeretett elnökéhez, báró Tallián Bélához intézett, kitől szivélyesen, meleg kézszorítással és mindnyájunknak szóló kalaplengetéssel búcsuzott el.

16. kép. Bajor herczegi vadászkastély a Leopoldsteinersee mellett.

Ő Felsége az osztrák kollégák egyszerű egyenruhájába öltözve, egy meghitt vadásza kíséretében robogott el tőlünk két gyönyörű hófehér ló által vont fekete hintójában a kies fenyvesek közé és visszhangzott a szemben levő erdő, a Traun partján még soha el nem hangzott lelkes éljenzéstől. Sajnos, a vadász-szerencse nem kedvezett neki, mert zsákmány nélkül tért azon a napon vissza.

Ennél az ünnepélyes alkalomnál volt leginkább visszatetsző az osztrák kollégák egyszerű egyenruhájával szemben a magyarok tarka-barka képe, melyet a loden, posztó és panama-kalapok, valamint a posztó, trikot és fehér vászon turista-sapkák és a színes mellények hatvanféle változata tett még kirivóbbá. Legfőbb ideje, hogy nálunk is egy olyan egyöntetű ruházat váltsa fel az összetartozandóságot jelző szerény gomblyuk-rozettát, mely külföldi társas kirándulások alkalmával épp úgy, mint a szolgálatban is viselhető legyen.

Trieben környékére érkezve, már lépten-nyomon megláthatók az erdőkön is, hogy azok legnagyobbrészt el-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

aprózódott magánbirtokot képeznek. Sok a tarvágás. Legnagyobb kiterjedésű az itteni erdőbirtokok között az Admonti zárda birtoka, mely úgy külső kinézése, mint kezelési módjára nézve egy lépéssel sem áll előbb, mint a hazai egyházi javak akármelyike.

A vágások fatömege évek hosszú sorára lekötve az ottani papirlemezgyár tulajdonosának, mint vállalkozó czégnek van eladva, s a legnagyobb baj az, hogy úgy a fakitermelést, mint az erdősítési munkálatokat is ugyanaz a vállalkozó czég köteles végezni. Saját tapasztalatból tudjuk pedig azt, hogy egy minél nagyobb jövedelem elérésére törekedő magániparvállalat s a jövő nemzedék érdeke, mely egyedül a felújítási munkálatok kifogástalan elvégzésével biztosítható: nem nagyon tudnak megférni egy kalap alatt.

Láttuk itt azt is, hogy a vállalat erdei vasutak és siklók építése czéljából kész minden áldozatra, mert ez által jövedelme emelkedését reméli; papirlemezgyára is modern berendezésű, de vajjon hajlandó-e hasonló áldozatkészségre az általa kihasznált vágásterek felújítási munkálatainak végzése körül is?

Nem láttam az erdősítésből sokat, de azt hiszem, hogy nem. Nem pedig azért, mivel itt a Triebenbach államköltségen eszközölt szabályozása előtt óriási pusztításokat vitt véghez, mely körülmény éppen ennek ellenkezőjéről tesz tanubizonyságot. Ez a vadpatak több kilométer hosszban nemcsak kő-fenékgátak egész sorozatával és szilárd kőpartokkal, hanem teljes fenékburkolattal is elláttatott. Így ma már a letarolt hegyoldalakról lerohanó víztömeg csaknem teljesen kőhordalék nélkül

17. kép. Ő Felsége kocsija távozóban.

18. kép. Ebensee: Rindbachvölgyi erdei főút.

TÁRCZA.

Görgény multjából.

Egykorú adatok nyomán irta: *Schneider Árpád* főhadnagy.

A görgényi rengetegben Rudolf trónörökösünk idejében estek a legfényesebb, legzajosabb vadászatok. Szerette a nagy természetet és a vadászatot melegen érző szívvel, megértéssel, mint azóta is kevesen. Kedvelt Görgényéhez pedig meghitt barátok társaságában átélt derűs napok emléke fűzte és volt is abban minden... sötétlő fenyvesek misztikus homálya, havasok bája... kapitális trofea... és hegedűn elsírt bűvös-bájos melódia, a melylyel nevető arczczal is vele zokogott a lélek. És meghitt, magános órákban is fel-felzokog, a mikoron már rég elhangzott a dal. Azóta is csöndes Görgény... Pedig zajosabb volt, mint valaha is lehetett a vendéglátó Bornemisszák idejében. Akkor is főúri társaságot látott vendégül az ősi kastély s akkor is kopók vonítása, peczérek kurjantása verte fel az erdő vadját. És eredményes vadászat után akkoron is pirkadó hajnalig ritt a négy húr a néma éjbe. A kastély akkori ura, báró Bornemissza János, ha nem is volt szenvedélyes vadász, de szerette a vidám társaságot s a ki csak egyszer is megfordulhatott ősi lakában, az várva-várta az őszi lombhullást. Görgény híres vala medvéiről. Rendszerint október elejére esett az első vadászat, melyre 20—25 vendég volt hivatalos, kik lóval, fogattal és nagyszámú cselédséggel érkeztek. Mindannyinak a kastély ura volt vendéglátó gazdája.

«*Az étterem Louis franczia szakács czifra főzeivel és válogatott csemegéivel olly választékosan árasztatott el, hogy a legfinnyásabb inyenczek sem maradt kívánni valója*», mint az egykorú krónikás írja. — Hol medvére, hol szalonkára vadásztak, de arra is volt eset, hogy a szalonkaterítéket farkas tarkítá. A vadászatokat Macskásy Ferencz rendezé, a boldogult Bornemissza Lipótról maradt 30 kopóval és a négy czigány peczérrel, Bembével, Krajczárral, Rubinnal és Zsogóval, kik koros voltuk daczára is rendkívül kitartók voltak és páratlan ügyességgel szorították lövésre a vadat. Egy-egy ilyen öt-hat napos vadászat után 2—3 medve, ugyan-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

és óriási gyorsasággal zúdul le a felső Ens folyó tágas medrébe, pár évvel ezelőtt azonban ugyanaz a patak óriási területet borított be kőgörgeteggel és homokkal, a mi nem valami okszerű erdőkezelés mellett tesz tanubizonyságot. Alulról a völgyből nézve a kihasznált vágásterületek felújítása ligetesnek látszik, mely azt árulja el, hogy ha a legszükségesebb mesterséges erdősítési munkálatokat előírás szerint annak idején foganatosították is, a *felújítás* munkáját évek hosszú során át mégis csak maga a természet végezte és fejezte be.

A legeltetési tilalom sincs valami nagy szigorral kezelve, a mi talán a fűvel teljesen benőtt vágásokban csak előnyös lehet.

A vidék lakossága, melynek legnagyobb része szegénysorsú munkás, a vágások összes hulladékát elhordja és felhasználja, mely körülmény jelentékenyen meg-

19. kép. Sikló Triebenben.

20. kép. A triebeni vadpatak felső szakasza.

annyi farkas, 10—12 őz, 14—16 róka, ugyanannyi nyúl és 40—50 szalonka volt a terítéken.

Egyszer a Bria-t vadászták s a sebes havasi víz partján állott a sűrű vadászvonal, köztük Ujfalvy Sándortól jobbra-balra egy-egy angol is. Egyikük csupán megfigyelő volt és vadászláz egyáltalán nem is izgatá, sőt legnagyobb flegmával igyekezett egy ló képét metszeni a fenyő kérgébe s midőn Ujfalvy egy lőtávon kívüli medvére figyelmezteti, az is egykedvűen hagyá. Ekkor egy medvét szorít Ujfalvy felé Krajczár, a ki *rendkívül messzehordó* vontcsövű puskájából tüzel. A hatlatos golyó a medve orra előtt fütyül el, azonban a következő talál s a medve kőszálról kőszirtre bukva zuhan. Ez már az angolt is kihozza sodrából és neki melegedve fogadkozik, hogy a többmázsás medve minden porczikájának össze kellett törnie zuhantában. Ujfalvy tartja a fogadást és másnap két otthonmaradt vadász apróra felbontván a medvét, látleletet vett fel, kiemelvén, hogy a medve testén még ütés nyoma sem látszott, s az angol fizette a húsz üveg pezsgőt.

A látlelet a görgényi kastély levéltárába került, a míg sok becses ritkasággal és irattal a szabadságharcz idején duló csőcselék fel nem perzselé. Ez az 1847. őszi vadászat az utolsó vala a szabadságharcz előtt, s Ujfalvyt különös sejtelmek bánták, úgy érzé, mintha ez lenne az utolsó, melyen ő most itt van. Mint írja: «*Vacsora felett búsan emelém fel búcsupoharamat s hálás szavakkal köszönvén meg a derék házi úrnak a páratlan szép vadászati időtöltéseket és szives elfogadást. Búcsumat nem tudám indokolni, de az azt követett év fájdalmasan igazolá, mert a századok viharával daczolt kastély oly romba dőlt, hogy a hol eddig akár 100 vendég kényelmesen megfért, egy vándornak sem volt hol lehajtani búfejét.*»

Évek multak, — a kastély egy kis részét ismét felépitették s ismét vadászok zaja veri fel a rengeteget és habár a viharos idők a peczéreket is elseperték, eme 1855. őszi vadászaton 26 medve esett. Azután ismét pezsgett az élet őszi lombhulláskor s leginkább Rudolf trónörökösünk idejében. Akkor volt az *Aranykor*. Azóta elcsendesült Görgény.

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

21. kép. Kövezett csatornával biztosított völgyelet.

könnyítheti nemcsak a mesterséges erdősítési munkálatoknak, hanem a természetes felújulásnak végrehajtását is. A gyöngébb minőségű fenyőanyag még ha szúrágott és kissé vörös redves is, felhasználtatik papirlemezgyártásra; így itt az élelmes vállalkozó minden választékot kitünően értékesíthet. A jobb faanyag túlnyomólag a bécsi és trieszti piaczokon kerül eladásra. Sajnos azonban, hogy az itteni gazdálkodási rendszer mellett a haszon oroszlánrésze nem az erdőbirtokos, hanem a vállalkozó czég jövedelmeit szaporítja, tehát éppen az az eset áll fenn itt is, a mi a papi birtokokat nálunk is jellemzi.

A megtekintett magnezitgyár egyik méltó képviselője az óriási fejlettségű és élelmes osztrák iparnak. A nyers anyag, melyet itt drótkötélpálya segélyével az Alpesekből nagy távolságból lehozva, feldolgoznak, az agyagpala-rétegek közé beágyalt lapos rhomboéderes kristály halmazokban, nagy tömegekben csak itt található pinolit nevű ásvány, mely pörkölés, zúzás és mágnetikus kiválasztás után por vagy kömurva alakban, mint szénsavas mágnezium kerül a világkereskedelembe. Ebből készül a híres steyer tűzálló tégla is; a termelt anyag legnagyobb részét azonban főként a szódaviz és egyéb szénsavas italok (hamisított ásványvizek) gyártásánál és a keserűsó mesterséges előállításánál használják fel.

Az admonti sok természeti kincscsel megáldott apátságot a benczésrend még 1074-ben alapította s miután ez a rend eredetileg az erdei remete-életet élő szerzetesek alapítása volt, valószinű, hogy még innen ered a rendnek az erdő iránti nagy szeretete, mely manapság különösen Admont környékén a magánerdőbirtokok nagymérvű összevásárlásában nyilvánul.

De belépve az apátság óriási telkére, látunk ott egyebet is, a mi erdészeti vonatkozással bir. Az évszázados fákkal benőtt óriási parkban kristályvizű halastavacskák mellett egy tágas kifutóval ellátott ólból az erdők királya — egy gyönyörű 20-as gímszarvas — lépdel elő, mely már évek óta él itt remeteéletet. Régebben a gazdái voltak remeték.

A 83.000 kötetet számláló megbecsülhetetlen értékű könyvtárban számos magyar vonatkozású kézirat és könyv között ott van Nagy Napoleon egyik sajátkezűleg aláirott okmánya is. Legmegkapóbb volt pedig e futólagos látogatás alkalmával az az itt látható több száz éves bámulatos művészi alkotás, mely fából kifaragva, az emberi lélek négy legnagyobb problémáját testesiti meg. Ezek a szobrok (die vier letzten Dinge: der Tod, das Gericht, der Himmel, die Hölle) művészi alkotója ma már ismeretlen; valószinűleg valamelyik isteni ihlettel megáldott remeteéletet élő benczés szerzetes volt, kinek csodás művészi alkotása még századok mulva is fennen fogja hirdetni a keresztény hitéletnek ezen mindenki által egyformán rettegett négy zárókövét.

Nevezetessége ennek a kies fekvésű, áhitatos búcsújáró kegyhelynek a zárdabeli pinczéje is, melyben az évszázados tölgyfa-asztalok mellett sok jó között a pannonhalmi magyar testvérek balatonmelléki pompás termését is volt alkalmunk megizlelni. Nem sok időbe került, hogy elnyomja a teljesen fából készült csaknem 600 éves falióra tompa kattogását a felcsendülő magyar nóta szilaj hangja, mely talán a tatár és török világ óta sem visszhangzott ily kedélyesen ezek alatt az évezredes hatalmas boltívek alatt a szives vendéglátók nagy gyönyörűségére.

Útunk a fenséges Ens-szoros sziklás bérczein keresztül az Eisenberg mellett vezetett át a Mura völgyébe, hol az egykori zúgó fenyvesek helyén ma a nap- és villanyfény mellett a dinamit hatalma mennydörgésszerű robajjal bontja és rombolja az Alacsony Tauern hatalmas vasgerinczeit. Az osztrák gyáripar itt bontakozik ki minden képzeletet meghaladó hatalmas méreteiben. A Donavitzi vasművek 260 hatalmas kéménye gőz- és füsttengerbe boritja az egész vidéket és az örökös köd üli meg innen elkezdve a Mura völgyét egész Leobenig.

22. kép. A triebeni vadpatak alsó szakasza.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A csiperkegombáról és annak tenyésztéséről.

Irta: *Craus Gaston.*

Tudjuk, hogy a vadon termő csiperkegomba (champignon; olvasd: sámpinyón) szedésével és értékesítésével nálunk nem igen foglalkoznak, vagy legalább is nem olyan mértékben, mint a hogyan azt megérdemelné.

Midőn ezért ezúttal a csiperkegomba mesterséges tenyésztését röviden ismertetem, egyúttal rá kívánok mutatni arra, hogy az erdészeti altisztek szép és egészséges foglalkozásuk szabad perczeiben úgy a vadon termő gomba szedésével, mint a mesterséges tenyésztéssel — kevés fáradság mellett is — milyen szép jövedelemre tehetnek szert.

Fekete Lajos nyug. erdészeti főiskolai tanár «Népszerű erdészeti növénytan»-ában színes illusztrácziók keretében ismerteti ezt az erdőkben és legelőkön tenyésző, szép jövedelmet hajtó, legkitünőbb gombák egyikét, felhíva egyszersmind a csiperkefajokhoz igen hasonló *gyilkos galóczára* is a figyelmet, melyet fiatal korában könnyen lehet a champignonnal összetéveszteni.

Szécsi Zsigmond «Erdőhasználattan»-ában a gombákat az «Egyéb jelentéktelenebb mellékhasználatok» czímű fejezetbe sorolja és nem az «Erdei gyümölcsök» czímű fejezetbe, a melyek jelentékenyebb hasznot hajtanak, a mit pl. az is bizonyít, hogy négy évtized előtt is már a pilismaróti pagonyban felújított állabok és vágások 600—800 holdnyi területén az eper-, málna- és rózsagyümölcs szedési jogáért 2800—3600 korona bért fizettek. A gombáknál azonban már csak a fekete szarvasgombáról emlékezik meg röviden, a csiperkét pedig nem említi, a miből arra lehet következtetni, hogy a birtokosok nem kifogásolnák, ha az erdőőrök a csiperkegombát saját czéljaikra használnák fel.

A csiperkegomba vagy champignon manapság nemcsak a nagyúri, hanem az egyszerű konyhákban is sokféle alakban használtatik fel; így például a leveshez, a mártások javítására, főzeléknek stb. meglehetősen növekedő mennyiségben. A mesterségesen termelt csiperke hazája Franczia-ország, hol földalatti helyiségekben, művelés alatt nem álló mészkőbányákban termelik. Jellemző a termelés nagyságára az, hogy pl. Issy-ben egy termelő egész éven át 60 munkást és 20 lovat foglalkoztat és 5000 köbméter trágyát használ fel; csiperkeágyai 5 kilométer hosszúak. Egész Franczia-országban több mint egymillió ember áll a csiperkegomba termelése, feldolgozása és értékesitése szolgálatában s tízmillió koronánál többet vesz be évente a csiperkegombából.

Legnagyobb franczia telepek: Montrouge, Arcueil, Chatillon és Sceaux. Külföldre, többi között Londonba, Amerikába és hozzánk is, óriási mennyiségeket visznek ki. A champignon nagybani termelése már 200 éves multra tekinthet vissza és természetes, hogy ily hosszú idő alatt a termelési módok folyton fejlődtek, sőt titokká váltak. Mert a csiperkegombatermelésnél az eredmény a termelő tapasztalásától függ, mely már a művészet magaslatáig megy.

A csiperkegombatermelés franczia speczialitás; bár Európa többi államaiban is termelik, azonban a Franczia-országban termelthez elenyésző csekély mennyiségben és silányabb minőségben. Bécsben a legnagyobb telep az «Erste Champignonkulturen, Wien, XIX., Heiligenstädter-Strasse 189.» Nálunk a kertészetek foglalkoznak mellékesen vele. Ausztriában fakunyhókban termelik. Azonban nem annyira a termelési hely mérvadó, mint inkább az, hogy a termelendő csiperke életföltételeit megkapja.

Történetéről elég talán annyit megemliteni, hogy Claudius római császártól kezdve minden idők inyencének kedvence volt. Ebből magyarázható meg az ára is. Budapesten a csiperkegomba ára kilogrammonként 3—7 korona.

Irodalma meglehetős. Lapja azonban nincs. Az egyes «termelési fogásokat» az illetők saját hasznukra titokban tartják, a mi nem is csoda, mert egy-egy ilyen «fogás» felfedezésére néha évtizedek kellenek. Nálunk direkt a csiperkegomba termeléséről két mű van. Régebbi Petriny Sándor «A csiperkegomba tenyésztésének gyakorlati módszere». Újabb Eperjessy István «A csiperkegomba és a szarvasgomba termesztése» czímű műve; ára 1 korona. Nagyon alaposan megirt munka, melynek megértését a számtalan kép könnyíti.

Mielőtt a termelésre térnék át, fölemlitem még Nepp József mérnök (Leipzig-Plagowitz) vállalatát, ki csiperkegombatermelési telepeket rendez be és a készítendő konzervekhez berendezést is szállít. Első évben egy 10 □-méteres telepen 100 kg., a második évben pedig 200 kg., gombát termelt, a mi 300—700 korona, illetve 600—1400 korona évi jövedelmet jelent. Ez az ő «kicsi telep»-nek nevezett termelése. A «középső» 60 □-méteres telep 600, illetve 1200 kg. évi termést ad, a mi 1800—4200, illetve 3600—8400 koronát jövedelmez évente. A «nagyobb», 1000 □-méteres ágy 10.000, illetve 20.000 kilogrammot termel évente, a mi 30.000—70.000, illetve 60.000—140.000 korona évi jövedelmet jelentene bruttó. Egy 800 □-m.-es ágy egy ember munkaerejét használja fel és feltéve, hogy a szükséges épületek kéznél vannak, egész évben lehet termelni az ő metódusa szerint.

Gyakorlottabb termelők 10 □-m. területen évente 100—150 kg. champignont is termelnek, ami szerény számitással is 250—300 K évi jövedelemnek felel meg. Hogy ily termelést beállítani nem költséges és a haszon nem megvetendő, a munka nem nehéz, az kétségtelen.

E foglalkozásnál két dolog fontos, a termelés, illetve a vadontermő champignon gyüjtése és az értékesítés. A legrövidebb kertészeti útmutatások így szólnak:

Champignontermelést minden nagyobb fáradság nélkül lehet üzni istállóban, pinczében, nagy ládában, kosárban. Csíra minden nagyobb magkereskedésben kapható. Nálunk a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, VI., Alkotmány-utcza 29. szám, 1 kg. 2 K 80 f-be kerül. A gombán kivül könnyen lehet a champignonkonzerveket is értékesíteni.

A gombatermelési helyeknek sötéteseknek és leg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

alább 14—18° R. melegnek kell állandóan lenni. A szellőztetés azonban szükséges, hogy általa más élősdigomba és penész fejlődése megakadályoztassék. A szellőztetés ne legyen hirtelen és semmi esetre se hűtse le teljesen a helyiséget; enyhe idő alkalmas csak szellőztetésre. A helyiség falát jó kimeszelni, esetleg évente a helyiséget kikénezni. A túlságos nedves levegő ártalmas, úgyszintén az egér, patkány, csiga, hangya, legyek stb. is.

Vanderlinden báró, a belga szenátus tagja, fenyőfából készült festett szekrényekben, melyek fiókjai cinkkel voltak bélelve, szobájában termelte a csiperkét. Egész télen át volt így termése.

Alacsony pinczékben a házigomba épen úgy tönkreteszi a termést, mint a túlságos nedvességtől származó «rozsda».

A megfelelő hőmérsék és levegő, a sötét, de egészséges helyiségben a champignon termelésénél az első föltétel. A második pedig a megfelelő trágya.

A trágya friss szamár- vagy lótrágya legyen és előnyös, ha azt az állatot zabbal jóltartjuk és ha alatta jól almozunk.

Az alom maradjon hosszabb ideig (egy hétig) az istállóban a ló megett, hogy a trágyalé a szalma likacsaiba beszivódjék. A trágyalé a trágya legértékesebb része és azért a kihordott trágyát naptól, széltől, esőtől védett helyen gyüjtsük, hogy a nap ki ne száritsa, a szél ki ne fújja, az eső ki ne mossa a trágyából és a benne levő szalmából a trágyalét. A trágyagödör vízáthatlan legyen, a mit könnyen elérhetünk, ha czementtel bevonjuk.

A kihordott trágya a levegő hatása alatt rothadni kezd. Kellő mennyiségű nedvesség előmozditja a rothadást. A trágyalégödörből kimeritett trágyalével öntözzük a trágyát, mely azonban legfeljebb 80 cm. magas legyen, hogy a trágyalé jól átjárhassa. Figyeljük állandóan a trágyát s mihelyt száradni kezd, azonnal öntözzük meg trágyalével. A trágya túlságos átmelegedését megakadályozandó, villával forgassuk meg többször és a száraz, durva, hosszú szalmaszálakat dobjuk ki. A trágyát azután addig forgatjuk, a míg a rövid szalma a trágyával taposás közben teljesen egy tömeggé lesz. A forgatásnál a trágya oldalait folytonosan az ellenkező oldalakra forgatjuk. Két hét alatt a trágya rendszerint használható, a miről úgy győződünk meg, ha kezünkbe tartva nedves, de nem cseppen belőle, ha kicsit meleg és gomolyaggá nyomható össze. A siker főként a trágya helyes előkészítésétől függ. Utczáról behordott rongyokkal, szeméttel, kövekkel, piszokkal telt trágya alkalmatlan. Az előkészített trágya lesz a gomba ágya.

Az ágyakat különböző formákban készitik. Legközönségesebbek a 80 cm. széles és 35 cm. vastag ágyak, melyeknek tetejét laposan hagyják vagy franczia rendszer szerint félköralakúra (félhengerhez hasonlóan) rakják, melynek magassága 50 cm. és nagyobbra növekszik. Előnyös ez azért, mert a felület így nagyobb s végeredményben több gomba termelhető. Az ágyak tetejét, oldalát gyöngén leverjük, hogy hézagok ne legyenek rajta. Ezért az ágyakat rétegenként kell készíteni, míg az előírt magasságot elérik. Ha több ágy van, akkor azok között járdát hagyunk. A kézzel elsimított, paskolt ágyfelületet 4—5 napig állani hagyjuk és ha meggyőződtünk hőmérővel (olcsón szerezhető be), hogy az ágy átlagos hőmérséke 30° R. meleget mutat, akkor elhelyezhetjük benne a csírát. A trágya többnyire újból átmelegszik; ezért szükséges a hőfok csökkenését megvárni, a mit úgy tudhatunk meg, ha a hőmérőt beszúrjuk az ágyba.

Ha az ágy elérte a kellő hőfokot, egy kis karó segitségével egymástól 30 cm. távolságban 7—10 cm. mély lyukakat fúrunk. A lyukakba annyi csirát helyezünk el, a menynyit három ujjunk közé tudunk venni s azután a lyukakat megint betömjük a trágyával és lepaskoljuk az ásó lapjával.

Ismételten felemlítem, hogy a helyiségnek most már 14—18° R. melegnek kell lenni. A csira a nedves melegben csirázni kezd, mit eddig az akadályozott meg, hogy száraz helyen volt. A meleg és nedvesség azonban megindítja a csirázást, finom szálak terjednek szét a csirákból, melyek az egész ágyat hálószerüen ellepik.

Ha a csirázás megindult, akkor a trágya felületén ott, a hol a csírát az ágyba raktuk, 14 nap mulva finom fehér szálak mutatkoznak gyürűalakban. Ha nem, úgy várjunk még néhány napig, s ha az sem hoz eredményt, akkor rakjunk új csirát a lyukakba. Ha a csirázásról meggyőződtünk, az egész ágyat könnyü televényfölddel kevert megőrölt mészkőhomokkal 2—3 cm. magasságban takarjuk be. Kezdetben e szálak elég nedvességet kapnak a trágyából, de azután a kis gombák többet kívánnak. Jó, ha ilyenkor gyöngén megpermetezzük az ágyakat, vigyázva, hogy se a trágya, se a csirázás ne ázzon át, mert ily esetben megrohad. Öntözni langyos vizzel lehet csak. Legjobb az állott esővíz.

A kis gomba 21—30 nap mulva töri át a mészkőréteget. Egy gombaágy három hónapig használható és hat hétig vagy tovább is termel ugyanaz a csira, de nem állandóan.

A champignoncsira használat előtt száraz és fagymentes helyen tartandó.

A csiperkegomba termelése meglehetős gyakorlatot és bizonyos viszonyokat kiván, a mi azonban ne riasszon el bennünket. A fődolog, hogy először kicsiben figyelje meg a termelő az egész termelés menetét, és ha így tapasztalatokat szerzett, akkor rendezzen be nagyobb telepet. Főként azért mondom ezeket, hogy rámutassak arra, hogy e fáradozás mind elkerülhető, hiszen a természet maga ingyen termeli e gombát, a mit felkeresni és értékesiteni nem szoktak nálunk az azt illető mértékben. Kár ez a közelelmezésre és arra is, a ki azt nem teszi. Gondoljunk csak arra, hogy Franczia országban «bérelik» a gombaszedés jogát és ott a «gombaorzót» csakúgy fogják fülön, mint nálunk a vadorzót vagy fatolvajt.

A szarvasgombászatnál disznót vagy kutyát is használnak annak felkutatására, a mi egészen «vadászias» jellèget ad a gombászatnak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Mihelyt a gomba elérte a kellő nagyságot (se túlkicsiny, se nagy ne legyen) kosárba szedjük. Bár a mesterségesen termelt gomba erősebb szokott lenni, mint a vadon termett, mégis óvatosak legyünk, nehogy csak a gomba kalapját szedjük le és nyelét otthagyjuk. A legnagyobb elővigyázattal kell azért a gomba szárát mutató- és hüvelykujjunk közé fogva, jobbról balra forgatva, gyengéd csavarintással leszedni. Sok esetben apró csiperkét is ránt unk ki, de ezeket ne tegyük vissza, mert már használhatatlanokká váltak. A leszedett gomba helyén támadt kis lyukat finom földdel töltjük ki. Egész éven át természetesen csak az termelhet, a ki a kellő mel get állandóan biztosítani tudja ágyainak. Ezért nagyobb termelők fűteni is szoktak a termelőhelyiségekben.

A vadon termő csiperkegombát nyáron és őszkor korán reggel szedjük. A leszedett gomba helyét épen úgy, mint a mesterségesen termeltnél, földdel takarjuk be gyöngén. Azon a helyen rendszerint ismét fogunk gombát találni. Szükségtelen talán felemlíteni, hogy csakis azt szedjük, a melyiket biztosan felismertük; ezzel tartozunk magunknak, de értékesítés esetén embertársainknak is, hogy a mérgezéseket elkerülhessük. Különben a főváros szabályrendelettel gondoskodik ennek elkerüléséről.

A mesterségesen termelt champignongombák legismertebb három faja: az inyenczek kedvencze, a fehér, mely azonban gyorsan romlik, azért nehezen szállítható, az aranysárga, mely a legajánlhatóbb termelésre, a szállítást kibírja, és a szürke, mely a fehér tulajdonságaival egyezik.

A csiperkegomba értékesíthető: nyersen, mint konzerv és szárítva. A legnagyobb árat úgy érhetjük el, ha magunk készítjük a konzerveket, ehhez azonban berendezés kell és már egész kis gyárüzem, mert ilyesmit direkt a fogyasztónak kell eladni, a mi már iparszerű foglalkozásnak tekinthető és a kereskedelemhez tartozik. Eladhatjuk nagyfogyasztóknak (szállodákba, csemegeüzletekbe) vagy konzervgyáraknak, végül pedig árusíthatjuk a piaczon.

A magyar viszonyokat véve tekintetbe, legajánlatosabb a legalább 5 kg.-os küldeményekkel a Székesfővárosi Vásárcsarnok hatósági közvetítőjéhez fordulni vagy a Magyar Gazdák Vásárcsarnokellátó Szövetkezetéhez, Budapest, IX., Imre-utcza 4. Ha esetleg magunk nem árulhatjuk a piacz távolsága miatt vagy csemegeüzletek nem tudják értékesíteni termésünket, fordulhatunk még gombát feldolgozó konzervgyárakhoz is kérdéssel. Ilyenek: Cornides-féle konzervgyár, Igló (Szepes m.), Gréb János konzervgyára, Poprád (Szepes m.) stb.

Az értékesítés helyét a termelés megkezdése előtt kell megállapitani és a vevővel a föltételeket elintézni, mert a champignongomba könnyen és gyorsan romlik és nem várja meg a levelezgetés végét.

Ha nyersen értékesítjük, csomagoljuk vatta vagy igen finom fagyapot közé 2—3 kilogrammos postacsomagba és pedig könnyű fűzkosarakba vagy vékony faládákba, melyek aljára vékony rétegben vattát helyezünk és a szárával lefelé, kucsmájával felfelé fordított gombát sorjába állítjuk, rendesen elhelyezve. A gombákra megint egy réteg vattát teszünk s erre a gombák említett rendben lesznek elhelyezve. A felső réteget elég fehér selyempapirral letakarni és a kosarat levarrni. Igen praktikus faszövetből készült ily ládát szállit Paul Greiner (Bad Bibra, Thüringia), melynek felső részét könnyen lehet levarrni, többször használható és galamb, kisebb baromfi szállitására is alkalmas. Nagyság szerint 1—2 darab vagy 6—8 darab ára 2·40 korona. Mintának érdemes ilyet hozatni, mely után maga készíthet mindenki ilyet.

Mindenesetre nagyot lendítene az erdőőrökön, ha e gomba termelését és értékesítését az erdőőri szakiskolákban röviden ismertetnék, esetleg valamelyik szakiskola konzerveket is gyártana, mert championgombakonzerveket nálunk teljesen jelentéktelen mennyiségben gyártanak. A championkonzervek pedig igen keresettek, kivált ha kis reklámot is csinálunk nekik.

A gomba száritása a következőképen történik: a csiperke bőrét lehúzzuk és megtisztítjuk, kivált azért, hogy a gombán levő homok stb. arról lekerüljön, azután az így megtisztított gombát czitromos vizbe teszszük (2 liter vizhez egy czitrom levét). A vizbe mást ne tegyünk. Azután tűzre teszszük az egészet és nehányszor fellobogtatjuk a vizet. Innen kivéve czérnára füzzük, jól szellőzött zárt helyiségben felakasztjuk. Ha megszáradt, száraz helyen tartjuk el.

A konzervkészítés ehhez hasonló, azzal a különbséggel, hogy a tisztított gomba a czitromos vizben, a felbőr levonása után az elzárt konzervedényben párolva lesz. Természetesen minden gyárnak erre más és más «fogása» van.

A champignongombára fölhivtam az Erdélyrészi Állattenyésztő és Állatvédő Egyesület figyelmét, melyet nemcsak a Székely Kirendeltség, hanem Maros-Vásárhely város és a földmivelésügyi minsztérium is támogat és anyagilag segélyez. A titkárság meg is köszönte, életrevaló dolognak minősitette és legközelebb proponálni is fogja a gyűlésen, mivel az egyesület az erdélyrészi székelység és magyarság gazdasági segitését és fölvilágosítását tűzte ki célul.

Franczia országban a közelmultban több mint nyolczvan kőbányatulajdonos rendezett be gombatermelést; nálunk is az állam szép czélt szolgálna, ha ezt a kisembert segitő gazdasági ágat programmjába venné!

A kék galamb (Columba oenas Linné).

Lapunk előbbi számában ugyanezen czim alatt megjelent közleménybe néhány téves adat került bele, a melynek helyreigazításául közöljük a következőket:

A kék galamb egyike a legvadabb madarainknak; sokkal vadabb az örvösnél és a gerlénél, a melyek szintén galambfélék és nálunk is laknak, itthonosak, (nálunk csakis ez a három fajta galamb van, mert szirti galambja Magyarországnak már nincs); megtelepitése tehát még gondolatnak is merész.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A kék galamb odúban fészkel, és *éppen ezért csak* ott van, a hol még vannak odvas (vén) fák, tehát rendszerint nagy erdőkben, vagy olyan *csőndesebb* ligetekben, a hol van neki való (vén) odvas fa. A *vén*-et azért említjük, mert holmi csenevész elodvasodott fiatal alacsony fán nem költ, az ilyenen levő odút el nem fogadja. Természetes tehát, hogy a kultura közelségét félő kék galambot valami mesterséges odúba szoktatni lehetetlen; értem a kultura közelsége alatt az emberlakások közelségét, mert a mezei kulturát, t. i. a vetést, igenis kedveli a kék galamb, a mikor azon, vagy aratáskor a kereszteken s a tarlón ingyenélősködik.

Megesik az, hogy nagyobb kertekben, parkokban, *ha elég csőndesek*, akad itt-ott fészkelő kék galamb is, de azt nem mesterséges odú csalta oda; hisz igazi hazájában, a nagy erdőben, persze a hol még van, talál természetes fészkelőhelyet is. De éppen azért fogy mindenfelé a kék galamb, mert fogynak a nagy erdők s a neki való odvas vén fák is, és ő bizony nem az emberlakta helyek felé húzódik, hanem inkább még messzebb azoktól, minthogy a nagy erdők is mind távolabbra esnek már onnan.

Hogy házigalambbal párosuljon, hacsak nem fogságban, (a mi *talán* (!) lehet), az egyszerűen azért nem fogadható el, mert hisz akkor vagy a házigalambnak kellene ő hozzá szegődnie és vele az erdőre mennie, hogy faodúban (!) költsön, a mi kizárt dolog; vagy a kék galambnak kellene beköltöznie a falvakba, tanyákra, a galambduczokba, a mi, ha összemérjük a két abszurdumot, talán még lehetetlenebb. Vagy talán rövid liaisonokra kapható a kék galamb a mezőn valamelyik kikapós házigalambbal?! No, ezt sem gondolnám. Nem megy az olyan könnyen.

De odukba telepíteni öt-hat fiatal pár kék galambot, hogy aztán azok ott is maradjanak, szintén nem lehet. Hisz' először is a mint a kék galamb röpülős, (tehát úgyszólván nagykorú), már nem tér vissza abba az odúba, a hol kikelt, mert azt az öregek foglalják le maguknak, onnan kiebrudalják; nincs tehát az az ösztöne, hogy a kijelölt odut megtartsa; de hogyan is, hisz' a mint maguk keresik kenyeröket, messze földeket bejárnak s minthogy egyelőre ők (fiatalon) még nem költenek, nem is sürgős nekik az odu sem. Bezárni őket az oduba s aztán ott napról-napra etetni, a hogy a duczba szoktatandó házigalambbal szoktuk, lehetetlen.

Hogyan lehet továbbá a kék galambot a seregélylyel egy kaptafára húzni? Hisz a seregélynek is csak fészkelésre alkalmas odudobozokat teszünk fel, *de nem a fiataloknak*, hanem a tavaszszal visszatérő öregeknek, hogy azok készen találják az alkalmas odu-utánzatot.

A kék galamb igen káros; hisz par excellence gabonafogyasztó, a hol s a mikor csak lehet. Még az örvös, meg a gerle is sok kárt tud tenni aratáskor sokadmagával, de annyit nem, mint a hova a kék galamb tömegesen látogat, pedig a hol még van, ott gyakran ezrével jár. Hogy gizgaz-magvakat is csipeget, a mikor más nincs, az nem éri fel azt a kárt, a mit tenni tud és *szokott*.

Ezeket kivántuk Kasparek úr czikkére — félreértések elkerülése czéljából — megjegyezni.

Gazdasági tanácsadó.

Az anyanevelés. A méhcsalád akkor erős és ad tiszta hasznot a méhésznek, ha fiatal, három évesnél nem idősebb az anyja. Mert csak a fiatal s életerős anya képes annyi petét rakni, hogy a munkások száma folyton gyarapodjék oly mértékben, hogy azok még mézfelesleget is gyüjthessenek. A három évesnél idősebb anyát el kell pusztítani és új fiatal anyával pótolni.

Az okszerű méhészetnél elsősorban ismerni kell a méhésznek az anya korát. Minden egyes családról külön rovatot kell vezetnie, a hová bejegyzi az anya korát, petéző képességét, a nép erősségét, lép építményének minőségét, a mézhozamot, a rajzás és a betelelési adatokat. Minthogy tiszta hasznot csak a fiatal, életerős, három évesnél nem idősebb anyával biró családtól várhatunk, az öregebb anyát fiatal anyával cseréljük ki. E czélból anyanevelőket készít a méhész.

Szükséges ehhez az anyanevelő-kaptár. Ez nem egyéb, mint egy kis ürmértékű, egysoros, országos méretű kaptárocska, melybe 5—10 keret fér be. Czélszerű négy vagy több anyanevelő kaptárt egybe készíttetni. Az anyanevelő családocska készítése a következő módon történik.

Kiválasztunk családaink közül egy erőset. A költőtér egy részét kiszedjük a keretbakra. A kiszedett keretek közül kiválasztjuk azt a sejtet, melyen anyabölcső van. Ha ez nincs, úgy czélunknak megfelel az olyan sejt is, melyben petézés, vagy pár napos fiasítás van. Hozzá kiválasztunk két érett fiasításos és egy mézzel teli sejtet. A további eljárás abban áll, hogy a kiválasztott sejteket a rajta lévő méhekkel együtt és egy üres sejtet az anyanevelő kaptárocskába helyezzük a következő sorrendben. Először az üres sejtet teszszük be az anyanevelő kaptárba, utána a két érett fiasításos, folytatólag az anyabölcsős vagy a bepetézett s legvégül a mézes sejtet. A mézes sejtet azért kell a röpülőlyuktól legtávolabb elhelyezni, hogy a méz szaga az idegen méheket rablásra ne ingerelje s meg ne támadják a gyámoltalan, félénk, anyátlan kis családot. Nem védelmezné új otthonát, kirabolnák s rövidesen tönkre menne.

Az így elkészített anyanevelő kis családhoz ugyanattól a családtól, melyből az anyanevelőt készítettük, az érett fiasításos sejtekről fiatal méheket is kell lesöpörni. Az öreg méhek ugyanis s az olyanok, melyek már külső munkálatokkal foglalkoztak, ahhoz a családhoz térnek vissza, melyből az anyanevelőt készítettük. Másrészt anyaneveléssel a fiatal méhek foglalkoznak, azok képesek anyát nevelni.

Czélszerű vizet adni a kis anyanevelő családnak, mert pár napig nem jár ki. A kaptár aljára helyezett etető bádog tálkába önthetünk részükre vizet, de egy vízbe mártott szivacsból is szivesen kiszívják s felhasz-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nálják a fiasítás táplálására szükséges pép elkészítéséhez a vizet.

Az anyanevelő család rövidesen tudatára jut annak, hogy árva, nincs anyja. Ha anyabölcsővel készítettük az anyanevelőt, úgy fokozottabb mértékben őrzik, melengetik azt. Ha pedig arra vannak utalva a méhek, hogy petéből vagy pár napos lárvából neveljenek anyát, ugy a kiválasztott peték vagy lárvák körül a sejtfalakat lerágják s anyabölcsővé alakítják. Tartalmasabb s bővebb táplálékkal látják el e lárvákat, melyekből tizenhat nap alatt anyák fejlődnek.

Bármely nőnemű, megtermékenyített petéből nevelhetnek a méhek anyát, ha ezt nagyobb térfogatú sejtben bő, királyi táplálékkal etetik.

A nevelt anyák közül rendszerint a legelső, szerencsés nászröpülés után megtermékenyülve, elkezdi a petézést s a kis árva anyanevelő család meganyásodott. Meganyásodva nagy buzgalommal látnak a munkához. Erősen hordanak mézet, virágport és vizet. Az anya petézik. A petékből fejlődő fiasítást táplálják és erőre kapva építenek is.

Az így nevelt anyát azután felhasználhatja a méhész a meganyátlanodott vagy öreg, kimerült anyával bíró családnál vagy műraj készítésnél. Rendes üzemben lévő, okszerűen kezelt méhészetnél körülbelül tudja a méhész, hogy hány anyára van szüksége. A fel nem használt anyanevelőt családdá is nevelheti azáltal, hogy szükség szerint üres sejtet, vagy műlépet ad neki, esetleg erős családtól elvett, érett fiasításos kerettel megnagyobbítja a nép erősségét. *Zimay Szilárd.*

Lóhere őszi vetése. (Egyúttal felelet B. S. kérdésére.) A lóherét általában tavaszszal szokták ugyan vetni, de lehet vetni őszszel is, ha kilátás van arra, hogy a növény a fagyok beálltáig úgy megerősödhet, hogy a télen nem fagy ki. Az őszi vetés sikerülése esetén mindenesetre annyit nyerünk vele, hogy tavaszszal már kaszálható, míg ha tavaszszal vetjük, akkor csak nyár vége felé tudjuk megkaszálni.

A lóherét általában mindig *védőnövénynyel* vetik, ha tehát őszszel veti el, akkor legjobb lesz őszi rozsot vetni ½ vagy ½-ad vetőmaggal védőnövénynek, utána rögtön a lóherét elszórni, sekélyen befogasolni és lehengerezni. A rozsot tavaszszal *zölden kell levágni takarmánynak*, nehogy a herét elnyomja; ekkor már a második kaszálásra megmarad a tiszta lóhere, mely még adhat esetleg két kaszálást abban az évben.

Hogy az őszi lóherevetés sikerüljön, úgy a következőkre kell törekednie:

1. A földet finomra, porhanyóra művelje el. Rögös, gyomos földben a kikelés hiányos és lassú, tehát a termés is csekély lesz.

2. Az őszi vetést legkésőbb *szeptember 10-ig* kell elvégeznie, hogy a növény a fagyok beálltáig kellően megerősödhessen.

3. E czélból igyekeznie kell, hogy a lóhere (és a védőnövény) első fejlődését siettesse. Legjobban sietteti a jó időjárás (langyos eső, meleg idő), de ez nincs hatalmunkban, így tehát *jó trágyázással* kell a növény fejlődését siettetni. Ezáltal nemcsak a vetés sikerét biztosítjuk még kedvezőtlen időjárás mellett is (pl. szárazság, hűvös idő), de a jó termést is elérjük általa.

A bevetendő földet tehát tessék istállótrágyával jól megtrágyázni, sekélyen leszántani, utána kat. holdanként 200 kg. *Thomas-salak* műtrágyával beszórni (kapható Kalmár Vilmosnál, Budapest, VI., Andrássy-ut 49), befogasolni, azután elvetni a védnövényt, a rozsot (kat. holdanként szórvavetve 50 kg.-ot, soros (gép) vetésnél 40 kg.), ezt kellő mélységre befogasolni, utána rögtön a lóherét (kat. holdanként szórvavetésnél 12 kg.-ot, soros (gép) vetésnél 9 kg.-ot) elvetni, tüskeboronával vagy hátára fektetett fogassal *sekélyen* (1—1½ cm. mélyre) bekeverni és lehengerezni.

4. Ha jó idő járna és őszszel a rozs buján fejlődne, úgy ajánlatos lesz *magas tarlót hagyva* megsarlózni, vagy megkaszálni, nehogy a lóherét elnyomja.

Kérdésttevő nem közölte, hogy talaja milyen fekvésű (dombos vagy sík, száraz vagy nedves), a föld minő (homok, agyag, tőzeg stb.), és száraz vagy csapadékos, meleg vagy hideg éghajlat alatt gazdálkodik-e? Pedig csak ezen kérdések ismerete mellett lehet pontos választ adni.

Ajánlom még, hogyha agyagos, üde talajról van szó, akkor keverjen a lóheremaghoz 2—3 kilogramm *réti komócsin* fűmagot és úgy vesse el, ha pedig homokosabb, szárazabb földről van szó, akkor a lóheremag elvetése után még szórjon el 4 kg. *olaszperje* fűmagot és a lóherével boronálja be. A lóherevetés ily fűfélével keverve *jobb takarmányt ád.* *e. D. B.*

Különfélék.

Felhivás. Tisztelt Kartársak! A járási erdészeti altisztek mozgalmát vezető Papp János balatonfüredi járási főerdőőr kartársunk az államosítás iránti mozgalomhoz való csatlakozásra felhivását több izben megismételte, de sajnos — igen kevés eredménynyel, a mi annál szomorúbb, mivel a magas kormány az erdőtörvény revíziója tárgyalásával kapcsolatosan a járási erdészeti altisztek államosításával is fog bizonyára foglalkozni.

Fel tehát, tisztelt Kartársaim, s a hol még a jegyzőkönyvet fel nem vették, sürgősen foganatosítsák, a mozgalmunk vezetője által kért 2—2 koronát pedig küldjék be Papp János balatonfüredi járási főerdőőr czímére, hogy ügyünkben tudjon sikeresen eljárni. A kevés befolyt összeget a rengeteg levelezés, többszöri utazás, nyomtatványok költségei annyira fölemésztette, hogy biztos tudomásom szerint nagyobb összeget saját pénzéből költött, úgy hogy a még kinyomatandó memorandum költségeit már nem tudja fedezni s tovább kell, hogy a magáéból áldozzon azokért, a kik mozgalmunkat közönyösen nézik s törekvésünket nem méltányolják.

Félre a nemtörődömséggel; mutassuk meg, hogy mi is, mint más alkalmazásban álló altiszti kar, tudunk egyesülni; mutassa meg minden kartárs, hogy méltón

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

viseli altiszti rangját és hozzunk áldozatot azokért is, a kik arra érdemetlenek és a kik a saját jólétüket előmozdító mozgalmat nem méltányolják és ahhoz nem csatlakoznak.

Végül kérem tisztelt Kartársaimat, hogy a hol még a közigazgatási erdészeti bizottsághoz államosításunk iránti kérvényüket be nem terjesztették, forduljanak bizalommal Papp János balatonfüredi főerdőőr kartársunkhoz, a ki készséggel küld felvilágosítást és nyomtatott kérvényt s azt aláírva mielőbb terjeszszék be hivatalos úton a közigazgatási erdészeti bizottsághoz.

Szentágota, 1914 junius hó 22-én.

Kartársi üdvözlettel

Bálint János, jár. főerdőőr.

Hatvan évi szolgálat. Néhai gróf Pálffy János bajmóczi (Nyitra megye) uradalmában érte el ezt a ritka szolgálati időt *Masztrák Mátyás* uradalmi erdővéd, a ki mint juhászbojtár 1854. évi junius hó 1-én lépett az uradalom szolgálatába, hol pár év mulva juhászszámadó gazda lett. Az 1871. év elején az uradalom erdészeti szolgálatához ment át s azóta mint erdővéd teljesit megszakitás nélkül szolgálatot. Masztrák Mátyás tehát 15 évig a juhokat, 15 évig pedig az erdőt őrizte s mindkét feladatát hűséggel és teljes odaadással látta el. A 78 éves jubiláns még ma is — puskával a vállán — járja és őrzi az erdőt és nem gondol arra, hogy a valóban jól megérdemelt nyugalomba vonuljon.

Halálozás. Pfundtner Károly m. kir. főerdőmérnök, a segesvári m. kir. állami erdőhivatal főnöke, junius hó 7-én, életének 48. évében hosszas szenvedés után elhunyt.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál a következő biztositások köttettek:

Fórizs Sándor és Pap Jónás, zemplénvármegyei járási erdőőrök; Roszival János, nyitravármegyei községi erdőőr; Ruzsa János, aradvármegyei kerületi erdőőr; Bucsek-Bozsik András, trencsénvármegyei erdőszolga; Sperka Józsefné szül. Hladlovszky Anna erdőaltiszt neje és Marosán Tódor és Fodor Elek m. kir. erdőőrök vétettek fel az 1912. évi VIII. t.-cz. által létesített nyugdijesoportba, a hol részükre nyugdij, aggkori ellátás, balesetbiztositás és temetkezési segély biztosittatott.

Eljegyzés. Farkas László hátfői érs. urad. erdőőr leányát, Bözsikét, eljegyezte Vörös Ferencz érs. urad. közp. erdőőr Kalocsáról.

Kozsán József, m. kir. erdészeti altiszt Marosborsán, eljegyezte Tásca Florica kisasszonyt Világosról.

Családi pótlékról. Elvi jelentőségű döntést hozott a m. kir. közigazgatási biróság a családi pótlékról, melyet az alábbiakban ismertetünk:

Egy állami hivatalnoknő, a kinek elvált férje gyermektartási dijat fizet, bejelentette fölöttes hatóságának, hogy igényt tart a két gyermeke utáni családi pótlékra. A miniszterium azonban megtagadta a családi pótlék kiutalványozását, mert véleménye szerint — tekintve, hogy az elvált férj gyermektartási dij fizetésére kötelezte tett — a gyermekek eltartásáról nem az anya gondoskodik, tehát a családi pótlék feltételei nem forognak fenn. A családi pótlékról szóló törvény 4. szakaszának 3. pontja ugyanis a gyermek atyjától elválva élő nőalkalmazott részére csak akkor biztosit családi pótlékot, ha a gyermek az ő gondviselése alatt áll és eltartásáról ő gondoskodik.

Az ügy panasz következtében a közigazgatási biróság elé került, a mely az illető hivatalnoknőnek két gyermeke után családi pótlékra való törvényszerű igényét megállapitotta és *a miniszteriumot évi 400 korona családi pótlék kiutalványozására kötelezte.*

Az itélet indokolása szerint nem vitás, hogy ebben az esetben a két gyermek a panaszlónak, mint anyának a gondviselése alatt áll, a mi alatt a gondozás tényleges közvetlen ellátását kell érteni. A kérdés tárgya csak az lehet, hogy az atya által fizetett gyermektartási dijat olyan eltartásnak kell-e venni, a mely az anyának a családi pótlékhoz való igényét kizárja.

Az adott esetben az apát, a ki régebben 360 koronát fizetett az anyának gyermektartási dij czimén, újabban évi 720 korona gyermektartási dij fizetésére kötelezi egy árvaszéki határozat. Ezt a tartási dijat az árvaszéki határozat szerint is a két gyermek tartási és nevelési költségeihez való *hozzájárulás* fejében tartozik fizetni az apa. De ez a gyermektartási dij egyenkint különben sem éri el azt az ellátási összeget, — 600 koronát, — a melyet az 1912. évi 4596—M. E. számú miniszteri rendelet annak meghatározása végett állapitott meg, hogy valamely gyermeket a családi pótlék szempontjából ellállottnak kell-e tekinteni, vagy nem. Tehát ebből megállapitható, hogy az apa által — ez esetben — fizetett gyermektartási dij nem meriti ki a törvényben emlitett «eltartás» fogalmát.

Minderre való tekintettel a panaszlónak a családi pótlékhoz való törvényszerű igényét meg kellett állapitani s ezért a közigazgatási biróság a miniszteriumot annak kiutalványozására kötelezte.

Időjelzés. A «Meteor» folyó évi julius hóra a következő időjelzést teszi közzé: Julius havának változási napjai 3—7—10—15—20—22—23—26—28- és 30-ra esnek.

A 3-iki erős változást hoz, mely kiterjedtebb zivataroknak lesz okozója, melyet követőleg erős meleg idő következik egészen a 10-iki hatáskörig, mely csak viharos, vagy zivataros jellegű időjárást hozhat, de a meleg időt nem akadályozza meg, úgy hogy ezt követőleg is tovább tart, száraz jelleggel s csak a 20-iki hoz hősülyedést, szeles, esetleg viharos, vagy zivataros időt, csapadékkal. 22-ikével ismét a meleg jelleg fejlik, mig 26-ika felette változó időt van hivatva bevezetni, legfőként széllel, esetleg zivatarral, mig a csapadék erősebb kifejlődése a 28-iki hatáskörében várható. A zivatarok több esetben jéggel is járhatnak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Hivatalos közlemények.

16,230. szám.
I. A—1. 1914.

Pályázati hirdetmény erdősítési és csemetenevelési (csemetekertfenntartási) jutalmakra.

Mindazok az erdőbirtokosok, a kik az erdőtörvény (1879. évi XXXI. t.-cz.) 165. §-ában körülírt kopár, vízmosásos és futóhomokos területeiken ez év folyamán közgazdasági jelentőséggel biró erdősítéseket foganatosítanak, továbbá mindazok, az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-ának hatálya alá nem tartozó erdőbirtokosok, a kik a fent jelzett czélra szükségelt erdei facsemeték nevelésére csemetekerteket telepítenek s azokat legalább is (5) öt éven át kifogástalan állapotban üzemben tartják, az alább felsorolt jutalmakra pályázhatnak.

I. *Az erdősítéseket teljesítő birtokosok részére kitűztem:*

három egyenként 1000 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, egyet dísztárgyban),

négy egyenként 800 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, kettőt dísztárgyban),

négy egyenként 600 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, kettőt dísztárgyban),

öt egyenként 500 koronás elsőrendű elismerő jutalmat (hármat készpénzben, kettőt dísztárgyban),

öt egyenként 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmat, (hármat készpénzben, kettőt dísztárgyban),

öt egyenként 300 koronás másodrendű elismerő jutalmat (hármat készpénzben, kettőt dísztárgyban),

és négy egyenként 200 koronás másodrendű elismerő jutalmat (hármat készpénzben, egyet dísztárgyban),

vagyis összesen tizenegy (11) nagy jutalmat, tiz (10) elsőrendű és kilencz (9) másodrendű elismerő jutalmat.

II. *A csemetekerteket telepítő és fenntartó birtokosok részére kitűztem:*

öt egyenként 300 koronás elismerő jutalmat
öt « 200 « « «
öt « 100 « « «

vagyis összesen tizenöt (15) elismerő jutalmat.

Az I. alatt kitűzött erdősítési jutalmakért az érdekelt birtokosok (bérlők) azon erdősítéseikkel versenyezhetnek, a melyeket az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. §-ában körülírt kopár-, vízmosásos- vagy futóhomokterületeken általánosságban véve állami pénzsegély igénybevétele nélkül — kivételes esetekben azonban, midőn a birtokos a munkálatokat különös gondossággal és sikerrel, rendkívül nehéz viszonyok között teljesítette s azokkal fontos közérdekeket sokszorta nagyobb mértékben elégített ki, mint a mennyire saját érdekeit előmozdította — állami segély igénybevétele esetén is a folyó év tavaszán vagy őszén foganatosítottak.

Megkivántatik azonban, hogy:

a) az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy tagban legalább 25 kat. hold terjedelműek,

b) a 800 és 600 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 25 kat. hold terjedelműek,

c) az 500 és 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 10 kat. hold terjedelműek, és végül

d) a 300—200 koronás másodrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább öt kat. hold terjedelműek legyenek.

A pályázó birtokos a versenyre bocsátott erdősítést az első munkálatoktól kezdve a jutalom odaitélésének idejéig állandóan gondozni, a szükséges pótlásokat foganatosítani s a létrejövő erdőt az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2., illetve 4. §-ai szerint erdőként fenntartani és kezelni tartozik.

A versenyre bocsátott erdősítések az 1919-ik évben fognak a helyszínén megbiráltatni. A jutalmak kiosztásánál az erdősítések sikere és közdazdasági jelentősége, az erdősítésnél felmerült nehézségek és az erdősítésre fordított költségek fognak irányadóul szolgálni; de a pénzjutalmak kiosztásánál figyelembe vétetnek ezek mellett a birtokos vagyoni viszonyai is.

Az odaitélt pénzjutalom egy harmadrésze az erdősítést teljesítő kezelő erdőtisztet (gazdatisztet vagy bérlőt) fogja illetni. A dísztárgyat nyert birtokosok azon alkalmazottai pedig, — kik a jutalmazott erdősítések teljesítése körül kiváló érdemet szereztek — érdemük szerint külön pénzjutalomban fognak részesülni.

A folyó év tavaszán teljesített erdősítéseket legkésőbb folyó évi julius hó végéig, a folyó év őszén teljesített erdősítéseket pedig legkésőbb folyó évi deczember hó 25-ig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál vagy a kir. erdőfelügyelőségnél pályázatra bejelenteni.

Pályázhat a feltételeknek megfelelő erdősítésekkel az erdősítést teljesítő erdő- vagy gazdatiszt, valamint a beerdősített terület bérlője is, de pályázati kérelméhez mellékelni kell a birtokos irásbeli nyilatkozatát, melyben az kijelenti, hogy a pályázatban való részvételhez hozzájárul és egyszersmind kötelezi magát, hogy a versenyre bocsátott erdősítést az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2. vagy 4. §-aiban meghatározott feltételek szerint állandóan erdőként fogja fenntartani és kezelni.

A pályázati kérvényben az erdősítés helyét (község, dűlő, helyrajzi szám), kiterjedését és az erdősítésre használt fanemeket pontosan meg kell jelölni.

A II. alatt kitűzött csemetekerttelepítési és fenntartási jutalmakra azok a birtokosok pályázhatnak, a kik — tulajdonjogi czímük szerint — nem tartoznak az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-ának hatálya alá, s a kik csemetekertjeiket állami segély igénybevétele nélkül telepítik és tartják fenn.

Megkivántatik azonban, hogy:

a) a 300 és 200 koronás jutalmakra pályázó birtokosok csemetekertjének területe legalább is $^1/_2$ kat. hold kiterjedésű,

b) a 100 koronás jutalmakra pályázó birtokosok csemetekertje legalább is $^1/_4$ kat. hold kiterjedésü legyen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A pályázó birtokos köteles a versenyre bocsátott csemetekertet állandóan gondozni és legalább is az elbirálás időpontjáig üzemben tartani.

A versenyre bocsátott csemetekertek 1919. évben fognak a helyszinén megbiráltatni, mig állandó gondozásukról, illetőleg üzemben tartásukról a kir. erdőfelügyelőség évről-évre fog meggyőződést szerezni.

A pénzjutalmak kiosztásánál az állandó gondozás és üzemben tartás mérve mellett figyelembe vétetnek a birtokos vagyoni viszonyai is.

Az odaitélt pénzjutalom egy harmadrésze a csemetekert kezelőjét fogja illetni.

A telepitett csemetekerteket minden év julius hó 1-éig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál vagy a kir. erdőfelügyelőségnél pályázatra bejelenteni.

Pályázhat a feltételeknek megfelelő csemetekerttel a kezelő erdőtiszt, gazdatiszt, vagy erdőőr, gazda stb., valamint a beerdősitendő terület bérlője is, de nevezetek pályázati kérelméhez mellékelni kell a birtokos irásbeli nyilatkozatát, melyben az kijelenti, hogy a pályázatban való részvételhez hozzájárul.

A pályázati kérvényben a csemetekert fekvését (község, dülő, helyrajzi szám) és kiterjedését meg kell jelölni.

Budapest, 1914. évi május hó.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter kinevezte Majerszky István főherczegi uradalmi főerdészt az állami erdőtisztek összesitett közös rangsorozati létszámába, az apatini m. kir. erdőhivatal kerületébe Palánkára m. kir. erdőmérnökké.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Trauer Gyula m. kir. főerdőmérnököt Palánkáról Lugosra pénztárosnak.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Draskovich József m. kir. főerdőmérnököt Rezsőpartról Lippára ellenőrködőnek, Lengyel Viktor m. kir. erdőmérnököt Beneházáról Beszterczebányára központi szolgálathoz, Szilvay József m. kir. segéderdőmérnököt pedig Orsováról Rezsőpartra erdőgondnoknak.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Lőfi Jenő m. kir. főerdőmérnököt Budapestről Máramarosszigetre ellenőrködőnek, Béky Albert m. kir. főerdőmérnököt Kolozsvárról Budapestre, a vezetése alatt álló miniszterium erdészeti (I. B.) főosztályába, Nagy László m. kir. erdőmérnököt pedig Apatinból Kolozsvárra erdőrendezőnek.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Günther József m. kir. főerdőmérnököt Rahóról Nagybányára fernezelyi erdőgondnoknak, Branszky László m. kir. erdőmérnököt Tiszabogdányból Rahóra erdőgondnoknak, Braxatorisz Zoltán m. kir. segéderdőmérnököt Máramarosszigetről Tiszabogdányba erdőgondnoknak, Szeleczky János m. kir. főerdőmérnököt pedig a fernezelyi erdőgondnokság vezetése alóli egyidejű felmentése mellett beosztotta a nagybányai m. kir. főerdőhivatal központi szolgálatához.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Figuli Lajos m. kir. erdőmérnököt Királymezőről Técsőre erdőgondnoknak, Erdey János m. kir. segéderdőmérnököt pedig Lugosról Királymezőre erdőgondnoknak.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Kovássy Kálmán m. kir. erdőmérnököt Kőrösmezőről Máramarosszigetre ellenőrködőnek, Jonásch Kornél m. kir. segéderdőmérnököt pedig Máramarosszigetről Kőrösmezőre mezőháti erdőgondnoknak.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Briestyanszky Endre m. kir. segéderdőmérnököt Nagybányáról Láposbányára erdőgondnoknak.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Jaczó András m. kir. segéderdőmérnököt megbizta a puji m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Kováts István m. kir. erdőmérnökgyakornokot áthelyezte Székelykeresztura s megbizta az ottani m. kir. járási erdőgondnokság teendőinek ideiglenes ellátásával.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a vinkovczei kir. főerdőhivatal kerületében Rukovansky Péter és Busics György kir. főerdőőröket saját kérelmükre nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületében Novotny Róbert m. kir. főerdőőrt saját kérelmére nyugalomba helyezte.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czimszalagon átjavitott lakczim miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavitásokat nem a pósta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czimváltozás alapján, a nagyobb arányú czimnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

S. I. A kutya akkor tekinthető teljesen gyógyultnak, ha bőre teljesen sima, normális színű, ha nincs rajta többé egyetlen folt vagy göböcske sem. De ebben a stádiumban is tanácsos a kutyát még 2—3 hétig elkülönítve tartani, hogy az esetleges petékből kikelő rühatkák a többit meg ne fertőzzék. Az atka teljes kifejlődéséhez ugyanis hűvösebb időjárás esetén 3 hét, melegebb idő esetén 2 hét kell. Ha tehát ennyi idő alatt az állat bőrén semmiféle elváltozás nem mutatkozik, akkor teljesen egészségesnek mondható.

Az udvarba bátran beállíthat új kutyákat, ha előzőleg gondos fertőtlenitést végeztetett. Ha a kutyák faházban (kutyaól) hálnak, akkor abból a szalmazsákot, vagy egyéb almot ki kell húzni és *elégetni*, úgyszintén a pokróczokat is. Ha az utóbbiakért azonban kár volna, úgy tessék forró 5%-os mosószódaoldatban kimosatni. A szájkosarakat szintén legjobb forró szódaoldatban kifőzni, a bőrből készülteket csak bemártogatni a forró lúgba és mihelyt megszikkadtak, bezsírozni, hogy meg ne keményedjenek. A kutyaházat magát pedig szintén 5%-os forró szódaoldattal jól kisuroltatni és vagy bemeszelni frissen készített mésztejjel, vagy olajfestékkel befestetni, de úgy, hogy minden rés és repedés be legyen tapasztva. Ha a kutyák nem hálnak kutyaházban, akkor fekvőhelyüket kell gondosan fertőtleníteni. A tisztító eszközöket, keféket stb. szintén forró lúggal kell fertőtleníteni. Aztán tessék arra ügyelni, hogy rühös kutyákkal össze ne kerüljön. Elővigyázatból nem árt nyáron a kutyát 1—2-szer hetenként megusztatni, vagy legalább is szappannal bedörzsölni és öntöző kannával leönteni, hogy a szappan habja letisztuljon róla. Főleg azonban tessék a kutyákat időről-időre megkeféltetni, mert minél jobban van a bőre ápolva, annál nehezebben szaporodhatnak el benne az élősködők.

Dr. Kukuljević József.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

V. F. A közleményt díjmentesen hozzuk.

K. J. Egy tehénnek napi szükséglete istállózás mellett legeltetés nélkül 10 kiló száraz takarmány, 2 kiló abrak és 10 kiló répa. Vagyis 6 hónapra 18 métermázsa szénа számítandó.

Dr. K—é.

I. I. 1. Mint magánbirtokon alkalmazott erdőőr tartozik nemcsak állami, hanem községi adót, illetve pótadót is fizetni. Útadót azonban nem.

2. Ha a bíróság a kihágót vagyontalannak minősíti s a kihágó a pénzbüntetés helyett elzáratik, úgy ez ellen nem lehet tenni semmit.

L. K. Ha az illető szakvizsgázott erdőőr magánuradalomban van alkalmazva, úgy az egyenruháján olyan zsinórt hordhat, a milyet az uradalom előír, vagy engedélyez. A sapkán a magyar koronát csak az államnál (kincstárnál) alkalmazott erdészeti altiszti személyzet viselheti, magánuradalmi erdőőr azonban nem. A hatóságilag felesketett magánuradalmi erdőőr a mellén hordhatja az erdőőri jelvényt, a mi nem más, mint sárgarézből, vagy bádogból készült magyar czímer «Erdőőr» felirással.

H. A. A földmívelésügyi miniszter úr indokolt esetekben meg szokta engedni, hogy azok, a kik a három évi erdészeti gyakorlati szolgálatot már megszerezték, de 20. életévüket még nem töltötték be, az erdőőri szakvizsgát letehessék. Miután önnek a három évi erdészeti gyakorlati szolgálata már megvan, nyujtson be mielőbb 1 koronás bélyeggel ellátott — vagy ha van szegénységi bizonyítványa, úgy azt mellékelve, bélyegtelen — kérvényt a földmívelésügyi miniszter úrhoz és kérjen engedélyt arra, hogy már most összsel letehesse az erdőőri szakvizsgát és nevezze meg együttal azt a kir. erdőfelügyelőséget is, a hol vizsgázni kíván. Ha kérését valamivel indokolni is tudja, úgy kérvényében azt említse fel. Kérvényéhez csatoljon szolgálati bizonyítványt, erkölcsi bizonyítványt és iskolai bizonyítványt.

A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

K. B. 1. A gazdasági cselédekről (ide tartoznak az uradalmaknál alkalmazott erdőőrök is) szóló 1907. évi XLV. t.-cz. 28. §-a szerint a gazda köteles a szolgálatbalépés 15-ik napja után a szolgálati idő alatt megbetegedő cseléd orvosi gyógykezelését és az orvosszerek költségeit legfeljebb 45 napig a sajátjából fedezni és a szükséges fuvart is ő tartozik adni, kivéve, ha a betegséget nyilvánvalóan a cseléd hibája okozta. A beteg cseléd helyettesítésének költségeit a cseléd béréből levonni tilos, kivévén, ha a betegséget nyilvánvalóan a cseléd hibája okozta.

2. Az ebadóra vonatkozólag nem tudunk felvilágosítást adni, mert minden vármegye maga alkotja meg az erre vonatkozó szabályrendeletet. Nézze meg tehát vagy a szolgabiróságinál, vagy a jegyzői hivatalnál az ebadóra vonatkozó vármegyei szabályrendeletet s abból megállapíthatja, hogy tartozik-e ebadót fizetni, vagy sem.

3. A gömb (kugligolyó) köbtartalma $= \frac{4\,r^3\,\pi}{3}$; a képletben r = a gömb sugara (átmérőjének a fele), π. (Ludolph-féle szám) = 3·14. Ezzel a képlettel azonban az almának a köbtartalmát csak megközelítőleg számíthatja ki, mert az alma nem tökéletes gömb. Az alma köbtartalmát csak vízbesülyesztéssel lehet megállapítani. Ennek legegyszerübb módja a következő: Egy, az almánál mindenesetre valamivel nagyobb edényt rá állítunk egy mérlegre, az edényt színültig megtöltjük vízzel s lemérjük a sulyát. Most a vízzel telt edényt óvatosan, úgy hogy egy csepp víz se folyjon ki, levesszük a mérlegről s az almát az edényben a víz alá süllyesztjük, vagy egy vékony tűvel a víz alá nyomjuk. Ez által a vízbesülyesztés által ugyanannyi térfogatú víz folyik ki az edényből, mint a minő térfogata van az almának. Most az almát lassan kiemeljük a vízből, az almáról lecsöpögő vizet vissza csepegtetjük az edénybe, az edényt kívülről szárazra töröljük s az edényt — természetesen az alma nélkül — ismét a mérlegre állítjuk s lemérjük a sulyát. Ahány grammal kevesebbet nyom most az edény, annyi köbcentiméter az alma köbtartalma. Ha pl. a vízzel színültig telt edény sulya 1 kgr. 325 gr. volt, a kevesebb víz pedig 1 kgr. 52 gr., úgy az alma köbtartalma 1325 — 1052 = 273 cm.^{3}, mert egy köbcentiméter víz súlya megközelítőleg 1 gramm. Egészen pontos eredményt csak úgy kaphatunk, ha 4 Celsius-fok meleg desztillált vizet használunk a mérésnél, mert csak az ilyen víznek egy köbcentimétere nyom egy grammot. Azonban közönséges czélokra teljesen megfelel a tiszta kútvíz, vagy még inkább az esővíz.

K. J. A magasabb összegű személyi pótlékba az egy évi szabadságon töltött idő, akár beszüntetik erre az időre a járandóságait, akár nem, feltétlenül beszámít; vagyis a magasabb összegű személyi pótlék ugyanakkor esedékes, mintha nem lett volna szabadságon. Csak ha a szabadságidő egy évet meghalad, úgy az egy évet meghaladó időtartamot nem számítják be, de megszakítást ez sem képez. Ha tehát önnek a magasabb összegű személyi pótlékra 1916 május hó 1-től van igénye s most egy évre szabadságolják, akkor a magasabb összegű személyi pótlékot 1916 május 1-én illetőleg ha a szabadságot járandóságainak a beszüntetésével kapja, úgy szabadságának leteltével feltétlenül meg is kapja; ha azonban 15 hónapi szabadságot kap, akkor a magasabb összegű személyi pótlék élvezetébe csak három hónappal később, vagyis 1916 augusztus 1-én lép. Nem áll tehát az, a mit önnek mondtak. Figyelmeztetjük azonban, hogy állásáról le ne mondjon, hanem kérjen egy évi szabadságot, mert ha lemond az állásáról, úgy kezdheti a pályáját elülről.

Erdőfényi. Használt távirósodronyért tessék a m. kir. posta- és távirda-vezérigazgatósághoz — Budapest, II., Főherczeg Albrecht-út 3. szám — fordulni.

O. M. A lap javára küldött 10 fillért bevételeztük.

B. S. 1. Első kérdésére a «Gazdasági Tanácsadó» rovatban a «Lóhere őszi vetése» czímü közleményben találja meg a feleletet.

2. Panaszával forduljon a «Hungária» általános biztosító részvénytársaság igazgatóságához, — Budapest, (IV., Károly-körút 3. szám).

⁂ Önnek mindkét mostoha gyermeke után feltétlenül jár családi pótlék. Ha a gyermekek — mint szülőtleneknek tekintendő árvák — az államtól kapják a nevelési járulékot, úgy ez a nevelési járulék továbbra is megmarad; ha azonban a nevelési járulékot a bányászati társpénztár fizeti, úgy legjobb lesz, ha a nagybányai bányaigazgatósági számvevőségnél kér e tekintetben felvilágosítást, mert mi — bár azt hisszük, hogy a nevelési járulék ez esetben is megmarad — ezt biztosan nem tudjuk.

B. J. 1. A napibéresnek — napibérén kívül — semmi más javadalmazásra vagy kedvezményre nincs igénye.

2. Ha rendszeresített állásra (nem napibéres állásra) kinevezik, úgy az 1912. évi LXV. t.-cz. 17. §-a értelmében jelenlegi nyugdíját be kell szüntetni.

3. Belga nyulakat legjutányosabban kap a «Házinyúltenyésztők Országos Szövetségének nyúltenyésztő mintatelep»-én, — Csillaghegy (Budapest mellett).

4. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

R. M. 1. A hiányzó lapot elküldtük.

2. Előfizetése a küldött 6 koronával ez év végéig rendezve van.

3. A «Vadász-Lap» előfizetési ára egész évre 12 korona; megjelenik minden hó 5., 15. és 25-én. Megrendelhető a lap kiadóhivatalánál — Budapest (V., Földmívelésügyi Miniszterium).

4. A vizsla hirdetéséért fizetnie kell.

F. J. Előfizetése junius hó végével lejárt.

M. G. Hogyan tudjunk mi önnek tanácsot adni, mikor még az orvosok sem tudják, hogy mi a baja. Legjobb volna, ha feljönne Budapestre s itt a klinikán egy speczialista orvostanárral megvizsgáltatná magát; más tanácsot nem tudunk adni.

K. J. A küldött 1 koronát a lap javára bevételeztük.

B. J. Felhivását hozzuk, a küldött 10 fillért pedig a lap javára bevételeztük.

© OEE-Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

27 éves r. kath. nőtlen, 5 polg. iskolát végzett egyén, kiszolgált altiszt, jelenleg pénzügyőrségnél van s az irodai munkák minden ágában teljesen jártas, erdészeti pályára óhajt menni. Kezdetben csekély fizetéssel ajánlkozik, csak hogy gyakorlatot szerezzen a szakvizsga letételére. Címe: Pozsony M. A. 101 főpósta restante. (37.)

Fiatal, nős, r. kath. egyén, ki az erdőőri és vadőri szakvizsgát jó sikerrel letette, külön vadőri és külön erdőőri gyakorlati bizonyítványnyal és állami szolgálatra képesítő orvosi bizonyítványnyal bír, mint fáczántenyésztő és kitünő dúvadirtó állást keres. Választ: Póstahivatal, Haláp (Hajdu megye) 555. szám kér. (36.)

Azonnali belépésre erdőőri állást keres 42 éves, szakvizsgázott, feltétlen jó magaviseletű, jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkező egyén. Címe: Illés Ignácz Tállya (Zemplén megye) (38.)

35 éves, róm. kath., kis családú, erős testalkatú, egészséges, józan életű, szerény igényű, magyarul és tótul beszélő, 6 elemit végzett, kiszolgált huszáraltiszt és csendőr, ki az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letette, 10 évi gyakorlattal bir, nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva s jelenleg is felmondatlan állásban van, az erdőkezelésben, vadtenyésztésben és cserkészetben jártas, melyekről éves bizonyítványai vannak, október 1-re állást óhajtana változtatni. Címe: Nagy Ferencz, Alsómogyoród (Trencsén megye). (39.)

Pagonykezelőnek ajánlkozik négy középiskolát és szakiskolát végzett, szakvizsgázott, 24 éves fiatalember, a ki jelenleg nagy uradalomban mint erdészsegéd van alkalmazva. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (40.)

Szakvizsgázott erdőőr, volt csendőrőrsvezető, ki az erdészet terén 16 éve működik, a fáczántenyésztésben és kutyaidomításban jártas, 37 éves, nős, családos, egészséges, bármikori belépésre állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (41.)

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (9.XXIV.1.)

HIRDETÉSEK

Pályázat. 492/1914. sz. A vöröskővári kir. közalap erdőgondnokság a kinevezés folytán megüresedett irodai II. oszt. kir. közalap erdőlegényi állásra pályázatot hirdet.

Javadalmazás: 600 kor. évi fizetés, 120 kor. évi lakbér vagy természetbeni lakás, 60 kor. évi egyenruha átalány, évi 12 ürm^2 I. oszt. kemény dorong tüzifa, 40 kor. évi földváltság vagy természetbeni 2 kat. hold szántóföldhasználat és 28 kor. évi legelőváltság vagy szabályszerű legelőilletmény.

Pályázók felhivatnak, hogy szakképzettségüket erdőőri szakiskolai bizonyítványnyal, ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítványnyal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetőségüket és büntetlen előéletüket községi bizonyítványnyal, végül nyelvismeretüket, eddigi alkalmaztatásukat és katonai kötelezettségük mikénti lerovását igazoló okmányokkal kellőkép igazolják.

A sajátkezüleg irt és a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumhoz czimzett kérvény f. évi július hó 15-ig aluljegyzett hivatalnál benyujtandó.

Vöröskővár, u. p. Cseszte, Pozsony vm. 1914. évi június 6-án.

(4) *Kir. közalap erdőgondnokság.*

Pályázat védkerületi erdőőri állásra. 383/1914. Sopron vármegye közigazg. erdészeti bizottságának 1995/913. sz. véghatározata alapján az üresedésben levő egy védkerületi erdőőri állásra nyolczszázötven (850) kor. összjavadalmazás mellett ezennel pályázat hirdettetik.

A javadalmazás kifogástalan szolgálat esetén öt évenkint négyizben 100—100 kor.-val emelkedik.

Pályázhatnak mindazok, kik feddhetlen életüek, 24-ik életévüket betöltötték, az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel kiállották, erős testalkat mellett jó látó-, beszélő- és hallóképességgel s a német nyelvben némi jártassággal birnak.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy sajátkezüleg irt, egy koronás bélyeggel ellátott kérvényeiket, melyhez hatósági bizonyítvány, születési anyakönyvi kivonat, erdőőri szakvizsgálati bizonyítvány, közhatósági orvosi bizonyítvány és szolgálati bizonyítvány is csatolandó — Sopron vármegye közigazgatási gazdasági albizottságához czímezve — ezen állami erdőhivatalnál legkésőbb 1914. évi július hó 15-ig nyujtsák be.

Sopron, 1914. évi június hó 10-én.

(6.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Pályázati hirdetmény. 105/1914. sz. A dési közös erdőbirtokosságnál megüresedett erdőőri állásra pályázat hirdettetik.

A sajátkezüleg irt, magyar állampolgárságot, feddhetlen előéletet, 24-ik életévének betöltését, az erdőőri szakvizsga letételét és teljes egészséges volát igazoló bizonyítványokkal ellátott pályázati kérvények 1914. évi július hó 25-ig bezárólag Sohár Hugó birtokossági jegyzőhöz adandók be.

Évi járandóságok a következők: fizetés 720 kor., ruhaátalány 80 kor., failletmény 20 kor., valamint az erdők közötti tisztásokbani kaszálás joga.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Személyes bemutatkozás óhajtandó, de legalább fénykép a pályázati kérvényhez csatolandó.

Ha megfelelő erdőőr nem jelentkezne, úgy a birtokosság az állást nem vizsgázott egyénnel fogja betölteni azon kikötéssel, hogy az erdőőri szakvizsga letétele egy éven belül utólag igazolandó.

Mindkét állás egy évi próbaidőre ideiglenesen töltetik be.

Dés, 1914 június hó 20-án.

Vásárhelyi Boldizsár elnök. (14.II.1.) *Sohár Hugó* jegyző.

Pályázati hirdetmény. 1807/1914. sz. Zemplén vármegyében a sátoraljaujhelyi m. kir. járási erdőgondnokság kerületében Királyhelmecz székhelylyel elhalálozás folytán megüresedett járási erdőőri állásra 400 (négyszáz) kor. évi törzsbér fizetéssel, 200 (kettőszáz) kor. lakás, fa és ruha, 250 (kettőszázötven) kor. utazási és 4 (négy) kor. irodai átalánynyal ezennel pályázatot hirdetek.

Az évi törzsbér fizetés 5 – 5 évi kifogástalan szolgálat után kétszer 100 koronával, továbbá 10 évi szolgálat után lakás, fa és ruha 50 kor. és utazási átalány 50 koronával emelkedik.

A javadalmazás havi előleges részletekben fizettetik.

Pályázhat azon magyar állampolgár, a ki: *a)* feddhetlen életű; *b)* 24. életévét betöltötte; *c)* az erdőőri szakvizsgát letette; *d)* ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett, hibátlan beszélő-, látó- és hallóképességgel bir.

A hivatalos magyar nyelvet bírja.

Zemplén vármegye gazdasági albizottságához intézett hiteles okmányokkal felszerelt, egy koronás bélyeggel ellátott és sajátkezüleg írt kérvények 1914. évi július hó 15-ig a sátoraljaujhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz annál is inkább benyujtandók, mert a később érkezett kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Sátoraljaujhely, 1914. évi június hó 8-án.

(16.) *A gazd. albizottság elnöke.*

Pályázati hirdetmény. 1728/1914. sz. A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal pályázatot hirdet négy főerdőőri, előléptetés esetére négy erdőőri, illetve négy erdőlegényi vagy segéderdőőri állásra.

Ezen állások közül egy főerdőőri, illetve egy erdőőri állás az erdőrendezőségi műszaki segédszolgálat ellátása czéljából van rendszeresitve.

A pályázati kérvények 1914. évi augusztus hó 1-ig az alulirott m. kir. erdőhivatalnál nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott dijtalanul kaphatók.

Zsarnócza, 1914. évi június hóban.

(7.) *M. kir. Erdőhivatal.*

Pályázati hirdetmény. 2118/1914. sz. A szászsebesi m. kir. erdőhivatal pályázatot hirdet kettő (2) főerdőőri és négy (4) segéderdőőri állásra, előléptetés esetén kettő (2) erdőőri, illetve kettő (2) erdőlegényi vagy hat (6) segéderdőőri állásra.

A pályázati kérvények 1914. évi július hó 25-éig az alulirt m. kir. erdőhivatalnál nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott dijtalanul kaphatók.

Szászsebes, 1914. évi június hó 15-én.

(8.) *M. kir. Erdőhivatal.*

Pályázati hirdetmény, a m. kir. kincstári erdőaltisztek- és szolgák fiugyermekei részére Rózsahegyen (Liptó m.) létesitett tápintézetbe való felvételre.

Ezen tápintézet czélja, hogy a növendékek a rózsahegyi elemi iskolát látogatván, az intézetben lakáson és ellátáson kivül, megfelelő felügyeletben részesüljenek.

A felvétel iránt a megnevezett- és évi fizetéssel biró alkalmazottak, mint szülők, illetőleg gyámok folyamodhatnak oly esetben, midőn gyermekük, illetőleg gyámoltjuk az iskolától nagyobb távolság miatt, vagy más okból a törvényszabta elemi iskolai oktatásban nem részesülhet.

Az 1 (egy) korona okmánybélyeggel ellátott és szolgálati úton benyujtandó kérvényhez a következő mellékletek csatolandók:

a) születési bizonyitvány, melyből kitünik, hogy a felveendő fiugyermek legalább hatodik életévét betöltötte;

b) oltási bizonyitvány;

c) a testi és lelki épséget igazoló kincstári vagy vármegyei, illetve más közhatósági orvosi bizonyitvány;

d) a felettes kincstári erdőhatóság bizonyitványa, melyből kitünik, hogy a gyermek szülője, illetőleg gyámja lakhelyén magyar nyelvü oktatásban nem részesülhet.

Tájékozásul megjegyeztetik, hogy a gyermekek ellátási költségeihez a szülők vagy gyámok által a javadalmazás és szolgálati minőség fokozata szerint évi 80, 100 és 120 kor. hozzájárulás fizetendő, mely összegek a szülők vagy gyámok illetményeiből 10 (tiz) havi részletben levonatni fognak.

A kérvények benyujtásának határideje folyó évi július hó 10. napja lévén, folyamodók figyelmeztettetnek, hogy kérvényeiket legkésőbben a jelzett napig feletes hatóságukhoz benyujtsák, mert későbben érkező kérvények figyelembe nem vehetők.

A tápintézet szervezetét ismertető, részletes szabályzatról felvilágositás nyerhető minden kincstári erdőhatóságnál.

Liptóujvár, 1914. évi június hóban.

(10.) *M. kir. Főerdőhivatal.*

Termelt tüzifa eladás. 80947/1914. sz. A garamrévi m. kir. erdőgondnokság Ujbánya és Garamrudnó közelében levő erdőrészeinek 1914—1916. évi tüzifatermése zárt irásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyalás útján el fog adatni.

Az ajánlatok 1914. évi július hó 8-án déli 12 óráig nyujtandók be Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok július hó 9-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, ajánlati ürlap és boriték a zsarnóczai erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi június hóban.

(11.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Pályázati hirdetmény. Bártfa szab. kir. városnál egy erdőőri (II. oszt. altiszti) illetve előléptetés esetén egy erdőszolgai állásra pályázat nyittatik.

Az erdőőri állással évi 600 kor. fizetés, 80 kor. ruhaátalány; az erdőszolgai állással évi 400 kor. szegődményidij, 60 kor. ruhaátalány és mindkét állással természetbeni lakás, annak hiányában a megállapított lakbér és egyéb rendszeresített illetmények élvezete van egybekötve.

Az erdőőri állásra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előirt szakképzettségüket, ezenfelül ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket vármegyei tisztiorvos által kiállított bizonyítványnyal, életkorukat és illetőségüket anyakönyvi kivonattal, a hivatalos magyar nyelvnek szóban és irásban való birását és azt, hogy katonai kötelezettségüknek miként tettek eleget, megfelelő bizonyitványokkal igazolni tartoznak.

Az erdőszolgai állásra pályázóktól egyelőre az erdőőri szakvizsga nem kivántatik.

Az igy felszerelt és sajátkezüleg irt kérvények Bártfa város polgármesteri hivatalánál folyó évi július hó 10-ig nyujtandók be.

Bártfa, 1914 junius hó 13-án.

(12.) ***Polgármester.***

Pályázati hirdetmény. 4249/1914. sz. A tótsóvári m. kir. erdőhivatal pályázatot hirdet három főerdőőri, előléptetés esetén három erdőőri, illetve három erdőlegényi, esetleg négy segéderdőőri állásra.

Ezen állások erdőgazdasági szolgálat ellátása czéljából vannak rendszeresitve.

A pályázati kérvények 1914. évi augusztus hó 1-ig az alulirt m. kir. erdőhivatalnál nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott dijtalanul kaphtók.

Tótsóvár, 1914. évi junius 18-án.

(13.) ***M. kir. Erdőhivatal.***

Megvételre keresek olyan 4—5 éves faj vizsla kutyát, mely jól aportíroz, kitartóan keres, a futó vad után nem tör ki. Bodor Lajos kir. közal. erdőőr. Vajszló Baranya m. (15.)

Drilling 16—9·3 mm. öbnagyságban alig használt, jól lövő, eladó. Ára 100 kor. Mártonyi Bódog, Korpona. (5.)

Eladó vizsla. Angol, rövidszőrű, hároméves szuka 80 koronáért eladó. Vadászatra alkalmas, Szentmiklósi-erdőn, posta Szentmiklós, Szakolczai. (17.)

Keresek f. évi augusztus hó elsői átvételre egy német vagy cseh 2—3 éves vizslát, jól idomitva, a mely jól állja az apróvadat és hajtóvadászatnál lövésekre nem ugrik be. Ajánlatokat ár megjelölésével Martinek Ferencz Dejtár, Nográd megye czimre küldendők. (18.)

Pályázati hirdetmény. A kegyestanitórend uradalmában Kaposhomokon egy erdőőri állás f. év július 24-én betöltendő lévén, pályázni kivánók felhivatnak, hogy törvényes minőségüket, valamint életkorukat, ép, egészséges testalkatukat, erkölcsi magaviseletüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló eredeti okmányokkal felszerelt kérvényüket az uradalom erdőhivatalához Taszárra (Somogy megye) f. évi július hó 15-ig küldjék be. Egy próbaév kiköttetik.

Javadalmazás: Természetbeni lakás, 200 kor. készpénz, 5 q buza, 10 q rozs, 10 ürm. hasáb és 8 ürm. dorongtüzifa, 2000□-öl tengeriföld, 100□-öl kertiföld, 100□-öl kenderföld, 400□-öl rét, 1 drb tehén és 1 drb növendékmarha, 2 göbe és 4 süldősertés legeltetése, 3 q etetni való szalma és 23 kg konyhasó.

Taszár, 1914 június 25.

Ódor Ignácz
(19.) urad. főerdész.

Eladó három darab kétéves kan daxli, két darab sárgaszőrű, egy darab foxterrier daxli, minden vadra igen jók, rókacsaládra aportíroznak, patkányra is kitünők. 24 kor. darabja. Czim Szimeiszter József járási erdőőr, Tata, Komárom megye. (3 II. 2.)

Méhkasokat gyékényből szállitok. Közönséges kupkas 1 kor. Igen nagy 1·50 kor. Átmeneti 2·40 kor. A két utóbbi Hanemann-rácscsal ellátva.

(1. v. 4.) ***Matuska István,*** Nagykároly.

---

22 éves, r. kath., nőtlen, egészséges, erős, katonai kötelezettségének mint szakaszvezető tett eleget, azonnali belépésre uradalomnál vadászsegédi, vadőri, erdőszolgai stb. szolgálatot keres. Erdőszolgai minőségben már alkalmazva volt. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. (2.—4.)

DIANA FEGYVER ATELIER
Gothard Sándor
Herény, Szombathely mellett, Vas m.
Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek
120 korona ártól felfelé.
A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.
Saját szerkezet — saját minták!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 14. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. julius 15.

Előfizetési ár:
Egész évre ___ 4 K.
Fél évre ___ 2 K.
Negyed évre___ 1 K.
Egyes szám __ 20 f.

AZ ERDŐ

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ES KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszédés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számittatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskeresleti és kinálati rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czimén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intezendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iroi tiszteletdijban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származo tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

†

Ferencz Ferdinánd főherczeg, trónörökös és neje Hohenberg Zsófia herczegnő.

Ferencz Ferdinánd főherczeg, trónörökös, ki a boszniai hadgyakorlatokra Sarajevoba utazott, nejével: Hohenberg Zsófia herczegnővel együtt, junius 28-án galád merényletnek esett áldozatul.

Midőn a főherczegi pár junius 28-án délelőtt Sarajevoban automobilon a városházára ment, a hol tiszteletükre fogadás volt, egy elvetemült siheder, név szerint Gabrinovics Nedelko trebinjei nyomdász bombát dobott az automobilba, a melyet azonban a főherczeg karjával visszalökött, úgy, hogy a felrobbant bomba csak a főherczeg automobilját követő gépkocsiban ülőket és néhány embert a közönség köréből sebesített meg.

A városházán lefolyt ünnepélyes fogadás után a főherczeg nejével folytatta körútját s ekkor történt a végzetes katasztrófa. Princip Gavrilo gabrovici nyolczadik gimnazista Browning pisztolyból több lövést tett a főherczegi párra, melyek közül az egyik lövés a főherczeget nyakán érte, a másik golyó pedig a herczegasszony hasába fúródott, hol a lágy részekben nagy rombolást vitt véghez, úgy, hogy mind a ketten, belső elvérzés következtében pár percz mulva meghaltak.

A főherczeget, mint az egész fegyveres erő főparancsnokát nemes hivatásának teljesítése közben, élete delén érte a merénylő golyója, gyászba borítva az egész nemzetet és felséges királyunkat, a kinek megpróbáltatásokkal telt életét ujabb csapással tetézte ez a borzasztó szerencsétlenség.

Erős egyéniséget, egész férfiút veszítettünk Ferencz Ferdinánd főherczegben, ki bátran, panasztalanul viselkedett még a halál pillanatában is s vele együtt veszett el élete virágjában méltó társa, a legszeretőbb hitves és a legjobb anya.

Fájdalommal tekintünk a visszamaradt három árvára s minden emberi érzésünkkel gondolunk szeretett királyunkra, a ki tragikus módon vesztette el egyetlen fiát, egy bomlott agyú olasz törétől látta elvérezni feleségét s most egy hosszú és súlyos betegségből fölépülve, mikor alig néhány napja szívja magába Ischl gyógyító levegőjét, arra a rettenetes hírre törik össze, hogy ocsmány merényletnek esett áldozatul Ferencz Ferdinánd főherczeg és hitvese is.

Fájdalmas gyászszal siratjuk fenséges trónörökösünket és hűséges hitvesét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerző: Dr. Vajda Zoltán

TARTALOM.

A tengermelléki karsztról és annak hasznosításáról. (— y.)
A kincstári erdészeti altisztek tűzifa- és földjárandósága értékének a nyugdíjba való beszámításáról.
A tápintézetekben nevelt erdészeti altiszti gyermekek évzáró vizsgái.
Gazdasági tanácsadó: Álanyás méhcsalád. (Zimay Szilárd).
Különféle k: Nyugdíjbiztosítás. — Könyvismertetés.
Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei: «Az Erdő» tisztelt olvasóihoz. — Közgyülés. — Nyugtázás.
Hivatalos közlemények: Családi pótlékok ügyében körrendelet. Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Vadállatok világa az afrikai sivatagokon. (Monostori Károly.)

A tengermelléki karsztról és annak hasznosításáról.

Általánosan elterjedt az a vélemény, hogy a Velebit-hegység tenger felé hajló oldalán, a rengeteg kiterjedésű kopár karszton még a velenczei köztársaság idejében nagy erdők állottak, a hegyoldalakat mély, tevényes talaj fedte és hogy az itt termett óriási méretű és mennyiségű czölöpökre lett maga a lagunás Velencze is felépitve.

Hogy pedig ezek az erdők tönkre mentek s helyüket a kopár karszt foglalta el, annak általánosan elismert oka: a határtalan erdőirtás és a mértéktelen legeltetés.

Kosović B. horvátországi kir. erdőfelügyelő szerint azonban a karszti területek a történelmi időszakon belül mindig kopárak voltak s ezt a nézetét, valamint a karsztnak legmegfelelőbb hasznosítására vonatkozó véleményét a «Šumarski List»-ben a következőkben adja elő.

Az 1764. és 1765. években származó és a Velebit-hegységre vonatkozó első erdőleirások szerint a Velebitnek mind a két hegyoldala köves, karsztjellegű és talajnélküli. Ezekből tehát megállapitható, hogy már abban az időben is a Velebit tenger felőli, vagyis nyugati része kopár volt, mig keleti részét százéves bükkös erdők borították.

E leirást czélszerűen felhasználhatjuk annak a fölötte fontos kérdésnek az eldöntésénél, vajjon a Velebit-hegység tenger felőli része — a mint azt általánosan mondják — be volt-e erdősítve és még a velenczeiek idejében is mély talajréteggel volt-e boritva és csak az erdő teljes kiirtása után mosta-e el a talajt az esővíz és keletkezett rajta a mostani kopár karszt, avagy pedig már keletkezésétől fogva olyan volt az, mint jelenleg?

Ha a jelek nem csalnak, föltehető, hogy a tengermelléki velebiti karszt nemcsak a velenczeiek idejében, de egyáltalán sohasem volt jobban beerdősülve, mint jelenleg, s még kevésbbé hihető, hogy e karsztot a történelmi korszakon belül a fiatalabb geologiai formációkból származó vastag talajréteg boritotta volna, a mint azt a nép és néhány geologus is állitja.

Itt-ott lehetett ugyan rajta valamivel több fa, mint jelenleg van, s azt a velenczeiek kivágták, lehetett he-

TÁRCZA.

Vadállatok világa az afrikai sivatagokon.

Fritz Bonzart von Schellendorf: «Novellen aus der afrikanischen Tierwelt» czimü művében erről a következő érdekes képet tárja elénk:

Délután van. A rendkivül silány növényzetű, fülledt, forró levegőjü sivatag legszélsőbb szemhatárán apró mozgó pontok tünnek fel. Hosszasabb megfigyelés után rájuk lehet ismerni. Strucczok azok, melyeknek csak tollal fedett testük látható a nagy távolban. Ellenkező irányban zsiráfok lépegetnek. A pusztaság tócsáiról jönnek, hol szomjukat csillapitották s most vonulnak a hitvány akáczerdő felé.

Más állat egyelőre nem igen tünik fel a sikságon; ilyenkor még pihennek s erőiket gyüjtik a létért való küzdelemre. Csak két orrszarvú czammog később elő. Ezek is szomjukat oltották a tócsából s most kullognak a kőhalmok körül vegetáló mimózák és agávék felé legelni.

Rövid időre ezután, úgy délután 5 óra tájban már jobban népesedik a pusztaság: megjelennek a kongoni bikák s egymást üldözőbe veszik, öklelik; majd zebrákat látunk a homokban hengergőzni. Mint a tyúknak, nekik is homok a fürdőjük; a gnú-k hosszú sorokban igyekeznek a hegyek felé. Sok egyéb faju állat csordái, csapatai mutatkoznak aztán, sürün egymásután, mintha a földből szálltak volna ki. Óriás termetü antilopok tünnek fel s nekivágnak nem különben mint a gnú-k, az erdőségnek.

Alkonyodik; hüvösebb légáram terjeng s alig egy félórányi idő mulva az előbb lelket ölő sivárság eltünik. Az alkonyuló nap mesés színeket áraszt szét a pusztaságon és benépesül a mostoha növényzetű sivó homok fenevadakkal. A kép egyre változik: érdekesnél érdekesebb jelenetek játszódnak le ezután. Fenn a levegőben óriás testü ragadozó szárnyasok vonulnak s a mint jobban sötétedik, időnként megszólalnak rejtekhelyeiken szikladombok között az oroszlánok. A rettenetes ordítás az éj beálltával erősbödik és gyakoribbá lesz. A pusztaság nyájban élő állatai összebújnak zárt csoportokba, oly nyilt helyeken, a honnan az oroszlánok támadását azonnal észrevehetik s esetleg menekülhetnek. Zürzavaros állati hangoktól lesz zajos most a táj: itt-ott zebrák nyerítenek élesen; közbe-közbe bőg a gnú, vészt ordit a kongoni tulok, sakálok üvöltenek az egész éjen át s a hangzavar borzasztóvá lesz, mikor éjfél után a hiénák is vonitanak.

Most dobogni kezd a föld egy menekülő zebra csapat patái alatt. Oroszlánok (három, egy hím és két nőstény) a csapat nyomában. Fülsiketitő nyerítések. Az oroszlánok egy zebrát letepertek, szaggatják. A zebracsapat messzebb távolságban megáll s éles nyerítésben jajveszékel. Majd szétszalad s újra összegyül. A többi

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

lyenként több talaja is, mint manapság, de vastag talajréteg alig borithatta valaha.

A Velebitnek óriási a kiterjedése s igy az egykori vastag talajrétegnek nyomaira a tengerben vagy a fennsikokon még jelenleg is rá kellene akadnunk, de ennek nyomai sehol sem találhatók.

A Velebit mentén elterülő tenger fenekét — kevés kivétellel — csupasz mészkő képezi s ha egyáltalában volt valami termőföld e tenger alatti részeken, akkor az még a tenger keletkezése előtt lett onnan elmosva.

A Velebit tenger felőli oldalán van elég fennsik, a melyekről a viz nem folyik le olyan sebességgel, hogy azok talaját elmoshatná s igy annál kevésbbé hordhatta el nyomtalanul azok vastag talajrétegét. És ezek a fennsikok jelenleg is kopárak és karsztosak.

A hol e fennsikokon kevés karszti vörös termőföld volt, az jelenleg is az első erdőleirásokban leirt menyniségben található, úgy hogy e tekintetben semmi változást se lehet megállapitani.

Ha tehát ez a kevés termőföld az utolsó 150 év alatt megmaradt, úgy a vastag talajréteg is megmaradt volna a velenczeiek idejétől napjainkig, ha a fennsikokon ilyen talajréteg egyáltalában lett volna.

A velebiti erdőknek ez az első leirása egyrészről azt állitja, hogy a Velebit tenger felőli oldalán lévő erdőket a velenczeiek kivágták, azután talaját a viz elmosta és keletkezett a kopár karszt, másrészről pedig leirja, hogy a Velebit likai oldala magas fákkal — öreg bükkökkel és jegenyefenyőkkel s itt-ott tölgygyel — van benőve, de hogy ez a része is nagyobbrészt köves és karsztos.

Ennél akaratlanul is felvetődik az a kérdés, hogy mikor lett hát a Velebit likai oldaláról a talaj elmosva, a mikor nincs tudomásunk arról, hogy itt az erdőt valaha kivágták volna?

Hogyha pedig a velebiti erdőknek első leirásuk idejében, sőt ennek nyomán már a velenczeiek idejében sem volt vastag talajrétege a likai, vagyis a mindig jobban őrzött és jobban beerdősült részében, annál kevésbbé lehetett abban az időben vastag talajréteggel borítva a Velebit tenger felőli része, a mely a veszélyes szeleknek, a nap hevének és a devasztácziónak (pusztitásnak) mindig jobban ki volt téve.

Ha pedig a tengermelléki karsztnak már a velenczeiek idejében nem volt termőtalaja, s igy az már abban az időben is oly kopár volt, mint jelenleg, akkor ki van zárva a lehetősége annak, hogy annyira be lett volna erdősitve, a mint azt a nép hiszi, mert azt helyenként a karszti talaj természete is kizárja.

A tengermelléki karsztnak vannak ugyanis nagykiterjedésű köves, de elég sik területei, a melyeken egyáltalában nincs termőföld és ugyancsak vannak nagykiterjedésű sziklás részei, a melyeken a sziklák között itt-ott termőföld is látható. E területeken sohasem — tehát a velenczeiek idejében sem — volt erdő és nem is lehetett.

A karszti terület többi, szintén nagykiterjedésű részének hasadékaiban van egy kevés termőföld is, de e állat is, közelben és távolban, irtózatos hangokban tör ki s az izgatottság a legnagyobb fokra hág.

Az oroszlánok halkan duruzsolva lakmározzák a zsákmányt; olykor közbe ordítanak. Nem vetnek ügyet a körülöttük szétszórtan mozgó vadakra. Jóllakás után, pitymallatkor, ott hagyják a zebra el nem fogyasztott maradványait s közelében egymás mellé feküdvén kipihenik «fáradalmaikat». Mikor már beáll a virradat a vadak nem respektálják tovább az oroszlánokat, mert azok a nap hevétől üzve, sziklabarlangjukba vonulnak vissza. Ekkor megjelennek a dögkeselyűk, hogy a zebra visszamaradt csontjait «letisztogassák». Ezt látva, a már barlangja felé indult himoroszlán, a melyet a két nőstény nyomon követett, visszasomfordál, de mert nem tud elbánni a még ottmaradt zebratetemmel, megnyalogatja azt, s aztán nagy mormogások között végre elvonul, hogy az est beálltával újra kezdje a «létért való küzdelmét».

Nosza, a dögkeselyűk ellepik a tetemet. A sörényes telhetetlen vérengző meglátja ezt s valami 40 méter távolságból visszairamodik, hogy jussát ne hagyja.

A keselyűk erre természetesen fölrebbennek s ott kóválygognak a «vitás tulajdon» fölött. Fölrepülésük közben utánuk kapkod a vén kujon oroszlán, de persze sikertelenül. Ám csak nem hagyja a jussát tovább sem. Nagyot ordit s lehasal a tetem mellé és úgy kiséri szemmel a körben keringő keselyűket. A két nőstény is visszatér, s kitartanak a tetem őrzésében, védésében egy ideig, de nem sokáig, mert a nap már csak úgy ontja tüző sugarait.

A keselyűk fogják magukat s elülnek várakozásra — mert fa nincs a közelben — egy kőszikla-dombon. Vagy 10—12 marabú, nem nagy távolságban, kiváncsian lesi, hogy mi lesz most.

Hát bizony az lett, hogy már a marabúkat is látva, az oroszlánok még közelebb húzódtak a nekik már teljesen élvezhetetlen tetemhez.

Igen, de most már még gyilkolóbban tüzött a nap, hát török-szakad: útra kellett kelni a barlang felé. Kénytelen-kelletlen el is mentek, s mert e közben fényes nappal lett és a síkságot elárasztották a nyájban élő és egyéb vadak, és a távolban feltüntek valami néger puskások: egy «szót se szólva» — lőtávolon kivül — száguldtak haza.

*

A zebrák, antilopok, a melyek az oroszlánnak legkedvesebb falatjai, bizonyára, mint mondani szokás: «föllélegzettek».

Ki tudja nem volt-e közöttük olyan, a melyik, tapasztalásból itélve, el volt készülve arra, hogy a következő éjjelen talán éppen ő esik a vérengző bestiák áldozatául.

Sajátos különbségekkel ilyenforma az embernek a létért való küzdelme is. Vagy nem?

Monostori Károly.

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

helyeken csupán törpe növésű fák nőhettek, a melyek épületfára nem lehettek alkalmasak.

A velenczeiek tehát azokat a nagy fatörzseket csakis a tengermelléki karszt azon oázisaiban vághatták, a melyeken — minthogy a nagy sziklahasadékok mély talajjal voltak kitöltve — magas törzsek is nőttek és nőhettek, avagy pedig e fatörzseket a Velebit felső, erdősült részeiből szállitották ki.

Ez a használat azonban nem idézhette elő a többi karszt elkopárosodását; ennek tehát más okai lehettek.

Ha a mostani karszton tényleg volt valaha vastag talajréteg, akkor azt a viz még a történelem előtti időkben mosta el, a mikor az adriai és földközi tenger még nem is létezett. De nincs kizárva annak lehetősége sem, hogy a mostani kopár karszt nagyrészének soha sem volt termőföldje.

Véleményünk szerint ugyanis könnyen lehet, hogy a karszt nagy része keletkezése után nem került a tenger alá s igy az újabb geológiai formációk (földtani alakulatok) vastag talaj rétege sem rakódhatott le reá, miért is e kopár területek valószinüleg keletkezésük óta ilyenek. Minthogy pedig a mészkőből elmállás útján (mint más kőzeteknél) termőföld nem keletkezik, már ez is egy föindok ahhoz, hogy a föld felületén lévő és keletkezése óta kopár mészkőnek kopárnak kellett maradnia.

Ez a magyarázat már azért is elfogadható, mert ha vannak más korszakból származó geológiai rétegek, a melyek keletkezésük után nem jutottak tenger alá, hanem a föld felszinén maradtak és éppen e miatt nem lettek a fiatalabb korszakból származó rétegekkel befedve, miért ne történhetett volna ez meg a karszti mészkővel is?

Ezek között azonban az a különbség, hogy a mig a jura, triasz stb. korszakokban keletkezett ily rétegeken is van talaj, mert e kőzetekből elmállás útján állandóan termőföld képződik, addig a karszt kopár, mert mészköve nem mállik.

Ezt különösen azoknak kell tudniok, a kik a karszt beerdősitési problémájának megoldásával foglalkoznak, mert a karszt keletkezésére és talajának képződésére vonatkozó egyik vagy másik nézetnek megfelelően kell megállapitani azt a módszert is, a mely szerint a karsztot beerdősíteni akarjuk.

A hol nincs termőföld és ez az alapkőzet elmállása útján sem keletkezhet, ott valamire való fa soha sem nőtt és nem is fog nőni soha, a hol pedig van termőföld, ott a talaj termőképességének megfelelően vastag és buja növésü, avagy csak vékony és elsatnyult fa fog tenyészni.

Nézetünk szerint a karszt beerdősitésének problemáját csak is ily irányban lehet helyesen megoldani.

Az ausztriai erdészek a karszti területek beerdősítésénél legföképen arra törekszenek, hogy a teljesen kopár karsztot is szálerdők nevelésével olyanná tegyék, a milyen egykoron, elkopárosodása előtt volt, vagyis czéljuk az, hogy a karszton vastag televényréteget, szálerdőket és kiterjedt legelőket teremtsenek.

Nekünk már azért se kellene az ausztriai erdészeknek ezt az eljárását vakon követnünk, mert a karszt egykori vastag talajrétegeiről szóló alapeszmejét ez eljárásnak — a mint azt fentebb indokoltuk — alig lehet elfogadni és mivel nagyon sok oly karszti területünk van, a mely annyira köves és oly kevés termőfölddel bir, hogy rajta igazi szálfa nem is nőhet.

Nekünk csupán a karszton tényleg meglévő talajjal és azzal a körülménynyel szabad számolnunk, hogy a meglévő talaj a karszti mészkő elmállásával nem gyarapodhatik.

Ha pedig ezekkel a tényezőkkel számolunk, akkor nem fogjuk kivánni, hogy a karsztból oly valamit teremtsünk, a mire képesek nem vagyunk. A karsztban csak azt érhetjük el, hogy minden egyes részéből kihasználjuk azt, a mi a talaj természetének megfelelően belőle kihasználható, a nélkül azonban, hogy ezzel maga a talaj és a közérdek veszélyeztetnék.

A hol a kövek elhordásával veteményes és szőlőkertet lehet a karszton telepiteni, létesitsük azt, a hol az olajfa és a különféle gyümölcsfa tenyészthető, tenyészszük ezeket és a hol szálerdő nevelhető — s annak létesítésére, mint véderdőre, vagy az épületfahiány miatt szükség van — neveljünk szálerdőket is, de a hol csak csenevészfa nevelhető, a mely legfeljebb a legelő állatok élelmezéséül szolgálhat, ily helyeken mondjunk le a szálerdők neveléséről, valamint a buja, zöld legelők létesitéséről.

Cserjés erdő nevelésével egyszersmind elintéztetnék a marhaállomány nyári és téli legeltetésének a kérdése is s ily módon úgy az erdészeknek, mint a gazdáknak a karszt beerdősítéséhez fűzött kivánsága teljesithető lenne.

A jól ápolt és használt cserjés ugyanis koronájával mindig fedné s igy a nap hevétől, meg a bórától védené a talajt, gyökerei pedig a mély karszti hasadékokban levő föld termő erejét jobban használnák ki, mintha e helyeken füvet vagy egyéb mezőgazdasági növényt termesztenénk.

Nézetünk szerint tehát a karszt beerdősitésének czélja ne legyen új talaj létesitése, a mely (ha a létesitése egyáltalában sikerül) csak a messze jövőben hozná meg a hasznot s a mely czélt az ausztriai erdészek elérni igyekszenek, hanem a mi czélunk az legyen, hogy a karszton meglévő talaj termőképessége racziónálisan használtassék ki.

Ez a czél már nemzetgazdasági szempontból is indokoltabb, mert ha szálerdő helyett cserjés neveltetnék, ebből már a mostani generáczió is hasznot húzhatna és a jövő nemzedék is tartamosan használhatná azt marhaállományának eltartására, holott az ausztriai erdészek által nevelt szálerdőket, ha azok az igazi, talajszegény karszton egyáltalában valaha fölnevelhetők lesznek, — csak, tudja Isten, hányadik nemzedék 200—300 év mulva fogja használhatni. És vajjon indokolt lenne-e, hogy a mostani karszti lakosok birtokuk használatában korlátoztassanak csak azért, hogy a jövőbeli karszti lakosok jóléte biztositassék? Hisz még az is

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kérdéses, vajjon ezekre az erdőkre jövőben lesz-e szükség? Mert nem szabad elfelejtenünk, hogy az idő halad és hogy idő multával minden átalakul, miért is nincs kizárva annak a lehetősége, hogy valami fölfedezés folytán a fa is fölöslegessé válik.

A velebiti és a kapelai erdőkben ezelőtt 150 évvel foganatosított felmérésnek és erdőleírásnak az volt a tulajdonképeni czélja, hogy a tengermelléken makkvetés útján tölgyerdők neveltessenek, melyekből az ausztriai császárság kereskedelmi és hadi hajóinak kiépítéséhez annyira szükséges tölgyépületfa beszerezhető legyen.

Ez az annak idején indokolt eszme tévesnek bizonyult épp akkor, a mikor azok a tölgyfák éppen vágásérettek lennének, ha t. i. annak idején el lettek volna ültetve, mert ezidő szerint az adriai tengeren tölgyfából készült hajók helyett óriási méretű, vasból készült hajók úszkálnak és a tölgyfa a hajóépítésnél jelenleg csak alárendelt szerepet játszik.

Végül a velebiti erdők e régi erdőleírásából még lehet valamit megmagyarázni, a mi a történészeinket is érdekelni fogja.

Általános a vélemény ugyanis s ezt az emlékiratok is igazolják, hogy az erdő széle, még nem is olyan régen, egészen Zenggig ért le, holott az jelenleg csak Vrátnikig terjed, vagyis messze van Zengg városától. Ezzel bizonyítani akarják, hogy egykoron a Velebitet Zengg mellett egész a tengerig erdő borította, de később az erdőt kiirtották s ennek folytán az erdőhatára ki lett nyomva a Velebit tetejéig.

Ebből az erdőleírásból is kivehető, hogy abban az időben az erdő Zengg határáig terjedt, sőt a város területén is volt erdő, de megállapítható egyszersmind az is, hogy abban az időben Zengg város területe sokkal nagyobb volt, mint jelenleg.

Éppen abban az időben, a mikor ez az erdőleírás készült, tárgyalások folytak Zengg város és a károlyvárosi katonai parancsnokság, valamint az udvari hatóságok között a zenggi völgyben lévő és a város tulajdonát képező erdőnek a határőrvidékhez való csatolása iránt.

Az erdőleírás elkészítésének idejében még nem volt eldöntve, hogy ez a vitás erdő kinek a tulajdona, azért az mint vitás terület külön lett kihasítva és a tényállás a leírásban fölemlítve.

Az udvari hatóságok később kimondották, hogy Zengg városának erre az erdőre nincs szüksége és abból semmi haszna sincs, miért is azt a határőrvidékhez csatolták s ennyivel természetesen kisebb lett a város eddigi területe.

Tehát nem erdőirtás következtében távolodott el az erdő határa a várostól a Velebit tetejéig, a mint azt sokan gondolják, hanem a város határvonala lett lejebb nyomva az erdő határától. ..... *y.*

A kincstári erdészeti altisztek tüzifa- és földjárandósága értékének a nyugdíjba való beszámításáról.

Lapunk mult évi 11-ik számában említettük, hogy a közigazgatási bíróságnak arról az ítéletéről, a melyben B. Pál nyugalmazott jószágigazgatósági titkár tüzifa- és földjárandósága értékét a nyugdíjba beszámítandónak mondotta ki, volt tudomásunk s hogy ennek daczára ezt az ítéletet még sem közöltük, annak magyarázata az, hogy nem akartuk a már nyugdíjazott kincstári erdészeti altiszteket esetleg felesleges költségbe verni.

A dolog u. i. úgy áll, hogy a közigazgatási bíróság ennek az ítéletének az indokolásában azt is kimondotta, hogy az ilyen természetbeni járandóságok csak akkor nem számíthatók be a nyugdíjba, ha «*akár általános szabályképen, akár a kinevezési rendelvényben ki van mondva, hogy azok a nyugdíjba be nem számíthatók.*»

Minthogy pedig a kincstári erdészeti altisztek és szolgák szolgálati viszonyainak szabályozása tárgyában 1882. évi junius hó 5-én kiadott s jelenleg is még érvényben levő 19,356. számú földmívelésügyi miniszteri körrendelet 3. pontjában *általános szabályképen* ki van mondva, hogy a «*lakpénz, a tüzifa- és földilletmény a nyugbérbe be nem számítható*», ennélfogva nyilvánvaló, hogy a kincstári erdészeti altisztek, ezeknek a nyugdíjba való beszámítását sem a régi nyugdíjtörvény, sem a közigazgatási bíróság említett ítélete alapján nem igényelhetik. De nem tarthatnak igényt a tüzifa- és földjárandóság értékének a nyugdíjba való beszámítására az új nyugdíjtörvény alapján nyugdíjazott erdészeti altisztek sem, mert az új nyugdíjtörvény 23. §-ában már fel vannak sorolva azok a járandóságok, a mik a nyugdíjba beszámíthatók, ezek közt azonban a tüzifa- és földjárandóság értéke nem szerepel.

Egy az 1885. évi XI. t.-cz. alapján nyugdíjazott kincstári erdészeti altiszt kérte a földmívelésügyi miniszter úrtól tüzifa- és földilletménye értékének a nyugdíjába való beszámítását, kérelmével azonban a fenti indokok alapján elutasíttatván, az illető a földmívelésügyi miniszter úr elutasító határozata ellen panaszt emelt a közigazgatási bírósághoz.

A közigazgatási bíróság a panaszt tárgyalás alá vette s hozott ítéletét — melyből kitünik, hogy érvelésünk helyes volt — az alábbiakban szó szerint hozzuk:

«2090. szám.

1914. K.

Ő Felsége a Király Nevében
a magyar királyi közigazgatási bíróság

G. Á. nyugalmazott m. kir. erdőőrnek nyugdíj megállapítása tárgyában az 1913. évi május hó 8-dikán 125,187/912. szám alatt kelt földmívelésügyi miniszteri határozat ellen benyujtott panaszát 1914. évi junius hó 3-dik napján tartott nyilvános ülésében az 1896. évi XXVI. t.-cz. 83. szakasza alapján tárgyalás alá vevén, következőleg

Itélt:

A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak helyt nem ad.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Indokok:

A panaszló, a ki még 1905. évi április hó végével évi 1000 korona fizetési illetményének teljes összegével nyugdíjaztatott, az 1912. évi 629. számú közigazgatási bírósági itéletet is felhívta, azt igényli, hogy nyugdíja tüzifa- és földváltság járandóságának, mint fizetése egy részének beszámításával állapittassék meg.

Ennek az igénynek nincs kellő alapja.

Mert miként ezt a bíróság már idézett itélete indokolásában is kifejtette, az 1885. évi XI. t.-cz. 13. §-a értelmében a fizetés, zsold vagy bér egy része gyanánt természetben kiszolgáltatott járandóságok (deputatumok) a nyugdíjba akkor számitandók be, ha akár általános szabálykép, akár a kinevezési rendelvényben ennek ellenkezője nincs kimondva.

A kincstári erdészeti altisztekre és szolgákra azonban, a mint azt a miniszter panaszolt határozata is kiemelte, az 1882. évi 19,356. számú miniszteri körrendelet, melylyel a kincstári erdészeti altisztek és szolgák létszáma és szolgálati viszonya szabályoztatott, 3-dik pontjában általános szabályként kimondotta, hogy a tüzifa- és földilletmény a nyugdijba be nem számitható és a panaszló ezen rendelkezés érvényét kétségbe nem vonta.

A panasznak tehát helyt adni nem lehetett.

A bíróság a határozat két példányát a 127,115/913. számú átirat mellékleteivel együtt, a magyar királyi földmivelésügyi miniszternek azzal a megkereséssel küldi meg, hogy a határozat egyik példányát a panaszosnak kézbesittesse.

Kelt Budapesten, a magyar királyi közigazgatási bíróságnak 1914. évi junius hónap 3. napján tartott üléséből.

Dr. Wlassics Gyula elnök. *Dr. Szinyei Merse József* előadó.»

A tápintézetekben nevelt erdészeti altiszti gyermekek évzáró vizsgái.

A két tápintézet közül csak a rózsahegyi intézetben elhelyezett fiúgyermekek látogatták az iskolát a tanév végéig; a zboróiban elhelyezett leánygyermekeknél — sajnos — ez nem volt lehetséges, mert a május hó 26-án délben kiütött nagy tüzveszedelem a zboróiban internátusi épületekben oly nagy pusztitást okozott, hogy a gyermekeket ott nem lehetett tovább elhelyezni; a zboróiállami elemi iskola igazgatósága a kényszerhelyzetet felismerve, az addigi előmenetel eredménye alapján osztályozta a gyermekeket és hozzájárult azok hazabocsájtásához; igy hát ezek a gyermekek is levizsgázottaknak tekinthetők és habár némileg csonka évet végeztek is, ez magasabb osztályba való felvételüket nem akadályozza.

Mindkét intézetben a vizsga eredménye a következő:

	A vizsga eredménye %-ban								A tanulók száma összesen
	35/39	40/49	50/59	60/69	70/79	80/89	90/99	100	
	a tanulók száma								
Fiúk	2	6	10	7	5	3	.	6	39
Leányok	.	12	10	4	8	3	4	5	46

A százalékok kiszámításánál tekintetbe jött az erkölcsi magaviseletből és a szorgalomból nyert osztályzat is, az énekből és tornából nyert osztályzat azonban nem; csak a tiszta egyes osztályzatot nyert tanuló vétetett 100 százalékosnak.

Ezzel záródott a rózsahegyi tápintézetben az 5-ik, a zboróitápintézetben pedig a 4-ik tanév.

Származásra nézve a gyermekek száma ekként oszlik meg az egyes kincstári igazgatósági kerületek között:

Liptóújvári főerdőhivatal	19
Tótsóvári erdőhivatal	21
Beszterczebányai erdőigazgatóság	9
Zsarnóczai erdőhivatal	16
Máramarossziget erdőigazgatóság	7
Bustyaházai erdőhivatal	4
Ungvári főerdőhivatal	3
Gödöllői erdőhivatal	2
Kolozsvári erdőigazgatóság	1
Lippai főerdőhivatal	1
Deliblati birtokkezelőség	2
Összesen	85

A jövő 1914/15-iki tanévre a rózsahegyi tápintézetbe való felvétel iránt a pályázat már közzététetett; és ha a szülőknek az iránt lennének aggodalmaik, hogy vajjon a tűzkár nem képez-e akadályt a zboróiintézet jövő tanévben leendő megnyitásának — szerzett értesülés alapján közölhetjük, hogy a m. kir. földmivelésügyi kormány, — vezérelve az alkalmazottjai iránti atyai gondoskodása által, mindjárt a tüzvész után intézkedett, hogy a megrongált épületek sürgősen helyreigazittassanak; igy tehát megvan arra nézve minden remény, hogy az egykoron a Rákóczi fejedelmi család által épitett zboróikastély már a jövő tanév megnyiltával ismét átadassék a tápintézet czéljainak.

Gazdasági tanácsadó.

Álanyás méhcsalád. A méhcsalád legfontosabb egyede az anya. Csak az olyan családtól várhatunk tiszta hasznot, a melyiknek az anyja fiatal, erőteljes, jól petéző s három évesnél nem idősebb. Legfőbb igyekezete a méhésznek, hogy olyan anyái legyenek családjainak, melyek az emlitett feltételeknek megfelelnek. Ha méhcsaládjai valamelyikénél meg nem felelő anyát találna, úgy azt elpusztítja és hibátlan s minden tekintetben megfelelő anyával pótolja.

Előfordul, hogy az anya valamelyes okból elpusztul. Ha ezt idejekorán nem veszi észre a méhész és másik anya beadásával nem segit a családon, úgy a méhek végső esetben úgy tesznek szert anyára, hogy a munkás méhek közül kiválasztanak egyet s kényszeritik, hogy az anya hivatását betöltse, vagyis petézzen.

A dolgozó méhek, másnéven a munkások is képesek petézni. A család ezen egyedei, mint az anya: nőnemüek. Azonban petézésök rendetlen, nem zárt sorú, egy sejtbe kettő-három petét is raknak és — minthogy nem termékenyültek meg — petéiből csak herék lesznek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az ilyen munkás méhet, melyet arra kényszerítenek társai, hogy az anya szerepét betöltve petézzen, álanyának nevezik. A méhcsaládot pedig, melynek ilyen rendellenes anyja van, álanyás családnak.

Az álanya petéiből csak herék lesznek. A fejlődő herék a dolgozó sejtben nem férnek el s így a sejten kívül növekedvén meg az álcza, mint báb kiemelkedő, púpos befödelezést kap. Ezért hívják az álanya fiasítását púpos fiasításnak, a miről az ilyen rendellenes állapotban lévő családot azonnal felismerni.

Mihelyt észreveszi a méhész, hogy egyik családja álanyás, púpos fiasítású, azonnal segít rajta a következő módon.

Az egész álanyás családot kiszedi a keretbakra. A kaptár repülőlyukát elzárja, vagy papirossal betömi. A kaptárban maradt összes méheket kisöpri. Midőn így egyetlenegy méh sem maradt a kaptárban — ha tartalék anya nincs — egy bepetézett és egy érett fiasításos keretet helyez a rajta lévő méhekkel együtt az álanyás család kaptárába egy erősebb családtól. A keretbakon lévő összes sejtekről pedig a méhestől távolabb eső, füves helyre lesöpri a méheket. A lesöprött kereteket vissza teszi a kaptárba s megnyitja a röpülőlyukat. A lesöprött álanyás család méhei mind vissza röpülnek, csak az álanya marad kint s elpusztul.

Azért kellett a családot kisöpörni, mivel az álanyát nem lehet a többi munkás méhtől megkülönböztetni s így nem lehet megtalálni. Másrészt ha az álanya a családban marad, a méhek görcsösen ragaszkodván álanyjukhoz, sem a hozzájuk helyezett rendes anyát nem fogadják el, sem a behelyezett petékből nem nevelnek új anyát.

A kisöprött álanya nem tud vissza jutni a kaptárba, mert a repüléstől elszokott és másként sem tud magán segíteni, mihamar éhen hal.

Az álanyás család és a fiasításos keretekkel beadott fiatal méhek, miután tudatára jutottak annak, hogy nincs anyjuk, anyát nevelnek. Kiválasztott peték körül lerágják a sejtfalakat és anyabölcsőket készítenek, melyekben lévő álczákat dusabb, királynői táplálékkal látnak el. Tizenhat nap alatt kikelnek az anyák, melyek közül egy, szerencsés nászrepülés alkalmával megtermékenyülvén, elkezdi a petézést és a család rendbe jött, meganyásodott.

Ha kész tartalékanyát helyezünk be anyanevelőből a kisöprött álanyás családnak, úgy azt elfogadják és a végveszélybe jutott családon rövid úton segítettünk.

A magára hagyott álanyás család rövidesen elpusztul. Az álanya petéiből csak herék lesznek s így a munkások száma hamarosan leapad, kipusztul, mi a család megsemmisülését vonja maga után.

Zimay Szilárd.

Különfélék.

Nyugdíjbiztosítás. Pap Antal községi erdőőr, Faur Mihály biharvármegyei, Szappanos Gábor szepesvármegyei járási erdőőrök, Véger Pál nyitravármegyei és Barabás Dénes udvarhelyvármegyei erdőszolgák, az Országos Gazdasági Munkáspénztár keretében az 1912. évi VIII. t.-cz.-kel alkotott új nyugdíjcsoportban balesetre, nyugdíjra, aggkori ellátásra és temetkezési segélyre biztosíttattak.

Könyvismertetés. *Új méhészeti szakkönyv.* Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület a m. kir. földmívelésügyi miniszter megbízásából Ambrózy Béla báró, elhunyt jeles méhészünknek már két kiadást ért, «A méh» czímű szakmunkáját teljesen átdolgozva és kibővítve, harmadik kiadásban most bocsátotta közre. Méhészeti szakirodalmunk termékei között Ambrózy báró könyve eddig is kiemelkedett, még inkább mondható azonban ez a most megjelent harmadik kiadásáról, a mely 51½ íven tárgyalja a méhészetet és az ezzel összefüggő kérdéseket úgy gyakorlati, mint elméleti szempontból. A sok gondot és nagy munkát igénylő átdolgozást Szilassy Zoltán orsz. képviselő, az Országos Magyar Méhészeti Egyesület ügyvezető alelnökének elnöklete alatt Erdős Lajos, Krenedits Ferencz és Valló János tagokból álló szerkesztő-bizottság végezte. A 822 oldalas és 628 ábrát tartalmazó könyv a «Pátria» irodalmi és nyomdai vállalat munkája és úgy ott, mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesületnél (Budapest, IX., Üllői-út 25. sz.) fűzve 8 K, kötve 10 K árban megszerezhető.

Virágtenyésztés, I. rész. 79 sikerült ábrával. Írta: Czapáry Bertalan m. kir. főkertész, a mezőhegyesi állami kertészet vezetője. Ára 1 K. Megjelent a «Pátria» irod. vállalat és nyomdai részv.-társ. kiadásában, Budapest, IX., Üllői-út 25.

Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei.

«Az Erdő» tisztelt olvasóihoz! A szövetség vezetősége kötelességének tartja a szövetség hivatalos közlönyében beállott változásról úgy t. tagjait, valamint e lap t. olvasóit értesíteni.

A szövetség hivatalos közlönyének «*Az Erdészet*»-nek szerkesztője és kiadótulajdonosa a lap és a szövetség között fennállott szerződést — támogatás hiánya s több irányban támadt nézeteltérések czímén — folyó évi junius hó végére felmondta.

A nézeteltérések a szerződésben nem biztosított követeléseknek a szövetség részéről történt nem teljesítéséből gyors egymásutánban támadtak, daczára annak, hogy a szövetség hivatalos közlönyének a szerződésben biztosította jogait szemelőtt tartván, azt minden tekintetben támogatta.

Sőt a szerződésben biztosítottaknak keretein kívül, — a rendszerint fennállott nyomdai tartozásoknak törlesztésére szolgáló nagyobb összegű kamatmentes, de megtérítendő kölcsönökkel anyagilag segélyezte.

A szövetség választmánya — egyrészt a már rendszeressé vált eme követelésektől szabadulandó, — más-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

részt tagjainak «*Az Erdészet*»-tel szemben kifejezésre juttatott elégedetlensége folytán, — valamint a tagok többsége által megbizottjaik utján tolmácsolt óhajára — a felmondást elfogadta, s régebbi sugallatának engedve «*Az Erdő*» cz. szaklapot jelölte ki hivatalos közlönyéül.

A választmány határozata alapján a szövetség vezetősége kéréselemmel járult az «Országos Erdészeti Egyesület» Elnökségéhez, hogy az Egyesület kiadásában megjelenő «*Az Erdő*» czímü szaklapot a szövetség hivatalos közlönyéül átengedni kegyeskedne.

Az «Országos Erdészeti Egyesület» a szövetség kérelmének helyt adva, készséggel hozzájárult ahhoz, hogy «*Az Erdő*» czímü lap kiadványában a szövetség hivatalos közlései részére rovat nyittassék és ott közleményei dijtalanul közöltessenek.

Az «Országos Erdészeti Egyesület» ezen igazán jóindulatú és nemes támogatásának viszonzásául felkérjük a nem kincstári szolgálatban álló t. tagjainkat, hogy ezentúl «*Az Erdő*» czímü szaklapra, — a mely nemcsak szakbeli s más irányú hasznos tudnivalókat tartalmaz, hanem az erdészeti és vadászati altisztek érdekeit is hivatva van szolgálni, s a mely egyuttal a szövetség közlönye is, — előfizetni sziveskedjenek.

A lap évi 4 korona előfizetési dija «*Az Erdő*» kiadóhivatala czimére Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz., *a szövetségi tagsági dijak* pedig csakis a szövetség czimére *Beszterczebányára* küldendők.

A szövetség vezetősége.

Közgyülés. Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» 1914. évi augusztus hó 16-án vasárnap délelőtt 10 órakor Beszterczebányán, az Árpád-téri «A zöld fához» czimzett vendéglő nagytermében rendes évi közgyülést tart.

A közgyülés tárgyai: 1. Beszámoló a szövetség működéséről. 2. Az 1913. évi zárószámadás bemutatása és az 1915. évi költségvetés megállapitása. 3. «Az Erdészet» szaklap mint a szövetségi hivatalos közlöny megszünése és a szövetségi ügyeknek «Az Erdő» czimü szaklapban való közlésének bejelentése. 4. Esetleges a vezetőségnél a közgyülés előtt legalább három héttel előbb bejelentett inditványok tárgyalása. 5. A jövő évi közgyülés helyének meghatározása. Beszterczebánya, 1914. junius 18.

Nyugtázás. Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» pénztárába (Beszterczebánya) folyó évi junius hó 5-től julius 8-ig a következő beiratási és tagsági dijak folytak be:

Beiratási dijat fizetett: Toma János 1 koronát.

Tagsági dijat fizetett: Démuth Lajos, Horváth Adolf, Gábor Péter, Neuschventner Ágost, Véber Gyula, Zahoránszky Sándor, Mező Mihály 4—4 koronát. — Urithé György, Mottl Rezső, Köves Reinhold, Volf Rezső, Dombos Lipót, Barna Vendel, Kovács János, Láng Károly, Bujtás József, Eberling Gyula, Miskolczy János, Székely István, Somogyi Antal, Toma János, Stark Tamás, Kécsy István, Schmotzer György, Teleházy Ede, Funer József és Rippl Sándor 2—2 koronát. — Horácsek József, Szálka József és Ormosi Ipoly 1—1 koronát.

Hivatalos közlemények.

4109. eln. szám.
1914.

Körrendelet valamennyi fő- és ügyosztálynak, a számvevőségi igazgatónak, a számvevőség mindhárom csoportjának, a segédhivatali főigazgatónak és valamennyi alárendelt hatóságnak, hivatalnak, intézetnek és közegnek.

(Családi pótlékok ügyében.)

Hivatali elődömnek mult évi április hó 18-án 2815. eln. szám alatt kelt rendelete kapcsán tudomás és alkalmazkodás végett értesitem a Czimet, hogy a pénzügyminiszter úrtól nyert hozzájárulás alapján az 1912. évi XXXV. t.-czikk 2. §-ában emlitett második csoportba tartozó alkalmazottak által az idézett t.-czikk 9. §-a alapján kért családi pótlék engedélyezésénél az egyéb törvényes feltételek fennforgása esetén, mint családtagok az emlitett alkalmazottaknak a 16. életévüket betöltött korú olyan hozzátartozói, a kik kiváló eredménynyel folytatnak tanulmányokat, abban az esetben is figyelembe vehetők, ha nem is munka- és keresetképtelenek.

A fentemlitett második csoportba tartozó alkalmazottak részére az idézett törvényczikk 9. §-a alapján ekként engedélyezendő családi pótlékok tekintetében az idézett törvényczikk 8. §-ában, valamint az e §. alapján kiadott és a «Földmivelési Értesitő» 1912. évi évfolyamának 33. számában 1912. évi 8112. eln. sz. körrendelettel közölt 1912. évi 4597/M. E. számú rendeletben foglalt határozmányok megfelelően alkalmazandók és a legszigorúbban szem előtt tartandók.

Budapesten, 1914. évi junius hó 18-án.

Báró Kazy s. k., államtitkár.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Ő Cs. és Ap. Kir. Felségének Bécsben, 1914. évi junius hó 9-én kelt legmagasabb engedélye alapján Czékus György, Merényi Gyula és Földes János m. kir. főerdőtanácsosokat, sok éven át teljesitett hű és hasznos szolgálataik elismerése mellett, saját kérelmükre nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Mezey Rezső m. kir. főerdőmérnököt Budakesziről Budapestre faraktárgondnoknak, Baumann Béla m. kir. erdőmérnököt Lukóról Budakeszire erdőgondnoknak, Loványi Heribert m. kir. segéderdőmérnököt pedig Teplicskáról Garamrévre erdőgondnoknak.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Pálffy Mihály m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Sepsiszentgyörgyre az ottani m. kir. állami erdőhivatalhoz.

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Jancsó István m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Aradról Fehértemplomra s megbizta a vagyonközségi pénztári teendők ellátásával.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Biró Béla m. kir. segéderdőmérnököt áthelyezte Tekére, s megbizta a tekevidéki m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az ungvári m. kir. főerdőhivatal kerületében Hetzke István m. kir. erdőőrt — saját kérelmére — nyugalomba helyezte.

*

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte Schreiner József napidíjast, bustyaházai lakost, II. oszt. m. kir. erdőlegénynyé.

*

A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság főnöke jelenlegi állomáshelyükön való meghagyás mellett, Horváth István m. kir. erdőőrt főerdőőrré; Spissák Lajos és Marcsinkó András I. oszt. erdőlegényeket erdőőrökké; Divók Rezső és Rostár József II. oszt. erdőlegényeket I. oszt. erdőlegényekké; Minarcsek Vilmos és Szmida János napibéreseket II. oszt. erdőlegényekké és végül ifj. Szabady József m. kir. erdőőrt építkezési műszaki segédszolgálatra erdőőrré kinevezte.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az **1914. évi junius hóban** a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Berár János 2·50, Etzler-Dostal hd. 28·—, Jászói prép. 8·—, Szupkay Pál —·30, Galadnabányai erdőgond. 1·20, Glazer József 6·—, Fetz Lajos hd. 3·—, Korepka Árpád 1·60, Sóó Jenő 7·—, Bedő Ferencz 6·—, Osztroluczky Miklós 16·—, Paszku György 2·60, Szabó József hd. 6·55, Szunyogh István 2·10, Rets Mihály 6·—, Földmív. min. hd. 156·20, Oláh József 10·—, Rimaszombati földmívesiskola 12·—, Martonyi Bódog hd. 1·20, Mozsgói urad. 12·—, Gróf Szapáry Istvánné urad. 16·—, Fehértemplomi erdőgond. 80·—, Ipolysági adóhiv. hd. 15·55, Noll Ignácz 8·—, Susáki erdőhiv. 8·—, Filipovity Antal 8·—, Lőcsei adóhiv. hd. 23·35, Egri adóhivatal hd. 15·45, Klespitz János hd. 12·—, Cziller János visszaérk. íróidíj 2·—, Kovács Sándor 8·—, Syllaba Kálmán 5·—, Nagyúny község hd. 24·95, Romándi Géza hd. 14·75, Peti József 5·—, Óri János 9·50, Engli Vilmos hd. 4·15, Hornik Károly hd. 11·35, Kremper János 3·80, Vinkovczei főerdőhiv. hd. 19·80, Beszterczebányai adóhiv. hd. 11·75, Rédl Ede 6·—, Palánkai erdőgond. 3·20, Földmív. min. 1·80, Molnár József 2·20, Nigrin József 8·20, Rákossy Márton hd. 7·75, Stainer Gyula hd. 77·55, Székely Endre 6·—, Zsédely Flórián 8·—.

1 koronát fizettek: Puntigan Sándor, Szász Lőrincz, Dworzsák Lajos, Kiselyi Sándor, Oláh András, Csontos Ferencz, Katona Lajos, Sándor Gyula, Lepoczky Gusztáv, Wallovics Vilmos, Lipkovics János.

2 koronát fizettek: Sztepán János, Engli Vilmos, Malyék György, Juhász József, Greisinger András, ifj. Cziráky Gábor, Marschalkó Benedek, Rietter Ignácz, Nagy Ferencz, Potocsár Béla, Marosits Pál, Dávid János, ifj. Rosta Imre, Dokupil Ferencz, Csekey János, Dávid István, Farkas Ferencz, Nagy István, Wagner József, Garai Vendel, ifj. Kasparek Károly, Kővári István, Pölöskei József, Sonntag János, Bozner János, Cziráki Gábor, Király Károly, Panucza István, Pollák Mihály, Tóth Mihály, Párti József, Holló József, Klingovszky János, Orbán Imre, Papp Imre, Pécsi József, Vesza János, Winter Gusztáv.

3 koronát fizetett: Illés Ignácz.

4 koronát fizettek: Laszke Jenő, Lochián Viktor, özv. Kővári Lászlóné, Soós József, Lonkay Antal, Szorger Mátyás, Beeli püsp. főerdőszet, Nagy Lajos, Puskás Bálint, Márkus Mihály, Molnár Lajos, Szamkó Lajos, Halbaksz Andor, Német József, Ósimaroszzék vagyonkezelősége, Stainer Gyula, Tamás Mihály, Prockl Rezső, Puncsin János, Novák János, Bakonyi Elek, Wenczel János, Gáspár Dániel, Romándi Géza, Sydó Dániel, Horváth János, Balázs József, Horváth Vilmos, ifj. Mester János, Hartl József.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

B. S. A fejősthenek tőgyét mossa meg langyos 2 %-os lysoformos vízzel. A lemosáshoz használt szivacs legyen nagyon tiszta; esetleg szivacs helyett tiszta vattát is használhat. A tőgyet a lemosás után törölje meg tiszta, puha ruhával szárazra. Aztán kenje be 3 %-os bórvazelinnal. Este tisztogassa meg a tőgyet tiszta táblaolajba mártott szivacskával vagy vattával és kenje be újra bórvazelinnal. Ezt az eljárást este és reggel, tehát naponta kétszer alkalmazza. A lysoformos lemosást azonban elég egyszer végezni naponta. Azonkívül legyen rá gondja, hogy az állatok alatt *mindig tiszta és száraz alom* legyen. Ha pedig az állat tőgyét megmossák, akkor gyengéden törölgessék szárazra puha rongygyal. Ha a bőr ismét sima lesz, akkor naponta mossák meg az állat tőgyét szappanos, vagy még jobb 2 %-os lysoformos vízzel fejés előtt, de törölgessék le szárazra. Eleinte naponta, később pedig hetenként néhányszor kenjék be a tőgyet a bórvazelinnel, hogy a bőr túlságosan ki ne száradjon. Fő azonban a száraz alom. *Dr. Kukuljevič József.*

E. V. Féreg elűzésére akár galandféreg, akár orsóféreg, többféle szerünk van. Ilyen az aloe, ezt azonban vemhes vagy fejőstehénnek nem ajánlom, mert a tej keserű lesz tőle a vemhes tehén pedig esetleg elvetél.

Adhat tart. stibiatust (hánytató borkő) naponta 20 grammot félliter borban oldva, vagy pedig kellő koplaltatás után (este féladag, reggel semmi) korpába keverve.

Vagy pedig adhat 100 gr. terpentinolajat 500 gr. riczinussal keverve.

Az állatot egyáltalán legjobb zöldtakarmányra fogni és kezelés előtt egy kissé éheztetni, hogy a gyógyszer annál jobban hasson.

Az ürüléket meg kell vizsgálni és ha vannak benne férgek, akkor el kell égetni. *Dr. K—é.*

H. I. Nyujtson be kérvényt a földmívelésügyi miniszter úrhoz, mellékeljen a kérvényhez szegénységi bizonyitványt és a községi elüljáróságtól bizonyitványt arról, hogy ön méhészettel már foglalkozik. Ha méhészeti tanfolyamot is hallgatott, úgy az erről szóló bizonyitványát is mellékelje.

B. L. Hogy a szarvasbogár aganesát valamire használni, vagy azt értékesíteni lehetne, arról nem tudunk semmit.

Sz. J. A kincstárhoz újabban famestereket nem neveznek ki, hanem a famesteri teendők ellátására olyan erdőőröket osztanak be, a kiknek erre megfelelő minősítésük van. Önnek tehát hogy famesteri teendő ellátásához beosztható legyen, előbb erdőőri állást kell szereznie; erdőőrré pedig csak úgy nevezhető ki, ha az erdőőri szakvizsgát is leteszi.

B. I. Mostoha gyermeke igényt tarthat arra, hogy a zboróri internátusba felvegyék.

Iroda. A külszolgálatba való áthelyezésért a hivatalhoz kell fordulnia, mert az erdészeti altiszteknek személyi ügyeinek intézése a hivatalok hatáskörébez tartozik. Ilyen dolgokba a miniszterium nem avatkozik bele. Ha azonban ön a kérését kellően meg tudja indokolni s azt a hivatal még sem teljesíti, úgy a hivatal intézkedése ellen panaszt emelhet a földmívelésügyi miniszter úrhoz.

Cs. F. 333. Olvassa el lapunk ez évi 12-ik számában a 168-ik oldalon G. L.-nek szóló szerkesztői üzenetünket, abból mindenre felvilágositást nyer, s megtudja azt is, hogy három évi erdészeti gyakorlati szolgálat nélkül nem teheti le az erdőőri szakvizsgát.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

B. E. Miután mi nem tudhatjuk, hogy ön mikor kap állást, ezért hirdetését csak háromszor hozzuk, és pedig díjmentesen. Ha azután a hirdetést fizetés ellenében még többször is közölni kívánja, úgy annak idején forduljon közvetlenül lapunk kiadóhivatalához.

M. 1. Az uradalmi erdőőrök a bíróságok részéről az 1907. évi XLV. t.-cz. hatálya alá tartozó gazdasági cselédeknek minősítetvén, mint ilyeneknek, az említett t.-cz. 40. §-a szerint a felmondási idejük két hónap. Ha szolgálatából felmondás nélkül távozik, úgy a törvény 57. §-a szerint kihágást követ el, mely 50 K-ig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

2. A hiányzó lapot elküldtük.

K. J. 1. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. 87. §-a szerint a tilosban talált állatokat köteles a terület őrizetével megbizott egyén behajtani s azokat gazdájának, illetőleg a községi elüljáróságnak átadni. A 90. §. szerint pedig a tilosban talált baromfi, ha behajtása nehézségekbe ütközik, megölhető. Minthogy a libák behajtása nem ütközik nehézségbe, lehet, hogy önt meg fogják büntetni.

2. A vadászebekre is áll az az általános jogszabály, hogy gazdáik kötelesek azokra akként felügyeltetni, hogy idegen vadászterületen magukban ne kóboroljanak, s a vadászatra jogosult a saját vadászterületén talált idegen vadászebeket csak akkor nem jogosult elpusztítani (lelőni), ha és a mennyiben azok gazdáiknak, illetve azoknak környezetében vannak, a kiknek gondozása és felügyelete alatt állanak, vagy azoktól vadászat közben felismerhetően a vad felkutatása vagy üldözése közben távoznak el és mennek át idegen vadászterületre. Minthogy azonban ennek a kérdésnek az elbirálásánál a bíróságok különféle állást foglalnak el, tanácsosabb a vadászebeket csak elfogni. Egyébiránt olvassa el lapunk 1912. évi 23. számában, a «Milyen eb nevezhető vadászati szempontból kóbor ebnek» czímü közleményünket, abban ezt az ügyet részletesen megvilágítottuk.

E. Gy. A m. kir. államvasutakra és a kezelése alatt álló helyi érdekü vasutakra vonatkozólag kiadott 1909. évi 391,006. C. III. *a)* számú díjszabás, II. Rész, 12. szakaszának II. 1. pontja értelmében az egyenruhában utazó állami erdészeti tiszt viselők és altiszteknek fél menetdíj mellett utazhatnak. Figyelmeztesse erre az állomásfőnököt s ha az nem használ, írja be az ügyet az állomáson levő panaszkönyvbe, vagy emeljen panaszt a vasuti üzletvezetőségnél.

E. Gy. Kérdése nem egészen világos s így nem is tudunk határozott választ adni. Ha ugyanis az a 4 k. hold terület az ön illetményföldjét képezte, úgy az erdőgondnokság eljárását nem helyeselhetjük. Ha azonban a terület nem az ön illetményföldje volt, hanem csak marhái legeltetése czéljából kapta s ön azt nem vette igénybe, akkor az erdőgondnokság eljárását nem lehet kifogásolni. Első esetben forduljon panaszával felettes hivatalához, de ha a második esetről van szó, abba bele kell nyugodnia. Azt hiszszük, hogy ön úgy gondolta a dolgot, hogy a kérdéses területet legeltetési czélra nem veszi igénybe, hanem a területnek a fűtermését fogja lekasználni és megtartani. Ebben azonban nincs igaza, mert ön a területnek nem a fűtermését, hanem csak legeltetési jogát kapta; ha utóbbit nem használta ki, úgy előbbire igényt nem tarthat. Ez éppen olyan dolog, mint a tűzifailletmény. Ha ön a kapott tűzifáját nem használja fel, vagy nem veszi ki, úgy az a kincstár javára marad s ön nem kívánhatja, hogy a ki nem vett, vagy fel nem használt tűzifa helyett pénzt kapjon, vagy hogy azt értékesíthesse.

B. I. Szarvasbőrt úgy kidolgoztatni, hogy abból ruhát lehessen készíttetni Melczschmidt czégnél, Tata (Komárom megye), vagy Leopold Ulrich czégnél Wien, (I., Sonnenfelsgasse Nr. 11) lehet. Egy szarvasbőrnek ilyen kidolgozása körülbelül 10—15 K-ba kerül. A megrendelésnél írja meg azt is, hogy milyen színüre (fehér, sárga, szürke) kívánja a bőrt. Ha pedig a bőrt szőrrel együtt, szőnyegnek akarja kidolgoztatni, úgy forduljon dr. Lendl Adolf állatkitömő intézetéhez, Budapest, (II., Donáti-utcza 7 sz.), vagy Neubauer Zoltán és Társai természetrajzi preparatoriumához, Leibicz (Szepes megye), vagy az «Első szegedi kitömő-intézet»-hez Szeged, (Csemegi-utcza 13 szám).

Sz. J. A kutyákra vonatkozó hirdetését ingyen nem közölhetjük. Csak álláskereseltre és álláskínálatra vonatkozó hirdetést közlünk díjmentesen, de adás-vételekre vonatkozót nem. Szíveskedjék tehát a hirdetési díjat kiadóhivatalunknak mielőbb beküldeni.

L. F. Hogy a mozgalomnak lesz-e valami eredménye, azt mi nem tudjuk és nem is tudhatjuk, mert az nem tőlünk függ.

K. J. 1. A vadőrök olyan jelvényt hordhatnak az egyenruhájukon, a milyet az a birtokos, vagy az a vadászterület bérlője, a kinél alkalmazásban vannak, előír.

2. A küldött 10 fillért a lap javára bevételeztük.

3. A hirdetésről majd számlát fog kapni.

Cs. F. 1. Ha rendszeresített állásra (nem napibéres állásra) a kincstárhoz kinevezik, úgy az 1912. évi LXV. t.-cz. 17. §-a értelmében jelenlegi nyugdíját be kell szüntetni.

2. A vármegyei erdőőröket a vármegye fizeti.

3. Az erdőőri szakvizsgát csak 3 évi erdészeti gyakorlati szolgálat után teheti le. Egyébiránt erre nézve olvassa el lapunk ez évi 12-ik számában G. L.-nek szóló üzenetünket.

4. Ha a magánuradalom nem tartozik az 1879. évi XXXI. t.-cz. (erdőtörvény) 17. §-a alá, úgy ott erdőőri szakvizsga nélkül is lehet erdőőr. Ha azonban az uradalom a 17. §. alá tartozik, úgy ott is kell a szakvizsga.

5. Hogy a kincstári és uradalmi erdőőri állások közül melyik jobb, azt nem tudjuk megmondani s e tekintetben nem is adhatunk önnek tanácsot.

6. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

B. S. Arról szó sem lehet, hogy valamely nagyobb vaj- vagy sajtkereskedő az úgynevezett «falusi» tejterméket megvegye. Nálunk mily sok falusi tejszövetkezet van, — modern gépekkel berendezve, és állami vajmesterek által kiképzett munkással ellátva — és mégis azt látjuk, hogy alig tudják megfelelő áron eladni a vajukat, sajtjukat, ide pedig Budapestre bejön a tescheni főherczegi uradalom vaja, sőt Dániából is hoznak be jó sok vajat, Svájczból, Hollandiából stb. sajtot, és magas áron adják el. Ennek *oka* az, hogy a *minőségük* jobb, tehát a kereskedelemben csak prima minőségű árúval lehet megjelenni.

Faluhelyen tehát legajánlatosabb akkor, ha a tejet nem tudják jól értékesíteni, a borjúval kiszopatni és vagy *mint tejen hizlalt* szopós borjút eladni mészárosnak, vagy pedig *tenyészállatot* nevelni és akkor 5—6 hónapig is tejet adni neki, hogy föltünő szép testű állattá növekedjék. A vasúti őrök nevelik némely vidéken a legszebb tenyészmarhákat, baromfiakat, mert a borjúval a teljes tejmennyiséget szopatják ki a tehéntől, a baromfiakat pedig *táróval* is etetik, tehát hizlalják is.

Ha azonban vajat, sajtot a közelebbi városban értékesíteni lehet, úgy tessék a fölösleges tejből azt készíteni. Ha már valami gyakorlata van az ilyen dolgokban, akkor leirásból is meg lehet tanulni. Tessék írni lev.-lapon az *Erdélyi gazdasági egyesület* könyvkiadó vállalatának *Kolozsvárra*, és megrendelni *Szász Ferencz* urad. intéző által vaj- és sajtkészítésről írt füzetét. Abból megtanulhatja a dolgot, de akkor is csak olyan vajat, sajtot készíthet, így egyszerű házi módon, mely csak vidéki város piaczán értékesülhet. Nagyobb kereskedő ily anyagot már azért sem vesz át, mert *kevés*, és nem érdemes vele a fuvarköltségek miatt foglalkozni. Ez azonban ne aggasszza, mert több helyen, piaczi «kofák» útján jobban el lehet valamit adni, mint fényes üzletekben! *T. B.*

B. F. 1. A levelében leírt tünetekből magam is azt gondolom, hogy az említett esetben egy igen súlyos jellegű tuberkulózisról (magyarul gümőkór) van szó, a mely a leírt tünetekből itélve oly előrehaladott, hogy annak felgyógyulásához egyáltalán semmiféle remény nem fűzhető. A bágyadtság, borzalt szór, az elfulladás és a nagy forróság, a nagy betegség és a nagyfokú lesoványodás a gümőkórnak jellegzetes tünetei. A szájan kijövő forróság és a sok vízivás, nagy láz mellett szól; valószínüleg már betegen vette a tehenet. Mindenesetre hibát köve-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

tett el, hogy beteg állatot vett és úgy látszik az eladó a gümőkórt azzal akarta palástolni, hogy azt állította, hogy a tehén meghült A gümőkór szavatossági hiba lévén, ajánlom, szólítsa fel az eladót, hogy vegye vissza a tehenet, mert az már beteg volt akkor is, a mikor ön megvette, betegsége nem hülés volt, hanem már akkor is gümőkóros volt és azért köhögött.

A tehenét semmi áron se tartsa meg; a mennyire csak lehet javítsa fel (hizlalja meg) és adja el vágóhídra; el ne mulasszsza azonban tanuk előtt figyelmeztetni a vevőt, hogy szavatosságot nem vállal érte. Ha a tehén hamarosan megdöglene, akkor állatorvossal boncoltassa fel, vétessen fel boncjegyzőkönyvet és annak alapján aztán visszkeresetet indíthat az eladó ellen. Legjobban azonban azt ajánlom, hogy adja el ha lehet hizlalva, vagy esetleg virstlinek. Más tehénnel azonban ne hagyja együtt egy istállóban, mert a gümőkór ragadós betegség, a melyet a köhögés alkalmával kilehelt levegő közvetít. Tejét csak felforralva élvezze, még pedig legalább is tíz perczig forrjon az a tej, (hogy ki ne fusson, tiszta fakanállal folytonosan kevergetni kell), hogy elpusztuljanak benne a gümőkór baczillusai. Nyersen vagy tökéletlenül forralva az embert is megbetegíti a tej, főleg a gyermekek szereznek ily úton gümőkórt.

Dr. Kukuljević József.

2. Ha önnek az erdőőri szakvizsgája megvan, úgy semmi törvényes akadálya sincs annak, hogy a kincstárhoz erdőőrré kinevezzék; de hogy a már alkalmazásban álló erdőlegényekkel szemben tényleg kinevezik-e, azt nem tudhatjuk.

Sch. Gy. Előfizetése a küldött 6 koronával 1915. évi junius hó végéig rendezve van.

B. L. Közleményeit, a mint helyünk lesz, hozni fogjuk.

R. J. Az erdőőri szakiskolába való felvételre vonatkozó pályázati hirdetményt lapunk ez évi 12-ik számában közöltük. A pályázati hirdetményben a felvétel kellékei is megvannak.

Sch. J. Az «Erdészeti Lapok» előfizetési ára egész évre 16 korona. — Magánuradalmi hirdetések is szoktak benne megjelenni.

V. V. A földmívelésügyi miniszter úr pénteki napokon délelőtt szokott kihallgatásokat tartani; ez azonban el is szokott maradni s legfeljebb 1—2 nappal előbb lehet a miniszteriumban megtudni, hogy a kihallgatás megtartatik-e, vagy sem. Megjegyezzük azonban, hogy a miniszter úr az erdészeti altiszti kinevezésekbe nem szokott bele avatkozni, mert ez az erdészeti hivatalok hatásköréhez tartozik. Ha ön a kérvényét a miniszteriumban nyujtja be, úgy azt ismét «illetékes tárgyalás végett» leküldik az illető erdődhivatalhoz s a vége az, hogy kérvénye elkésve érkezik oda. Ezért legczélszerűbb, ha kérvényét közvetlenül ahhoz a hivatalhoz nyujtja be, a mely az ön által elnyerni óhajtott állásra pályázatot hirdet. Magán alkalmazottakat azonban csak a legritkább esetben szoktak a hivatalok erdőőrré kinevezni, mert minden hivatal kerületében van elég erdőlegény, a ki már hosszú idő óta várja erdőőri kinevezését s bizony nem volna méltányos, ha ezeket a hivatalok mellőznék és teljesen idegeneket neveznének ki.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

36 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, magas, erős termetű, volt csendőr, jól szakvizsgázott, az erdészet minden ágában, fővad gondozásában, cserkészetében, iparvágány, ergető készítésben teljesen jártas, jó lövő, érti a duvadakat irtani, halászatban is jártas, jó vizenjáró, jelenleg nagy uradalomban van, szeretne esetleg hegyes vidékre menni. Beszél magyarul, németül, románul és horvátul. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (44.)

27 éves r. kath. nőtlen, 5 polg. iskolát végzett egyén, kiszolgált altiszt, jelenleg pénzügyőrségnél van s az irodai munkák minden ágában teljesen jártas, erdészeti pályára óhajt menni. Kezdetben csekély fizetéssel ajánlkozik, csak hogy gyakorlatot szerezzen a szakvizsga letételére. Czíme: Pozsony M. A. 101 főpósta restante. (37.)

35 éves, róm. kath., kis családú, erős testalkatú, egészséges, józan életű, szerény igényű, magyarul és tótul beszélő, 6 elemit végzett, kiszolgált huszáraltiszt és csendőr, ki az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letette, 10 évi gyakorlattal bir, nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva s jelenleg is felmondatlan állásban van, az erdőkezelésben, vadtenyésztésben és cserkészetben jártas, melyekről éves bizonyitványai vannak, október 1-re állást óhajtana változtatni. Czíme: Nagy Ferencz, Alsómogyoród (Trencsén megye). (39.)

Azonnali belépésre erdőőri állást keres 42 éves, szakvizsgázott, feltétlen jó magaviseletű, jó szolgálati bizonyitványokkal rendelkező egyén. Czíme: Illés Ignácz Tállya (Zemplén megye). (38.)

Pagonykezelőnek ajánlkozik négy középiskolát és szakiskolát végzett, szakvizsgázott, 24 éves fiatalember, a ki jelenleg nagy uradalomban mint erdészsegéd van alkalmazva. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (40.)

Szakvizsgázott erdőőr, volt csendőrörsvezető, ki az erdészet terén 16 éve működik, a fáczántenyésztésben és kutyaidomitásban jártas, 37 éves, nős, családos, egészséges, bármikori belépésre állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (41.)

28 éves, róm. kath., nős egyén, azonnali belépésre segéderdőőri, vadászsegédi, vadőri, vagy erdőszolgai állást keres. A katonaságnál és a csendőrségnél 3—3 évig szolgált és jutalomban is részesült. Czíme: Pécsi József Bátaszék, Gyepszél 91. sz. (42.)

24 éves erdőőr és fáczántenyésztő, ki a mesterséges fáczántenyésztést tökéletesen érti, a miről jó bizonyitványai vannak, s a ki elvállalja az erdő- és faiskola kezelését is, január 1-re állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (43.)

Azonnali belépésre vadászi állást keres négy középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett, szakvizsgázott egyén. Czíme: Cserey János erdőőr, F. Gemener, u. p. Öcsény, Tolna m. (45.)

27 éves, nős, gyermektelen, katonakötelezettségének eleget tett, szakiskolát végzett, erdőőri szakvizsgán jutalomdijat nyert és 10 évi gyakorlattal biró egyén, ki úgy a vadászatban, mint az irodai teendőkben jártas, augusztus hó 1-től megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (46.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Németbirodalomban hosszabb időt töltött, négy középiskolát, erd. szakiskolát végzett, magyar, német, tót nyelvet bíró egyén, ki az erdészet, vadászat, mesterséges haltenyésztés, mezőgazdaság stb. terén kiterjedt ismeretekkel bír, olynemű alkalmazást keres, hol ebbeli ismereteit érvényesíthetné. Kitünő bizonyitványok hosszabb alkalmazásokról. Közvetítés 300 kor. értékü kitömött állattal viszonoztatik. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (47.)

Új gyakorlati módszer! Biztos golyölövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (9.XXIV.1.)

HIRDETÉSEK

Keresek nagyvad-vadászterületre azonnali belépésre egy nőtlen vadászt. Megkivántatik a magyar nyelv ismerete szóban s lehetőleg irásban is, a német s tót nyelv szoban. A nagyvad tenyésztése s vadászatában, a ragadozók méreg és csapdávali irtásában *teljesen* jártasnak kell lenni. Havi fizetés 70 (hetven) kor., lakás télen-nyáron az erdőben vadászlakban, fütés, s lődij hasznos s ragadozó után. Csakis feltétlenül józan, egészséges, fiatalemberek küldjék be bizonyitványmásolataikat, melyek vissza nem küldetnek a következő czimre: Schmotzer Nándor intéző, Berettő Zemplén m. (4.II.1.)

Pályázati hirdetmény. 3591/1914. sz. A lugosi m. kir. erdőigazgatóság pályázatot hirdet egy főerdőőri, előléptetés esetén négy erdőőri és két II. oszt. erdőlegényi állásra.

A pályázati kérvények 1914. évi augusztus hó 15-ig az alulirt erdőigazgatóságnál nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott dijtalanul kaphatók.

Lugos, 1914. évi július hó 1-én.

(5.) ***M. kir. Erdőigazgatóság.***

Tölgyhaszonfa eladás (vasuti rakodókon) 2523/1914. sz. A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal kerületében termelt s a zsarnóczai vasúti állomáshoz kiszállított, kéregben mért 2463·11 köbméter tölgyhaszonfa tizenhárom csoportra megosztva zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi július hó 20-án délután öt óráig nyujtandók be Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok július hó 21-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Részletes adatok az árverési és egyuttal szerződési feltételek, ajánlati ürlap és boriték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Zsarnócza, 1914. évi június hóban.

(10.) ***M. kir. Erdőhivatal.***

Két drb szép, jól kifejlett fiatal uhu, darabonkint 60 koronával eladó. Szives ajánlatokat kér. F. A. Koronahegyfürdő. Szepes m. (9.)

22 éves, r. kath., nőtlen, egészséges, erős, katonai kötelezettségének mint szakaszvezető tett eleget, azonnali belépésre uradalomnál vadászsegédi, vadőri, erdőszolgai stb. szolgálatot keres. Erdőszolgai minőségben már alkalmazva volt. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. (2.—4.)

Termelt fenyőhaszonfa és fenyőtutajfa eladása. 82101/1914. I—B-1. F. M. sz. A liptóujvári főerdőhivatal liptóujvári faraktárában készletezett mintegy 5300 m³ lucz- és jegenyefenyőhaszonfa, valamint a kerületéhez tartozó szvarini és feketevági erdőgondnokságokból még a mult év folyamán Liptóujvárra letutajozandó mintegy 7000 m³ lucz- és jegenyefenyőhaszonfa Liptóujvárott 1914. évi július hó 21-én délelőtt 10 órakor a főerdőhivatal hivatalos helyiségében zárt irásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyaláson eladásra kerül.

A zárt irásbeli ajánlatok a liptóujvári főerdőhivatalnál 1914. évi július hó 20-án délután 7 óráig nyujtandók be.

Az eladásra bocsátott faanyagok részletezését, kikiáltási árait feltüntető adatok, árverési feltételek, valamint az ajánlati ürlap és boriték a főerdőhivatalnál beszerezhetők.

Budapest, 1914. évi június havában.

(6.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Erdészeti irnoki, avagy irodasegédtiszti állás a bajmóczi erdőhivatalnál (Nyitra m.) betöltendő. Javadalmazás 1200 kor. évi fizetés, lakás és tüzifa. Pályázhatnak oly nőtlen egyének, kik az erdészeti teendőkben is jártasak, számadásvezetésben gyakorlottak, fogalmazni tudnak, jó irásuak, birják jól a magyar, német és tót nyelvet. Kérvények csak bizonyitványmásolatokkal küldendők, vissza nem adatnak. (11.)

1 drb igen szép jelzésü telivér sima 11 hónapos szuka **foxterrier eladó.** Ára 40 kor. 1 drb másik szuka, 1 éves, rókára kitünően bevezetve, kölyökrókát lyukból kihordja, igen bátor, kölykező félen jár. Ára 70 kor. A fenti foxlik közül egyikét egy jobb gyártmányú 12-ös vagy 16-os használt, de jó fegyverért odaadnám. Ugyanitt szép komondorkölykök, darabja 12 kor. Czim: Kremper vadász, Homokszentlőrincz Pest m. (8.)

Egy 16 cal. pisztolyfogású lankaster ferlachi gyártmány fegyver, Ogris gyárából mind két csöve choke furatú, kitünően lő, ára 175 kor. volt. A vadászatot felhagyom, most 100 koronáért eladom. Ugyancsak nálam 15 család méh országos méretü kaptárban, nagyon jó törzs, hármas vagy kettes, egyesen is kapható, költözködés miatt jutányosan eladó. Érdeklődők forduljanak hozzám bizalommal. Méheimet teljes felszereléssel is eladom. Láng Pál járási erdőőr Németcsencs Vas m. (7.III.1.)

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 15. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. augusztus 1.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Szerkesztő:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Aikotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iróti tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Magától nő-e az erdő? (Béky Albert.)
Csemeteolvasó lécz. (Zsarolyáni Márton Sándor.)
Vadárak és vadfogyasztás.
A családi pótlék czélszerű felhasználásáról. (Pirkner Ernő.)
Különfélék: Az időjóslásról. (L. L.) — Tintafoltok eltávolítása. — Apróságok. — Időjelzés.
Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei: Levél a szerkesztőhöz. — Közgyülés. — Nyugtázás.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Éjfél után. (Bársony István.)

Magától nő-e az erdő?

Irta: *Béky Albert.*

Régi idő óta mondják, hogy az erdő magától nő s ez a szólás annyiban igaz is, hogy ha az ember fejszéjével bele nem avatkozik az erdő dolgába, az saját erejéből fennmarad és gyarapszik.

Sőt tovább is mehetünk egy lépéssel: Mikor még kevesebb volt az ember s több volt az erdő, akkor csak szálanként szedegették ki belőle a fát. A kivágott fa helyén kis hézag támadt, a melynek talaját a fa termelésénél és kiszállításánál megbolygatták, az erdőtalajt borítani szokott alommal többé-kevésbbé összekeverték; folytatólag a szomszédos fák által oldalról beárnyalt és a szélnek szárító hatása ellen védett foltocskán a világosság és csapadék (eső, hó) behatása alatt az alom érett televénynyé korhad s a földdel együtt kitünő ágyul szolgál a belékerülő magnak.

A természet berendezkedése s ehhez mérten az erdei fák és az erdővidéken tenyészni szokott fűféle gyomok tulajdonsága olyan, hogy a magból kelő fiatal facsemete első éveiben nemcsak hogy a nap közvetlenül reá sugárzó fénye nélkül jól (sőt jobban) megvan, de általában véve jóval kevesebb világossággal megelégszik, mint a gyomok. Így történik aztán, hogy ha az erdőben csak kis hézagot ütünk, azt a fák oldalról annyira beárnyékolják, hogy az ilyen gyönge világosság s a közvetlen napfénynek szinte teljes kizárása mellett a gyomok nem verődnek fel, a famagvak azonban kicsiráznak s a kikelt csemeték növekvésnek indulnak. Nem bántja ilyen körülmények között a zsenge csemeteknek szintén egyik nagy ellensége, a fagy sem, a mely pedig az öreg erdő védelme nélkül álló, az időjárás viszontagságainak szabadon kitett csemeték közt részint felfagyás (a földből gyökerestől való kihúzás), részint megfagyás által nagy pusztítást szokott okozni.

Elmondhatjuk tehát, hogy ha az erdőből csak úgy használunk fát, hogy ezáltal csak olyan kis lékek támadnak, a melyeken a gyom a kellő napsugár hiánya miatt még nem verődik fel: akkor az erdő magától nő. Ilyen eset napjainkban kevés akad, régente azonban — mint mondám — több volt s innen van az, hogy öregebb emberek gyakorta emlitgetik, hogy régente csak vágták-vágták az erdőt, soh'se ültettek, mégis nőtt, most pedig ültetni kell s még se nő úgy. Annyira azonban már nem mélyednek a dologba, hogy a mindnyájunk tanítómestere: a természet működésének megfigyelése s a régi és új körülmények szembeállítása révén a dolog okát is megtalálnák.

A szálanként vagy kis foltonként történő használat az erdőben csak olyasféle változást idéz elő, mint mikor az idő vasfogának hatása alatt elvénhedt egy-egy fa vagy vele együtt kisebb facsoport társai közül kiöl s ezek helyét a már vázolt kedvező körülmények között új nemzedék foglalja el.

Ha az ember nem csak szálal az erdőből, hanem kisebb-nagyobb területet tarra vág, ennek folytán az előbbitől teljesen elütő helyzet áll elő. A talajhoz hozzájutván közvetlenül a napsugár, a jótékonyan takaró almot nem érett televénnyé változtatja, hanem hirtelen szétbomlasztja, elégeti. A takarójától így megfosztott föld a nap hevének és a most már hozzáférő szabad levegőáramlásnak, szélnek kitéve, kiszárad, összetömöttödik, az esetleg reá is hulló famagnak felvételére alkalmatlanná válik. De ha különös kedvező időjárás s egyéb elősegitő körülmények (hólé, vad- vagy marhataposás, disznótúrás stb.) közbejátszása révén belé is jut a mag a földbe és ki is csirázik, ezzel még nincs meg az új erdő, mert elkövetkezik a tarra vágott területen fenyegető számtalan baj, a melyek egyikének vagy másikának a csemete áldozatul esik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Ilyen bajok, ellenségek elsősorban az időjárás folytán érik a zsenge csemetét, a mely gyökerével az összeállott, nem porhanyós földbe csak sekély mélységre tudott befurakodni. Pár napig tartó napsütés — ha főleg még szél is járul hozzá — teljesen elegendő a csemete kiszáritásához. Jön a fagy, leperzseli vagy a nappal közösen kihúzza a földből. Felverődik a sok mindenféle gyom, a melyek a talajban a táplálékot, levegőt és vizet, a föld felszinén pedig a világosságot rabolják el, csak tengődésre hagyván valamit a csemetének. Hogy teljesen az övék maradjon a tér uralma, mindezzel még nem elégszenek meg, hanem a téli hó nyomása alatt reáfekszenek az agyongyötört csemetére s ez alattuk vagy már a tél folyamán kipállik vagy lassanként senyved el.

Minél nagyobb az egy összefüggésben tarra vágott terület, annál kisebb az esbetősége annak, hogy az erdő magától felújuljon; a terület nagysága arányában növekszik a veszedelmek hatékonysága és még szaporodnak is a bajok; nagy tarvágásoknál előbbiekhez hozzájárulván a rovarok, egerek stb. káros elszaporodása s a tűz veszedelme, a mely tapasztalat szerint nagyon is gyakori a benn levő száraz gyom miatt könnyen gyuló vágásokban.

Az magyarázatra nem szoruló dolog, hogy nagyobb területre terjedő vágásban magot termő fák hiánya vagy távolsága miatt az erdő magvetése is csekély, a mi magában véve is elég ok a magától való beerdősülés meghiúsulására.

Vannak ugyan olyan példák, a melyek arról tanuskodnak, hogy levágott területen, főleg ha mérsékelten legeltették, magától is nőtt ismét erdő, az az erdő azonban nem olyan, a milyenben örömünk telhetnék s a milyet rendszeres munkával nevelni tudunk. Egyébként is az ilyen kivételes esetek különös kedvező körülmények eredményei, a melyek alapul semmikép sem szolgálhatnak.

Bátran kimondhatjuk, hogy az erdő magától bizony nem nő, ha használjuk. A miként más terület is csak verejtékes munka árán adja az áldást, azonképen megköveteli az erdő is azt, hogy ne csupán vegyünk tőle, hanem juttassunk is neki vissza.

Ha az erdő egyszer már megtelepült, akkor már magától is nő tovább, de akkor is áll a közmondás, hogy «Ki mint vet, úgy arat». Az az erdő, a melynek talaja évek hosszú során át szabadon ki volt téve a nap és szél szárító, sorvasztó hatásának s az az erdő, a mely nagynehezen megtelepülve alig tud csak valamennyire is záródni, cseppel sem jobb eredmény, mintha valaki nagyjából meghántolt földbe vetett búzájából alig kapja vissza a magot.

Az erdő növekvésében a természet erői ugyan kevesebb emberi beavatkozásra működnek, mint pl. a mezőgazdaságban, de ezzel szemben hosszú időre kihatólag szinte csak az erdő megtelepítésénél nyilik alkalom arra, hogy a természet működésébe beleszóljunk, arra az erdő és saját magunk javára irányitólag, alapvetőleg hassunk. A ki ezt az alkalmat elmulasztja, visszahozhatlanul eljátszotta az erdő növésébe való beavatkozásnak lehetőségét.

A földmivelés minden terén általános a több és jobb termelésére irányuló élénk törekvés. Ennek kell áthatnia

TÁRCZA.

Éjfél után.

Irta: *Bársony István.*

Alig egy órával éjfél után már talpon voltam. Kinéztem az éjszakába. A szememnek meg kellett szoknia a sötétet, hogy lásson. Az ég csillagos és derült volt. Keleten valami derengő fény kezdett mindfeljebb tolakodni a fák lombja között. A kelő hold volt az, utolsó negyedével ugyancsak későn jelentkezett az erdei tájék nagy homályának az eloszlatására.

A hold karéja olyan sárga volt, hogy abból is tudni lehetett, mennyire éjszaka van még. A mikor a hajnal a nyakára nő az éjnek, akkor elhalványul a hold.

Egyenest arra indultam, a merre a sárga kifli rárajzolódott a fák közt feltünő égi mezőségre. Arra volt Kelet. Kalauzom, a mi meg nem téveszthetett, a lassan emelkedő hold volt. A mikor a fenyvesbe érkeztem, a holdfény elkezdett előlem bujkálni, eltünedezni. Ott már sok volt az árnyék. De azért az én lidérczem misztikus fénye egészen el nem veszhetett közte.

Lépésem még a puha gyepen is szinte ropogott, akkora volt a csend. Pedig minél halkabban kellett mozognom; hisz' a kik iránt érdeklődtem: nem lehettek messze.

*

A zabtábla, a hol éjente dőzsölni szoktak, alig egy pár száz lépésnyire van tőlem. A vaddisznók most még ott lakmároznak benne s én éppen azt akarom megelőzni, nehogy visszainduljanak, mielőtt titkos fedezetemig el nem jutok. Ott majd várom őket.

Óvatos igyekvéssel surranok végig az erdei nyiláson, le a buja rétig, a mely a keskeny völgyön huzódik végig, a merre a patak fut. A vaddisznók holtbizonyossággal arra tartanak, ha jóllaktak tejes zabbal. Lejönnek a hűs patakhoz s a partja táján mélyedő mocsaras pontokon fürödnek. Úgy szoktak.

Julius éjszakáin alig birnak megválni ettől a nagy élvezetöktől. Pedig a világos hajnaltól riadoznak. Akkorra megint a sürüségekbe kivánkoznak vissza.

A mikor a rejtőző helyemig jutok, megnézem az órámat. Háromnegyed kettő. (Szinte nehéz kisilabizálnom a homályban.) Most már várhatok itt, mozdulatlan némaságban, a mig jönnek. Most hallgathatom, hogy bugyborog a patak odalent, mintha beszélgetne, mesélgetne.

Egyetlen hang szólal meg néha: egy him harís rekedtes sipogása. Hol itt szól, hol amott, úgy tetszik

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

az erdőgazdálkodást is. Iparkodjunk 300—400 köbmétert termelni ott, a hol eddig csak 200—250 volt, a mi azonban *magától nem nő meg.*

Csemeteolvasó lécz.

Irta: *zsarolyáni Márton Sándor* m. kir. erdőtanácsos.

Évenként, úgy tavaszszal, mint őszszel, 800,000—1.000,000 csemetét kell osztályoztatnom, s megolvasott csomókban köttetnem. A megolvasás nehézséggel jár, mert az egész napon át történő 50-ig, avagy 100-ig való olvasás az illető olvasóknak figyelmét kifárasztja s ha valaki hozzájuk szól, eltévesztik, hogy mennyit olvastak és ismételni kell az olvasást; sok lelkiismeretlen munkás van, ki a végeredménynyel nem törődik és igy nagyon nehéz ellenőrizni, hogy ki olvas jól. Ezért történt, hogy volt oly csomó, melyben 100 helyett 67 drb., másikban 126 drb., sőt egyben 172 drb. csemetét találtam.

Mindezeknek elkerülése végett, a csemeteolvasók elé, kishajlású körvonalban, egymástól 4—5 czentiméterre, 26 drb. kis pálczát szurattam a földbe; a pálczák közt tehát 25 köz maradt. Mindenik közbe az olvasóval 4 darab kisebb fajta csemetét tétettem s igy ellenőrizhettem könnyen, hogy 100-e a kirakott csemete, melyeket aztán csomóba köttettem. A nagy csemetékből csak 50-et lehet egybekötni. A kik az ily csemetéket olvasták, mindenik közbe 2—2 darabot tettek. A kezdet jó sikerétől felbátoritva 103 cm. hosszú oly léczdarabokat fürészeltettem, a melyeknek szélessége 4·5 cm., vastagsága pedig 2 cm., vagyis a lécz legalább mégegyszer oly széles, mint vastag, s igy nem billen könnyen. A lécz két végén a széles oldalán $1^1/_2$—$1^1/_2$ cm.-re a végétől egy-egy fejetlen szeget verettem be, a kimaradt 100 cm.-t pedig 4—4 cm. közökkel 25 részre osztottam s mindenik osztáspontra fejetlen szeget verettem be. A beverésnél vigyázni kell, hogy a lécz el ne repedjen. A 7 cm. hosszú szegeket úgy verettem be, hogy hegyük a lécz ellenkező oldalán majdnem kiért. A mint be van rakva minden közbe négy-négy csemetének a hegye, azaz ki van rakva 100 drb. csemete, a léczet könnyedén ki lehet húzni a csemeték alól s a csemeték összeköthetők.

Ez a szerszám olcsó, vele dolgoztatva az ellenőrzés egy pillantással megtörténhetik, az olvasók beszélgethetnek, dolgozhatnak és e czélra ügyes fiúk alkalmazhatók lévén, a munka is olcsó, úgy hogy kipróbálását s alkalmazását ajánlhatom.

Vadárak és vadfogyasztás.

A «*Köztelek*» t. szerkesztőségének szives engedélyével közöljük a «Köztelek» 1914. évi május hó 6-ik számában megjelent alábbi érdekes és tanulságos czikket:

A vadászterületek tulajdonosai vagy bérlői a kilövendő apróvadak értékesitését előzetes szerződésekkel biztositják s a szerződéseket jóval a kilövési évad kezdete előtt megkötik. A vadkereskedőknek természetesen az az érdekük, hogy minél olcsóbb vadárakat biztositsanak s e végből a kötések idejében rendszerint olyan hiresztelléseket eresztenek szárnyra, melyek a legkedvezőtlenebb

---

Pedig csak a szerint változik a hangja, csalóka távolodása vagy közeledése, a mint felém fordulva szól, vagy elfordítja a fejét. A mikor nekem recseg: mintha ott volna mellettem. Legalább nem vagyok egyedül. Most ez a haris is szórakoztat. Kint, valahol a mezőn, fürj pitypalattyol. Az is elég egyhangú muzsika. De az unalmasságban mégis a haris vinné el az elsőség pálmáját.

Már elmult két óra; a távoleső falu harangja éppen most verte el. Milyen tisztán kondul az óraütés ilyenkor, az éjszakai csöndben! A ködök kezdenek terjeszkedni s a völgy rétjét egészen ellepik. Nesztelenül jönnek; simuló tapadással; végighömpölyögnek az aljban s fehéres foszlányok úsznak utánuk, mintha egy nagy kisértetmadár vonulna apróságaival, nehézkes szárnyverdeséssel a földszinén. A merre a kisértetmadarak elhúznak, szárnyuk érintésétől minden harmatossá válik. Az egész völgy csupa lucsok most s a mint a gyönge holdsarló ráveti sugarát, ragyog a temérdek harmatcsöpp.

Megint eltelt egy negyedóra s a völgy végén túl távolról látszó hegy mintha jobban kiválnék a homályból, mint az imént. Az ég szélén sötétlila árnyék kezd szétterülni, a mely világosodik és hovatovább zöldül. A zöldbe egyszer csak egy csöppecske halványsárga vegyül. Ez már a kezdődő hajnal szinjátéka.

Kisvártatva megnézem az órát s ime már nem kell úgy silabizálnom, hogy lássam: félháromra.

A haris elhallgatott. A perczek lassan mulnak, minthogy türelmetlen kivánczságom nő. Alig birom kivárni, hogy újra kondítson egy negyedet az a távollevő óra. Mire kétszer kondul: akkorra végigszalad a réten a szürkület csillagkergető üzenete. Az égen az éjjeli sötétkékség helyére opálos zöld kerül. Abban az aranycsillagok elvesztik ragyogásuk erejét s halványodnak; megszégyenülve szökdösnek az égről. Alig van még fent egynéhány, az is mindegyre álmosabb.

*

A mikor az egynegyed négyet üti, a hajnal valósággal itt van. A hegyen már tisztán látni az erdőt, annak a zöldjét s a nagy fák alakjait. De azért a puskám czélgombját még nem látom eléggé, a mikor czélozni próbálok. Még egy kicsit, még csak öt perczig ne jöjjenek! A perczek igazán mintha ólomszárnyon libegnének el az örökkévalóságba. Az erdő széléről kakaskukorékolás hallatszik. Ott tanya van.

Most már rohamosan ébred a világ körülöttem. Lappantyú perreg és fakopáncs pörgeti a száraz ágakat. Egy kis bagoly suhan át fölöttem s a mint észrevesz, rám puhhog ijedtében. Már a vadgerlicze is gurrog; hol maradnak az én sötét vendégeim?!...

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

értékesítési viszonyokról adnak számot. Nyilván ennek a célzatnak áll szolgálatában a hozzánk beküldött következő közlemény is, melyet szószerint közlünk.

1913 deczember és 1914 január havában több helyről fordultak hozzánk oly kérdéssel, hogy mi az oka annak, hogy míg 1912 deczember hóban a nyulak árai oly magasak voltak, addig az 1913-as évben alig voltak értékesíthetők.

E kérdést a jövőre való tekintettel alapos tanulmány tárgyává tettük és a következő tapasztalatra jutottunk.

Ismeretes előttünk, hogy úgy 20 évvel ezelőtt, a mikor Ausztriában még fagyasztókamrák nem voltak, akkor magyarországi vadállományunk vagy egyáltalában nem volt értékesíthető, vagy pedig csak nagyon alacsony áron találtak a szomszédos Ausztriában piaczot. Míg azidőben egy fogoly csak egy megbizhatatlan bizományos útján darabonként 20—30 fillérrel, a nyul 1·40—1·60 koronával, a szarvas 30—40 fillérrel volt értékesíthető, addig a bécsi fagyasztókamrák és a kifejlődött egészséges tőkeerős versengés következtében a vadak árai majdnem 100%-kal emelkedtek. Eme áremelkedést csak ama körülmény okozta, hogy tőkeerős nagykereskedőink a vadakat lehütve, vagy fagyasztott állapotban a legtávolabb eső külföldre expediálhatták; vagy pedig ha egy-egy vadnemben túltermelés állott be, úgy azokat hosszú ideig a fagyasztóba helyezhették.

Vadárainknál azonban elérkezett a reakczió ideje, hogy egy tőzsdei mondással éljek, «minden czikk eléri a legmagasabb kurzust, de le is száll a legalacsonyabb nivóra».

Ezidőszerint a budapesti, bécsi és gráczi hütőházakban meggyőződésünk szerint majdnem 200.000 darab nyul, 5000 szarvas, 70.000 fogoly, 85.000 fáczán van mint a tavalyi felesleg elhelyezve, a melyek 3—4 nagykereskedőt terhelnek.

Eme beállott körülmény a jövő évi vadárnál oly befolyással lesz, hogy az árak legalább felére redukálódnak, mert ha Magyarországon a jövő évben egy vad sem lövetnék, akkor is bőven el volna látva a kontingens vadakkal.

Vadárainkat nyomja még ama körülmény, hogy míg évekkel ezelőtt Németországba, majdnem vám nélkül eresztették be vadjainkat, addig ma az export oda a magas vám végett lehetetlenné van téve; továbbá Angolországból, a hova más években 100.000 nyul exportáltatott Magyarországból, a tengeren túlról átözönlő olcsó nyulak teljesen kiszorítottak bennünket.

Franczia országba évek óta nagy mennyiségű magyar nyul és fáczán ment, a honnét bennünket az angolokknak nyujtott kis vámtétel végett a tengerentúli nyulak szintén veszélyeztetnek olyannyira, hogy már tavaly Franczia országba alig 15.000 darab nyul lett exportálva. A fáczán- és fogolytenyésztés pedig Német- és Franczia-országban rohamosan fejlődik.

Nem érdektelen ama körülmény sem, hogy míg az 1912. évben a nyulbőr ára K 1·60 volt, addig ma csak alig 50 fillér darabonként.

Mivel a «Köztelek» olvasóinak jelentékeny része vadászati területek hasznosításával is foglalkozik, már érdekeik megóvása czéljából is szükségesnek tartottuk,

---

Erős fujás, szuszogás, lubiczkolás támad a patak medrében vagy száz lépésnyire tőlem. Megrezzenve figyelek. Még a számat is nyitva feledem, úgy hallgatózom. A vaddisznó ott van!... Még pedig nagy darab lehet; vén kan; hisz' az emsével a malaczai is itt volnának; már pedig ez egymaga kéjeleg hajnali fürdőjében.

El nem birom képzelni, hogy jött idáig, hogy észre nem vettem. Hisz' a mikor az erdőből lejött a rétre: valahogy csak látnom kellett volna. Pedig hát most sem látom. Csak hallom, a hogy a patak árkában mozog. Az árok jó mély s a disznót jól eltakarja. Hajh, de ha kilép belőle, akkor!...

Még a szivem is nagyobbat dobban a gondolatra. Hisz' ha erre tart a nagy kan, előbb-utóbb mégis csak meg kell pillantanom. A világosság már teljes.

Az akáczosban halk recsegés-ropogás nesze kél. Valami jön. Nagy állat lépeget ott. Ütemesen lépdel, tehát nyugodt, nem fél; ez nem lehet disznó. A disznó sohasem ennyire bizalmas; az minduntalan megáll, fülel, szimatol, les. Még egy félpercz és kilép elém a rétre egy vörös szarvastehén.

A patak medrében újabb nyugtalanság. Az erdőből erre tartó zajra a disznó egészen elcsöndesült volt, de most egyszerre riadtan igyekszik el. Csak a zajt hallhatta; azt, a ki okozta, nem láthatta. A szél rosszul fujt, azaz a szarvastehén felé; azt tehát a disznó a szimatjáról nem ismerhette meg. Iszkol az árokban, arra, a merről jött. Ugyancsak ügyel, nehogy megmutassa magát.

Hanem a szarvastehén annál jobb szelet kapott rólunk. Áll, mint a czövek és előre nyujtott nyakkal, előre csapott füllel neszel.

Meg nem mocczanok, pedig a szunyogok alávalóan kezdenek visszaélni a béketürésemmel. Ha már a disznó itt hagyott, hadd gyönyörködjem legalább ebben a mámikában, a ki mögött alkalmasint ott settenkedik a sűrűségben a borja is. Vizre jöhettek az istenadták. De küljebb nem merészkednek. A mámi is megunja a tünődést s hirtelen visszaugrik. Eltünik a lomb közt.

Magamra maradok.

Mindegy, hisz' úgyis minden reménységnek vége. A disznók ezúttal becsaptak. Vagy itt sem voltak a többiek, vagy máshol váltottak át a völgyön. Most pedig reggel van.

Nézem a csöndes tájat, a mely végig a völgyön még most is ködös.

A fenyvesen túl felcsendül valami, a mi lelki álmodozásomból is felriaszt.

Dalolnak ott.

Nyilván az aratók.

Az istenáldásos aratómunka kezdődik a napsütötte rónán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

hogy vadértékesítési viszonyok remélhető alakulása felől más oldalról is tájékozást szerezzünk s a kérdést tisztább megvilágításban állítsuk a közönség elé. Megkérdeztük tehát Feszty Béla földbirtokost, az ország egyik legnagyobb vadásztársaságának igazgatóját, a ki vadértékesítési kérdésekkel évek sora óta behatóan foglalkozik. Feszty Béla az előrebocsátott közleményhez a következő megjegyzéseket fűzte:

«Az utóbbi években a közélelmezésnek egyik jelentékeny tényezője lett a vadhús.

Mint minden keresett czikket, úgy a vadhúst is az üzérkedés magához ragadta és bizonyos idejű versengés után, — mely magasabb vadárakban nyert kifejezést — a kontremine immár teljes erővel azon dolgozik, hogy a termelő rovására a vadárakat leszállítsa.

Ha ez az árleszállítás a fogyasztóközönség előnyét czélozná, nem perelnénk vele. Ámde a tendenczia nyilvánvaló.

Hangzatos czikkek jelennek meg ilyenkor, a midőn a nagy uradalmak és szervezett vadásztársaságok a terítékre és eladásra kerülő vadat szerződésileg lekötni szokták, hogy a reakczió beállott, hogy nagy a túltermelés, hogy a hűtőházakban óriási készletek vannak, hogy a tengerentúlról átözönlő olcsó nyulak a mi exportunkat tönkreteszik és így tovább.

Tekintettel a kérdés fontosságára, alkalomszerűnek látszik, hogy azzal tárgyilagosan, de elsősorban a fogyasztó és termelő szempontjából foglalkozzunk.

A vadhús fogyasztása a külföldön már régóta nagyobb arányú és csak a hűtőházi szervezetlenség volt eddig az oka annak, hogy Magyarországból a kivitel nem fejlődött olyan mértékben, mint a külföldi piaczok felvevőképessége. A mióta azonban a hűtőházi intézmény nálunk is létesült, lényegesen megváltozott a helyzet. Ettől az időtől a statisztika mérföldes haladást mutat az export terén és erre az időre esik a vadáraknak nagyfokú emelkedése is. Az igaz, hogy az utóbbi körülményt nagyban elősegítette a húsáraknak nagyban való emelkedése is.

Ha a hűtőházakban felhalmozva levő vadmennyiség a magyarországi fogyasztásra volna szánva, ideig-óráig a piaczra dobott nagyobb mennyiség befolyásolhatná az árat. Ámde az angol, a franczia évtizedek óta megszokta és eszi az Ausztráliából fagyasztott állapotban érkező birkát, az Argentinából így érkezett borjút és marhát, nem talál tehát az angol, a franczia semmit sem azon, hogy a mi fagyasztott állapotban érkező vadunkat is éppen úgy ne honorálja. Pedig ők a mi vadjainknak főfogyasztói. Különösen főczikk a nyul és a fogoly.

Magyarországban egyelőre még előítélettel viseltetnek a fogyasztók a vadhús iránt. A legtöbb ember csak frissen lőtt vadat vesz és nem szívesen eszi a vadat szezónon kívül. A hűtőházi elraktározott vadmennyiség e szerint külföldre fog menni és csak elenyésző kis mértékben kerül fogyasztásra a hazai piaczon.

Az árakat tehát a hűtőházi fölösleget le nem nyomhatják, mert a külfölddel szemben számításba sem jöhet az itteni mennyiség, melyet amúgy is csak néhány nagyvállalkozó spekulácziója tart vissza.

Túltermelésről — sajnos — nem lehet szó.

Az igaz, hogy néhány nagy uradalom, különösen a nyul és fáczán tenyésztése terén nagy eredményeket ért el s a nagy vadászatok híre a napilapokban fejedelmi vadbőség benyomását kelti, de viszont mások felhagyják a drága mulatságot és feloszlatják tenyészetüket, területüket.

Talán elég a hivatkozás a híres Hohenlohe-féle feloszlatott vadtenyésztő-telepekre, vagy arra, hogy míg pl. Gödöllőn a királyi területeken a földmivelésügyi m. kir. minisztériumban lévő kimutatás szerint az 1890-es években csak fogolyból évenként 6—8000 darab került terítékre, addig az utolsó évek szerény kimutatásai alig haladják meg a néhány száz darabot.

Noha egyes területek visszamennek, mégis kétségtelen, hogy a nagyobb vadvédelem és intenzivebb gazdálkodás folytán különösen az apróvad terén határozott fejlődés jelei észlelhetők, de ez teljesen arányban áll az ország fejlődésével, a népesség szaporodásával és felvevőképességével.

Túltermelésről tehát nem lehet szó. Hogyha pedig — adja Isten — valaha ez így lenne, odáig bizonyára köznépünk is megtanulja a vad helyes elkészítését és kizökken abból a felfogásából, hogy az csak az uraknak való luxusczikk.

Hátra volna még az az argumentum, hogy a tengerentúli nyulak exportja kiszorít bennünket a külföldről.

Itt nyilván Amerika értendő.

Nohát ettől sincs mit félni. Egyszerűen azért, mert Amerikában csak a kis üregi nyul, meg a lapin otthonos, nem beszélve a kisszámú sarki nyulról. Az üregi nyul meg a lapin húsa pedig össze nem mérhető a mi mezei nyulunk ízével. Ha az angolnak és francziának amazok ízlettek volna, az ausztráliai és argentinai példára már régen az járná és mi eddig sem exportálhattunk volna hozzájuk annyi millió mezei nyulat.

Mesébe való ijesztésszámba megy az óczeántúli beáramlással való fenyegetés.

Jó lesz ezeket az állapotokat a kereskedelemnek is meggondolnia, nehogy túlspekulálja magát a hűtőházi felhalmozásokkal, mert a közeljövőben előreláthatólag nem számíthat arra, hogy a vadárakban lényeges eltolódások lesznek. A fogyasztóközönség se vegye készpénznek a vadhús árának kilátásba helyezett jelentékeny olcsóbbodását. Hiba volna végül, ha a termelőközönség megriadva egyes tendencziózus hirlapi czikkektől, már most olyan kötést csinálna, a melylyel jól jár az átvevő, de a mely semmit sem javít a fogyasztó helyzetén, határozottan káros pedig a termelőnek!»

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A családi pótlék czélszerű felhasználásáról.

Irta: *Pirkner Ernő* ny. m. kir. főerdőtanácsos.

A családi életre háramló és nehezedő feladatok méltánylása és felismerése jóságos kifejezést nyer a *családi pótlékban*, melyet a kormány, illetve a magyar törvényhozás, minden más államot megelőzve megalkotott, hogy összes alkalmazottainak segítséget nyujtson a gyermekneveléssel járó költségek elviselésére és hogy enyhítse a gondokat, melyek a családfenntartás küzdelmeiből fakadnak.

A családi pótléknak mint a gyermekek nevelésére fordítandó adománynak czélszerű felhasználását tűzte ki feladatául a Budapesten legujabban létesült «Tisztviselők Biztosító Intézete» czím alatt bejegyzett részvénytársaság, mely módot nyujt a szülőknek arra, hogy a családi pótlékot egészben, vagy annak egy részét mindaddig, míg a gyermekek fel nem nőnek és nagyobb anyagi költséget nem okoznak, tőkésíthessék és a jövendő nagyobb kiadások fedezésének lehetőségét biztosíthassák.

A biztosítás módja két főirányban oszlik meg és pedig:

I. Családi pótlékkal fedezett ösztöndíjbiztosítás és

II. Családi pótlékkal fedezett tőkebiztosítás.

Az első kategoriába tartozik a gyermeknek — fiú vagy leány — 14 éves korától 17 éves koráig, vagy 18 éves korától 21 éves koráig négy éven át félévi részletekben esedékessé váló ösztöndíjak fizetése.

A második kategoriába tartozik a gyermeknek 16-ik vagy 20-ik születése napján esedékessé váló tőkeösszeg fizetése. Leányok számára alkalmazva hozománybiztosításnak is nevezhető.

A kötött biztosítás érvényessége fennmarad és kifizetésre kerül a biztosított összeg az esedékesség napján az esetben is, ha a díjrészletek beszolgáltatása haláleset, vagy nyugdíjaztatás folytán előbb megszünik; továbbá, ha a gyermek az esedékesség előtt elhal, visszatéríttetnek az addig befizetett díjak, kivéve az első évi díj $^3/_4$ részét és a második évi díj $^1/_2$ részét.

A biztosítási díjrészleteknek megszabására mérvadó a biztosítást eszközlő szülő életkora, valamint a biztosított gyermek életkora; minthogy az ösztöndíjak kifizetése a gyermek 14, vagy 18 éves korában, — a tőkeösszeg kifizetése pedig a gyermek 16, vagy 20 éves korának születése napján történik.

A legkisebb biztosítható ösztöndíj 4-szer ismétlődő évi 300 korona, melynek kifizetése 8 félévi, augusztus hó 15-én kezdődő részletekben történik.

Például, ha a biztosítást eszközlő szülő életkora 22—24 év, a biztosított gyermek újszülött, még nem egy éves, akkor a negyedévenként beszolgáltatandó díj 18 korona 81 fillér, mely díjrészletek a gyermek 14 éves koráig fizetendők, mikor is megszünik a díjfizetés, ellenben kezdődik az Intézet részéről az ösztöndíjszolgáltatás és egy időben felszabadul, illetve rendelkezésre áll a családi pótlék egész összege is, melylyel az évi 300 korona ösztöndíj növelhető.

Ha a biztosítást eszközlő szülő életkora 35—39 év, a biztosított gyermek azonban a 8-ik életévében van, akkor a gyermek 18 éves koráig fizetendő, negyedévenként 32 korona 84 fillér, mivel ez esetben a díjfizetés csakis 10 negyedéven át — holott az előbbeni esetben 56 negyedéven át történik.

A második kategoriában legkisebb biztosítható tőke 1000 korona.

Ha például a biztosítást eszközlő szülő életkora a belépéskor 22—24 év, a biztosított gyermek újszülött, még nem több mint féléves, akkor a negyedévenként beszolgáltatandó díj az 1000 korona tőkének a gyermek 16-ik születése napján történő kifizetése esetén 14 korona 14 fillér; — ha ellenben az 1000 korona tőkének kifizetése csakis a gyermek 20 éves korában kivántatnék, akkor a negyedévenként beszolgáltatandó díj, mely azonban csakis a gyermek 16 éves koráig fizetendő, 12 korona 05 fillér.

A családi pótlékra alapított biztosításokon kivül eszközöl az Intézet egyébként mindennemű járadék-, tőke- és balesetbiztosítást is és készségesen szolgál felvilágosítással a hozzá intézett kérdésekre. Czíme: Tisztviselők Biztosító Intézete Részvénytársaság, Budapest, IV., Koronaherczeg-utcza 11. szám.

Különfélék.

Az időjóslásról. A meteorologusok az időjárást csak egy-két napra képesek megjósolni. A hetekre, hónapokra, sőt egész évre szóló időjóslások a legtöbb esetben nélkülöznek minden tudományos alapot és nincs gyakorlati értékük. Közöljük egy neves meteorologus észleléseiből következtetett szabályokat, a melyekkel a következő nap időjárását a meteorologia tudományában nem járatos laikus is a legnagyobb valószinüséggel megállapithatja.

Ha bárányfelhők úszkálnak az égen és a mellett a barometer emelkedik, a szél pedig észak vagy dél felől fúj, akkor szép időre van kilátás. Ha ellenben bárányfelhőket süllyedő barometernél látunk, eső lesz. Hosszúra nyúlt bárányfelhők széles időt jelentenek és jelzik a szél irányát is.

Ha a napkeltét halvány, kevéssé terjedő pirosság előzi meg és a nap első sugarai mélyen a látóhatáron alul jelennek meg, akkor szép időt várhatunk még akkor is, ha különben borús az égbolt. Ha a hajnalpir erős és kiterjedt, az első napsugarak pedig magasan a felhők fölött jelennek meg a látóhatáron, akkor széles, esős idő lesz.

Ha az égbolt déli része este tiszta, másnap derűs lesz az idő.

Ha naplementekor keleten nagyon piros az ég, szél és zivatar várható, ha pedig délkeleten tűnik föl az esthajnal pirja, akkor eső lesz.

A hóval fedett hegyekhez hasonló felhők nem jelentenek rendesen semmit, csak ha nyáron reggel, 8—9

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

óra felé jelennek meg az égen és a légsúlymérő is sülyed, akkor délután bizonyosan zivatar lesz.

Ha korán reggel, 4—9 óra között esik az eső, délre biztosan kiderül. Ha ellenben borult ég mellett délután vagy este kezd esni, az eső bizonyára eltart majd a következő napon is.

A mikor teljesen beborult ég mellett apró, igen sötét, szakgatott felhők úszkálnak a levegőben, hosszú ideig tartó esőre van kilátás.

Ködös, a hegyek fölött képződő felhők, ha hosszabb ideig maradnak meg, leszállanak és kiterjednek, rövid idő mulva eső várható. Ha azonban fölfelé emelkednek és oszladoznak, csakhamar derült, szép lesz az idő.

Lehet a csillagok fényéből is következtetni az időjárásra. A csillagok fénye ugyanis némelykor igen erős, máskor pedig igen gyenge. Változó a fényesség különösen az állócsillagoknál. Tiszta atmoszféránál a csillagok fényesebbnek látszanak. Ha a csillagok fénye gyöngül, vagy ha túlságosan fénylenek, ez annak a jele, hogy nemsokára rossz időjárás fog bekövetkezni. Ellenben középerős, nyugodt fénylés, tartós jó időre mutat. *L. L.*

Tintafoltok eltávolítása. A tintafoltok eltávolítására többféle mód kinálkozik. Egyik módszer alapja az a folyadék, mely

1 rész klórmész,

2 rész vízből áll.

A letörlendő tintafolt vagy betű ezen folyadékba mártott ecsettel megnedvesitendő s a nedves nyom itatóspapirossal felszáritandó.

Fehérneműhöz a klórmeszet nem alkalmazhatjuk. Ez esetben úgy járunk el, hogy

30 gramm timsót,

40 gramm borkövet konczentrált oldattá oldunk fel. Ez oldatnak használatánál a vászon nem szenved.

Újabban tintafoltot eltávolitó rúdakat is készitenek. Ezek összetételét azért ismertetjük, hogy bárki készithessen ilyent magának s ne legyen ráutalva a kereskedés drága árujára.

A rudak anyaga:

borkősav,

gummi arabikum,

gliczerin.

A készitésnél a porrátört borkősavat a sürü gummi arabikumpéppel masszává gyúrjuk s egy-két csepp gummi arabikummal megnedvesitjük.

Alkalmazásukkor a kézen vagy ruhán levő tintafoltot megnedvesitjük s a rúddal megdörzsöljük, a tintafolt eltünése után pedig vizzel kimossuk.

Apróságok. Az Egyesült-Államokban 284,000 indián él. — A kartauzi papok által készített Chartreuse nevü pálinkát egy pék találta ki. Mikor a kartauzi papokat Franczia országból kiüzték, a pálinka készitésének titkát 8.750,000 koronáért adták el. A vevő azonban rossz vásárt csinált. A kartauziak a chartreuset most Spanyolországban készitik és azt állitják, hogy a kartauzi barátok újabb készitményü pálinkája sokkal jobb, mint az, melyet a franczia gyáros a méreg drágán megvásárolt titok szerint készit. — Nagyon sok tudós azt állitja, hogy az elsőszülött fiúkban sokkal nagyobb a hajlam a rosszra, mint a másod- vagy harmadsorban született fiúkban. — Irországban átlag egy esztendőben 208 napon át esik. — Khinában és Közép-Ázsia sok helységében a koczkába préselt teát cserepénzként használják. — Egy 10,000 tonna tartalmú csatahajó gépeinek súlya 1400 tonna. — Franczia-országban tiz év alatt 200,000-rel fogyott a nőcselédek száma. — Newyorkban a néger lakosság száma évről-évre gyarapszik. — A németországi bányák 360,000 bányászt foglalkoztatnak. — Franczia országban évente 80 ezer millió tojást használnak el bortisztitásra. — Oroszországban nem büntetik az iszákosságot. — Bilbaóban (Spanyolország) törvény tiltja a harangozást. — Perzsiában a hónap minden napjának külön neve van. — Spanyolország sóművei évente 350,000 tonna sót szárítanak ki a tenger vizéből. — A khinaiak a vizi liliomból olyan illatszert készitenek, melynek minden egyes cseppje 40 koronába kerül. — A világon a legtöbb halaleset aránylag Pétervárott fordul elő. — Európa lakossága minden tiz évben 4·1 százalékkal szaporodik. — 1868 óta 1625 millió korona értékü gyémántot vittek Dél-Afrikából Newyorkba. A múlt esztendőben a newyorki ékszerkereskedők 215 millió koronát fizettek ki gyémántért. — Grenobleban (Franczia-országban) gyártják a legtöbb keztyűt. — Spanyolországban bányászszák a legtöbb ónt.

Időjelzés. A «Meteor» folyó évi augusztus havára a következő időjelzést teszi közzé:

Augusztus hó változási napjai: 6-ika zivataros, esetleg viharos; 12-ike száraz meleg; 14-ike meleg; 17-ike hősülyedéssel zivataros vagy viharos; 20—21-ike igen változó, csapadékkal; 24-ike több csapadékkal; 28-ika meleg idővel.

Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei.

Levél a szerkesztőhöz. Mélyen Tisztelt Szerkesztő Úr! A nb. szerkesztésében megjelenő «Az Erdő» czimü szaklap legutóbbi száma személyemet és «Az Erdészet» szaklapot igen kompromittáló közleményt hozott az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» vezetőségétől. A támadó közlemény megjelentetése annál inkább bánt, mivel azt sem «Az Erdő»-től, sem a szövetségtől nem vártam. Azért a sajtóról szóló 1914. évi XIV. törvény-czikk 20. §-ában biztositott jogomnál fogva tisztelettel felkérem a Mélyen Tisztelt Szerkesztő Urat, hogy a mellékelt nyilatkozatomat «Az Erdő» legközelebbi, vagyis f. évi augusztus hó elsejei számában — a támadó czikk helyén és ugyanoly nyomással változatlanul és díjmentesen közölni szíveskedjék. A nyilat-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kozat nagyobb terjedelmét a helyreigazításhoz szükséges tények megemlítése teszi szükségessé.

Egyben felkérem Szerkesztő Urat, hogy a nyilatkozat közlésére vonatkozó b. elhatározását velem lehetőleg postafordultával közölni sziveskedjék.

Magamat a Mélyen Tisztelt Szerkesztő Úr jóindulatába ajánlva maradok

őszinte tisztelettel:

Szabolcs Ferencz.

«*Az Erdő*» *tisztelt olvasóihoz!* Ily czim alatt ezen szaklap f. évi julius hó 15-iki számában, ugyanezen rovatban az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetségének vezetősége egy felhivást közölt, a mely burkoltan valótlan tényeket állitott, a való tényeket pedig hamis színben, sértő és ártó czélzattal tüntette fel, mi által úgy személyemnek, mint a vezetésem alatt állott «*Az Erdészet*» czimü szaklapnak jó hirnevét rontotta s anyagilag is érzékenyen kárositja. Ennélfogva úgy személyes reputációmnak és «*Az Erdészet*» érdekeinek megvédésére, valamint «*Az Erdő*» t. olvasóközönségének a tényekről való helyes tájékoztatása czéljából a szövetség vezetőségének burkolt támadására válaszul a következőket közlöm:

Nem igaz a vezetőségnek azon állitása, hogy a szövetség «*Az Erdészet*» szaklapot, mint hivatalos közlönyét «minden tekintetben támogatta», hiszen éppen ezen jogosan elvárt támogatás megtagadása volt felmondásom egyik főoka. Valótlanság az is, hogy a lapnak «rendszerint» voltak nyomdai tartozásai s hogy ezeket csak a szövetség által nyujtott kölcsönökkel törlesztette stb. «*Az Erdészet*» nyomdai számláját mindig a befolyó jövedelem arányában fizettem; fennakadás csak két vagy három izben volt, — a hátralékos előfizetők jóvoltából. Az ilyen zavar a fiatal és csakis előfizetőinek támogatásából élő szaklapnál nem is csoda. Két ilyen esetben, — tehát nem rendszeresen — igénybe vettem a szövetség kamatmentes kölcsönét, de azok nagyobb részét a szövetség rendesen egy-két hónap multán, hónapokkal a lejárat előtt s a többit is az utolsó fillérig pontosan visszakapta. Annál is inkább igényelhettem ezt az egyetlen érezhető támogatást, mivel az én 500 koronányi biztositékom megfelelő fedezetül szolgált s annak kamatait a szövetség élvezte. Ez tehát korántsem volt «*segélyezés*» a szövetség részéről, hanem joggal megkövetelhető támogatás, a mely azonban a szövetségnek fillérnyi áldozatot sem jelentett. Ezt a támogatást a szövetség választmányának egy közgyülésileg is tudomásul vett határozata nem egy esetre, de többször ismétlődhető esetekre biztositotta részemre s ezzel mintegy pótolta szerződésem hiányosságát. Többszörösen nagyobb áldozatot hoztam én és *Az Erdészet* szaklap a szövetségért, mint a szövetség a lapjáért. Nem a szövetség akart a laptól szabadulni, mert a viszony felbontása nem rajta, hanem rajtam múlott. Én mondtam fel a szövetségnek, mert nem türhettem már tovább a vezetőségnek önkényes, szabálysze rüen megnem hozott határozatokat sem respektáló s a szövetség érdekeit is veszélyeztető eljárását. «*Az Erdészet*» szerkesztősége előtt — egy-két személyes rosszakarót kivéve — soha senki sem juttatta kifejezésre elégedetlenségét a lappal szemben, hanem ellenkezőleg mindenfelől elismerő és buzditó sorokat kapott s a vezetőség eljárásával szemben bizony számosan elégedetlenkedtek előtte, de a lap ezt a szövetségre való tekintettel — sohasem hozta nyilvánosságra. Felmondásom okait sem részleteztem Az Erdészet olvasói előtt; sőt a szerződés felbontása után ismételten közbenjártam az Országos Erdészeti Egyesületnél is, hogy a lap nélkül maradt szövetség előtt nyissa meg mielőbb «Az Erdő» szaklapot, a mihez nem volt elegendő csak a vezetőségnek most annyira hangoztatott «kijelölése» (hiszen a választmány határozatot sem hozott erről!)

A szövetséget én éveken át, éppen a kezdet legnehezebb viszontagságaiban s mindenkitől való elhagyatottságában teljes erömmel támogattam; felvirágoztatásáért időt, munkát, pénzt, egészséget áldoztam, mert őszintébben lelkesedtem a benne testté vált eszméért, mint a szövetség vezetősége, a mely most ily rút hálátlansággal viszonozza a reá pazarolt jóindulatomat és áldozatomat. Multam után igazán szebb elbánást, több tapintatot, jobb ízlést vártam a vezetőségtől úgy a velem, mint «Az Erdészet»-tel szemben való viselkedésében.

Ennyit személyemet illetőleg. «Az Erdészet» szaklap pedig a vezetőség felhivásának ártó tendenciájáért más úton fog jogorvoslást keresni.

Budapest, 1914. évi julius hó 21-én.

Szabolcs Ferencz
«Az Erdészet» volt szerkesztője és kiadója.

*

Fenti sorokra csak azt jegyezzük meg, hogy lapunk «Az Erdészet»-et soha, semmikor, egy szóval sem támadta, sőt a leggondosabban kerülte, hogy «Az Erdészet»-tel összeütközésbe kerüljön.

«Az Erdő» szerkesztősége.

Közgyülés. Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» 1914. évi augusztus hó 16-án vasárnap délelőtt 10 órakor Beszterczebányán, az Árpád-téri «A zöld fához» czimzett vendéglő nagytermében rendes évi közgyülést tart.

A közgyülés tárgyai: 1. Beszámoló a szövetség működéséről.

2. Az 1913. évi zárószámadás bemutatása és az 1915. évi költségvetés megállapitása.

3. A szövetségi ügyeknek «Az Erdő» czimü szaklapban való közlésének bejelentése.

4. Esetleges s a vezetőségnél a közgyülés előtt legalább három héttel előbb bejelentett indítványok tárgyalása.

5. A jövő évi közgyülés helyének meghatározása.

Beszterczebánya, 1914. junius 18.

Nyugtázás. Az 1914 julius 8-tól—20-ig a következő tagsági díjak folytak be az «Erdészeti és Vadászati

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Altisztek Országos Szövetsége» pénztárába Beszterczebányán.

1 koronát fizettek: Pócsay József, Garay József, Zsigó Károly, Vizauer Imre, Keppich Fülöp, Farkeszku Vincze, Takár András, Tomony János, Borszeszku Dömе, Mojszeszku Illés, Deheleán Vazul, Tomeszku Izsák.

2 koronát fizettek: Dankó István, Búvári Ferencz, Ruiszl Nándor, Birosz József, Juhász János, Gerstmajer Lajos.

4 koronát fizetett: Záthureczky Géza 1914 julius 1—1915 junius 30-ig.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

Személyem körüli magyar miniszterre előterjesztésére Kirinyi Béla csetneki közbirtokossági erdőmesternek, az erdészet terén szerzett érdemei elismeréséül, az erdőtanácsosi czímet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1914. évi junius hó 21-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Báró Burián István s. k.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter kinevezte Miljus Péter irodakezelési gyakornokot a zágrábi kir. erdőigazgatósághoz irodasegédtisztté.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Rónai Antal m. kir. erdőtanácsost Nagy-Váradról Újvidékre az ottani m. kir. állami erdőhivatalhoz.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Német Pál m. kir. segéderdőmérnököt Eperjesről Kassára helyezte át s megbizta a szepsividéki m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével; Marsalkó Ferencz m. kir. segéderdőmérnököt pedig áthelyezte Lőcséről Eperjesre s megbizta az eperjesvidéki első m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Bartha Ábel erdőtanácsosi czímmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököt Beszterczéről Zalaegerszegre s megbizta a zalaegerszegi m. kir. állami erdőhivatal vezetésével, továbbá Biloveszky Béla m. kir. főerdőmérnököt Budapestről Rimaszombatba s megbizta a rimaszombati m. kir. állami erdőhivatal főnöki teendőinek ellátásával, végül Kőllő Pál m. kir. főerdőmérnököt Rimaszombatból Beszterczére s megbizta a beszterczei m. kir. erdőigazgatóság erdörendezőségi teendőinek ellátásával.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Cs. l. 1. Galandférgek nemcsak a kutya, hanem sok más állat, sőt még az ember beleiben is élősködnek, a honnan petéik a bélsárral együtt a szabadba, esetleg vízbe jutnak, vagy fűszálhoz tapadnak, a honnan aztán más állat, pl. szarvasmarha, ló, sertés, nyul vagy más vad felszedi őket. Az ilyen állatot aztán gazdaállatnak nevezzük. A gazdaállat gyomrában a peték burka megreped, a pete kikel s valamilyen szervbe, pl. a májba vagy a húsba jut, a hol hólyagférggé alakul át. Ha már most ilyen hólyagférges állat húsát vagy szervét az ember vagy húsevő állat nyersen vagy tökéletlenül főve, vagy sütve megeszi, akkor a hólyagféreg a gyomorban megpattan, (a hólyagféreg nem más, mint a galandféreg fejletlen feje) és fejlődésnek indul. A galandféreg kifejlődött feje aztán megtapad a belekben, bélnedvvel táplálkozik (ezáltal az állatot vagy embert, a kinek a beleiben élősködik, gyengíti) és egymás után izeket termel. A legfiatalabb izek a fej közelében vannak, az idősebbek mind hátrább kerülnek, növekednek, végre ivárérettekké lesznek, t. i. érett petékkel telnek meg. A peték aztán vagy magukban, vagy esetleg egész sor izzel együtt a bélsárral a szabadba jutnak. A galandférgek többfélék, vannak köztük egészen rövidek és olyanok is, a melyek 4 méternyire is megnőnek.

A betegség nem ragadós, és csak akkor fejlődhetik ki, ha hólyagféreg került a gyomorba; ezért nem volna szabad a kutyának soha semmiféle nyers vagy tökéletlenül főtt, sült húst vagy állati szervet adni, mert azzal felszedheti a hólyagférget is. A jól főtt és sült húsban a hólyagféreg elpusztul és bajt nem okoz. Nagyobb állatokban rendszerint csak nagyobb galandférgek hólyagférgei élősködnek, míg a kicsiny férgek hólyagférgei bolhák és tetvekben élősködnek, s a kutya bolháit harapdálva gyakran fertőzi magát. Tehát az állatot tisztán kell tartani, hogy tetvek és bolhák el ne lepjék. Kutyával, macskával egy tányérból enni sohasem szabad; veszélyes az is, ha a kutya az ember kezét megnyalja, mert lehetnek a szájában bolhákból származó hólyagférgek, a melyek ily úton az ember beleibe is bejuthatnak, a hol szintén kifejlődnek és veszélyes megbetegedést okozhatnak.

A férges kutyát először is éheztesse egy kicsit, aztán adjon neki 10—20 gramm ricziusolajat vagy mézet, hogy jól meghajtsa, 2—3 óra mulva adjon be mézben vagy tejben 2—2·5 gr. kamalát, vagy ha előnyben részesíti a háziszereket 20—25 drb. tökmagot. Az ürülékkel távozó galandférgeket nézze meg jól, ha az izek mind vékonyabbak lesznek és végül gombostűfejhez hasonló gömbben végződnek, akkor az egész féreg elment. Ha csak szélesebb izek távoznak el, akkor a féreg megszakadt és a feje benn maradt, tehát rövid idő mulva újra izeket fog termelni, s a kúrát ismételni kell. A galandférget azonban minden esetben égesse el. A betegség nem öröklődik.

2. A viperaméreg ellen a viperafogók borral vagy pálinkával védekeznek. Illetve a megmart ember annyi meleg bort vagy pálinkát, rumot, cognacot stb. iszik, a mennyit bir, de nem egyszerre sokat, hanem gyakori apró kortyokat nyel, míg megmámorosodik tőle. A viperaméreg ugyanis a szívműködést lassítja, az alkohol pedig gyorsítja, és könnyen hozzáférhető, mert pálinkát még a legkisebb faluban is kapni. A marás fölött a testet át kell kötni jó szorosan és a sebet késsel kitágítani, hogy bőven folyjon a vér, aztán ki lehet égetni pokolkővel vagy tüzes vassal is. Állattal éppen így kell elbánni. Ha a beteg erőtlenedik, meleg posztót lehet a testére rakni vagy hideg zuhanyt alkalmazni. Egyesek igen jó eredményt értek el azzal, hogy a sebbe darázsmérget fecskendeztek. Jó hatásúnak mondják ugyanazon állat epéjét is, a mely mart, azt is a sebbe kell fecskendezni. *Dr. Kukuljević József.*

3. Az erdőőri szakvizsgát csak akkor teheti le, ha hiteles okmányával igazolja, hogy három évi *erdészeti* gyakorlati szolgálatot teljesített. Ha csak *vadőri* szolgálatot teljesített, akkor csupán vadőri vizsgát tehet.

4. A hiányzó lapokat elküldtük.

K. J. Magyarban nem ismerünk ilyen munkát. Németben ajánljuk a következőket s különösen az elsőt:

1. Dr. ing. Gerold E. Beetz: *«Das eigene Heim und sein Garten.»* (Heimkultur-Verlag Westdeutsche Verlags-Gesellschaft m. b. H., Wiesbaden); ára 7·— Márka.

2. *«Die Wohnung der Neuzeit».* Herausgegeben von Erich Haerrel und Heinrich Tscharmann. (Verlag von J. J. Weber in Leipzig, Rudnitzerstrasse 1—7.); ára 7·50 Márka.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: ÉVgF/255/2018.

3. «*Das Einzelwohnhaus der Neuzeit*». Herausgegeben wie Nr. 2. Verlag detto in 2 Bände; ára kötetként 7·50 Márka.

K. I. Hirdetését — mint lapunk előfizetőjének — háromszor díjmentesen hozzuk.

H. J. A kért könyvet elküldettük.

O. I. Ha ön 1914 január 1-én neveztetett ki főerdőőrré s ezt megelőzőleg 1906 julius 1-től évi 1000 K javadalmazást élvezett, úgy önnek 1914 január 1-től kezdve évi 1100 K javadalmazásra van igénye. Mint II. osztályú altisztnek (erdőőrnek) bármennyi ideig szolgált is ebben a minőségben, nem lehetett több javadalmazása, mint évi 1000 korona. Ön tehát 1911 julius 1-től főerdőőrré történt kineveztetéséig is csak évi 1000 K javadalmazásra tarthatott igényt. Az ön szerint elmaradt személyi pótlék-többletért kár folyamodnia, mert kérelmével feltétlenül el fogják utasítani.

D. M. Legjobb, ha felettes hivatalához intéz kérdést, mert a kérdezett ügyben eltérők a vélemények. — A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

R. P. Szerszámgyár igen sok van s így csak néhányat említünk: Gróf Csáky László vasgyára, Prakfalva; Fémipari és tömegárú szerszámgyár Budapest, (II., Retek-utcza 22); Präcisiós szerszám- és gépgyár részv.-társ. Budapest, (IX., Gyepu-utcza 37); Müller Ármin vasgyára Budapest, (VI., Csángó-utcza 3a); ez utóbbi különösen erdészeti szerszámokat is készít; kérjen tőle árjegyzéket.

G. W. A katonai iskolákba való felvételekre vonatkozó pályázati határidő julius 10-én már lejárt, a határidőn túl beérkező kérvényeket pedig visszadják. A pályázók az összes tudnivalókról részletes felvilágosítást nyerhetnek a «*Tájékoztató a m. kir. honvédhadapródiskolákba való felvételre pályázók részére*» című füzetből, mely a pécsi és a nagyváradi honvédhadapródiskola parancsnokságánál díjtalanul kapható. Tessék onnan egy ilyen tájékoztatót kérni, hogy jövő évre esetleg használhassa.

A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

V. A. A ragadós száj- és körömfájás ellen vajmi bajos megvédeni az állatokat, mert a ragályanyag oly könnyen hurcolható szét, hogy az ellenőrizhetetlenül kerülhet tovább. Terjeszthető azt mindenféle járókelő ember, a ki egyaránt bejár a fertőzött és vészmentes istállókba, legelőkre stb., aztán cipőin és ruháján czipeli a ragályanyagot magával. Terjeszthetik továbbá ide-oda bolyongó állatok is pl. kutya, macska, a melyek a fertőzött helyeken a nyállal bepiszkítják magukat és továbbmennek. A fertőzőanyagot ugyanis a betegek nyála és a körömváladék (geny) tartalmazza.

Az istállózott marhát meg lehet védeni a fertőzés ellen, ha szigorúan ügyelnek rá, hogy olyan ember be ne lépjen az istállóba vagy az udvarba, a ki fertőzött helyen járt. Tehát az állatok ápolóinak nem szabad fertőzött helyre menni és nem szabad látogatókat fogadniok. Azonfelül jó, ha az istálló kúszóbőt mésztejjel befestik (jó vastagon), hogy ember és állat azon gázoljon át.

Ha már megbetegedtek volna az állatok, akkor lágy takarmányt kell adni, mert a szálas takarmány felsebzi a fájós száj nyálkahártyákat. A szájat 2%-os lysoform, 3%-os bórsavoldattal esetleg gyenge eczetes vagy timsós vízzel naponta legalább háromszor mossa meg, aztán kenje be timsós mézzel. A körmöket fecskendezze ki fertőtlenítő folyadékkal, aztán hintse be a körmöket (illetve a körömrést) porrátört rézgáliczczal. Ez a legolcsóbb és legkönnyebben megszerezhető. Az állatok alatt legyen mindig száraz alom.

Ha az állat feltünően bágyadt és remeg, adjon a szivműködés élénkítésére 5 szem kámfort ½ liter borban, vagy ha ez nem volna kéznél, erős fekete kávét. *Dr. Kukuljević József.*

B. J. K. Az erdőőri szakiskolákba a pályázati feltételek szerint csak kifogástalan erkölcsi magaviseletű egyén vehető fel. Miután az illető fiú magaviselete kifogás alá esik, ennélfogva felvételre nem számíthat. Három évi erdészeti gyakorlati szolgálat után *esetleg* leteheti az erdőőri szakvizsgát.

G. I. Előfizetése a küldött 2 koronával ez év végéig rendezve van.

F. I. Ha munka- és keresetképtelen édes anyjával közös háztartásban él, úgy kaphat utána családi pótlékot, de csak abban az esetben, ha kívüle még egy családtagot tart el. Ez a második családtag lehet például az ön felesége. Ha azonban ön nőtlen és más családtagot sem tart el, úgy édes anyja után családi pótlékot nem kaphat, mert csak két családtag után jár annyi családi pótlék, mint egy gyermek után.

Zs. L. 1. A négy középiskolát végzett kincstári erdőőr 30-ik életévének betöltésével bír az új választói törvény (1913. évi XIV. t.-cz. 2. §.) értelmében választói jogosultsággal.

2. Az erdőőrök egyenruhája ügyében voltak már tárgyalások, de megállapodás még nem történt.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Azonnali belépésre erdőőri állást keres 42 éves, szakvizsgázott, feltétlen jó magaviseletű, jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkező egyén. Címe: Illés Ignácz Tállya (Zemplén megye). (38.)

35 éves, róm. kath., kis családú, erős testalkatú, egészséges, józan életű, szerény igényű, magyarul és tótul beszélő, 6 elemit végzett, kiszolgált huszáraltiszt és csendőr, ki az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letette, 10 évi gyakorlattal bir, nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva s jelenleg is felmondatlan állásban van, az erdőkezelésben, vadtenyésztésben és cserkészetben jártas, melyekről éves bizonyítványai vannak, október 1-re állást óhajtana változtatni. Címe: Nagy Ferencz, Alsómogyoród (Trencsén megye). (39.)

Pagonykezelőnek ajánlkozik négy középiskolát és szakiskolát végzett, szakvizsgázott, 24 éves fiatalember, a ki jelenleg nagy uradalomban mint erdészsegéd van alkalmazva. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (40.)

Szakvizsgázott erdőőr, volt csendőrörsvezető, ki az erdészet terén 16 éve működik, a fáczántenyésztésben és kutyaidomításban jártas, 37 éves, nős, családos, egészséges, bármikori belépésre állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (41.)

28 éves, róm. kath., nős egyén, azonnali belépésre segéderdőőri, vadászsegédi, vadőri, vagy erdőszolgai állást keres. A katonaságnál és a csendőrségnél 3—3 évig szolgált és jutalomban is részesült. Czime: Pécsi József Bátaszék, Gyepszél 91. sz. (42.)

24 éves erdőőr és fáczántenyésztő, ki a mesterséges fáczántenyésztést tökéletesen érti, a miről jó bizonyítványai vannak, s a ki elvállalja az erdő- és faiskola kezelését is, január 1-re állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (43.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Németbirodalomban hosszabb időt töltött, négy középiskolát, erd. szakiskolát végzett, magyar, német, tót nyelvet bíró egyén, ki az erdészet, vadászat, mesterséges haltenyésztés, mezőgazdaság stb. terén kiterjedt ismeretekkel bir, olynemű alkalmazást keres, hol ebbeli ismereteit érvényesithetné. Kitünő bizonyitványok hosszabb alkalmazásokról. Közvetités 300 kor. értékü kitömött állattal viszonoztatik. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (47.)

Azonnali belépésre vadászi állást keres négy középiskolát és erdőri szakiskolát végzett, szakvizsgázott egyén. Czime: Cserey János erdőőr, F. Gemener, u. p. Öcsény, Tolna m. (45.)

27 éves, nős, gyermektelen, katonakötelezettségének eleget tett, szakiskolát végzett, erdőőri szakvizsgán jutalomdijat nyert és 10 évi gyakorlattal bíró egyén, ki úgy a vadászatban, mint az irodai teendőkben jártas, augusztus hó 1-től megfelelő állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (46.)

36 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, magas, erős termetü, volt csendőr, jól szakvizsgázott, az erdészet minden ágában, fővad gondozásában, cserkészetében, iparvágány, ergető készitésben teljesen jártas, jó lövő, érti a duvadakat irtani, halászatban is jártas, jó vizenjáró, jelenleg nagy uradalomban van, szeretne esetleg hegyes vidékre menni. Beszél magyarul, németül, románul és horvátul. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (44.)

Jó bizonyítványokkal rendelkező, több évi gyakorlattal bíró vadőr, ki az apróvad tenyésztésében, a hálóval való vadászatban és a háló javitásában jártas, bármikori belépésre állást keres. Czime: Kovács Imre vadőr Kiliti (Somogy m.). (48.)

HIRDETÉSEK

Egy 16 cal. pisztolyfogású lankaster ferlachi gyártmány fegyver, Ogris gyárából mind két csöve choke furatú, kitünően lő, ára 175 kor. volt. A vadászatot felhagyom, most 100 koronáért eladom. Ugyancsak nálam 15 család méh országos méretü kaptárban, nagyon jó törzs, hármas vagy kettes, egyesen is kapható, költözködés miatt jutányosan eladó. Érdeklődők forduljanak hozzám bizalommal. Méheimet teljes felszereléssel is eladom. Láng Pál járási erdőőr Németcsencs Vas m. (III. 2.)

Szakvizsgázott, kis családú erdőőr azonnali, vagy október 24-iki **belépésre kerestetik.** Dunántúli pályázók kérvényeiket bizonyitvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, alulirotthoz nyujtsák be. Böhönye, 1914 julius Mayer Gyula urad. főerdész. (5.)

Pályázati hirdetmény. 466/1914. sz. A m. kir. tanulmányi alaphoz tartozó, Szekszárd uradalmi öcsényi hegyi erdőben üresedésben lévő, védjárattal bíró II-od oszt. erdőlegényi állásra ezennel pályázat hirdettetik. Járandóságok: 600 kor. évi szegődményidj, évi 60 kor. ruhaátalány, évi 40 kor. föld és 28 kor. legelőváltság, 12 ürm. I. oszt. kemény dorong tüzifa és természetbeni lakás.

A sajátkezüleg irt kérvények a Nagym. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumhoz, Budapest czimezve, a szekszárdi m. k. közalap. erdőgondnokságnál nyujtandók be augusztus hó 25-éig.

A kérvényhez csatolandók: anyakönyvi kivonat, illetőségi és erkölcsi bizonyitvány, erdőőri szakvizsgai (és esetleg szakiskolai) honvédtörzsorvos vagy megyei főorvos által kiállitott és esetleges szolgálati bizonyitvány, valamint az illető katonai állapotát kitüntető okmány.

Szekszárd, 1914 julius hó.

(6.) ***A m. kir. közalap. Erdőgondnokság.***

Pályázati hirdetmény. A beregmegyei Vári község erdejénél ujonnan rendszeresitett külön erdőőri és a lemondás folytán megüresedett ilosvai járási erdőőri állásokra.

A várii külön erdőőr évi fizetése 800 kor., természetbeni lakásának felépüléséig évi lakbére 180 kor. Föld, tüzifa természetben.

Az ilosvai járási erdőőr évi fizetése 850 kor., lakbér évi 180 kor., faváltsága évi 40 kor.

Mindkét erdőőr az Orsz. Gazdasági Munkáspénztár nyugdij csoportjába a megyei erdőőri alap terhére be fog iratni.

Pályázatok az alulirott hivatalhoz f. évi augusztus hó 15-éig nyujtandók be.

M. kir. állami erdőhivatal.

Beregszász, 1914. évi julius hó 19.

Förster Gyula
(7.) m. kir. erdőtanácsos.

A **magyaróvári főherczegi uradalomban** egy pagonyvadászi és egy vadászsegédi állás van üresedésben. Előbbinek összjövedelme évi 1600, egész 2000 kor., utóbbié körülbelül 1000 kor. Csakis szakiskolát végzett pályázók vétetnek tekintetbe, előnyben részesülvén azok, kik a mesterséges fáczántenyésztést is értik. A folyamodványok augusztus hó 15-ig a főherczegi erdőhivatalnak Magyaróvárra küldendők.

(8.) ***Főherczegi erdőhivatal Magyaróvár.***

Termelt fenyőhaszonfa eladás három évre. 82167/1914. I. B—1. A fenyvesvölgyi m. kir. erdőgondnokság «A» gazdasági osztály IV. vágássorozatának 1914—1916. évi fenyőhaszonfa-termése zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1914. évi augusztus hó 24-én déli 12 óráig nyujtandók be Ungvárt a m. kir. főerdő-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

hivatalnál, a hol azok augusztus hó 25-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, a kikiáltási árak, ajánlati ürlap és boriték az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapesten, 1914. évi július hó.

(9.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (9.XXIV.1.)

Termelt tüzifa eladás. 83405/1914. I. B—1. sz. A garamrévi m. kir. erdőgondnokság Ujbánya és Garamrudnó közelében levő erdőrészeinek 1914—1916. évi tüzifatermése zárt irásbeli ajánlatok mellett, nyilvános versenytárgyalás útján fog eladatni.

Az ajánlatok 1914. évi augusztus hó 17-én délután 5 óráig nyujtandók be Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok augusztus hó 18-án délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, ajánlati ürlap és boriték a zsarnócai erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi július hóban.

(10.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Pályázati hirdetés erdőőri állásokra. 82693/1914. I.-A—5. A kopár területek gazdasági állapotának megjavítását czélzó munkálatok sikeres végrehajtása érdekében 600 kor. fizetéssel 100 kor. személyi pótlékkal, a törvényes lakpénzzel és mellékilletményekkel rendszeresített, 21 (huszonegy) erdőőri II. altiszti állásra, nevezetesen a nyitrai-, balassagyarmati-, eperjesi-, sátoraljaujhelyi-, nagyváradi-, dési-, kolozsvári-, tordai-, marosvásárhelyi-, csikszeredai-, székelyudvarhelyi-, fogarasi-, segesvári-, nagyszebeni-, dicsőszentmártoni-, nagyenyedi-, temesvári-, a pécsi- és veszprémi m. kir. állami erdőhivataloknál rendszeresített egy—egy erdőőri állásra, továbbá a máramarossziget i m. kir. állami erdőhivatalnál rendszeresített két erdőőri állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állásokra csak azok pályázhatnak, a kik az 1879: XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülirt törvényes szakképzettséggel birnak. Azoknak a pályázóknak, a kik jelenleg állami erdészeti szolgálatban még nem állanak, pályázati kérvényükhöz csatolandó hiteles okmányokkal igazolniok kell: 1. anyakönyvi kivonattal életkorukat; 2. megfelelő bizonyitványnyal szakképzettségüket; 3. kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállitott bizonyitványnyal azt, hogy ép és egészséges testalkattal, különösen pedig jó látó-, halló-, és beszélőképességgel birnak; 4. községi bizonyitványnyal illetőségüket és erkölcsi magaviseletüket; 5. elfogadható bizonyitványokkal nyelvismeretüket, eddigi alkalmaztatásukat s azt, hogy katonai szolgálati kötelezettségüknek miként feleltek meg.

Az ily módon felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényt 1914 augusztus hó 31-éig ahhoz a m. kir. állami erdőhivatalhoz kell benyujtani, a melynek kerületébe folyamodó magát felvétetni óhajtja; de megjegyeztetik, hogy a felvett pályázók szolgálati beosztása, a szolgálat érdekeinek megfelelően fog eszközöltetni.

A pályázók közül előnyben fognak részesittetni azok, a kik igazolni tudják a fenti kellékeken kivül azt is, hogy az erdőmüvelésben, csemetekerti munkálatokban, térképolvasásban, térképrajzolásban és kisebb müszaki munkálatokban is némi gyakorlattal rendelkeznek.

A kinevezett erdőőrök csak egy évi kifogástalan szolgálat után fognak állásukban véglegesittetni.

Budapest, 1914. évi július hóban.

(11.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Pályázat vadászsegédi állásra. Alulirott hitb. uradalmi erdőhivatal, Nagyméltóságú Gróf Esterházy Miklós Móricz úr «Csákvár-Gesztes»-i hitbizományi uradalmában üresedésben levő s alább következő javadalmazással egybekötött vadászsegédi állásra pályázatot hirdet.

Évi fizetés 800 (nyolczszáz) kor., 12 (tizenkettő) méter tuskófa házhoz szállitva, az uradalomban szokásos egyenruha, egy butorozatlan szoba használata.

Pályázati kérvények legkésőbb folyó év szeptember 1-ig alulirott erdőhivatalhoz beadandók. A pályázati kérvényekhez melléklendő: keresztlevél, erdőőri szakiskolai és szakvizsgai bizonyitvány, ép, erős, testalkatot bizonyitó orvosi bizonyitvány és a katonai kötelezettség teljesitésének igazolása.

Ezen állás f. év szeptember 15-én lesz elfoglalandó.

Csákvár, 1914 július 25-én.

(12.) ***Gróf Esterházy hitb. urad. erdőhivatala.***

---

22 éves, r. kath., nőtlen, egészséges, erős, katonai kötelezettségének mint szakaszvezető tett eleget, azonnali belépésre uradalomnál vadászsegédi, vadőri, erdőszolgai stb. szolgálatot keres. Erdőszolgai minőségben már alkalmazva volt. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. (—6.)

Keresek nagyvad-vadászterületre azonnali belépésre egy nőtlen vadászt. Megkivántatik a magyar nyelv ismerete szóban s lehetőleg irásban is, a német s tót nyelv szoban. A nagyvad tenyésztése s vadászatában, a ragadozók méreg és csapdávali irtásában *teljesen* jártasnak kell lenni. Havi fizetés 70 (hetven) kor., lakás télen-nyáron az erdőben vadászlakban, fütés, s lődij hasznos s ragadozó után. Csakis feltétlenül józan, egészséges, fiatalemberek küldjék be bizonyitványmásolataikat, melyek vissza nem küldetnek a következő czimre: Schmotzer Nándor intéző, Berettó Zemplén m. (II.2.)

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 16. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. augusztus 15.

Előfizetési ár:
Egész évre ___ 4 K.
Fél évre ___ 2 K.
Negyed évre___ 1 K.
Egyes szám __ 20 f.

AZ ERDŐ

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységával számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Az erdőőri szakiskolai szakvizsgák 1914. évi eredményéről.
Vadász-korrektség. (Bársony István.)
Néhány szó a kutya-adóról. (Warga Antal.)
Gazdasági tanácsadó: A tyúkok lábelmeszesedése. (L. L.) — Földigiliszta-gödrök.
Különfélék: Olvasóinkhoz. — «A természet». — Nyugdíjbiztosítás. — Időjelzés.
Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei: Értesítés. — Nyugtázás.
Hivatalos közlemények: Patakok és vízfolyások medrének tisztántartása és a szabad lefolyást gátló torlaszok eltávolítása ügyében.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Sors. (M. Hrabovszky Julia.)

Az erdőőri szakiskolai szakvizsgák 1914. évi eredményéről.

I. Görgényszentimre.

A görgényszentimrei m. kir. erdőőri szakiskolánál a szakvizsgák Gyöngyössy Béla m. kir. főerdőtanácsos elnöklete alatt, Szakmáry Ferencz szakiskolai igazgató, Pausinger Károly m. kir. erdőtanácsos és Puksa Endre m. kir. erdőmérnök vizsgáló biztosok közreműködése mellett folyó évi junius hó 29-ikétől julius hó 4-ig terjedő idő alatt tartattak meg.

Az erdőőri szakvizsga letételére engedélyt nyert 23 tanuló közül a vizsgát négyen kitünő eredménynyel (18%), tizenketten jó eredménynyel (52%) és heten kitünő eredménynyel (30%) tették le.

A szóbeli vizsgálatot megelőző írásbeli vizsga feladatai a következők voltak:

I. Feladat. Egy 4·0 m. szélességű, állandóan karban tartott erdei út 4·5 Km.-es szakaszát megjavítás céljából középen 2·0 m. szélességben 6 cm. vastagon fel kell kavicsolni.

Kiszámitandó: *a)* mennyi az összes kavicsszükséglet?

b) hány m³ lesz 1—1 kavicsprizsma köbtartalma, ha a kavics 1·0 m. széles, 35 cm. magas, 5·1 m. alsó- és 3·4 m. felső hosszal biró prizsmákba lesz felhordandó?

c) összesen hány prizsma szükséges az út megjavításához?

d) egyenletes megosztás mellett (középtől-közpéig számítva), mily távolságra kell a prizsmákat egymástól lerakni, ha azok az út mindkét oldalán lesznek elhelyezve?

II. Feladat. Írja le a vizsgáttevő a szabálytalan ültetési mód, továbbá az ugyanilyen pótlás munkálatait; különitse el e két munkát az alkalmazandó csemeték minősége, valamint munkaszükséglet szempontjából.

III. Feladat. Melyek az erdőgazdaságot veszélyeztető elemi csapások, mik az ellenük való törvényes, illetve szakszerű védekezések és mily kötelességei vannak az erdőőrnek a védelmi munkáknál?

II. Királyhalom.

A királyhalmi m. kir. erdőőri szakiskolánál az erdőőri szakvizsga julius hó 2., 3., 4-ikén tartatott meg Kiss Ferencz m. kir. főerdőtanácsos elnök, Teodorovits Ferencz m. kir. erdőtanácsos és Mattanovich Károly urad. erdőmester bizottsági tagok jelenlétében.

Az első napon a következő három írásbeli kérdést kellett a jelentkezett 11. vizsgajelöltnek megfejteni:

1. 17 kilométer hosszú, 40 méter széles pásztát sajátitott ki a vasút kocsányos tölgyből álló erdőbirtokunkból. E pásztán kat. holdankint átlag 216 m.³ fatömeg találtatott, melyből ugyancsak átlag 51 m.³ a műfa, — 60 m.³ a hasábfa, 66 m.³ a dorongfa, — a fennmaradó fatömeg pedig felerészben galyfa, felerészben tuskó és gyökér.

Mennyit kaptunk a fatömegért, ha 1 m.³ műfa 30·0 K, egy ürméter hasábfa 8·0 K, egy ürméter dorongfa 6·0 K, a galyfa kocsija 3·0 K, a tuskó és gyökérfa kocsija 2·0 K árban kelt el. 1 ürm. hasábfa 0·70 m³., 1 ürm.³ dorongfa 0·60 m.³, 1 kocsi galyfa 0·40 m.³, 1 kocsi tuskó 0·60 m.³-t tesz.

2. Leirandó az őz, annak kedvelt tartózkodási helye, vadászatának és értékesitésének módjai.

3. Leirandó a fehérnyárfa.

Az irásbeli kérdéseket a vizsgajelöltek csaknem kivétel nélkül megfelelően megoldották.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A szóbeli vizsga eredménye lett: 10% jó; 80% kielégítő. 10%-a a vizsgajelölteknek megnem felelt a szóbeli vizsgán s új vizsgatételre 1 évre visszavettetett.

III. Liptóujvár.

A liptóujvári m. kir. erdőőri szakiskola két éves tanfolyamát sikerrel végzett tanulóival az erdőőri szakvizsgák a magyar királyi földmívelesügyi Miniszter Úr 80,753/I. A. 3. számú magas rendelete alapján julius hó 1-én és a következő napokon tartattak meg.

Az irásbeli vizsgán a kinevezett bizottság a következő kérdéseket adta fel:

1. kérdés. Ha 16 1/20 kat. hold nagyságú vágásterület 0·8 részben luczfenyőcsemetével és 0·2 részben jegenyefenyőcsemetével erősítendő be soros hálozatban 1·5 m. sor- és 1·2 m. csemetetávolság mellett: kérdés, hány darab lucz- és jegenyefenyő csemetére lesz szükség az ültetéshez s mily munkálatokat kell végeztetnie a munkálatot vezető erdőőrnek a csemeteknek a csemetekertben való kiszedésétől kezdődőleg a vágás beültetéséig, ha a csemetekert a vágástól oly távolságra fekszik, hogy a csemeték szekeren szállitandók?

2. kérdés. Ha vágásterületünkön az épületi-, mű- és szerszámfát már kiterméltük, minő utasitásokkal látandók el a favágók, hogy a visszamaradt faanyag legczélszerübb és leggazdaságosabb feldolgozása mellett a legértékesebb tüzifaválasztékokat nyerjük?

Minő szabályokat kell szem előtt tartanunk a tüzifaválasztékok felrakásolásánál?

3. kérdés. Mit értünk erdei kihágás alatt és hányféle erdei kihágást különböztetünk meg?

Mely hatóságok itélkeznek erdei kihágási ügyekben s milyen büntetést szab ki az erdőtörvény a különféle erdei kihágások eseteiben?

Az erdőőri szakvizsgához elnökül Orosz Antal m. kir. főerdőtanácsos, a liptóujvári m. kir. főerdőhivatal főnöke, tagokul Illés Vidor m. kir. főerdőmérnök, erdőőri szakiskolai igazgató és Schmidt Ferencz m. kir. főerdőmérnök, a liptórózsahegyi m. kir. járási erdőgondnokság vezetője és póttagul Vollnhofer Pál a liptóujvári m. kir. főerdőhivatal ellenőrködő-főerdőmérnöke neveztetett ki.

A szakvizsgánál Liptó vármegye képviseletében Kosányi Géza főjegyző jelent meg.

Az erdőőri szakvizsgán az összes másodéves tanulók jelentkeztek, számszerint 24, a kik közül «kitünően alkalmasnak» találtatott 4 vizsgázó = 17%, «jól alkalmasnak» találtatott 14 vizsgázó = 58%, «kielégitően alkalmasnak» találtatott 6 vizsgázó = 25%.

Megemlítendő, hogy a vizsgaeredmények még kedvezőbbek lehetnének, ha a tanulók jobb előképzettséggel kerülnének az erdőőri szakiskolába s főleg ha a szülők gyermekeiket már zsenge koruktól kezdve jobban a gyakorlati életnek nevelnék s felhivnák alkalomadtán — a mi pedig nap-nap mellett kinálkozik — gyermekeik figyelmét mindenféle még oly csekélynek látszó jelenségekre is, hogy igy azokba a gyakorlati élet iránti helyes érzéket már serdülő korukban mintegy becsepegtessék.

TÁRCZA.

Sors.

Irta: *M. Hrabovszky Julia.*

Désy Endre már három hét óta volt vőlegénye Váraljaynénak, egy szép, gazdag, de nagyon elkényeztetett özvegynek, és még mindig csodálkozva pillantott a jegygyűrűjére, mintha nem tudná elhinni, hogy ő vőlegény. Mert semmi áron sem akart megházasodni. Tudta, hogy a hűségre képtelen, egy nőt ritkán szeret tovább pár hétnél és igy őrültség lenne tőle szerencsétlenné tenni egy asszonyt és önmagát is. Ebbe az eljegyzésbe is csak egy fellobbanás, egy önfeledt pillanat ugrasztotta be, vagyis inkább az asszony makacs ellentállása, a mihez Désy szokva nem volt. Mert ő az ellentállást nem ösmerte, az asszonyok mintegy felkinálták magukat neki, belebolondulva gyönyörü külsejébe, elragadó modorába, nem tudva ellentállni behizelgő hangjának, bársonyos szemei nézésének. Megragadó egyénisége mintegy predesztinálta őt a nőhóditó szerepére. Ha szemére vetették neki, hogy annyi női szivet megtör, igy felelt: «Nem az én hibám. Tehetek-e róla, hogy egy szép arcz, egy szép alak lángra lobbant? Önkénytelenül, sokszor minden további czél nélkül árulom el azt az illetőnek, nem is álmodva, hogy annak a szivében e szavak mélyebb nyomot hagynak s mig nálam másodszori találkozásunk alkalmával az a futó fellángolás már régen elmult, elmulása annál, a ki azt okozta, fájó érzést hagyott vissza. Oh! minő szép is lenne a szerelem, ha szemrehányások, féltékenység, a kiábrándulás keserü érzése nem járna a nyomában, ha csak mézét szedhetnénk és soha sem éreznők fullánkját!»

Váraljayné volt az első nő, a ki Désynek sokáig, konokul, következetesen ellentállt, nem azért mintha Désy nem tetszett volna neki, mert nagyon is tetszett, de mert önhitt, nagyon önérzetes asszony volt, nem akarta magát futó viszonyokkal bepiszkolni, büszkesége fellázadt arra a gondolatra, hogy e viszonyok multával, az abban szerepelt férfiak ha majd később vele találkoznak, közönyös tekintettel gondolhassák: «Birtam ezt az asszonyt!» Ezt roppant lealázónak tartotta volna magára nézve. Azért, bár temperamentumos asszony volt, szenvedélyesen szerette Désyt és ezt nem is titkolta előtte, heves szerelmi ostromaira mégis mindig azt felelte, a mit leánykorában Eugénia felelt III. Napoleonnak, mikor a francziák császárja légyottot kért tőle a szobájában: «Az én szobámhoz az út a kápolnán át vezet, Sire!»

A mig végre Désy a végsőkig ingerelve, egy önfeledt pillanatban igy kiáltott fel:

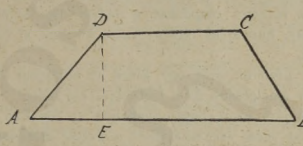
© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

IV. Vadászerdő.

A vadászerdőri m. kir. szakiskolánál, az erdőőri szakvizsga a f. évben julius hó 1-én tartatott meg. A vizsgáló-bizottság Török Sándor m. kir. főerdőtanácsos bizottsági elnökből, Krajcsovits Ferencz m. kir. főerdőmérnökből és Muck András m. kir. s. erdőmérnökből állt.

Vizsgára az erdőőri szakiskola 2 tanfolyamát elvégzett 19 tanuló bocsáttatott. Írásbeli dolgozatul a következő kérdések adattak fel:

1. Egy vágásterület alakja ferdény, melynek egyik párhuzamos oldala $AB = 800°$; a másik párhuzamos oldala $CD = 400°$; magassága $DE = 80°$; Kérdés, hogy mekkora a vágásterülete kat. holdakban és mennyi csemete szükséges ezen terület beerdősítéséhez soros hálózat mellett, ha a sortávolság 1·5 m., a csemetetávolság 0·75 m.; hány munkás szükséges ezen csemetemennyi-

ségnek a kiemeléséhez oly módon, hogy a csemetekiemelésnek 4 nap alatt, naponkénti 8 órai munkaidő mellett kell megtörténnie, ha a mult évben 30 munkás 6 nap alatt naponként 10 órát dolgozva 180,000 drb. csemetét emelt ki?

2. Felsorolandók a tölgy épületifa választékok.

3. Mit értünk erdei kihágásnak minősített erdei lopás alatt?

Az írásbeli dolgozat kérdéseit az összes vizsgatevők megoldották, s így mindnyájan szóbeli vizsgára bocsáttattak.

Az összes vizsgára bocsátott tanuló sikerrel állotta ki a szakvizsgát és pedig kitünő eredménynyel 7, (36·8%), név szerint: Gajdos István, Iván Péter, Kopcsándy József, Kóváry Gábor, Schéda Béla, Tóth István és Terbancsa András; Jó eredménynyel 9, (47·3%), név szerint: Erhardt Ferencz, Kovách István, Lehoczky Károly, Mozanecz János, Pántos Gusztáv, Piller Lajos, Rosta Imre, Spidlik József, Tóth Ferencz.

Kielégítő eredménynyel 3, (15·9%), úgymint: Mihalik János, Pataky Árpád és Rozáry Béla.

A szakvizsgán Temes vármegye közönsége képviseletében Ferenczy Sándor alispán is részt vett.

*

Végeredményben tehát a mult tanévben végzett 77 erdőőri szakiskolai tanuló közül a szakvizsgát 15 (19·5%) kitünő, 36 (46·7%) jó, 25 (32·5%) kielégítő eredménynyel tette le, 1 (1·3%) pedig ismétlésre utasíttatott.

Ez az örvendetesen szép siker, a tanári kar buzgalma mellett, a tanulók dicséretes szorgalmára is vall.

— Jól van, feleségül veszem!

Az eljegyzést mindjárt másnap megtartották, az esküvőt rövid határidőre tüzték ki, de az asszony tartózkodásából azért mit sem engedett és majdnem nevetséges módon játszotta a szűzies menyasszony szerepét. De csodálatos módon ez nem ingerelte többé a férfit, sőt a mióta tudta, hogy az asszony most már biztosan az övé lesz, nagy vágyakozása utána megcsappant, miként megnyugszik az amateur-gyüjtő is, mikor hosszú hajsza után a hőn óhajtott műtárgyat végre biztosította magának. Nagyon feszélyezte, boszantotta ellenben Désyt Váraljayné végtelen féltékenysége, a modor, a melylyel minden lépése után tudakozódott, az a hatalom, a mit fölötte gyakorolni akart, még mielőtt a felesége lett volna. És most, hogy mindennap érintkezett vele, közelebbről megismerte, hova-tova jobban belátta, hogy ők ketten nem illenek egymáshoz és ő tulajdonképen csak megkivánta, de soha sem szerette ezt az asszonyt. De visszalépnie nehéz volt. Egy napon ismét kedvetlenül, de kötelességszerüen ment fel hozzá a déli órákban és hogy rossz kedvét palástolja, gyönyörü orchideát vitt neki. De az asszony, a ki már felhős arczczal fogadta, szórakozottan tette le a virágot és szigorúan kérdezte:

— Hol volt tegnap? Miért nem jött Töltényiékhez?

— Gyülésem volt, — felelte Désy egykedvüen.

— Ismerjük az ilyen gyüléseket, — szólt a nő, hitetlenül legyintve a kezével. — Pedig sokat vesztett... egy nő volt ott, a kinek nagyon megörült volna...

— Kicsoda? — kérdezte Désy Endre közönyösen.

— Találja ki!

— Hogyan találjam ki, mikor fogalmam sincs...

— ... melyik a sok közül, úgy-e? — vágott közbe Váraljayné csípősen. — Akkor hát megmondom: Váry Nelly!

Désy nagy meglepetésében felszökött a székről.

— Nelly! — kiáltotta. — Nelly megérkezett? Nelly Budapesten van!

— Lássa, — mondta az asszony a féltékenységtől elfehéredett ajkakkal, — nem mondtam... hiszen egészen magánkivül van az örömtől!...

Désy legyőzte a felindulását és nyugalmat erőltetve felelte:

— Nellyt gyerekkora óta ismerem, távoli rokonom és mindig nagyon szerettem...

— Tudjuk... tudjuk, — rikácsolta Váraljayné, — az egész világ tudott a viszonyukról... az a rendkivüli lény azt egy cseppet sem titkolta, fényes nappal feljárt magához és mikor a következményeket többé titkolnia nem lehetett, külföldre szökött, hogy gyerekét...

— Elég! — kiáltott fel Désy erélyesen. — Nem türöm, megtiltom, hogy Nellyről így beszéljen.

— Nem türi? Megtiltja? — kiáltott fel az asszony ámultan. — Megtiltja nekem?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Vadász-korrektség.

Irta: *Bársony István.*

Vadászati irodalmunk a szaklapokban helyet találó czikkezések tanusága szerint újabban nagyot lendült. Vannak már buzgó és szorgalmas vadászati szakiróink, a kik mellett jelentkeznek a szánypróbálgatók is elég gyakran. Az utóbbiak némelyikére bizony ráférne az erősebb czenzura, mert képzettségük messze van attól, hogy *szaklap* beérhesse vele. De arra, hogy elmefuttatásaikkal vitát keltsenek, éppen eléggé alkalmasak, mert ellenük vetni valót hamar talál a megfelelőbb tudás. Így aztán van vita és «eszmecsere» elég bőven, sőt néha már nincs is köszönet benne, mert a vitatkozók hamarosan rátérnek a személyeskedés terére, a mi mindig durvítja és rontja a tárgyilagosság nyugodt hangját.

Még a képzett tollforgató vadászok sem mindig mentesek attól, hogy a majesztétikus *Én*-t úgy ne hangoztassák, mintha törvénydöntő és törvényalkotó ereje volna. Ilyformán a véleményük fellebbezhetetlen ítélkezésnek tünik fel mások nézete mellett, a mi sehogy sem jogos, sőt még csak nem is eredményes, mert kevés emberben van annyi elszánt harcziasság, hogy elfojtott ingerültség szülte jelzőket vagdosson vissza oda, a honnan kapta. Ezek között a jelzők között az «*inkorrekt*» csak úgy röpköd és semhogy az érzékenyebb természet efféléket zúdittasson a fejére, inkább hallgat a maga — talán helyes — észrevételeivel, a melyekkel egyik-másik eszmecserébe hasznosan szólhatna bele.

A napokban is olvastam — még pedig kétségtelenül jószándékú és szakavatott tollból — egy *kinyilatkoztatást*, a melynek merész itélete sok olyan vadászt megfélemlíthet, a ki nem eléggé önálló s a kinek a tapasztalata nem bővelkedik ellenérvek fegyvereivel. Idézem szóról-szóra és előre bocsátom, hogy első tekintetre megvesztegetően hangzik ugyan az egész, de azért megvannak a gyengéi, a melyek a jóhiszemű és jószándékú tanitványokat és követőket zavarba hozhatnák. Így szól az idézet: «. . . már én nem tudom vadásznak, vérbeli korrekt vadásznak tartani azt, a ki sörétlel lő csülkös vadra, a ki április 15-ike előtt vagy november eleje után bakot lő; a ki a borjú, bocs, vadmalacz mellől ellövi az anyját, a ki nyársas, villás bakot, hatos-, nyolczas bikát lő, a ki augusztus elseje előtt bikára lő, a ki januáriusban nyulat lő, a ki állandóan nagy távolságra lövöldöz s a ki csak vadászni tud, de kimélni, óvni, gondozni nem.»

Ezeket olvasván, sokan döbbenhetnek meg, hogy ime, vége a korrektségüknek, vadásztisztességüknek, mert ezeket a végzetes csapdákat, a melyek legtöbbjét nem a törvény, hanem az önkény rakja köréjük, el nem kerülhetik.

Nos, nézzünk szét egy kicsit az animózus hurkok között s emelgessük fel a legtöbbjét baj nélkül. Essünk túl mindjárt azon, hogy kiemeljük az egyetlen olyan pontot az egész szentencziából, a melyet mindenki bátran aláirhat. Ez az utolsó pont, a mely így szól, hogy nemcsak vadászni kell tudni, hanem kimélni, óvni, gondozni is. A többiről azután bátran megállapithatjuk, hogy minden jószándékú mivoltuk mellett is csak fél-

---

— Megtiltom mindenkinek! — felelte Désy dühösen. — Oh! Az a sok utálatos pletykás száj! Hogy az a sok asszony nem átalotta azt a szegény leányt, a kit előzőleg bizonyára nagy örömmel, álnokul össze-vissza csókolt, alig pár lépésnyire tőle, ugyanabban a szalónban, gyalázatosan megrágalmazni és éppen maga . . . a menyasszonyom előtt . . . Oh! Minő undorító dolog! És nők tesznek ilyet! . . .

— Jól tetted! . . . Ismernem kell a vőlegényem multját . . . Aztán az asszonyok megesküdtek, hogy mindaz, a mit Nellyről mondtak, igaz! . . .

— Igaz? — kiáltott fel Désy felháborodva. — Tudja mi igaz, Margit? Hogy Nellynek a kis ujja is többet ér, mint azok a pletykás, szivtelen asszonyok összevéve! Szegény kis Nelly!

— Endre! — szólt az asszony megdöbbenve. — De hisz' maga még mindig szereti ezt a leányt?!

Désy összeránczolta a homlokát, nehány pillanatig gondolkodva nézett maga elé, aztán csendesen felelte:

— Lehet . . .

— Ah! . . . — szisszent fel az asszony, — de akkor hát siessen . . . siessen, — lihegte gúnyosan, — ne vesztegessen egy perczet sem . . . a viszontlátás nagyon megható . . . édes lesz!

Désy a kalapja után nyult.

— Megyek, — mondta egyszerűen.

Váraljayné nem volt elkészülve erre. Önérzetesen vetette fel a fejét és mint a feldühödt nőstény oroszlán, harczra készen tagolta:

— Jó, menjen, de Nellytől nincs visszatérés hozzám!

— Maga mondta, — szólt Désy egyszerre nagyon szeliden, udvariasan, — és lássa, Margit, legyünk egymáshoz egészen őszinték . . . e pár hét alatt magának is tapasztalnia kellett: mi ketten nem illünk egymáshoz . . . boldogtalanok lennénk együtt . . . jobb, ha békésen megválunk egymástól.

— Ah! . . . maga szakítani akar? — kiáltott fel az asszony vérig sértve. — Szakítani, mert csapodár vére már a másik felé hajtja?! Jó! . . . szakítsunk . . . nem lehetnék úgy se boldog az ilyen férfi oldalán . . . De ne mondja, hogy maga adta nekem vissza a gyürűt. Itt van . . . 'vegye . . . nem kell többé!

És Váraljayné hirtelen, nagyon heves mozdulattal rántotta le ujjáról a gyürűt és megvetően dobta azt Endre lábaihoz.

Désy nyugodtan vette fel azt, a kis ujjára tolta, aztán lehúzta a saját karikagyürűjét és nagyon higgadtan tette az asszony mellé, az asztalra. Aztán udvariasan meghajolva, szótlanul az ajtó felé indult.

Váraljayné tágra nyilt, lángoló szemekkel nézett utána, e perczben úgy rémlett előtte, álmodik . . . egy rémes álmot álmodik, melyből fel kell ébrednie.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

igazságok és *korrektséget* nem érintenek, mert *valamenynyit* el lehet követni *korrektül*.

Kezdem a legfogósabbnak látszó ponton, a mely a kisdedeket védi. Hiszen a tehetetlen, *véltelen* ivadékot anya nélkül való árvaságában pusztulás veszedelmébe kergetni igazán szivtelenség, még átlagemberileg is, nemcsak vadvédelmi okosságból. Ez igaz. De akkor meg kell mondani, hogy az anyaállat csak addig kimélendő ilyen szigorúan, a míg az ivadéka elpusztulhatna nélküle; ellenben az immár kamaszkorban lévő ivadék, a mely vezető szülőre nem szorul, nem is akadálya többé a vadászati törvényadta jog gyakorlásának. Hogy ennek a megitéléséhez sokféle szaktudás kell, az nem változtat azon, hogy a féligazsággal az egész korrektséget nem szabad megtámadni.

A másik, szintén nyugtalanságot kelthető pont a «*nagy távolságoktól*» tilt el; de lám, annyit mégis hozzátesz, hogy a ki *állandóan* lövöldöz nagy távolságokra, *attól* vonja meg a korrektséget. Nos, a *virtuskodást*, kivált ha *szükségtelenül* és ha *károsan* gyakorolja valaki, méltán el lehet és el is kell itélni. De akkor ezt a két kifogásoló meghatározást okvetlenül hangsúlyoznunk kell, mert különben kész az a félreértés, mintha a nagy távolságra való lövés már magában véve is inkorrekt volna, pedig nem az. Ha a lövésünkkel elértük a czélunkat és a vadat helyben marasztottuk, vagy épp oly *vadászosan* sebeztük halálra, mintha közelről löttük volna, a minek a következménye a vad hamaros kimulása: akkor inkorrektségről beszélni nem lehet, ez csak nyilvánvaló. Hisz az annyit hangoztatott és bizonyos esetekben méltán feldicsért «még közelebbrejutás» igen-igen gyakran lehetetlen, néha pedig egyenesen azért *kerülendő*, mert nagy fáradsággal végzett cserkészetünk eredményét koczkáztathatjuk vele. Tessék csak arra gondolni, hogy mennyivel nagyobb a fölfedeztetésünk veszedelme, ha közel vagyunk a vadhoz, mintha már a távolság is biztositékunk lehet ez ellen és hogy a közel lévő vad mennyivel inkább okozhat vadászlázat, hideglelős nyugtalanságot, esetleg a sokkal merevebb mozdulatlanságból s még a lélekzet elfojtásából is eredő kimerülést, a mi a lövést ugyancsak hátrányosan befolyásolja. Mit ér, ha huszonöt lépésnyiről hibáz a remegő kéz, holott száz lépésnyiről nyugodt és biztos maradt volna.

Magától értendő, hogy «nagy távolság» alatt sem értünk többet annál, a meddig a puskánk minősége és a magunk *kipróbált* gyakorlata jogosit; de még ugyan az a távolság is más valami, ha elég világos van, vagy ha szürkületi, esetleg erdei homálylyal kell számolnunk. Aztán nyilt helyen levő vadat bajos is megközelíteni; viszont a jó fedezet néha olyan sürüséget jelent, hogy az előttünk levő vadból alig látunk valamit, sőt talán éppen csak olyan részt, a melyre lőnünk tiltja a — *korrektségünk*, holott, úgy lehet, kissé távolabbról mégis merhetnénk úgy mozdulni, hogy jobban láthassuk a vadat. Ki győzné a lehetőségeket felsorolni? A nagy távolságra lövöldözés tehát csak akkor inkorrekt, ha szeles virtuskodásból, oktalan türelmetlenségből, fölösleges sietésből cselekesszük és ha szégyenletes eredménytelenséggel, vagy a mi még ennél is sokkal rosz-

---

— Endre! — kiáltotta hirtelen. — Endre, ne menjen! Hiszen maga nem is tudja még, hogy Nelly ...

De Endre keze már az ajtó kilincsén volt, kinyitotta az ajtót, majd csendesen betette maga után, nem akarta hallani többé, a mit Margit Nellyről még mesélni akart.

Az utczán megkönnyebbülten sóhajtott fel, kocsiba vetette magát és Töltényinéhez hajtatott.

Nelly, a gyönyörű édes leányka tehát visszatért. Désy úgy érezte, a régi szerelem kettőzött erővel lángolt fel újra a szivében! Mert nagyon szerette Nellyt, a ki árva leány és távoli rokona volt. Nelly is szerette őt... mennyire szerette! Keserves harcz folyt közöttük... A leány azt akarta, hogy nőül vegye... de Désy ezt az árt mégis túlmagasnak tartotta a birhatásáért. A szegény, csalódott leány nagy fájdalmában külföldre menekült... tanulni ment egy hires egyetemre, igy akarva kigyógyulni fájó szerelméből... Független, vagyonos leány volt, tehette. De a világ félremagyarázta ezt a szökést és a szegény teremtést, a ki azóta hirt nem adott magáról, csunyául megrágalmazta, Désy azt csak most látta. De fényes elégtételt fog adni neki. Megmutatja az egész világnak... igen, nőül veszi Nellyt, ha az még mindig szereti őt! És miért ne szeretné? Nem őrizte meg ő, a csapodár természetű férfi is, az iránta való szerelmet? A sors őket egymásnak teremtette... ők együvé valók... Oh, Nelly, minő más ő, mint Margit... a többi nők!

Meglehetősen izgatott állapotban lépett be Töltényinéhez és alig hogy helyet foglalt, rátért látogatásának czéljára:

— Nelly megérkezett? — kérdezte. — Hallottam, itt volt tegnap. Nem lenne oly kegyes, nagyságos asszonyom, megmondani nekem, hol van szállva?

— A Bristolban, — felelte Töltényiné előzékenyen. — Meg akarja őt látogatni?

— Azonnal, — felelte Désy hévvel.

— De talán mégis jól tenné, ha őt látogatásáról előbb értesitené!

— Miért?

— Istenem, miért? — felelte az asszony kissé csodálkozva, hogy Désy ilyesmit kérdez. — Mert nincs kizárva, hogy Nellyt mégis megzavarná, ha önt egészen váratlanul megpillantaná... és miután nincs egyedül...

— Nelly nem egyedül jött?

— Persze hogy nem egyedül! De maga hát nem tudja, hogy Nelly a férjével van itt? Egy nagyon derék külföldi emberrel, a kinek meg akarta mutatni a hazáját...

— — — — — — — — — — — —

A sors nem akarta, hogy Désy Endre megházasodjék.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

szabb, csunya sebzéssel jár. Ellenben teljesen korrekt, akármily állandósággal követjük is el, ha a körülmények indokolják és ha az eredmény a vadász szempontjából teljesen megnyugtató.

A mi a csülkös, értsd: *nagy* vadat illeti, annak kétségkivül golyó *való;* de például *őzet* csakis söréttel szabad lőnünk minden olyan társasvadászaton, a hol a golyólövésnek a rendesnél is nagyobb lehetne a koczkázata és a veszedelme. Községi területek kisebb erdeiben, a hol rőzsét meg gombát kajtatnak minduntalan s a hol az erdőn át közlekedési út viszen: semmiféle vadászkorrektség *látszatáért* sem szabad könnyelműen lövöldözni vontcsövű golyósfegyverekkel s azok a derék urak, a kik az ily területet bérlik, semmit sem vethetnek a szemükre, ha a rendes őztenyésztésre úgy sem alkalmas községi erdőcskékben söréttel bukfenczeztetik a rájok hajtott őzet, a mely így legalább könnyű és gyors halált hal, holott a hajtott vadra tett golyólövés tíz eset közül kilenczszer a hajtókat és a szomszédos vadászokat ejtené rémületbe, egyszer pedig *talán* találna, de rosszul s a szegény vad sokáig szenvedne, a míg elpusztulna belé. Igaz, hogy rosszul lőni söréttel is lehet, de golyóval a gyakorlatlan vadász csak véletlenül lő jól, ez pedig megint nem esik a korrektség érdemére.

Azt, hogy a törvényengedte időn belül mikor lőhetünk őzbakot és szarvasbikát, sokkal több szempont befolyásolja, semhogy a naptárt tarthatnók ebben döntő tényezőnek. A törvény április elsejével rászabadít az őzbakra és kétségtelen, hogy ez az időpont sok helyen korai, de az alföldi erdők bakjának az agancsa korán érik és itt *csak* az lehet a kérdés, érett volt-e, tiszta volt-e az agancs, bevált-e trofeának. Mert viszont molyhos agancsú bakot május közepén is lehet látni, de az ilyet leteriteni igazán inkorrekt. Az agancs *minősége* lehetne tehát döntő, de hogy éppen április tizenötödikét tegye meg valaki önkényesen új határnapnak *korrektség* szempontjából, ennek nincs jogosultsága. Éppúgy, mint a hogy a november elsején túl terjedő időt sem indokolt csupán naptári érvvel zárlat alá venni, mert a bak addig bak a vadásznak, a míg fent van az agancsa. A mikor már ledobta, akkor nyugta legyen.

Még zavarosabbnak látszhatik a szarvas kérdése. Pedig ezt sem olyan nehéz méltányosan elintézni. Valaki kijelentheti a *saját* programmjaképen, hogy ő augusztus elseje előtt nem lő szarvasbikát, a mire a másik azt mondhatja, hogy ő akkor lő bikát, a mikor az agancsa már érett, tehát esetleg már juliusban is, ha van érett agancsú szarvasa, a mi korai tavaszodással, enyhe tél után és jó körülmények közt éppen nem lehetetlen. A harmadik azt mondja: ő csak bőgés évadján lő bikát. A negyedik a törvényengedte időben mindig lövi *a tenyésztésre nem alkalmas* és így fölösleges bikát, még pedig lövi már fiatalon, a mikor a «hatosnyolczas» *csenevész* agancs már «diszkvalifikál» és halálos ítéletet sürget. És végül akadhat olyan is, a ki így beszél: «az én területemen nincs állandó szarvas, de nyár elején, aratás előtt falkástól lakja, fogyasztja, legeli, tiporja, megfekszi és rontja, dézsmálja a rozsomat, buzámat, zabomat. Azután az aratás folyamán eltünik s nyomát sem látjuk többet; én biz' akkor lövöm, a mikor *nálam* van s *engem* ront, károsít, vadkártérítési pört inkább nem indítok, mert az több huzavonás bajjal és bizonytalansággal jár, mint a mennyit az idegeim baj nélkül elviselnek; kárpótolom magamat akkor és úgy, a hogyan a törvény megengedi.

Most már kinek van igaza? Vagy ha így jobban tetszik a kérdés: kinek nincs igaza?

Mindezekhez járul az az elterjedt szokás, hogy ma már éppen a legtöbb igazán tenyésztő területekre külön lelövési engedélyt kérnek s *adnak*, úgy hogy az egész tilalmi idő szinte már csak képzeletbeli. És lám, ez is helyes lehet. Mert nyilvánvaló, hogy a jó állományt az elkorcsosodástól az okszerű ritkítás is védi. Meddő tehenet, rossz bakot és bikát golyóra kell ítélni, ne rontsa a terület klasszisát, ne legelje el a többi elől az értékes eleséget és főképpen ne kontárkodjék bele a tenyésztés munkájába. De a bikák ily szempontból való *kiválogatása* júliusban még korai, mert az agancs sem kész, cserkélni is bajos, hiszen a legmelegebb hónapokban a vad keveset mozog, későn mozdul, korán buvik el s ez augusztusban is körülbelül így van. A vadász sokat lógathatná a nyelvét hiába s csak zavarná az erdőt, a melyben nyugalomra vágyik a finnyás vad. Szeptemberben, bőgés előtt, az ily zavarás, lövöldözéssel súlyosbítva, megronthatná az egész bőgést, mert elüldözhetné a legjobb bikákat a szomszédba, bőgés alatt pedig ki törődik mással, mint a jó bikával? Mire a bőgésnek vége, az évadnak is vége, de a rossz bikák még megvannak, azokat tehát csak ezután lehet és kell puskavégre kapni, külön engedélylyel. Ezek a rossz bikák fiatalon is azok, tehát, ha lehet, ki kell selejtezni őket, mielőtt girhes apákká tolnák fel magukat. Ime, ide zsugorodik a prakszisban a nagy elvi szigorúság.

Hátra volna a *januáriusi* nyul. Pedig hát Istenem, a hol *lehet* vadászni, a hol az időjárás engedi, a hol eléggé tél van decemberben, ott a téli társasvadászatokból úgyis kevés marad januáriusra, ámbár az is jogos szempont, hogy ne csak a vadból jusson, hanem a mulatságból, a vadászatból is. De hányszor van az, hogy a decemberre tervezett kör- meg vonalhajtást az enyhe, sáros, olvadó időben nem lehet megtartani, sőt nem is szabad a nagy kár miatt, a mit a vetés kitiprása, kigyurása okozna. Tessék ilyenkor a «korrektség» nevében a jövő évig várni s ha a sok nyul megeszi a határt és kifekszi, szétvaczkolja a vetést, azért tessék vadkárt fizetni, de legalább is tengersok jogos panaszt és szidást hallgatni. Holott a nyulpecsenye (no, a nyul már igazán *csak* pecsenye) januáriusban is jó és kivételesen erős telet leszámítva, nem is soványabb, mint decemberben; meg aztán, ismétlem, egy kicsit vadászni is akarnánk, úgyis van vadászbőjtünk elég. Akárhány területen augusztusig. Hiszen már nincsenek vizek, nincs láp meg mocsár, tehát vizi és mocsári vad sincs; sőt sok helyen még erdő sincs, vagy csak olyan, hogy erdei sneffet ritkaságképpen, vagy így sem lát. Nincs mire vadászni

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

augusztusig. Hadd vadászszunk hát még januáriusban, ha okosan tehetjük.

Mindezek után talán megállapithatjuk, hogy a vadászkorrektség túlzások nélkül is érintetlenül és tisztán megmaradhat és hogy a túlzások néha többet árthatnak, mint a mennyi hasznukat remélhetnők.

Nehány szó a kutyaadóról.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Kérem sziveskedjék alábbi czikkemet, mely már annak idején a Somogy vármegye czimű napilapban is megjelent, «Az Erdő» hasábjain is közölni és esetleg az Országos Vadászati felügyelő úr figyelmébe ajánlani.

Somogy vármegye törvényhatósága ez év elején új szabályrendeletet alkotott a kutyák megadóztatásáról, a mely a következőképpen intézkedik:

Vizsla, tacskó és agárkutyákért (vadászó kutyák) 10 korona; luxus kutyáért szintén 10 korona adó fizetendő, mig a foxterrierekért és házőrzőkért 4 korona.

Nem tudom, lehetetlen megérteni minő czélt szolgál ez a megyei szabályrendelet. Azt-e, hogy a kutyák számát és ezzel az ebdüh-betegséget akarja csökkenteni, avagy azt, hogy a megyének több pénz folyjon be kutya-adó czimén. De bármily czélt akar is elérni e rendelettel, mondhatom, hogy tévedésen alapszik és sok tekintetben sérelmes is.

Téves a rendelet már azért, mert ha a kutyák számát és ezzel az ebdüht akarja csökkenteni, akkor inkább a házőrzőknek (kuvasz) nevezett kutyákra kellett volna a nagyobb adót kiróni, mert ezek sokkal többen is vannak, a veszettség is inkább ezek közt lép föl és ezek terjesztik.

Hisz ezeknek túlnyomó része oly emberek birtokában van, a kik nem igen ismerik a betegség előjeleit, de nem is igen törődnek kutyájukkal. Nem foglalkoznak velük és igy a betegséget is csak akkor veszik észre, midőn már kitört és mikor már az eb nehány állatot s néha embert is megmart és a betegséget tovább terjesztette.

Tehát a házőrzőknek nevezett kuvaszoknak semmi hasznuk sincs, csak veszélyt hozhatnak úgy állatra, mint emberre.

Mert: hogy házőrző, ez lári-fári! Még nem tudok esetet, hogy egy ilyen kutya megakadályozta volna a tolvajt munkájában. Ezek a kutyák csak arra jók, hogy a tisztességes, becsületes és gyanutlanul haladó embernek inába harapjanak, mert a tolvaj sokkal jobban vigyáz, semhogy azéba haraphasson.

Ellenben a vizslák, tacskók (vadászó kutyák) a legritkább esetben lesznek veszélyessé másra nézve, mert kizárólag csak olyan emberek tartják, a kik foglalkoznak velük; többnyire ismerik is a betegség előjeleit és igy mihelyst a kutyának baja van, észre veszik és ártalmatlanná teszik. De vadász-eb sokkal kevesebb is van, mint amaz, mivel nem harapósak, nem is igen ugatnak, nem is igen tartja őket más, mint csak azok az emberek, kik vadászatra használják. Szóval ezek haszon ebek.

És mégis ezekre ró a szabályrendelet nagyobb adót, holott ezekkel szemben némi kiméletet kellene tanusitani. Ez tehát szerintem a rendelet sérelmes oldala.

Hiszen vannak, a kiknek az erdészet és vadászat az életpályájok. És vannak ezek közt sokan olyanok, a kiknek, hogy hivatásuknak teljesen megfelelhessenek, épp oly szükségük van egy vizslára vagy tacskóra, mint akár a suszternak a kaptafájára, kalapácsára és árra, avagy a hivatalnoknak a tollára, irónjára. Ez utóbbiak is meg lesznek ugyan adóztatva s fizetnek általános kereseti adót, de a szerszámjaikat, eszközeiket különkülön már nem adóztatják meg. A hivatásos vadásznak a vizslája avagy tacskója szintén eszköze, mit nem luxusból, passzióból tart, hanem azért, mert szüksége van reá, épp úgy, mint az iparosnak a szerszámjaira. Miért van ez tehát? Szerintem ez nem méltányos s nem igazságos.

A szabályrendelet alkotóinak épp ezen kutyákra, vizsla, tacskó, foxterrier, kellett volna figyelemmel lenniök. Nemcsak azért, mert kevésbbé veszélyesek, hanem azért is, mert haszon ebek. Hisz a tacskók, foxterrierek a ragadozók pusztitásánál tesznek nagy szolgálatot, mig a vizsla a vad fölkeresésénél ugyanazt a szolgálatot teszi, mint a rendőrkutya a tolvaj fölkeresésénél. Különben nagyon jól tudhatják ezt e rendelet megalkotói is, csak azt hiszem, figyelmük véletlenül kerülte el mindezeket. Ha nem igy volna, akkor bizonyára ők is az 1883. évi XXIII. törvényczikkhez (fegyver- és vadászati adótörvény) hasonlóan alkották volna meg, mely törvény kellő figyelemmel van legalább azok iránt, kik élethivatásukból kifolyólag tartanak fegyvert és nem csupán passzióból vadásznak.

Perecseny p., 1914. VII/19.

Warga Antal,
urad. erdőv.éd.

*

Közleményével nem értünk egyet. Mert hogy például a házőrző kutya — lári-fári volna, ez éppenséggel nem áll. A házőrző kutyának ugyanis nem az a hivatása, hogy a házat a tolvajok és betörők ellen megvédje, mert hiszen egy darab mérgezett hússal, vagy egy kan házőrző ebet — állitólag — egy koslató szukával ártalmatlanná lehet tenni, hanem hogy ugatásával a ház népét figyelmessé tegye arra, hogy idegen közeledik vagy van jelen. S éppen azért, mivel a vadászkutyák nem igen ugatnak s az idegen jelenlétét vagy közeledtét ugatással többnyire nem jelzik, ezért nem is igen tartják azokat olyanok, a kiknek a kutyára ebből a czélból van szükségük. A ház megőrzése vagy megvédése a lakó feladata s a házőrzőnek nevezett kutya ebben csak annyiban van segitségére, hogy az idegen jelenlétét vagy közeledtét előre jelzi s azt esetleg meg is harapja.

A vadászkutyákat sem lehet oly nélkülözhetlen segédeszköznek tekinteni, mint a suszter kalapácsát, kaptafáját és árját, mert mig utóbbiak nélkül valóban nem lehet czipőt csinálni, addig kutya nélkül — habár nem is olyan kényelemmel — lehet vadászni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

De hát tulajdonképen kinek is az élethivatása a vadászat? Mernők azt állítani, hogy senkinek! Azoknak, a kik szórakozásból, mulatságból vadásznak, bizonyára nem, de nem élethivatása az erdőőröknek és vadőröknek sem, mert utóbbiak legtöbb esetben nem a saját passziójukból vadásznak, hanem kenyeret-adó gazdájuk utasításából vagy legjobb esetben engedélyéből. Ha utasításból vadásznak, úgy a birtokos vagy a vadászterület bérlője lássa el őket megfelelő vadászebekkel s fizesse is meg alkalmazottjai helyett az ebadót, ha pedig saját passziójukból vadásznak, úgy saját maguk is megfizethetik ezért a szórakozásért a magasabb eb-adót.

A vadászat manapság már olyan költséges szórakozás, hogy a mellett a 10 korona ebadó számba se jöhet, mert a kinek akár saját vadászterülete (tehát egy tagban 200 k. holdnál nagyobb földbirtoka), akár pedig bérelt vadászterülete van, mindenesetre olyan jó anyagi viszonyok közt van, hogy a vadászkutyáért járó magasabb összegű ebadót könnyebben meg tudja fizetni, mint a házőrző kutya után járó kisebb adót az a szegény ember, a ki csekély vagyonkájának őrizete céljából tart kutyát.

Az ebadóra vonatkozólag a vármegyék által alkotott szabályrendeleteknek az az intézkedése tehát, hogy a vadász- és luxusebekre nagyobb összegű adót vet ki, mint a házőrző kutyákra — nézetünk szerint — egészen helyes, megokolt és méltányos. *Szerk.*

Gazdasági tanácsadó.

A tyúkok lábelmeszesedése. Kellemetlen betegség a tyúkoknál a meszes láb, a mely nemcsak az állatot csúfítja el, hanem fájdalmas is és sokszor még a járásukat is megnehezíti.

A betegséget a rühfélék családjához tartozó parányi kis elősdi állat idézi elő. Ezek idézik elő a pikkelyszerű képződményeket a lábon, a mely mindinkább vastagabb lesz és hasonlit a meszesedéshez. Az állatok csőrükkel sebesre csipkedik a lábukat, mert valószinüleg viszket is azonfölül, hogy kellemetlen. Ez a betegség fertőző is, és ha föllép valahol, a beteg állatot el kell a többitől különiteni és a baromfiaólat igen tisztán kell tartani. Ajánlatos az elmeszesedett lábakat fölváltva gliczerinnel és petróleummal bekenni. Háromszori bekenés után az atkák az összes ivadékaikkal elpusztulnak s a mészpikkelyek maguktól leválnak. A baj megelőzésére igen jó szer a petróleumos viz. De mivel az állatok lábának mindennapos bekenése sok időbe és fáradságba kerülne, rá kell szoritani a tyúkokat arra, hogy maguk jószántából vegyenek naponta lábfürdőt. Ezt elérhetjük az által, ha az ólajtó elé, az ajtó egész szélességében egy lapos bádogedényt teszünk s ezt megtöltjük petróleumoldattal. A tyúkok valahányszor az ólba be- vagy abból kimennek, kénytelenek lesznek a tálba lépni és ezzel megmenekülnek lábuk elmeszesedésétől. *(L. L.)*

Földi giliszta gödrök. A földi giliszták, ha konyhakertekben nagyon elszaporodnak, a virágágyak közt gyökérfullasztást okoznak. Ezt meggátolni úgy lehet, ha a virágos vagy veteményes ágyak szélein nagyobb terjedelmü gödröt ásunk és ezt zabszalmával kitöltjük, sőt a tetejére egyarasznyi nedves földet hintünk s aztán deszkákkal letakarjuk. Rövid idő mulva valamennyi földi giliszta a gödörbe bujik s a nedvesen tartott szalma alatt tartózkodik. Czélszerű időnként, legalább hetenként egyszer, a nagy tömeg földi gilisztát kiszedni és a háziszárnyasoknak eleségül adni, vagy pedig halászoknak horgokra csalétekül értékesiteni. A földi giliszta gödröket pedig czélszerű időnként egy-két kanna vizzel leönteni, hogy állandóan nedvesek legyenek, mert a földi giliszták a nedves talajt kedvelik, odacsúsznak tartózkodásra. *(Gazdakör.)*

Különfélék.

Olvasóinkhoz! Értesitjük lapunk t. olvasóit, hogy a mostani háborús viszonyok következtében beállott szükös pénzviszonyok miatt, mely minden vonalon a legnagyobb takarékosságra int mindnyájunkat, kénytelenek vagyunk mi is lapunkat egyelőre kisebb terjedelemben megjelentetni.

«A Természet» czimü folyóirat 7 évi szünetelés után f. évi julius hó 1-ével ujra megindult.

A természeti ismereteket terjesztő folyóiratot Budapest székesfőváros állat- és növénykertje adja ki. Dr. Lendl Adolf és dr. Márkus Jenő közreműködésével Raitsits Emil szerkeszti.

A lap czélja művelni, fejleszteni az élő természet szeretetét, terjeszteni a természeti ismereteket. Állandó melléklete «Mi ujság az állatkertben?» mely a székesfőváros állatkertjének aktuális eseményeiről emlékezik meg.

A folyóirat minden hó 1-én és 15-én jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 8 korona.

Nyugdíjbiztosítás. A Maros-Torda vármegye kezelése alatt álló Ösimarosszék szovátai havasbirtokán alkalmazott: Ferenczi Dénes főerdőőr, Szabó Zsigmond, Hajdu József, Bereczki Márton, Kelemen Ferencz, Szimon Dénes, Bereczki Sándor erdőőrök és Bokor János erdőszolga a birtokkezelőség részéről, az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál, nyugdijra, aggkori ellátásra, temetkezési segélyre és balesetre biztositattak.

Időjelzés. A «Meteor» folyó évi augusztus hó második felére a következő időjelzést teszi közzé:

Augusztus hó második felének változási napjai 17—20—21—24- és 28-ára esnek. Az augusztus 17-iki változási nap az, mely zivataros, esős, viharos jellegű időt hoz hőcsökkenéssel, de csak inkább rövid tartammal, mert 20-ika meleg jellegű, mig 21-ike csapadékos, de különösen 24-ike szeles s igen változatos jellegű időjárást van hivatva hozni. 28-ika ujra nyugodtabb, egyöntetűbb időt hoz meleg jelleggel a hónap végéig.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei.

Értesítés. A szövetség vezetősége értesíti t. tagjait, hogy a f. évi augusztus hó 16-ikára hirdetett Szövetségi közgyülést a beállott hadiállapotra való tekintettel bizonytalan időre el kellett halasztani.

A Szöv. vezetősége.

Nyugtázás. Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» pénztárába (Beszterczebánya) f. évi julius hó 20-ától augusztus 5-éig a következő tagsági díjak folytak be:

4 K-t fizetett: Bujna Mihály és Kassiar Emil.

2 K-t fizetett: Róth János, Gáspár József, Széman Péter és Pritz Géza.

Hivatalos közlemények.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(Az igazgatási hivatalok kerületében folyamatban lévő út- és vasútépítések és egyéb munkálatok által érintett patakok és vízfolyások medrének tisztántartása és a szabad lefolyást gátló torlaszok eltávolítása tárgyában).

82802/1914. I B—4. földmív. min. szám. — Több izben tapasztaltam, hogy egyes igazgatási hivatalok kerületében folyamatban lévő út- és vasútépítéseknél, főleg a völgyek felső szakaszain, a hol a szük hely miatt a völgy talpán haladó pálya a patakot többször megközelíti, a munkálatok foganatosításánál úgy járnak el, hogy a nyomvonalba eső cserjéket, tuskókat, gyökereket (néha fákat is) és egyéb eltávolitandó anyagokat egyszerűen a patak medrébe dobálják, miáltal mesterséges torlaszokat képeznek, a melyek nagyobb vizállások alkalmával a szabad lefolyást gátolják és igy mederelfajulásokra, de igen sokszor az épülő, vagy már meglévő létesitmények megrongálására és egyéb károsításokra vezetnek.

Hasonló eljárást tapasztaltam olyan helyeken is, a hol a völgyek aljáig lenyuló vágásterületek kidolgozásánál nem forditanak kellő gondot arra, hogy a kikerülő kéreg, galy és egyéb hulladék-anyag szabályszerűen összegyűjtessék, minek folytán a hulladék egy része szintén a patak medrébe jut és ott az előbbihez hasonló torlaszok keletkezését idézi elő.

Minthogy az árvizek által okozott károsításokat részben a fenti körülményeknek lehet tulajdonitani, felhivom az igazgatási hivatalt, gondoskodjék arról, hogy a kerületében a vázolt viszonyok között folyamatban lévő út- és vasútépitési, valamint vágáskidolgozási munkálatokból folyólag az érintett patakok, vagy vizfolyások medrébe mesterséges torlaszok és egyéb akadályok keletkezését előidéző idegen anyagok semmi szin alatt se kerüljenek. Gondoskodjék továbbá arról, hogy a már meglévő torlaszok, vagy egyéb akadályok a patakok és vízfolyások medréből azonnal eltávolittassanak és hogy a patakok és vízfolyások medre általában minden időben tisztántartassék, mert csak igy lehet remélni a gyakori mederelfajulások mérsékletét és az árvízkárok csökkenését.

Nagy sulyt fektetek arra, hogy ebbeli rendelkezésem a legszigorúbban betartassék s hogy annak minél hathatósabb érvényt szerezhessen, tegye feladatává az erdőgondnokoknak és a központi ellenőrködő tisztviselőknek, hogy a kerületeik beutazása alkalmával a szóban lévő út-, vasút- és vágásfeldolgozási munkálatokat ebből a szempontból is kisérjék figyelemmel s a mennyiben e tekintetben mulasztásoknak, vagy hiányoknak jönnének nyomára, azok megszüntetése iránt a helyszinén nyomban tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

Hasonlóképen tegye szigorú kötelességévé az erdőőröknek, hogy védkerületeik bejárása alkalmával a patakok medrében talált s a víz szabad lefolyását gátló hulladékfa és egyéb anyagokat, ha ezek csak könnyen eltávolitható kisebb torlaszokat képeznek, azonnal sajátkezüleg, esetleg a közelben található munkaerő igénybe vételével távolitsák el, az út, vagy vasútpályára jutott káros vizfolyásokat, vagy előtörő forrásokat nyomban vezessék el, vagy ha erre az ezzel járó munka nagyobb arányai miatt egymaguk képesek nem lennének, a tapasztaltakról elöljáróiknak azonnal tegyenek jelentést.

Budapest, 1914. évi julius hó 11-én.

A miniszter rendeletéből *Téglás* min. tanácsos.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni szíveskedjenek.)

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Eiben Sándor erdőőr, alvinczi lakosnak, emberéletnek saját élete veszélyeztetésével véghezvitt megmentése alkalmából tanusitott bátor magatartása elismeréséül, az ezüst érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bad-Ischlben, 1914. évi julius 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Báró Burián István s. k.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál megbizta Rejtő Adolf m. kir. erdőtanácsost a pénztárosi teendők ellátásával, Régenhart Pál m. kir. főerdőmérnököt pedig áthelyezte Mocsolyástelepről a kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz Kolozsvárra pénztári ellenőrnek.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Apáti László m. kir. erdőtanácsost — sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére — ideiglenesen nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületében ifj. Róma János erdőőrt nyugalomba helyezte.

*

A vinkovczei kir. főerdőhivatal főnöke Gatár Sztojan, Konrád János és Nagy György kir. erdőőröket kir. főerdőőrökké és Vukovárac Ferencz, Vuruna István, Bacsics Mátyás, Radjenovics

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Koszta és Csószics Márkus póterdőőröket kir. erdőőrökké nevezte ki, meghagyva őket a jelenlegi szolgálati helyeiken.

*

A szászsebesi m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte Butyka Gergely és Berindán Vilmos m. kir. erdőőröket főerdőőrökké, Petrik Miklós és Krupitzer Frigyes m. kir. segéderdőőröket erdőőrökké, Szabó Géza és Kiss Tamás szakvizsgázott erdőőröket II. oszt. erdőlegényekké, Szarvas István és Holzbauer József II. oszt. erdőlegényeket I. oszt. segéderdőőrökké, Derebáncz György napibéres patakórt, Jászberényi István és Opinkár Péter napibéreseket, továbbá Barabási Károly szakvizsgázott erdőőrt II. oszt. segéderdőőrökké.

*

A tótsóvári m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte Lehotzky Győző, Ráhl Ferencz és Bruger Géza m. kir. erdőőröket főerdőőrré, Hlapek János, Takács Lajos és Jedinák Gyula I. oszt. erdőlegényeket erdőőrré, Zsurilla Lajos, I. oszt. segéderdőőrt, Orosz Imre, II. oszt. erdőlegényt, és Puska Pál II. oszt. segéderdőőrt I. oszt. erdőlegényné, Nagy Géza II. oszt. erdőlegényt I. oszt. segéderdőőrré, Orosz László szakvizsgázott napibérest II. oszt. erdőlegényné, Hanzel József szakvizsgázott erdőőrt, és Matula Lajos szakvizsgázott napibérest II. oszt. segéderdőőrré.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az **1914. évi julius hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:**

Nemsur Jenő 11·—, Stósz község hd. 12·55, Breczkó József 6·—, Kozák Tivadar 5·—, Gligor Miklós 2·30, Zágrábi erdőig. hd. 20·—, Schaller Gyula 6·—, Földmív. min. hd. 183·35, Szunyogh István hd. 1·95, Beszterczei adóhiv. hd. 20·73, Nagy Árpád 10·—, Bodor Lajos hd. 3·75, Brubel Ferencz 2·20, Teodorovics Ferencz 8·—, Vöröskői erdőgond. hd. 22·35, Lehnert Miklós 9·—, Szvarini erdőgond. —·80, Udvardy József —·30, Gödöllői erdőhiv. 132·—, Lugosi erdőig. 316·—, M.-szigeti erdőig. 194·—, Ódor Ignácz hd. 16·15, Tordai adóhiv. hd. 27·95, Zsarnóczai erdőhivatal 124·—, Nagybányai főerdőhivatal 78·—, Póka Sándor hd. 19·15, Bustyaházai erdőhivatal 304·—, Martinek Ferencz hd. 4·55, Gróf Pálffy urad. hd. 7·35.

1 koronát fizettek: Saári Mihály, Köpfler Mihály, Füge Balázs, Dábu Miklós, Kazán József, Pataló Péter, Takács Kálmán, Barabásy Károly, Csekan János, Kovács Imre, Blázs Péter, Szanyi Gyula, Wiener János.

2 koronát fizettek: Balás Lajos, Bánovszky János, Pálffy Rudolf, Wincze János, Hajdics János, Német István, Kicsiny Tivadar, Siskovits József, Matyaczkó Dezső, Schleer János, Vági József, Barna Ferencz, Gaal Károly, Garai József, Horváth Lőrincz, Eberling Gyula, Incze Antal, Ladányi Frigyes, Lancsarics Ferencz, Raffay Gergely, Szalay Lajos, Bencze Vincze, Kremper József, Ábrahám Sándor, Brabcsiu János, Butács Gyula, Fekete Imre, Moha Alajos, Raska József, Simon Károly, Sztopa Sándor, Bodor Lajos, Schreiber Lajos, Terbancsa András, Vadkerty M., Vörös Ferencz, Buvári Ferencz, Kaszás János, Kiss Béla, Pomothy Ernő, Hornik Károly, Kocze János, Koványi Pál, Kövesdy Sándor, Németh István, Nyess János, Tóth Mihály, Buzi József, Haracsi József, Molnár Orbán, Burger János, Vadl József, Kovács József, Erdősi István, Lakatos István, Biró János, Vancsik Mátyás, Gábris István, Nyigut József, Kolozsi Ferencz, Dedean Illés, Bóna András, Vaszil László, Csató Lajos, Csejka J., Melicher János, Oszwald János, Styavina Pál, Ticht József, Vida Péter.

3 koronát fizettek: Kiss Gyula, Makk Gyula, Mezey Károly.

4 koronát fizettek: Röttl László, Bolcsó Barna, Fehér József, Juhász István, Iván György, Szaltzer Lajos, Tomasovszky Imre, Gajda Gábor, Csizmarovits János, Gyuga János, Gelencsér János, Schwarz I., Teszár Ferencz, Takács Lajos, R-né Kirol Charlotte, Pál István, Fonalka József, Horváth György, Horel Jakab, Hollósy Árpád, Lázár Livius, Orosz Simon.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

N. I. 1. Az »Országos Gazdasági Munkáspénztár« ismertetését postán elküldtük.

2. Az üsző betegségét a leírt tünetekből megállapítani nem lehet, mert az, hogy az állat nagy hőségben zihál, még nem betegség. Tessék jól megfigyelni, hogy nem lázas-e és hogy nem köhög-e etetés vagy itatás alkalmával, egyáltalán milyen eltéréseket mutat a rendes állapottól.

3. A szarvasborju betegsége tüdőférgesség, más néven férges tüdővész vagy szőrférgekór. A vadak mély fekvésű, ingoványos talajú legelőkön, tisztásokon szerzik, különösen tartós esőzések idején. A tüdőférgek, illetve szőrférgek petéi ugyanis köhögés közben a szabadba jutnak, a hol aztán nedves fűszálakon vagy akár a pocsolyákban is megmaradnak, továbbfejlődnek és végül ismét növényevő állatok gyomrába jutnak, a honnan aztán benyomulnak a légutakba, a hol aztán teljesen kifejlődnek és ivarérettekké lesznek. Egyes szerzők szerint a szőrférgek petéi előbb még bogarak vagy csigák testén is átmennek és álczáik csak aztán kerülnek ismét a növényevők gyomrába. Házi állatok is felszedhetik a szőrférgek álczáit nedves legelőkön, esetleg nagy szárazság alkalmával olyan helyeken, a melyek máskor víz alatt állanak. Házi állatokat megvédhetünk a fertőzéstől azáltal, hogy mélyfekvésű, koronként elárasztott területtől távoltartjuk, de a vadakat nem tudom lehetne-e ilyen helyektől távoltartani. Már beteg állatoknál sem tehetünk egyebet, minthogy a betegeket jól tápláljuk, (szemes eleséggel) esetleg a betegség legkezdeti szakában féregölő szereket lehet a légutakba fecskendezni, de ezt állatorvosnak kell végeznie, nehogy a beavatkozással több kárt csináljunk, mint hasznot. A régi módi füstölés mindenféle kellemetlen szagú anyagokkal nem ér semmit, mert megköhögteti ugyan a betegeket, de a légutaikban élősködő férgeket nem pusztítja el. *Dr. Kukuljević József.*

S. J. Peres ügyekben — különösen egyoldalú információ alapján — nem tudunk más tanácsot adni, mint azt, hogy tessék legjobb belátása és legjobb lelkiismerete szerint cselekedni.

M. F. 1. A köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t.-cz. 19. §-a szerint irodasegédtisztté minden állami, vagy törvényhatósági hivatalnál csak az nevezhető ki, a kinek legalább négy gimnáziumi, négy reáliskolai, vagy négy polgári iskolai végzettsége van. Ha az erdőőri szakiskolát és továbbképző tanfolyamot végzett egyénnek nincs meg egyúttal a fentebb említett négy középiskolai, vagy polgári iskolai minősítése is, úgy irodasegédtisztté nem nevezhető ki.

2. A kincstárnál nincs külön irodai és védkerületi főerdőőr, hanem csak főerdőőr van. Megkülönböztetésül azonban azokat, a kik az irodában vannak alkalmazva, irodai főerdőőröknek, a kik védkerületet látnak el, védkerületi főerdőőrnek, a kik faraktárnál vannak alkalmazva, faraktári főerdőőröknek stb. szokták nevezni.

— **L. L.** Erdészeti altisztek részére az idén nincs méhészeti tanfolyam kiírva.

Á. S. 1. Előfizetése a küldött 2 koronával ez év végéig rendezve van.

2. Hogy az erdőőri szakvizsgák meg fognak-e tartatni, azt most még biztosan nem tudjuk, de azt hisszük, hogy igen.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

28 éves, róm. kath., nős egyén, azonnali belépésre segéderdőőri, vadászsegédi, vadőri, vagy erdőszolgai állást keres. A katonaságnál és a csendőrségnél 3—3

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

évig szolgált és jutalomban is részesült. Címe: Pécsi József Bátaszék, Gyepszél 91. sz. (42.)

24 éves erdőőr és fáczántenyésztő, ki a mesterséges fáczántenyésztést tökéletesen érti, a miről jó bizonyítványai vannak, s a ki elvállalja az erdő- és faiskola kezelését is, január 1-re állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (43.)

Németbirodalomban hosszabb időt töltött, négy középiskolát, erd. szakiskolát végzett, magyar, német, tót nyelvet bíró egyén, ki az erdészet, vadászat, mesterséges haltenyésztés, mezőgazdaság stb. terén kiterjedt ismeretekkel bir, olynemű alkalmazást keres, hol ebbeli ismereteit érvényesíthetné. Kitünő bizonyítványok hosszabb alkalmazásokról. Közvetítés 300 kor. értékű kitömött állattal viszonoztatik. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (47.)

Azonnali belépésre vadászi állást keres négy középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett, szakvizsgázott egyén. Címe: Cserey János erdőőr, F. Gemener, u. p. Ócsény, Tolna m. (45.)

27 éves, nős, gyermektelen, katonakötelezettségének eleget tett, szakiskolát végzett, erdőőri szakvizsgán jutalomdíjat nyert és 10 évi gyakorlattal bíró egyén, ki úgy a vadászatban, mint az irodai teendőkben jártas, augusztus hó 1-től megfelelő állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (46.)

36 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, magas, erős termetü, volt csendőr, jól szakvizsgázott, az erdészet minden ágában, főkép gondozásában, cserkészetében, iparvágány, ergető készítésben teljesen jártas, jó lövő, érti a duvadakat irtani, halászatban is jártas, jó vizenjáró, jelenleg nagy uradalomban van, szeretne esetleg hegyes vidékre menni. Beszél magyarul, németül, románul és horvátul. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (44.)

Jó bizonyítványokkal rendelkező, több évi gyakorlattal bíró vadőr, ki az apróvad tenyésztésében, a hálóval való vadászatban és a háló javításában jártas, bármikori belépésre állást keres. Czime: Kovács Imre vadőr Kiliti (Somogy m.). (48.)

20 éves, hadmentes, edzett, erős, négy reált végzett, a magyar és német nyelvet bíró fiatalember, ki már hasonló minőségben rövidebb ideig alkalmazva volt, vadászgyakornoki, erdőszolgai, vadászinasi alkalmazást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (49.)

HIRDETÉSEK

Fenyő épület- és műszerfa-eladás és fűrészbérlet. 83141/L-B—1. sz. A havasközi m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó erdőkből a kincstár által 5 (öt) éven át kitermelendő és havasközi fűrészrakodón átadandó mintegy évi 5000 m.³ fenyőhaszonfa zárt írásbeli ajánlat útján el fog adatni és ugyanakkor a havasközi kincstári fűrészmű bérbe lesz adva.

Az ajánlatok legkésőbb 1914 augusztus hó 31. napjának déli 12 óráig nyújtandók be az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok szeptember hó 1-én délelőtt 11 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

A faválasztékokra, kikiáltási árakra és bánatpénzekre vonatkozó adatok, valamint az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és boritékok az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

(5.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

Termelt dongafa eladás. 2978/1914. sz. A lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében termelt 6232·82 akó tölgy és 571·09 akó cser dongafa, hat eladási csoportra megosztva, zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi augusztus 24-én délután két óráig nyújtandók be Lugoson a m. kir. erdőigazgatóságnál, a hol azok augusztus 25-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Árverési és eladási feltételek, a faanyagok csoportosításának és kikiáltási árainak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boriték a lugosi erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Lugos, 1914. évi július hóban.

(6.) *M. kir. Erdőigazgatóság.*

Hirdetmény. Két darab jól kifejlődött uhu eladó. Ára megbeszélés szerint.

Vichodna (Liptó m.), 1914 július 27.

(8.) *Harmann József* m. kir. főerdőőr.

Pályázati hirdetmény. 4167/1914. sz. A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság pályázatot hirdet öt főerdőőri, elöléptetés esetén öt erdőőri, öt erdőlegényi vagy öt segéderdőőri állásra.

Ezen állások közül egy főerdőőri, illetve egy erdőőri állás az épitkezési műszaki segédszolgálat ellátása czéljából van rendszeresitve.

A pályázati kérvények 1914. évi szeptember hó 1-ig az alulirt m. kir. erdőigazgatósághoz nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott dijtalanul kaphatók.

Kolozsvár, 1914. évi július hó 29-én.

(7.) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Fenyőhasáb, dorongműfa és tűzifa-eladás. 84087/I—B-1. 1914. sz. A Fekete-Garam völgyében és a mihályteleki erdőgondnokságban termelt 82 ürm³ fenyőbodnárfa, 600 ürm³ fenyőzsindelyfa és 22324 ürm³ fenyőhasáb és dorongműfa és tűzifa tizenkilencz eladási csoportra megosztva zárt irásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig nyujtandók be Beszterczebányán, a m. kir. erdőigazgatóságnál és szeptember hó 1-én d. e. 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

Árverési feltételek, ajánlati űrlap és boriték, valamint a faanyagok részletezését, raktározási helyét és kikiáltási árát feltüntető kimutatás a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi július hóban.

(9.) *M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 83055/1914. sz. A zólyomlipcsei m. kir. erdőgondnokságban termelt 19814·10 m³ fenyőhaszonfa tizenkilencz eladási csoportra megosztva zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1914. évi augusztus hó 10-én nyujtandók be Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál, a hol azok 1914. évi augusztus hó 11-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Árverési feltételeket, a faanyag csoportosítását és kikiáltási árait feltüntető kimutatás, ajánlati űrlap és boriték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi július hóban.

10.) ***M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.***

Pályázati hirdetmény. 524/914. sz. A pécsváradi erdőgondnokságnál üresedésben levő véméndi (Baranya megye) II-od osztályú erdőlegényi állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Javadalmazás: 600 kor. évi fizetés, 120 kor. évi lakbér vagy e helyett természetbeni lakás, 60 kor. évi egyenruhaátalány, 40 korona évi föld-, 28 korona évi legelőváltság vagy ezek helyett 3·2 kat. hold földilletmény és 12 ürm³ I. oszt. dorong kemény tüzifa házhoz szállítva.

Pályázók felhivatnak, hogy szakképzettségüket, továbbá ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyitványnyal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetőségüket és büntetlen előéletüket községi bizonyitványnyal, végül nyelvismeretüket, eddigi alkalmaztatásukat és katonai kötelezettségük mikénti lerovását igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg irt és a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz czimzett kérvényüket f. évi szeptember hó 15-ig az alulirt erdőgondnokságnál nyujtsák be.

Pécsvárad, 1914 augusztus 4-én.

11.) ***M. kir. közalap. erdőgondnokság.***

Egy 16 cal. pisztolyfogású lankaster ferlachi gyártmány fegyver, Ogris gyárából mind két csöve choke furatú, kitünően lő, ára 175 kor. volt. A vadászatot felhagyom, most 100 koronáért eladom. Ugyancsak nálam 15 család méh országos méretü kaptárban, nagyon jó törzs, hármas vagy kettes, egyesen is kapható, költözködés miatt jutányosan eladó. Érdeklődők forduljanak hozzám bizalommal. Méheimet teljes felszereléssel is eladom. Láng Pál járási erdőőr Németcsencs Vas m. (3.III.3.)

---

22 éves, r. kath., nőtlen, egészséges, erős, katonai kötelezettségének mint szakaszvezető tett eleget, azonnali belépésre uradalomnál vadászsegédi, vadőri, erdőszolgai stb. szolgálatot keres. Erdőszolgai minőségben már alkalmazva volt. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. (1—7.)

Szakvizsgázott, kis családú erdőőr azonnali, vagy október 24-iki **belépésre kerestetik.** Dunántúli pályázók kérvényeiket bizonyitvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, alulirotthoz nyujtsák be. Böhönye, 1914 július Mayer Gyula urad. főerdész. (4.II.2.)

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (2.XXIV.4.)

Pályázati hirdetmény. 2689/1914. Gazd. sz. Alsó-Fehér vármegye közigazgatási gazdasági bizottsága a lemondás folytán megüresedett, Magyarigen lakhelylyel rendszeresitett magyarigeni járási erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Javadalmazás: Kezdő fizetés 600 kor. mely ötévenként 100 koronával emelkedik, 1000 koronáig. Utazási általány 200 kor., lakbér 120 kor., tüzifaáltalány 60 kor., irodai általány 10 kor. Az általa felfedezett és felhajtott kártérítésekből 10% és hajtópénz. Erdőkihágási tárgyaláson való megjelenésért 2 kor. élelmezési dij és kilométerenként 20 fill. fuvardij.

A pályázóktól az 1879: XXXI. t.-cz. 37. §-ában foglaltak és a szakvizsga letételén kivül az oláh nyelvnek szóbeli tudása is megkivántatik. Szakvizsgával nem birók pályázata csak abban az esetben vétetik figyelembe, ha szakvizsgás pályázó nem jelentkezik elegendő számban, kiknek megválasztásuk esetére a szakvizsga letételéig törzsfizetésük 90%-a fizettetik ki.

A kellőleg felszerelt pályázati kérések 1914 szeptember 1-ig Alsó-Fehér vármegye közigazg. erdészeti bizottságához nyujtandók be. Megválasztott állását a megválasztásról felvett értesités keltétől számitott egy hónapon belül köteles elfoglalni.

Nagyenyeden, 1914. évi augusztus hó 4-én.

Közig. gazd. biz. elnök helyettes
Br. Bánffy Kazimir.
alispán.

(12.)

Pályázati hirdetmény A bács-bodrogmegyei kaboli zárdánál megüresedett erdőőri állásra pályázat hirdettetik. Ezen állással 800 kor. évi fizetés, szabad lakás (szoba, konyha) és fütés van egybekapcsolva.

Folyamodó tartozik igazolni: 1. illetőségi bizonyitványnyal, hogy magyar állampolgár; 2. hatósági bizonyitványnyal, hogy feddhetlen előéletü; 3. szül. anyakönyvi kivonattal, hogy 24. életévét betöltötte; 4. erdőőri szakvizsgálati bizonyitványnyal, hogy az erdőőri szakvizsgát sikeresen letette; 5. orvosi bizonyitványnyal, hogy ép szellemi erő és egészséges testalkattal és hibátlan látó- és hallóképességgel bir.

Az állami kezelés alatt álló füzeserdő kiterjedése 230 kat. hold de a megválasztott köteles lesz a zárdának nem állami kezelés alatt álló erdejére is felügyelni.

A szerb nyelv tudása megkivántatik.

Kellően felszerelt kérvények folyó évi augusztus 28-ig alulirott zárdafőnökséghez nyujtandók be.

Felső-Kabol, 1914 augusztus 9.

(13.) ***Kaboli zárdafőnökség.***

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 17. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. szeptember 1.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betünél kisebb betüfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskereslet és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iroi tiszteletdijban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A kakukról. (—y—y.)
A fegyverek egyensulyáról. (Gothard Sándor.)
Gazdasági tanácsadó: A méhesaládok betelelése. (Zimay Szilárd.)
Különfélék: Házasság. — A német császárné macskatenyészete. — Kutyahűség. — Időjelzés.
Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei: Nyugtázás. — Kérelem.
Hivatalos közlemények: Az állami kiadások lehető megszorítása tárgyában. — Az erdészeti altisztek és szolgák nyugdijazása ügyében.
Szerkesztői üzenetek.

A kakukról.

Egyik külföldi szaklap különféléi közt találtam a következő rövid közleményt: «*A kakuk hasznos madara az erdőnek.* A franczia Szent-Hubert-Club közlönye egy rövid czikkében a kakukot a vadak kártékony madarának tünteti fel s ez okból a vadászok figyelmébe ajánlja. Xavier Raspail — a madártan általán elismert szaktekintélye — érdekes helyreigazítást küldött be a lapba, a miből kivonjuk a következőket:

A kakuk a mi legbecsesebb rovarevő madaraink egyike és képtelen más állatot, mint a rovarokat megtámadni. Erről mindenki meggyőződhetik, ha a kakuk csőrét és körmét megnézi.

Több mint húsz éve nem szünök meg ismételni azt, hogy ha a kakuk csak egy évre is eltünne a mi vidékünkről, erdeink fáinak minden lombja oda veszne a búcsús pille, a közönséges gyapjas pille és az apácza pille hernyóinak szédületes elszaporodása miatt. Hála azonban a kakuk gyomra alkalmazkodó képességének; mert egyedül csak a kakuk tudja megenni a szőrös és gyapjas hernyókat, a mik egyuttal főtáplálékát képezik. Olyan pusztitást visz véghez ezek közt a rovarok közt, hogy némely évben egyetlen egyet se lehet belőlük találni.

Szemére vetik a kakuknak azt, hogy nehány rovarevő madár tojásait tönkre teszi. ezzel azonban csak annak a megmásithatatlan törvénynek engedelmeskedik, a mely a kis madarakat arra kényszeriti, hogy idegen tojásokat költsenek ki és fáradhatatlan önfeláldozással neveljék fel az idegen fiakat a saját nemzedékük helyében.»

*

Ennyi az egész czikkecske, a mely felett a kakuknak ilyetén nagy jelentőségére való rövid rámutatással talán napirendre is térhetnénk, ha az abból kiérző két szélsőséges felfogás nem késztetne egy kis hozzászólásra.

Ezt megelőzőleg azonban — némileg annak tanuságára, hogy hazai ornythologiánk (madártan) mennyire felette áll a külföldi sajtóban helyet találó ilyenforma ismertetéseknek; másfelől pedig olvasóink tanulságára, a kik közt bizonyára többen is lesznek olyanok, a kik e kedves madarunk természetrajzát érdeklődéssel óhajtják megismerni: páratlan becsü «Madártani» könyvünkből vett gyönyörü leirásával állitjuk oda e madarunkat a maga egész jelentőségében olvasóink elé.

Közismert voltánál fogva mellőzve alakbeli jellegzését, mindjárt azon kezdhetjük, hogy tavaszi érkezésének országos középnapja: április 12—13. Lénye és életmódja annyira sajátságosak, feltünők, hogy e tekintetben hozzá fogható madarunk nincs. «A természetnek csodás különcze» ő, mint Petényink akadémiai székfoglalójában nevezi. Különösen szaporitása az, a mi már a régiek figyelmét is felkeltette s a mit már Aristoteles jól tudott, hogy t. i. fészket nem épit, hanem más madarak fészkeibe rakja tojásait. Ez a tulajdonsága szabja meg rendes tartózkodási helyeit is. Kivéve talán teljesen puszta, fátalan vidéket, a kakukot ott, a hol apró rovarevő madarak számosan fészkelnek, mindenütt meglelhetjük. Az erdőkben, kertekben, gyümölcsösökben legszivesebben él, különösen ha azok rétekkel, tisztásokkal, bokrokkal, vizenyős helyekkel váltakoznak, s mint említettem, kisebb madarakkal népesültek. Minél nagyobb ezek száma, minél többen költenek ezek bizonyos területen, annál több kakukot fogunk ott találhatni. S minthogy énekesekben leggazdagabbak a mi folyammenti ligeteink, berkeink, hát a kakukot is legszámosabban itt észlelhetjük.

Mikor az ibolya virágzik, a huros rigók teljesen megtelepedve fahegyről köszöntik az ébredő természetet s itt-ott már egy-egy fülemile is megszólal, gyönyörü

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/1250/2018.

dallamaival töltve be a bokrost: akkor a hegyoldalban is elkiáltja és ismételgeti kakukmadarunk a maga nevét, mely annyira odavaló a kizöldelő erdőkbe, hogy nélküle hiányoznék valami a tavasz összhangjából. A hím kakukok megválasztott s évenként megtartott területrészt foglalnak le s azon belül bizonyos fákról szokták messzehangzó «kakuk» vagy még inkább *u-guh*, *u-guh*, *u-guh* szólásukkal a környéket megélénkíteni. Az első *u* hang valamivel magasabb, ellenben a második eső, mélyebb. De hiszen annyira ismeretes az, hogy majd minden gyermek tudja, utánozza, mert a tapasztalás arra tanította, hogy a jól utánzott hangra, a hivogatásra természetűnek felelgetve, a kakukot magához csalhatja. Kiválasztott, meglehetős nagyságú «uradalmához» a hím kakuk ragaszkodik, de abban uraskodik is, mert idegen betolakodót, esetleg versenytársat megfakadó szerelme időszakában ott meg nem tűr, hanem mérgesen támad reá, megverekszik vele és kiűzi onnét. Természetében bizonyos hóbortosság, rendetlenség a legkirívóbb vonás; szerelme napjaiban azután szenvedély és indulatok annyira uralkodnak rajta, hogy a hóbortosság valóságos elbolondulásba, a rendetlenség féktelen kiszámíthatatlanságba csap át. Néha csendesen, mozdulatlanul ül valami ágon, majd alacsonyan, lomhán, erőltetett szárnymozgatással, farkát mintegy fölösleges, kellemetlen terhet hordozva, száll át a tisztáson, mintha nem jóban járna s kerülné a nyilvánosságot. Ilyenkor az avatatlan könnyen összetéveszti a karvalylyal. Máskor meg magából kikelve, farkát szétterpesztve, szárnyait lecsüngesztve forog, táncol, mókázik, bókolgat a fasudár egyik száraz ágán, szüntelen kakukol, ha nem is torkaszakadtáig, de majdcsaknem elreketülésig. Ritkán száll a földre, mert lábalkatánál fogva itt ügyetlen, alig tud lépkedni, inkább csak ugrál. A lombozatban azonban ügyes s vetélytársát űzve, sólyomszerűen nyilal, cikkázik az ágak között: alig hinnők, hogy ugyanaz a madár, mely az imént oly lustán repült át a vágás fölött. A tojók nem tartják be a «megszabott határ» elvét, ide-oda szálldosnak, felelnek a hímek hivogatására s közelükbe huzódnak. A szerelmes kakuklegények azután megostromolják szivüket. Mindig levesebb, szenvedélyesebb lesz a kakukolásuk, végre *gu-gu-guh*, *gu-gu-kuk*-ban tetőzik s a féktelvesztett érzelemnyilvánuláskor sajátságos tompa, hortyogó, sebesen ejtett *koavaváu*, *koakhakháu* formán végződik. A tojó nem erősen hangzó, de gyors, majdnem trillaszerű *jikikik*, *wikikik* szavával viszonozza tetszését — a mi a magából kikelt udvarlónak édes boldogságot jelent.

A kakuk szaporítása módjáról s annak viszonyairól — daczára, hogy e kérdésnek már egész külön irodalma támadt — még ma sem hullott le teljesen a titokzatosság leple. Főbb vonásaiban ismerjük ugyan a valóságot, de egyes körülmények, részletek még jó ideig fogják foglalkoztatni a biologia munkásait. Nem lehet itt czélom — bármily csábító is — ez érdekes, páratlanul álló kérdést kimerítően fejtegetni, hanem be kell érnem avval, hogy az ezt illető vizsgálatok jelen eredményeit összegezzem.

A kakuk sohasem épít magának fészket* s mindig más madárfajok fészkébe — leggyakrabban vörösbegy, ökörszem, kerti rozsdafark, poszáták, nádi poszáták, barázdabillegető, ritkábban sármány, czinege, pintyfélék, rigó, sőt gébics, harkály, pipis, fülemile fészkébe — rakja tojásait. Eddig 119 féle madárfaj fészkében találtak kakuktojást. Hímkakuk sokkal több lévén, mint tojó, több mint valószinű, hogy egy-egy tojó különböző himekkel párzik. Legtöbb kakuktojó minden évben ugyanazon területen fészkelő madarak fészkeit keresi föl s majdnem mindig olyan madárfaj fészkeibe rakja tojásait, a minő fajú saját nevelője volt; vagyis ha pl. vörösbegy-fészkekben nevelkedett, tojásait a jövőben mindig — legföljebb szükség esetén nem — vörösbegy-fészkekbe rakja le. Egy-egy kakuktojó rendesen egész életén át egyforma vagy alig eltérő tojásokat tojik. A tojásrakás ideje megegyezik azon madárfajok költési idejével — esetleg második költésének szakával — melyek fészkeibe tojásait rakni szokta s többnyire május 3—4-én kezdődik, de körülbelül 40—57 napig tart. Ezen időszakon belül az első 5—7 tojást általában két napi közökben s bizonyos pihenő után a további 4—5 tojást nagyobb közökben szokta tojni; helyileg ez módosulhat is, mert néha egymásután is tojik egy napi közökben s egy tojó tojásainak száma 20—22 darabot is tehet. Nem áll tehát, a mit régebben gondoltak — sőt még Baldamus is hitt — hogy a kakuk 6—8 napi időközben rakja tojásait s összesen nem többet, mint 5—7 darabot.

A kakuktojó úgy keresi meg jövendő fiókái mostoha szüleinek fészkét, mint valami ügyes tojás- vagy fészekgyüjtő s gyakran küzdelmébe kerül, míg az idegen fészekbe juttathatja tojásait; az efféle foglalások nehézségei közben gyakran megsemmisülnek a kakuktojások (a mostoha szülők elhagyják a fészket stb.). Oduban költők fészkeibe úgy kerül a tojás, hogy előbb a kakuk a földre letojja s csőrével helyezi el az üregben. Megfigyelték többször, hogy a szüknyilású lyukból a később nagyra fejlődött kakukfi nem tudott kirepülni. Az idegen fészekben lévő tojások közül egyet vagy többet a kakuk ki szokott szórni, de nem eszi meg azokat, mint azelőtt gondolták. Minden kakuktojó egy-egy fészekbe csak egyetlen egy, igen ritkán két tojást rak: előfordul azonban, hogy ugyanabba a fészekbe más kakuktojó is tojik.

A kakuktojások rajza, színezete annyira változó, hogy e tekintetben semmiféle más madárfajéihoz nem foghatók. Legfőbb ismertető jegyök: alakjuk s főleg a tojáshéj kiválóan nagy tömörsége és a tojás nehézsége, mely majdnem még egyszer akkora, mint a mostoha szülő tojásainak súlya. Nagyság szerint a tövisszúró gébics (Lanius collurio) és búbos pacsirta (Alauda cristata) tojásai között áll, aránylag tehát kicsiny.

Tojásmérték: H. 20—25·5; Sz. 15—18·4 mm. Súly: 161—297 mgr.

* Néhány év előtt Müller Adolf német ornithologus kakukfészek fölfedezésével lepte meg a világot. A dolog természetesen nem bizonyult valónak, mert hibás megfigyelésen alapult.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Eddig az a felfogás uralkodott, hogy a kakuk olyan tojásokat tojik, melyek a mostoha szülők tojásaitól igen nehezen különböztethetők meg. Ez azonban nem áll. Ellenkezőleg, legtöbb esetben az utóbbi tojások typusával sem egyezik az. Leginkább még a kerti rozsdafark (Ruticilla phœnicura) fészkekben található kakuktojások egyeznek a mostohának fészekaljával — szinezetben, mint rajzban —; typus szerint pedig két poszáta (Sylvia sylvia és simplex) és egy nádi poszáta (Acrocephalus streperus) fészekaljában lelhető kakuktojás és e fajok tojásai között legnagyobb a hasonlatosság. A többi fészkekben a kakuktojásnak ilyen «alkalmazkodása» ritka s az ökörszem, szürke begy (Accentor modularis), füzikék (Phylloscopus) tojásai közé kerülőknél, úgy látszik, soha sem fordul elő. —*y* —*y*.

(Vége következik.)

A fegyverek egyensúlyáról.

Irta: *Gothard Sándor.*

Engedelmet kérek, hogy ezt a czikket egy anekdotával kezdem és egy másikkal végzem.

Egyszer a h . . . i falusi elemi iskolában, mint az iskolaszék világi elnöke, az sz . . . i apátplébános úrral, mint egyházi elnökkel vizsgáztuk a száz kis nebulót. A jól sikerült vizsga után az apát úr teljes jóakarattal oldalba biztatott: «no, most egyszer prédikálj ezeknek a gyerekeknek te!»

Hát a «*lélek egyensúlyáról*» tartottam nekik előadást, körülbelül ezenképen: «És ti nagyobbocska gyermekeim, a kik most elvégeztétek az elemit és gyermeklélekkel, ésszel és korral az életbe léptek, meg fogjátok látni, hogy az élet egy hosszú, poros országút, mely legalább is két irányba vezet. Az egyik út, melyen nincs pihenő, nincs árnyék, nincs üdítő forrás, nincs fehér falu és piros tetejű ház, mely, ha éheztek, enyhülést ad, kietlen, kegyetlen, napsütéses, poros és piszkos út, mely száz és száz kilométerszám a végtelenségbe látszik nyulni előttetek — fárasztó, hálátlan, nyomorult küzködéssel teljes út, melynek végére eljutni nem is lehet.

A másik út: ez is éppen olyan hosszú, de padkáját gyeppázsit fedi, szegélyét hűvös fák képezik, időnként friss forrás csergedez mellette, mely szomjuságtokat eloltja, barátságos vendéglátó hajlék hivogatólag vár bennetek és ti betértek, hogy testetek felfrissülve új erőt nyerjen az erőteljes táplálkozástól. Úgy-e, ez *a jobbik út*. Gondoljátok el, hogy mindaz, a mi itt üdülést ad testeteknek, azok a nyugvó pontok legyenek a ti lelketeknek a vasárnapok; a fehér hivogató ház, mely lelketeknek nyugvó pontot ad, az Isten-háza, az üdítő forrás és hűvös árnyék, lábatok pázsitos mesgyéje a hit és szeretet. Ezt vigyétek veletek az élet poros országútján. Szenteljétek meg a vasárnapot, azt lelketek csiszolására, ápolására, erősítésére, emelésére és egyensúlyban tartására fordítsátok. Jegyezzétek meg, hogy az egyensúlyozott lélek az életben soha sem siet, hanem biztosan halad, dolgát megfontolva végzi. Szeretettel és hittel van eltelve Isten és embertársai iránt. A kiegyensúlyozott lélek e talizmánja boldoggá fog tenni bennetek.»

A kis gyerekek tátott szájjal hallgatták, én pedig annál jobban tüzeltem. Mikor kijöttünk az iskolából, azt mondta az apát úr:

«Szép, szép, de gondolod-e, hogy ezek a 10—12 éves kétnembeli gyerekek megértették az élet egyensúlyát?» És én restelkedve bevallottam, hogy bizony félszázadot meghaladott koponyámmal — magam sem értem egészen!

És ezt nem hiába mondtam el itt e fegyvertani szakczikkek rovatában, mert ez ide illik. Nézzük csak, hogyan?

A vadászfegyver egyik főerénye és tökéletessége: *kiegyensúlyozottsága*. És ha egy tuczat könyvet veszek a kezembe, mindegyikben megtalálom körülbelül ugyanazt a tételt, mely így szól: «A fegyer akkor van jól kiegyensúlyozva, hogyha a súlypontja úgy van elhelyezve, hogy a ravasztakaró kengyel első oldala előtt körülbelül három hüvelykre van a súlypont. Vagyis, ha a fegyert itt egy ujjamra feltámasztom, akkor mérlegkar módon egyensúlyi helyzetben kell neki lebegni.»

Ezt sokkal könnyebb megmagyarázni és elmondani, mint a lélek egyensúlyát. De tessék elhinni, hogy egy fegyver egyensúlyát jól definiálni mégsem könnyebb, mint az én kezdő problémám definicziója. Azt is, ezt is *érezni kell*, de nem definiálni és magyarázni.

Tény az, hogy az észszerű súlyelosztás akkor van elérve, ha a súlypont az előagyat tartó balkezem és a fegyveragyat tartó jobbkezem közti vonalnak körülbelül közepére esik. Ez a pont, vagyis szabályszerűen kifejezve, a vadászfegyver súlypontja, a jól egyensúlyozott fegyvernél a ravaszkengyel előtt három hüvelykre, tehát nyolcz czentiméterre van. A golyós fegyvernél szabad is, jóformán előnyös is bizonyos előre fektetett terheltség, vagyis ily fegyvernél a súlypont előbbre lehet. Vastagcsövű czéllövő fegyvernél természetesen a fegyver eleje terheltetik, tehát ennek súlypontja sokkal előbbre fekszik. De ez egyáltalán nem minden, ha meghatározzuk, hova essék a jó sörétfegyvernél a súlypont. Hiszen ezt sokféle eszközzel és móddal ki lehet szabályozni. Ha a cső agya felőli része túlnehéz, az agyat kiüregesítjük. Ha a cső orrát kell nehezebbre fogni, vastagabb csövet veszünk. De nem ezen fordul ám meg minden. A sörétfegyvernél, melylyel majdnem mindig kapásból, jóformán csak egy-két másodperczczel vagy a másodpercz tört részének meghatározott idő alatt lövünk, az egyensúlynak megmérhetetlen fontos szerepe van. A fegyver csövének jól kell fúrva lenni, az agynak jól kell szabva lenni és végül az egyensúlynak helyesnek kell lenni, akkor a fegyver tökéletes és a hiba ez esetben már csak a vadászban keresendő.

De nem elég és egyáltalán nem elég a súlypont meghatározása és helyes fekvése. Ezzel majdnem egyenrangú fontossága a *súlyelosztás helyessége*. Például: A Sjögren-automat súlypontja jó helyen van. A fegyver

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255✱2018.

súlyelosztása ellenben nem helyes. Mert az egész súlytömeg a fegyver szekrényében fekszik, melyre csekély súlyú és főleg a cső orra felé bádogvékony cső van akasztva. Ha ezzel a fegyverrel célzási manövereket rendezek, azonnal érzem, hogy itt — ámbár a súlypont jó helyen fekszik — a súlyelosztás nem tökéletes, mert a cső túlnyomóan könnyű.

Érdekes megfigyelni egy professzionátus galamblövőt, mikor fegyvert választ. Jóformán a helyes egyensúlyra és megfelelő súlyelosztásra feketi a főslyt. Sokszor tapasztalom, ha hivatásos galamblövő jön az atelierbe fegyvert venni, az eléje készített öt-hat darab speciális galambfegyvert darabonkint legalább tízszer próbálja meg célzásba kapni, azért, hogy egyensúlyi helyzetét kitanulhassa és a súlyelosztás helyességéről meggyőződjék. A fegyvernél 60—70 u. n. «*Anschlagübungot*» csinál, míg teljesen kifáradva ki nem tanulja, melyik fegyvernek a súlyelosztása a leghelyesebb. És sohasem helyezi a fegyvert a megjelölt helyen ujjára, hanem igyekszik kiérezni a súly megfelelő elosztását és a súlypont kedvező fekvését. A nagy mesterek fegyvereit éppen az különbözteti meg a tuczatpuskáktól leginkább, hogy súlyelosztásuk kifogástalan. A súlyelosztás helyessége a gyors célbakapás egyik legfőbb előfeltétele.

És most, nehogy unalmas legyek, azzal végzem, a mivel kezdtem.

Volt a szombathelyi székes káptalannak egy szentéletű czimzetes püspöke, miután meghalt, meg is nevezhetem. Stegmüller János nagyprépost volt. Ő volt a legkiegyensúlyozottabb lelkű ember, kit valaha ismerni szerencsés voltam. Annak idején a koalicziós pártok elnöke volt és mikor Szombathely csekélységemet mandátummal tisztelte meg, ezt először ő hozzá hoztam. Akkor a következő párbeszéd fejlődött köztünk:

— Soha sem állítottak engem még nehezebb probléma elé, mint e mandátummal. Hogy én ezt a problémát megoldhassam, méltóságod kiegyensúlyozott lelkére volna szükségem. Kérem, mondja meg nekem, hogyan lehetne azt ilyen magamfajta gyarló embernek elérni?

Az öreg úr mosolyogva ezt felelte:

— Kedves spectabilis, maga a második, a ki ezzel a kérdéssel jön hozzám, hallgasson meg egy történetet. Egy zseniális tehetségű, de nyugtalan lelkű fiatal ember jött sok év előtt hozzám. Élénken panaszkodott, hogy ő mély hite és vallásossága daczára nem tudja megtalálni lelke egyensúlyát. Lelke háborog, lelke nyugtalan, ha jót tesz, akkor sincs békéje, bejárta a világot, nagyvárost, falut, hegyeket és a tengert. Igazi nyugalmat nem talált sehol és inkább elvesztette, mint meglelte lelkének egyensúlyát, úgy hogy végre lazarista lett. Húsz év után láttam újra. Akkor maga mondta el a következőket:

«Én mindenen keresztül mentem. Tanultam, tanítottam. Missziókat tartottam czivilizált és kevésbbé szelid lelkű embereknek, missziónárius voltam czivilizálatlan vademberek között, kiknek a lelkét szelidebbnek találtam. Bejártam újra minden világrészt és a lelkek kultuszát hintettem el. Boldog vagyok.»

«Uramöcsém! Emlékezzék vissza arra, mikor húsz év előtt volt szerencsém, akkor az élet egyensúlyát lázzal kereste. Kérem, mondja meg nekem, hol találta meg?»

«Kegyes jó uram! Válaszom erre a kérdésre oly rövid: *azonnal megtaláltam, a mint nem kerestem.*»

Gazdasági tanácsadó.

A méhcsaládok betelelése. Őszkor kevesebb és kevesebb a virág, az időjárás hűvösebb, a napok rövidülnek. A méhek munkája lassanként megapad s a téli nyugalomra készülnek, mit a méhész némely tényekedésökből észrevesz.

Télen át pusztul el a legtöbb méhcsalád. Az elkésett vagy helytelenül alkalmazott intézkedések s eljárások okai ennek. Ezekhez sorolhatjuk még azt is, hogy télen a méhek nem igen részesülnek a kellő gondozásban. Tehát lehetőleg minden a családok kitelelésére irányuló tényekedést idejében eszközöljünk.

A méhcsaládok betelelése nem egyéb, mint azok téli mézkészletének okszerű elhelyezése és a téli fészeknek a család nagyságához mért elkészítése. A család a behelyezett mézkészletből egyrészt a téli élelmét fedezi, másrészt a megmaradt nagyobb mennyiségű mézből a tavaszi fiasítást táplálja. Télen át a méhcsaládok aránylág kevés mézet fogyasztanak. A behelyezett méz legnagyobb részét február végén, márczius elején megkezdődő fiasításra használják.

A betelelést, vagyis a család téli mézkészletének okszerű elhelyezését a költőtérben eszközöljük. A költőtérben fog a család telelni. A betelelésknor figyelembe veszszük az anya korát s petéző képességét, a család népességét, a fiasítás mérvét, a mézkészletet és a lépek minőségét.

Mindezen körülményről minden betelelt családnál külön-külön feljegyzést készítünk. Igen czélszerű és tavaszkor biztos tájékozásul szolgál a betelelési adatok ismerete.

Magát a betelelésért a következőképen hajtjuk végre. A méztérből kiszedjük az összes lépeket külön helyezve el a keretbakon az üres, a félig telt és az egészen telt s befödelezett lépeket. Azután leszedjük a fedődeszkákat és a Hannemann-féle rácsot. Folytatólag a költőtér kereteit szedjük ki. Ezek kiszedésénél vigyázunk és megtalálni igyekszünk az anyát. A kiszedésnél könnyebben megtaláljuk az anyát, ha azon lépre nézünk, a melyik az épen kivett lép mögött van s azon keresük az anyát. Csak azután nézzük meg mindkét oldalon a kivett keretet. Úgy járunk el akkor, mint az olvasásnál, a midőn szemünk a szájunkkal kimondott hangok után következő betükön van.

Fiasításos vagy részben bepetézett lépen fogjuk az anyát megtalálni. Kellő nyugodtság és kis gyakorlattal könnyen észreveszszük. Ha megleltük, úgy egy másik fiasításos kerettel együtt a keretbak szabadon lévő helyére külön teszszük, hogy a lépek visszarakásánál ne kelljen megint keresgélni, hanem egyszerre felleljük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium.szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az összes keretek kiszedése után megkezdjük a visszahelyezést, azaz a betelelést. *Okszerűen teleljük be a családot, ha a költőtér felső keretsorába a mézzel egészen teli és befödelezett lépeket, az alsó keretsorába pedig a fiasításos vagy mézzel félig telt kereteket helyezzük.* Első keretnek a felső és az alsó keretsorba fekete, virágporos sejtet teszünk. Ezek az úgynevezett mászólépek. Utána legelőször óvatosan behelyezzük az alsó keretsorba azon keretet, melyen az anya van. Ha ezt behelyeztük, úgy a felső keretsorba az egészen teli, befödelezett, az alsó keretsorba a fiasításos vagy mézzel félig telt kereteket rakjuk vissza. Ezután felrakjuk a fedődeszkácskákat és visszahelyezzük a költőtér ablakát.

A kimaradt lépekről a söprőgarat segítségével lesöpörjük a méheket. Kis gyakorlattal egyszerűbben akként eszközöljük ezt, hogy a lépekről az üres méztérbe rázzuk le a méheket. Ezek a költőtér ablaka alatt lévő s nyitva hagyott nyíláson szépen levonulnak maguktól másnap reggelig.

A lépek visszarakásánál vigyáznunk kell arra, hogy az egymás után következő lépek között megmaradjon az egy centiméternyi távolság és hogy az alsó és felső keretsor keretei között nagy hézag ne maradjon. Az előbbi távolság azért szükséges, hogy a méhek a lépközöket könnyen ellepjék, az utóbbi hézag miatt pedig a méhek nem tudnának a felső mézzel teli keretekre jutni.

Az a kérdés merülhet fel, hogy mennyi mézet adjunk családonként. Országos méretü kaptárban 5—6 egészen teli és befödelezett lép elegendő s biztosítja úgy a család megélhetését, mint a tavaszi fiasításnak szükséges mézmennyiséget. Czélszerű az alsó keretsorban félig mézzel telt kereteket is elhelyezni.

A családokat a népesség arányához mérten látjuk el 7—9 pár (14—18 drb.) kerettel, igen erős családot tíz pár léppel telelhetünk be. Fontos dolog ez, mert kis család nagy mennyiségű méz elfogyasztásával képes kellő meleget fejleszteni. Viszont az erős család szűk helyre összeszorítva nyugtalanul és rosszul telel.

A család betelelésénél tudnunk kell az anya korát. Három évesnél öregebb anyát nem érdemes betelelni, mert az nem tud oly mértékben megfelelni hivatásának, hogy a család a következő évben a kivánatos mértékben felszaporodjék és tiszta hasznot adjon. Ajánlatos a három évesnél öregebb anyát kicserélni s fiatal egy évessel pótolni. Jól felhasználhatjuk ilyenkor az anyanevelőkben nevelt anyákat.

Gyönge családot ne teleljünk be, hanem másik családdal egyesítsük. Bizonytalan a kevés számú néppel biró család kitelelése és gyönge család a következő évben hasznot nem ad. Az erős család jól telel s hatványozott mértékben ad fölösleget, ha egyéb körülmények is közrehatnak.

Ha a család nem hordhatott volna egész éven át a mostoha időjárás miatt annyi mézet, a mennyi a betelelésre elegendő, akkor azt szükségből etetnünk kell. Nagy adagokban adjuk be a tiszta mézet, mit behordanak a sejtekbe. Idejében etetve még be is pecsételik, befödelezik a mézet. A szükségből való etetést mindig estefelé eszközöljük, nehogy rablás támadjon. Méz hiányában végszükség esetén betelelhetjük a családot kandisz-czukorral.

Betelelést végezzük akkor, a midőn az öreg méhek javarésze hordással van elfoglalva. Végezzük pedig nagy körültekintéssel, nehogy rablást idézzünk elő. A betelelt családot végül a fedődeszkára és az ablakhoz szorított ujságpapirossal is ellátjuk. Ezt hűvösebb, állandó hideg időjárás beálltával eszközöljük. A papiros rossz hővezető s a családnak szükséges meleget visszatartja.

A betelelés a méhész remekműve. A helyesen betelelt erős család fiatal anyával, kellő mézmennyiséggel ellátva, egész télen át megkivánható nyugalom mellett feltétlenül kitelel. Tavaszkor hirtelen megnépesedik s nagy munkaerővel rendelkezvén, kedvező időjárás mellett busásan meghálálja a ráfordított fáradságot.

Zimay Szilárd.

Különfélék.

Házasság. Róka József diósjenői uradalmi erdész, a ki az orosz harcztérre bevonult, az általános mozgósítás alkalmából nyert dispenzacióval aug. 10-én oltárhoz vezette Till János báti (Hont megye) igazgatótanító leányát, Miczikét.

A német császárné macskatenyészete. A nagyközönség szélesebb rétegei előtt kevéssé ismert dolog, hogy Auguszta Viktória német császárné nemcsak nagy állatkedvelő, hanem egyuttal gyönyörű és a szakkörök által páratlannak mondott pompás macskagyüjteménye és tenyészete is van a potsdami új palotában. Ez a macskatenyészet egyike a legszebbeknek e nemben az egész világon s csupa egytől-egyig remek példányu sziámi macskákból áll, a miket a császárné a sziámi császártól kapott ajándékba. A sziámi macska Európa egyes országaiban — így Németországban is — még manapság is nagy ritkaság számba megy és elevenen többnyire csak az állatkertekben vagy kitömött példányokban a muzeumokban látható. Egy ilyen igazán gyönyörű sziámi macskát ajándékozott nemrégiben a császárné a berlini állatkertnek. Ezeknek a sziámi macskáknak faji jellege és sajátossága, hogy a fejük szine zöld, ellenben a szemük feltünően világos. A szép és jól fejlett tiszta faju macska-példányok értéke rendkivül nagy, különösen ha olyan garantált fajtiszták, mint a német császárné macskái, a melyek a sziámi császár vignettája alatt kerültek Európába. Ilyen állatokért a párisi amateurök már hatezer frankot is fizettek darabjáért. Husz évvel ezelőtt a párisi nőkre szinte kötelező és az előkelőség obligát jelzője volt a sziámi macska tartása. A divat azonban időközben megváltozott és ma Párisban már mitsem tudnak erről a korábban divatban volt szokásról. Ám a ki e bájos és szép állatokat jól szemügyre veszi, az nyomban rájön és meg is érti, hogy miként keletkezhetett a régebbi macskadivat. A császárné már régebb idő óta előszeretettel

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

tenyészti e macskákat és meleg érdeklődéssel kiséri az apró macskák fejlődését.

Itt említjük meg azt, hogy a német császárné egyuttal nagy kutyakedvelő is. Viktória Lujza herczegnő, a mai braunschweigi herczegné, viszont a ki anyjától örökölte az állatok iránti szeretetet, nagy kedvelője a lovaknak. Ismeretes róla, hogy kitünően lovagol s mindig résztvett a német udvar parforce vadászatain, a melyek során nem egy lovasbravourral lepte meg és ejtette bámulatba a résztvevőket és császári atyját, a kinek szemei aggódó és féltő gonddal csüggtek nagy lovasszenvedélyü, egyetlen, dédelgetett kedvencz leányán.

Kutyahűség. A turisták, a kik a cumberlandi Helvellyn helységet látogatják, annak legmagasabb csúcsa közelében egy emlékkövet találtak, mely egy foxterrier kutya ritka hűségét örökíti meg. A derék kutya gazdáját, Charles Goughot, kisérte el kirándulására és a mikor az egy szakadékba lezuhant és ott halálát lelte, csak három hónap múlva akadtak rá egy szakadékban már mint csontvázzá aszalódott hullára, a melyet azonban a hü kutya még mindig hiven őrzött. A foxi emberkerülő és gyülölő állattá lett már és csak nagy fáradsággal lehetett befogni, hogy élete végéig jó ápolásban és gondozásban részesitsék. A nemes angol állatbarát, miss Cobbe, emléket állitott a hűséges kutyának s arra a nagy angol költőnek, Wordsworthnak, sorait vésette rá, a ki mint Walter Scott, szintén megénekelte a kutya hűségét. A londoni Hyde-Park egy kevésbbé ismert részében, egy félre eső helyen állattemető van. Egyik legérdekesebb sirfelirat itt a következő: «Egy hü kutya, gazdája után való vágyakozásból pusztult el. Mélyebben siratjuk, mint valaha egy kutyát, mert általa a barátság lett szebbé.» Ez az állattemető a cambridgei herczeg kezdeményezésére és befolyására létesült 1881-ben.

Időjelzés. A «Meteor» folyó évi szeptember hóra a következő időjelzést teszi közzé: Szeptember hó változási napjai: 2-iki szeles, viharos, esetleg zivataros, hőcsökkenéssel; 4-iki száraz; 9-iki száraz; 12-iki csapadékos; 13-iki zivataros, esetleg viharos, hőcsökkenéssel; 19-iki csapadékos; 21-iki meleg, csapadékos, szeles; 25-iki meleg; 26-iki száraz; 29-iki szeles, hűvös, zivataros, esetleg viharos.

Az „Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége“ közleményei.

Nyugtázás. «Az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» pénztárába Beszterczebányán 1914 augusztus 5—20-ig következő tagsági dijak folytak be.

2 K-t fizetett: Bálint János, Nagy József, Teutschländer Mihály, Oltyán László, Krisztea János, Hartel Mihály, Müller Frigyes, Körösényi József.

3 K-t fizetett: Hraskó József.

Kérelem. Tisztelettel felkérjük t. tagjainkat, hogy úgy a hátralékos, mint a f. év II. felére esedékes tagsági dijakat a szövetség pénztárába befizetni sziveskedjenek. *A Szövetség vezetősége.*

Hivatalos közlemények.

7215. eln. szám.
1914.

Körrendelet valamennyi fő- és ügyosztálynak, a számvevőségi igazgatónak, a számvevőség mindhárom csoportjának, a segédhivatali főigazgatónak és valamennyi alárendelt hatóságnak, hivatalnak, intézetnek és közegnek.

Az állami kiadások lehető megszorítása tárgyában.

Az Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége által elrendelt általános mozgósitás folytán felmerülő rendkivüli költségekkel szemben az állam fizetési-képességének fenntarthatása czéljából feltétlenül szükséges, hogy a kiadások az állami igazgatás minden ágában a legmesszebbmenőleg megszoríttassanak s hogy a költségvetésileg megállapitott hitelek igénybevétele az elkerülhetetlen szükségesség mérvére korlátoztassék. Szükséges ez annál is inkább, mert az állami bevételek befolyásánál a jelenlegi rendkivüli viszonyok között igen nagymérvü visszamaradásokra kell elkészülve lennünk.

Erre való tekintettel a pénzügyminiszter úr előterjesztésére a minisztertanács folyó évi augusztus hó 1-én tartott ülésében kimondotta, hogy további elhatározásig úgy az 1914/15. évi állami költségvetésben engedélyezett, mint az előző évekből eredő és lekötés, illetve a vonatkozó törvényes felhatalmazások alapján az 1914/15. évre is rendelkezésre álló hiteleknek igénybevétele a legmesszebbmenőleg korlátozandó lesz oly mérvben, a mint csak az a közhitel, s az egyébként is megrázkodtatásoknak kitett gazdasági élet érzékeny kárositása és a megélhetési lehetőségek veszélyeztetése nélkül lehetségessé válik.

Ehhez képest:

a) A személyi kiadások lehető korlátozása czéljából a költségvetésileg rendszeresitett, de ez időszerint még be nem töltött, avagy időközben megüresedő tisztviselői, altiszti és szolgai állások betöltése az egész vonalon általában mellőzendő lesz, — s újabbi kinevezések, sem magasabb fizetési osztályú állásra való előléptetés, sem munkaszaporitás czéljából nem lesznek eszközölhetők. Legfeljebb, a mennyiben elkerülhetetlenül szükséges, a hiányzó munkaerők pótlására az üresedésben levő állások terhére a legalsó fizetési osztályú állásokra való kinevezéseknek lehet helye. Ugyancsak mellőzendő lesz minden újabbi tiszteletdijjal, napidijjal, napi, heti, havi vagy évi bérrel való alkalmazás; és feltétlenül elkerülendő lesz minden újabbi külön személyi, működési vagy egyéb pótléknak, tiszteletdijnak és bármi czimü hasonló járandóságoknak az engedélyezése, avagy felemelése, — a mennyiben az engedélyezés, illetve fel-

© OEE-Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

emelés nem a törvényes illetmény-rendszeren alapul, — és pedig még abban az esetben is, ha a pótlékról, tiszteletdíjról stb. a költségvetésben kifejezett gondoskodás történt volna. A fentiekben lefektetett alapelvektől eltérő intézkedés minden egyes esetben csak a pénzügyminiszter úr előzetes hozzájárulása után kieszközlendő előzetes miniszteri felhatalmazás alapján történhetik.

b) A dologi kiadások utalványozása az elkerülhetetlenül szükséges legkisebb mérvre korlátozandó, s minden csak némileg is halasztást tűrő beszerzési, felszerelési vagy javítási kiadás feltétlenül mellőzendő.

c) A költségvetésileg előirányzott, de még meg nem kezdett, illetve nem foganatosított intézkedések általában elkerülendők lesznek: — a már folyamatban levő akcziók és intézkedések végrehajtása pedig a lehetőséghez képest korlátozandó, illetve a mennyiben ez a köz kára nélkül megtörténhetik, teljesen beszüntetendő lesz.

d) Új beruházási munkálatok egyáltalában nem lesznek megkezdhetők, a már folyamatban levő beruházások pedig, a mennyiben azok nagyobb károsodás nélkül beszüntethetők nem lennének, — csak a lehető leglassúbb ütemben lesznek folytathatók. Ehhez képest a már kiírt, de még ki nem adott munkálatok kiadása függően tartandó, a már kiadott munkálatok teljesítésének határideje pedig lehetőleg meghosszabbítandó. Ezektől az alapelvektől netán szükségesnek mutatkozó intézkedéshez, — ép úgy, mint az *a)* alatt, — a pénzügyminiszter úr előzetes hozzájárulása után a miniszteri tanácstól külön felhatalmazás lesz kieszközlendő.

e) Az állami üzemeket illetőleg különös figyelemmel az alkalmazott munkásos létszámában a mozgósítás folytán beálló hiányokra, — kiváló gond fordítandó arra, hogy az üzemek gazdálkodása olyképen rendeztessék be, hogy azoknak költségvetési mérlege lehetőleg betartható legyen, illetve, hogy a mérlegromlás lehetőleg elkerültessék és az állam minden felesleges kiadástól és károsodástól megóvassék.

Midőn ezeket a rendelkezéseket a Czimmel tudomás végett közlöm egyben felhivom, hogy azokhoz a legszigorúbban alkalmazkodjék.

Budapest, 1914. augusztus 5-én.

Ghillány s. k.

*

81,861. szám.
I/A—3. 1914.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

Az erdészeti altisztek és szolgák nyugdíjazási ügyében.

Miután az 1912. évi LXV. t.-cz. (nyugdíjtörvény) 31. §-a szerint az olyan tisztviselőnek, altisztnek és szolgának a *kérelmére*, a ki hatvanadik életévét már betöltötte a nyugalomba helyezést el *kell* rendelni, ennélfogva az olyan erdészeti altisztek és szolgák nyugalomba helyezését, a kik 60-ik életévüket már betöltötték és nyugalomba helyezésüket *maguk kérik*, a czim hatáskörébe utalom.

Ehhez képest felhivom, hogy az 1904. évi 60,035. számú itteni rendelettel kiadott hivatali hatáskör 37. §-ának második bekezdését, hivatkozással jelen rendeletemre a következő szavakkal egészítse ki: *«kivévén azokat az erdészeti altiszteket és szolgákat, a kik 60-ik életévüket már betöltötték és nyugalomba helyezésüket maguk kérik.*

Budapest, 1914. évi augusztus hó 6-án.

A miniszter helyett:

Bartóky
államtitkár.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

P. G. Mi önön másképen nem tudunk segíteni, mint hogy álláskeresletre vonatkozó hirdetését újból háromszor díjmentesen közöljük.

M. P. Csapó ládákat és fogó vasakat Weber Rudolf csapdagyárosnál — Haynau (Szilézia) kaphat. Kérjen tőle — lapunkra való hivatkozással — levelező-lapon árjegyzéket.

N. J. 1. Lapja valószínűleg a postán veszett el, mert mi mindenkinek pontosan elküldjük.

2. Az erdőőri szakiskolák október hóban előreláthatólag megnyilnak.

H. Gy. 1. Előfizetése június hó végével lejárván, sziveskedjék azt mielőbb megújítani.

2. Az erdőfelügyelőségeknél tartani szokott erdőőri szakvizsgák ez évben is meg fognak tartatni, de hogy mikor, azt még nem tudjuk. Lapunkban az erre vonatkozó hirdetést annak idején meg fogja találni.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Jó bizonyítványokkal rendelkező, több évi gyakorlattal bíró vadőr, ki az apróvad tenyésztésében, a hálóval való vadászatban és a háló javításában jártas, bármikori belépésre állást keres. Czíme: Kovács Imre vadőr Kiliti (Somogy m.). (48.)

20 éves, hadmentes, edzett, erős, négy reált végzett, a magyar és német nyelvet bíró fiatalember, ki már hasonló minőségben rövidebb ideig alkalmazva volt, vadászgyakornoki, erdőszolgai, vadászinasi alkalmazást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (49.)

49 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, hat gimnáziumot végzett, szakvizsgázott erdőőr, ki magánuradalmakban mint erdőőr és felügyelő, továbbá gazdaságban mint tiszt volt alkalmazva, az erdészet, mezőgazdaság és irodai teendőkben teljesen jártas, megfelelő állást keres. Czíme: Petrovits Gábor szakv. erdőőr Técső, (Máramaros megye). (50.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

HIRDETÉSEK

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (2.XXIV.4.)

Pályázati hirdetmény. 4561/1914. sz. Az alulirott m. kir. erdőigazgatóság kerületében megüresedett öt (5) főerdőőri, illetve elöléptetés esetén öt (5) erdőőri és öt (5) erdőlegényi, vagy segéderdőőri állás betöltésére a folyó évi 4167. sz. alatt kiadott pályázati hirdetmény visszavonatik.

Kolozsvár, 1914. évi augusztus hó 17-én.

(2.) ***M. kir. erdőigazgatóság.***

Jegyzéke

azoknak az **erdészeti szakmunkáknak,** melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altiszteknek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz.) az alábbi **kedvezményes áron** rendelhetők meg:

Bölcsházi Belházy Emil: **Az erdőrendezéstan kézikönyve** Ára 6 K.

Fekete Lajos: **A tölgy és tenyésztése.** Ára 4 K.

„ „ **Erdőrendezéstan.** Ára 9 K.

„ „ **Erdőértékszámításton.** Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)

„ „ **Erdészeti nyereségszámításton.** Ára 3 K.

„ „ **A szálaló erdők berendezése.** Ára 90 f.

Fekete L. és Mágocsi Dietz S.: **Erdészeti növénytan.** (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: **Hazánk házi faipara.** Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: **A bükk-tüzifa romlása s az ellene való védekezés.** Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: **Erdészeti zsebnaptár.** Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: **Erdészeti géptan.** Ára 4 K.

Márton Sándor: **A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása.** Ára 4 K 80 f.

Péch Dezső: **A külföldi fanemek megtelepítése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: **Tangenstáblázatok.** Ára 1 K.

Tagányi Károly: **Magyar erdészeti oklevéltár.** 3. kötet. Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: **Erdei facsemeték nevelése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: **Rendszeres növénytan.** I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: **Az akácz monografiája.** Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: **Fából készített czukor és alkohol.** Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeletek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Sóltz Gyula: **Erdőbecsléstan.** Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbánya.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezésünk fejlesztéséről.** Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza, Bars megye.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezéstan.** Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: **Erdészeti építéstan. I. R. (1. és 2. kötet) Középítéstan;** egy-egy kötet ára 11 K 20 f. **II. R. Út-, vasút- és hidépítéstan,** ára 12 K.

Tomasovszky Imre: **Az erdőaltiszt védkerületi teendői.** Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: **Erdőmíveléstan.** Ára 7 K.

Vadas Jenő: **A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője.** Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: **A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leirása.** 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földmivelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: **Az erdőőr vagy Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben.** Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: **Értekezések az erdőrendezés köréből.** Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Béky Albert: **Útmutató erdei facsemeték nevelésére és az azokkal való bánásra.** (Kapható a m. kir. földmivelésügyi ministerium könyvtárában — Budapest, V., Országház-tér). Addig a míg a készlet tart, érdeklődőknek ingyen megküldetik.

Csáti Ottó: **Általános földméréstan.** Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: **Az erdők berendezése.** Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Népszerű erdészeti növénytan.** I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Erdészeti talajtan.** Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: **Grafostatika és vasszerkezetek.** Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petricsek Adolf: **A magyar birodalom fontosabb fásnövényeinek mag- és terméshatározója.** Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya.)

Stark Dezső: **A vadász-vizsla.** Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Pátria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: **Az erdőhasználattan kézikönyve.** Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: **Erdővédelemtan.** Ára 5 K 40 f. (Kapható u. o.)

Tomasovszky Imre: **Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz.** Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: **A bükkfa korhadása és konzerválása.** Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: **Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése.** Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapesten, Muzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 18. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. szeptember 15.

AZ ERDŐ

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasáb garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az állásközvetítés és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iroi tiszteletdijban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A kakukról. (—y—y.)
A vadászszékekről. (Gyulay Károly.)
Gazdasági tanácsadó: A méhcsaládok betelelése. (Zimay Szilárd.) — Védekezés a legyek ellen. — Vértetű elleni szer.
Különfélék: Figyelmeztetés. — Halálozás. — Nyugdíjbiztosítás. — A háború által érdekelt országok területe, népessége és hadi ereje.
Hivatalos közlemények: A felsketett erdőtisztek és erdőőrök adómentes szolgálati fegyverei tárgyában.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.

A kakukról.

(Vége.)

Mai napig sincs eldöntve, miért nem épit magának fészket a kakuk s miért bizza tojásait más madarak gondjára? Szervezeti különösség bizonyára nem okozhatja ezt, mert a régibb nézetek ellenében ki van derítve, hogy a kakuk petefészke egészen rendes és tojásainak kifejlődése is csak úgy történik, mint más madaraknál. Valószinüleg tehát biologiai okok fogják e kérdést megmagyarázni. Rey azt hiszi, hogy a sok tojás (20—22) 40—57 nap alatt való lerakása akadályozná a költés szabályszerűségét, ellenben Altum úgy vélekedik, hogy a kakuk sajátos, kalandozó természete, mely táplálkozási viszonyaival szorosan összefügg (t. i. sokszor egy-egy helyen, a hol a hernyók felszaporodnak, összesereglenek a kakukok s ott elősködnek, míg azokat mind felfalták, azután más ilyen hernyós területre húzódnak), leginkább befolyásolná ezt az elősködő szaporitási módot, s nem enged madarunknak időt arra, hogy egy ponton állandóan, heteken át, — vagyis oly sokáig, a meddig azt a költés és fiókanevelés követelné — kitarthasson, táplálkozhassoń.

A himkakuk egyáltalán nem törődik jövendő magzatainak sorsával, a tojó is csak tojásainak biztositását viseli szivén, a szaporitás nehezebb, fáradságosabb része, a családi otthonalapitás, ülés, magzatfelnevelés terhes kötelmei alól ő is kivonja magát. Nincs benne anyai szeretet, nem ismeri azt az örömöt, melyet felcseperedő sarjadékai szereznének neki.

A kakuktojás 13 nap mulva kel ki. A fióka kezdetben kicsiny, vak, alig különbözik mostoha testvéreitől, de csakhamar erősbödik, növekszik, kiszorítja, sőt kidobja őket a fészekből s egymaga költi el azokat a bőséges falatokat, miket gondos nevelői — daczára, hogy ily hálátlanul viselkedett — folyton hoznak neki. A harmadik hét végén kirepül a fészekből, de mostohái egy ideig még utána járnak s addig etetik, míg maga nem tudja megkeresni kenyerét.

Nagykorúságot érvén, nem sokáig időzik nálunk; egy ideig ő is, mint az öreg kakukok, csendes életet folytat az erdőben, majd rétekre s egyéb helyekre látogat s augusztusban, szeptemberben lassan-lassan elköltözködik.

Népünk sok helyen — főleg német vidékeken — azt tartja, hogy télen karvaly vagy vércse lesz belőle. Ebben a babonában az a finom megkülönböztetés is kiérződik, mely a rozsdásszínü kakukokra tartozik. Nálunk is, mint egyebütt, közkedveltségű, népszerü madár, de rokonszenvünkben sem felejtjük el kirivó jellemvonását s ezért népünk szemében mindig mint parázna, hálátlan, tisztátalan állat szerepel. Ez a magyarság sajátlagos felfogása s ha jósmadárnak is ismeri és megkérdezi tavaszkor az első kakukszó után: «meddig élek még», hát az a rómaiak során szakadt hozzánk, valamint a többi nemzetekhez.* Ezért a tősgyökeres magyar közmondások is igy emlékeznek meg róla: «Rút, háladatlan, mint a kakuk.» «Kakuknál is ravaszb.» «Nem poszátafészek Buda, hogy az kakuk a benne levő monyokat megigya.» «Más alá tojik, mint a kakuk.» «Olyan jó, mint a kakuk húsa» stb. Igazi népies költőink is pajzánkodásait, erkölcstelenségét emlegetik, Petőfi meg figyelemre sem méltatja.

Van egy hiedelmünk is, mely szerint az új szalonnaoldalt nem jó addig megkezdeni, míg a kakuk fel nem szólit reá; vagyis, hogy április előtt ne kapjunk abba s a kakuk tavaszi megérkezését vegyük határidőül. Jellemző s a kakuk életmódjára, tartózkodási helyeire is némi világot vet ez a nagybecskereki versezet:

* Igen érdekesen és bőven kimutatja a magyarság felfogását a kakukról Herman O. a «Madár a magyarság felfogásában» cz. értekezésében. (A m. k. Természettud. Társ. 50 éves jubileumára kiadott «Emlékkönyv» 340—345. l.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

«Megszólal a kakukmadár a kenderen,
A szerelem csupa merő veszedelem.
Fölszállott a kis kakuk a kőrisfára,
Iíju! ne bizd szived nyugtát egy lánykára.
Hallik a kis kakuk szava a megyfákon,
Már ma csak a cselszín játszik a lánykákon.
Megszólal olykor a kakuk a füzfán is,
Szúrós tövisek teremnek a rózsán is.
De ha mégis megszólalna bodzafában,
Házasodj meg jó barátom! aratásban.
Mert télen a kakuk sem szól semmi fákon,
Hagyj fel tehát kis ideig a lánykákon;
Hogyha mégis megszólalna e tavaszszal,
Mindegy, világod bekötni egy ravaszszal.»

Már most az a kérdés, hogy ennek az erkölcsileg legmélyebbre sülyedt madárnak, mely legtöbbnyire a hasznos, kedves, szépen éneklő madárkák szaporodásában annyi kárt teszen, micsoda gazdasági jelentősége van? Megfigyeléseim, melyek a kakuk táplálkozására, élelem keresésére vonatkoznak, megegyeznek azokkal, miket Altum, Homeyer J. N. és különösen Link Németországban tapasztalt.* Ezek szerint legfőbb élelme kiválóan kártékony hernyókból, álczákból, lárvákból, nemkülönben rovarokból (kivált cserebogár), legyekből, lepkékből, szöcskékből áll, ritkábban — s főképpen ősz felé és szükség esetén — egyes bogyókat is eszik. A fiatalok gyomrában a növénytáplálék még gyakoribb, mint az öregekében. A lepkék közül (ideértve azok hernyóit, bábjait) különösen következő igen kártékony fajokat dézsmálja: *Pieris crataegi, Pieris brassicae, Pieris rapae, Sphinx pinastri, Cossus ligniperda, Ocneria monacha, Ocneria dispar, Porthesia chrysorrhoea* és *auriflua, Leucoma salicis, Orgyia antiqua, Dasychira pudibunda, Gastropacha pini* és *lanestris, Cnethocampa processiona, Gastropacha neustria, Diloba caeruleocephala, Panolis piniperda* s mások; a bogarak közül *Melolontha vulgaris* és *hyppocastanei, Risotrogus solstitialis, Bostrichus typographus, Lina populi* (ez és a cserebogár leggyakrabban található begyében, gyomrában); tücsök és kabócza, lótetű (Gryllotalpa), nemkülönben szitakötőket s az *Emphitus grossularia*, valamint *Lophyrus pini* kártékony levéldarazsakat is szorgalmasan pusztítja. Ezeken kívül kevés közömbös vagy egyegy hasznos rovarfajt is elkap ugyan, de a süly mindig a legártalmasabb hernyókra jut, ezek igazi csemegéi s azért mint hernyópusztítónak madaraink közt nincs párja. Hasznos működése tehát úgy erdészetileg, kertészetileg, gyümölcsészetileg, mint mezőgazdaságilag is kiváló. S a mi szereplésének még nagyobb értéket kölcsönöz: az rendkivüli falánksága. Kivüle alig van madarunk, mely a szörös hernyókat elkölti — a kakuk éppen ezeket igen szereti, és alig van más, mely bizonyos területen elszaporodott hernyók rombolását és a rovarcsapásokat csirában s végleg elfojthatná. A kakukok, mint számos észlelet bizonyitja, ilyen sujtott erdőrészeken stb. összecsoportosulnak s addig élősködnek ott, mig teljesen felemésztették a kártékony hernyókat. Mind e tulajdonságait összevéve, tápláléka révén az erdőnek, gyümölcsösöknek leghasznosabb madara s legéberebb oltalmazója.

Értékéből azonban valami keveset le kell vonnunk, mert mint tudjuk, azoknak a hasznos madaraknak fészekaljai, melyek közé kakuktojás került, tönkre mennek. Ezt a kárt azonban nem szabad túlbecsülni; mert hiszen igen sok közömbös madárfészekbe is becsempészi tojását, azon kívül egyetlen fiatal kakuk, felnevelődése közben, legalább is annyit eszik, mint elpusztuló mostoha testvérei. Bátran szemet hunyhatunk természetének ez egyedüli rossz tulajdonságára, mert sokszorosan és lényegesen túlszárnyalja azt gazdaságunk czímeres ellenségeinek hatalmas irtásával, annyira, hogy önmagunkat károsítanók, ha e miatt bántanók.

Tökéletesség, hibátlanság nincsen sem állatban, sem emberben; tehát nem is szabad eszményi mértékkel itélkezni. Nemcsak türni kell a kakukot, hanem lehetőleg védeni, megjelenéséből okulni, mert még abban is segitségünkre van, hogy bizonyo pontokon való számosabb előfordulásával biztosan figyelmeztet a hernyószaporodásra és a keletkező csapásra. Idejében észrevehetjük hát a bajt, védekezhetünk ellene a mennyire lehet; s ekkor csak igazában meggyőződhetünk, hogy kicsiny az ember szándékával, eszközeivel, mert nem versenyezhet a kakuk alapos hernyópusztításaival.

Sokan még mindig többé-kevésbbé rossz indulattal vannak eltelve a kakuk iránt: ideje, hogy más felfogás terjedjen el felőle, mely érdem szerint méltatja ezt a mi jó barátunkat.

*

A mint a leirásból látjuk, a kakuk védelmére kelő lelkes franczia tudósnak elég nagy igazsága van, a mikor az erdő leghasznosabb madarának nevezi a kakukot és az értelmetlen puskásokra rádupláz a maga éles tollú fegyverével; — viszont azonban az erdő nagy életműködésében kutatgató és nem minden kétkedéstől ment őrszemünk kissé elfogulatlanabbul kénytelen kedves madarunknak az erdőt elemi csapásként sujtó nagy rovarkárokkal szemben hangoztatott mentőképességét és értékét a maga való mivoltára leszállitani.

Már az a körülmény, hogy a kakuk inkább a lombos erdőtáj lakója, arra int, hogy a természet nagy háztartásában rendes viszonyok közt fennálló egyensúly biztosításának szorgos kis munkásai közt a lomberdő többi dalosait, vagyis a többi rovarevő madársereget is számitásba kell vennünk. Másfelől a magas hegységi fenyőerdő már nem oly hangos tanyája a hasznos madarainknak s a kakuk is inkább alkalmilag jelentkezik a jegenyék és lúczok komor sűrűjében, a hová ösztöne hajtja a szokottnál netán dúsabban terített asztalt igérő hernyótelepek felé.

És tagadhatatlan, hogy úgy ő, mint a többi énekes madaraink mindegyike legnagyobb szeretetünkre és gondozásunkra méltó buzgalommal veszi ki részét abból a szünet nélküli tevékenységből, melyet számukra létfenntartási ösztönük a természet háztartásában rendes körül-

* Különösen kimerítő, 36 évi vizsgálatokon alapuló kutatásokat Link végzett s apróra kimutatta a kakuk táplálékát, gazdasági jelentőségét. (Orn. Monatsschrift zum Schutze d. Vogelwelt. 1889. 439—453; 476—482; 502—510.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mények közt egymásra kölcsönhatással működő élettényezők egyensúlyozásának feladatában kiszab. De ha tekintetbe veszszük, hogy az északi rovarkároknak erdeinkre lesujtó elemi csapása milyen rendkivüli körülmények közt, a káros rovarok hirtelen bekövetkező tömeges elszaporodását előidéző s a legtöbb esetben előttünk ismeretlen rejtett tényezők közrejátszása folytán előálló okokból emelkedik oly erejü veszedelemmé, a melylyel sem állati, sem emberi erő harczra kelni — a győzelemnek legalább is biztos sikerére való számítással — nem képes: erdőgazdasági és erdővédelmi szempontból hibáztatható mulasztás volna az, hogyha csupán hasznos madarainktól várnók az erdeinket érő veszedelem elhárítását s téves volna megnyugvó hiedelmünk, hogyha egynémely madárfaj csoportosabb feltünésének tudnók be az elvonuló veszedelem megszüntét.

Nem is volt még oly régen, hogy kitörlődhetett volna emlékezetünkből a mult század nyolczvanas és kilenczvenes éveinek mindenfelől hallatszó rovarcsapása. A búcsús pille, a gyapjas pille, majd az apácza pille s legutóbb a sárgafarú pille azokon a helyeken, a hol tömeges előfordulásuknak góczpontjaiban találkozott velök az erdőgazda, a természeti rend egyensúlyát már olyannyira megbillentették, hogy a máról-holnapra milliókra és milliókra felszaporodott hernyók mérhetetlen károsítását emberi tehetetlenségünkben époly természetű elemi csapásnak kellett megismernünk, mint más veszedelmet, a mely feltartózhatatlanul jött, pusztított és elvonult.

Ilyenkor bizony kedves madaraink nagy hasznosságát is csak a statisztikai számszorzások nagyító üvegén át tudtuk volna szemléltetővé tenni.

Hanem hát ha a csüggedhetetlen ember — a mely nemcsak önmagával, de az elemekkel szemben vivott harczaiban sem fogja akarni magát soha legyőzöttnek tudni — javainak védelmére minden időkben és fejlődő tudása minden erejével síkra száll az elemekkel szemben is: ebből az örökös küzdelemből ki kell a maga részét az erdőgazdának is vennie s nem a zöldelő erdő dalos kis napszámosaira bizni annak védelmét, hanem a természetvilág minden tényezőjének beható és folytonos tanulmányozásával alkalmaznia kell az erdő nevelésének és ápolásának mindazokat a leghelyesebb módszereit, a melyek az elemi csapásoknak mennél jobban ellentállóvá, életerőssé fejleszthetik a szépséges természet faoszlopos templomát. —*y* —*y*.

A vadászszékekről.

Irta: *Gyulay Károly*.

A vadászszékek kényelmi szempontból kétségtelenül sok jó szolgálatot tesznek a vadásznak, de nem egyszer okoznak végzetes baleseteket is s ha kényelmünkre vannak ott, a hol hosszas lesállások, avagy fárasztó kóborlásaink után a vadászszéken pihenünk, azért korántsem kényelmes dolog még a legkönnyebb vadászszéket sem hosszabb útakon magunkkal czipelni.

A vadászszékek apróbb kellemetlenségei közé sorolhatjuk a széklábaknak a talajba való süppedését. Az így egyenetlen helyzetbe kerülő székről a legcsekélyebb egyensúlyeltérés esetén is földre pottyanunk, a mi egymagában ugyan nem jelent valami nagyobb veszedelmet, de rendszerint a lesben várakozó vadászember mellett ott van a lőfegyvere is és így egy-egy előre nem látott lezuhanás alkalmatlan zajt okoz és veszedelmet is hozhat reánk akkor, ha estünkben a fegyver elsül. Egy-két vadászszékgyártó czég újabban olyan székeket hirdet, a melyeknél a szélesebbre aljazott láb nem fúródik oly könnyen a talajba. Az ilyen székek is, azonban bizonyos súlyon túl engednek a terhelésnek és csak oly mértékben süppednek a talajba, mint a hegyezettebb lábú ösmertebb vadászszékek. E mellett ezek az ú. n. «megtalpalt» szabadalmazott vadászszékek esztétikailag sem tetszetősek s a mellett, hogy súlyosabbak, abbeli előnyük, hogy a süppedésnek némileg jobban ellentállanak, alig teszi beszerzésüket oly mértékben ajánlatossá, a mint azt egyik-másik hirdetésben vagy árjegyzékben olvashatjuk.

Az egyik ilyen «süppedhetetlen» patentszék ugyancsak cserbenhagyta nemrégiben is egyik vadásztársamat. A gyepes talaj, a melyre székével együtt elhelyezkedett, eleintén elég szilárdságot mutatott, úgy hogy a «talpas» székkel nyugodtan vesztegelhetett egy ideig a lesülésen, de utóbb fölkelt pár pillanatra, hogy aztán megint visszaüljön a székre. Mivel a süppedésnek nyomát sem látta, súlyos testének teljes erejével nehezedett megint a székre. Persze a vadászszék az ismételt ránehezedés pillanatában most már mesés gyorsasággal 30—40 cm.-nyire süppedt a talajba s egyben egyenlőtlenül féloldalt dülve, gazdájával együtt felborult. Egyidejüleg serétlövése is elsült. A serétszemek a vadász kalapján kivül egyébben ezúttal kárt nem tettek. Jelen esetben a talaj is hozzájárult a veszedelemhez; a talajfelület ugyanis a sok esőzést nyomon követő aszály folytán mintegy 10 cm.-nyire kemény felső réteget alkotott. Ez a réteg aztán az ismét ránehezedő súlytól áttört, mire a szék-láb dágványszerű iszapaljba került. Az alig 10—12 méternyire elterülő ingoványos tó is érthetővé tette a felül gyeppel borított talaj ellentállóképességének csökkenését.

Számtalan ilyen esetet lehet a vadászszékek krónikájából elősorolni; hogy az ilyen balesetek még sem kerülnek nyilvánosságra, az érthető, mert a legtöbb vadász röstelli éppen az ilyen kisebb baleseteket előtálalgatni. E mellett a vadászszékkel való bukfenczezések többé-kevésbbé a vadásztársak előtt is nevetséges helyzetekbe sodorják a vadászt, a ki óvakodik ilyesmikkel előhozakodni.

A különböző székek közül az egylábú szék csak úgy kiszolgáltatja a vadászt a baleseteknek, mint a két-, esetleg háromlábú szék.

Vadászok által sűrűbben felkeresett helyeken czélszerű a vadászszékek felállítására a talajba régi kocsikereket alapul használni. A kerék középső tengelynyílásába a széklább könnyen beilleszthető. A szék oldaltámasztékát a küllőkre lehet erősíteni. Persze az ilyesmit mindig

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

előzőleg kell hasznavehető állapotba helyezni; a széken már elhelyezkedett vadász többé nem rá ér az ilyesmivel elvesződni.

Egyik-másik vadászszék-gyártó czég a székeknek süllyedése ellen való biztosítása czéljából külön fa-alapszerkezetet ad. Ezeket az ú. n. Behr-féle «alapozott» székek eléggé megbizhatók volnának; de egy nagy hátrányuk az, hogy a jókora nagyságú alapszerkezetet magunkkal kell hordozgatnunk. A praktikus vadász pedig igyekszik oly módon fölszerelődni, hogy szabad mozgásában minél kevesebb czók-mók akadályozza; ebbeli igyekezetét az ilyen szerkezetek korántsem fogják megkönnyiteni.

Olyan balesetek, a midőn valaki fegyverestül együtt zuhan le vadászszékéről, csak a tapasztalatlanabb vadászt érhetik. Az előrelátó vadász a lőfegyverét mindenkor kezeügyében tartja ugyan, de a midőn az ingatag vadászszéken üldögél, töltött fegyvere bizonyára nem függ a vállán, sem nem pihen az ölében, hanem bizonyos elérhető távolságba helyezi azt el.

A vadászszék legkényelmesebbje és legbiztosabban is megalapozható szerkezete a háromlábú; persze ennek megint a súlya és terjedelme a vadásznak a legtöbbször alkalmatlan.

Újabban fölötte alacsony, apró, igy könnyű szerkezetű vadászszékeket használnak. Előnye ezeknek az olcsóság és a hordozgatás könnyebbsége; hátrányuk viszont, hogy süppedékes talajon gyorsan a föld szintjére kerülnek, úgy hogy a székecskéből mi egyéb sem látszik ki, mint az iménti még rajta ült vadász komikus alakja.

A vadászszékek gyakran válnak súlyosabb természetű balesetek okozóivá. Pár évvel ezelőtt a felvidék egyik uradalmának vadászvendégét, az alatta összetörő egylábú vadászszék a hastáj körül életveszélyesen fölnyársalta. A szerencsétlenül járt vadász több centiméter mélységű súlyos sebével heteken át nyomta a kórágyat.

Gazdasági tanácsadó.

A méhcsaládok betelelése. Az előző számban a méhcsalád téli fészkének berendezését irtam le, folytatólag röviden vázolom azon tényezőket, melyek a kitelelés sikerét biztositják.

Ezek közül első helyen emlitem a jó és melegtartó kaptárt. Legczélszerűbb az olyan kaptár, mely kettős deszka falazatu, mely oldalfalak köze melegtartó, azaz rossz hővezető anyaggal van kitöltve. Repülő nyilása a kaptárnak szükithető legyen. A repülőlyuk szükitése által megvédjük a családot a betolakodó ellenségek ellen, megelőzhetjük őszkor a hordás megapadásakor gyakori rablást és télen nincs is szükségük a méheknek oly nagy repülő nyilásra.

Őszkor a kaptár repedéseit, nyilásait maguk a méhek is beragasztják. Sokszor a repülő lyukat is megszűkitik s ezáltal mintegy útmutatásul szolgálnak a méhésznek. Igy védekeznek a hideg behatolása és a léghuzat ellen, mely kitelelésüket leginkább veszélyezteti.

Másik főtényező a kellő mennyiségü és egészséges élelem. A méhek egész télen át mézzel és virágporral táplálkoznak.

Ezen táplálékok elfogyasztása képesiti őket arra is, hogy annyi meleget tudnak előállitani, hogy a legnagyobb hidegben sem dermed meg jó, melegtartó kaptárban a kellő élelemmel ellátott család. Virágporból (nitrogén tartalmu táplálék) keveset fogyasztanak télen. A méhecske legfontosabb elesége télen a méz (szénhidrát). Egy családnak sejtekben befödelezve átlagosan tiz kilogrammot kell adni.

Fontos dolog az is, hogy a család befödelezett mézet kapjon telelésre. A be nem födelezett mézből ugyanis a viztartalom elpárolog, a méz megczukrosodik. A kristályosodásnak indult, vagy megczukrosodott mézet nem tudják a méhek felhasználni, mert a felhigitáshoz szükséges vizmennyiséget nem tudják megszerezni. Leginkább a keresztes virágokból, pl. a repczéről gyűjtött méz czukrosodik meg hamarosan, miért is ilyen mézzel lehetőség szerint ne teleljük le méheinket.

A méhcsalád nyugtalanságának igen sokszor a megczukrosodott méz, azaz a vizhiány az oka. Ha ezt venné észre a méhész, úgy Ziebolz-féle itatóedény alkalmazásával könnyen és gyorsan segithet családján.

Azt talán fölösleges is emlitenem, hogy az elsavanyodott, erjedésnek indult méz betelelésre nem alkalmas.

A méhcsaládok kitelelését biztositó tényezők között első helyen kellett volna emlitenem a család nyugalmát. A legcsekélyebb zajra, zörgetésre, kopogtatásra felzúdul a telelő család s nyugalmában háborgatva lesz. Megbomlik a szoros telelő fürtbe összehuzódott méhek között a rend. Egyesek a zaj okát kutatva, otthagyják a telelő méhek csomóját s megdermedve elpusztulnak, a legnagyobb részök azon hiszemben, hogy ütött végórájuk, neki esnek s teli szivják magukat mézzel. Legalább annyit igyekeznek megmenteni, a mennyit magukba szivhatnak.

A többszöri háborgatásnak káros következményei közül felemlitem a vérhast. Sok család elpusztulásának oka ezen gyakori méhbetegség.

Óvakodjunk méheinket télen háborgatni, mikor mondhatni abszolut nyugalomra van szükségük. Óvjuk meg őket a téli ellenségektől. Igen nagy kárt okoz a harkály, mely kivájja a kas vagy kaptár oldalát s nemcsak a kopogtatással háborgatja méheinket, hanem hosszú ragadós nyelvével behatolva a kivájt lyukon, sok méhet tesz tönkre. Sokat háborgatják a méhcsaládokat az egerek is, melyek ellen nem nehéz védekezni. *Zimay Szilárd.*

Védekezés a legyek ellen. A legyek ellen, melyek nem ritkán valóságos csapások az emberre és az állatokra egyaránt, csak úgy lehet biztos és tartós eredményt elérni, ha czéltudatosan és rendszeresen védekezünk ellenök. Erre való tekintettel *Bauwerker*, a németországi eichelscheiderhofi ménes igazgatója, ismerteti azokat az eljárásokat, a melyek az emlitett ménesben eredményeseknek bizonyultak. Mindenekelőtt úgy az istállókban, mint az emberi lakásokban enyvvel be-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kent farudakat akasztott ki és azokról kezdetben mindennap, később azonban csak 2—3 naponként távolította el a legyeket és egyuttal újból beenyvezte a rudakat. Jelentékenyen járult hozzá az eredmény biztosításához a ménes mocsaras talajának javítása. Előnyösnek bizonyult továbbá az összes helyiségek szorgos tisztántartása, az árnyékszékek és a pöczegödrök erélyes fertőtlenítése, valamint az istállók gondos szellőztetése. A tél közeledtekor a konyhák mennyezetén és falain rendszeresen nagy mennyiségben fogdostatta össze a legyeket és azokat alkohollámpával elégette, éppen úgy mint azok petéit, mielőtt még azokból az álczák kikeltek volna. Azt tapasztalta továbbá, hogy a falak bepermetezése mésztejjel kitünő hatású a peték megsemmisítése szempontjából, hatása különben még biztosabb, ha a mésztejhez 1—3% formalint adnak. A formalin egyuttal a legyeket is erélyesen ölő szer, mely olyanképpen nyerhet alkalmazást, hogy egy tányéron fél liter tejben felaprított kenyeret áztat fel, a híg péphez két kanál formalint teszünk és a keveréket a helyiségben hagyjuk állani. Nagyobb helyiségek részére fél liter tej és két kanál formalin, kisebb helyek, mint pl. emberi lakások részére, negyed liter tej és egy kanál formalin szükséges.

A legyek gyéritéséhez hozzájárul a legyek természetes ellenségeinek, elsősorban a rovarevő madaraknak védelme. Ebben a tekintetben az első hely a fecskéket illeti meg, melyek elszaporodását a fészkeiket lefoglaló verebek irtásával lehet elősegíteni. Mesterséges madárfészkek alkalmazásával a többi rovarevő madarak elszaporodását is elősegíthetjük. A tyukok is sok legyet semmisítenek meg.

Ezekkel az eljárásokkal majdnem teljesen sikerült kiirtani a legyeket a ménesben.

(Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közleményei.)

Vértetű elleni szer. A vértetűt (Schizoneura lanigera) jól ismeri minden gyümölcsfatermelő és azt is tudja róla, hogy eddig még nem sikerült olyan védekezőszert találni, a melynek ez a nagy pusztításokat végző rovar ne tudott volna ellenállni. Ez az állat ugyanis viaszszerű fonalakból olyan állandó védőburkot készít magának, a mely alatt ellenségeitől teljes biztonságban él.

Számtalan különféle védekezőanyaggal megkiséreltek már a vértetű irtását, azonban — sajnos — mindezideig nem sikerült olyan anyagot találni, a mely a vértetűk ellen elég eredményesnek volna mondható, legújabban azonban Mangin tanár közli, hogy a vértetű legbiztosabban elpusztítható úgy, ha a vértetűtelepeket élősdi gombákkal megfertőzzük. Mangin tanár vizsgálatai szerint az ú. n. «Botrytis bassiana» és a «Sporotricum globulifere» gombák legalkalmasabban fejlődnek a vértetűkön és belőlük élősködvén, elpusztítják azokat. Ez a védekezési eljárás igen egyszerű és kényelmes volna, de valószínű, hogy a gyümölcstermelő közönség nehezen fog vele megbarátkozni a fertőzésre alkalmas gombák beszerzésével járó nehézségek miatt.

Cadoret Artúr a «Le Progrès agricole et viticole» czímű szaklapban kijelenti, hogy a vértetű ellen való védekezés kérdését véglegesen megoldottnak tekinti az ő eljárása által, a mely szerinte épp oly egyszerű és praktikus, mint olcsó is. Cadoret azt állítja, hogy az ő eljárása által nemcsak hogy a vértetűtelepek pusztulnak el teljesen, hanem eleje lesz véve a további fertőzéseknek s a rovar terjeszkedésének is.

E czélból Cadoret a közönséges olajfestéket ajánlja, a mely mindenütt kapható, de otthon elkészítheti minden gazda maga is a következő vegyítéssel:

lenolaj	700 gr.
ónfehér	150 «
zinkfehér	100 «

E keveréket tiz perczig forraljuk s miután lehült, még 100 gramm terpentineszencziát adunk hozzá.

A keveréket azután ecsettel fölkenjük a fertözött részekre. Általában egyszeri kezelés is elegendő szokott lenni ezen anyaggal, de ha biztosabb eredményt akarunk elérni, akkor ajánlatos, hogy két izben és pedig egyszer tavaszszal és egyszer őszszel is kenjük meg a veszélyeztetett részeket.

Ezzel az eljárással Cadoretnek sikerült öreg, a vértetűtől teljesen ellepett almafákat tökéletesen megtisztitani s a kezelés után egészséges, erőteljes virulást mutattak s dús lombozatot fejlesztettek.

A vértetű ellen olajjal védekezni nem új gondolat és már nálánk is megkiséreltek egyes termelők és azt jónak találták, bár általában azt tartják, hogy az olaj károsan hat különösen a fiatalabb fáknál. A tapasztalatok azonban ezt az aggodalmat eddig még nem igazolták teljesen s ezért a fenti védekezési eljárás kipróbálását czélszerűnek tartjuk.

(Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közleményei.)

Különfélék.

Figyelmeztetés. Sajtótermékeket Budapesten csak a 72. számu postahivatal vesz fel, a mely lapunk kiadóhivatalától: az Országos Erdészeti Egyesülettől igen távol esik. Minthogy az egyesület szolgaszemélyzete is megfogyott, nincs módunkban egyes reklamált lappéldányokat vagy egyéb sajtótermékeket (naptárt, könyvet) napról-napra továbbitani, hanem ez csak időszakonként, esetleg csak a legközelebbi lapexpedició alkalmával fog megtörténhetni. Kérjük tehát t. olvasóink szives türelmét az ebből származó késedelmekért.

Halálozás. *László Gábor*, a Ferencz József-rend lovagja, miniszteri tanácsos, a földmivelésügyi miniszterium erdőfelügyelőségi ügyosztályának vezetője, az Országos Erdészeti Egyesület igazgató választmányának tagja, munkás életének 61-ik s állami szolgálatának 41-ik évében, hosszas szenvedés után, szeptember hó 8-án jobblétre szenderült.

László Gábor, a ki 1854. évi április hó 3-ikán Nagybányán született, erdészeti főiskolai tanulmányai-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nak befejeztével mint erdőgyakornok a kolozsvári volt jószágigazgatóság kerületében 1874. évi szept. hó 2-án kezdte meg állami szolgálatát. Innen 1878. évben a szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületébe erdészszé, 1880-ban pedig a beszterczebányai kir. erdőfelügyelőséghez alerdőfelügyelővé, majd 1884-ben kir. erdőfelügyelővé kineveztetvén, megbizatott a pozsonyi kir. erdőfelügyelőség vezetésével, honnan kiváló képességei révén már két év mulva a földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztályába rendeltetett be s az erdőfelügyelőségi ügyosztály vezetésével bizatott meg. Ebben a megbizatásában kifejtett rendkivüli és ügybuzgó szolgálatai elismerésül 1903. évben főerdőtanácsossá, majd 1913. évben miniszteri tanácsossá neveztetett ki.

A szeretetreméltó egyéniségénél és megnyerő modoránál fogva általános tiszteletnek örvendett feledhetlen kartárs elhunyta alkalmából a földmivelésügyi miniszterium külön gyászjelentést adott ki s tisztikara a temetésen testületileg részt vett.

Baumgartner Emánuel, m. kir. segéderdőmérnök, a tótsóvári erdőhivatal kerületéhez tartozó szomolnokhutai m. kir. erdőgondnokság vezetője. tevékeny életének 32-ik s hasznos állami szolgálatának 8-ik évében a harctéren, a haza védelmében, hősi halált halt.

Pettera Hubert, a III. oszt. vaskorona-rend és a Ferencz József-rend lovagja, a koronás ezüst érdemkereszt és a toszkánai polgári érdemrend tulajdonosa, a porosz vörös sas-rend lovagja, a gödöllői cs. és kir. udvari vadászhivatal főnöke, augusztus hó 28-án, életének 82-ik évében elhunyt.

Pettera 1881. évben, tehát 33 évvel ezelőtt került mint Ő Felsége udvari testőrvadásza a gödöllői udvari vadászati hivatal élére s azóta általános tiszteletnek örvendve, teljesített ott szolgálatot. Ő Felsége távirati úton fejeztette ki részvétét az elhunyt özvegyének, hűséges vadásza elhunyta alkalmából.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál, az 1912. évi VIII. t.-cz. alapján nyugdíjra, balesetre, aggkori ellátásra és temetkezési segélyre a következők biztosittattak: Reiplik József beregvármegyei járási erdőőr; Bárány Antal uradalmi vadőr; Buruba Sándor, ifj. Bilibok György és Gál Mihály csikvármegyei hatósági erdőszolgák; Sümegi József urbéres erdőőr; Nyegla József m. kir. erdőőr; Péter Mózes udvarhelyvármegyei hatósági erdőszolga; Chiomcsó István szepesvármegyei erdőlegény.

Itt értesítjük a pénztár azon tagjait, kik hadba vonultak, hogy addig, míg katonai szolgálatot teljesítenek, tagsági díjakat fizetni nem kötelesek s hogy katonai szolgálatra történt bevonulásukat az Országos Gazdasági Munkáspénztár központi igazgatóságánál (Budapest, V., Alkotmány-utcza 16.) egyszerű levelezőlapon közvetlenül vagy illetékes községi előljáróságaik utján jelentsék be.

Tanácsoljuk azonban, hogy azok, a kik tehetik, fizettessék be tagsági díjaikat katonai szolgálatuk alatt is, hozzátartozóik által, hogy ezzel is tagsági idejüket gyarapithassák.

A háboru által érdekelt országok területe, népessége és hadiereje: *Ausztria-Magyarország* területe 676,000 négyzetkilométer, 51 millió lakossal, hadiereje a népfelkelőkön kívül 2.500,000 ember. — *Németország* területe 540,857 km.², 66 millió lakossal, hadiereje a népfelkelőkön kívül mintegy 4.500,000 ember. — *Olaszország* területe 286,682 km.², 36 millió lakossal, hadiereje állitólag csak 1.100,000 ember (valószinüleg több, mert ez a lakosságnak csak három százaléka volna). — *Oroszország* területe (a Kaukázus és Ázsiai-Oroszországon kívül) 5.900,152 km.², 133.778,000 lakossal, hadiereje mintegy 4.000,000 ember. — *Franczia-ország* területe 536,064 km.², 39.601,509 lakossal, hadiereje mintegy 2.300,000 ember. — *Szerbia* területe 80,300 km.², 4.500,000 lakossal, hadiereje 300,000 ember. — *Montenegro* területe 15,000 km.², 400,000 lakossal, hadiereje mintegy 60,000 ember. — *Románia* területe 139,715 km.², 7.500,000 lakossal, hadiereje 600,000 ember. — *Bulgária* területe 120,000 km.², 5.000,000 lakossal, hadiereje 400,000 ember (valószinüleg több). — *Görögország* területe 108,000 km.², 4.400,000 lakossal, hadiereje 350,000 ember.

Hivatalos közlemények.

70,858.
II/B.— 1914. szám.

Valamennyi közigazgatási bizottságnak, magyar- és horvát-szlavonországi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak, a kir. erdőfelügyelőségeknek, az állami m. kir. erdőhivataloknak, a beszterczei m. kir. erdőigazgatóságnak, a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolának, a központi erdészeti kisérleti állomásnak és a m. kir. erdőőri szakiskoláknak.

A főlesketett erdőtisztek és erdőőrök adómentes szolgálati fegyverei tárgyában a m. kir. pénzügyminiszter úr a következő körrendeletet adta ki:

«1914. évi 29,844. szám.

(Körrendelet valamennyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz, kivéve a székesfővárosit és a székesfővárosi m. kir. adófelügyelőhöz).

A fegyveradóról és a vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t.-cz. 5. §-a szerint a fegyveradó alól kivétetnek:

«f) a felesketett erdőtiszteknek és a kir. erdőfelügyelőségi személyzetnek szolgálati használatra rendelt fegyverei;

g) az erdőőröknek fegyverei azon esetben, ha ezen egyének az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ban — Horvát-Szlavonországokban az ott érvényben lévő törvényben — megszabott minőség alapján lettek felesketve.»

Fölmerült kételyek eloszlatása czéljából a m. kir. földmivelésügyi miniszter úrral egyetértőleg kijelentem, hogy e törvényes rendelkezések alapján, az *f)* pontban említett erdőtisztek és a *g)* pontban megjelölt erdőőrök

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

szolgálati czélra két adómentes fegyvert tarthatnak és pedig az erdővédelmi szolgálatra egy golyós, a vadőrzési és vadászati felügyelői szolgálatra pedig egy sörétes fegyvert.

Az 1897. évi XXXI. t.-cz. 38. §-a szerint felesketett erdőtisztek és erdőőrök az említett szolgálatuk sikeres elláthatása végett golyós fegyveren kívül serétes szolgálati fegyver tartására is vannak utalva; mert a vadászati felügyelői, vadőrzési, vadvédelmi s vadászási teendők elvégzése ily fegyver használata nélkül nem gyakorolható.

Ezek a fegyverek azonban szolgálaton kívül vadászatra nem használhatók. Vadászatra való használásuk tehát a fegyveradó-kihágás tényálladékát állapítja meg és az 1883. évi XXIII. t.-cz. 43. §-ának *d)* pontja értelmében 20 koronától 40 koronáig terjedhető pénzbirsággal büntettetik.

Budapest, 1914 junius hó 27-én.»

Erről czimet tudomásul s az érdekelt alkalmazottakkal leendő közlés végett értesítem.

Budapest, 1914 augusztus 24.

A miniszter rendeletéből:

Roth Loránd,
miniszteri tanácsos.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

A m. kir. **földmívelésügyi miniszter** áthelyezte Wény János m. kir. segéderdőmérnököt Fogarasról Zernyestre és ideiglenesen megbizta az erdőgondnokság vezetésével.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az **1914. évi augusztus hóban** a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Makky János 8·—, Zsarnóczai erdőhiv. hd. 19·80, Lippai főerdőhiv. 400·—, Földmív. min. hd. 175·15, Liptóújvári főerdőhiv. hd. 20·—, Lugosi erdőig. hd. 19·80, Magyaróvári fgi urad. hd. 8·55, Szekszárdi erdőgond. hd. 16·55, Soproni adóhiv. hd. 20·85, Sátoraljaujhelyi adóhiv. hd. 24·35, Magyari Árpád 5·—, Bustyaházai erd. hiv. hd. 13·55, Miskolczi adóhiv. hd. 16·15, Harmann József hd. 3·20, Horváth Károly hd. 25·—, Gr. Esterházy urad. hd. 16·35, Felsőkaboli zárdafőn. hd. 18·15.

1 koronát fizettek: Járos József, Zolder Péter.

2 koronát fizettek: Ifj. Czibor Ferencz, Tibori János, Bánovszky János, Pomothy János, Drexler Ignácz, Papp Péter, ifj. Hölbling János, Szoták Ferencz, Smeczó József, Horváth Lőrincz, Riesz Károly, Erdőfi István, Szomora József.

3 koronát fizetett: Hagyik János.

4 koronát fizettek: Stummer István, Farkas János.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

D. J. 1. Az előfizetési díjat megkaptuk s ezzel előfizetése ez év végéig rendezve van.

2. Ha álláskeresletre vonatkozó hirdetést akar a lapban közzétenni, úgy azt háromszor díjmentesen közöljük. Az erre vonatkozó hirdetést önnek kell megfogalmazni, mert mi nem tudhatjuk, hogy mit akar hirdetni. Hogy lesz-e eredménye a hirdetésnek, azt mi éppenséggel nem tudhatjuk.

Ha azonban mást akar hirdetni, úgy a hirdetésért a lap jobboldali felső sarkán látható díjat meg kell fizetnie. Minél hosszabb a hirdetés, annál többet kell érte fizetnie. Ha a hirdetést a kiadóhivatalnak beküldi, úgy értesíteni fogjuk, hogy annak negyedévig való közlése körülbelül mibe fog kerülni. Pontos árat csak akkor tudunk közölni, ha a hirdetés már nyomtatásban legalább egyszer megjelent.

K. I. Az 1890. évi I. t.-cz. 25. §-a értelmében az erdőőrök nem tartoznak útadót fizetni. Miután a törvény általánosságban csak erdőőrökről tesz említést, ebből következik, hogy nemcsak a kincstári erdőőrök, de általában az erdőőrök nem tartoznak útadót fizetni. Így döntött különben a közigazgatási bíróság is, a mikor Brassó város erdőőreit az útadó fizetésének kötelezettsége alól felmentette. Ha önre az útadót mégis kirótták, folyamodjék annak törlése iránt a pénzügyigazgatóság útján az adófelszólamlási bizottsághoz (közigazgatási bizottsághoz) s hivatkozzék kérvényében a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1906. évi 2034. szám alatt ez ügyben hozott ítéletére, vagy Mosonvármegye közigazgatási bizottságának 1908. évi 959. k. b. szám alatt hozott határozatára, vagy a belügyminiszter úrnak Szebenvármegye közönségéhez intézett 1912. évi 5287. számú rendeletére. Az első lapunk 1908. évfolyamának 44. oldalán, a másodikat 1909. évfolyamának 58. oldalán, utóbbit pedig 1912. évfolyamának 100. oldalán egész terjedelmében megtalálhatja.

Az özvegyek útadót tartoznak ugyan fizetni, de a törvény 49. §-ának *e)* pontja értelmében a nők a *természetbeni* községi közmunka teljesítése alól általában ki vannak véve, kivéve azt az esetet, ha háznuknál velük, legyenek hajadonok vagy özvegyek, egy kenyéren élő és munkára alkalmas férfiszemélyzet vagy szolga létezik, mely esetben ezek, a megszabott napszámot amazokért teljesítik.

B. R. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. 21. §-a értelmében a közös legeltetésre használt birtokoknál a községi képviselőtestület a legeltetés mikénti gyakorlására nézve szabályrendeletet köteles alkotni, melyben a 21. §. *g)* pontja értelmében az is megállapítandó, hogy mely esetekben engedhető meg az, hogy egyesek külön legeltethessenek. Nézze meg ezt a szabályrendeletet a jegyzői hivatalban s ha azt magára nézve sérelmesnek találná, forduljon jogorvoslatért első fokban a főszolgabíróhoz, másodfokban a vármegye alispánjához, harmadfokban pedig a földmívelésügyi miniszter úrhoz.

K. J. A kopár és vízmosásos területek befásításához kinevezett erdőőröknek, éppen úgy, mint más állami alkalmazottnak, a családi pótlékra a szolgálatba lépést követő naptári évnegyedtől kezdve van igénye. Azonban a családi pótlékot akár szóbelileg, akár írásbelileg kérni is kell, mert másképen nem utalványozzák ki. Annak, a ki a családi pótlékot szolgálatba lépése alkalmával kérni elmulasztotta, a családi pótlék azt a napot követő naptári évnegyedtől kezdve jár, a mely napon erre való igényét bejelentette. Felettes hivatalának a földmívelésügyi miniszter úrhoz intézett jelentése szerint ön, a ki mult évi február hóban lépett állami szolgálatba, csak ez év junius havában kérte gyermekei után a családi pótlékot s így az, a családi pótlékról szóló 1912. évi XXXV. törv. czikknek megfelelően helyesen utalványoztatott folyó évi julius hó 1-től kezdve. Ez ellen

© EE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

az intézkedés ellen hiába fordul akárhova, mert ezen segíteni nem lehet. Leghelyesebben teszi, ha belenyugszik abba, hogy közel másfél évre elveszett a családi pótléka, s újonnan szolgálatba lépő társait figyelmezteti erre a körülményre. Egyébiránt az ön esetével teljesen azonos esetből kifolyólag a földmívelésügyi miniszter úr már felhívta az állami erdőhivatalokat, hogy az újonnan állami szolgálatba lépőket, a kik a szabályokat még természetszerűleg nem ismerhetik, figyelmeztessék, hogy a családi pótlékra való esetleges igényüket jelentsék be.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Jó bizonyítványokkal rendelkező, több évi gyakorlattal bíró vadőr, ki az apróvad tenyésztésében, a hálóval való vadászatban és a háló javításában jártas, bármikori belépésre állást keres. Címe: Kovács Imre vadőr Kiliti (Somogy m.). (48.)

20 éves, hadmentes, edzett, erős, négy reált végzett, a magyar és német nyelvet bíró fiatalember, ki már hasonló minőségben rövidebb ideig alkalmazva volt, vadászgyakornoki, erdőszolgai, vadászinasi alkalmazást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (49.)

49 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, hat gimnáziumot végzett, szakvizsgázott erdőőr, ki magánuradalmakban mint erdőőr és felügyelő, továbbá gazdaságban mint tiszt volt alkalmazva, az erdészet, mezőgazdaság és irodai teendőkben teljesen jártas, megfelelő állást keres. Címe: Petrovits Gábor szakv. erdőőr Técső, (Máramaros megye). (50.)

Uradalmi erdészi, segéderdészi, vagy fővadászi, főerdőőri állást keres szakvizsgázott, az erdészet minden ágában jártas, irodai teendőkben is gyakorlattal bíró egyén. Esetleg több ezer koronás óvadékot is képes letenni. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (51.)

Intelligens, négy gimnáziumot és erdőőri szakiskolát végzett, kitünő eredménynyel szakvizsgázott 19 éves, erős testalkatú, némileg románul és németül is beszélő feltétlenül megbízható egyén, azonnali belépésre megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (52.)

HIRDETÉSEK

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (I.XXIV.6.)

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

című könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a czélt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretléczek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala
Ujpest, Széchenyi-utcza 7. sz.

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek
nélkülözhetetlen segédkönyvek a
Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő által irt

baromfi- és házinyul-tenyésztési szakmunkák:

1.	Általános tudnivalók	III. kiadás	ára 1.— K
2.	Baromfitenyésztés	I. «	« 5.— «
3.	Tyuktenyésztés	II. «	« 3.— «
4.	Pulykatenyésztés	II. «	« 3.— «
5.	Lud- és kacsatenyésztés	I. «	« 3.— «
6.	Baromfiak hizlalása	II. «	« 1.50 «
7.	Baromfitermékek értékesítése		« 2.— «
8.	Az ezüst szőrmenyul tenyésztése és értékesítése. I. kiadás		« 2.— «

E nyolcz munka **Szerzőnél — Eperjesen, erdészeti** *altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve* **fele árban** *kapható.*

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

DIANA FEGYVER ATELIER
Gothard Sándor
Herény, Szombathely mellett, Vas m.
Lerakat: **Budapest, VI., Váczi-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek
120 korona ártól felfelé.
A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.
Saját szerkezet — saját minták!

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 19. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. október 1.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 4 K.
Fél évre . . . 2 K.
Negyed évre . . . 1 K.
Egyes szám . . . 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskereslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Új faállománybecslési eljárás. (Rónai György.)
A fegyveradóról.
Gazdasági tanácsadó: Házinyúltenyésztés külföldön. (Bálintffy József.) — Házinyúlnak ingyenes és kedvezményes áron való beszerzése.
Különfélék: A föld- és erdőbirtokosokhoz. — Sajtóhiba. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények: Hirdetmény az erdőőri és vadőri szakvizsgák ügyében. — A vadászati szerződésekben előírt kikötések teljesítése ügyében.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Néhai Ferencz Ferdinánd trónörökös naplójából. (Ifj. Thóbiás Gyula.)

Új faállománybecslési eljárás.

Irta: *Rónai György.*

A magyar királyi központi erdészeti kisérleti állomás folyóiratában, az «Erdészeti Kisérletek»-ben ismertettem egy új faállománybecslési eljárást.

Minthogy ez a faállománybecslési eljárás egyszerűségénél és pontosságánál fogva gyakorlati szempontból nagy jelentőséggel bir, azért azt röviden e lap olvasóival is megismertetem.

A fatermési tábláktól és a szembecsléstől eltekintve, a faállomány fatömegének a megállapításánál a legáltalánosabban ismert és a gyakorlatban követni szokott eljárás az, hogy az állomány fatömegét a körlapösszeg alapján kiszámított, ledöntött és pontosan köbözött átlagfák fatömegével számítjuk ki, azáltal, hogy az átlagfa köbtartalmát szorozzuk a talált törzsek számával.

Eljárásunk a következő:

A megbecsülendő faállományban felvett próbaterületen, vagy az állomány egész területén az összes törzseket mellmagasságban megmérjük és a megmért átmérőket az erre előkészített jegyzőkönyvben centimeter vastagsági fokok szerint feljegyezzük. (Lásd az 1. kimutatást.)

Ennek megtörténtével kiszámítjuk, hogy milyen mellmagassági vastagsággal bir az a fa, melynek fatömege a felvett fák fatömegének átlagát kell, hogy adja és a mit átlagfának nevezünk.

Minthogy egyenlő magasság és egyenlő alak mellett a fák köbtartalma arányos azok mellmagassági körlapjával, azért az átlagfa mellmagassági átmérőjét nem a felvett *átmérők*, hanem az azoknak megfelelő *körlap* alapján kell meghatároznunk.

E czélból az erdészeti zsebnaptárban levő henger, vagy körlapszorzási táblával előbb minden egyes cm. vastagsági fokra kiirjuk az ebben a vastagsági fokban talált törzsszámnak megfelelő körlapösszeget és azután ezeket a körlapösszegeket összegezzük.

A kapott összeg a felvett fák körlapösszegét adja, a melyből, ha azt a felvett fák számával elosztjuk, megkapjuk az átlagfa körlapját.

Hogy ezt az átlagos körlappal biró fát az állományban kikereshessük, ismernünk kell annak átmérőjét.

Ezt a hengertábla előtt levő körlaptáblából egyszerű visszakeresés útján állapítjuk meg, a mikor is azt keresük, hogy az adott körlapnak milyen átmérő felel meg.

Ha már most felkeresünk az állományban egy olyan törzset, a melynek mellmagassági átmérője az így kiszámított átlagos átmérőnek megfelel s azt ledöntetjük, köbözzük és köbtartalmát a felvett fák számával szorozzuk: megkapjuk a felvett állomány fatömegét.

Ha a felvett terület csak próbaterület, vagyis a megbecsülendő állomány területének csak bizonyos hányada, akkor úgy kapjuk meg az egész faállomány fatömegét, ha a próbatérnek egy holdra átszámított fatömegét szorozzuk az állomány egész területével.

Az eljárás, valamint a későbbiek megvilágítására a következőkben egy példát is kidolgoztam.

A felvett állomány törzsenkénti felvételét és a felvett törzsek körlapösszegét a túloldalon levő kimutatás tünteti fel.

A kimutatásban az állomány törzsei, a mint azt a gyakorlatban leggyakrabban tenni szoktuk, csak páros centiméterenként vannak felvéve.

A felvett állomány körlapösszege 26·810 m.^{2}; az átlagfa körlapja tehát: 26·810 : 337 = 0·0796 m.^{2}; az ennek megfelelő átmérő pedig 31·85, kereken 32 cm.

Az állományban ilyen átmérőjű fát ledöntve, annak köbtartalmát 0·706 m.^{3}-nek találtam s ennek alapján az állomány fatömege 0·706 × 337 = 237·922 m.^{3}

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

1. kimutatás.

Mellmagassági átmérő cm.	Erdeifenyő főállomány törzsszáma jelekkel	számmal	Körlapösszeg m.²
16	/	1	0·020
18	///	3	0·076
20	//// //	12	0·377
22	////	9	0·342
24	//// ///	23	1·040
26	//// //// ///	33	1·752
28	//// //// //// ///	48	2·956
30	//// //// //// ////	45	3·181
32	//// //// //// ////	40	3·217
34	//// //// //// ////	40	3·632
36	//// //// ////	29	2·952
38	//// //// //	17	1·928
40	//// //	12	1·508
42	//// /	11	1·524
44	////	9	1·368
46	//	2	0·332
48		—	
50	//	2	0·393
52	/	1	0·212
		337	26·810

Ha nagyobb pontosságra törekszünk, egynél több átlagfát döntetünk és azoknak átlagos fatömegével számolunk.

A mint látjuk, ennek az eljárásnak lényege azon a feltételen alapszik, hogy a faállomány törzsei egyenlő magassággal és egyenlő alakkal birnak s hogy ennek megfelelően azoknak fatömege *arányos* a mellmagassági körlappal.

Ez a feltétel azonban a természetben nem áll fönn.

A faállományok beható elemzése révén kitünt, hogy csupán az átlagos átmérőn felül lévő törzsek fatömege arányos azoknak mellmagassági körlapjával, és hogy a faállományt alkotó törzsek nemcsak magasságukra, hanem alakjukra nézve is többé-kevésbbé eltérnek.

Az egész állományra vonatkozó átlagfának tehát nemcsak különböző átmérőjü, hanem különböző magasságú és alakú törzseket is kell képviselnie.

És minthogy nincsen egyéb szabályunk, a mit az átlagfák kiválasztásánál követnünk kell, mint az, hogy a kiválasztott fának minden egyéni hibától és rendellenességtől — úgy magasságra, koronára, mint alakra nézve — mentnek kell lennie, azért az átlagfa fatömege a valóságban rendesen vagy nagyobb, vagy kisebb a pontos átlagnál.

Kisérletek igazolják, hogy a faállománynak ilyen, az egész állományra vonatkozó átlagtörzszsel való megbecslése ritkán ad elég pontos eredményt; különösen a választékokra nézve nem, még akkor sem, ha egynél több átlagtörzset döntetünk és azoknak átlagos fatömegével számolunk.

Megbizható eredményt, főleg a választékokra nézve csak akkor kapunk, ha a cm.-vastagságonként felvett törzseket valamely eljárás szerint úgynevezett vastagsági osztályokba csoportosítjuk és az egyes vastagsági osztályokban döntött átlagfák fatömegéből előbb a vastagsági osztálynak, tehát a fáknak kisebb — méreteikben nem annyira eltérő — csoportjára számítjuk ki a fatömeget és végeredményben ezeknek a csoportoknak a fatömegösszegében keressük az állomány fatömegét.

Ez a becslési eljárás azonban már nagyon hosszadalmas számítással jár és ennek pontossága is a dön-

TÁRCZA.

Néhai Ferencz Ferdinánd trónörökös naplójából.

Irta: Ifj. *Thóbiás Gyula.*

Mielőtt a feledés enyhet, pihenést nyujtó leplével lassan-lassan betakarná a megindító sorsra jutott Fenséget, még egyszer magunk elé varázsoljuk vadászkörökben a főherczeget, a mint a trópusok őserdeit bujja.

Örök eszménye marad néhai Ferencz Ferdinánd trónörökösünk az igazi vadásznak a fegyverrel, a tollal való vadászó művészetnek, mert a szó szoros értelmében művészi módon kezelte a fegyvert, ámulatba ejtve vadászatain a szemtanukat és csodálatra ragadtatva, ha csillogó színarany tollát kezébe fogta. A széttört kagyló szerte hulló gyöngyeihez hasonlóan fénylik az ő jóságos lelke élettörténeteiben, irásaiban, könyveiben. Előttünk az utóbbiakból fog kibontakozni a fejedelmi vadász, a félelmet, a veszélyt nem ismerő hős markáns alakja, a ki ezernyi akadálylyal szemben is diadalmasan küzdött.

Köztudomású, hogy volt trónörökösünk 1892/3-ban körülutazta a Földet, tapasztalatait, benyomásait hűen irta le Naplójában, melyet 1896-ban bocsátott közre két testes kötetben. Művét az előszóban foglaltak szerint szeretteinek és barátainak szánta. A nagybecsü könyv manapság ritkaságszámba megy a könyvpiaczon és mivel magyar forditásban sem jelent meg, aktuálisnak tartjuk néhány szemelvényt a forró égövi vadászatokról bemutatni.

1892. deczember 14-én indult el a trónörökös Trieszt-ből az «Erzsébet» czirkáló hajón; kiséretében a következő urak voltak: Wurmbrand-Stuppach Leó gróf táb-ornok, kamarai előljáró; tót-prónai és blatniczai Prónay Gyula huszárfőhadnagy, szolgálattévő kamarás; Clam-Martinitz Henrik gróf tartalékos ulánusfőhadnagy, kamarás; Liburnam Lorenz Lajos dr., az udvari természetrajzi múzeum őrsegéde, a nepali vadász-expedicióig; Hodek Ede állattömő, a ki a trónörökös nagyszerü vadász-zsákmányát szakszerüen konzerválta.

Ceylonban, az első elefántok.

Ceylon szigetére január 5-ikén érkeztek s Kolombonál kikötöttek; a sziget fölséges szépsége s nagyszerü klimája elragadtatással tölti el a trónörököst, a ki az ünnepies fogadtatás után meglátogatja a kolombioi mü-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

tött törzsek számától és attól függ, hogy milyen gonddal és szerencsével választottuk ki az átlagtörzseket, a melyeknek az általuk képviselt vastagsági osztály törzseinek alakra, magasságra és fatömegre nézve pontos átlagát kell, hogy adják.

Ez az eljárás egyébként azzal a nehézséggel is jár, hogy a különböző és *előre megállapított* átmérővel biró átlagfa kiválasztása — ha azt lelkiismeretesen végezzük — meglehetősen körülményes.

De a sok átlagfa döntése és köbözése is nagy munkát igényel és sok esetben kerülendő, vagy nincs megengedve.

Mindezeket a nehézségeket kiküszöböli az az eljárás, a mit ismertetni akarok, s a mely éppen ezen előnyei miatt kiváló gyakorlati fontossággal bir.

(Vége következik.)

A fegyveradóról.

Már többször ismertettük lapunkban a hatóságilag felesketett erdőtisztek és erdészeti altisztek által adómentesen tartható fegyverek számára és minőségére vonatkozó rendelkezéseket, a melyekből kimutattuk, hogy a felesketett erdőtisztek és erdészeti altisztek szolgálati czélokra két darab fegyvert tarthatnak adómentesen, a mely fegyverek közül az egyik, sörétes vadászfegyver is lehet.

Daczára annak, hogy az erre vonatkozó rendelkezéseket több izben szó szerint is közöltük, az erdőtisztek, de különösen az erdészeti altisztek nem egy helyütt zaklatásnak voltak kitéve, nemcsak a sörétes, hanem gyakran még a golyós (Werndl karabély) fegyver adómentes tartása miatt is.

Ennek az indokolatlan zaklatásnak és helytelen eljárásnak a megszüntetését czélozza a pénzügyminiszter úrnak, lapunk előbbi számában közölt s valamennyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz intézett 1914. évi 29,844. számú körrendelete, a melyben a miniszter úr felmerült kételyek eloszlatása czéljából a m. kir. földmívelésügyi miniszter úrral egyetértőleg kijelenti, hogy a vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t.-cz. 5. §-ának *f)* és *g)* pontjai alatt felsorolt erdőtisztek és erdőőrök szolgálati czélra két adómentes fegyvert tarthatnak és pedig az erdővédelmi szolgálatra egy golyós, a vadőrzési és vadászati felügyelői szolgálatra pedig egy sörétes fegyvert.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 38. §-a szerint felesketett erdőtisztek és erdőőrök az említett szolgálatuk sikeres elláthatása végett golyós fegyveren kívül serétes szolgálati fegyver tartására is vannak utalva; mert a vadászati felügyelői, vadőrzési, vadvédelmi s vadászási teendők elvégzése ily fegyver használata nélkül nem gyakorolható.

Ezek a fegyverek azonban szolgálaton kívül vadászatra nem használhatók. Vadászatra való használásuk tehát a fegyveradó-kihágás tényálladékát állapítja meg és az 1883. évi XXIII. t.-cz. 43. §-ának *d)* pontja értelmében 20 koronától 40 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntettetik.

Sajnos, ez a körrendelet aligha fogja az erdőtisztek és erdészeti altisztek további zaklatását megszüntetni és az adómentes fegyverek tartásának kételyeit eloszlatni, mert a körrendelet szövegezése olyan laza, hogy abba a legcsekélyebb rossz indulattal, vagy részrehajlással bármit bele lehet magyarázni.

Mi a körrendeletet úgy értelmezzük — és azt hisz-

---

zeumot. Trónörökösünk nagyon szerette a múzeumokat. «Muzeomániában szenvedek», irja tréfásan Naplója második kötetében. Január 6-án Handyba tett kirándulást, a régi ceyloni királyok fővárosába. Ott nagy ünnepséggel várták s megmutatták a buddhisták egyik legszentebb ereklyéjét: Buddha egyik fogát, a mely 5 cm. hosszú, $2^1/_2$ cm. széles, gesztenyebarna s úgy látszik, nem egyéb egy darab elefántcsontnál, mert Buddha valódi fogát még a portugálok a britt uralom előtt, mely 1802 óta tart, megégették, mikor elfoglalták a helyet. Este nagyszerű ünnepet látott a trónörökös. Évenként egyszer tartják a perachera proczessziót, egy vallásos menetet, melyben résztvettek a birodalom legtávolabbi részéből is az előkelő buddhista nemesek, kiséretükkel, elenfántjaikkal. A fényes menet tarka színei, a nagy embertömeg, a bemutatott fanatikus tánczok fáklyafényben káprázatos képet nyujtottak: egy megelevenedett mese az ezeregy éjszakából. A menet majdnem egy kilométer hosszú volt.

Másnap a szigetre öt napra tervezett vadászkirándulásra indultak. Kalevavánál az angol vadásztársaság egyik tagja egy ház verandáján, éppen a trónörökös jelenlétében, vigyázatlanul bánt fegyverével, a puska elsült s golyója áthaladt a veranda fedelén, úgy hogy a lyukon át az eget lehetett látni. Aznap elefántvadászatra indultak s a trónörökös szerencsésen leteritett egy hatalmas elefántot, de egy másik megsebesített elefánt, melyre a trónörökös kiséről lőttek, iszonyú dühvel feléjük rohant. Ha a trónörökös és társai félre nem ugranak a bokrok közé, az elefánt összetaposta volna őket, mert alig két méternyire rohant el tőlük.

E vadászkirándulás közben egy sárkányt loptak a trónörököstől. A dolog úgy történt, hogy elefánt-lesen ritka érdekes óriás gyikra akadtak, a Varanus salvatorra, mely a mesebeli sárkányt juttatta a trónörökös eszébe. A hüllő ott hevert előttük, apró szemével hunyorgatott s nem mozdult, bár hangosan kergették s tanácskoztak, hogyan öljék meg, mert az elefántok miatt nem akartak rálőni. Erre aztán a trónörökös vadásztársa, Pirie angol kapitány, levágott faággal feléje közeledett s a féreg fejére ütött, az tüskés farkával dühösen maga körül csapkodott s végre elpusztult, mire a trónörökös kiséretе fölvágta a mellét. Legalább két méter hosszú volt, félméter a testének kerülete s húsz czentiméter magas; lábai olyanok, mint a dakszli kutyáé, éles karmokkal. Az állatot egyelőre ott hagyták, de másnap már nem találták, mert a bennszülöttek, valószínűleg babonából, ellopták.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

szük, hogy az is annak az intenciójára — hogy minden hatóságilag feleskетett erdőtiszt és erdészeti altiszt azon az erdőbirtokon, a melyen alkalmazva van, adómentes fegyverrel vadászhat, míg más birtokon csak úgy vadászhat, ha fegyvere után az adót megfizette.

A körrendelet azonban betű szerint mást mond, azt t. i. hogy az erdőtisztek és erdészeti altisztek «szolgálati czélokra két adómentes fegyvert tarthatnak és pedig az erdővédelmi szolgálatra egy golyós, a vadőrzési és vadászati felügyelői szolgálatra pedig egy sörétes fegyvert».

Eltekintve attól, hogy az erdőtisztek nem szoktak erdővédelmi szolgálatot teljesíteni, vajjon ha egy erdészeti altiszt egy meghatározott napon kizárólag erdővédelmi szolgálatot teljesít és sörétes fegyvert visz magával, tőle az elkobozható? avagy milyen fegyvert vigyen magával akkor, ha se vadőri, se erdővédelmi szolgálatot nem teljesít, hanem például ültetési, vagy ütépítési munkálatot vezet?

Félreértésekre adhat alkalmat a körrendelet utolsó bekezdésének első mondata is, mely szerint ezek a fegyverek «*szolgálaton kívül* vadászatra nem használhatók». Ezek szerint tehát a csendőrök jogosítva lennének azt is kutatni, hogy az illető erdőtisztek és erdészeti altisztek szolgálatban vannak-e mikor vadásznak, vagy pedig szolgálaton kívül; de hogy ezt hogyan fogják megállapítani, azt valóban nem tudjuk. Ha egy erdőtiszt szabadságon van és a saját erdőgondnokságában mint a vadászbérlő vendége vadászik, tehát nincs szolgálatban, s adómentes fegyverével vadászik, a körrendelet szerint kihágást követ el?

Mint látjuk, ez a körrendelet sem hozta meg ennek a régóta vajudó kérdésnek a végleges rendezését.

Gazdasági tanácsadó.

Házinyúltenyésztés külföldön. Német-, Angol-, Franczia országban és Belgiumban a házinyúltenyésztés igen régi idő óta általános elterjedésnek örvend és ott az okszerű házinyúltenyésztéssel nemcsak azt érték el, hogy asztalukon a kitünő, nagy tápértékü hús mindennapos, hanem azt is, hogy milliókat hoz be az országukba és a vele foglalkozóknak igen szép mellékjövedelmet nyújt.

Ez a haszon elsősorban a tenyésztő jólétét szolgálja ugyan, de közvetve a nemzeti vagyonosodás szempontjából is igen figyelemreméltó. Hazánkba a házinyúl és annak termékei, évente átlag $7^1/_2$ millió korona értékben hozatnak be külföldről; ezért igen kívánatos volna, ha az okszerű házinyúltenyésztése Magyarországban is minél hamarább általánosan elterjedne.

Franczia ország évente 100 milliónál több házinyulat fogyaszt és 300,000 darabnál többet ad el.

Ha ezeket a nagy számokat olvassuk és fölötte egy kissé gondolkozunk, rá jövünk, hogy a házinyúltenyésztés és értékesítés nem oly kicsinyes dolog, a mivel foglalkozni nem volna érdemes.

De nemcsak a kitünő hús, hanem a jó bőr, szép gerezna is érdemessé teszi a házinyulat arra, hogy azt minél szélesebb körben tenyészszék.

Szőréből készülnek a legfinomabb kalapok és kesztyük, a gereznáját pedig a szűcsök úgy ki tudják készíteni, hogy csak szakértő tudja a valódi és igen drága szőrmétől megkülönböztetni. Az üzletek tele vannak ezzel a szép szőrmével és legtöbbnyire mint csincsilla, vagy szibériai ezüstróka szerepelnek. Ezekért az után-

---

Valósággal fejedelmi volt az elefántvadászat folytatása. A trónörökös elé a dzsungelben hatalmas elefánt került; a trónörökös vadászszive hangosan vert a kolosszus láttára. Lehetőleg közelről fért hozzá, fülére czélzott s rálőtt. Az elefánt összeesett. A lövésre pokoli lárma kerekedett a dzsungelben, mindenfelé elefántok menekültek; valami harmincz elefántot hajtottak arra. A trónörökös megsebesített még egy elefántot. Pokoli zürzavar keletkezett; egyik elefánt a másik után került elő s a trónörökös kiséröi: egy angol s egy bennszülött öreg singaléz vadász, a helyett, hogy a tartalékfegyvereket átnyujtották volna, gyorstüzelést kezdtek minden czél nélkül; a trónörökös valóságos golyózáporban állott, hiába kiabált rájuk, hogy szüntessék meg a tüzelést, a megvadult vadászok egyre lövöldöztek.

E közben a trónörökös maga újból megtöltötte fegyverét s egy csapás nyomán haladva, mely felől csörtetést hallott, egy menekülő nőstény elefántot terített le. Az öreg sikári vadászkisérő magán kívül volt örömében, még meg is simogatta a trónörökös arczát. Az elefántok farkát győzelmi jelül a trónörökösnek magának kellett lemetszenie; a singaléz kisérő magánkivül nevetgélt, ugrált, hiába sürgette a trónörökös, hogy siessenek a megsebesült harmadik elefánt után, nem hallgattak reá. Ugyanez alkalommal a trónörökös egy vadbivalyt is megsebesitett. Este egy tanyára tértek, hol a singalézek eljárták az ördögtáncot, a milyent a gonosz szellemek elüzésére szoktak táncolni. Már az éjszaka beállott, a mikor a vadon közepén, távol minden czivilizált településtől, olyan területen, melyen csak singalézek, elefántok, bivalyok, krokodilusok laknak, váratlanul czivilizált intézményt juttattak a trónörökös eszébe. Két riporter sietett oda, hogy megintervjuolja. «Intervju a bungalovban, — úgymond a Napló, — alvásra való éjszaka idején, több fárasztó vadásznap után ez már túlnagy kívánságnak tünt fel előttem s így a publicisztika kötelességhű áldozatainak eredmény nélkül kellett távozniok, hogy mértföldekre lévő éjjeli szállásukhoz jussanak.»

A ceyloni szép napok hamar véget értek. Elutazása előtt a trónörökös Kandyban misét hallgatott, melyet monsignore Zaleski indiai pápai delegátus pontifikált nagyszámú segédlettel. Nehéz szivvel távozott el trónörökösünk és társasága Ceylonból. «Nem az angyal üzött ki minket a paradicsomból, mint Ádámot, ragyogó fegyverzettel és lángkarddal, hanem a kérlelhetetlen menetrend vitt el onnan. Így tehát ősatyánkhoz hasonlóan, szomorkodva hagytuk el a paradicsomot. Minden-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

zatokért a szücsök igen nagy árakat kapnak. Az idősebb házinyulak bőréből pedig tartós czipő készül.

Az osztrák földmívelésügyi miniszterium állattenyésztési osztálya nem rég nagy mozgalmat indított a házinyúltenyésztés érdekében. Így körülbelül 30 ezer példányban bocsátotta közre a házinyúltenyésztésről szóló füzeteket és pedig nemcsak német nyelven, hanem az Ausztriában élő különböző nemzetiségek nyelvén is. Azután az összes vasutak nagyobb állomásain falragaszokon szólítja fel a népet a házinyúltenyésztésre. Alsó-Ausztriában minden faluban hirdetik, hogy a ki házinyúltenyésztésre vállalkozik, azt az állam 50%-ban segélyezi. Továbbá az iskolákban szintén falragaszokon hirdetik, hogy tanitani fogják a házinyúltenyésztést is.

Ezzel kapcsolatban közhírré teszik, hogy kiküldött szakférfiak és vándortanitók fogják tanitani a házinyúl tenyésztését, valamint a nyúl bőrének feldolgozását és értékesitését. Sőt a házinyúl húsának elkészitési módját is ismertetik a néppel. Minden faluban mintatenyésztő állomásokat állitanak fel, a hol a falubeliek útbaigazitást kapnak a házinyúltenyésztésről.

Végre vetített képekben előadásokat fognak tartani a házinyúl életéről, tenyésztésének berendezéséről és bőrének kidolgozásáról. Hogy pedig még nagyobb mérvben terjedjen a házinyúl tenyésztése, az állam gondoskodik tenyészállatok szétosztásáról, sőt a vágónyúl eladását a vásárcsarnokokban vagy a piaczon elő fogja segiteni. Egyszersmind a nyúlbőr értékesitését is támogatni fogja. Ilyformán bizonyára rövid idő alatt egész Ausztriában a házinyúltenyésztés nemcsak fel fog lendülni, hanem a köznép húsfogyasztására is becses anyagot nyújt olcsósága folytán. *Bálintffy József.*

Házinyúlnak ingyenes és kedvezményes áron való beszerzése. Ha hosszabb ideig ugyanazon vérből származó házinyulakat tenyésztünk, csakhamar azt fogjuk tapasztalni, hogy az utódok satnyábbak szüleiknél, hibás, foltos példányok akadnak közöttük, a melyek fogékonyabbak a betegségek iránt és végül szaporodási képességük is sok kivánni valót hagy hátra. A ki tenyészetében a belső tenyésztése nyomait észreveszi a bajt vérfelfrissitéssel elháritathatja. A vérfelfrissités valamely idegen vérű, kiváló minőségű bak beállitásával történik. Idegen vérű bakot igen könnyen szerezhetünk csere útján. A ki a lakóhelyén lévő tenyésztőktől nem tud csere útján friss vérű bakot szerezni, hirdesse cserélési szándékát. A földmívelésügyi m. kir. miniszterium a vérfelfrissités, fontosságára való tekintettel megengedte, hogy vérfelfrissités czéljából bármely fajtából való bakot ingyen kapjanak a tenyésztők. Ugyancsak megengedte, hogy a jövőben egy törzs ezüstnyúl 3 K, egy törzs belganyúl 4 K kedvesményes áron szolgáltassék ki. A melyik tenyésztőnek tehát ily czélra baknyúlra volna szüksége vagy kedvezményes áron nyúltörzset kér, forduljon kivánságával levélben a Házinyúltenyésztők Országos Szövetségéhez, Budapest, Csillaghegy.

Különfélék.

A föld- és erdőbirtokosokhoz. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a lapok útján a következő kérelmet intézi az ország föld-, illetve erdőbirtokosaihoz: Hadseregünk téli hadjárat esetére a valódi tea mellett esetleg más megfelelő anyagokból, elsősorban

---

esetre tökéletesebb fölszereléssel, mint ő, s nem is azért, hogy a termőföldön, hanem hogy az Oczeánon vonjunk barázdát. Ez a szántás nem is volt oly könnyű, mert a tenger erősen hullámzott útközben. Bombay felé a trónörökös Lorenz dr.-ral a Ceylonban elfogott madarakat és pillangókat tudományosan meghatározta. Este órákhosszáig állott a parancsnoki hídon, a déli csillagos égboltot vizsgálgatva.

Vadásztábor, az első tigriszskámány.

Siriskában nevezetes vadászatokban vett részt trónörökösünk. Az angol vendégszeretet egyik monumentális megnyilatkozása volt ez a vadászat, mely egész kis sereget adott rendelkezésül a tigrisvadászatra. Egy völgy zöldelő keretében óriás vadásztábort rendeztek be, valóságos vászonvárost. 46 sátrat állitottak a trónörökösnek és vadásztársainak, 41-et pedig a szolgaszemélyzetnek s a konyhaszolgálatra. Valóságos sátorutcza, melynek közepén virágokkal diszitett, mesterséges dombon a trónörökös lobogóját lengette a szél. Külön szalonsátor és étkezősátor állott rendelkezésére s az étkezősátor mögött, hatalmas fikuszfa árnyékában még egy mesterséges domb, melyet virág- és gyepágyak, szökőkutak és vizmedenczék vettek körül. A trónörökösnek külön sátorszalonja is volt, a kiséröknek is külön sátraik, s valamennyi fürdőszobákkal volt ellátva. A vérbeli vadász szólal meg a trónörökösben, mikor így sóhajt fel Naplójában: «Vajha a zsákmányul jutandó tigrisek száma is arányban állana a pompával.» Mozgalmas képet mutatott ez a tábor, mely mellett egész sereg új látnivalója akadt a figyelőnek. Külön a vadászelefántok tábora hajtóival, gondozóival, aztán a tevék csoportja ápolóikkal, továbbá a lovas őrség csapata és más helyen a teméntelen teherhordó szekértelep a vontatásokra való zebú-ökrökkel. A vadászok, hajtók, ládzzások és teherhordók, ápolók, fölvigyázók, sátor-készitők s más szolgálattevők száma 1793 embert tesz ki. Ezen kivül volt 25 elefánt, 148 ló és 39 kutya. A tábor szekereinek száma: 84. Nem kevesebb, mint 25 bódét állitottak fel a kézművesek és különféle elárusitók számára.

Egy bennszülött tiszt parancsnoksága alatt 40 főből álló lovascsapat látta el a hirszolgálatokat s a postát, 72 gyalogkatonából álló kirendeltség pedig az őrszolgálatot.

A fővadászmester, Harnarain arcza feltünően hasonlított Tisza Kálmánhoz, a volt miniszterelnökhöz, úgy hogy ezt a nagyon energikus embert maguk közt Tiszának nevezte el a vadásztársaság.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

a szedercserje (Rubus fructicosus, Brombeerstrauch, földi szeder) leveleiből készítendő teára lehet szüksége. Hogy az ily irányú szükségletről idejekorán történhessék gondoskodás, már most, a dér beállta előtt, szükségessé vált nagymennyiségű szederlevélnek gyűjtése és szárítása. A gyűjtés és a szárítás munkáját az elemi iskolák és a középfokú tanintézetek tanuló-ifjúsága fogja tanítói és tanárai vezetése alatt elvégezni. Ezért az ország föld (erdő) birtokosaihoz azzal a kérelemmel fordulok, hogy föld (erdő) birtokaikon a tanulói ifjúságnak a gyűjtést megengedni és az ifjúságot munkájában lehetőleg támogatni sziveskedjenek.

Sajtóhiba. Kellemetlen sajtóhiba csúszott be lapunk előbbi számában, a felesketett erdőtisztek és erdőőrök adómentes szolgálati fegyverei tárgyában kiadott körrendeletbe. — A 239. oldal ötödik sorában *1879* helyett 1897 van nyomva.

Időjelzés. A «Meteor» folyó évi október hóra a következő időjelzést teszi közzé: Október havának változási napjai 4—6—11—12—19—20—21—22 és 26-ikára esnek. Ezek közül a 4-iki száraz, hűvös; a 6-iki szintén ezen jellegű; a 11-iki erősen hűvös, nem lehetetlen, hogy különösen az éjjelek már hidegek lesznek széllel, de csak kevés csapadékkal; 12-ike szintén ezen jelleget mozditja elő; a 19-iki változási nap a csapadék erősebb kifejlődését vezeti be, segíti ebben a 20-iki, mely még szelessé és hűvössé is teszi az időjárást, melyet enyhiteni fog a 21- és 22-iki, mely utóbbi a csapadék fejlődést is enyhiteni fogja. Ezek hatáskörét követőleg, de különösen a 26-iki változási nap befolyása folytán a hidegebb, szelesebb jellegű időjárás fog érvényesülni.

Október hó tehát két első harmadában még eléggé száraz és kedvező időjárást van hivatva hozni, kivéve a 11- és 12-ike körüli napokat és inkább utolsó harmadában érvényesülő jobban a csapadékos s hidegebb jellegű szelekkel vegyes időjárás.

Hivatalos közlemények.

84.017.
I./A.—3. szám.

Hirdetmény.

Az erdőőri és vadőri szakvizsgák 1914. évi október hó 19-én és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Beszterczebányán, Miskolczon, Kassán, Máramarosszigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszebenben, Temesvárott, Pécsett és Szombathelyen fognak megtartatni.

Felhivatnak mindazok, a kik az erdőőri vagy vadőri vizsgát letenni óhajtják, hogy az erre vonatkozó engedély iránt a szükséges kellékek birását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1914. évi szeptember hó 30-ig ahhoz a kir. erdőfelügyelőséghez nyújtsák be, a melynek székhelyén vizsgát tenni kivánnak.

Budapest, 1914. évi julius hó.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

*

71.079. szám.
1914. II/B.

Valamennyi m. kir. kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(A vadászati szerződésekben előírt kikötések teljesítése ügyében.)

A háború által teremtett rendkivüli helyzetre és kivételes állapotra való tekintettel egyes vadászterületek bérlői alig lesznek abban a helyzetben, hogy szerződéseikben biztositott jogaikat kellőkép gyakorolhassák s

---

Tragikomikus kalandja történt a trónörökös orvosának, Bein dr.-nak. Ő is lóra pattant vadászat közben, de tüzes lova egy sürü kaktusznövény fölé dobta, úgy hogy az orvos tövisekkel tele tántorgott sátrába. Ott siralmas állapotban az ágyra rogyott, jajgatva, hogy egy tövis a tüdejébe hatolt és most súlyos betegség előtt áll, mely őt hetekig ágynak szegzi, sőt haza jától távol halál is érheti itt a vadonban, a hol szerető kéz nem foghatja le megüvegesedő szemét. Kétségbeesve feküdt ágyán a sajnálatraméltó ember ily szomorú gondolatok közt. A trónörökös és kisérete mély részvéttel állották körül, de néha akaratlanul is hangosan fölkacagtak, mert siralmait hamisitatlan cseh akczentussal hallatta. Végül angol kollégája 20 tövist szedett ki a vitéz lovag testéből, a ki most megvigasztalódva föllélegzett és hallani sem akart betegségről s csakhamar visszatért jókedve.

E vadászaton lőtt először tigrist a trónörökös, a ki a néhai maharadzsa kedvelt vadászelefántján vonult a vadászatra. Egyik megkergetett tigris teljes erejéből rohant el a trónörökös előtt egy cserjésen át, 60 lépésnyire. A trónörökösnek csak annyi ideje volt, hogy mahaut-jára, elefánthajtójára rákiálthatott: teiró, állj! Következő pillanatban lőtt és mint egy nyúl felbuczkázva, ott feküdt előtte a hatalmas tigris.

«Örömömet az első tigrisért, melyet elejtettem, nem is tudom kifejezni; csak vadászember méltányolhatja azt az érzést, mely e pillanatban eltöltött. Vadászlegényem hatalmas vidámat kurjantott, mire az urak odasiettek, hogy szerencsét kivánjanak.»

A vadászszerencse kedvezett ezen a napon a trónörökösnek: még egy tigrist lőtt. Valóságos fa- és cserjelabirintusban két bambusz-törzs közt egy sárga foltot pillantott meg. Jobban megnézve a foltot, egy tigrist lát, mely éppen nézegette a trónörököst, a ki állj!-jelt ad az elefánthajtónak. Erre a tigris megfordul, a trónörökös nyomban rálő, a tigris összerogy és egy kis vágás oldalán 30 lépésnyire nagy robajjal legurul. A sürü dzsungelben elveszti szem elől a tigrist, mely azonban pár pillanat mulva előkerül és rá akarja vetni magát a trónörökös elefántjára, ám csak egyetlen ugrása sikerül, aztán összerogy. Ebben a pillanatban keresztül töri magát a bozóton Wurmbrand gróf, kegyelemlövést ad a tigris fülébe s a hatalmas állat mozdulatlanul ott hever.

E közben élénk jelenet fejlődött ki; a vadászok

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

a szerződésekben esetleg előírt, vagy a szerződések egyes kikötései alapján előírható vadmennyiség lelövésére irányuló kötelezettségeknek eleget tehessenek.

Ebből kifolyólag nevezetteket e kötelezettségek teljesítése alól a háború tartamára felmentem.

Minthogy továbbá az újabban bérbeadott vadászterületek bérleti szerződéseinek 4. pontja értelmében bérlők a fővadnak lelövendő mennyiségét minden év augusztus elsejéig az illetékes erdőhatósággal egyetértőleg ivaronként megállapítani kötelesek, e kötelezettségnek azonban a jelenlegi viszonyok között önként értetőleg legnagyobbrészt nem felelhetnek meg, őket ezen kötelezettség alól is feloldom s a lelövendő fővadmennyiség meghatározását s a meghatározott mennyiség lelövését a háború lezajlását követő időkre halasztom.

Ennek következtében önként értetőleg a háború tartamára felfüggesztem a szóbanforgó szerződésekben foglalt ama rendelkezést is, a mely szerint a bérlő által le nem lőtt vad a kincstári személyzet által lőhető le.

Ezen rendelkezésről a bérlők czím által értesítendők.

Budapest, 1914. szeptember 1-én.

A miniszter rendeletéből:

Roth Lóránd,
miniszteri tanácsos

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Ittu Mihály m. kir. főerdőmérnököt saját kérelmére ideiglenesen nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Radonics Vazul m. kir. erdőmérnököt Fehértemplomról Egerbe és beosztotta az ottani m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Zalay László m. kir. erdőmérnököt Csikszeredáról Brassóba az állami erdőhivatalhoz és Vingert János m. kir. erdőmérnökgyakornokot Karánsebesről Fehértemplomba a pénztárosi teendők ellátására.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében Kállay Dezső m. kir. főerdőőrt, az ungvári m. kir. főerdőhivatal kerületében Horváth Béla m. kir. erdőőrt, a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületében pedig Lázár János m. kir. segéderdőőrt nyugalomba helyezte.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

O. L. Illés Nándor: «A vadőr» czímű könyve Nagel Ottó könyvkereskedőnél, Budapest (IV., Ferenczi-tere 9) kapható; ára 1 korona.

Th. Gy. Minthogy az uradalmi erdőőrök a bíróságok részéről gazdasági cseléd eknek minősíttettek, ennélfogva reájuk is a gazda és a gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907. évi XLV. t.-cz. rendelkezései az irányadók. Ennek a törvényczikknek a 49. §-a szerint: «ha a cseléd mint hadseregbeli, vagy honvéd-ujoncz, vagy mint tartalékos, illetőleg póttartalékos tényleges szolgálatra, vagy mint védköteles akár részleges, akár általános mozgósítás alkalmával bevonul, a szolgálati szerződés azonnal megszünik s azért egyik fél sem igényelhet kárpótlást».

A törvény szerint tehát a gazda nem köteles a hadbavonult gazdasági cseléd visszahagyott családjáról gondoskodni, a méltányosság azonban azt követeli, hogy a gazdasági cseléd csa-

---

s valami 500 hajtó a tigris köré gyülnek, hogy lássák; a sikárik, a bennszülött vadászok régi ismerősükre találtak benne s örömükben kurjantottak, kiabáltak és hajtogatták magukat, az elefántok félkörben a tigris mögé állottak, némelyik nagy izgatottságában trombitálva és tüszögve. E nagy zürzavar közt a fővadászmester elefántján, hol gratulál a trónörökösnek, hol parancsokat oszt. A trónörökös e sikerült vadászatát, mikor alig félóra alatt két tigrist terített le, élete legszebb vadászemlékének mondja s Naplójában forró hálát ad érte Szent Hubertusnak. A két tigris erős, kifejlett példány volt, hibátlan bőrrel; a fővadászmester becslése szerint ötéves lehetett; Hodek, az állattömő, taxidermátor lefotografálta a triót, nevezetesen a trónörököst, a fővadászmestert és a tigrist. Nagy diadallal vonultak be a vadászlakba, hová a szomszéd falunak a népe is odasereglett, megnézni a zsákmányt.

Egy másik hajtás, február 25-én, Airiskinál éppen nem végződött szerencsével.

A fővadászmester semmi érdeklődést sem mutatott, a hajtók lassan és lustán haladtak előre. Mikor — úgymond a Napló — a harmadik hajtásnál haudámban (az elefántra tett kis toronyban) időtöltésül hangosan énekelni és tiroli módon jodelezni kezdtem. «Tisza» fölháborodással rohant oda, engem hindosztáni nyelven alaposan lehordott és kategorikusan befejezettnek nyilvánította a vadászatot. A hajtás eredménye egy sakál volt.

Érdekes jelenet történt másnap, a trónörökös megsebesített egy sakált, melyet egyik vadászelefánt megtámadott. Emelt ormánnyal, szétterpesztett fülekkel, vágtatva ment neki az elefánt a sakálnak, egyik első lábával hátradobta és széttaposta a hátsó lábával. Befejezve munkáját, ismét nyugodt ábrázatot vágva egykedvűen ment tovább.

*

E töredékekből, bár a legszerencsésebb fordítás sem adja vissza az eredetit, látjuk, mint olvasztja fel megfigyeléseit érző meleg szívének retortájában, ha pedig festésre kerül a sor, ebbe mártja szingazdag ecsetjét.

Az artstetteni kriptában szunnyadó királyi vadász szivét már nem heviti a vadászat oly sok boldogságot s örömet kináló élvezete.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ládja az alatt az idő alatt, a míg a cseléd védkötelezettségének tesz eleget, kenyér nélkül ne maradjon, s hogy róla a gazda úgy lakás, mint a megélhetés tekintetében kellőképen gondoskodjék.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

49 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, hat gimnáziumot végzett, szakvizsgázott erdőőr, ki magánuradalmakban mint erdőőr és felügyelő, továbbá gazdaságban mint tiszt volt alkalmazva, az erdészet, mezőgazdaság és irodai teendőkben teljesen jártas, megfelelő állást keres. Címe: Petrovits Gábor szakv. erdőőr Técső, (Máramaros megye). (50.)

Uradalmi erdészi, segéderdészi, vagy fővadászi, főerdőőri állást keres szakvizsgázott, az erdészet minden ágában jártas, irodai teendőkben is gyakorlattal bíró egyén. Esetleg több ezer koronás óvadékot is képes letenni. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (51.)

Intelligens, négy gimnáziumot és erdőőri szakiskolát végzett, kitünő eredménynyel szakvizsgázott 19 éves, erős testalkatú, némileg románul és németül is beszélő feltétlenül megbízható egyén, azonnali belépésre megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (52.)

HIRDETÉSEK

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (1.XXIV.7.)

Jegyzéke

azoknak az **erdészeti szakmunkáknak,** melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz.) az alábbi **kedvezményes áron** rendelhetők meg:

Bölcsházi Bethlay Emil: **Az erdőrendezéstan kézikönyve** Ára 6 K.

Fekete Lajos: **A tölgy és tenyésztése.** Ára 4 K.

« « **Erdőrendezéstan.** Ára 9 K.

« « **Erdőértékszámítástan.** Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)

« « **Erdészeti nyereségszámítástan.** Ára 3 K.

« « **A szálaló erdők berendezése.** Ára 90 f.

Fekete L. és Mágócsi Dietz S.: **Erdészeti növénytan.** (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: **Hazánk házi faipara.** Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: **A bükk-tüzifa romlása s az ellene való védekezés.** Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: **Erdészeti zsebnaptár.** Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: **Erdészeti géptan.** Ára 4 K.

Márton Sándor: **A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása.** Ára 4 K 80 f.

Péch Dezső: **A külföldi fanemek megtelepítése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: **Tangenstáblázatok.** Ára 1 K.

Tagányi Károly: **Magyar erdészeti oklevéltár.** 3. kötet. Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: **Erdei facsemeték nevelése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: **Rendszeres növénytan.** I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: **Az akácz a monografiája.** Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: **Fából készített czukor és alkohol.** Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeletek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Sóltz Gyula: **Erdőbecsléstan.** Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbányán.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezésünk fejlesztéséről.** Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza, Bars megye.)

Muzsnay Géza: **Erdőrendezéstan.** Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: **Erdészeti építéstan. I. R. (1. és 2. kötet) Középítéstan;** egy-egy kötet ára 11 K 20 f. **II. R. Út-, vasút- és hidépítéstan,** ára 12 K.

Tomasovszky Imre: **Az erdőaltiszt védkerületi teendői.** Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: **Erdőmíveléstan.** Ára 7 K.

Vadas Jenő: **A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője.** Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: **A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leirása.** 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földmivelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: **Az erdőőr** vagy **Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben.** Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: **Értekezések az erdőrendezés köréből.** Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Béky Albert: **Útmutató erdei facsemeték nevelésére és az azokkal való bánásra.** (Kapható a m. kir. földmivelésügyi ministerium könyvtárában — Budapest, V., Országház-tér). Addig a míg a készlet tart, érdeklődőknek ingyen megküldetik.

Cséti Ottó: **Általános földmérés tan.** Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: **Az erdők berendezése.** Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Népszerű erdészeti növénytan.** I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tűlevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Erdészeti talajtan.** Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: **Grafostatika és vasszerkezetek.** Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petriczek Adolf: **A magyar birodalom fontosabb fásnövényeinek mag- és terméshatározója.** Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya.)

Stark Dezső: **A vadász-vizsla.** Gyakorlati útmutató a vizsla-nevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Pátria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: **Az erdőhasználattan kézikönyve.** Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: **Erdővédelemtan.** Ára 5 K 40 f. (Kapható u. o.)

Tomasovszky Imre: **Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz.** Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: **A bükkfa korhadása és konzerválása.** Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: **Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése.** Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapesten, Muzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmivelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 20. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. október 15.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskereset és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Új faállománybecslési eljárás. (Rónai György.)
A hivatásos vadász vegyescsövűje. (Schneider Árpád.)
Gazdasági tanácsadó: A mezei poczok ellen való őszi védekezésről. (Ifj. Thóbiás Gyula.)
Különfélék: Halálozás. — Kérelem a vadászokhoz. — Erdőgondnoksági székhelyváltozás. — Nyugdíjbiztosítás.
Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei: Felhívás. — Nyugtázás.
Hivatalos közlemények. A hatósági eskütétel czéljából tett utazások költségeinek megtérítése tárgyában.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.

Új faállománybecslési eljárás.

Irta: *Rónai György.*

(Vége.)

Ez az új faállománybecslési eljárás a faállományok szerkezetének beható elemzéséből fakadt.

Kopecky Richárd volt az, a ki 1899-ben a faállományok szerkezetének tanulmányozása közben arra a gondolatra jött, hogy a faállományt alkotó törzsek fatömegeinek a körlappal való változását közelebbről kutassa.

Kutatásai arra a fontos eredményre vezettek, a mely szerint megállapította, hogy az egyöntetű (azaz egykorú és egyenletes termőhelyen nőtt) állományokban az egyes vastagsági fokok törzseinek átlagos fatömege körlapjuk szerint rendezve az egyenes egyenletében fekszik.

Ez alatt azt kell érteni, hogy az egykorú állományokban a törzsegyedek fatömege bizonyos viszonyban áll ugyan a mellmagassági körlappal, de ez a viszony nem az egyszerű arány, hanem az, a mit az algebrában az olyan egyenes egyenlete fejez ki, a mely nem a 0 ponton megy keresztül.

Nevezzük az ezzel az egyenlettel megállapított egyenest tömegegyenesnek.

Kopecky, valamint később (1901-ben) Gehrhardt a tömegegyenesben rejlő törvényszerűségből azt a gyakorlati hasznot szűrte le, a mely szerint az állományok fatömegének meghatározásánál a körlapösszeg megállapítása, s abból az átlagtörzsek kiszámítása fölöslegessé vált.

Tudjuk ugyanis, hogy az egyenes már két pont által meg van határozva, mert két ponton keresztül csak egy egyenest húzhatunk. Elégséges tehát, ha minden számítás nélkül egy alsó (vékonyabb) és egy felső vastagsági fokban átlagfákat döntetünk s azok fatömegén, mint két ponton áthaladó egyenes képletével számítjuk ki az állomány fatömegét.

Az az algebrai képlet azonban, a mit Kopecky ennek alapján az állomány «tömegképlete» gyanánt felállított, annyira komplikált, hogy az az egyszerűséghez szokott erdészeti gyakorlatban elterjedésre nem számíthat.

Gehrhardt képlete már jóval egyszerűbb ugyan, de még mindig *képlet*, a melynek megállapítására több különböző vastagsági fokból döntött törzs fatömegére van szükség.

Az elmult évben a magyar királyi központi erdészeti kisérleti állomásnál kisérletek történtek arra nézve, nem lehetne-e a tömegegyenesben rejlő törvényszerűséget egyszerűbbé s így a gyakorlati erdészet számára általánosabbá és hasznosabbá tenni.

A kisérleteket siker koronázta.

A tömegegyenessel való kisérleteket Kopeckytól és Gehrhardtól eltérően nem az egész törzsfára, hanem csak az ú. n. vastagfára (Derbholz), vagyis arra a fatömegre vonatkozólag végeztem, a mit a gyakorlatban tényleg becsülni szoktunk. A gyakorlatban ugyanis a fának 7 cm.-nél vékonyabb részeit számításon kívül szoktuk hagyni s rendesen csak a vastagfát, vagyis azt a fatömeget szoktuk megállapitani, a mely a fának 7 cm.-es és ennél vastagabb részeiből (az ágakat is beleértve) kerül ki.

Kitünt, hogy az egykorú állományokban a tömegegyenesben rejlő tétel a törzsek vastagfa-köbtartalmára is érvényben áll.

Az ezen vastagfára vonatkozó tömegegyenesek fekvésének, illetve azok kiindulási pontjának kutatása még egy igen értékes fölfedezésre vezetett.

Kitünt ugyanis, hogy az egykorú állományok vastagfatömegegyenesei olyan egyenesek, a melyeknek egyik, úgynevezett kezdőpontja tág korhatáron és bizonyos termőhelyi jóságon belül csak keveset változik, úgy, hogy az ezen tág korhatárokra és termőhelyi jóságokra

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

vonatkozó kezdőpontok *átlagának* a megállapításával a tömegegyenesnek már csak egy pontja maradt ismeretlen. Ezt a pontot esetről-esetre a megbecsülendő állományban kell megállapítanunk.

Ily módon számítás útján lehetségessé vált egyszerű táblázatokba foglalni mindazokat a vastagfa-tömegegyeneseket, a melyek az egykorú állományokban előfordulhatnak.

Ezeknek a táblázatoknak «tangenstörzstömegtáblák» nevet adtam, mert azokban a tömegegyenesek tangensértékük szerint változnak.

Ezeknek a tangenstörzstömegtáblának a birtokában a faállomány fatömegének megállapítása végett már képletre nincsen szükségünk, hanem az eljárás oly egyszerűvé és gyorssá válik, hogy azt bárki — ha a táblák eredetét nem is érti — könnyen elsajátíthatja.

A tangenstörzstömegtáblákat terjedelmességüknél fogva itt közzé nem tehettem; azok használati utasítással ellátva a m. kir. központi erdészeti kisérleti állomás kiadásában, Selmeczbányán, jelentek meg s onnan bárki által beszerezhetők.

Olyan táblázatos kimutatások ezek, a melyeknek fejrovatában az állományokban előfordulható mellmagassági átmérők szerepelnek, s azok alatt vízszintes sorokban vannak elhelyezve a kérdéses korú és termőhelyű faállományok tömegegyenesei, illetve azok fatömegei. A becslőnek egy-két, tetszés szerint választott és leldöntött mintatörzs fatömege segítségével csak azt kell eldöntenie, melyik vízszintes sor, azaz melyik tömegegyenes felel meg a kérdéses faállománynak.

Az eljárás ennek megfelelően egyszerűen a következő:

Az állomány, vagy próbaterület összes törzseinek felvétele után egy tetszés szerinti, lehetőleg valamivel az átlagátmérőn felüli vastagságból * egy-két mintatörzset döntetünk és azoknak fatömegét 7 cm.-ig pontosan megállapítjuk. Ha az állományban hótól, széltől, vagy más okból ledöntött fák fekésznek, mintatörzsekül ezeket is felhasználhatjuk, ha egyébként megfelelnek.

Ezután az állomány termőhelyi jóságának és korának megfelelő táblázatban felkeressük a mintatörzs fatömegét abban a függőleges rovatban, a mely megfelel a mintatörzs pontos mellmagassági átmérőjének, s akkor ennek a fatömegnek megfelelő vízszintes rovat adja az állomány többi faegyedeinek is a fatömegét minden egyes vastagsági fokra.

A tág korhatárok s az egyes termőhelyi jóságok szerint változó kezdőpontnak megfelelően öt táblázatot állítottam össze, s hogy melyik táblázat, illetőleg kezdőpont felel meg a kérdéses állomány tömegegyenesének, azt a táblázatok elején lévő kimutatás tünteti fel, de az egyes táblázatok első oldalán is meg van adva.

A táblázat megválasztása semmi különös szakismeretet nem kíván. Az állomány korát ugyanis kétes esetekben a döntött mintatörzs vágáslapján található évgyűrűk számából állapíthatjuk meg és a termőhelynek az I. feltűnően jó, II. jó, III. közepes és IV. rossz jelzésű termőhelyi osztályok közé való sorozása semmi nehézséggel nem jár.

A táblázatból kiolvasott faegyed-fatömeget szorozva a vastagsági fok törzseinek a számával, megkapjuk a vastagsági fok egész fatömegét. A vastagsági fokok fatömegét azután, értékmegállapítás esetében, a helyi értékosztályoknak megfelelően tetszés szerinti vastagsági osztályokba csoportosíthatjuk.

Az egész állomány fatömegét természetesen a vastagsági fokok, vagy vastagsági osztályok fatömegének az összege adja. (Lásd a 2. kimutatást.)

Állományfelvételi jegyzőkönyvünk ennek megfelelően a következő lesz:

2. kimutatás.

Mellmagassági átmérő cm.	A törzsek száma jelekkel	A törzsek száma számmal	A táblázatból kiolvasott fatömeg egyenként	A táblázatból kiolvasott fatömeg összesen
16	/	1	0·152	0·152
18	///	3	0·201	0·603
20	//// //	12	0·256	3·072
22	//// ////	9	0·317	2·853
24	//// //// ///	23	0·383	8·809
26	//// //// ////	33	0·455	15·015
28	//// //// //// ///	48	0·533	25·584
30	//// //// //// ////	45	0·617	27·765
32	//// //// //// ////	40	0·707	28·280
34	//// //// //// ////	40	0·802	32·080
36	//// //// //// ////	29	0·903	26·187
38	//// //// //	17	1·010	17·170
40	//// //// //	12	1·123	13·476
42	//// //// /	11	1·241	13·651
44	//// ////	9	1·366*	12·294
46	//	2	1·499	2·998
48		—	—	—
50	//	2	1·780	3·560
52	/	1	1·929	1·929
		337		235·478
	A ledöntés alkalmával talált fatömeg			236·348
	Abszolut eltérés			—0·870
	%-os eltérés			—0·36%

A példaképen bemutatott állományban a választott mintafa mellmagassági vastagságát 34 cm.-nek, fatömegét pedig 0·802 m.^{3}-nek találtuk. A többi cm.-fokokba eső faegyedek fatömegei az 1. táblázatból lettek kiolvasva, még pedig abból a vízszintes rovatból, a melyben a 34 cm.-nek megfelelően 0·802 m.^{3}-t találtuk.**

* Az átlagátmérőt természetesen csak szemre állapítjuk meg és nincs szükség arra, hogy azt a körlapösszeg alapján kiszámítsuk. Fekete Lajos szerint az átlagátmérőt alulról (a legvastagabb törzstől) számítva a 40-ik %-fokban találjuk. E szerint, ha a törzsszám pl. 200 darab, akkor az átlagfa rendesen abban a vastagságú fokban van, a hová felvételi jegyzőkönyvünkben alulról számítva a (200×0·40)=80-ik törzs esik.

* 46 cm. átmérőtől feljebb a fatömegek a II. sz. tömegtáblázatból vannak kiolvasva és pedig abból a vízszintes rovatból, a melyben azt a fatömeget találjuk 44 cm.-nél, a melyet erre az átmérőre vonatkozólag az I. sz. táblából megállapítottunk, vagyis 1·366 m.^{3}-t.

** Az itt kidolgozott példa annak a faállománynak az adatai alapján lett összeállítva, a melyet Böhmerle, a mariabrunni erd. kisérleti állomás adjunktusa, az ő erdőbecslési kisérleteiben a legkülönbözőbb eljárásokkal megbecsült s azután, hogy az eredményeket összehasonlíthassa, ledöntetett és pontosan köbözött. Lásd Böhmerle: «Versuche über Bestandesmassenaufnahmen» (Zentralblatt für das gesammte Forstwesen, 1898).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A mint látjuk, az ezzel az eljárással kapott fatömeg csak 0·36%-al tér el az állomány levágása után kapott tényleges fatömegtől s a hogyan a példa is mutatja, az eljárás nagyon egyszerű és gyors.

Főbb előnyei ezenkívül a következők:

1. Körlapösszegek és átlagfák számítására nincs szükség.

A törzsek mellmagassági átmérőinek felvétele után rögtön a mintatörzsek döntéséhez foghatunk s nem kell az ügyis drága külső munkaidőből egy-két órát hosszadalmas számításokra fordítanunk.

Hogy ez mekkora előnynyel jár, azt — úgy vélem — nem kell indokolnom azok előtt, a kik erdőbecsléssel foglalkoznak.

2. Mintatörzsül bármely vastagsági fokba tartozó fát választhatunk, sőt, ha ilyenek vannak, szél- vagy hódöntött törzsek is felhasználhatók, ha egyébként megfelelnek.

Függetlenek lévén a vastagságtól, *könnyebben* találhatunk átlagos növésű fát.

Megjegyzendő azonban, hogy a pontosság előnyére szolgál, ha olyan törzset választunk mintafának, melynek mellmagassági vastagsága egy-két cm.-rel az átlagos vastagságon felül van. Ezzel az eljárással ugyanis kiküszöböljük azt a hibát is, a mit esetleg azzal követünk el, hogy akár a termőhely helytelen megitélése, akár más okból nem éppen megfelelő táblázatot választottunk.

3. Az állomány fatömegét vastagsági fokonként, vagy tetszés szerint alkotott vastagsági, illetve értékosztályok szerint kapjuk meg, a mi kiváló előnyt jelent akkor, ha a faállománynak nem pusztán a fatömegét, hanem annak értékét is meg kell állapítanunk, mert a kapott fatömeget úgy csoportosíthatjuk, a mint azt a helyi értékosztályok megkívánják.

4. Kevesebb mintatörzs döntésére van szükség, mint más hasonló pontosságra vezető becslési eljárásnál. (Tömeggörbe, Kopecky-féle tömegegyenes stb.)

5. Ha a mintatörzseket helyesen választjuk, az eljárás a pontosság tekintetében semmi kívánni valót nem hagy hátra.

Mintatörzsek döntésével járó eljárás lévén, pontossága természetesen attól függ, hogy a döntött törzsek mennyire feleltek meg társaik átlagának.

A hivatásos vadász vegyescsövűje.

Irta: *Schneider Árpád* főhadnagy.

Mielőtt a puskára térnék, a golyós lőszer kérdésével foglalkozom, mint a mely éppen a hivatásos vadászt érdekli a legjobban puskaválasztásnál. Mint egycsövű golyóst a 95-ös hadseregi kurtályt (Stutzen) ajánlottam és ennek lőszerét ajánlom a vegyescsövűhöz is, mert egyrészt kiváló gonddal készült precziz töltény, másrészt ehhez juthat a hazai vadász legolcsóbban, a mi hivatásos vadásznál nem utolsórendű kérdés. A 93-as Mannlicher-töltény 2·75 gr. 92-es mint. lőportöltése — a kereskedelemben ötös számú — a 15·8 gr.-os lövedéket csőhossztól függően 580—620 méterszekunda * kezdeti sebességgel röpíti és a lövedék energiája olyan, hogy a legerősebben stoppoló lövedékekhez, illetőleg töltények közé sorolható. Ismétlőből csakis egészen burkolt expanziv lövedékes töltényt ajánlanék használni, mert a könnyen deformálódó ólomcsúcs folytonosan ismétlési zavarokat okoz. Vegyescsövűből már tetszészerinti mértékben burkolt és csúcsformájú lövedék lőhető. Spiess alezredes, a híres nagyszebeni medvevadász pl. a $^3/_4$ burkolatú tompacsúcsos lövedéket kedveli és használja nagy megelégedéssel. Úgy ismétlőhöz, mint vegyescsövűhöz kiválóan alkalmas a picziny ólomcsúcsos *M. 8 Scheibenschusspatrone für Elementarschiessplätze* megnevezésű hadseregi töltény *(nem tévesztendő össze a honvédek könnyű töltényével),* melyben — szándékon kívül — a hadvezetőség és a Weiss Manfréd gyár Csepelen vadászatra olyan kiválóan alkalmas töltényt alkotott, minőnél jobbat és alkalmasabbat képzelni sem tudok. Az egész pedig a lövedék alakon mulik — a lőportöltés az eredeti hadi töltényével egyező. A lövedék csúcsán az acélköpeny az ogivális részben le van esztergályozva és az ólommag három részből áll, melyek ferde síkban érintkeznek. Ez a lövedék voltaképpen azért készült, mert egyes katonai lövöldékben a környék biztonságára való tekintetből egészen burkolt lövedékek használata az esetleges gurulatokból (Geller) származó veszély miatt lehetetlen. Ez a lövedék azonban, akárcsak a Preussféle Teilkerngeschoss, a földhöz csapódva nem gurul (gellerez), de azonnal szétfröccscsen és ugyanezt teszi a vad testében is. Igen nagy roncsoló hatást fejt ki, a mellett kellő átütő ereje is megvan, és éppen roncsoló hatásánál fogva hihetetlenül stoppol, szóval nincsen az a hazai vadkan vagy medve, mely egy féligmeddig jól applikált lövést elvinne. Egyik-másik vadászunk ugyan már régen penzionálta a Mannlicher-töltényt, azonban úrvadászaink közül még ma is igen sokan legnagyobb megelégedésükre használják és úgy Huzellánál (Nowotny), mint Dotzauernél láttam erre a töltényre friss rendelésre gyártott golyós duplát. Egyiket nagy tapasztalattal rendelkező vadászúr csináltatta, ki már többször is megjárta Afrikát Mannlicher tölténynyel és talán éppen ezért — tapasztalatból ismervén meg — becsüli és kedveli. A Mannlicher-töltényünk tényleg annyira alkalmas golyós vadászlőszer, hogy felesleges drága és nehezen hozzáférhető külföldi lőszer után epekednünk. A vadászati sajtó útján igyekszem elérni, hogy a Weiss Manfréd gyár úgy a részben vagy egészben burkolt és expanziv, valamint a fentebb leírt *M. 8. Scheibenschusspatrone für Elementarschiessplätze* jelzésű töltényeket vadászatra még alkalmasabbá tegye azáltal, hogy az acél helyett vörösrézzel burkolja. A puha vezeték a lőportöltésnek 2·75-ről 3—3·5 gr.-ra való fokozását és evvel kapcsolatban a kezdeti sebesség fokozását is lehetővé tenné, a nélkül, hogy a gáznyomás veszélyesre, vagy egyáltalán számbaveendően emelkedne. A Mannlicher-töltény egyedüli hátránya,

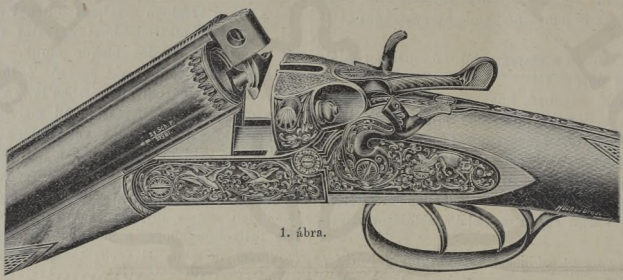
* = egy másodpercz alatt megtett út méterekben.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

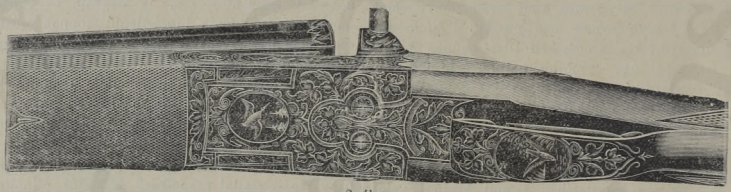
hogy gyutacsának falvastagsága miatt drillingből u. n. *puhán mint a vaj* járó lakattal gyakorta mond csütörtököt, és pedig a gyúszeg ferde fekvése miatt. Megfelelő erős ütést mérő lakatnál ez természetesen nem fordulhat elő. Ezen is segíthetne a Weiss Manfréd gyár, a mennyiben vadászati czélra a töltényeit vékonyabb és puhább falanyagú — mondjuk, az amerikai N. M. C. és Winchester-töltények mintájára — gyutacscsal szerelné. Vadászközönségünk ezen itt nyilvánított kívánsága bizonyára sem üzem nehézséggel, sem ráfizetéssel nem járna. Így aztán teljesen tökéletes volna a vadász Mannlicher-töltény és vegyescsövű duplához és drillinghez és kurtályhoz egyformán alkalmas.

A Mannlicher-kurtályt a hivatásos vadászt érdeklő szempontból már ismertettem «*Az Erdő*» f. évi egyik

zötti összefüggés, hogy úgy mondjam tapadás, oly szoros, hogy — mint kisérletekkel beigazolódott, — reteszelés nélkül sem nyilik lövés közben a fegyver. Ez képezi a fegyver lelkét. A Jäger-Rekordzár felette tartós. Spatarin főhadnagy barátomnak van egy ilyen Rekordzáros drillingje, melynek serétcsövei angol puskáéval vetekednek lövésükben és annyira jól lőnek, hogy a fegyver árát is figyelembe véve, majdnem a véletlen produktumának kell minősítenem, mert ha ilyen lőképességgel kívánjuk a puskát, úgy azt drágán meg kell fizetni! A boldog tulajdonos agyaggalamblövésre is használja kiváló puskáját. A golyós cső 9·3 mm.-es, 19 gr.-os nikkel burkolatú lövedékkel és 3·5 gr. rottweili lőporral. A folytonos lövöldözés daczára, a legerősebb strapa és éppen nem kiméletes bánásmód mellett sem lazul a

1. ábra.

2. ábra.

régebbi számában. Most lássunk a vegyescsövűhöz. Sokat válogatnunk az árkorlátozás miatt nem lehet, viszont megbizhatóra van szükségünk. Válaszszuk hát a Jäger-Rekordzárasat, akár drilling, akár vegyescsöves dupla. A Jäger-Rekordzárat az 1. ábra mutatja.

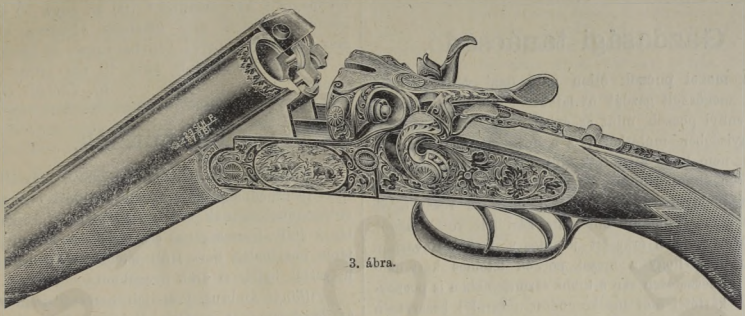
Mint az ábrából látható, a csöveknek egészen szokatlan alakú kampójuk van, melyen hiányzik bárminő retesz felvételére szolgáló vájat, ellenben a csövekkel egy darabból kovácsolva a csövek szimmetriális sikjában vannak elhelyezve. A sátorvas, a bascule, rendkivül tömör alkotmány, a melylyel egy darabból van kovácsolva a zárótengely. Ebbe kapcsolódnak a záró kampók (csőkampók) és belső felületükkel teljesen a sátorvashoz simulnak és ezáltal teljesen lehetetlenné teszik a csöveknek lövésközbeni oldalmozgását. A reteszelésre egy egyszerű vastag Greener-kereszttszeg szolgál. Talán kevésnek látszik, azonban a csőkampók és sátorvas közávárzat! A Rekordzár a legerősebb füstnélküli töltéshez is alkalmas és éppen ezért úgy három-, mint kétcsövű vegyescsövűhöz bátran választhatjuk. Hasonló áréit más zárrendszerű, de hasonló tartósságú fegyvert nem remélhetünk.

Rekord duplánál a csőanyag vagy a Krupp-féle, vagy a mi még ajánlatosabb, hadseregi fegyvereink Böhler Special acélja legyen. A fegyver összes fémrészeiben teljesen sima és vésett nélküli, fényes feketére zománczozott, finoman reczézett csősinnel. Ezüstlégy, álló irányzék és így 100 lépésre pontra (Fleck) 10 cm.-nél nem nagyobb szórással, golyóval belőve. A serétes cső 16-os legyen, de ha a golyós cső fala vastag — feltételezve, hogy a golyós cső a 8 mm.-es hadseregi töltényre van fúrva — úgy esetleg 12-es is lehet. A serétes cső is legyen valamelyes lövedékkel, legjobb a Brenneke-félével, — 40—50 lépésre 25—30 cm. átmé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

rőjű körre hordja a lövedékeket — belőve. *Choke-csőből veszélyes gömbölyű golyót lőni!* Seréttel legalkalmasabb a 65%-os átlagos lőképesség. Diopter felesleges; az agy legyen diófából, pisztolyfogással, pofadékkal vagy a choke-huzalos csövet menthetetlenül tönkre teszi, sőt szét is repeszti.

Úgy a drillingen, mint bárminő vegyescsövű vagy golyós puskán tölténytárat is látunk olykor az agyban.

3. ábra.

4. ábra.

a nélkül, teljesen a rendelő ízlése szerint. Egy ilyen kivitelű vegyescsövű dupla legolcsóbb ára a Jäger-féle árjegyzék szerint 150 márka, de mint megjegyzi: *beste Schlösser, sauberste Ausführung.* Stechert semilyen puskán se csináltassunk; okuljunk e tekintetben az angol sportsmanok példáján és hagyjunk békét eme *őrdög játékszerének.* A legfinomabb angol golyóspuskának sincsen gyorsítója (stecher). Ugyanilyen puska kakasnélküliben 175 márkába jön. Kakasos drilling 255, kakasnélküli pedig 330 márkába jön. A drillingnél legpraktikusabb fent két serétes, lent egy golyós cső. Mindkét serétes csőnek olyan choke furata legyen, melylyel a gyár a legjobb serétlövést garantálja. Úgy a dupla-, mint a háromcsövű vegyescsövű puska is paradox-furattal is rendelhető. A háromcsöves azonban csakis azon esetre, ha mindkét serétes cső paradox, mert a töltények könnyen cserélődnek össze s a paradox-lövedék Ez nemcsak felesleges, de veszedelmes drágitás is, mert a benne elhelyezett töltények a lövésektől rázkódtatva könnyen explodálnak.

Az emberi ízléstelenség sok minden csunyát produkál fegyverben is. Egy fegyveres kereskedőnél, pl. egy olyan drillinget láttam, melynek *három 10-es ööü csöve volt,* fent két síma, alul egy paradox, azonkívül ejektora is volt és kakasa éppen nem volt normális súlyú. Gondolhatni, hogy eme semmiféle vadászatra nem alkalmas fegyver nagyon gyorsan váltott gazdát.

A grázi puskát, melyet esetleg árjegyzékből választottunk, soha se hozassuk közvetlenül a gyártól, hanem valamelyik igen megbízható hazai czégünk útján, egyrészt mert így is ugyanannyiba jön, másrészt pedig a garanczia feltétlenül nagyobb és *közvetlenebb, hogy tényleg kifogástalant kapunk.*

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Schneider Árpád főhadnagy könyvei: *Vadászati Fegyvertan.* Lampel R. és fia kiadása, ára bérmentve szállítva 3 K.) — *Önműködő kézilőfegyverek.* (Tudományos zsebkönyvtár kiadása, duplafüzet, ára 1 K 40 fill.) — Megrendelhetők bármelyik könyvárus és lapunk szerkesztősége útján is. *Szerk.*

Gazdasági tanácsadó.

A mezei poczok ellen való őszi védekezésről. Öreg, megőszült gazdák nyilatkozata szerint réges-régen volt ennyi poczok, mint ez évben. Már tavaly is nagy mennyiségben mutatkozott s a hosszantartó nyári esőzések, nem hogy kiirtották volna, hanem még nagyobb mérvben elszaporították. Az idei szerfelett gyenge termeseredménynek (51·7 millió q. búza és rozs) egyik főoka a mezei poczok horribilis kártétele volt. Hazánk 53 vármegyéjéből érkezett jelentés a m. kir. Rovartani Államáshoz, hogy a mezei poczok tetemes kárt okozott; természetesen van a többi vármegyékben is poczokkár. A kártétel már megkezdődött a tavalyi keservesen elvetett ősziekben. A magot kiette, a foltosan kelő vetést megkoppasztotta, lelegelte, kihúzta, úgy hogy e miatt az ország több részén ki is fagyott. Még itt sem állt meg, megette a kalászosokat, szalmáját összemorzsolta s egész gyalogösvényeket vert keresztül-kasul rajtuk, különösen a rozstáblákon, elannyira, hogy sok helyt az aratás még a magot sem adta vissza.

Jablonovszky József véleménye szerint az őszi szántáskor menekülő poczkokat, az eke után járó cseléd bottal könnyen agyonverheti és így napjában temérdeket pusztíthat el, de ez szerintem a hathatós és eredményes védekezéstől még tisztes távolban áll. Nagyon sok poczoknak sikerül elmenekülni és ha majd az őszibúza kikél, bizony szépen visszajönnek legelni a friss, gyenge vetésekre, sőt még azok is csatlakoznak hozzájuk, a melyek eddig az eke által nem voltak háborgatva s például a lóhere-, luczerna-földeken, meg a rétség szárazabb részein tanyáztak.

A luczernások különösen pedig lóherések hemzsegnek a poczoktól, a tarlókban már régen felélt mindent, így hát az azelőtt meg mostanában szántás alá kerülő földeken, ha sikerül is nagy mennyiséget elpusztítanunk, még mindig oly jelentékeny perczent marad vissza, hogy méltán aggódhatunk a további csapástól.

Németországban már 9 év óta gyártják a «corbin» nevű megvédőszert s az eddigi kisérletek szerint mindenütt bevált. Nálunk még igen kevéssé van ez idő szerint elterjedve. A mezei poczkokat nem öli meg csak kellemetlen kátrány szagával kelt undort bennök, távoltartván a vetéstől. Nagyon kivánatos volna e kitünő szert mennél jobban felkarolni s az őszszel vetendő gabona, búza csávázásához használni. Megrendelhető az előállítónál: Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyárában Újpesten. Használati utasítással, árjegyzékkel stb. készségesen szolgál a gyár.

A corbin a magot finom kávészínű réteggel vonja be, megóva a hosszas őszi esőzések alkalmával az elég gyakran bekövetkező elrothadástól és a penésztől.

A corbinnál sokkal olcsóbb, Németországban széltében kitünő sikerrel alkalmazott, házilag könnyedén előállítható szerről ir a berlin—dahlemi kaiserl. Biolog. Anstalt vezetője G. Rösig professzor. Egy métermázsa vetőmagra 2 kgr. mennige,* 100 gr. enyv, 10 liter viz adandó, e szerek arra alkalmas edényben alaposan összekeverendők, kevés konyhaszappan és kátránynyal. A csávázás megtörténte után 10 óra múlva vethető a mag. *Ifj. Thóbiás Gyula.*

Különfélék.

Halálozás. *Szmik* Zoltán, tartalékos császári és királyi tüzérhadnagy, gróf Károlyi László kemenczepataki erdőgondnokságának erdésze, szeptember 15-ikén, életének 28-ik, házasságának első évében, a boszniai harcztéren hősi halált halt. Hült tetemeit a Gruban hegyen helyezték bajtársai örök nyugalomra.

Villányi Ambrus, Festetich herczegi urad. főerdész és fővadászmester, az Orsz. Erdészeti Egyesület rendes tagja szeptember 11-ikén 32 éves korában az északi csatatéren a haza szolgálatában elesett.

Szép Géza, m. kir. közalap. segéderdőmérnök f. évi julius hó 12-ikén váratlanul elhunyt.

Papp Sándor, járási erdőőr Privigyén, f. évi augusztus hó 3-ikán elhunyt.

Kérelem a vadászokhoz. A magyar szent korona országainak Vörös Kereszt Egylete a következő kéréssel fordul a hazai vadászterületek tulajdonosaihoz és bérlőihez:

A harcztéren megsebesült vagy megbetegedett vitéz katonák száma az általunk aratott fényes győzelmek sorával arányban napról-napra szaporodik.

Nemcsak a hadvezetőség, hanem a minden áldozatra önként és örömest kész hazafias társadalom is külön-külön és együttesen a legnagyobb lelkiismeretességgel és semmiféle fáradozást nem kimélve, azon iparkodik, hogy hős fiaink sorsát lehetőleg tűrhetővé tegye. Gondoskodtak tehát igényeiknek és szükségleteiknek minden irányban való kielégítéséről és megfelelő élelmezéséről is.

Kétségtelen azonban, hogy az élelmezés javítása, különösen pedig változatossá tétele tekintetében a gyengélkedő szervezetre megbecsülhetetlen jelentőséggel birna, ha a sebesült és a beteg, de különösen a lábbadozó katonák élelmezésébe az apróvad, a melyben hazánknak jóformán mindegyik vidéke bővelkedik, szintén bevonható legyen.

Erre való tekintettel azzal a kérelemmel fordulunk tehát hazánk vadászterületeinek tulajdonosaihoz és bérlőihez, hogy vadászzsákmányuk egy részét az említett czélra áldozni sziveskedjenek.

* A «mennige» német neve a minium-festéknek, ez, mint ismeretes, piros ólomfesték, a melyet vas- és más fémrészek tömítéséhez, összeillesztéséhez, de festésre is használnak. Mint csávázószer nem annyira méreg, mint inkább olyan anyag, a mely szokatlan külsőt ad az elvetett magnak s a varjú vagy poczok egyrészt a kátrány szaga miatt nem bántja azt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A kik hálára kötelező készséggel hajlandók kérésünket nagybecsű figyelmükre méltatni, sziveskedjenek a harctéren megsebesült vagy megbetegedett katonáink élelmezésére szánt vadat a szállításra alkalmas kihűlt állapotban a Vörös Kereszt Egylet czímére (Budapest, hűtőház, IX., Tóth Kálmán-utcza 8—10) feladva továbbítani s erről egyidejűleg egyletünket (Budapest, I., Disz-tér 1.) levelező-lapon értesíteni.

Erdőgondnoksági székhely változás. A m. kir. földmivelésügyi miniszter az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületében a dalbosfalvai m. kir. erdőgondnokság székhelyét Bozovicsra helyezte át.

Nyugdíjbiztosítás. Kosztán Jován, Zsula Mihály, Lázár Ávrám és Mayda Andronyik a marossolymosi m. kir. kincstári birtokkezelőség szolgálatában álló erdőőrök, nevezett birtokkezelőség részéről az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál az 1912. évi VIII. t.-cz. által alkotott nyugdijcsoportban, nyugdijra, balesetre, aggkori ellátásra és temetkezési segélyre biztosittattak.

Az „Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége“ közleményei.

Tisztelt Tagtársak! Azokat a tényeket, hogy a tisztelt Tagtársak a f. év II. felére esedékes tagsági dijaikat nem fizetik be a szövetség pénztárába, a szövetség vezetősége annak tulajdonitja, hogy a t. Tagtársak, — a mennyiben mozgalmunk a nagyvilági események következtében, reméllhetőleg csak rövid időre, megszakadt, — azon téves véleményen vannak, hogy a szövetség vezetősége nem tartja szem előtt érdekeiket s velük egyáltalán nem törődik, s igy a szövetség iránti kötelezettségeik is szünetelhetnek.

A mostani nehéz időkben hazáját szerető minden egyes honpolgárnak kötelessége magánérdekeit félretéve, legelső sorban az édes hazánk követelte érdekeinek és jövőjének előmozditásán fáradozni. Különösen nekünk, az állam alkalmazottainak ez a legfontosabb kötelességünk.

A szövetség vezetősége ezt a tagadhatatlanul nagyfontosságú tényt magáévá tette akkor, a midőn az édes magyar hazánk érdekeit és jövőjét a szövetség tagjainak érdekei fölé helyezte, azoknak szorgalmazását egy, bizonyosan rövid időn belül bekövetkezendő jobb időkre elhalasztotta.

A szövetség vezetőségének ezen hazafias cselekedetét minden egyes józanul gondolkozó t. Tagtársunk csak helyeselheti.

Be kell látni azt, hogy anyagi s egyéb helyzetünknek javitását a mai időben állami háztartásunk anyagi helyzetére való tekintettel egyelőre nem szorgalmazhatjuk. De legyenek meggyőződve róla, hogy a szövetség vezetősége annak idején az alkalmas időt megragadni nem fogja elmulasztani.

Ezek után a szövetség vezetősége felkéri a t. Tagokat, hogy a vállalt kötelezettségeiknek a tagsági dijak befizetése által eleget tenni sziveskedjenek.

Tisztelettel

a szövetség vezetősége.

Nyugtázás. «Az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» pénztárába a beszterczebányai kerület tagjai által a f. évi október hó 1-én következő tagsági dijak folytak be:

1—1 koronát fizettek: Krebesz József és Neubauer György.

2—2 koronát fizettek: Medriczky János, Lichner János, Libits László, Stubna János, Simsik János, Angyal Antal, Kocsis Lajos, Garzsik Artur, Szikora Sándor, Szabadi József, Varga Miklós, Grandtner István, Hugyecz János, Schwarcz Adolf, Baballa András, Murgas János, Szurovy Samu, Csunderlik István, Kliment Ede, Kaliszky Gusztáv, Reimann János, Zorvan Pál, Gressó Gyula, Ruhmann Lajos, Simsik Mihály, Lőrincz István, Jablonka Géza, Babják János, Horváth István, ifj. Lehoczky Jenő, Benkovits Pál, Babják Vendel, Licsko Simon, Höher György, Wlaszky György, Sperka József, Havrán József, Gasparik Gábor, Krumm Kálmán, Szmida János, Szmida András, Michelcsik János, Hegyi Pál, Démuth József, Svidrónyi Rezső, Sovcsik János, Krebecz Ede, Ringler Antal, id. Szabadi József, Dekker István, Baczusán Mihály, id. Lehoczky Jenő, Mudrák György, Kőfalusi Vilmos, Tomajka Mátyás, Riboss György, Kohutyik József, Májer Ede, Bevelaqua Imre, Haluska János, Zahoránszky Ferencz, Schlosser József, Szeleczky András, Kossik János, Pollák Mihály, Polónyi Antal, Fukasz Rezső, Dvoreczky Károly, Kolléga László, Steller József, Szartorisz Ede, Fajlik Lajos, Chmelik András, Dobál Ferencz, Fukasz Gyula, Longauer Sándor, Fekiács János, Kovácsik József, Gerlei Géza, Skultety József, Sucha Sándor, ifj. Havrán József, Sucha Béla, Jancsy Győző, Klein István, Schmidt Fajlik József, Izsdinszky Antal, Szuchár József, Spissák Lajos, Schwarcz Gyula, Schrötter Emil, Fukasz János, Gerlei Ferencz, Misztrik István, Stupiczky Lajos, Steller János, Viszkocs József, Herchl István, Mlinárcsik Vilmos, Garami József, Gazsó János, Belko Mátyás, Nemcsok János, Bohun József, Démuth Antal, Herchl János, Stamm György, Longauer Gyula, Divok Rezső, Steller Márk, Szászik Ignácz, Kliment István, Puobis Mihály, Marcsinkó András.

Beiratási dijat fizetett: ifj. Steller János.

4 koronát fizetett: ifj. Steller János.

Hivatalos közlemények.

15,430.
I/B—I. 1914. szám.

Körrendelet valamennyi magyarországi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak, kir. erdőfelügyelőségnek, állami erdőhivatalnak, a beszterczei erdőigazgatóságnak, az erdőőri szakiskoláknak, a bányászati és erdészeti főiskola rektorának, a központi erdészeti kisérleti állomásnak.

(A hatósági eskütétel czéljából tett utazások költségeinek megtérítése tárgyában.)

Hivatali elődöm 1881. évi 18,360. szám alatt kelt körrendeletének hatályon kivül helyezésével elrendelem, hogy ezentúl az állami erdőtisztek és az állami erdészeti altisztek a hatósági eskü letétele czéljából megtett utazásai alkalmával az érvényben levő útiszabályzatban meghatározott útiilletményeket felszámithatják.

Budapest, 1914. évi szeptember hó 25-ikén.

A miniszter helyett:

Bartóky,
államtitkár.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter dr. Leitner Endre m. kir. segéderdőmérnököt — saját kérelmére — ideiglenes nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Ajtai Sándor m. kir. erdőmérnökgyakornokot Nagy-Váradról áthelyezte Belényesre az ottani m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Horváth Valter m. kir. erdőmérnökgyakornokot áthelyezte Medgyesre az ottani m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületében Marinka Zachariás m. kir. erdőőrt nyugalomba helyezte.

*

A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság főnöke áthelyezte Domokos Nagy Péter m. kir. erdőőrt — saját kérelmére — a gyalui erdőgondnokság III. számú Rekető székhelylyel biró állomásáról, a sárkányi erdőgondnoksághoz tartozó Gaunosza nevű III. számú védkerületbe; Nemes Miklós I. oszt. erdőlegényt a szolgálat érdekében a jósikafalvai erdőgondnokság havasnagyfalusi II. számú védkerületből a gyalui erdőgondnokság Irisora nevű IV. számú védkerületébe és ifj. Szilágyi Márton végzett erdőőri szakiskolás napibérest, a gyalui erdőgondnokság III. számú védkerületéből a jósikafalvai erdőgondnokság havasnagyfalusi II. számú védkerületbe.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

P. Á. Álláskeresletre vonatkozó hirdetését háromszor díjmentesen hozzuk. A küldött 30 fillért a lap javára bevételeztük.

P. I. A szőrme cserzéséhez olyan gyakorlati ismeretek szükségesek, hogy azt házilag, leirás után aligha lehet eszközölni s nem is kerülne kevesebbe, mintha azt hozzáértő szűcshöz adja. A cserzés részletes eljárását nem ismerjük, de az többféle módon is történik. Gyakori eljárás a timsóval való cserzés. A bunda húsos oldalát megtisztítják, timsóval és konyhasóval bekenik, megszárítják, kallózzák és nyújtják. A szőr zsiradékát pedig korpával, faforgácscsal, gipszporral s hasonló szerekkel távolítják el. Sokszor a cserzéshez csak konyhasót használnak; ilyenkor azonban szerves savaknak a jelenléte is szükséges. Legjobb, ha ír a Melczschmidt N. czégnek Tata (Komárom megye), és Teutsch János és Fia czégnek Budapest (V., Nádor-utcza 14 sz.), esetleg Leopold Ulrich czégnek Wien (I., Sonnenfelsgasse Nr. 11) és kérdést intéz hozzájuk a cserzés árát illetőleg.

Megjegyezzük itt egyúttal azt is, hogy a házinyulak gereznájából bőrárút is lehet készíttetni, s az idősebb nyulak bőre szép czipőfelsőrészt ad. Az ilyen czipők állítólag kényelmesek, jól simulnak a lábhoz, nem szorítanak és eléggé tartósak is. Egy pár czipőhöz két nagy bőr kell, még egy pár félczipőhöz egy nagy bőr is elég.

Th. Gy. 1. A tárczáért járó írói díjat, valamint a kért lapokat elküldtük. Tájékozásul tudatjuk azonban, hogy az írói díjakat negyedévenként szoktuk kifizetni s nem szivesen teszünk e tekintetben kivételt.

2. Miután az új erdőtörvény tervezetét még nem ismerjük, kérdésére határozott feleletet nem adhatunk, de azt hiszszük, hogy az erdőőri szakvizsgát ezentúl is le lehet majd magánannulás útján tenni.

3. Hogy a vadőri vizsga lesz-e valamilyen iskolai képzettséghez kötve, azt szintén nem tudjuk, az azonban bizonyos hogy az új erdőtörvény ebben a tekintetben nem fog intézkedéseket tartalmazni, mert a vadőrök ügye nem tartozik az erdőtörvény keretébe.

4. Egyáltalán nem tartjuk helytelen dolognak azt, hogy a szakvizsgázott erdőőrnek nem kell külön vadőri vizsgát is tennie, mert egy szakvizsgázott erdőőrnek nemcsak azt, hanem még többet is kell tudnia, mint a mit egy vadőrtől megkivánunk.

5. Az «altiszt» czímre az az egyén tarthat igényt, — akár végzett szakiskolát, akár nem — a ki altiszti minőségben van alkalmazva. Azok, a kik alkalmazásban nincsenek, jogosan nem is használhatják az altiszt czímet. Senki se mondhatja magáról, hogy ő tisztviselő, szolga, vagy cseléd, ha tényleg nincs ilyen alkalmazásban.

6. A kincstárnál és az állami kezelésbe vett községi erdőknél az erdőőrök és a főerdőőrök altiszteknek, a segéderdőőrök és az erdőlegények pedig szolgák

7. A kincstárnál vadőrök nincsenek. A vadőri teendőket az erdészeti altisztek és szolgák látják el.

8. Azt a kérlelést, hogy az «erdészeti irodalom könyvészetéről jelent-e meg mű» nem értjük. Az «Országos Erdészeti Egyesület» könyvtárában nagyon sok erdészeti mű van, természetesen külföldiek is, a melyekről részletes katalogus van. Ha ezt kérdezte, úgy tessék az egyesülettől egy katalogust kérni, a mit díjmentesen megküldenek.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Uradalmi erdészi, segéderdészi, vagy fővadászi, főerdőőri állást keres szakvizsgázott, az erdészet minden ágában jártas, irodai teendőkben is gyakorlattal biró egyén. Esetleg több ezer koronás óvadékot is képes letenni. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (51.)

Intelligens, négy gimnáziumot és erdőőri szakiskolát végzett, kitünő eredménynyel szakvizsgázott 19 éves, erős testalkatú, némileg románul és németül is beszélő feltétlenül megbizható egyén, azonnali belépésre megfelelő állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (52.)

45 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, szakvizsgázott erdőőr, ki magán-uradalmakban mint fővadász és körvadász volt alkalmazva, az erdészeti és vadászati teendőkben teljesen jártas, magyarul és németül tud, azonnali belépésre megfelelő állást keres. — Czime a szerkesztőségnél megtudható. (53.)

27 éves kis családú erdőőr, ki főherczegi uradalomban van alkalmazva és saját költségére önállóan fáczánokat is tenyészt, január 1-re megfelelő állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (54.)

56 éves, de nem rokkant, róm. kath., nős, 30 évi gyakorlattal biró szakvizsgázott erdőőr, ki uradalmakban mint erdőőr, vadász és gazdasági vezető volt alkalmazva, az erdő kihasználását, felújitását, a csemeték nevelését és ültetését, valamint a vadak ápolását, a dúvadak irtását és az angol rendszerű fáczántenyésztést érti, megfelelő állást keres. — Czime a szerkesztőségnél megtudható. (55.)

43 éves szakvizsgázott, jó szolgálati bizonyitványokkal rendelkező, feltétlen jó magaviseletü erdőőr, lehetőleg uradalomba, állást keres. Az állást bármikor elfoglalhatja. Czime: Illés Ignácz erdőőr, Tállya (Zemplén megye). (57.)

Szakiskolát végzett és szakvizsgát kitünő eredménynyel tett, bajor «Revier Förster schule»-t jó eredménynyel végzett nős főerdőőr állását változtatná s oly uradalomba keres alkalmazást, hol rendszeres gazdasági terv szerint kezeltetnek az erdők. Ajánlatok «Pagonyerdész» jeligére a szerkesztőségbe kéretnek. (56.)

Intelligens, négy gymnáziumot és erdőőri szakiskolát végzett, jól szakvizsgázott 20 éves, hadmentes, de erős testalkatú, feltétlenül megbizható és erélyes fiatal ember, megfelelő állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (52.)

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 21. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. november 1.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések
egy hasáb garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az állásközlemények és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő iroi tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A tutajozásról. (Kolozs József.)
A makk téli eltartása. (—h.)
Arczképes vasúti igazolványok.
Különfélék: Halálozás. — Mennyire hallatszik el az ágyudörgés. — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Biró néni kalácsa. (M. Hrabovszky Julia.)

A tutajozásról.

Irta: *Kolozs József* m. kir. főerdőmérnök.

Ott, hol az erdei termékek leszállítására nem állanak még erdei iparvasutak stb. rendelkezésre, a szálfavágásokból kitermelt faanyagokat tutajokba kötve, vizen szállítjuk le.

A faanyagoknak vizen való leszállítása kétségtelenül a legolcsóbb módja a szállításnak, de viszont kétségtelen az is, hogy a tutajozás, illetve tutajba fúrás alkalmával a fának egy része veszendőbe megy.

A vizen való szállításnál tehát mindig számításba kell vennünk az úgynevezett *tutajozási apadékot.*

A modern kor igényeinek megfelelően, ezidőszerint a kir. kincstári erdőhatóságoknál már több helyen nem vizen, hanem erdei iparvasutakon szállítják le az erdei termékeket és ezért több helyen van tervbe véve erdei vasutak létesítése.

Természetes, hogy nem mindenütt építhetők ki az erdei vasutak és nem mindenkor, nem minden esetben mutatkozik czélszerűnek az erdei vasutak kiépítése.

Igen sok esetben tehát még mindig csak a vizen való szállítás jöhet tekintetbe.

Hogy a faanyagok vizen való szállítása foganatosítható legyen, szükségessé válik mindenekelőtt az illető patakok vagy folyók tutajozhatóvá tétele.

A folyószabályozásról és a szabályozási költségekről egy más czikkemben volt szó, ezúttal tehát tisztán a tutajozásról, speczialiter a máramarosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében szokásos tutajozásról fogok megemlékezni.

A szálfaanyagoknak a rakpartokra való kihozatala, illetve a kitermelt faanyagoknak számbavétele (ellenőri átvétel) után, a mi rendesen márczius hó közepe táján szokott megtörténni, a tutajozás kedvező időjárás esetén már márczius végén megkezdhető.

A tutajozás megkezdése előtt azonban okvetetlenül szükséges, hogy a tutajozás akadálytalan foganatosítása czéljából az előintézkedéseket megtegyük, nevezetesen:

1. Takarító gátvizek adása által a folyót a törmeléktől, fahulladéktól stb. megtisztítsuk.

2. A folyómederbe időközben (a tél folyamán) lezuhant nagyobb köveket, melyeken a tutajok megakadhatnának, szétrepesztjük.

3. Megállapítjuk, hogy az egyes gátaktól mely időben (nap és óra) adandó a gátviz, vagyis mikor ütendő a gát?

4. Az erdőőröknek a szükséges tutajfelvételi könyveket kiszolgáltatjuk.

5. Gondoskodunk megfelelő mennyiségű és a tutajfelvételhez szükséges mérőszalagról, átlalóról.

6. A mérőszalagokat és átlalókat jóval a tutajozás előtt megvizsgáljuk; a meg nem felelő, hibás mérőszalagokat és átlalókat újakkal cseréljük fel.

7. Megállapítjuk, elegendő tutajfelszerelési anyag: evezőrúd, evezőlapát, heveder, tutajszeg és guzs áll-e rendelkezésre?

A tutajfelszerelési anyagok méretei a következők:

a) I. osztályú evezőrúd 7—8 m. hosszú, 10 cm. felső átmérővel.

b) A II. osztályú evezőrúd 7—8 m. hosszú, 8—9 cm. felső átmérővel.

c) A fenyőfából vagy bükkfából készült heveder öt méter hosszú, 21 cm. felső átmérővel.

d) A tutajszeg 0·4 m. hosszú és 4 cm. vastag.

e) A tutajszék 2 m. hosszú, 21 cm. átmérővel.

f) A gúzs 3—6 m. hosszú és 3—5 cm. vastag mogyorófából a gúzskunyhókban készíttetik.

A suhángok mindig télen vágatnak és vagy azonnal feldolgoztatnak, vagy pedig az elkészítésig viz alatt tartatnak, hogy szivósságukból mit se veszítsenek.

A gúzs készítésének módját Szécsi Zs. következőképen írja le:

Az ágaktól megtisztított suhángok először is a gúzskemenczében megpörköltetnek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A suhángokat nem a láng pörköli, hanem a vörösen izzó kemencze, melyben 5—10 perczig maradnak.

Vajjon a vessző kész-e már a kihúzásra, arról a munkás akként győződik meg, hogy a vastagabb végeket lefelé hajtja; ha ilyenkor a kéreg a vesszőről elrecsesen, úgy már kihúzható.

Most a munkás a tönkre teszi le a vesszőt és a kézi szekercze fokával hosszában jól megveregeti, míg a kéreg róla lehámlik.

Ezután vastagabb végével előre, az előtte fekvő hosszú, s vizzel telt vályúba dugja, azután innét ismét kihúzza és vastagabb végét a tönkben lévő széles lyukba faczövek segitségével megerősiti.

Most a munkás a vesszőt vékonyabb végén egyszerű hurkot készit, melyen 2·2 m. hosszú, 5 cm. vastag póznát dug keresztül, s ezt a póznát forgatva, a vesszőt lehető szorosan felcsavarni igyekszik, merevebb részeit időnkint baltájával megveregetvén; azután a póznát kihúzza, a vesszőt vékonyabb végét azonban kezében tartja; megszabaditja azután a vesszőt vastagabb végét is, és a vékonyabbat egyszerűen összefonja, az egyenlőtlenségeket még egyszer a tönkön leveri, a vékony csúcsot levágja s evvel kész a gúzs, melyet még száritás végett a kemencze tetejére helyeznek el.

A száraz gúzs kötegekbe köttetik.

Egy-egy köteg gúzs 10 darabot tartalmaz.

A gúzst száraz raktárakban kell tartani, de mielőtt még ide jönne, jól kiszáradva kell lennie, mert különben gyorsan megpenészedik, miáltal azután szivósságából sokat veszit.

A gúzskészités rendesen szakmányban történik.

Egy kötés gúzs készitése az egyes anyagraktárakba való szállitással együtt a vaséri m. kir. erdőgondnokság kerületében ezidőszerint 72 fillérbe kerül.

Az evezőlapát 2 m. hosszú, 2—2·5 cm. vastag, 24 cm. széles és a megfaragott evezőrúd oldalához 2—3 bükkfaszeggel lesz hozzá erősitve.

8. Gondoskodunk megfelelő számú tutajosokról.

9. Kirendeljük az úgynevezett tutajozási őröket, kik a tutajozás alkalmával a tutajokból kiverődött szálfákat kifogják, azokat a parthoz erősitik, nehogy a folyót elzárva, tutajtorlaszokat okozzanak.

10. Gondoskodunk a tutajosok részére megfelelő kunyhók (kalibák) építéséről.

11. Beosztjuk a kellő számú méretezőket, kik a tutajfelvételnél a szálfákat a megállapitott számokkal látják el.

12. Ha több rakpartról lesz a fa letutajazandó, megállapitjuk, hogy az egy-egy rakparton levő szálfák mily folyószámokkal lesznek ellátva.

13. Gondoskodunk kellő mennyiségü tutajkifogó és vontató kötelekről és a szálfaanyagok jelzésére szükséges festékről.

14. Kiadjuk a faanyagok méretezéséhez szükséges kék krétamennyiséget.

15. Ha kincstári faanyagokkal egyidejüleg magán faanyag is tutajozandó, megállapitjuk, hogy egy-egy gátviz alkalmával hány kincstári és hány magán tutaj szállitható?

Az előintézkedések megtétele után a tutajozást megkezdhetjük.

Nálunk, Máramarosban, a Tisza, a Visó és a Vasér folyókon *félig merev kötésü* tutajokban szállitjuk le a faanyagokat és pedig a körülményekhez képest egy vagy több talpból álló tutajokban (bokor).

Egy-egy talpba, a szerint, a mint vékonyabbak, vagy vastagabbak a szálfák, 25—30 darab szálfát köttetünk.

A szálfákat elül, a vékony végükön lefaragtatjuk,

TÁRCZA.

Biri néni kalácsa.

Irta: *M. Hrabovszky Julia.*

A Dános-fiúk kedvetlenül ballagtak át Budára. A zsebük üres volt, annyira üres, hogy még villanyosra sem mertek ülni... még a nyolcz fillér hidpénz is fájt nekik... Pedig húsvét vasárnapját ünnepelte a keresztény világ, a gyönyörü verőfényes tavaszi délutánon jókedvü, felcziczomázott tömeg hullámzott mindenfelé és ők is örömest siettek volna ki a szabadba, a fák közé, ittak volna jégbe hűtött habzó sört valami vig kompániában. E helyett azonban a nagynénihez igyekeztek... Biri néni fülledt, rosszul gondozott kis lakásába, a hol a nagyon öreg asszony négy kis kutya, három macska és pártában maradt koros leánya társaságában élte napjait.

A Dános-fiúk vidékről kerültek fel az egyetemre, az egyik ügyvédnek, a másik orvosnak készült, sok igyekezettel, de nagyon szükös anyagi viszonyok között. Isten a megmondhatója, mennyit fáztak, koplaltak a hosszú tél alatt, mennyit gyötörték magukat leczkeadással és egyéb mellékfoglalkozással, a mi ha nem akadt vagy elmaradt, bizony keservesen kellett nélkülözniök a hónap vége felé, a mig megérkezett özvegy édes anyjuktól a nehezen összekuporgatott, nagyon szükre mért havi pénz.

Ha már sehogy sem birtak segiteni magukon, átsétáltak egy kis kölcsönért a jómódú és elég jószivü, bár takarékos Biri nénihez, apjuk nővéréhez, a ki szerette unokaöcscseit és hébe-korba, sátoros ünnepek alkalmával meg is ajándékozta őket egy kis pénzzel. Talán többet is tett volna értük, ha nem fél a leányától, Zsófikától, a ki zsugoribb volt Harpagonnál és Argusszemekkel őrizte anyja kasszáját.

Zsófika párját ritkitó példánya volt az irigy, elsavanyodott, kellemetlen vén leánynak, a mellett ijesztően rút és gonosz volt. Ösztönszerűen gyülölt minden szépet, irigyelt mindenkit, a ki fiatal, talán mert neki, visszataszitó külseje miatt, soha sem volt fiatalsága. Fiatal évei nyomtalanul röppentek el a feje fölött. Nem szerette őt soha senki..., A hiábavaló vágyakozásban, re-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

hogy azután erre a lefaragott részre a hevederek rá legyenek erősíthetők.

A hevederek száma 3—5 darab, a szerint, a mint vékonyabb vagy vastagabb méretű szálfák kerülnek befúrás alá.

A hevedereket a szálfákra bükkfaszegekkel erősítjük rá.

Mielőtt a hevedert átfúrnák, abba azon helyre, hová a lyukak jönnek, fejszével háromszögalakú mélyedéseket vágnak ki.

Hogy a talpak a patakokban levő kisebb-nagyobb akadályokon könnyebben átcsúszhassanak, a talp orrát alul még a befúrás előtt rézsutosan megbárdolják.

A talpak hátsó része mozgó kötésű.

Máramarosban, a Fehér- és Fekete-Tiszán, továbbá a Visó és Vasér folyókon a gúzsok a talp végén, minden második-harmadik fába fúrt lyukba lesznek elhelyezve, illetve faszegekkel odaerősítve.

Ha több talpból áll a tutaj, vagyis az úgynevezett bokornál, a második talpban levő szálfák gúzsokkal lesznek az első talp szálfáihoz megerősítve, vagyis hevedereket csakis az első talpnál alkalmazunk.

A tutaj, illetve talp méretei a következők:

Elül 5 m. széles, hátul 8 m. széles.

A tutaj vagy bokor maximális hossza 40 m.

Az egyes tutajokon a körülményekhez képest *felteher*-képen egy pár darab szálfa vagy tüzifa is leszállítható.

A tutajfa és felteher közti arányra leginkább a tutajfa (szálfák) szárazsága, bekötési módja és a víz mélysége van befolyással.

Ezek szerint a felteher nagysága a tutaj köbtartalmának körülbelül egyharmadát teheti.

A szálfák részben a rakpartokon, a folyó mellett, részben magában a folyó vagy patak medrében köttetnek tutajokba.

Utóbbi esetben a bekötés bakokon eszközöltetik.

A tutajba fúrással egyidejűleg a szálfaanyagok méretezése is foganatosítandó.

A tutajok felvétele a következő eljárás szerint eszközöltetik:

A tutajba fúrt szálfák hossza, a szálfák vastagabb végén eszközölt befúrástól kezdve a hevederig méretik, még pedig egész méretekben és páros deciméterekben.

A felteherként szállítandó szálfák egész hossza méretik be és pedig szintén egész méterek- és páros deciméterekben.

A középátmérő helye a páros deciméterekkel együtt számított hosszúság felében színes krétával jelöltetik meg és a vastagság a megjelölt helyen méretik egész centiméterekben.

Megjegyzem, hogy ha a középátmérő az ágak helyére (pereszlenekre) esnék s így a valóságnál nagyobb vastagság mutatkoznék, ez esetben a vastagság a szálfák vastagabb vége felé, közvetlenül az águhelyek alatt mérendő.

A talált hosszúsági adatok közvetlen a középátmérő helyét jelző vonástól balra, a vékonyabb vége felé eső oldalon, a tizedes pont elhagyásával egész méterekben és páros deciméterekben, a vastagsági adatok pedig a jelzett vonástól jobbra, a vastagabb vég felé eső oldalra egész centiméterekben üttetnek rá a szálfákra.

Ugyancsak ráütendők a szálfákra a folyószámok is, még pedig a középátmérőt jelző vonástól balra, a vékonyabb vég felé eső oldalon, körülbelül egy méternyi távolságban és olyformán, hogy a tutaj legszélső szálfájára, melynek vékonyabb vége balfelé esik, a legkisebb, s így előrehaladva a másik szélső szálfára pedig a legnagyobb szám kerüljön. (Folytatása következik.)

---

ménykedésben fonnyadt el a szive, kihalt abból minden érzés, kivéve a pénz szeretetét. Öreg anyját is talán csak azért ápolta hűségesen, hogy az életét meghosszabbítva, tovább élvezhesse annak tekintélyes nyugdíját.

A Dános-fiúkat nem jó szemmel nézte, tudta, hogy özvegy Dánosné nagyobb összegekkel tartozik az anyjának és a visszafizetésre nem számíthatnak, a mig a Dános-fiúk pozicziót nem teremtenek maguknak... és mikor lesz az? — gondolta Zsófika boszúsan — mikor lesz annyija annak a két «éhenkórásznak» (mert csak így nevezte őket), hogy adósságuk visszafizetésére gondolhatnak?

Ette a méreg, ha az anyja vacsorára maraszlalta a jóétvágyú fiúkat és papirvékonyságú sonkaszeleteket rakott ilyenkor a tálra, csak hogy kevesebb fogyjon. Pedig a fiúk nem szivesen ettek Biri néninél, tekintve a tál és tányérközösséget a kutya-macskákkal, a nagy tisztátalanságot, a fülledt, büzös levegőt a lakásban, szóval mindazt, a mitől még a legjobb étvágyú ember is elveszti az étvágyát, tekintve főleg Zsófikát, a kit nem szenvedhettek.

De azért vasárnaponként gyakran átballagtak Biri nénihez; leköteleztetjei voltak a multban, jelenben és lesznek talán a jövőben is.

Ezen a húsvét-vasárnapon bár kedvetlenül, de azért némileg reménykedve mentek át. Meg voltak róla győződve, Biri néni megajándékozza őket valamivel. Hogyan is ne? Ilyen nagy ünnepnapon! Karácsonykor is adott tíz-tíz koronát mindegyiküknek. Oh! ha most is adna! Milyen jó lenne! Nagy szükségben voltak és az elseje még messze volt.

Nyájas arczczal, jó kedvet tettetve léptek be a fiúk a kis szobába, a hol a pompás tavaszi idő daczára ablak-ajtó zárva volt és a kis kutyák csaholással fogadták őket, Zsófika pedig savanyúan mosolygott. Biri néni annál szivélyesebb volt. Kegyetlenül únta magát. Zsófikával reggel összepöröltek valami fölött és most duzzogtak egymással. A vendégek kapóra jöttek.

Hosszú órákon át nem bocsájtotta el a fiúkat, meguzsonáztatta őket, kártyázott velük, hosszú történeteket mesélt nekik a nagyapjukról, történeteket, a miket a fiúk már százszor hallottak, de azért most is a legnagyobb figyelemmel hallgattak, nevettek a csattanók-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A makk téli eltartása.

Tudjuk, hogy a tavaszszal vásárolt makk gyakran már hibás, fülledt, s a mellett még drágább is, mint az őszszel vásárolt. Ezért czélszerű és gazdaságosabb is a vetőmakk-szükségletet már őszszel beszerezni és átteleltetni.

A «Deutsche Forst-Zeitung» egyik számában Daum kir. alerdész az alábbiakban ismerteti azt az eljárást, a mely szerint ő már évek óta sikeresen telelteti át a tölgymakkot.

Csekélyebb mennyiségű makkot szereztem be, — irja Daum, — átteleltetés czéljából s ezeket kevésbbé költséges, különféle eljárás szerint raktam el télire, mert hiszen mindnyájan arra törekszünk, hogy gazdálkodásunk minél kevesebbe kerüljön.

A különféle átteleltetési kisérletek közt legjobbnak bizonyult a makknak apró kavicsok közt való eltartása, a melynél teljesen közömbös, hogy folyami vagy bányából nyert kavicsot használunk.

Mintegy 19 év óta teleltetek át makkot, és pedig nemcsak saját szükségletemre, hanem csaknem az egész erdőgondnokság által szükségelt mennyiséget is, a következő módon: A 0·8 hektár kiterjedésű faiskolámban szabad területen egy megfelelő nagyságú területet simára lapátoltatok és ezt vékonyan beteritettem apró kavicscsal. Erre a kavicsrétegre mintegy 5 cm. vastagságban makkot öntök, majd rábányatok apró kavicsot s azt a makkal gyengéden összekeverem. Erre ismét egy réteg makk jön, a mit ismét apró kavicscsal keverek össze. Igy folytatom az eljárást addig, a mig a kavicscsal kevert makk mintegy 20 cm. magasságot ér el. Készittettem azonban már 20 cm.-nél magasabb halmokat is. Végül az egészet 15 cm. vastagon kaviccsréteggel beborítom s ezenfelül nagy hidegben még galyakat is rakok a halom tetejére és oldalára.

A fáczának ellen úgy védekezem, hogy a halmot élére állított deszkák közé készitem és a rakatot még sodronyhálóval is leteritem. Az egerek az apró kavics közt nem tudnak kárt csinálni.

Az igy átteleltetett makknál sohasem volt veszteségem és vetéseim mindig kifogástalanul sikerültek. Még olyankor is, a mikor őszszel a késői szállitás miatt a makk már kissé össze volt aszva, a mint ez a mult évben is megtörtént, tavaszszal teljesen üdén és frissen került ki a makk a rakatból. *(—h)*

Arczképes vasúti igazolványok.

A m. kir. államvasutak vonalain érvényes szabadjegyek, félárú jegyek és egyéb utazási kedvezmények engedélyezésére és igénybevételére vonatkozó eljárásra nézve a m. kir. államvasutak igazgatósága a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr jóváhagyásával, 1915. évi január hó 1-én kezdődő hatálylyal új utasitást adott ki.

Ennek az új utasításnak lapunk t. olvasóit érdeklő intézkedéseit az alábbiakban ismertetjük:

(26. §.) *A félárú jegy váltására jogosító arczképes igazolvány* a m. kir. államvasutak és az általuk kezelt magán- és helyi érdekű vasutak vonalain érvényes és minden személyszállító vonaton bármely kocsiosztályban a használandó vonatnemnek és kocsiosztálynak megfelelő félárú jegygyel való utazásra jogosit és egyuttal a személyazonosság igazolására szolgál.

Ily igazolványra igényt tarthatnak:

a) a rendes alkalmazásban levő, hivatali esküt tett, évi fizetéses és nyugdijigénynyel biró magyar állami tisztviselők, altisztek és szolgák;

---

nál, szóval igyekeztek Biri nénit jó hangulatban tartani. Biri néni jókedvű volt... hála Istennek!... az ajándék biztos. És már számitották magukban mennyi lesz: húsz... harmincz korona?

De az idő mult és Biri néni még mindig nem nyitotta ki a pénztárczáját... talán Zsófika feszélyezte? Mert Zsófika bár két szót alig szólt és mogorván ült egy sarokban, de azért egy világért sem mozdult volna a szobából, mintha csak őrizte volna az anyját.

— Bizonyára a búcsuzásnál fog a kezembe csusztatni valamit, — reménykedett Gábor, az idősbik, — egy izben már tette, mert fél ám attól a sárkány-lányától!

És hogy e kellemes perczet siettesse, nyomban fel is állt és indulásra intette az öcscsét.

— Várjatok kicsit, fiúk, — szólt az öreg asszony szivélyesen, — bepakkolok nektek egy kis kalácsot.

— Majd én, — ajánlkozott Zsófia, egyszerre készségesen, mert félt, az anyja sokat talál adni.

De Biri néni erélyesen leintette a leányát:

— Maradj! — szólt parancsolólag és Zsófika a reggeli összezördülés benyomása alatt nem mert ellenkezni.

A Dános-fiúk megnyúlt arczczal maradtak vissza a szobában Zsófikával. Kalács! Kalácsot kapnak pénz helyett!

De azért udvariasan csókoltak kezet Biri néninek, mikor az kedves mosolylyal adta át nekik az ügyetlenül bepakkolt, spárgával agyonkötözött, meglehetős nagy csomag kalácsot.

— Egyétek meg jóizüen, — mondta, — és gondoljatok reám mellette!

— Köszönjük... köszönjük, — hálálkodtak a fiúk, de mikor künn voltak az utczán, kitört belőlük a keserűség:

— Vén zsugori... nem szégyelli magát? Kell is nekünk a kalácsa! Nem tudott egy kis pénzt adni? Na... hisz várhat, a mig ismét elmegyünk hozzája!

— Kérnünk kellett volna, — jegyezte meg Sándor, az ifjabbik, — őszintén be kellett volna vallanunk a helyzetünket. Biri néni nem rossz asszony, bizonyára segit rajtunk!

— Én is gondoltam erre, de olyan biztos voltam, hogy ad valamit, aztán az a sárkány egy pillanatra sem hagyott egyedül a nénivel, már pedig inkább leharapnám a nyelvemet, semmint előtte kérnék valamit!

©OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

b) a legfelsőbb udvar, a cs. és kir. közös miniszteriumok, a cs. és kir. közös legfőbb számvevőszék, a cs. és kir. osztrák-magyar követségek és konzulátusok, továbbá a felséges uralkodóház ráczkevei, holicsi és sasvári családi alapítványi uradalmai, ugyszintén a cs. és kir. főherczegi udvartartásoknál rendes alkalmazásban levő, hivatali esküt tett, évi fizetéses és nyugdíjigénynyel biró tisztviselők, altisztek és szolgák, stb. stb.;

c) az *a)* és *b)* pontokban felsorolt nyugdíjas és kegydíjas tisztviselők, altisztek és szolgák, ha díjazással egybekötött állást nem viselnek. (Állami, törvényhatósági és vasúti hivatalnál rendes évi díjazással, havi, vagy napidíjjal egybekötött foglalkozás az utazási kedvezményre való igényt nem szünteti meg.)

d) az előző *a)* és *b)* pontokban felsorolt tényleges szolgálatban levő és a *c)* pont szerint nyugdíjas vagy kegydíjas igényjogosultak velük együtt élő nejeik és szülői ellátás alatt levő, önálló keresetre még képtelen, tiz éven felüli gyermekeik részére, ideértve a mostoha és a törvényes örökbefogadott gyermekeket is, továbbá az igényjogosultak nyugdíjas vagy kegydíjas özvegyei és a most említett féltétel mellett gyermekei, úgyszintén nevelési járulékban részesülő szülőtlen árváik;

Az *a)*, *b)*, *c)*, *d)* pontok alatt felsorolt igényjogosultakra, valamint azok igényjogosult családtagjaira *az arczképes igazolvány megváltása kötelező.* Ennélfogva 1915. évi január hó 1-étől kezdve félárú menetjegygyel *egyes utazásra jogosító igazolványok*, a 32. §-ban megállapított eseteken kívül, *nem adatnak* ki, miért is az igényjogosultak saját személyük, illetőleg családtagjaik részére az arczképes igazolványt 1914. évi deczember hó végéig megváltani tartoznak.

Azok, a kik saját maguk és családtagjaik részére az előző év deczember havának végéig az arczképes igazolvány kiállítását, illetőleg annak a következő évre való érvényesítését kérelmezni elmulasztják, az utazási kedvezményre való igényüket saját személyükre, illetőleg családtagjaikra nézve az illető évre elvesztik.

Az évközben kinevezett, megválasztott, nyugdíjazott vagy házasságra lépő igényjogosultak azonban az arczképes igazolványt saját maguk és családtagjaik részére a kineveztetésüket, megválasztásukat, nyugdíjaztatásukat vagy házasságra lépésüket követő második hó végéig megválthatják.

Az arczképes igazolványnak saját maguk és családtagjaik részére leendő beszerzése iránt az igényjogosultaknak hivatali felsőbbségükhöz bélyegmentes folyamodványt kell benyujtaniok, a melyhez úgy a saját maguk, mint családtagjaiknak az előlap alsó részén tintával sajátkezűleg aláírt látogatójegy alaku (visit) arczképeik és kezelési illeték fejében személyenkint 2 korona értékű m. kir. értékjegy csatolandó.

Ha az arczképes igazolvány elvesztése vagy használhatatlanná válása folytán új igazolvány kiállítása válik szükségessé, kezelési illeték fejében igazolványonkint 3 korona értékű m. kir. postai értékjegyet kell csatolni.

Fontos ujítás az is, hogy az arczképes igazolványokat 1915. évi január hó 1-től kezdve a m. kir. államvasutak igazgatósága csak a Budapesten székelő legmagasabb állami hivatalok (miniszteriumok, legfőbb állami számszék, curia, stb.) személyzete, valamint azok családtagjai részére fogja kiállítani, — minden más alkalmazott és azok családtagjai részére pedig az erre illetékes államvasúti üzletvezetőségek.

Az igazolványonkint 2 koronában megállapított kezelési illetéket m. kir. postai értékjegyekben minden érvényesítés alkalmával újból le kell róni.

— Igazad van... de most mit tegyünk? Az én zsebeim üresek.

— Az enyémek is, de majd csak kigondolunk valamit holnapig.

De a fiatalabbik nem tudott belenyugodni a helyzetbe. Egyre szidta a rokonait, a kik duskálnak a pénzben és öket nyomorogni hagyják. Szidta Biri nénit, Zsófikát és elkeseredése olyan nagy volt, hogy a hidon igy szólt a bátyjához:

— Te! a Dunába dobom ezt az otromba csomagot, nem czipelem ezt a kalácsot, úgy se jó és máris megfeküdte a gyomromat... és már fölemelte a kezét, hogy a csomagot a vízbe hajitsa. De Gábor visszatartotta:

— Ne! — mondta komolyan, — holnap ünnep van, hátha nem tudunk pénzt keriteni, jó lesz akkor ez a kalács is!

És ő vitte tovább a csomagot.

A fiúk szerény kis hónapos szobájukban meggyujtották a lámpát és tanuláshoz fogtak. Egy egész szép délutánjukat fecsérelték el hiábavalón... és a vizsgák előtt álltak. De a tanulás eleintén nehezen ment, a bizonytalan másnap, a teljes pénztelenség egyre zavarta gondolatmenetüket és sokáig tartott, a mig belejönni tudtak a tanulásba.

Éjfél felé aztán megéheztek.

— Gábor! hová is tetted azt a kalácsot? — kérdezte Sándor.

— Ahá! úgy-e jó volt, hogy nem dobtuk a Dunába.

Sándor a tollkésével á'vágta a sokszorosan bekötözött csomag zsinegét és a diós, mákos, fehér kalácsszeletek között egy leragasztott borítékot pillantott meg. Mohón tépte fel; a borítékban két húszkoronás bankjegy feküdt egymás mellett.

— Pénz! pénz! — ujjongott a fiú egészen magánkívül az örömtől. — Óh! az az áldott jó Biri néni... az a jó Biri néni!...

— Még sohasem volt eddig ilyen bőkezű, — rebegte Gábor egészen meghatva, — talán megérezte, minő bajban vagyunk!

Aztán egyszerre mind a kettő összeborzadt egy és ugyanazon gondolattól:

— Mégis borzasztó lett volna, ha ezt a csomagot a Dunába dobjuk!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

(32. §.) *A félárú menetjegygyel egyes, vagy menetérti utazásra jogosító igazolványra igényt tarthatnak* a 26. §. *a)—d)* pontjai alatt felsorolt igényjogosultak két-két tíz éven aluli gyermekeik, úgyszintén — a szolgák kivételével — házi cselédjeik részére, ha a cselédek a családdal, vagy a család valamelyik tagjával egyazon vonaton együtt utaznak.

Új és jelentékeny kedvezmény, hogy az igényjogosultak úgy maguk, családtagjaik, valamint házi cselédjeik részére, ha ők első kinevezés folytan a hivatalos eskü letétele, illetőleg állásuk elfoglalása végett utaznak, igényt tarthatnak félárú menetjegygyel való egyszeri utazásra jogosító igazolványra.

(37. §.) *Szállítási utalvány átköltözködési ingóságoknak, vagy hulláknak kedvezményes szállítására* 50%-os díjmérséklésre jogosító szállítási utalvány engedélyezhető:

a) a 26. §. *a)—d)* pontjaiban felsoroltaknak első kinevezés, illetőleg megválasztás vagy áthelyezés esetén szükségessé váló átköltözködésre, a hivatali eskü letétele előtt is; első kinevezés vagy megválasztatás esetén a szállítási utalványt a lakhelyről a hivatali székhelyre, áthelyezés esetén pedig a régi beosztási helyről az új beosztási helyre kell kiállítani;

b) az előző *a)* pontban felsoroltak özvegyei és árvái részére; ha a férj, illetőleg atya meghal és az özvegy vagy az árvák egy éven belül máshová költöznek el.

(43. §.) *Szabálytalanságok és visszaélések megtorlása.* A ki kedvezményesjegy váltására jogosító igazolványt, illetőleg kedvezményes szállítási utalványt, a nélkül, hogy erre igénye volna, megszerez, felhasznál, másnak átenged vagy erre közreműködik, továbbá a ki a részére kiadott igazolványt, illetőleg utalványt bármi módon megváltoztatja és felhasználja vagy ezt megkísérli, a kedvezmények élvezetéből igényjogosult családtagjaival együtt egészben vagy részben, határozott időre vagy egyszersmindenkorra kizáratik.

(48. §.) *Az arczképes igazolványok kiállításáért, illetőleg érvényesítéséért lerótt kezelési illetékek elszámolása.* Azoknak, a kik arczképes igazolvány kiállítása iránt folyamodnak, de jelen utasítás szerint ilyenre igényük nincsen, továbbá azoknak az igényjogosultaknak, kik az arczképes igazolvány kiállítását elkésve kérelmezik s ennélfogva kérelmükkel elutasíttatnak, úgyszintén azoknak, kik ez utasításban megállapított kezelési illetéknél magasabb illetéket rónak le, a kérvényre ragasztott postai értékjegyek vissza nem adhatók és ennélfogva értékük vissza sem téríthető.

*

A földmívelésügyi miniszter úr által kiadott folyó évi 5,500 eln. számú körrendelethez csatolt Jegyzék utolsó oldalán levő *Jegyzet* mely így szól: «*Tisztviselőknél 24 évnél idősebb családtagok részére csak abban az esetben engedélyeztetik arczképes vasúti igazolvány, ha hitelesen igazoltatik, hogy az illető családtag tanulmányait folytatja, vagy pedig betegsége miatt keresetképtelen. Altiszteknél és szolgáknál a családtagok korhatára 16 éves korig terjed.*» félreértésekre szolgáltatott már is alkalmat s miután e tekintetben többen intéztek hozzánk kérdést, utána jártunk a dolognak s megtudtuk, hogy ezt úgy kell értelmezni, hogy az altisztek és szolgák *fiú* gyermekei 16 éves koron túl rendszerint nem kapnak már arczképes igazolványt. Ha azonban iskolába járnak, *vagy* betegség miatt keresetképtelenek, úgy addig, a míg tanulmányaikat befejezik, *vagy* keresetképesekké válnak, az arczképes igazolványra igényt tarthatnak. Ezért a körrendelethez csatolt «Jegyzék»-ben a tanulmányaikat folytató fiúgyermekeknél, ha 16 évesek már elmultak, a «Jegyzet» rovatba be kell vezetni, hogy a fiú milyen iskola, hanyadik osztályába jár (pl. a soproni állami főgimnázium 7-ik osztályának tanulója, vagy a vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola II-od éves tanulója, stb.).

Az altisztek és szolgák 16 évesnél idősebb *leány*gyermekei, ha nem járnak is iskolába és nem is keresetképtelenek, addig, *a míg szülői ellátás alatt állanak* igényt tarthatnak az arczképes igazolványra.

A különbség tehát az, hogy míg a 16 évesnél idősebb *fiúk*, ha nem járnak már iskolába és olyan egészségesek, hogy önálló keresetre képesek, arczképes igazolványra nem tarthatnak igényt, addig a *leányok* mindaddig, a mig szülői ellátás alatt állanak, arra igénynyel birnak.

A katonai szolgálatra bevonult alkalmazottak a földmívelésügyi miniszter úrnak utólag kiadott folyó évi 10,639 eln. számú körrendelete értelmében, úgy saját személyükre, mint igényjogosult családtagjaik részére az arczképes igazolvány érvényének meghosszabbítását, illetőleg új igazolványok kiállítását, később meghatározandó időpontig is kérhetik. Az ilyen hadbavonultak családtagjai részére egyes utazásokra szóló igazolványt fog az illetékes vasúti hivatal kiállítani. Ilyen esetben azonban igazolni kell azt, hogy a családfő katonai kötelezettség teljesítése végett bevonult.

Különfélék.

Halálozás. Ifj. Benkő Rezső m. kir. segéderdőmérnök, havasmezői kincstári erdőgondnok Nagysomkúton október hó 4-ikén váratlanul elhunyt. A boldogult máramarosmegyei székhelyéről kénytelen volt az oroszok betörése következtében elmenekülni s e közben hunyt el hirtelen.

Herési és oláhsági Piatsek János urad. főerdész, 48 éves korában Pápán rövid szenvedés után elhunyt.

Ondrejkovics Titusz, a liptóujvári m. kir. főerdőhivatal kerületében alkalmazva volt m. kir. erdőmérnökgyakornok a Lemberg körül vívott csatában hősi halált halt.

Mennyire hallatszik el az ágyudörgés? Mindenkit érdekel a mostani háborus időkben, hogy az ágyudörgést milyen messzire lehet hallani. A bécsi «Reichspost» egyik utóbbi számában szakszerű kimutatást közölt arról, hogy milyen messzire hallható az ágyuzás, a vulkánkitörés, a robbanás, vagy esetleg a harangszó. A ki-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mutatás a következőképpen szól: Az ágyudörgés átlagosan véve körülbelül 350 kilométernyire hallható, volt azonban eset arra, hogy 590 kilométernyire is elhallatszott. A legtávolabbra hallatszott a Krakatau vulkánnak 1883-ban történt kitörése, a mely a Sunda-szorostól egészen a Rodriguez-szigetig, azaz 4775 kilométernyire hallatszott. A nagyobb robbanások (mint például a bécsujhelyi lőporraktár felrobbanása) körülbelül 300 kilométernyire hallatszanak. Érdekes esetet figyeltek meg a harangzugásról. A braziliai San Salvátorból eredő harangzugást egészen jól hallotta egy 160 kilométernyire levő hajó a nyilt tengeren. Nagyobb ágyuütegek dörgése átlagosan 170—340 kilométernyire hallatszik. Főleg jól hallható a dörgés a 210 és 270 kilométerek közt. A hangnak nem akadálya a nagyobb hegység, például az Alpok, vagy a Kárpátok. A 170, illetőleg 340 kilométert a hang $8^1/_2$, illetve 17 perez alatt teszi meg. Természetesen kedvezőtlen szél, vagy a megfigyelő helynek tulmélyen való fekvése, a levegő szárazsága, vagy zavaró körülmények megakadályozzák a hang továbbrepülését és előfordulhat, hogy sokkal kisebb távolságról sem halljuk a dörgést.

Időjelzés. A «Meteor» november hóra a következő időjelzést teszi közzé: November hó változási napjai: 2. száraz, hűvös, esetleg hideg; 7. szeles, esetleg viharos, hideg jelleggel, melyet azonban Merkurnak együttállása még mérsékel, a mely ekkor délután 1 órakor a Nap előtt elvonul; 11. részben csapadékos; 16. enyhe; 17. erősen csapadékos; 18. szeles, változó hőmérsékkel; 21. enyhe; 23. szeles, esetleg viharos, hűvös, hideg; 27. részben enyhe; 30. hideg, száraz jelleggel.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Demény Lajos m. kir. főerdőmérnököt Szovátáról Szászrégenbe, s megbizta a régeni alsó m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével, Garda János m. kir. főerdőmérnököt pedig Szászrégenből Szovátára, s megbizta az ottani m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Harkó Lajos segéderdőmérnököt Királyhalmáról Szabadkára helyezte át s ideiglenesen megbizta az ottani erdőgondnokság teendőinek ellátásával.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Schuster András m. kir. főerdőmérnököt, sok évi hasznos szolgálatának elismerése mellett, saját kérelmére nyugalomba helyezte.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az **1914. évi szeptember hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:**

Földmív. min. 48·—, hd. 20·—, Kovács Antalné —·60, Brassói adóhiv. hd. 33·63, Kolozsvári erdőig. hd. 19·90, 19·90, Dankó István —·40. Pécsváradi közalap. erdőgond. hd. 22·15.

1 koronát fizettek: Warinszky Miksa, Vohradnyik Vilmosné, Tóth István, Kránitz György, Gelencser Fülöp, Sáári Mihály.

2 koronát fizettek: Baumgarten Nándor, Borbély Kanut, Bujtás Antal, Kozma Géza, Bugyi István, Szuchevich F. György, Kattra Endre, Fuchs Pál, György Alajos, Pálovits János, Rutska Tivadar, Stach Sándor, Csatay Pál, Fórizs Sándor, Kovács István, Milován Vazul, Barkai János, Nagy Ferencz, Naszlady Sándor, Nagy Elek, Sümegi József, Gubrianszky János, Lutter Sándor, Papp Ferencz, Széles Gábor, Basa József, Kiss Tamás, Pelenczei József, Stummer Gyula, Járossy László, Merreider István, Kisfaludy János.

3 koronát fizettek: Kiss János.

4 koronát fizettek: Bitter Rezső, Sárosy János, Szabó Pál, Morgod István.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Zs. P. Az évi 1100 korona fizetést és személyi pótlékot élvező m. kir. főerdőőrt 28 évi beszámítható szolgálati idő után fizetésének 76 százaléka, vagyis évi 836 K nyugdíj és ezenfelül évi 240 K lakbérnyugdíj illeti meg.

K. J. Ön csak azokat a szolgálatokat tartozik teljesíteni, a miket a felsőbb jóváhagyást nyert «szolgálati szabályok» írnak elő. Az erdőőri szolgálattal össze nem függő munkálatok nem teljesítése nem képezhet okot a szolgálatból való elbocsátásra s erre a tisztartó úrnak nincs is joga, mert az erdőőr csak illetékes fegyelmi hatósága által, fegyelmi úton bocsátható el a szolgálatból.

D. J. 1. Tomasovszky Imre: «Az erdőőri szolgálat védkerületi teendői» czímű műve már teljesen elfogyott.

2. Illés Nándor: «A vadőr» czímű művét a könyvkereskedő nem hajlandó utánvétellel elküldeni. Ezért küldjön be postautalványon Nagel Ottó könyvkereskedőnek Budapest, (IV., Ferenczieket-tere 9 szám) 1 K 72 fillért s kérje a könyv megküldését, a mit azután bérmentesen elküldenek.

R. J. Az erdőőri szakvizsgára dr. Bedő Albert: «Az erdőőr» czímű könyvéből kell készülni. Ez a könyv az Országos Erdészeti Egyesület»-nél Budapest, (V., Alkotmány-utcza 6 szám) 6 koronáért kapható. Bérmentesítésre még ezen felül 55 fillért kell küldeni.

L. J. Lapunk mai számában ismertetjük a félárú vasúti-jegy váltására jogosító arczképes igazolványokra vonatkozó utasítást, a melyből láthatja, hogy miután a díjnokok az utasításban felemlítve nincsenek, ennélfogva arczképes igazolványra nem tarthatnak igényt.

A. J. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. 2. §-a szerint ajat földbirtokán a tulajdonos, vagy az, a kinek az jogot vagy engedélyt adott, a vadászatot a törvényben meghatározott korlátok között szabadon gyakorolhatja, ha a földbirtok egyebek közt kertileg müveltetik és kerítéssel, vagy árkolattal el van zárva. Az állami csemetekert, mely az ön leírása szerint sürű élősövénynyel és ritkább sodronykerítéssel körül van zárva, nézetünk szerint önálló vadászterületet képez és azon a nyulakat elpusztíthatja, mert hogy a kerítésnek milyennek kell lenni, azt a törvény nem irja elő. Minthogy azonban a törvény 2. §-a azt is kimondja, hogy abban az esetben, ha az irányt, hogy valamelyik terület a törvény 2. §-ában körülirt területek közé tartozik-e, vagy sem, vitás kérdés támad, a fölött első sorban a járás közigazgatási szolgabirája (rendezett tanácsú városokban a polgármester, törvényhatósági joggal felruházott városokban a kapitány), másodfokban pedig a törvényhatóság első tisztviselője (alispán, polgármester) határoz, ennélfogva azt tanácsoljuk, hogy erre nézve felettes hivatala útján forduljon az említett közigazgatási hatóságok által határozatot.

Egy az önéhez hasonló esetből kifolyólag a m. kir. belügyminiszter úr 1890. évi január hó 12-ikén kelt 7509 889. kih. szám atatt Pozsony szab. kir. város közönségéhez intézett rendeletében kimondotta, hogy nyúlnak, *nem idegen vadászterülethez tartozó kertben*, a faiskola megvédése czéljából és nem vadászati czélból történt lelövése, még tilalmi időben sem képez vadászati kihágást, de viszont előbb tüzetesen megállapítandó, hogy az illető kert, a törvény 2. §-a értelmében önálló vadászterületet képez-e, vagy más idegen vadászterülethez tartozik-e. Ez a fent említett módon tisztázandó.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

45 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, szakvizsgázott erdőőr, ki magán-uradalmakban mint fővadász és körvadász volt alkalmazva, az erdészeti és vadászati teendőkben teljesen jártas, magyarul és németül tud, azonnali belépésre megfelelő állást keres. — Címe a szerkesztőségnél megtudható. (53.)

27 éves kis családú erdőőr, ki főherczegi uradalomban van alkalmazva és saját költségére önállóan fáczánokat is tenyészt, január 1-re megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (54.)

56 éves, de nem rokkant, róm. kath., nős, 30 évi gyakorlattal bíró szakvizsgázott erdőőr, ki uradalmakban mint erdőőr, vadász és gazdasági vezető volt alkalmazva, az erdő kihasználását, felújítását, a csemeték nevelését és ültetését, valamint a vadak ápolását, a dúvadak irtását és az angol rendszerű fáczántenyésztést érti, megfelelő állást keres. — Címe a szerkesztőségnél megtudható. (55.)

43 éves szakvizsgázott, jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkező, feltétlen jó magaviseletű erdőőr, lehetőleg uradalomba, állást keres. Az állást bármikor elfoglalhatja. Címe: Illés Ignácz erdőőr, Tállya (Zemplén megye). (57.)

Szakiskolát végzett és szakvizsgát kitünő eredménynyel tett, bajor «Revier-Försterschule»-t jó eredménynyel végzett nős főerdőőr állását változtatná s oly uradalomba keres alkalmazást, hol rendszeres gazdasági terv szerint kezeltetnek az erdők. Ajánlatok «Pagonyerdész» jeligére a szerkesztőségbe kéretnek. (56.)

A tükrösmajori gazdaság egy vizsgázott erdőőrt keres. Szakavatott, kis családú egyének, kik a hadkötelezettségen tul vannak és nem is népfölkelők, küldjék be bizonyítványmásolataikat, melyek vissza nem küldetnek, a tükrösmajori gazdaságnak: u. p. Bicske, Fehér m.

45 éves, róm. kath., nős, családos, szakvizsgázott erdőőr, ki mint erdőőr és vadőr nagyobb uradalomnál volt alkalmazva s most mint gazdasági munkafelügyelő teljesít szolgálatot, állást keres. A gazdaság és erdészet minden ágában jártas, érti a vadak gondozását és tenyésztését. Magyaron kivül keveset németül és tótul is beszél. Címe: Bajgár János, Tura u. p. Váczszentlászló. (59.)

Intelligens, négy gymnáziumot és erdőőri szakiskolát végzett, jól szakvizsgázott 20 éves, hadmentes, de erős testalkatú, feltétlenül megbízható és erélyes fiatal ember, megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (58.)

Keresek egy szakvizsgázott vagy szakiskolát végzett kisegitő napibérest ideiglenes védkerületi teendők ellátására. Javadalmazás napi 1·60 K és lakás. Megkeresések a budakeszii m. kir. erdőgondnoksághoz intézendők.

Szakiskolát végzett, szakvizsgázott, jó bizonyitványokkal rendelkező egyén bármikori belépésre állást keres. Címe: Holler Ferencz szakv. erdőtéd, Decs (Tolna-megye). (60.)

HIRDETÉSEK

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (I.XXIV.8.)

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő által irt

baromfi- és házinyultenyésztési szakmunkák:

1.	Általános tudnivalók	III. kiadás	ára 1.— K
2.	Baromfitenyésztés	I. «	« 5.— «
3.	Tyuktenyésztés	II. «	« 3.— «
4.	Pulykatenyésztés	II. «	« 3.— «
5.	Lud- és kacsatenyésztés	I. «	« 3.— «
6.	Baromfiak hizlalása	II. «	« 1.50 «
7.	Baromfitermékek értékesitése		« 2.— «
8.	Az ezüst szőrmenyul tenyésztése és értékesitése. I. kiadás		« 2.— «

E nyolcz munka **Szerzőnél — Eperjesen, erdészeti** *altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve* **fele árban** *kapható.*

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

czimü könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leirását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a czélt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretléczek, kaptárak, kasok és mindennemü méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala

Ujpest, Széchenyi-utcza 7. sz.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 22. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. november 15.

Előfizetési ár:
Egész évre ___ 4 K.
Fél évre ___ 2 K.
Negyed évre ___ 1 K.
Egyes szám ___ 20 f.

AZ ERDŐ

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskeresést és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A tutajozásról. (Kolozs József.)
Erdőőri és vadőri szakvizsgák eredménye.
Prémet a hadsegítő irodának.
Különfélék: Kitüntetés. — Halálozás. — Erdőgondnoksági székhelyváltozás. — A tölgyfa ellentálló képessége a házigombával szemben. — Vadászó pápák. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények: Emlék- vagy ereklyeként tartott fegyver adómentessége ügyében.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Talány. (Steukáné-Bapesányi Vera.)

A tutajozásról.

Irta: *Kolozs József* m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

A folyószám és heveder között középre jő az egyik festéksáv, az átmérőt jelző szám és a tutaj hátulsó része között középre a másik festéksáv.

A mellékelt rajz bővebb felvilágosítást nyujt a kivitelre nézve.

Itt megjegyzem, hogy a tutajok felvételénél használt festék minden gondnokságnál más színű, oly czélból, hogy kétséget kizáróan meg lehessen állapitani, hogy a tutajokból útközben kiverődött szálfák mely gondnokságtól származnak.

A származási hely pontos megállapíthatása végett a tutajba fúrt szálfák hátulsó bütüje 2—3 helyen szintén befestetik, azonkivül pedig a koronasütővassal is besüttetik.

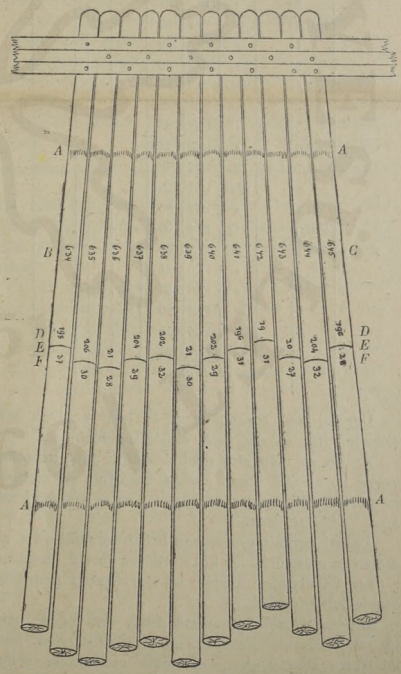
A szálfákon kitüntetett méretek a szállítólevelekbe pontosan bevezettetnek, még pedig a hosszúság egész méter és páros deciméterekben, a vastagság pedig egész centiméterekben, valamint az ezen vastagságnak megfelelő osztály is.

(A tutajszállítólevél mintája a túloldalon.)

A tutajszegek és gúzsok mennyisége nem iratik be a tutajszállítólevelekbe, mivel a tutajozás befejezése után a felhasznált gúzs- és szegmennyiség egy külön kimutatásban számoltatik el.

A tutajok felvételével és a szállítólevelek kiállításával elkészülvén, a tutajok elindíthatók.

A tutajok elindítása előtt nagy gond fordítandó arra, hogy azok jól ki legyenek kötve, vagyis kötelekkel stb. a parthoz erősítve, nehogy a megérkező gátvíz vagy egy esetleg hirtelen keletkező árvíz a tutajokat elsodorja, még mielőtt azok szabályszerűen el lettek volna indíthatók.

A. Festéksáv. — *B.* Legkisebb szám. — *C.* Legnagyobb szám. — *D.* Hosszusági méret. — *E.* Középvonal. — *F.* Vastagsági méret

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

28. sz. Szállitólevélhez átvételi bizonylat

a *vaséri* m. kir. erdőgondnokság *makkerlói I.* számú rakpartjáról a bocskói m. kir. faraktárgondnoksághoz letutajozott faanyagokról.

A tutajos neve: *Hagl Dezső és Stadler János.*

A fenyő-, épület- és műszerfának								A fenyő-, épület- és műszerfának								Felszerelési faanyag és teher	
folyó száma	neme	osztálya	hossza m.	közép átmérője cm.	köbtartalma m.³	tutaj bére K	tutaj bére f	folyó száma	neme	osztálya	hossza m.	közép átmérője cm.	köbtartalma m.³	tutaj bére K	tutaj bére f		db.
40107		VIII.	18.8	27													
8		«	18.2	24												Készevező	3
9		«	19.4	23												Heveder, mint felteher	4
40110		IX.	19.4	21												Evezőrúd { I	
1		«	19.8	21												Evezőrúd { II	
2		VIII.	19.2	25												Hajórúd { I	
3		«	19.4	23												Hajórúd { II	
4		«	19.2	24												Komlórúd	
5		VII.	19.4	29												Zsendely	
6		«	19.4	29													
7		«	19.2	31													
8		«	18.4	29													
9		«	19	31													
40120		«	19.2	30													
1		«	19	29													
2		«	19.2	32													
3		VIII.	19.2	25													
4		«	16.2	24													
5		«	19.2	25													
6		«	19.2	24													
7		IX.	19.4	25													
8		VIII	19.4	25													
9		«	19.2	26													
40130		VII.	19.4	30													
1		VIII.	17.2	25													
2		«	17.6	24													
3		«	17.8	25												Makkerló, 1913 V/16-án	
4		«	17.4	26												*Barna*	
5		«	17.4	25													
6		«	17.6	24													
	összesen : 30 darab				felteher												

Ügyelni kell továbbá arra is, hogy a gátvíz megérkezése után az első tutaj mikor indítandó el.

Ha ezt az időpontot nem állapítjuk meg pontosan, vagyis ha az első tutajt *korán* bocsátjuk el, könnyen megtörténhetik, hogy a tutaj, — a mint mondani szokás, — a *vizet kifutja*.

A tutaj ugyanis gyorsabban haladván, mint a víz, azt utóléri és megelőzi s így kis vízállásba jutván, megakad.

Igy keletkeznek azután az úgynevezett *elzárások*, vagyis tutajtorlaszok.

Mindent el kell követnünk tehát arra nézve, hogy ily tutajtorlaszok, elzárások ne keletkezhessenek, mert eltekintve attól, hogy ily elzárások szétbontása, a torlaszokban szétverődött tutajok újból való átfúrása tetemes költségbe kerül, időben is sokat veszitünk, mert egy nagy torlasz szétbontása sokszor több napi munkába kerül.

Nemcsak az első, hanem a többi tutaj is okozhat elzárást, ha az indítás rosszul foganatosittatik.

Tudnunk kell pontosan, hogy az egyes tutajokat milyen időközökben bocsássuk egymás után útnak.

Az elindítási időre befolyással van a száraz vagy nedves időjárás, az évszak, a tutaj súlya, a tutaj hosszúsága stb.; továbbá tekintetbe kell vennünk azt is, hogy egy talp után a bokor, vagy megfordítva, egy bokor után az egy talpból álló tutaj mikor indítható el.

A tutajtorlaszokat elkerülendő, főleg a következőkre kell tehát gondot fordítanunk:

© QEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

1. Széles tutajok nem fúrandók.

2. Nehéz tutajok nem fúrandók.

3. Bokorra semmiféle felteher nem rakandó.

4. A tutajok indításánál az illető védkerületi erdőőr személyesen jelen legyen.

5. Az egyes tutajok *megfelelő időközökben* indítandók el.

6. Minden gátvíz, vagyis minden tutajozási nap után a folyószakasz bejárandó és a tutajokból útközben esetleg kiverődött szálfák kikötendők.

7. Megbizhatatlan, rossz tutajosok a tutajfúrástól eltiltandók.

8. Bokorszállításnál feltétlenül két tutajos alkalmazandó.

9. Nehéz, vastag fa, feltehernek nem teendő, hanem az az előtábla szálfáihoz gúzsokkal hozzá kötendő.

10. Ha a bokornál az utótábla esetleg könnyebb, mint az előtábla, akkor az utótáblára kevés felteher teendő.

11. Bokornál minden egyes szálfa gúzsszal látandó el

12. Az evezőlapátok erős szegekkel erősítendők az evezőrudakhoz, nehogy útközben az evezőlapátok a rudaktól elváljanak.

13. Tutajőrök fejszén kivül gajhókkal is ellátandók; a gajhókkal ugyanis könnyebben dolgozik a munkás, mint fejszével, továbbá mélyebben benyulhat a vizbe és igy könnyebben kifoghatja a tutajokból kiverődött és úszó fát.

14. Elzárásoknál mindig kéznél legyen elegendő csipkaró is.

A tutajok rendeltetési helyökre (az alsó kifogó rakpartokra) leérkezvén, ott *kifogatnak*, és a vevőknek szabályszerüen átadatnak.

A munkások, tutajosok részére a tutajbér, vagy a tutajozási bérszabályzat, vagy pedig alku alapján m.^{3}-kint megállapitott egységár szerint fizettetik ki.

A tutajokból kiverődött szálfák időközönkint visszaszereztetnek.

A visszaszerzett faanyagok tutajba fúrva, új szállitólevél mellett szállittatnak le.

A tutajozás befejezése után foganatositttatik az utolsó visszaszerzés (rehabitio).

Miután pedig ez az utolsó rehabiálás sokszor november havában eszközöltetik, tehát oly időben, — midőn a beállott hideg időjárás, havazás stb. folytán a munkálat a hideg vizben nagy nehézséggel, fáradsággal és a munkások egészségének veszélyeztetésével jár, — újabban a munkások részére vízáthatlan kecskebőröket szereztünk be.

Ezeket a bőröket a visszaszerzésnél alkalmazott munkások lábbelijükre húzván, — a vizben könnyebben dolgozhatnak.

Ezek a kecskebőrök a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz tartozó sugási m. kir. erdőgondnokság utján szereztettek be.

A tutajokból legtöbbször akkor verődnek ki a szálfák, ha a tutaj nagyon széles, vagyis ha több szálfát fúrnak be a tutajba, mint a mennyi ez a folyómeder szélességére való tekintettel megengedhető volna.

Széles tutaj tehát nem fúrandó.

Hogy a 12 méternél rövidebb faanyag befúrása elkerülhető legyen, — a rövid fa lehetőleg felteherként szállittatik le.

Ez által nemcsak azt érjük el, hogy a tutajbérek kiegyenlítődnek, de elkerüljük a befúrt fánál hosszabb

TÁRCZA.

Talány.

Irta: *Steukáné-Bapcsányi Vera.*

Mikor Paulis alezredes nyugalomba vonult, a város végén egy csinos villába költözött. Megtakarított tőkéjének kamatai és nyugdija gondtalan megélhetést biztositott neki és családjának. Valóságos művészettel értettek hozzá, miképen tegyék minél kellemesebbé és kényelmessé hátralevő éveiket.

A megtestesült derűs boldogság és csendes megelégedés mintaképei voltak: az apa, az anya és a leány. Az asszony legfeljebb csak akkor jött ki a sodrából, ha a modern idők áramlatait emlitették előtte. Valósággal indulatba jött arra a gondolatra is, hogy egy úrilány otthonán kivül, irodában, vagy más hasonló alkalmazásban önállóan keresse meg kenyerét. Milyen visszatetsző nőietlen foglalkozás! Az ő idejében ilyesmi lehetetlen lett volna. Hogy ma már másképen gondolkoznak az emberek, s a leányok kénytelenek kenyérkereset után nézni, hogy férjhez mehessenek? Bah! Ez csak kifogás! Itt van egy eleven példa: az ő Ilona leánya, ki mondhatja róla, hogy boldogtalan, amiért még nem ment férjhez? Mije hiányzik? Talán ha férjhez megy, vagy önálló állásban volna, nyugodtabb és boldogabb életet élhetne?

És rámutatott leányára, ki 30 éve daczára üde arczával és sugár alakjával bátran elvegyülhetett a fiatal bálozó leányok közé, a nélkül, hogy valakinek eszébe jutott volna számon tartani muló éveit, melyek még mindig egyformán derüs kedélyén sem hagytak nyomot. Ez annál bámulatosabb volt, mert a család egyhangú, unalmas életet élt, csöppet sem olyant, mely a leány életének tartalmat és némi változatosságot nyujtana.

Az öreg alezredes pontosan hetenként kétszer jelent meg a kaszinóban s ugyanilyen naptárszerű pontossággal minden hétnek keddjén uzsonna-időben megjelent náluk Végh Ferencz megyei aljegyző. Télen-nyáron, hóban vagy esőben a szokott látogatás sohasem maradt el. Nem azért, mintha az öregek valami nagy élvezetet találtak volna a már kissé kopaszodásnak induló aljegyző — szerintük unalmas társaságában; ennek daczára valószinüleg nagyon megdöbbennének, ha egy keddi napon elmaradna. Uzsonna után rendesen visszavonultak s Véghet Ilonára bizták.

És igy ment ez már évek óta. Minden kedden délután

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

felteherrel járó kellemetlenséget és egyes tutajok túlterhelését is.

A hol a nagy mennyiségű rövid fa miatt a bokrok fúrása elkerülhetetlen, ott a bokorba fúrandó faanyag úgy máglyázandó, hogy az elő- és utótábla hossza együtt a 28 métert ne haladja meg. (Folyt. köv.)

Erdőőri és vadőri szakvizsgák eredménye.

Az 1914. évben megtartott erdőőri és vadőri szakvizsgák a következő eredménynyel végződtek:

Mely erdőfelügyelőségnél	A vizsgázók száma	A vizsgázók közül: kitünő	jó	elégséges képesitést nyert	Nem nyert képesitést
I. Erdőőri szakvizsgák:					
Beszterczebányai erdőfelügyelőségnél	8	1	3	2	2
Brassói «	5	—	1	3	1
Budapesti «	2	—	1	—	1
Kassai «	2	—	1	1	—
Kolozsvári «	9	1	1	6	1
Máramarossziget «	2	—	—	2	—
Miskolczi «	4	—	—	3	1
Nagyszebeni «	—	—	—	—	—
Pécsi «	2	—	—	2	—
Pozsonyi «	2	—	1	1	—
Szombathelyi «	3	—	1	2	—
Temesvári «	10	2	2	4	2
összesen:	49	4	11	26	8
%	—	8.16	22.45	53.06	16.33
			83.67		
II. Vadőri szakvizsgák:					

Vadőri vizsgára ez évben senki sem jelentkezett.

Prémet a hadsegítő irodának.

A hadba vonultak segitésének egyik legfontosabb ágazata az, a mely meleg holmival igyekszik katonáinkat megvédeni a téli hideg ellen. Sajnos, kevés a remény arra, hogy a téli hadjáratot elkerüljük, ellenkezőleg azzal kell számolnunk, hogy hős katonáinknak a küszöbön álló téli hónapokban az ellenséges hadakon kivül a tél keserveivel is meg kell küzdeni, a mely Lengyelország sikján és a Drina melléki magaslatokon egyaránt kemény szokott lenni. Ha mi itthon maradtak az ő helyzetüket elgondoljuk, a mint hetek-ig és hónapokig az idő minden viszontagságainak kitéve, az otthoni kényelem legegyszerűbb eszközeitől megfosztva élnek katonáink folytonos életveszedelem közepette, akkor bizonyára mindenki, a kinek módjában van, szivesen hozzájárul tehetségéhez képest ahhoz, hogy legalább az időjárástól minél kevesebbet szenvedjenek azok, a kik a hazáért, az itthon maradottakért a legnagyobb áldozatot hozzák.

Sok történt már e téren a magyar társadalom részéről, de sajnos, még mindig nem elég. A hadsegitő iroda tevékenységi körében Pekár Gyuláné fáradhatatlan és önfeláldozó lelkes vezetése alatt keztyü készitő műhely működik, a melybe hadba vonultak visszamaradt segélyre szoruló családtagjai prémkeztyüket készitenek katonáink részére, hogy máskülönben megdermedő kezükből ki ne hulljon a fegyver. Közel négyszáz nő foglalkozik a keztyük készitésével s már több mint kétszázezer darabot szállitottak a hadügyminiszteriumnak, a mely igy jóval olcsóbban jut a szükséglethez, mint a különben szintén bőven foglalkoztatott szücsipartól

---

3 órakor feltünt Végh hosszú alakja az út kanyarulatánál, hóna alatt hosszúkásra összehajtogatott papircsomaggal. Uzsonna alatt a város heti eseményeit megbeszélték s mikor az öregek visszavonultak, Végh előszedte papirjait s néhány költeményt olvasott fel legújabb munkáiból. Azután beszélt saját ügyeiről, a jövőben való reményeiről, az előléptetés kilátásairól s végül, mikor az óra az ötöt elverte, összeszedte papirjait s távozott.

A leány udvarias figyelemmel hallgatta a kissé egyhangú, szintelen előadást s ha a férfi néha türelmét vesztve, kifakadt az előléptetés nehézségei miatt, vagy hivatalos kellemetlenségekről panaszkodott, a leány higgadt, okos szavai mindig megnyugtatóan hatottak rá.

Néhány hét óta a leány mintha változást vett volna észre a férfi kedélyében és viselkedésében. A ruhájára is mintha több gondot fordítana, költeményei meg határozottan jobbak lettek. Fiatalos élénkség és tűz volt bennük, hangja szinesebb, szavai és gondolatai gazdagabbak és szebbek voltak, mint azelőtt. Ezt a szunynyadó érzést egy női ideál váltotta ki belőle, egy nő, a kit költeményeiben nem nevezett meg, de tőle várja jövő reményeinek és boldogságának megvalósitását. A leány boldogan, megértően hallgatta a férfit, mikor ez remegő hangon, lelkesülten olvasta ébredező szivének megnyilatkozását. Csak azt nem érti, mire vár még, miért nem vallja be végre, hogy szereti és feleségül kivánja? Minek ez a névtelen rajongás, hiszen ő már úgyis sejti és látja, mi megy végbe a férfi lelkében. Talán fél, hogy visszautasitják?

Egy keddi napon mégis valami szokatlan történt: jóval 3 óra előtt látta a férfit az út kanyarulatánál feltünni. Kissé izgatottnak látszott s hóna alól hiányzott a rendes papircsomag.

A leány csendesen mosolyogva fogadta. Ma nyilatkozni fog s benne megvolt a jóakarat, hogy a férfi feladatát megkönnyitse. De azért úgy tett, mintha semmit se vett volna észre. Midőn szülei uzsonna után visszavonultak, oda tolta a széket az ablak mellett levő asztalka elé, czigaretttát és a hamutartót oda tette rendes helyére s ő maga is helyet foglalt vele szemben.

— Nos, Végh, ma nem olvas fel valamit?

— Ha megengedi, igen, de az egyszer nem a lapokba szánt költeményekből, hanem valami mást, a mit csak a magam számára irtam és minden gondolkozás nélkül önkéntelenül, belső kényszer alatt, szivemnek dobogása diktált a tollam alá.

Kabátja zsebéből kihúzott egy összehajtogatott papirlapot. Szenvedélyes, forró vallomás volt a költemény.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

s e mellett a hadba vonultak családtagjai is tisztességes keresethez jutnak.

Ennek az áldásos tevékenységnek szives támogatására kérjük fel a t. olvasóinkat, az által, hogy a szükséges nyersanyagot adományozni sziveskedjenek.

Kikészített és nyers vadbőrök, régi szőrme bélések, prémgallérok, muffok, kisebb darabokban is, jó szolgálatot tehetnek. A házi- és üregi-, valamint a mezei nyúl bőre is kiválóan jó erre a czélra.

Tisztelettel kérjük, hogy t. olvasóink ezekből minél többet sziveskedjenek postán vagy vasuton *a hadsegítő irodába (Budapest, IV., Váczi-utcza 38.)* küldeni. *A küldemények portómentesek.*

Különfélék.

Kitüntetés. Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben megparancsolni méltóztatott, hogy *Puksa András*nak, a 15-ik tábori tüzérezred tartalékos hadnagyának, az ellenséggel szemben vitéz magatartása elismeréséül a legfelső dicsérő elismerés tudtul adassék.

Puksa András a polgári életben m. kir. erdőmérnök és a görgényszentimrei m. kir. erdőőri szakiskolánál mint tanársegéd van alkalmazva.

Halálozás. *Kossányi Béla* m. kir. erdőmérnök életének 52-ik, állami szolgálatának 18-ik évében, november hó 1-én hosszas szenvedés után Beszterczebányán meghalt.

Biloveszky József, a jászóvári prépostság főerdőmérnöke, Abauj-Torna vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, október hó 11-én életének 60-ik évében hirtelen elhunyt.

Koschatzky Rezső m. kir. erdőmérnök, október hó 2-án Nyiregyházán hosszas szenvedés után meghalt.

Merényi Gyula, a liptóujvári m. kir. főerdőhivatalnál alkalmazott m. kir. erdőszámtiszt, életének 27-ik évében, rövid, súlyos szenvedés után nov. 7-én meghalt.

Györössy Endre m. királyi erdőmérnökgyakornok, 33-ik gyalogezredbeli tartalékos zászlós, nov. 6-án, életének 25-ik évében, a galicziai harcztéren szenvedett sérülése következtében Aradon elhunyt.

Erdőgondnoksági székhelyváltozás. A m. kir. földmivelésügyi miniszter a temesszlatinai m. kir. erdőgondnokság székhelyét Karánsebesre helyezte át.

A tölgyfa ellentállóképessége a házigombával szemben. A «Természettudományi Közlöny» egyik számában irja dr. Bernátzky Jenő kiváló tudósunk a következőket:

«A házigomba (Merulius lacrymans) épületfában, nedves lakásokban, pinczékben, bányákban néha óriási kárt okoz s az ellene való védekezésről, továbbá életmódjáról már számottevő irodalom van. Legújabban Wehmer kisérletileg kimutatta, hogy míg a luczfenyő fája a gomba hatására nagyon hamar pusztul, addig a tölgyfa kitünően ellentáll neki. Kocsányos és kocsántalan tölgyfával kisérletezett. A fából parkettdarabhoz hasonló kis, vékony hasábokat vágott s azokat házigombával fertőzte; pinczehelyiségben nedves fal mellett másfél év alatt a gomba felületesen fejlődésnek indult, de kilencz darab fahasáb közül hét darab egészen kemény maradt

---

Elfogultan, remegő hangon olvasta fel. A leány még nem hallott ilyent tőle. Két forró könnycsepp futott le az arczán, midőn kezét az asztal fölött a férfinek nyujtotta.

— Nagyon szép volt, Végh, igazán páratlanul szép!

— Csakugyan szépnek találja? Köszönöm elismerését, valóban jól esik. Maga volt eddig az egyetlen, ki hosszú évek óta közelebb állott hozzám, kinek költeményeimet kéziratban megmutattam s kivel gondolataimat bizalmasan megosztottam. Azért maga legyen az első, a ki boldog titkomat megtudja.

— Titkot?...

— Igen, titkomat, melyet hónapok óta a világ előtt féltve rejtegetek s máig senkivel sem közöltem. Nos tehát, néhány nap mulva a hivatalos közlöny meghozza biróvá való előléptetésemet, a mi már nem titok, mert a hivatalban többen is tudják, de azt még senki, hogy végre felhagyok a legényélettel s eljegyeztem magamat.

— Eljegyezte magát?

A leány nyelve egyszerre mintha ólomból lett volna, elállt a szava. Jól tudta, hogy most úgy illene, szerencsét kivánni, de ajkait nem tudta mozgatni. A férfi abbeli boldogságában, hogy végre beszélhet bensejét foglalkoztató ügyről, észre sem vette ezt.

— Soha sem voltam oly hiú és szemtelenül beképzelt, hogy remélni merjem, hogy a leány viszonozza érzelmeimet. Ő az idei farsang ünnepelt bálkirálynője, oly szép és olyan fiatal, körülrajongva és elkényeztetve! Ugyebár eltalálta, kiről beszélek? Lévay Nusi a választottam. Ön csodálkozik rajta? Magam is úgy voltam vele kezdetben, azt hittem, álmodom, mikor a leány nyiltan tudtomra adta, hogy érzelmeimet viszonozza. Ő és én! Mint a napsugaras hajnal az éjszaka mellett, ugyebár? Ő nem találja visszatetszőnek külsőmet, sem előrehaladott koromat. Azt mondja, előtte a belső ember számit, azt szereti és nagyrabecsüli bennem, szóval: a durva héj alatt is felismerte a bennem rejlő arany magot. Egészen úgy gondolkozik, mint ön.

És csillogó szemekkel, izgatottan elmesélte az elmult hónapok küzdelmeit, mint teltek folytonos remény és kétkedés közt, mig végre diadalmaskodott. Sok elmondani valója volt s hangja ujjongott a szerelemtől és boldogságtól. Végre felállott, hogy búcsuzzon.

— Ezután hiányozni fognak nekem a megszokott keddi napok.

— A helyett hetenként hét boldog ünnepnapja lesz, kedves Végh, — szólt a leány összeszedve magát.

— Ha megengedi, legközelebb menyasszonyommal

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

s két hasában a fa csak egyik oldalán s csak 5—10 mm. mélységig korhadt el. Hasonló nagyságú lúczfenyőhasábok ugyanott és ugyanakkor teljesen elkorhadtak. Japán tölgyfája pedig éppen semmit sem szenvedett.

Wehmer elismeri, hogy az ellentállóképesség több tényezőtől függ, nevezetesen a külső fiziologia körülményektől — legveszedelmesebb az érintkezés a nedves fallal, — úgyszintén a fa szerkezetétől s a benne foglalt tápláló anyagoktól. De kiemeli, hogy az ellentálló képességnek nagyon fontos tényezője a fa tannintartalma. A tölgyfa ellentálló képességét szerinte a tölgyfában foglalt csersavnak köszöni. Megemlíti, hogy a csersav iránt a különböző gombák nem egyformán érzékenyek. A Penicillium 20—30% tannintartalmat eltűr. De a Botrytis fejlődésére már 0·1% tannintartalom is zavarólag hat. A Merulius aránylag szintén nagyon érzékeny, mert már 1—2% tannintartalom megárt neki.

Vadászó pápák. Azok a nagy vadászatok, a melyek Rómában mindig szokásosak és népszerűek voltak és még manapság is divatban vannak, azokból a vadászatokból fejlődtek, a miket Scarampi-Mezzarota bibornok, korának egyik leggazdagabb főpapja, rendezett a XV. század közepén. Ez időtől kezdve a pápák és a többi egyházi méltóságok állandóan hódoltak a vadászat szenvedélyének s a Messagero a vadászatot kedvelő pápák közül felemliti II. Piust, II. Pált, Girolamo Riariót, IV. Sixtus pápa öcscsét, Francesco Gonzagát s későbbről Ippolito d'Este, Lodovico d'Aragona, Petrucci, Cornaro és Alessandro Farnese biborosokat. VI. Pius, a ki szintén szenvedélyes vadász volt, a vatikáni kertekben hódolt nemes szenvedélyének. Annibale della Genga, a későbbi XII. Leó pápa, akkor még szerény apát volt, de szintén nagy kedvelője a vadászsportnak. Egy reggel a pápa az apát kiséretében ott állt a kertben, mindkettőjük kezében kovás vadászfegyver. VI. Pius egymás után lőtt s bár mindig duplázott, soha egyetlen lövés sem talált. Végre rosszkedvüen odafordult Della Gengához: «Lássuk már most, hogy mit tudsz te. Fogadok egy püspökségbe, hogy azt a pacsirtát ott a levegőben nem tudod lehozni!» Della Genga, a ki kitünő lövő volt, meglepetten kiáltott fel: «Hát van üresedésben püspökséged?» — «Lőjj és majd megtudod», — volt a pápa válasza. Della Genga erre arczához kapta puskáját, majd lőtt és — a pacsirta holtan zuhant a földre a pápa lábai elé. «Bravó, püspök úr!» — kiáltott a pápa és szavának ura is volt, mert Della Genga csakhamar püspökséget kapott. Ez volt Della Genga apát első lépése a pápai méltóság felé.

Időjelzés. A «Meteor» november hó második felére a következő időjelzést teszi közzé: November hó második felének változási napjai a következők: 16. enyhe; 17. erősen csapadékos; 18. szeles; 21. enyhe; 23. szeles, esetleg hideg; 27. részben enyhe; 30. hideg, száraz.

Hivatalos közlemények.

Emlék- vagy ereklyeként tartott fegyver adómentessége ügyében.

10,825/1913. P. szám. Ő felsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási bíróság S. Károly sz.-i lakosnak fegyveradó-ügyét, melyben a t.-i magyar királyi

---

együtt teszem tiszteletemet. Fogadja, kérem, szivesen. Remélem, ugykor hasonlitani fog önhöz. És jó barátok maradunk ugyebár, hűséges jó barátok, mint eddig?

— Hogyne, kedves Végh, hiszen ez magától értetődik.

Távozása után a leány mozdulatlanul állva maradt a szoba közepén. Úgy érezte, mintha a világ hirtelen elborult volna, lábai alatt meginogna a talaj s szeméről egy pillanat alatt lehullott volna a rózsaszin szemüveg, melyen keresztül nézte eddig az életet. Mint a villám, úgy ezikázott át agyán a gondolat, hogy szülei csak azért tartották vissza a férjhezmenéstől, hogy jelenlétével minél melegebbé, visszatartott hozományа által minél kényelmesebbé tegyék saját kicsinyes életüket. Nem a hozzávaló szeretetteljes ragaszkodás volt ez, hanem rút önzés, melynek saját gyermeküket feláldozták. És mint valami tükörlapban, úgy látta jövendő életének sivárságát, ma úgy mint holnap egyformán telnek majd napjai: a háziteendők, a főzés, varrás, a bevásárlás. Társaságát apjának néhány vele egykorú társa és néhány éretlen zászlós képezik majd, a kik a garnizonból hozzájuk ellátogatnak; minden úgy lesz, mint ezelőtt, csak a keddi napok fognak hiányozni. Látszólag nem sok és mégis minden, a mi egyhangú életébe egy kis napfényt hozott, a mi lelkét melegen és fiatalon tartotta. Máig fiatal volt, most öreg lett, fáradt és keserű. Ez az egyetlen óra tette azzá, a mire hónapok és évek nem voltak képesek. A kétségbeesés, keserűség és undor, mely évek hosszú során öntudatlanul lelkében összegyülemlett, most egyetlen óriási hullámban feltörött.

Egy látomány volt, mely alig tartott tovább, mint a villám ezikázása, azonban hatásában rettenetes és végzetes.

Két percz mulva ott feküdt összezúzott tagokkal erkélyük alatt a kövezeten. Egy munkásember, ki éppen arra haladt, mesélte: hogy a kisasszony feldúlt arczczal kijött az erkélyre, egy széket állitott a mellvédő elé s arra felállva, karjait kiterjesztette s fejjel lefelé vetette magát a kövezetre. Abban a pillanatban vége volt.

Paulis alezredes és felesége minden nap kimennek a sirhoz s tünődve állnak meg a diszes márvány siremlék előtt, melyen aranyba vésve csak a leány neve és egy óriási kérdőjel áll.

A talányt, melyet a kőlap takar, soha sem fogják megfejteni. Miért akart meghalni, mikor semmi oka sem lehetett rá?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

pénzügyigazgatóság 1912. évi október hó 30-dik napján 98,005. szám alatt s a közigazgatási bizottság 1912. évi deczember hó 12-dik napján 6067. sz. alatt határozott; nevezett ügyfél beadott panasza folytán, 1913. évi október hó 30-dik napján tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén, következőleg

itélt:

A magyar királyi közigazgatási bíróság ennek a panasznak helyet ad, s a panaszost a panaszolt 2 korona fegyveradó megfizetésének kötelezettsége alól felmenti.

Indokok:

Figyelemmel panaszosnak arra a sehol meg nem czáfolt, avagy még csak tagadásba sem vett előadására, hogy a kérdésben levő 1 csövű lőfegyver nem más, mint a nyugdíjaztatása előtti hosszas csendőri szolgálatában általa használt golyós fegyver, a melyet nyugdíjaztatása alkalmával ő megvett és a melyet teljesített csendőri szolgálatának emlékeül őriz;

figyelemmel arra, hogy az 1883. évi XXIII. t.-cz. 5. §-ának *b)* pontja az emlék, vagy családi ereklyeként tartott fegyvereket a fegyveradó alól kivetteknek mondja;

figyelemmel arra, hogy ezzel a törvény rendelkezéssel szemben a panaszolt határozatban foglalt általános hivatkozással fentartott az a pénzügyigazgatósági indokolás, hogy a kérdésben levő lőfegyver különben vadászatra alkalmas: a fegyveradó alól való mentesség tekintetében akadály nem lehet, a mi már csak az idézett t.-cz. 42. §. *f)* pontjának abból a rendelkezéséből is egyenesen következik, hogy az, a ki az 5. §. *b)* pontja alatt adómentesnek nyilvánított lőfegyverét vadászatra használja: fegyveradó jövedéki kihágást követ el:

a jelen itélet rendelkező részében foglaltak szerint határozni kellett.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Rajtsán János m. kir. erdőtanácsost sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak teljes elismerése mellett — saját kérelmére — nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Fenyves Lajos m. kir. erdőtanácsost, hű szolgálatainak elismerése mellett, végleges nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Eránosz Antal János kir. erdőfelügyelőt m. kir. erdőtanácsosi minőségben megbizta a segesvári m. kir. állami erdőhivatal vezetésével s áthelyezte Budapestről Segesvárra.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Gura Károly m. kir. főerdőmérnököt Szászsebesről Kőrösbányára erdőgondnoknak, Kolecsányi László m. kir. segéderdőmérnököt Zsarnócáról Lukóra erdőgondnoknak, Hering Albert m. kir. segéderdőmérnököt Beszterczebányáról Beneházára erdőgondnoknak, Onczay László m. kir. segéderdőmérnököt Fenyőházáról Teplicskára erdőgondnoknak, Gruber Rezső m. kir. segéderdőmérnököt pedig megbizta a szászsebesi m. kir. erdőhivatalnál a pénztárellenőri teendők ellátásával.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületében Pásk László m. kir. erdőőrt; az orsovai m. kir. erdőhivatal területében id. Róma János m. kir. erdőőrt; a lippai m. kir. főerdőhivatal területében Pécskán Leontin m. kir. főerdőőrt; a szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületében Katona János m. kir. főerdőőrt és Muntyu János m. kir. erdőőrt; a vinkoveczei kir. főerdőhivatal kerületében pedig Sztojanovics Márton kir. főerdőőrt nyugalomba helyezte.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az **1914. évi október hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:**

Földi Antal hd. 3·40, földmív. min. hd. 140·—, Bártfa város hd. 22·55, Nagyborosnyói jár. erdg. 5·—, Bojgár János 2·50, Rimaszombati adóhiv. hd. 20·85, Dési közbirt. hd. 21·15.

1 koronát fizettek: Köpfler Mihály, Pudlimer Gyula, Juhász János, Tóth István, Birós József, Burányi István, Csekon János, Horváth János, Kölcsei Károly, ifj. Sperlágh József, Újváry Jenő, Holler Ferencz, Kovács János, Gönczi Sándor, Katona Lajos, Kakas István.

2 koronát fizettek: Alsólendvai jár. erdőőr, Illés Ignácz, Kovács István, Brunner János, Csokona József, Horváth József, Virlics Gyula, Klagyirik József, Vajda János, Latics Gyula, Sebestyén János, Kiss Károly, Magyar György, Prónay Béla, Szullik Frigyes, Máté János, Bodenlosz József, Walaszkay Mihály, Demerasz József, Csóka József, Vesza Tivadar.

3 koronát fizettek: Varró Joachimné, Mezey Károly.

4 koronát fizettek: Kozmér Zsigmond, Muske Lajos, Grauzer Jenő, Kiss Aladár, Podbjeli urad. erdg., Ernst és Schulcz, Vesza János, Syllaba Káloz.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett cz változás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

G. L. 1. A szőrmék árai csak tél derekán szoktak kialakulni s ezért ez idő szerint még csak a mult téli árakat tudjuk közölni. Ezek a következők: nyest 30—35 K; nyuszt 35—40 K; görény 7—8 K; vidra 30—50 K; róka 5—20 K; vadmacska 10—15 K; őz 1—2 K; szarvas 5—6 K; vaddisznó 40—60 K; medve 80—100 K; nyúl rendszerint 50—60 fillér szokott lenni, mult évben azonban, mikor a bársonyszövetek olyan divatba jöttek, 1·20, sőt 1·40 K-t is adtak a téli nyúlszőrméért. — A belföldi mókus nem nagyon keresett czikk, de azért azt is lehet értékesíteni. Az árát nem tudjuk.

2. Az ebadót illetőleg minden vármegyének külön ebtartási szabályrendelete van, melyeket mi természetszerűleg nem ismerhetünk. Nézze meg tehát az ebtartásra vonatkozó vármegyei szabályrendeletet a legközelebbi jegyzői, vagy szolgabirói hivatalban s abból megtudhatja, hogy kell-e az erdőőrnek a két tacskó után adót fizetni, s ha igen, mennyit.

3. Előfizetése szeptember hó végével már lejárt.

B. N. Hirdetésére még nem érkezett be ajánlat.

R. J. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. 36. §-át az 1901. évi XX. t.-cz. 23. §-a hatályon kivül helyezi, a mennyiben ez utóbbi törvény kimondja, hogy bármiféle czimen befolyt pénzbüntetés fele a kincstárt, fele pedig a községet illeti. Ennélfogva a vadászati kihágások után megállapított pénzbüntetésből a feljelentőt semmi sem illeti meg.

J. M. A kopár területekhez ideiglenes minőségben kinevezett m. kir. erdőőröknek és családtagjaiknak nemcsak joguk van félárú jegy váltására jogosító arczképes igazolványra, hanem ezt tartoznak is megváltani, mert ha nem váltják meg, úgy egyszeri utazásra sem ők, sem családtagjaik félárú jegy váltására jogosító igazolványt nem kapnak.

Cz. J. A «Vadász-Lap» szerkesztője Sugár Károly országos vadászati felügyelő A lapra vonatkozó minden kivánságával tessék hozzá (Budapest, V., Földmívelésügyi minisztérium) fordulni. A lap előfizetési ára egész évre 12 kor., az «Országos Magyar Vadászati Védegylet» tagjai részére pedig évi 8 kor.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

O. L. Sem az erdőőri szakiskola két évi tanfolyama, sem az elemi iskola 5-ik és 6-ik osztályának elvégzése, sem az egy évi elemi iskolai ismétlő tanfolyam elvégzése középiskolailag nem minősíthető, vagyis semmiféle középiskolának sem felel meg.

A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

J. J. Olvassa el fentebb a G. L.-nek szóló üzenetünket.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

45 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, szakvizsgázott erdőőr, ki magán-uradalmakban mint fővadász és körvadász volt alkalmazva, az erdészeti és vadászati teendőkben teljesen jártas, magyarul és németül tud, azonnali belépésre megfelelő állást keres. — Címe a szerkesztőségnél megtudható. (53.)

27 éves kis családú erdőőr, ki főherczegi uradalomban van alkalmazva és saját költségére önállóan fáczánokat is tenyészt, január 1-re megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (54.)

56 éves, de nem rokkant, róm. kath., nős, 30 évi gyakorlattal biró szakvizsgázott erdőőr, ki uradalmakban mint erdőőr, vadász és gazdasági vezető volt alkalmazva, az erdő kihasználását, felújítását, a csemeték nevelését és ültetését, valamint a vadak ápolását, a dúvadak irtását és az angol rendszerű fáczántenyésztést érti, megfelelő állást keres. — Címe a szerkesztőségnél megtudható. (55.)

43 éves szakvizsgázott, jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkező, feltétlen jó magaviseletű erdőőr, lehetőleg uradalomba, állást keres. Az állást bármikor elfoglalhatja. Címe: Illés Ignácz erdőőr, Tállya (Zemplén megye). (57.)

Szakiskolát végzett és szakvizsgát kitünő eredménynyel tett, bajor «Revier-Försterschule»-t jó eredménynyel végzett nős főerdőőr állását változtatná s oly uradalomba keres alkalmazást, hol rendszeres gazdasági terv szerint kezeltetnek az erdők. Ajánlatok «Pagonyerdész» jeligére a szerkesztőségbe kéretnek. (56.)

45 éves, róm. kath., nős, családos, szakvizsgázott erdőőr, ki mint erdőőr és vadőr nagyobb uradalomnál volt alkalmazva s most mint gazdasági munkafelügyelő teljesít szolgálatot, állást keres. A gazdaság és erdészet minden ágában jártas, érti a vadak gondozását és tenyésztését. Magyaron kivül keveset németül és tótul is beszél. Címe: Bajgár János, Tura u. p. Váczszentlászló. (59.)

Intelligens, négy gymnáziumot és erdőőri szakiskolát végzett, jól szakvizsgázott 20 éves, hadmentes, de erős testalkatú, feltétlenül megbízható és erélyes fiatal ember, megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (58.)

Szakiskolát végzett, szakvizsgázott, jó bizonyítványokkal rendelkező egyén bármikori belépésre állást keres. Címe: Holler Ferencz szakv. erdővéd, Decs (Tolna-megye). (60.)

HIRDETÉSEK

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (1.XXIV.S.)

Vadászatra betanított, teljesen kifejlett fiatal, 2 drb. élő **Uhú**, darabonként 50 koronáért eladó. Szives árajánlatokat kér Czidor János m. kir. erdőőr, Pozsga u. p. **Zám** Hunyad megye. (3.IV.1.

2557/1914. sz. Tállya nagyközség elöljáróságától.

Pályázati hirdetmény. Tállya nagyközség képviselőtestületének 26—864/914. sz. határozata folytán Tállya nagyközség megüresedett erdőőri állására pályázatot hirdetünk.

Felhivjuk mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1879. évi XXXI. t.-c. 37.§-ában előirt erdőőri szakvizsgának sikeres letételét s eddigi működésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket f. évi november hó 25. napjáig bezárólag alulirt elöljárósághoz czimezve, közvetlenül a sátoraljaujhelyi m. kir. erdőhivatalhoz adják be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem vesszük.

Ezen állás javadalmazása: 1. 800 kor. fizetés, melyet szabályszerű nyugtára a községi pénztár fizet ki havi utólagos részletekben; 2. 16 ürm. tüzifa beszállítva; 3. a rátkai határban 2·5 hold (10 vékás) szántóföld használata.

Az állás f. évi deczember hó 1 napján foglalandó el, katonaviselt, kis családos, nem különben 40 éven aluli egyének előnyben részesülnek.

Tállya, 1914. évi október hó 22. napján.

Kula Pál főjegyző. (2.) *Toldy István* főbíró.

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő által irt

baromfi- és házinyultenyésztési szakmunkák:

1. Általános tudnivalók	III. kiadás	ára	1.— K
2. Baromfitenyésztés	I. «	«	5.— «
3. Tyuktenyésztés	II. «	«	3.— «
4. Pulykatenyésztés	II. «	«	3.— «
5. Lud- és kacsatenyésztés	I. «	«	3.— «
6. Baromfiak hizlalása	II. «	«	1.50 «
7. Baromfitermékek értékesítése		«	2.— «
8. Az ezüst szőrmenyul tenyésztése és értékesítése.	I. kiadás	«	2.— «

E nyolcz munka **Szerzőnél — Eperjesen, erdészeti** *altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve* **fele árban** *kapható.*

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 23. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. deczember 1.

AZ ERDŐ

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 4 K.
Fél évre . . . 2 K.
Negyed évre . . . 1 K.
Egyes szám . . . 20 f.

Szerkesztő:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ES KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az állásközlemények és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez. Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A tutajozásról. (Kolozs József.)
Melyik a létező legmagasabb találóperczent? (Gothard Sándor).
Különfélék: Nyugdíjbiztosítás. — Az Erdészeti Zsebnaptár. — Halálozás. — Hadifogságban. — Prémet a katonáknak. — A házifogyasztásra levágott állat húsának értékesítése. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények: Az altisztek létszámának újabb megállapítása tárgyában. — A Krammer-féle gömbfa-köböző táblák alkalmazása.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Családi film. (Zsoldos László.)

A tutajozásról.

Irta: *Kolozs József* m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

Így például a 14—15 méter hosszú előtábla után csak 12—13 méter hosszú utótábla jöhet.

A visszaszerzett szálfákból álló tutajnak olyannak kell lennie, mint a rendesnek.

A visszaszerzéseket illetőleg el van rendelve, hogy a visszaszerzés alkalmával készített tutajt mindig az az erdőőr veszi fel, a kinek a kerületében a visszaszerzett faanyag befúratott és pedig olyképpen, hogy a «rehabitiós» tutajszállítókönyvbe bejegyzi a visszaszerzett faanyagok darabszámát és osztályát, valamint azt, hogy a visszaszerzés alkalmával a faanyagok mily távolságnyira lettek leusztatva az összefúrási helyig.

A tutajozásra vonatkozólag álljanak még itt a következő a *máramarosvármegyei tutajozási szabályzatból* átvett általános rendelkezések:

1. §. A Tiszának Nagybocskó község felett lévő részein, valamint a többi fővizeken, s nevezetesen a Visó, Taracz, Talabor és Nagyágon és ezeknek mellékvizein csakis az erdőtörvény 181. és következő §-ai alapján megszerzett engedélylyel és a következő rendszabályok betartása mellett szabad tutajozni.

2. §. A Tisza, Nagybocskó községtől lefelé szabad folyó lévén, ott a tutajozás, a fennálló folyó, csatorna és főhajózási rendszabályok mellett mindenki által szabadon gyakorolható.

3. §. A Tiszán Trebusától, a Visón Felsővisótól, a Taraczon Dombótól, a Talaboron Kövesligettől és a Nagyágon Bereznától kezdve a bokortutaj csak két táblából állhat, melyeknek hossza a 40 (negyven) métert meg nem haladhatja.

Az ezen vizeknek felsőbb részéről s mellékvizeiről leszállított több táblás bokrok tehát a fent megjelölt folyamrészekre való bocsátás előtt két táblás és negyven méternél nem hosszabb bokorba átfúrandók.

4. §. A Nagyágon szokásos deszka-bokrok Berezna község alatt is több táblából állhatnak.

5. §. A 12 méternél rövidebb szálfák vagy rönkök, bokorba kötve szállítandók. Bokorkötésnél a vezértábla mindig könnyebb legyen a hátulsó táblánál.

6. §. A tutajoknak szélessége elül, a hevedernél mérve 7 (hét) méternél nagyobb nem lehet.

Bokorkötésnél a hátulsó táblák elejének szélessége szintén legfeljebb 7 méter lehet; de mindenesetre legalább 3 (három) méterrel keskenyebb legyen az előtte levő tábla hátsó részénél.

7. §. A tutaj és a bokor vezértáblájának eleje legalább két, egészséges, 15—20 cm. középátmérőjű hevederbe (fúrt lyukba vert keményfaszegekkel) kötendő be. Az egyik hevedert gúszláncz is pótolhatja.

A tutajszeg-lyukakat, a heveder megrepedésének kikerülése végett egy vonalba fúrni nem szabad.

A gúszláncz, horgos keményfaszegekkel erősítendő meg. A heveder, szemközt és ferdén bevert faszegekkel is megerősíthető.

Deszkatutajnál elegendő a szokásos egyszerű gúszkötés, elül és hátul.

A tutaj hátsó részét hevederbe fúrni nem szabad; de ott mindenkor s legalább minden harmadik szálfába befúrt laza gúszkötés alkalmazandó.

A bokor hátsó tábláin csak gúszkötés alkalmazandó.

A hátsó táblák gúszláncokkal kötendők az első táblához.

A hevedernek végei legömbölyítendők.

A heveder a tutaj szélességénél hosszabb nem lehet.

A tutajszegek szívós keményfából készítendők. A tutajszeg hossza 42 cm., vastagsága pedig 4—5 cm. legyen.

8. §. Az evezőszék, fúrt lyukba erősített keményfacsapokon álló, mintegy 15 cm. vastag fenyőfából készítendő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

9. §. Az evezőrúd 7—8 m. hosszú és 10—15 cm. középátmérőjű fenyőfából készítendő. A 2 m. hosszú, 24 cm. széles, 2—2·5 cm. vastag fenyődeszkalapát 2—3 keményfaszeggel erősitendő meg az evezőrúdhoz. Az evezőrúd súlypontjában egy 5 cm. vastag és 30 cm. hosszú keményfacsap alkalmazandó.

Minden tutaj vagy bokor legalább 10 darab tartalékfaszeg, 1 vagy 2 darab kifogógúzs (czejte) és 2 darab emelőkaróval felszerelendő.

10. §. Minden 15 méternél hosszabb tutajon legalább 3, a 35 méternél hosszabb tutajon pedig legalább 4, sőt — a szükséghez képest — több, erős kormányos is alkalmazandó úgy, hogy a tutaj vagy bokor hátul is kormányozható legyen.

A kormányosok egyikének, olyannak kell lennie, ki a mederviszonyokat ismeri és a három előző évben azon a vizen már tutajozott.

11. §. A kifogókon vagy ott, a hol a tutaj vagy bokor 12 óránál tovább vesztegel, a kikötés legalább 28 mm. vastag, megfelelően hosszú s folyó méterenkint, száraz állapotban legalább 0·5 kgr. súlyú kötéllel a parton mélyen beásott czölöphöz eszközlendő.

12. §. A felteher a tutaj köbtartalmát semmiesetre túl nem haladhatja s illetve csak annyi felteher rakható fel, hogy a tutaj egy negyed része mindenkor a vízből kiálljon; 30 cm.-nél vastagabb szálfákból összefurt tutajokon azonban a felteher bő vizállásnál a tutaj köbtartalmának felénél, kis vizállásnál pedig egy negyed részénél nagyobb nem lehet.

13. §. A tutajok vagy bokrok a vizrebocsátás sorrendjében minden befúró állomáson évenkint egygyel kezdődő folyószámmal és az engedményes jelével ellátandók.

Az engedményes jele az illetékes politikai hatóságnak bemutatandó.

14. §. A vezértutajosnak szállítólevél adandó át, melyben kitüntetendő a tulajdonos, a tutajozási engedély száma, a tutaj sorszáma, a befúró állomás neve, a végállomás, a vezértutajos és a tutajosok nevei, a befúrt és felteherként szállítandó faanyagok száma, minősége és méretei, a felszerelési anyagok száma és minősége, az elindítás napja, az indító közeg aláírása.

15. §. A tutajoknak sem éjjel, (napnyugta után és nap felkelte előtt), sem ködben, sem hózivatarban, sem mihelyt a viz a part szinét meghaladta, járniok nem szabad.

Ennek folytán, rendes körülmények közt, tavaszszal és őszszel csak reggeli 6 órától esti 6 óráig; nyárban pedig reggeli fél 5 órától esti 8 óráig gyakorolható a tutajozás.

16. §. Minden befúró állomásról először lehetőleg a gyorsabban úszó tutajok indítandók. Az indítások közt 3—5 percznyi időköz legyen.

A tutajok, menés közben 60—70 öl minimális távolságban járjanak egymás után s a hátulsó tutaj, lehetőleg az előtte járó útvonalát kövesse.

17. §. A kifogó állomásokon megfelelő számban erős czölöpök egy méternyire beásandók s 28 m. hosszú, 28 mm. vastag s száraz állapotban 14 kg. súlyú kötelek készleten tartandók.

18. §. A gáttulajdonosok a vizgyűjtő gátak megnyitását a vidék lakosai által könnyen felismerhető módon, az illetékes politikai hatóság által megjelölendő mindazon átjárókon és más helyeken jelezni tartoznak, a melyeken a viznek gyors emelkedése veszélyt idézhetne elő. A gáttulajdonosok a vizgyűjtő gátak nyitásáról és elzárásáról pontos naplót kötelesek vezetni.

A szállítás szünetelése esetében vagy befejezése után a vizgyűjtő gátak kapui és zsilipjei nyitva tartandók.

19. §. Ezen rendszabályok be nem tartása, az ideig-

TÁRCZA.

Családi film.

Irta: *Zsoldos László.*

Az öreg Mayernek, a kinek a kissé meggörnyedt háta mögött már összemosolyogtak a cselédek, junius huszadikán eszébe jutott, hogy junius huszonkettedikén lesz éppen a tizedik évfordulója annak a nevezetes napnak, a mikor megismerkedett a feleségével. Az öreg Mayer nagypénzü s az övéi iránt gyöngéd lelkületü ember volt, sőt még az úgynevezett poézist sem birta végképen kiölni belőle a tőzsde; ebbeli jó tulajdonságainak köszönhette azután azt a valóban kedves és különleges ötletet, hogy az évforduló reggelén suttyomban elbujtatott egy kinematografust az új nyaralójuk fiatal, suta parkjában a kis gloriettbe, azzal az utasitással, hogy mialatt ők — a család, no meg lábnál Teddy, a hü, fehér foxterrier — majd szép csöndesen megreggeliznek az épület széles, nyitott terraszán, azalatt a berregő kinematográf egy félórára való filmben örökitse meg a számukra ezt a reggeliző, meghitt családi jelenetet.

— Milyen eredeti és becses dolog is lesz, — gondolta magában a jó öreg Mayer, — ha majd unalmas téli estéken beállitjuk az elsötétitett szalónba a masinát és ott látjuk magunkat a vásznon a mai viruló juniusi reggelen, a hogy vigan csevegünk teázás közben itt a nyaralóban. Vagy — s ennél a távlatnál szinte hogy könnybe nem lábbadt a szeme — vagy a szinte majd egyszer az én időm is elérkezett, s már odalent pihenek a rideg kriptában, milyen drága emléke marad rólam az én aranyhajú Joczikámnak (igy beczézte a feleségét), vagy ennek az én édes kis boczikámnak (igy meg a nyolczéves kis leányát), ha majd olykor-olykor eszükbe jutok: viszontlátják a kifeszített vásznon magukmagukat a régi jó időkből, s viszontlátják az «édes öregem»-et, a papát, a hogy friss egészségben feltámadván a halottaiból, jóizüen megreggelizik a terraszon a társaságukban, fölszeleteli a sonkát, belepillant az ujságba, szivarra gyujt és beszélget velük némán ugyan,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

lenes folyó, csatorna és tó hajózási rendszabályok 114. és 115. §-ai értelmében fog büntettetni s esetleg a szállítási engedély is meg fog vonatni.

Eddig a vármegyei tutajozási szabályzat.

*

Jelen czikkem elején rámutattam volt arra a körülményre, hogy a tutajozás alkalmával a fának egy része veszendőbe megy és hogy a fának vizen való szállításánál mindig számításba kell vennünk a tutajozási apadékot is.

Ez a tutajozási apadék a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületében mindig évről-évre állapittatik meg és pedig erdőgondnokságonkint külön-külön a m. kir. erdőszámvevőség kiküldött tisztviselője által, mely alkalommal egyuttal az anyag számadás is lezáratik.

A tutajozási apadék helyes megállapitása érdekében az erdőgondnokságoknak a következőket kell kimutatniok:

1. Melyik rakpartról hány darab, mily folyó számmal ellátott szálfa, rönkő lett letutajozva?

2. A folyó számmal már ellátott (tutajozás alatt álló) anyag közül hány darab, mily folyó számmal ellátva használtatott fel az erdőgondnokság által az épitkezéseknél?

3. Hány darabot, mily folyó számuakat adott át az erdőgondnokság esetleg a szomszédos erdőgondnokságoknak?

4. Hány darabot, mily folyó számuakat adott el az erdőgondnokság erdőigazgatósági rendeletre vagy bárczára magánosoknak?

5. A rakpartról (tehát oly fából, mely folyó számmal ellátva nem volt), hány darabot, mily méretüeket használt fel az erdőgondnokság saját épitkezéseihez?

6. Hány darabot, mily méretüeket adott át a szomszédos erdőgondnokságoknak?

7. Hány darabot, mily méretüeket adott el erdőigazgatósági rendeletre vagy bárczára?

8. Hasonlóan kimutatandó az is, de külön, hogy az egyes rakpartokról hány darab, mily választékú apró anyag (a mely folyó számmal nem láttatik el) és zsindely:

a) tutajoztatott le,

b) használtatott fel,

c) adatott át más erdőgondnokságoknak és

d) adatott el erdőigazgatósági rendeletre avagy bárczára?

9. Bejelentendő továbbá az is, hogy a saját épitkezésekhez stb. felhasznált anyagról beterjesztetett-e a felhasználási kimutatás vagy a terhelvény? Azok jóváhagyva visszaérkeztek-e az erdőigazgatóságtól?

10. Bejelentendő, hogy a szomszédos erdőgondnokságoknak kiadott anyagról beszereztettek-e a szükséges számadási okmányok (nyugták)?

Az apró anyagok tutajozásánál tényleg előállott tutajozási apadék pontos megállapitása czéljából a felteherként leszállitott apró anyagok vastagabb bütüjére a czimer (magyar korona) mindenkor beégettetik, a vékony bütüje pedig az erdőgondokság által használt festékkel láttatik el, nemkülönben minden egyes darab a szokásos keresztirányú festéksávval is el lesz látva, hogy az elzárásba került és utólag visszaszerzett anyagok *származási helye* úgy mint a szálfánál pontosan megállapitható legyen.

Meg lévén a fentebb kitüntetett összes adatok és okmányok, az anyagszámadás lezárható és a tutajozási apadék megállapitható.

A kincstári faanyagokon kivül egy-egy folyószakaszon természetesen magántulajdont képező faanyagok is tutajoztatnak le.

A magánosok faanyagukat mindenkor csakis az elő-

---

de azért olyan élénken és természetesen, mintha még mindig élne. Hiszen — füzte tovább, már a halál gondolatával is csaknem megbékülve — hiszen énnekem az valóságos feltámadás lesz, ha tudom, hogy holtom után is ott járok, teszek-veszek a szalónban ő közöttük. Még Teddy is ott lesz, ha százszor kimult is a hű állat.

Mi tagadás benne, ebben az ötletben csakugyan volt valami megkapó. Az öreg Mayer már alig várta, hogy a «nagy» reggelen feltünés nélkül kicsalja a feleségét meg a lánykáját a terraszra, az aránylag jó messzire eső gloriett rejtekéből feléjük irányitott mozgófényképező-gép lemeze elé.

Végre, úgy féltiz óra táját, sikerült a dolog. Mind a hárman letelepültek a piros kecskelábú, izlésesen megteritett kerti asztal körül, s az öreg Mayer titkos jeladására odabent a gloriettben észrevétlenül megindult a mozi-gép.

Színésznek semmi, de magánembernek (kivált a hogy az öreg Mayer csinálta) még sem lehet közömbös érzés abban a tudatban ülni a gyanutlan feleségével meg a gyermekével a reggelihez, hogy az arczát, alakját, mozdulatait s a mozdulataiban és arczjátékában megnyilatkozó egyéniségét most átadja annak a halhatatlanságnak, a melyikben az egyéniség túléli magamagát, a melyik (hacsak el nem romlik a film) nem ismer öregedést, a melyiket nem érhet sem betegség, sem semminemű baj, vagy szerencsétlenség, a mi az igazi életben még orvul leselkedhetik reánk, és nem csufithat, nem pusztithat el, sem szüntethet meg a halál.

Ilyenek foroghattak az öreg Mayernek a fejében, miközben lassú kortyokban iszogatta a teát, titkos gyönyörüséggel pislogott hol az asztalfőn ülő sárgahajú szép asszonyra, hol meg az asztalvégen szaporán falatozó leánykára.

(— Hehehe, kis csibéim, ha ti most tudnátok, hogy a Mayer-család történelme számára reggeliztek itt körülöttem!)

— Csak — állapitotta meg már a második szelet sonkánál az öreg — csak egy öreg hiba csuszott bele a számitásba: az aranyhajú Joczikának rossz kedve van. Idegesen fészkelődik a helyén és olyan durczás

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

zőleg nyert tutajozási engedély-okirat alapján tutajoztathatják le.

E czélból kérvény nyujtandó be a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumhoz.

Ebben a kérvényben kitüntetendők a következők:

a) Mely évben akarja kérvényező a faanyagot letutajozni?

b) Hány köbméterre kéri az engedély megadását?

c) Mely folyószakaszon akarja a faanyagokat letutajoztatni?

d) Mily faanyag letutajozásáról van szó? Honnan szerezte be a faanyagot stb.?

A kérvényt a miniszterium tárgyalás végett az alispáni hivatalnak adja le, mely viszont azt az észrevételek megtétele végett az illető községi elöljáróságnak küldi le, hol is a vonatkozó hirdetmény 30 napi közszemlére kitétetik. (Vége következik.)

Melyik a létező legmagasabb találóperczent?

Irta: *Gothard Sándor.*

Arra a kérdésre, hogy melyik sörétfegyvernél a létező legmagasabb találóperczent? két okból nem szivesen válaszolok. Egyrészt, mert erre pontos választ adni nem lehet, másrészt, mert e kérdés fejtegetése akaratlanul is fejleszti a rosszul lövő vadásztársak közt a szerencsétlen perczentnyargalást, melytől minden rossz lövő az üdvösséget várja.

A létező legmagasabb találóperczent elméletben a 100 %.

Vagyis, ha egy fegyver 35 méterről a 75 cm. körbe minden sörétet bele visz. Ha ennél is többet akarnánk, akkor úgy járnánk, mint az egyszeri földbirtokos, a kinek rozsát formaliter a földbe verte a jég. Jelentett 100 % kárt, szó nélkül likvidálták. Egy hét mulva találkozom vele és szóról-szóra azt mondja: «Nem voltam én bolond, hogy 100 perczent kárt jelentettem, mikor ezt szó nélkül kifizették, azt hiszem, ha 120 perczentet jelentettem volna, hát ezt is kifizették volna». De félre az élczekkel. Az elméleti tökéletességet még egy sörétfegyver sem érte el.

A legnagyobb találóperczent, a mit neumannswaldei fegyverbizonylatban láttam, gondolom, 90% vagy 91% volt. Annak idején leirtam. De ez a fegyver teljesen hasznavehetetlenül összehordott. Ilyen csak a ritka kivételes messzelövésnél jöhet tekintetbe.

Atelieremben full choke furatú fegyvereknél 86—88% volt a legnagyobb eredmény, mit 2 év alatt eddig leolvastam.

De «new boore» furatnál, vagyis az új egyenletesen terítő fúrásnál ezt elérni lehetetlen. Arra a kérdésre, hogy miért nem lehet 80% találóra szerkeszteni, egyszerű a válasz. Mert két teljesen paradox fogalmat egyesíteni lehetetlen. Nemcsak eddig volt lehetetlen, de lehetetlen is marad. A «new boore» fogalma: «Egyenletes terítés!»

A legmagasabb találóperczent fogalma, a mi csak «full choke« fúrással lehetséges: «A létező legnagyobb konczentrálás.»

Teriteni és tömöriteni teljesen ellentétes fogalmak, ezeket egy csőlyukba egyesíteni sohasem fog sikerülni. De nem is szükséges, mert e nélkül is agyon lehet lőni a vadat, «csak lőni kell tudni». Hogy azonban ezen kérdést világossá tegyem, leközlök egynéhány példát, hogyan terül el a sörét a 75 cm. átmérőtü czéllapon különböző fegyvereknél.

Találószázalék	Belső kör	Külső kör
81%	32	49
83%	27	56
84%	39	45
86%	42	44

---

arczot vág, hogy igazán Isten ellen való vétek, hogy ezt a bájos, remek asszonyt ilyen arczkifejezéssel örökitse meg az az ördöngős masina.

— Ejh, Joczika, — fordult feléje nyájasan, — hát neked mi bajod van, szivem?

— Nekem? — nézett rá az különös mosolylyal. — Óh, éppen semmi!

— Ejnye, ejnye, fiacskám, hát téged nem melegit fel ha más nem, hát... hát legalább a kegyelet, hogy ma tiz esztendeje — emlékszel? — délután ötkor... elromlott az irógéped az irodában és én épp akkor...

A sárgahajú, a nélkül hogy egyetlen pillantásra méltatta volna a kedvesen beszélő öregét, türelmetlenül nevetett.

— Ugyan, kérlek, hát már hogyne melegitene föl! Nem vagyok én fából!...

— Pedig a fa gyulékony anyag, példa rá a számos tüzeset, — szólt közbe tudákosan és minden ok nélkül a nyolczéves kislány, miután épp az imént nyomott le a torkán egy félredugdosott nagy szelet sonkát.

De jóformán még el sem mondotta egészen, az anyja már is boszusan pirított rája:

— Ne kotnyeleskedj, boczi!

Aztán minden átmenet nélkül átsiklott a hangja az urához:

— Kérlek, te nem szándékozol ma bemenni a tőzsdére? Elmegy a vonatod.

A nézése oly szigorú volt, s a hangja olyan parancsoló, hogy szegény öreg Mayer majd hogy nem sirva fakadt arra a gondolatra, hogy ez most mind benne lesz a családi kinematogrammban és talán majd még a késő unokák is nevetve fognak gyönyörködni bennük a szalónjukban, a mozi-vásznon, hogy:

— Ninini — mutatnak majd ujjal az ő alakjára — és a dédtata nem mert visszafelelni!

Ez, de csakis ez a rendkivüli körülmény rendkivüli elhatározást érlelt meg a derék bankárban. Akármenynyire a bolondja is a feleségének, a kinematográf előtt még sem mutatkozhat be néma papucshősnek, a mikor az asszony ilyen parancsoló arczczal néz rája; minthogy azonban szembeszállni dehogy is mert volna a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A mint látjuk, a találóperczentek szaporodásával erősen és aránytalanul fokozódik a belső kis körben elhelyezkedett sörétek száma. Itt néhány abnormális magas százalékú fegyver lőívét mutattam be. Az ilyen fegyverek gyakorlati vadászati czélra jóformán alkalmatlanok.

A jól terítő «new boore» furatnál a belső körben legfeljebb egyharmad rész sörétnek szabad lenni.

Például, egy gyakorlatilag fölséges «new boore» fegyver lövése, 64% találószázalék mellett: Belső kör 22%, külső kör 42%. Egészen jó arány, ilyen fegyverrel a vadat igen biztosan terítékre vagy aggatékra lehet hozni.

A 80%-hoz közel vagy ezen felül levő igen sűrűlövésű fegyverek mind 12-es öbüek. Ezeket sokkal inkább sikerül magas perczentre hozni. Atelieremben nem fordult még elő, hogy például 20-as öbü fegyver 75%-on felül lőtt volna, pedig 12—16 darabot próbáltam ki. Ellenben 12-es öbben a 70%-ot meghaladó, tehát «Hervorragend übertreffend» fegyver igen gyakori. Sőt állandóan van 4—5 drb. 80%-on felüli is, 20—22 drb. között.

Nézzük most már a magas, mondjuk 80%-os fegyverek gyakorlatát.

Az ilyen fenomének többnyire ezen megjegyzéssel jönnek vissza hozzám: «Én elég jó lövőnek tartom magamat, finom fegyvereim vannak, de a küldött messzelövő fegyverrel lőni nem tudok. A fegyver minden vadamat összetépi, sokat hibázok. A fegyver nyáron összetépi a szárnyast, félreállítottam — télire!» stb. Így beszélnek a gyakorlati vadászok.

Saját tapasztalatom pedig ez: Nálam minden fegyverrel, mely atelieremben megfordul, egyszer vadászunk. Azelőtt nekem a vadasommal nem volt bajom, most örökös a háború. Ha igen magas perczentes fegyverrel vadászunk, bizony hibázunk is! A szárnyasvad 10—15%-át nem lehet hazavinni, mert elszakad. «A foglyot kilövi az ember a tollából», a hogy ezt A. K. br. mondja. A hazavitt vad egy részét be sem viszik a vadashoz, ezt otthon kell megenni, tehát egész nyáron fasirozott vadat eszem egész családommal.

Végül a vadkereskedő még visszaküld 20 drb. fogolyból 2—3 darabot, mit nem vesz át. Tehát az augusztus-szeptemberben lelőtt szárnyasvad egyharmada piaczilag nem értékesíthető, legalább egy tizedrésze haza sem vihető. Ez a legmagasabb találóperczent gyakorlati oldala! De azért ezt kéri mindenki rendületlenül.

gyönyörű teremtéssel, ennélfogva a helyzet becsületének megmentése czéljából (ismétlem, csakis a mozgófényképre való tekintettel) váratlanul és hirtelenül felugrott a piros kerti székről, mint az oroszlán, s az asztalra csapva az öklével, tettetett dühösséggel kiáltotta:

— Fütyülök a vonatra! Nem megyek be! Mert — és most már boldogan kaczagott a ránczos képével (hogyne, a mikor ilyen szerencsésen túlesett a bátorsági jeleneten) — mert tudjátok meg, gyerekek, hahaha, hogy ezt a mai reggelit mozgófényképben örökíttettem meg a családunk számára! Mozgófényképben! Ott van! — és harsogó nevetéssel bökött a jó messze levő gloriettre.

A dolog megmagyarázása kedvéért egy lélekzetvételre elhadart mindent, a mi csak rávezette erre az ötletre, s aztán ezzel a kívánsággal, hogy:

— Gyertek a keblemre! Csókoljuk meg egymást, gyerekek! — olyan forró s ő nagyságа részéről bizony kissé szinpadias csókba olvadt össze Joczikával meg a lányával, hogy Teddy, a fehér foxterrier is időszerűnek látta, hogy felugorjék a helyéből és örömében nagyot vonítson.

Topp. Ebben a pillanatban sarkantyú pendült meg a terraszra vezető lépcső alján és Teddy vonítása örömugrándozásba csapott által. A háromfejű család széjjelvált, Boczika megbiccentі a fejét, az öreg Mayer idegenül sunyít a terrasz alsó lépcsőjén álló gyerekarczú, fekete huszárhadnagyra, a kit soha életében nem látott, a sárgahajú szép asszony pedig a világ legtermészetesebb hangján megszólal:

— Ah, Pándorfy! Jó reggelt! No de ilyen meglepetés! (Bemutatás.) Pándorfy hadnagy! — Férjem!

A hadnagy hanyagul nyujt kezet az álmélkodó bankárnak és mintha nem is a Mayer Béla felesége volna, olyan szemtelenül czuppanósan csókolja meg a sárgahajúnak a kezét:

— Kisztihand, nagyságos asszonyom. — És alamuszi képpel folytatta: — Ezehh éve nem láttam. Kéhhem (most vérlázító szemtelenséggel fordult a hüledező családfőhöz) — kéhhem, ez iggazán nagyszehhű, hogy őnagyságga abszolluthe semmit sem változott lánykohha óta, a mikkohh utoljáhha láttam!

Csend. Az öreg Mayer ránéz a hadnagyra, ránéz a

Különfélék.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál a következő biztosítások köttettek: Vinczepeti György, közalapitványi m. kir. erdőőr; Tamás János, Csik vármegyei hatósági erdőszolga; Balda Ferencz, mezőhegyesi m. kir. ménesbirtoki erdőőr és ifj. Horváth István, Abauj-Torna vármegyei járási erdőőr, az 1912. évi VIII. t.-cz. szerint nyugdíjra, aggkori ellátásra, baleesetre és temetkezési segélyekre biztosíttattak.

Az Erdészeti Zsebnaptár 1915. évfolyama megjelent, melyet előfizetőink az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest V, Alkotmány-utcza 6. sz.) 2 K 45 f. ellenében megrendelhetnek. A 45 f. portomentes levélbeni küldésre szól s így legegyszerűbb a szétküldés, mert sajtótermékek csomagban való küldése a mostani viszonyok között körülményes.

Halálozás. *Lányi* Ákos m. kir. segéderdőmérnök, a bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó németmokrai m. kir. erdőgondnokság vezetője, cs. és

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kir. tartalékos hadnagy, életének 30-ik évében, augusztus hó 30-án az északi harctéren hősi halált halt.

Bodor Sándor a beszterczei m. kir. erdőigazgatóságnál alkalmazott m. kir. erdőmérnökgyakornok, munkás életének 25-ik évében október hó 12-én hirtelen elhunyt.

Ötvös Lajos nyug. m. kir. főerdész október hó 27-én Máramarosszigeten meghalt.

Libohorszky József, az Országos Erdészeti Egyesület szolgája és házmestere, a ki mint póttartalékos a 13. sz. honvédmenetezred kötelékében vonult hadba, hazája védelmében f. é. szeptember hó 8-án Ravaruska mellett hősiesen elesett.

Hadifogságban. Kőváry György, a liptóújvári m. kir. főerdőhivatal kerületében alkalmazott m. kir. segéderdőmérnök, tartalékos hadnagy, az északi harctéren megsebesülve hadifogságba került s mint hadifogoly Omszkba (Szibéria) szállíttatott.

Prémet a katonáknak. A Házinyúltenyésztők Országos Szövetsége (Budapest, Csillaghegy) a tél beálltával arra kéri az ország nyúltenyésztőit, hogy kidolgozott vagy szárított nyúlgereznákat a hadban álló katonáinknak meleg téli ruhával való ellátása végett minél nagyobb számmal küldjenek a szövetség czímére, a mely azt az illetékes helyre juttatja, az adományokat hivatalos lapjában, a «Házinyúltenyésztés és Értékesítés»-ben köszönettel fog nyugtázni.

A házifogyasztásra levágott állat húsának értékesítése. Felmerült eset kapcsán a kereskedelmi miniszter kimondotta, hogy a magánosoknak, illetve gazdálkodóknak az a ténykedése, hogy nagyobb időközökben (legfeljebb évenként egyszer) saját nevelésű 1—2 darab sertést, avagy marhát stb. levágnak és ezeknek húsát elárúsítják, alkalomszerűség jellegével birván, iparűzésnek nem minősíthető. Ugyancsak nem tekinthető iparűzésnek az sem, ha magánosok, illetve gazdálkodók a házifogyasztás czéljaira levágott, vagy saját nevelésű, illetve otthon hizlalt állatjaiknak a házifogyasztás körében fel nem használható részeit eladják. A felsorolt esetektől eltérő körülmények között már iparűzésről van szó, a melyhez iparigazolvány szükséges.

Időjelzés. A «Meteor» folyó évi deczember hóra a következő időjelzést teszi közzé: Deczember hó változási napjai: 2. száraz; 4. hideg, szeles, esetleg viharos vagy gyengén csapadékos; 10 változó; 15. erősen csapadékos, mely esetleg hó is lehet; 16. enyhe; 17. szeles, csapadékos; 21. hideg, szeles, esetleg viharos, csapadékos, esetleg havas; 24. szeles, hideg; 27. hideg, száraz; 31. igen hideg, viharos, de csak kevés csapadékkal.

Ha a napkitörések, melyeknek mutatója a szóródott napfoltok, e hóban kimaradnának, úgy deczember hava a bolygók részéről már egészen téli időjárást fog hozni a részünkre.

Hivatalos közlemények.

87,957.
I/B—I. 1914. szám.

Körrendelet valamennyi magyarországi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(Az altisztek létszámának ujabb megállapítása tárgyában.)

A törvényhozástól nyert felhatalmazás alapján a magyarországi kincstári erdészet altisztjeinek létszámát az 1914/5. évi állami költségvetésben rendszeresített új

---

kinosan mosolygó kislányára, ránéz a feleségére és végül, mintha csak tetemrehivás volna, megborzadva bök rá a derék foxterrierre (a ki olyan víg nyihogással ugrándozza körül a ráccsoló tisztecskét, még a kezét is újra meg újra megnyalja, hiába kapkodja el folytonosan előle, — mint a hogy az ebek csak régi jó ismerőst üdvözölnek) egyszerre nem is egy, hanem mindjárt két reszkető ujjával:

— Lánykohha óta? (Ráccsolt most, azt sem tudva hogyan, ő is a váratlan lelki megrázkódtatástól. De... de... (Elakad egy pillanatig, mintha fuldoklani akarna.) de akkor honnan ismeri önt ez a kutya? Hiszen ezt én még csak tavaly vettem az állatkertben.

Újabb csend. A hadnagy ránéz az asszonyra, az asszony a hadnagyra. Végre is a huszár elmosolyodik és megpödörinti a bajuszát, Joczika pedig, a sárgahajú szépség ingerülten és megvető hangon megszólal:

— Az állatkertben! Oda is való vagy te... te!...

Lesujtón méri végig a szemével, aztán izgatottan, ellentmondást nem tűrő hangon mondja, mit? — szinte lihegi Pándorfy felé fordulva:

— Nem, fiam! Én már torkig vagyok ezzel a képmutatással! Gyerünk! Én nem maradok itt tovább egy perczig se! Boczi, tedd föl a kalapod!

Az öreg Mayer nem szólt egy szót sem. Akart beszélni, vissza szeretett volna felelni erélyesen, csakhogy nem jött a torkára hang. Végre, a tulajdon hangszálaival való hosszú, kétségbeesett tusakodás után (mialatt a kislánya fuldokló zokogással ölelte át a remegő térdét, aranyhajú felesége pedig bent volt a lakásban, hogy hevenyében felöltözködjék az útra) egyszerre csak fájdalmasan és gyámoltalanul összekulcsolta a ránczos, eres kezét a pökhendi Pándorfy előtt:

— Hadnagy úr... izé... mindenre, a mi szent...

Sírva fakadt.

Ebben a pillanatban a gloriett felől hosszú lábbal és borjúképpel szökdécselt elő a terrasz felé a kinematografus. Már messziről tapsolt a lapos tenyerével.

— Nagyszerű! — vihogott hizelkedően. — A színészek se jobban! Csak most egy óra szünetet kérek, mert elfogyott a film.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

altiszti állások beszámításával az ide csatolt kimutatásban kerületenként részletesen kitüntetett létszámmal állapítom meg s egyben a 6866/1913. számú rendeletemmel kiadott létszámkimutatást hatályon kívül helyezem.

Figyelmeztetem azonban, hogy az állami kiadások lehető megszoritása és egyes állások betöltésének függőben tartása tárgyában folyó évi 7215/eln. és 7558/eln. szám alatt kiadott rendeleteim további intézkedésemig érvényben maradnak.

Budapest, 1914. évi november hó 12-én.

A miniszter helyett:

Bartóky,
államtitkár.

Melléklet az 1914. évi 87,957. számú F. M. rendelethez.

A magyarországi kincstári erdészet altisztjeinek az 1914/5. évi állami költségvetés alapján rendszeresített létszáma.

Igazgatási hivatal	Főerdőőr és famester	Erdőőr	Összesen	Ebből szolgálatra beosztandó			Erdőlegény	Segéderdőőr	Összes létszám
				a gazdasági üzemhez	a műszaki segédszolgálathoz	összesen			
	altiszt								
Beszterczebánya	55	53	108	102	6	108	16	6	130
Kolozsvár	53	50	103	98	5	103	14	35	152
Lugos	45	42	87	86	1	87	8	1	96
Máramarossziget	52	51	103	97	6	103	14	2	119
Lippa	54	51	105	102	3	105	12	14	131
Liptóújvár	37	35	72	67	5	72	10	7	89
Nagybánya	21	21	42	40	2	42	5	2	49
Ungvár	28	25	53	48	5	53	8	15	76
Apatin	18	16	34	33	1	34	4	1	39
Bustyaháza	39	38	77	74	3	77	7	1	85
Gödöllő	20	19	39	38	1	39	8	9	56
Orsova	28	27	55	51	4	55	7	7	69
Tótsóvár	38	38	76	73	3	76	10	14	100
Szászsebes	40	40	80	75	5	80	10	10	100
Zsarnócza	28	27	55	52	3	55	7	2	64
Összesen	556	533	1089	1036	53	1089	140	126	1355

*

87710. szám.
I/B—1. 1914.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(A Krammer-féle gömbfa-köböző táblák alkalmazása tárgyában.)

A Krammer Jenő budapesti lakos által szerkesztett és a Cilcer és Társa budapesti czég kiadásában megjelent «Gömbfa-köböző» czimü két tizedes pontosságú köbtáblákat hivatalos használatra elfogadtam s utasitom az igazgatási hivatalt, hogy jövőben úgy a vevők részére átadott, mint a kincstári czélokra felhasznált anyagok köbtartalmának megállapításánál ezeket a táblázatokat használja.

Egyuttal ez évi 81,890. számú rendeletemmel kapcsolatosan felhivom az igazgatási hivatalt, hogy a köbtáblával úgy központi személyzetét, mint az erdőgondnokságokat és a védkerületi erdőőröket az emlitett rendeletemben előirt módozatok mellett lássa el.

A vászonba kötött könyv ára a kincstári erdészet hivatalai részére az 1914. évi 81,890. számú rendeletemre való hivatkozás esetén darabonként 3 (három) korona 50 fillér.

Budapest, 1914. évi október hó 24-én.

A miniszter rendeletéből:

Téglás,
miniszteri tanácsos.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni szíveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Pásthory Ödön m. kir. segéderdőmérnököt áthelyezte Zsarnóczáról Selmeczbányára a m. kir. bányászati és erdészeti főiskola szolgálatához és tanársegédi minőségben megbizta az erdészeti földméréstani tanszék tanársegédi teendőinek ellátásával.

*

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Bielek Ede, néhai gróf Pálffy János uradalmi főerdészét, kir. közalapítványi főerdőmérnökké nevezte ki.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter megbizta Brannich Kálmán m. kir. erdőmérnököt a lugosi m. kir. erdőigazgatóságnál a pénztárellenőri teendők ellátásával.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében Radó János m. kir. főerdőőrt — saját kérelmére — nyugalomba helyezte.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

P. L. Ha ön az állami kezelésbe vett községi és kopár területekhez kinevezett *m. kir. erdőőr*, akkor van igénye arczképes vasúti igazolványra s ez esetben forduljon felettes hivatalához; ha azonban *járási erdőőr*, akkor arczképes igazolványt nem kaphat.

B. J. Az orvosi és egyéb gyógykezelési költségeket a sajátjából kell megfizetnie s azt az állam nem téríti meg. Ha az anyagi viszonyai olyan kedvezőtlenek, hogy a felmerült költségeket nem tudja megfizetni, úgy folyamodhatik felettes hivatala útján a földmívelésügyi miniszter úrhoz segélyért, bár a jelenlegi rendkívüli viszonyok között lehet hogy ott is el fogják utasitani. Ha kérvényét mégis beadja, úgy csatoljon hozzá megfelelő orvosi és szegénységi bizonyítványt.

K. T. A hivatalos kiküldetések és átköltözködések alkalmával járó illetményekre vonatkozó 1906. évi 6931. eln. számú földmívelésügyi miniszteri szabályzat jelenleg is érvényben van s a szerint kell a felszámításokat eszközölni.

P. I. Családi pótlékra nincs igénye.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmívelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

45 éves, róm. kath., nős, családos, szakvizsgázott erdőőr, ki mint erdőőr és vadőr nagyobb uradalomnál volt alkalmazva s most mint gazdasági munkafelügyelő teljesít szolgálatot, állást keres. A gazdaság és erdészet minden ágában jártas, érti a vadak gondozását és tenyésztését. Magyaron kívül keveset németül és tótul is beszél. Címe: Bajgár János, Tura u. p. Váczszentlászló. (59.)

Szakiskolát végzett, szakvizsgázott, jó bizonyítványokkal rendelkező egyén bármikori belépésre állást keres. Címe: Holler Ferencz szakv. erdőméd, Decs (Tolna-megye). (60.)

HIRDETÉSEK

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (1.XXIV.10.)

Vadászatra betanított, teljesen kifejlett fiatal, 2 drb. élő **Uhú**, darabonként 50 koronáért eladó. Szíves árajánlatokat kér Czidor János m. kir. erdőőr, Pozsga u. p. **Zám** Hunyad megye. (2.IV.2.)

Jegyzéke

azoknak az **erdészeti szakmunkáknak,** melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz.) az alábbi **kedvezményes áron** rendelhetők meg:

Bölcsházi Belházy Emil: **Az erdőrendezéstan kézikönyve** Ára 6 K.

Fekete Lajos: **A tölgy és tenyésztése.** Ára 4 K.

„ „ **Erdőrendezéstan.** Ára 9 K.

„ „ **Erdőértékszámítástan.** Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)

„ „ **Erdészeti nyereségszámítástan.** Ára 3 K.

„ „ **A szálaló erdők berendezése.** Ára 90 f.

Fekete L. és Mágócsi Dietz S.: **Erdészeti növénytan.** (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: **Hazánk házi faipara.** Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: **A bükk-üszíla romlása s az ellene való védekezés.** Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: **Erdészeti zsebnaptár.** Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: **Erdészeti géptan.** Ára 4 K.

Márton Sándor: **A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása.** Ára 4 K 80 f.

Péch Dezső: **A külföldi fanemek megtelepítése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: **Tangenstáblázatok.** Ára 1 K.

Tagányi Károly: **Magyar erdészeti oklevéltár.** 3. kötet. Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: **Erdei facsemeték nevelése.** Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: **Rendszeres növénytan.** I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: **Az akácz fa monografiája.** Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: **Fából készített czukor és alkohol.** Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeletek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Sóltz Gyula: **Erdőbecsléstan.** Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbánya.)

Musznay Géza: **Erdőrendezésünk fejlesztéséről.** Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza, Bars megye.)

Musznay Géza: **Erdőrendezéstan.** Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: **Erdészeti építéstan. I. R. (1. és 2. kötet) Középítéstan;** egy-egy kötet ára 11 K 20 f. **II. R. Út-, vasút- és hídépítéstan,** ára 12 K.

Tomasovszky Imre: **Az erdőaltiszt védkerületi teendői.** Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: **Erdőmíveléstan.** Ára 7 K.

Vadas Jenő: **A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője.** Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók

Bedő Albert dr.: **A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leirása.** 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földmivelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: **Az erdőőr** vagy **Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben.** Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: **Értekezések az erdőrendezés köréből.** Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Béky Albert: **Útmutató erdei facsemeték nevelésére és az azokkal való bánásra.** (Kapható a m. kir. földmivelésügyi ministerium könyvtárában — Budapest, V., Országház-tér). Addig a míg a készlet tart, érdeklődőknek ingyen megküldetik.

Cséti Ottó: **Általános földméréstan.** Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: **Az erdők berendezése.** Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Népszerű erdészeti növénytan.** I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tűlevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: **Erdészeti talajtan.** Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: **Grafostatika és vasszerkezetek.** Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petricsek Adolf: **A magyar birodalom fontosabb fásnövényeinek mag- és terméshatározója.** Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya.)

Stark Dezső: **A vadász-vizsla.** Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Pátria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: **Az erdőhasználattan kézikönyve.** Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: **Erdővédelemtan.** Ára 5 K 40 f. (Kapható u. o.)

Tomasovszky Imre: **Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz.** Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: **A bükkfa korhadása és konzerválása.** Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: **Az árvédelmi fűzesek telepítése és művelése.** Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapesten, Muzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földmivelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmivelésügyi Miniszterium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

VIII. évfolyam. — 24. szám. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. 1914. deczember 15.

Előfizetési ár:
Egész évre _ _ _ 4 K.
Fél évre _ _ _ 2 K.
Negyed évre_ _ _ 1 K.
Egyes szám _ _ 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések
egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számittatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az állásközlemények és kinálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:
BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czímén Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamácziók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utcza 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A tutajozásról. (Kolozs József.)
Nevesebb fáczántörzsek. (Gy. K.)
Gazdasági tanácsadó: A mezei poczok elleni védekezésről. (Ifj. Thóbiás Gyula.) — Szivárgó hordók tömítése. — Az elkorcsosult szilvafa.
Különfélék: Olvasóinkhoz. — Halálozás. — Nyugdíjbiztosítás. — Szőrmék ára. — Mennyibe kerül egy ágyulövés? — A 42-es ágyuról. — Katonai fegyvereknél a golyó átütőképessége.
Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei: Értesítés. — Nyugtázás.
Hivatalos közlemények: A természetbeni lakást élvező kincstári alkalmazottak fajárandóságának mikénti kiszolgáltatása. — Az útinaplók és útiszámlák mikénti egybeállítása, felülvizsgálása és folyósítása. — A hatóságok, vagy közhivatalnokok ellen elkövetett rágalmazás üldözéséhez szükséges engedély.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Hóhér-akasztás. (Bársony István.)

A tutajozásról.

Irta: *Kolozs József* m. kir. főerdőmérnök.

(Vége.)

Máramarosban, hol legtöbb helyen a legnagyobb tutajozási engedményes a kir. kincstár, — a tutajozási engedély megadására vonatkozó észrevételeket, az erdőgondnokságoktól beérkezett jelentések alapján, — a m. kir. erdőigazgatóság teszi meg.

Az erdőgondnokság vezetője a tutajozásra vonatkozólag leadott hirdetményt és kérvényt a községi előljáróságnál megtekintvén, — meggyőződést szerez egyuttal arról is, hogy a kérdéses faanyag jogos tulajdonát képezi-e a kérvényezőnek és tekintetbe véve a kincstár érdekeit a letutajozandó faanyagok számbavétele alapján és után, — bejelenti azokat a feltételeket, a melyek tekintetbe vétele mellett a tutajozási engedély megadható.

Ugyanakkor kiszámítja az engedményes által fizetendő úgynevezett *tutajozási hozzájárulási költségeket is.*

A tutajozási hozzájárulási költség kiszámítására szolgáljon a következő példa.

Kimutatás

Hans Dávid májszini lakos, tutajozási engedményes részéről kitermelt 500 m.³ faanyag után a kir. kincstárnak fizetendő tutajozási hozzájárulási költségekről:

a) 500 m.³ után Visó folyóra 39 kilométer; — köbméterenkint 12.37626 fill. 61 kor. 88 fill.

b) Tisza folyó takarítására 12.5 kilométer hosszban, köbméterenkint 0.2825 fillér _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ 1 „ 41 „

c) M. kir. erdőtiszti gyermekneveléssi alapra _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ — „ 10 „

Összesen _ _ 63 kor. 39 fill.

Felsővisón, 1913. évi november hó 10-én.

Kolozs József,
m. kir. főerdőmérnök.

Ez a kimutatás a vonatkozó észrevételekkel együtt az erdőgondnokság által a m. kir. erdőigazgatósághoz és innét az alispáni hivatalhoz felterjesztetvén, — az alispáni hivatal a földmívelésügyi miniszter úrtól nyert felhatalmazás alapján azután az engedély-okiratot kiadja.

Egy ily engedély-okirat mintája a következő:

Engedély-okirat.

19,061. 1913. alispáni szám Vizi könyvi tétel száma ad I/415.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter úrnak 3063/913. számú rendelete értelmében a Tiszavidéki Tutajtársulat m.-szigeti czégnek megengedem, hogy a felsővisói határban általa a felsőközépvisói közbirtokosság széltöréseiből kitermelt és a vaséri rakpartokon felmáglyázott és ott számba vett 619 köbméterben megállapított fenyő szálfát az 1913. évben a Vasér-Visó és folytatólag az egyesült Tisza-folyón Nagybocskóig szilárd kötésű tutajokban letutajozhassa.

Határozottan kikötöm azonban, hogy:

1. Ez az engedély csakis a fentiek szerint meghatározott faanyagokra vonatkozik s hogy ennélfogva ezen engedély alapján más erdő termékei le nem szállíthatók.

2. Minden szálfa, mely az engedélyes tulajdonaként leszállittatik, az e czélra készítendő kincstári ellenőrző

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

bélyegzővel ellátandó s kiköttetik, hogy az engedélyes bélyegzője a kincstári bélyegzőhöz sem alakra, sem jelre nézve hasonló nem lehet s hogy miután a kincstári tulajdonra festék jelzés is alkalmaztatik, engedélyesnek a festékkel való jelzés használata nincs megengedve.

A fák megjelölésére, illetve beütésére használni szándékolt bélyeg lenyomata az esetleges zavarok kikerülése végett a visói m. kir. erdőgondnoksághoz bemutatandó.

3. Engedélyes kártérítési kötelezettséggel tartozik mindazon károkért, melyek az általa gyakorlandó tutajozás által okoztatni fognak s ezen felül kiköttetik, hogy a tutajozásra vonatkozó törvényes intézkedéseket s azok alapján kiadott vagy kiadandó rendeleteket, valamint a vármegye területére megállapított tutajozási rendszabályokban foglalt rendelkezéseket mindenkor pontosan megtartani köteles.

4. A tutajozási üzem felett való rendelkezés teljesen és kizárólag a kincstári alkalmazottakra bizatik s ehhez képest a tutajok indítása az ő hatáskörükbe fog tartozni, továbbá az engedélyes által egy-egy gátvízre bocsátandó tutajok száma, valamint azok megterheléseinek mérve a vízálláshoz képest az államkincstár képviselői által fog megállapíttatni.

5. A szállítandó faanyagok a tutajba fúrás alkalmával darabonként folyó számmal megjelölendők, a méreteket jelző számok az egyes szálfákra reá ütendők; ezek az adatok a tutaj levelekbe és a pontosan vezetendő tutajozási naplóba bejegyzendők; a kincstár közegei részére a jog fentartatván a méretezés helyességéről és a naplók rendes vezetéséről bármikor meggyőződést szerezhetni.

6. A tutaj elzárások szétszedése, visszaszerzések foganatosítása engedélyes saját munkásai által nem eszközölhető; ezek a munkálatok a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság által lévén foganatosítandók, engedélyes az e czímen felmerült költségekhez és az ellenőrzés szempontjából szükséges intézkedésekkel járó kiadásokhoz, valamint a tutajozás alkalmával a folyó mentén biztonsági szempontból alkalmazandó őrök díjazásához a leszállítandó faanyagok arányában hozzájárulni köteles.

7. Engedélyes felelősséget vállal arra nézve, hogy a mások érdekeinek biztosítása tekintetéből felállítandó víziműveket az ez ügyben esetről-esetre veendő rendeletek értelmében felállítsa.

8. Miután a Visó és a Tisza-folyók a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság költségein tutajozási czélokra berendeztettek, engedélyes kötelességévé tétetik, hogy az engedély alapján tutajozható famennyiségek után a vízberendezések fejében az 1899. évi 55,570. és az 1893. évi 71,792. számú rendeletekben megállapított járulékokat, czúttal 124 korona 04 fillért, még a tutajozás megkezdése előtt a visói m. kir. kincstári erdőgondnokságnál pontosan megfizesse.

9. A közigazgatási letét napló folyó évi 2870. tétel alatt letétbe helyezett 120 korona biztosíték folyamodónak akkor fog visszautalványoztatni, ha a tutajozás befejezését bejelenti és a visszautalványozáshoz a m. kir. erdőigazgatóság hozzájárul.

10. Az egy gátvízre befúrható tutajok számát a fatömeg arányában a vaséri m. kir. erdőgondnokság állapítja meg, melynek utasítását engedélyes a tutajozásnál mindenben betartani köteles.

11. A tutaj indítás idejére, módozataira, valamint a tutajok terhelésének mérvére vonatkozó egyéb ren-

TÁRCZA.

Hóhér-akasztás.

Irta: *Bársony István.*

— Jó reggelt, Marcsa! — förmedt a konyhában levő szakácsnéra a sóséri kerülő, — küldje ki csak a tekintetes asszonyt.

Mialatt letopogta a csizmájáról a havat, olyan önérzettel intett a megriadt szakácsnénak, mint a ki teljes tudatában van, hogy fontos dolognak hírhozója.

Marcsa asszony végignézte a csatakos embert s félvállról szólt neki:

— Mit kiabál úgy? nézze meg az ember! Azt lehetne hinni, hogy ég a ház. Van kendnek jó dolga? Iszen még alusznak az urak.

— Pedig nincs valami korán, — morgott a kerülő és egy hanggal lejebb szállt.

— Persze, hogy nincs korán, de névnap volt az este; belemulattak az urak az éjszakába. Tudhatta volna kend is.

Csakugyan nevenapja volt a kasznár úrnak és így később kelt ma a nap a Sóséren. Máskor ilyenkor már rég lehetett hallani a kasznárné ténsasszony éles hangját, a mit a kasznár úr húsz esztendő során sem birt egészen megszokni. Ha némely csöndes nyári délutánnak a szieszta óráiban a kasznár úr a «gangon» szunyókált az ő nagy gyékény-zsölyéjében, mialatt kezében tartotta az ujságot, mintha olvasgatna: fel-feljedt erre az igen átható hangra, a mely csak rövid ideig birt szünetelni és hol innen, hol onnan zajgott végig az udvaron, a kerten, a házon, a mindenségen. Szelid béketürréssel mormolta ilyenkor maga elé: «no, én ilyen zajjal házat kormányozni sose láttam!» és megint csak tovább igyekezett szunyókálni, a mi az említett nagy hang miatt csak fogyatékosan sikerült neki.

Meg is lepődött Marcsa asszony, de még a kerülő is, a mikor minden várakozás ellenére ez a hang szólalt meg mögöttük hirtelen:

— Még sincs reggeli? mihasznák! Ha rátok hagyná az ember, délig lebzselnétek. Dohog már az úr odabent, hogy mi lesz itt ma? Kávézunk-e vajjon?... Hát magát, Berczi, mi szél hordja erre?

A kerülő alázatosan csókolt kezet és bizalmas szemhunyoritással ujságolta:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

delkezéseket illetőleg engedélyes a kir. kincstári közegek, illetve a vaséri m. kir. erdőgondnokságnak intézkedéseit pontosan betartani köteles; ellenkező esetben az azok be nem tartásából származó károkért teljes szavatossággal tartozik és részére külön tutajozási idő fog megállapittatni.

Tüzifának felteherként való szállítása szigorúan tilos. Tutajozás csak a vaséri m. kir. erdőgondnokság által megállapitott napokon gyakorolható.

Máramarossziget, 1913 október 18-án.

Alispán helyett:

Székely István,
vm. tb. főjegyző.

Eddig az engedély okirat.

*

A tutajozás befejezése után a magántutajozási engedményesek kötelesek a tutajozás közben előfordult és a magántutajozási engedményeseket terhelő költséget megtéríteni.

Ezek a költségek az illető erdőgondnokságok által mutattatnak ki.

Ilyen költségek például: tutajozási őrök béreí, faanyagok visszaszerzésénél felmerült költségek stb.

Mindaddig, mig ezek a költségek meg nem téritttetnek, a magán engedményesek részére, az általuk letett tutajozási biztositék nem utalványoztatik vissza.

Itt említem meg, hogy előfordult olyan eset, hogy egy tutajozási engedményes, kinek 10.000 m.^{3} faanyag letutajozására volt engedélye, — különféle okoknál fogva csak 6000 köbméter faanyagot tutajozhatott le, — minek folytán a befizetett tutajozási hozzájárulási költség egy részének (a le nem tutajozott 4000 m.^{3} faanyagra eső rész) visszatérítését kérelmezte az erdőigazgatóságnál.

Az erdőigazgatóság a kérvényt elutasította, minek folytán az ügy alispáni döntés alá került.

Az alispáni véghatározat a költségek megtérítésére kötelezte a kincstárt.

Az alispáni véghatározat az erdőigazgatóság által megfelebbeztetvén, Máramaros vármegye közigazgatási bizottsága által hozott véghatározat az alispáni döntést jóváhagyva, másokfokban is kötelezte a máramarosszigeti erdőigazgatóságot, hogy a tutajozási hozzájárulási költségnek a le nem szállított 4000 m.^{3}-re eső részét az illető engedményesnek téritse vissza.

Ezek után, — újbóli felebbezés folytán, — az ügy miniszteri döntés alá került.

A földmivelésügyi miniszter úr erre vonatkozó határozata az erdőigazgatóságot a le nem tutajozott famennyiségre eső tutajozási járulék visszatérítésének kötelezettsége alól felmenti.

Vagyis: a tutajozási hozzájárulási költség *nem a tényleg leszállított, hanem a tutajozási engedély alapján szállítható famennyiség után számítandó és fizetendő.*

Önként értetik különben az is, hogy a magán engedményesek az engedélyokiratban felvett famennyiségnél többet nem tutajozhatnak le, hanem az esetleges többletre nézve új engedélyt kötelesek kérni.

A miniszteri határozat indokolása szerint az erdőigazgatóság a tutajozási járulék visszatérítésének kötelezettsége alól azért volt felmentendő, mert az 1879. évi XXXI. t.-cz. 191. §-ában határozottan ki van mondva az, hogy az évi járulékok a szállitandó, vagyis az engedély alapján szállítható faanyagok mennyisége arányában fizetendők.

— Azirántjöttem be, instálom, hogy megjelentsem: *itt van!*... Biztosan megcsiphetjük!

Rejtelmes arczot vágott s a szemében büszke vidámság volt. Még mosolygott is, a mikor a ténsasszony rárivallt:

— Bizonyos kend benne? Lesz áldomás, ha igazat mond kend. Jaj, drága szépséges tyukocskáim, libácskáim, pulykácskáim!

Megrázta a kerülő vállát, úgy faggatta: hol van? mondja kend; hol akadt rá az ebadta bitangjára? vajjon nem szökik-e meg? beszéljen már!

— Nem szökik, dehogy szökik, csókolom a ténsasszonyka kezét. Nagyon jó helyen hiszi magát és ott senki sem is háborgatja. Ott van a szérüskerti öreg kazalban, a melyik tavalyról maradt s már csak trágyának szántuk. Most, hogy friss hó esett, nem birta elhunczutkodni a járását és a nyomán a titkos szállásáig jutottam ma reggel.

A kasznárné összecsapta a kezét.

— Megyek, sietek, szaladok! hivom az uramat! nem nyugszom, a mig a bőrét le nem húztuk! Hány szép pulykácskám, libácskám, tyukocskám tünt el a beste állat pokolbelében, haj!

Kisvártatva már hozta is a ház urát, a ki csak félig volt még ébren. Az asszony hadarva diktált a kerülőnek:

— Mondja el kend újra; mondja el szegről-végre. Látod, fiam, — fordult a kasznárhoz, — mindig mondtam neked; de te sosem hitted. A hóhérkötélre való most a kazalban van; de most vége neki! Onnan kikurgatjuk; te lelövöd; a béresek vasvillára húzzák; a kazlat felgyujtjuk, az ördögfajzatját belepörköljük...

— És aztán a tengerbe fullasztjuk, — jegyezte meg a kasznár úr szelid malicziával.

A ténsasszony meghökkent, de elnémulása nem tartott sokáig.

— Mindig bolondságon jár az eszed. No, csak itt legyen az ebadta rókája! Mennyi szép tyukocskánk, libácskánk...

— Pulykácskánk, — vágott közbe az ura.

Még a szakácsné is tódította: bizony!

*

Diktum-faktum, a sóséri hóhér tartózkodási helyét, titkos szállását csakugyan fölfedezték és most teljes

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Egyébiránt az erdőigazgatóság, a Tisza-folyón általa létesített berendezések után fizetendő járulékok megállapítása alkalmával a 71,792/1893. számú földmivelésügyi miniszteri rendeletben egyszersmindenkorra felhatalmaztatott arra, hogy az illető engedélyesektől az *engedélyükben kimutatott famennyiségek után* a megállapított tutajozási járulékokat beszedhesse.

Az ebbeli rendelkezésnek alkalmazása a szóban forgó és fentebb leirt esetben sem volt mellőzhető, még pedig eltekintve attól, hogy engedményesnek a leszállított faanyagok mennyiségére vonatkozó állitása igazolva nincsen, — azon oknál fogva sem, mert különben veszedelmes præcedens alkottatnék s szabad tér nyilna arra a visszaélésre, mely szerint egyesek annak tudatában, hogy befizetett járulékaik illető részét visszakapják — letutajozandó készleteiken felül csupa üzérkedésből oly nagy famennyiségekre kérnének szállitási engedélyt, melyekkel az illető folyó vagy patak úsztató képességét teljesen lefoglalnák, úgy, hogy a később folyamodók már engedélyt nem kapnának, tehát fájukat letutajozni, illetve piaczra hozni nem lennének képesek, mig amazok ily körülmények között a maguk fájával egyedül uralnák a tutajfa piaczot.

Nyilvánvaló, hogy ekként nem csak a folyó tutajozhatóvá tételének költségeit viselő kir. kincstár károsittatnék meg, hanem a tutaj-fakereskedés érdeke is sérelmet szenvedne.

E mellett továbbá az erdőigazgatóságnak az egyes engedélyesek által évenként letutajozott famennyiségek szigorú ellenőrzéséről is gondoskodnia kellene, mi által oly tetemes kiadásai merülnének fel, a melyek a befizetett tutajozási hozzájárulási költségeket is felülmúlnák.

A tutajozás befejezése után a rakpartok rendbe hozatnak és az esetleg, bármely körülménynél fogva le nem tutajozott és a rakpartokon visszamaradt faanyagok összevontattatnak és máglyákban elhelyeztetnek.

Nevesebb fáczántörzsek.

Irta *Gy. K.*

Az egyes fáczánfajták keresztezések következtében úgy Európa, mint Amerikaszerte sokat vesztettek eredeti fajtisztaságukból. A visszaélések, miket e téren egyes telepeken elkövettek, kétségtelenül sokat ártottak a fáczántenyésztés érdekeinek.

Az átmeneti fajok úgyszólván minden állatnál képviselvék s igy ebben a fáczánok sem képezhetnek kivételt. A föld korábbi korszakainak ásatag leletei igazolják azt, hogy az őskorszakok maguk sem nélkülözték az átmeneteket s bár leleteink szerfelett hiányosak, azért az átmeneteket eléggé igazolják s azok létezését elvitatni nem lehet.

Átmenet nélküli ugrásokat a természet nem ismer, miután bölcs belátással szokta a legszélsőbb ellentéteket is áthidalni.

A fáczánoknak többféle fajtája népszerű ma a fáczántenyésztés telepein. A fáczánokat általában tollnyakéik szerint örvös, illetőleg gyürüs és örvtelen, vagyis gyürűtlen fáczánfajták szerint is csoportositják. A legtöbb fáczántelepen e két főfajta közt akad több átmeneti is.

A gyürüs nyakdiszt nélkülöző fáczánnak, a Phasianus colchicusnak őshazája Ázsia, honnan már évszázadok előtt betelepitették Európába, a hol az teljesen meghonosodott. Ugyancsak a nem örvösök közé sorolandó a fel évszázaddal ezelőtt hozzánk betelepített tarka

---

komolysággal arról volt szó, hogy a régóta kimondott halálos itéletet végrehajtsák rajta.

Most valahára őrá került a sor s az örömhir gyors terjesztéséről gondoskodott Marcsa, a hűséges, a ki ezúttal kivételesen nem sajnálta Berczitől a kupicza papramorgót, meg a szalonnácskát.

A névnapos vendégek egyrésze itt szállott volt meg a pusztán, azokat harczi riadóval köszöntötte a lelkes háziasszony.

— Hóhért akasztunk ma! — harsogta. — Kimegyünk, mindnyájan ott leszünk, magunk is segitünk! Ilyen még nem volt Sóséren, mióta világ a világ.

A hangulat fölöttébb izgatott volt. Az urak követelték, hogy puskát kapjanak, mire az egyik úr felesége sejtelmesen mondta: Te ne hozz puskát, Muki; tudod, elsülhetne. (Tudniillik ennek az úrnak a kezében egyszer már elsült egy ilyen szerszám és akkor három hajtóból összesen negyvennégy szem sörétet szedtek ki késhegygyel.)

A kivonulás nagyszerű volt. Valóságos hadikészültség képét mutatta. A hány tanyai béres, mind megjelent, persze parancsra. Az egyiknél fejsze volt, a másiknál ásó, a harmadiknál vasvilla, a negyediknél gereblye, kinek mi jutott a fegyvertárból.

Marcsa asszony a piszkafát szorongatta az egyik hóna alatt. A mozsártörő is nála volt ezenfelül.

A kasznárné ténsasszony beérte az ura vasas végű botjával; a kasznár meg az irnok puskával szerelte fel magát. A kocsis elkérte a revolvert, de a kasznár úr előrelátásból nem tett bele töltényt.

A tanyai gyerekek úgy vonultak hosszú sorban a fegyveres népfölkelés után, a hogy a papiros-sárkány szines papiros-szalagokból összefüzött farka húzódik a szélűzte sárkány után.

A szérüskert nem volt messzire s az a bizonyos szalmakazal éppen a csücskében terpeszkedett. A mikor közeledtek, Berczi váltig instálta az urakat, hogy csöndben legyenek, nehogy a róka idejekorán észrevegyen valamit és kereket oldjon. Mindenkit figyelmeztetett az egyenes vonalban haladó rókanyomra, a mely a kazal felé tartott.

— Megcsipjük! — ismételte lázasan.

A szűzhavon tisztán látszottak a kis horpadások, a melyeket a róka lába nyomkodott beléje. A ravaszdi

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

fáczán, a Phasianus versicolor. Az örvtelen atyafisághoz sorolandók a következő ismertebb fáczánfajok, ú. m.: a Phasianus shaurii, insignis, decollatus, elegans és principalis. Ujabb időben ezekhez csatlakozik a Phasianus reewesii, vagyis királyfáczán is. A gyürüs és gyürütlenek közt az átmenetet képviselik a Phasianus elliotii, sömmeringii, vallichii, stb.

A Phasianus colchicus fajtiszta atyafiságában, nagyrészt csak gyüjtemények preparált példányai közt gyönyörködhetünk. Mai vadászobjektumunktól a közönséges fáczántól ez alig különbözik. Az átmenetet a Phasianus shavii hivatott itt képviselni.

Az Elliot, Reewes, Sömmering és Wallich után elnevezett fáczánokat élénk szinpompa jellemzi. A szindúsabb fajták közül, tenyésztelepeinkre eddig inkább csak a királyfáczánnak a Reewesinek sikerült bejutni.

A szinpompásak közül a Kinából közvetlenül Észak-Amerikába áttelepitett aranyfáczán utóbbi helyen is oly jól érzi magát, hogy rohamos elszaporodása mellett, egyes vidékeken a tilalom alól kivették.

A kényesebb exotikus fajtákat nálunk inkább csak volièrekben tenyésztik. A nyilt, szabad terület, Közép-Európa vagy éppen Észak-Európa klimája mellett nem mindenütt válik az ilyen fáczánok előnyére. Ezek a zárt volièreknek valóságos diszei, sőt azok a fajták, a melyek egyszer meghonosodtak, a szabad területek állományának is diszére válnak, de mint vadászobjektumok alig számitanak.

Az örvös fáczánok családja nem nagy számu s nem is olyan szinpompadús. Őshazájuk Kelet Ázsia, nevezetesen a mongol-kinai tartományok. Legismertebbjeik: a Phasianus torquatus, a Phasianus formosanus és a Phasianus mongolicus. Két utóbbi elnevezését Formosa-szigettől, illetőleg mongolföldi őshazájától kapta.

E három főfajtán kivül számos fajváltozatuk ismeretes.

A Phasianus torquatust az aranyfáczánnal egyidőben telepitették az Északamerikai Egyesült-Államokba, a hol pompásan bevált szabad területeken is.

Az örvös és nem örvösök közötti legközelebbi átmeneti fajták csakis a legujabbkori középázsiai expediciók idején lettek ismertekké. Ilyenek a Tibetben és Dél-Mongoliában honos Phasianus strauchii és a Phasianus vlangalii.

E két utóbbi honosodási képessége fölülmulja az összes egyéb betelepitett fajtákét.

Európa fáczánállományának törzse a Phasianus colchicus s a Kinából átszármazott Phasianus torquatus. Ezekhez sorolható harmadik törzsföként a Phasianus versicolor. E három keresztezése évtizedek hosszú során át különböző egymástól eltérő fajtákat eredményezett. A fáczántenyésztés klasszikus földjén Angliában s utána Belgiumban és Francziaországban, ma már pl. hamisitatlan őstiszta Phasianus colchicusra nem akadunk, sőt egyes szakértők, már a Phasianus torquatusban sem vélik a fajtisztaságot feltalálni.

Éghajlati befolyás és egyes helyi viszonyok hozzájárultak ahhoz, hogy a két eredeti fáczánfajta őstisztaságát Európában meg nem őrizhette.

Legutóbb egyes fáczántelepeken érdekes újabb fajokat is sikerült létrehozni, nevezetesen Csehország fáczánosaiban s Anglia gyarmattelepei közül Új-Zéland és Szent-Ilona-szigetek fáczánosaiban.

A fáczántelepeknek kétségtelenül érdekében áll az üdvös keresztezések mellett az eredeti faj őstisztaságát is fenntartani. A mennyiben még itt-ott nem késő, a mulasztást pótolni lehet.

---

nagyon is nyugodt lehetett, mert kényelmes lomhasággal húzta maga után a farkát. Annak a horzsolása jól látszott a havon.

A kasznár úr intésére mindnyájan megállottak. Itt volt az ideje, hogy a törzskar megállapitsa a haditervet. Mindenesetre az volt a leghelyesebb, ha először is körülveszik a kazlat és ezzel elvágják a róka menekülésének minden útját. A kivánesi népségből bőven futhatta erre a czélra eleven falnak való anyag. Ha a körülzárolás megtörténik, akkor előrenyomulhatnak az igazi harczosok: a gereblyések, a vasvillások, a kik mindaddig bontják majd a kazlat, a mig a róka valahonnan elő nem kerül. A mint a hóhérfajzat mutatkozik, előtérbe lépnek az «espadák» meg a puskások. Az utóbbiak főképen akkor, ha a vörös hóhér valahol kitörne az embergyürű közül.

Nemsokára szakszerüen megtörtént a felállitás és minden rendben volt a támadásra.

A kazal nem volt nagy, hisz' már a mult évben is jócskán elhordtak belőle. A sok bámészkodó cselédből bőven telt köréje eleven sövény. A kasznárné maga mellé csoportositotta a vendéghölgyeket és szörnyen fogadkozott, hogyha arra fut a róka, ő a vasasbottal feladja rá az utolsó kenetet.

Végre felhangzott a fővezér jeladása és a harczos müveletek gyorsan megkezdődtek.

Szorgalmasan, de egyszersmind óvatosan is folyt a kazalbontás. Berczi, a csősz, odaállott a vasvillájával, a hol a kazalban a lyukat fölfedezte. Ha a havon vezető nyomok oda nem vitték volna, aligha talált volna rá a róka tanyájára, olyan ügyesen volt a lyuk elrejtve a felülről ráhuzgált szalmával. Gyakorlatlan szem nem is sejtett volna ott szokatlant.

De Berczi sok hunczutságot látott már életében s az ő figyelmét nem kerülhette el a furcsa jel. A friss hó megadta neki a bizonyosságot is, hogy itt jár a róka. Nagyon szerette volna, ha ő spékelheti fel a tyúkrablót; odahelyezkedett tehát a legkecsegtetőbb pontra és dőfésre készen tartotta a vasvilláját.

A gereblyések már szorgalmasan dolgoztak s a korhadt szalma zizegő suhogással omlott széjjelebb, egyre széjjelebb, a minek következtében a kazal kezdett lassanként összeroppanni, soványodni.

Egyszer csak az egyik béres elordította magát:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Gazdasági tanácsadó.

A mezei poczok elleni védekezésről. A jövő évi aratás mennyisége a mezei poczok kisebb-nagyobb kártételétől függ. Ezért minden a poczok kipusztítására alkalmas módszert meg kell ragadnunk.

Jablonowsky József, a Rovartani Állomás nagytudású főnöke, a ki közel huszonöt esztendeje foglalkozik a poczok okozta károkkal, eddigi gyakorlatában egyetlen olyan esettel sem találkozott, a hol a poczok az elvetett magot a földből oly mértékben szedte volna ki, hogy e miatt újból kellett volna vetni. Ebben nincs okunk kételkedni, s az már a legnagyobb kárt jelentené, ha újból kellene vetni. Tavaly a leggondosabb, a legszakszerűbb művelés mellett is bizony szépen kiette a magot, pedig jóval kevesebb volt a poczok, mint az idén.

Összesen 12 m. hold őszit vetettem korbinos búzával. Megelőzőleg szántás alkalmával irtattam a poczkot, a hol csak volt. Három m. holdnyi répaföldön a legvigyázóbb munka mellett is csupán 158 darabot sikerült elpusztítani, noha legalább 6—8-szorta több tartózkodott benne. Egyszerűen mélyebbre fúrja tartózkodó helyét, így azután a legmélyebb szántással sem juthat felszinre; innen magyarázható meg a csekély eredmény.

Ugyancsak 3 m. holdnyi lóherésen, a melyen valósággal hemzsegtek az egerek, a lehető legmélyebb szántás alkalmával egy sem mutatkozott. A mint a mag kikelt és már a gép nyomán a sorok tisztán látszottak, előjöttek a poczkok; elébb a széleken, azután beljebb telepedtek le és egy hónap leforgása alatt telefúrták lyukakkal a földet. A zöld vetést foltosra legelték. A mennyire csak lehet, czélszerű mennél sürűbben vetni, még tavaszszal is; a magas gabonaárak daczára sem szabad sajnálni a magot. A sorokon nem megy végig a poczok, legfeljebb néhány lépés hosszúságban; így keletkeznek a foltok, melyek mennél jobban lepik el a táblát, annál jobban gyengítik a növényeket.

Mikor a poczok csapatostul tanyázik egy-egy helyen, a talaj meglazításával nagy kárt tesz, mert ez által a kifagyás veszélyének lesz kitéve a vetés.

A korbinnal csávázott «Diószeghi» búzából egy kis legelőre, a hol rengeteg poczok tartózkodott, több pontón szórtam néhány marékkal; harmadnapra hült helye volt a búzának; hogy megették-e, azt nem tudom. A közelben sem hörcsög, sem ürge nem tartózkodik, egészen bizonyos, hogy csakis az egerek lehettek a tettesek.

Barna Balázs dr. magyaróvári gazdasági akadémiai tanárnak a korbinnal való kisérletei sikerrel végződtek. Azt irja többek között:

«Egy luczernásból, a hol rengeteg mezei poczok volt, felszántattam egy darabot, s felét páczolt, másik felét páczolatlan kukoriczával vetettük be. Az eredmény rendkivül feltünő volt. Mig a páczolatlan magból jóformán egyetlen egy szemet sem hagytak meg, addig a páczolt gyönyörü egyenletesen kelt ki.»

Érdekes megemliteni, hogy Barna tanár fogságban tartott mezei egerei 36 órai éheztetés után sem nyultak a páczolt maghoz, mig egy másik szakember kisérlete azt igazolta, hogy «a szőlőben több helyre elszórt páczolatlan búza, miniummal csávázott búza és korbinnal csávázott búza között csak annyi különbséget tett a poczok, hogy az elsőt azonnal, a többit utána, legutoljára a korbinos búzát ette meg; a tiszta búzát korpástól fogyasztotta el, mig a másik kettőnek piszkos korpáját lehántotta és csak a lisztes részét ette meg.»

— Ehol mozog-e! ajaj! ne bocsásd!

Abban a pillanatban az egész vonalon zúgó, fülsiketitő kiabálás, visongás támadt; Berczi pedig vaktában döfködött a széthányt szalma gyanus pontjára.

— Mit csinál kend? Isten szamara kend! Ne az én lábamat szurkálja kend! — rivallt rá a béresgazda és ijedten kapta el bagariás lábát a veszedelem elől. Annak a lábnak a mozgása tévesztette meg a túlbuzgó csőszt, a ki most már feltette magában, hogy nem támad addig, a mig valósággal meg nem látja a rókát.

A munka még serényebben, szinte lázasan folyt. A szalma apadt, fogyott. Már alig volt magasabb a kazal maradványa egy méternyinél.

— Vigyázzanak! nagyon vigyázzanak! — vezényelte a kasznárné, a ki alig birt magával. — Minden pillanatban előttünk teremhet! Hallja-e, Berczi, nem tett bolonddá bennünket? — kérdezte minden átmenet nélkül feltámadó bizalmatlansággal.

— Ejha! itt bujik! érezte m! — harsogta az egyik szalmaturkáló «fegyveres»; a mire újból kitört az ostromló sereg izgatott rivalgása.

A kasznárné maga elé feszitette vasasbotját s szüntelenül ismételte: Ki ne ereszszétek! vigyázzatok!

— Még egy kicsit; no, még egy csöppet! — biztatták egymást az emberek. — Csak szorosan! mindjárt itt nyomjuk agyon; nem kell félni! — bátoritották egymást.

Da azért, titokban, mindenki félt egy kicsit.

Hisz' a végzetes pillanat nem lehetett messze. A szalmakazal tulajdonképen már sehol sem volt; egészen szét volt hányva.

A várakozásos pillanat a végsőig feszitette az izgatottságot. A gyermekek a felnőttek körén kivül összefogództak és riadozva lesték, hogy mi sül ki mindebből. Már annyira szét volt dulva a szalma, hogy egy egérnek is meg kellett volna mozdulnia benne, de a róka csak nem került elő.

A béresek össze-összenéztek; valamelyikök azt találta mondani, hogy talán még sincs itt. Hátha elosont? Talán nem is bújt be a kazalba, csak idáig jött, azután megfordult s tovább ment.

Berczi hallgatva röstelkedett. Már maga sem tudta, hogy mit higyjen. A kasznárné rátámadt:

— Hallja-e, máskor tegye bolonddá az . . .

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A lóheréseket lehet (vetés előtt) sertéssel járatni, több rendbeli tapasztalat szerint, derekas munkát végeznek. A varjak poczokirtása alig jöhet számba.

Nem marad más hátra, mint méreggel, kiöntéssel pusztitani a poczkot. *Ifj. Thobiás Gyula.*

Szivárgó hordók tömítése. Gyakran előfordul, hogy valamely hordó akár valami mechanikai behatás, akár ismeretlen oknál fogva szivárogni kezd, azért is minden olyan hordót, melyben közvetlenül előbb folyadék nem volt, használatbavétel előtt ki kell próbálni forró vízzel; ha azután a hordó szivárog, úgy az abroncsokat meg kell szoritani, a mi rendszerint használ. Ha a dolog sürgős, magunk próbáljuk a szivárgó részt eltömni. Ez többféleképen történhet.

Ha tapasztanunk kell a hordót, legjobb a tiszta, vagy fahamuval vegyes faggyú, a melyet azonban sokan mindjárt végleges segitségnek is tekintenek, pedig kell, hogy mindig csak ideiglenes orvoslásul alkalmazzuk addig, mig a sokkal jobb tömitő anyagot el nem készitjük.

Ilyen hordótapaszt házilag a következőképen készithetünk el:

a) Kénrudat nyilt tűzön megolvasztunk és egy kevés viaszkot öntünk hozzá. Ezt a keveréket hig és forró állapotban a dongák hasadékaiba kell önteni, esetleg ecsettel rákenni. Lehülés után ez a kenőcs erősen megkeményszik és úgy a viz, mint a bor hatásának ellenáll.

b) Vegyünk 5 rész égetett meszet, 6 rész fehér sajtot, 1 rész vizet. A poralakú meszet a jól szétterített s vízzel leöntött kazeinnal jól össze kell gyömöszölni és ezt a kevereket a hordó szivárgó, de előbb megvizesitett részére kell kenni.

c) Igen jó kenőcsöt lehet úgy is kapni, ha porrá tört égetett meszet egy kevés friss vérrel keverünk össze. Ez a kenőcs gyors előállítása miatt igen el van terjedve.

d) Nemkülönben kedvelt kenőcskészitési mód a következő: Veszünk 60 rész disznózsirt, 40 rész konyhasót, 33 rész fehér viaszkot és 40 rész szitált fahamut. Ezt a kenőcsöt is, mint a legtöbbet, megmelegitett állapotban kell a hordó likacsába kenni és ez azonnal megszünteti annak szivárgását. *(Borászati zsebnaptár).*

Az elkorcsosult szilvafa. Körülbelül harmincz éve ismerjük a szilvafának egy betegségét, melyet különböző nevek alatt irtak le. A betegség kórtünetei: itt-ott kopasz ágak, rövid, vastag, szabályos keresztmetszettel, széles, fénylő, csomóban elhelyezett levelek, nagymennyiségü virág és ezzel ellentétben kevés, kerekdedalakú gyümölcs. Eddigi vizsgálatok e betegség okát illetőleg még nem szolgáltattak biztos eredményt. Rabate nem paraziták munkájára, hanem inkább abnormális táplálkozási viszonyokra vezeti vissza e betegséget.

Különfélék.

Olvasóinkhoz. A végéhez közelgő 1914. esztendő sokunkat érzékeny és pótolhatatlan veszteséggel sujtott, amennyiben szeretteink közül a Mindenható kifürkészhetlen akaratából, hazánk védelmében többen hősi halált haltak. Adjon az ekép sujtott családoknak a Gondviselés megnyugvást és lelki vigasztalást, kárpótolja őket az elvesztett családtagért más úton s adjon nekik, valamint sokat szenvedett szeretett hazánknak is egy szebb, boldogabb jövőt, az elesett hősöknek pedig, a kiknek emlékét mindig kegyelettel fogjuk megőrizni, örök békességet és nyugodalmat.

— Jaj, de megharapott! — bődült fel Berczi, a ki elkeseredésében már a kezével is beleturkált a szénhányt szalmába.

Ebben a pillanatban végre kiszökött alóla a nagy vörös róka, a mely az utolsó pillanatig beljebb és beljebb bújt volt a kazalba és most kétségbeesve, vaktában vágott neki egy irányunak, akármelyiknek. Maga sem igen kereshette, hogy merre, csak el igyekezett innen, ebből a borzasztó zsivajból.

— Harap! harap! — vette át a szót a rémüldözés és a mikor a kasznárné ténsasszony látta, hogy a róka éppen őneki tart s meggörbitett háttal, magasra emelt zászlós farkával majd hogy nem az ölébe repül: nagyot sikitott, mint az esőt jósló páva; gépiesen ismételte: «harap!...» azután földhöz vágván félelmes botját, a szomszédja nyakába omlott, azt kezdte ölelgetni, fojogatni, miközben folyvást hátrarugdosott, nehogy a bolond róka csakugyan belekapaszkodjék.

Dehogy volt annak ilyesmi eszében!

Örült, hogy a hős amazon mellett egérutat vehet, kisurrant a szétrebbenő szoknyák közt s vágtatott, a hogy birt, végig a havas pusztán.

Azon az oldalon az irnok volt a puskás «oldalvéd». Az istenadta mamlasz-embere úgy meglepődött a furcsa jelenettől, hogy majdnem kővé meredt. Hallotta az ispánné sikoltozását és löni szeretett volna, de nem tudta, hogy hova, minthogy a rókát még nem látta. Mire úgy a hogy magához tért, a vörös hóhér már messze járt és csak a vitorláját lengette az emberkavarodás felé.

Az irnok mindazonáltal úgy gondolta, hogy lövés nélkül nem ereszthetí el.

Czélozni már hiábavaló lett volna, attól elkésett, hát csak úgy beleduplázott a levegőbe, hadd szóljon a puska.

Így a menekülő rókát még üdvlövéssel is megtisztelte.

*

Ámbár a vörös hóhért sohasem látták többet, azért a kasznárné ténsasszony drága szép tyukocskái, libácskái, pulykácskái azután is csak fogytak, el-eltünedeztek.

Marcsa úgy vélekedett, hogy Berczi lopkodja a baromfit, de rábizonyitani nem lehetett.

Berczi pedig azóta is folyvást csak a rókára ken mindent.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Midőn elhunyt szeretteinkről való megemlékezéssel lapunk ez évi folyamát lezárjuk és lapunk t. olvasóinak boldog és kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk egyben felkérjük lapunk t. előfizetőit, hogy a mellékelt postautalvány felhasználásával az előfizetések megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, hogy lapunk további szétküldése fennakadást ne szenvedjen.

A szerkesztőség.

Halálozás. *Rutska Tivadar* a III. oszt. vaskoronarend lovagja, nyug. m. kir. főerdőtanácsos, életének 72-ik évében, november hó 29-én Körmöczbányán meghalt. A megboldogult hosszú ideig teljesített a földmivelésügyi miniszteriumban szolgálatot, hol nyugalomba vonulásáig az erdőfelügyelőségi ügyosztály vezetője volt.

Juron Bernát m. kir. erdőmérnök, a magyarláposvidéki járási erdőgondnokság vezetője, életének 40-ik évében, tüdőgyulladás következtében december hó 1-én meghalt.

Mihaelis Frobert a szászhétbirák erdésze, az északi harcztéren, november hó 20-án hősi halált halt.

Nyugdíjbiztosítás. A magyarláposvidéki m. kir. járási erdőgondnokság utján, Hersza Flora és Gyorgye, Baga Miklós és Illés, Percza Szilárd és Simon, Szusza János és Maftig és Man János a Melentyej erdőmunkások az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál az 1912. évi VIII. t.-cz. alkotta új nyugdijcsoportban, nyugdijra, aggkori ellátásra, balesetre és temetkezési segélyre biztosittattak. illetve vétették fel magukat. Ugyanezen új előnyösebb nyugdijcsoportba iratkoztak át, Kálnássy Ernő és Polonska János sárosvármegyei és Lakatos Béla zemplénvármegyei járási erdőőrök volt régi I. csoportbeli biztosításukból.

Szőrmék ára. A szőrmeáruknak piaczi központja Lipcsében van s az ottani börzén kialakult árak rendes körülmények között irányadók egész Európa szőrmekereskedelmére. Az utolsó jelentések szerint a lipcsei szőrmepiaczon a vadbőrök árai a következőképen alakultak: vidra 45—46 K; könyest 25—30 K; könyestfarok 4·50—5 K; nyuszt (fanyest) 35—40 K; nyusztfarok 8—9 K; görény nagyság szerint 5—9 K; görényfarok 0·12 K; róka 6—12 K; borz 2·50—5·40 K darabonkint; nyers házinyúl minőség szerint 50 kg-onkint 85—140 K; téli nyúl darabonkint 0·70—0·80 K; nyári nyúl 0·30 K; téli őz 5—6 K; vadmacska 10—15 K; szarvas 6—10 K; hiúz 40—60 K; medve 80—100 K. Az ár természetesen az árú minősége szerint változik s a fenti adatok csak általános tájékozásul szolgálhatnak.

Mennyibe kerül egy ágyulövés? A tüzérség a legfontosabb fegyverneme a hadseregnek, de talán a legdrágább is. Nemcsak az ágyugolyók kerülnek nagy összegbe, hanem megdrágítja a tüzérségi harczot az is, hogy egy ágyucsővel csak bizonyos korlátozott számu lövést lehet tenni. Így például egy 10 centiméteres ágyuval átlag 750 lövést, a 16 centiméteres ágyuval 380 lövést, a 27 centiméteressel 160 és a 30·5 centiméteressel csak 150 lövést lehet tenni. Ezután az ágyucső ágyszólván teljesen harczképtelenné lesz és ujjal kell kicserélni. Az ágyucső aránytalan gyors harczképtelensége rendkivül megdrágítja az ágyulövést.

Egy 30·5 centiméteres ágyu, a mely 46.400 kilogrammot nyom, 500.000 koronába kerül, a 100 kiló lőporral töltött 338 kilogramm összsúlyú löveg 2000 koronába kerül, de hozzászámitva az ágyucső veszteségét, 3333 koronát, egy lövés a 30·5 centiméteres ágyunál 5333 koronába kerül. A 27 centiméteres ágyunál egy lövés 2420 koronába, a 16 centiméteresnél 480 koronába és a 10 centiméteresnél 147 koronába kerül. A kis kaliberü ágyuknál olcsóbbak a lövések is. A 6·5 centiméteres ágyunál egy lövés 30 koronába, a 4·7 centiméteresnél 12 koronába és a 3·7 centiméteresnél 8 koronába kerül. Ebből a hozzávetőleges kimutatásból is látható, hogy drága mulatság az ágyuharcz.

A 42-es ágyuról. A világhirüvé vált 42 centiméteres ostromágyút így ismerteti a Krupp-gyár 1913. évre szóló árjegyzékében:

Az ágyú kalibere 42 cm.; csövének hosszúsága 21,375 mm., vagyis $21^1/_2$ méter; a cső súlya 104,100 kg., a lövedék súlya 920 kg., a lövedék kezdő gyorsasága 900 méter másodperczenként és a lövedék a cső közelében átfúr egy 1366 mm. vastagságú páncélt. Az ágyú legnagyobb lőtávolsága 47 km. és a lövedéknek végül akkora ereje marad, a melylyel egy 450 mm. vastagságú páncélt átfúr. A lövedék ívalakú röptének legnagyobb sugara 13,600 méter. Az ágyúk szállitására csak hattengelyű vasúti kocsik használhatók.

Hogyha az ágyúknál csak közepes csőhosszúságot és középszerű gáznyomást alkalmazunk, úgy a 42 cm. mozsarakkal a következő eredményt érhetjük el: A löveg kezdő gyorsasága 640 méter másodperczenkint, legnagyobb lőtávolság 14·5 km., a löveg pályájának sugara 4400 méter s ebben az esetben a lövedék az utolsó pillanatban át tud ütni 140 mm. vastag páncélt.

Katonai fegyvereknél a golyó átütő képessége bármilyen anyagban 100 lépéstől kezdve a távolság növekedésével fokozatosan csökken. Például száraz tölgy (tehát kemény) fába 100 lépésre 80, 200 lépésre 78, 300 lépésre 64, 400 lépésre 60, 600 lépésre 47 cm. stb. a behatolás átlagos mélysége.

Eltérés csupán a különféle föld- és kavicsnemekbe irányitott lövéseknél mutatkozik (laza és döngölt kerti föld, laza és döngölt agyag, finom folyamhomok, folyamvagy tördelt kavics stb.), a melyeknél a golyó behatolási mélysége 100 lépésnyi távolságon kisebb, mint 200 lépésre. Ennek a jelenségnek az az oka, hogy 100 lépésre nagyobb becsapódási sebesség következtében a golyó eltorzulása és a föld szétdobása nagyobb, mint 200 lépésnyi távolságon.

1500—1600 lépésig a golyó hatása olyan nagy, hogy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földmüvelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ugyanaz a golyó több egymás mögött álló emberen is keresztül megy. Puhafába a golyó 3000 lépésnyi távolságon még 7—12 cm. mélyen behatol.

Az „Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége“ közleményei.

Tisztelt Tagtársak! Mindegyikünk előtt ismeretes, hogy édes Magyar Hazánk súlyos megpróbáltatásoknak van kitéve, nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is. Ezeket a nehéz megpróbáltatásokat a haza polgárainak kötelessége enyhíteni.

Hazánk erkölcsi megpróbáltatását a harctéren küzdő bátor és vitéz katonáink küzdik le; az anyaginak lekűzdése illetve enyhítése az itthon maradottaknak erkölcsi és hazafias kötelessége.

Ez utóbbit tartotta szemelőtt a Szövetség vezetősége akkor, a mikor a választmányi tagok előzetes beleegyezésével, törzsvagyonából — a mely ugyancsak csekély — 1000 koronával járult a nagy nemzeti (hadi) kölcsönhöz.

A midőn erről a tisztelt tagjainkat értesítjük, reméljük, hogy ezen hazafias cselekedetet helyesléssel fogadják.

Hazafias üdvözlettel

a Szövetség vezetősége.

Nyugtázás. Folyó év október havában a Szövetség pénztárába tagdíjat fizettek: Pisch József 2 kor., Erdélyi György 2 kor. és Jenitsek József 2 kor-t.

*

A Szövetség pénztárosa felkéri azon tisztelt tagtársakat, a kik a tagsági díjakkal hátralékban vannak, hogy azokat a szövetség pénztárába mielőbb befizetni szíveskedjenek.

Hivatalos közlemények.

89087. szám.
I. B—1. 1914.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(A természetbeni lakást nem élvező kincstári alkalmazottak fajárandóságának mikénti kiszolgáltatása tárgyában.)

A hivatali elődőm 1904. évi 62,323. számu rendeletével kiadott szabályzat I. részének 1., 4. és 5. pontjait olyképen módositom, hogy a jövő év január hó 1-től kezdve a természetbeni lakást nem élvező kincstári erdészeti tisztviselők és altisztek fajárandóságaikat szükségletükhöz képest vagy természetben, vagy pedig készpénzben megváltva vehetik ki.

Ezen engedélyemmel kapcsolatban minden ettől eltérő eljárás kiküszöbölése végett elrendelem, hogy a tüzifailletményre jogosult alkalmazottak járandósága, (tehát a természetbeni lakással nem rendelkező erdőgondnokok és faraktár kezelők illetményjogosultsága is) minden esetben és kizárólag ürméterekbe rakott, leltárilag számba vett és anyagszámadásilag elkönyvelt tüzifából elégitendő ki.

Váltságárként ott, a hol a kincstár faraktárral rendelkezik, a járandóság rendszeresített mennyiségének és választékának megfelelő tüzifa raktári ára, egyebütt annak helyhatósági bizonyítványnyal megállapított piaczi ára és az ugyancsak helyhatóságilag megállapított házhoz szállítási költsége veendő alapul.

A természetben igénybe nem vett faanyagok váltságárát az igazgatási hivatalok félévenként *utólagosan* állapitják meg és utalványozzák ki az igényjogosult részére.

Önként értetődik e mellett, hogy ha valamely kincstári alkalmazott, a ki faváltságot élvez, a kincstártól fát akar vásárolni, az árjegyzékszerinti teljes árat tartozik megtéríteni.

Illetménytüzifára jogosultnak ilyen magán természetü vásárlása azonban csakis ürméterekbe rakott, leltárilag számba vett és anyagszámadásilag elkönyvelt tüzifára terjedhet ki.

Budapest, 1914. évi november hó 19-én.

A miniszter helyett:

Barlóky,
államtitkár.

*

88,888. szám.
I. B—1. 1914.

Körrendelet valamennyi magyar- és horvát-szlavonországi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(Az útinaplók és útiszámlák együttes egybeállítása, meg-, illetve felülvizsgálata és folyósítása tárgyában.)

A kincstári erdőgazdaság szolgálatánál alkalmazott erdészeti tisztviselők útiszámláinak átvizsgálása alkalmával több kifogásolható körülmény között megállapítottam azt is, hogy a tisztviselők az útiszámlák összeállításánál nem tesznek eleget az 1906. évi 6931/eln. szám alatt kiadott Utazási Szabályzat 55. §-ában előirt azon rendelkezésnek, a mely szerint a kiküldött az útiszámlához működési naplót is tartozik csatolni, avagy az útiszámlát akként szerkeszteni, hogy az a tisztviselőnek külső működését tüzetesen és világosan feltüntesse. Pedig fontos gazdasági érdeknek tekintem azt, hogy a tisztviselő külső működése a maga naplószerű, feljegyzései alapján ellenőriztessék, mely feljegyzések fegyelmi vizsgálatok esetében is igen fontos okmányul szolgálhatnak.

Szükségesnek tartom ezt annál is inkább, mert igy nyilvántartható lesz, hogy a tisztviselő az ellátására bizott kerületet hányszor, milyen módon és milyen czéllal keresi föl.

Ez a föltétel azonban megkivánja, hogy a naplószerű feljegyzések a tisztviselő külső működésére teljes világot vessenek. Megkivánja tehát, hogy necsak azok a kiszállások soroltassanak föl, a melyek fölszámitásra jogositanak, hanem, hogy a feljegyzések részletezése a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

tisztviselő minden irányu külső tevékenységét föltüntesse.

Elrendelem ezért, hogy a tisztviselők a jövőben az útiszámlát minden esetben naplószerűleg olyképen állitsák össze, hogy az a külső szolgálatban eltöltött összes időnek és munkásságnak tömören részletezett és hű foglalata legyen.

Elrendelem továbbá, hogy a jövőben minden tisztviselő az így egybeállított útinaplójának és illetve számlájának kivonatos adatait egy, az idecsatolt minta szerint kiállitandó nyilvántartóba bevezetni, és e nyilvántartót a számlázott útinaplóval együtt minden hónap 6-ik napjáig fölottes hivatalának előterjeszteni tartozik.

Miután pedig a számlázott útinaplók itt előirt egybeállításának főczélja az, hogy a naplót előterjesztők és illetve számlatevők külső szolgálatának helyes ellátását a számlázott naplókból megfelelően ellenőrizni lehessen, — az útinaplók és illetve útiszámláknak ilyen szempontból való megvizsgálásával általában azokat a közegeket kivánom megbizni, a kik a számlatevő munkásságának közvetlen ellenőrzésére és illetve felügyeletére különben is hivatva vannak.

Ily értelemben a hivatalfőnök-helyettes számlázott útinaplóit a hivatalfőnök, az igazgatási központ tisztviselőiét a hivatalfőnök, vagy helyettese, az erdőgondnokok és erdőgondnoksághoz beosztott tisztviselőkét a gazdaság felügyeletével és irányításával megbizott azok a központi közegek lesznek hivatottak elbirálni, a kiknek kerületébe az illető erdőgondnokok tartoznak. Az erdőrendezőséghez beosztott személyzet számlázott útinaplóit az erdőrendező, az épitési szolgálathoz beosztott tisztviselőkéit az épitési ügyeket ellátó központi tisztviselő van hivatva megvizsgálni. Erre való tekintettel az igazgatási hivatal központjának irattári kezelésénél kell gondoskodni arról, hogy a számlázott útinaplók ilyen csoportositással egy-egy előadói gyüjtőivbe foglalva kézbesittessenek ahhoz a központi tisztviselőhöz, a ki azokat a fentiek szerint megvizsgálni hivatott.

Ezen intézkedés kapcsán elrendelem, hogy a diósgyőri, breznóbányai és topánfalvi erdőgazdasági uradalmak erdőgondnokainak és az azok mellé esetleg beosztott személyzetnek útiszámlái minden hó 5-én az érdekelt igazgatási hivataloknak ez idő szerint Miskolczon, Breznóbányán és illetve Topánfalván működő központi szervéhez küldessenek megvizsgálás végett, a ki azokat soron kivül elbirálva, az illetékes igazgatási hivatalnak terjeszti elő kiutalás végett.

Ha a számlázott útinapló megvizsgálásánál vagy esetleges felülvizsgálásánál az tünnék ki, hogy valamelyik tisztviselő kerületét kellően nem utazza be, utait nem megfelelően csoportositja, czéltalan vagy fölösleges utakat tesz stb., vagy ha egyéb kifogások merülnek föl, akkor a kifogásolt útiszámla illetve számlák az előadói gyüjtőivből kiemelendők és a kifogások tekintetében külön ügyiratot tárgyalandók, hogy ekként a szabályszerüen egybeállított és számlázott útinaplók folyósításának akadályául ne szolgáljanak. A kifogásolt naplók csak a fölmerült kérdések tisztázása után folyósithatók.

Ezen intézkedés alól kivételt képeznek az «Úti Szabályzat» 56. §-ában emlitett kivételes intézkedések, a melyekre nézve ezen szakasz utolsó bekezdésének rendelkezései továbbra is mérvadók.

A ki a számlázott útinapló vizsgálatát eszközli, és azt kifogás nélkül záradékolja, nemcsak a felülvizsgálat megtörténtéért, de azért is felelősséget vállal, hogy a számlatevő tisztviselőnek külső tevékenységét a naplószerüen egybeállított számla alapján helyesnek találta. A számlázott naplóra vezetendő záradékban az 1906. évi 6931/eln. számú rendelettel kiadott szabályzat előirásain kivül kifejezésre kell jutnia annak is, hogy a megvizsgálást eszközlő tisztviselő azt «a naplót szerkesztő külső tevékenysége szempontjából elbirálta».

A hivatalfőnöknek az ilyen megvizsgálási és igazolási eljárás mellett is megmarad az 1906. évi 6931/eln. számú rendelettel kiadott szabályzat 56. §-a alapján az a joga, hogy az előbbiek szerint már elbirált és igazolt számlákat esetleg felülvizsgálja s azokra bármi tekintetben kifogásokat vagy észrevételeket tegyen, egyes indokolatlannak, vagy meg nem felelőnek talált tételeket módosithasson vagy törölhessen és az útinaplók megvizsgálásával megbizott közegek ez irányú tevékenységét is a szabályoknak megfelelően irányitsa és ellenőrizze.

A hivatalfőnök az általa esetleg felülvizsgált útinaplókra a felülvizsgálás megtörténtét, valamint netaláni törlések vagy egyéb változtatások esetén azt, hogy az utólagos törlést, vagy változtatást ő eszközölte, névaláirása kapcsán feljegyzi.

A megvizsgált és illetőleg felülvizsgált és igazolási záradékkal ellátott számlázott útinaplókat a nyilvántartóval együtt sürgősen kell a hivatal mellérendelt számvevőséghez juttatni.

A számvevőség tartozik a számlázott útinaplókat soron kivül tárgyalni, és a folyósitható összeget szám-szerűleg megállapitani. A számlának esetleg megváltoztatott adatait a számvevőség a nyilvántartóban is helyesbiti. A számlázott útinapló és a nyilvántartó visszaküldetik a folyósitott összeg nyugtázása czéljából számlatevőnek.

A érvényesitett összeg kiutalványozása a jövőben is az eddigi módon történik.

Minden naptári év végén, deczember hóban számlatevő az utazási-számla-nyilvántartót lezárni, összegezni és aláirni tartozik.

Az igazgatási hivatal az igy lezárt és a számvevőség részéről havonta a megállapításnál már számszerüleg elbirált és év végén összegeit érdeklőleg is megvizsgált (esetleg helyesbitett) nyilvántartókat minden év február havának 25-ig egy összesitő kimutatás kiséretében elém terjeszti.

A számlázott útinaplók egybeállitása és vizsgálata tárgyában kiadott jelen rendeletem az esetleg hivatalos utat teljesitő altisztekre nézve is mindenben kötelező, oly kiegészitéssel, hogy az erdőgondnokságok kerületében szolgálatot teljesitő altisztek számlázott útinaplóit az illető erdőgondnokok, az erdőrendezőség külső mun-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kálatainál alkalmazottakét az illető munkálat közvetlen vezetésével megbizott tisztviselő, az építési külső munkánál alkalmazott altiszté pedig az köteles első sorban megvizsgálni és igazolni, a ki az illető építési munkák külső vezetésével van megbizva.

Egyébként az altisztek számlázott útinaplóinak elbirálása és felülvizsgálata tekintetében is a tisztviselők számlázott útinaplóira vonatkozó fenti előírások irányadók.

Budapest, 1914. évi november hó 12-én.

A miniszter helyett:

Bartóky
államtitkár.

Melléklet az 1914. évi 88,888. F. M. számhoz.

Nyilvántartó

Kiss Sándor m. kir. főerdőmérnök
19... évben teljesített hivatalos utazásairól.

A hónap neve	Kiküldetésben töltött napok száma kerületen belül egész	fél	félnél rövidebb	kívül egész	fél	félnél rövidebb	Összesen	Kilométerek száma Vasúton	Kocsin	Gyalog vagy lóháton	Összesen	Útiköltség és napidíj együtt K	f	A számvevőségi megállapítás igazolása
Jan.	5	3	—	—	—	—	8	70·0	30·0	—	100	78	20	Fehér
Febr.	6	2	1	—	—	—	9	52·0	40·0	65·0	157	101	30	Fehér
Márc.	5	2	—	2	—	—	9	110·0	63·0	41·0	114	98	20	Szűcs
Ápr.	2	1	1	—	—	—	4	26·0	35·0	—	61	43	—	Szűcs *
Május	6	4	—	1	1	—	12	94·0	74·0	63·0	231	128	50	Szűcs
Jun.	8	1	2	—	—	—	11	106·0	82·0	41·0	229	119	80	Szűcs
Julius	7	3	—	—	—	—	10	54·0	120·0	80·0	254	122	40	Szűcs
Aug.	5	1	1	—	—	—	7	15·0	83·0	40·0	135	78	—	Szűcs *
Szept.	7	2	—	2	1	—	12	350·0	120·0	100·0	570	165	50	Kerekes
Okt.	6	1	2	1	—	—	10	150·0	60·0	50·0	260	112	25	Kerekes
Nov.	8	2	3	—	—	—	13	200·0	125·0	60·0	385	145	—	Kerekes
Dec.	6	3	—	1	—	—	10	180·0	140·0	80·0	400	125	60	Kerekes
Összesen	71	25	10	7	2	—	115	1407·0	969·0	620·0	2996	131	375	

Kelt ....., 19... január hó ...-én.

Kiss Sándor,
m. kir. főerdőmérnök

* Beteg volt.

*

10954. eln.
1914. szám.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(A hatóságok vagy közhivatalnokok ellen elkövetett rágalmazás üldözéséhez engedély megadása tárgyában.)

A becsület védelméről szóló 1914. évi XLI. t.-cz. 9. §-a szerint csupán felhatalmazás alapján üldözhető a rágalmazás vagy becsületsértés abban az esetben, ha hatóság vagy közhivatalnok ellen hivatásuk gyakorlására vonatkozólag állítottak vagy hiresztek oly tényt, a mely valóság esetében bünvádi vagy fegyelmi eljárás megindításának oka lehet.

Minthogy e §. további rendelkezése szerint a felhatalmazást a sértett hatóságnak vagy közhivatalnoknak felettes, illetőleg felügyelőhatósága adja meg s a törvény nyitva hagyta azt a kérdést, hogy ki jogosult a felhatalmazás megadására oly esetben, mikor a sértett hatóságnak vagy közhivatalnoknak több fokozatu felettes, illetőleg felügyelő hatósága van, — tudomás és miheztartás végett értesitem a Czimet, hogy minden esetben — akár tartozik a sértett hatóság vagy közhivatalnok közvetlenül főhatóságom, illetőleg főfelügyeletem alá, akár nem, — a döntést a felhatalmazás megadása kérdéséhez magamnak tartom fenn.

Ez iránt hozzám teendő előterjesztéseit illetőleg felhivom a Czim figyelmét a bünvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. t.-cz. 91. §-ának arra a rendelkezésére, hogy a felhatalmazást akár a kir. ügyészséghez, akár az igazságügyminiszter úrhoz intézett hivatalos iratban vagy irásbeli nyilatkozatban kell megadni, valamint arra is, hogy ily felhatalmazás megadása előtt e törvényczikk 4. §-a értelmében a kir. ügyészség részéről, a mely pedig ily ügyekben kizárólagosan van hivatva a vád képviseletére, csak nyomozás teljesithető, birói eljárás azonban nem szorgalmazható.

Fentiekről a Földmivelési Értesitőben közzé teendő rendeletemmel értesitem az összes alárendelt hatóságokat, hivatalokat, intézeteket és közegeket is.

Budapest, 1914. október 18.

Ghillány s. k.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesiteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Tóth Gyula m. kir. erdőtanácsost, sok éven át teljesitett hü és hasznos szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére végleges nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a vinkovczei kir. főerdőhivatal kerületében Brkics Szaniszló kir. főerdőőrt saját kérelmére nyugalomba helyezte.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az **1914. évi november hóban** a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Kántor Pál 5·—, Dobsina város 5·—, Beregszászi adóhiv. hd. 16·25, Tállya község hd. 23·75.

1 koronát fizettek: Miklai György, Juhász József, Járos József, Barabász Károly, Horváth József.

2 koronát fizettek: Antal Zoltán, Divéky József, Veszelovszky András, Raffay Gergely, Garajszky Pál, Kalmár József, Hlavai János, Nobik István, Jeck János, Cwengrosch András.

4 koronát fizettek: Horváth András, Braunstainer György, Kollár János (1915 VII. 1-ig.).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lakczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett cz-változás alapján, a nagyobbarányú czímnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamácziókkal a t. előfizetők ne forduljanak hczzánk.

R. I. Lapunkban már egy izben közöltük, hogy az automobilokon látható piros római szám, vagy piros betű és utána következő fekete szám értelme a következő: Az 1910. évi 57,000. számú belügyminiszteri rendelet értelmében minden gépjárművet (automobilt) rendszámmal (piros római szám, vagy piros betű) és folyószámmal (fekete arabs szám) kell ellátni. A rendszámok tekintetében az ország 12 kerületre van felosztva; a rendszámok a gépjármű birtokosának lakóhelyét, illetőleg azt a kerületet jelzik, a melyben a gépjármű birtokosa lakik. A folyószámok minden kerületben 1-től kezdődnek. Budapest székesfőváros területén a rendszámok 1—1000 folyószámig római I-el, 1000—2000 folyószámig római II-vel és így tovább vannak jelölve. A budapesti kerület rendszáma «B»; a brassói kerületé «R»; a debreczeni «D»; a győri «G»; a kassai «K»; a kolozsvári «O»; a pécsi «E»; a pozsonyi «P»; a szegedi «S»; a temesvári «T»; a fiumei pedig «F». Az «O—126» tehát azt jelenti, hogy a kolozsvári kerületbe tartozó 126. számú automobil. Az olyan automobilokon, a melyek az ország határán kívül is szoktak járni, nemzetközi megállapodás folytán a származási országot is fel kell tüntetni, még pedig ovális alakú táblán. Az államokat jelző betűk a következők: Ausztria = A; Németország = D; Magyarország = H (Hongrie); Oroszország = R; Románia = RM; Szerbia = SB; stb.

M. T. Ha ön hatósági erdőőr s a hadbavonulást illetőleg a jóváhagyott erdőőri szolgálati és fegyelmi szabályzat nem tartalmaz rendelkezéseket, úgy forduljon kérdésével a vármegyei közigazgatási erdészeti albizottsághoz, mert az van hivatva ebben a kérdésben határozni. Ha pedig ön nem tartozik a járási erdőőri szervezetbe, hanem a közbirtokosságnak külön alkalmazottja, akkor kizárólag a közbirtokosság méltányosságától függ, hogy önt a hadbavonulás tartama alatt milyen elbánásban részesíti.

Th. Gy. Közleményét hozzuk.

B. J. 1. Napibéresek kilépésére, vagy elbocsátására felmondási idő nincs megállapítva.

2. Az 1912. évi LXV. t.-cz. (nyugdíjtörvény) 17. §-a szerint ha a nyugdíjazott csendőr polgári állami szolgálatba (ilyen a közalapítványi szolgálat is) lép, úgy csendőrségi szolgálata után élvezett nyugdíját egész összegében és véglegesen be kell szüntetni s az átlépőnek csak az új állása után járó nyugdíjra van igénye. A csendőrségnél tényleges minőségben töltött mindaz a szolgálati ideje azonban, a mely a csendőrségre nézve érvényben álló ellátási törvény vagy szabályzat szerint beszámításra alkalmas, a polgári állami szolgálatba is beszámít.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Kovács István, ki a vadászerdői, erdőőri szakiskolát jelesen végezte, 19 éves, hadmentes, azonnali belépésre megfelelő állást keres. Czíme Budapest, I. ker. Márvány-utcza 31. szám, I. emelet 7. ajtó. (61.)

HIRDETÉSEK

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1·20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (1. XXIV. 11.)

Vadászatra betanított, teljesen kifejlett fiatal, 2 drb. élő **Uhú**, darabonként 50 koronáért eladó. Szives árajánlatokat kér Czidor János m. kir. erdőőr, Pozsga u. p. **Zám** Hunyad megye. (2. IV. 3.)

Egy erdélyi uradalomban **több erdőszolga** fog jövő év január 1-től felvétetni és alkalmaztatni. A pályázati feltételek kívánatra közöltetnek. Megkeresések Urad. erdőhivatal Palotailva cimen intézendők. (4.)

Erdőőr kerestetik újévi belépéssel Szegedy Gina Őméltósága **Acsádi uradalmába Vasacsád.** (3. III. 1.)

Veszünk pergetett és lépes mézet, viaszkot a legmagasabb napi áron. Ajánlatok mintával a «Méh» a magyar méhészek értékesitő szövetkezete, Budapest, Frangepán-utcza 4/b küldendők. (5. II. 1.)

Nyuszt bőröket veszek. Ajánlatok az ár megjelölésével a szerkesztőséghez intézendők.

Prémvásár! Kegyeskedjenek erdő-, illetve vadőreiket figyelmeztetni, hogy a jövőben ne vesztegessék el a lőtt, fogott, vagy mérgezett, kártékony vadak gereznáit olcsó pénzen, hanem — időről időre azok nemét és számát egy kártyán bejelentve — februárban küldjék be a Magyar Vadászgazdasági Irodának, a mely a legmagasabb külföldi áron beváltja csekély 5% jutalék ellenében. Az árú beérkezte és megvizsgálása után mindenki értesitve lesz a beváltási árról s tetszése szerint: megküldetik a pénz, vagy visszamegy az árú. Felvilágositásokkal, útbaigazitásokkal szivesen szolgál válaszbélyeg esetén a

Magyar Vadászgazdasági Iroda: Budapest, Üllői-út 16/B
Gyöngyöshalászi Takách Gyula.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

czímű könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leirását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a czélt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretléczek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala
Ujpest, Széchenyi-utcza 7. sz.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

Budapest, 1914. Franklin-Társulat nyomdája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium, szerz. sz.: EVOF/238/2018